

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

Journal of Mani Chettha Ram

Wat Chommani

ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2568)

Vol 8 No.3 (May - June 2025)

P-ISSN : 2774-0455 (Print)

E-ISSN : 2774-0978 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

🌸 เจ้าของ

111/1 วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 โทร 06-10186156

e-mail: manichettharam@gmail.com

🌸 ที่ปรึกษา

พระเทพกิตติมุนี, ดร.

ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระราชรัตนาลงกรณ์, รศ.ดร.

เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระศรีวิชิโรโมลี

รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระสุธีวีริชคุณ

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 บรรณาธิการบริหาร

พระครูสุตรัตนภรณ์

เจ้าอาวาสวัดจอมมณี

🌸 หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระมหาฐิติวัตร หนังกิจ, ดร.

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์

🌸 กองบรรณาธิการ

พระศรีญาณวงศ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระครูภาวนาธรรมโมจิต, ดร.

เจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

พระครูปริยัติสุวรรณวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระนัสสนะ ส่างช้าง, ดร.

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พระมหาจำนงค์ สิริวิญญู, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาฐิติวัธส์ หมั่นกิจ, ดร.

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. อีร์ภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชธร ตูทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ฝาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พลตรี ดร.วัลลภ มณีเชษฐา

มหาวิทยาลัยเนชั่น

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

ดร.ธีรดนัย กัปโก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูกาญจนาภรณ์ ปุณัณรัมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์ บัวช้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาสายัณ ดิกขปณฺโณ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พรเทพ เข้มเครือ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ณรงค์ฤทธิ์ ดีทองหลง

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ฝ่ายกฎหมาย

ชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

นิติกรกรชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ออกแบบปก

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์

จัดรูปเล่ม

พระวินัย นาคา

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 13180
โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ประจำปีพุทธศักราช 2568 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลายเช่นเคย จำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 70 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 70 เรื่อง วารสารผ่านการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้วารสารจัดอยู่กลุ่มที่ 2 ระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสาร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2568 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2572 และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูสุตรัตนภรณ์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ฉ)
สารบัญ	(ข-จ)

บทความวิจัย : Research Article

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 THE GUIDELINES FOR DEVELOPING TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 เหมราช วงศ์ศรี และ กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ	1-15
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน วิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATOR AFFECTING THE ACADEMIC OPERATIONS AN INTERNAL SUPERVISION UNDER BUENGBAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE สิริบุญญา ประเสริฐสังข์ และ กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ	16-30
ตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี THE INDICATORS OF MORAL QUOTIENT (MQ) IN THE 21ST CENTURY OF STUDENTS IN SURATTHANI OFFICE OF LEARNING ENCOURAGEMENT วัชรินทร์ ใจชื่น, ทิพนาศ เศวตวรโชติ และสันติ อุณจะนำ	31-44
กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักพุทธยาปณิกสูตร STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE OPERATION OF SCHOOLS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN PHICHIT PROVINCE CCORDING TO THE DUTIYAPÂPÂNIKA SUTTA ชิญาภา บัวศรี และ วรกฤต เกื้อนช้าง	45-57

**ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2** 58-72

VISIONARY LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

ชมพูนุช ประชาญลิตี และ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์

**ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
กลุ่มกรุงเทพเหนือ** 73-86

THE 21ST CENTURY ADMINISTRATION SKILL OF THE SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER BANGKOK, NORTH BANGKOK GROUP

สายฝน กองมะณี และ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์

**รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียน ประถมศึกษาเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม** 87-99

THE MODEL OF ADMINISTRATION OF PROFESSIONAL LEARNING
COMMUNITY OF SCHOOL UNDER THE NAKHON SAWAN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 BASED ON KALYANA NAMITTA

บุญสืบ ยังเจริญ และ ธาณี เกสทอง

**การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ** 100-112

THE DEVELOPMENT OF READING ALOUD ABILITIES OF GRADE 3 STUDENTS BY
USING ACTIVITY BASED LEARNING WITH SKILLS EXERCISES

ณกรณ์พงศ์ สายธิวงศ์ และ นันทิพย์ งามจาวาณิชย์

**การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำและการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ
บันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน** 113-125

THE DEVELOPMENT OF SPELLING PRONUNCIATION SKILLS AND HAPPY
LEARNING ABILITY FOR GARD 1 USING THE ACTIVE LEARNING 4 STEPS
SKILL WITH GAMIFICATION

เดชัส สังศรี และ กาญจนา วิชญาปกรณ์

**การพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยี** 126-141

THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICAL COMPETENCIES OF GRADE 9
WITH TECHNOLOGY AND WITHOUT TECHNOLOGY

ศุภิสรา ทานุลิงห์ และ รามนรี นนทภา

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทอาร์เอสร่วม กับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 142-154

THE DEVELOPMENT OF THE ANALYTICAL READING SKILL BY USING SQP2 RS STRATEGY WITH GRAPHIC ORGANIZERS FOR MATTHAYOMSUEKSA 2 STUDENTS

กรรณิการ์ จิตวิชัย และ กาญจนา วิชญาปกรณม์

การพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 155-168

THE DEVELOPMENT OF A SHORT COURSE INFORMATION MANAGEMENT SYSTEM FOR THE FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES, LOEI RAJABHAT UNIVERSITY

ณิชนันท์ กะวิวงศ์กุล, อัสภา มีกาละ, ภาคนันท์ เป็ญจศิริวรรณ และ นณนธ์ พิมพ์แก้ว

การพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา PYTHON ด้วย รูปแบบ ACTIVE LEARNING สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 169-180

DEVELOPMENT OF AN EDUCATIONAL GAME FOR LEARNING PYTHON PROGRAMMING THROUGH ACTIVE LEARNING FOR GRADE 8 STUDENTS

วิเชษฐ์ นันทะศรี และ ศักดิ์สิทธิ์ โกยทรัพย์มา

ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 181-194

NEEDS AND GUIDELINES DEVELOPMENT FOR DIGITAL LEARNING ECOSYSTEMS IN SCHOOL UNDER PHETCHABUN PRIMARY SERVICE AREA OFFICE 2

ผาณิตา เมฆเคลื่อน และ ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี 195-210

THE ADMINISTRATION SYSTEM OF CARING STUDENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE UDON THANI

อภิรุต มะโนราช และ อมรทิพย์ เจริญผล

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 211-220

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CHARACTERISTICS INDICATORS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN THE UPPER NORTHEAST 1

กรรณิกา เพชรฉกรรจ์ และ กฤตภูมิ ชมภูววิเศษ

**ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดตาก** 221-234

INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN SECONDARY
SCHOOLS, MUEANG DISTRICT, TAK PROVINCE

นลธวัช ยุทธวงศ์

แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 235-248

GUIDELINES FOR ENHANCEMENT DIGITAL COMPETENCY OF PRIMARY
SCHOOL ADMINISTRATORS

สุจิตรา วันทอง, ธีระพล เฟื่องจันทร์ และ นวัตกรรม ทอมสิน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 249-262

FACTORS AFFECTING MATHEMATICAL THINKING OF MATHAYOMSUKSA 2
STUDENTS

สรอัฐพ์ เทียมวงศ์ และ นวพล นนทภา

**ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชา
วิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3** 263-275

EFFECT OF LEARNING MANAGEMENT USING THE 4MAT LEARNING MODEL
ON ANALYTICAL THINKING SKILLS COMPUTATIONAL SCIENCE COURSE
OF STUDENTS IN GRADE 3.

ผกามาศ สุขประเสริฐ, กรรณิณี แผนพรหม และ สุวิทนา สงวนรัตน์

**การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุง
ธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร** 276-288

SCHOOL ADMINISTRATION TOWARDS HIGH PERFORMANCE
ORGANIZATION OF SCHOOL IN SOUTERN BANGKOK GROUP UNDER
DEPARTMENT OF EDUCATION

รัตนชาติ จันทร์โสภา และ ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล

**การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้าง
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** 289-305

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES ACCORDING TO THE
CONCEPT OF CONTEMPLATIVE EDUCATION TO STRENGTHEN
MOTIVATION FOR ACHIEVEMENT AND MATHEMATICS SELF-EFFICACY
FOR MATHAYOM 1 STUDENTS

อนัญญาพร อระบุตร และ รามนรี นนทภา

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น 306-318

THE DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION SKILLS OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS THROUGH THE DR-TA READING INSTRUCTION METHOD COMBINED WITH LOCAL LITERATURE

ธิดาวรรณ อินทพงษ์ และ กฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์

แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 319-332

THE GUIDELINES FOR PROMOTING THE ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS OF STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM IN THE DIGITAL ERA UNDER NONTABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

รัตน์ชนก แพรทอง และ ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย 333-349

THE RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP FACTORS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE PERFORMACE EFFECTIVENESS ON DRUG-FREE AND VICES-FREE WHITE SCHOOL PROJECT UNDER THE OFFICES OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA IN NONGKHAI PROVINCE

พรประคอง แสงศรี และ พนายุทธ เขยบาล

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 350-363

INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT FOR THE PEOPLE OF NON SUNG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG UDON THANI DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

วุฒินันท์ สิทธิพัฒน์ และ โกศล สอดส่อง

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ 364-375

ADMINISTRATIVE SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL ERA EFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATIONAL EFFICIENCY OF SCHOOLS

AT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE UBON
RATCHATHANI AMNAT CHAROEN

ขวัญฤดี วงศ์เย็น, สุรางคนา มัณยานนท์ และ วิติมา โกศลวิตร

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพ การศึกษา 376-388
เมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

DIGITAL LEADERSHIP IN EDUCATIONAL ADMINISTRATORS OF THE
MUANG FAH EDUCATIONAL QUALITY NETWORK GROUP UNDER THE
OFFICE OF YASOTHORN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

สมใจ ภูมิแสน, สุรางคนา มัณยานนท์ และ ไพฑูรย์ มีกุศล

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 389-401
การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง

PARTICIPATORY MANAGEMENT IN BASIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHONBURI
RAYONG

กัญชลารักษ์ ทิปกการ, จำรัส มุ่งเผือกกลาง และ พจน์ เจริญสันเทียะ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด 402-415
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

IMPLEMENTATION OF THE STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM IN
BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER OFFICE OF NAKHON
RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 7

ศศิธร ทุมกระโทก, จำรัส มุ่งเผือกกลาง และ พจน์ เจริญสันเทียะ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 416-429
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ACADEMIC ADMINISTRATION IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS
UNDER THE OFFICE OF NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 7

ลดารัตน์ หาดคำ, กฤษฎา วัฒนศักดิ์ และ วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม

ความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด 430-442
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

NEEDS OF TEACHERS FOR INTERNAL SUPERVISION IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER OF BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

กัลยา สีบาง, จำรัส มุ่งเผือกกลาง และ พจน์ เจริญสันเทียะ

- การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล
ตลาดไทร อำเภอุมพวง จังหวัดนครราชสีมา 443-455
ADMINISTRATION OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTER TALAT SAI
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION CHUM PHUANG DISTRICT
NAKHON RATCHASIMA PROVINCE
ประภัสสร สีสุนทร, ฤทธิญา วัฒนศักดิ์ และ วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม
- การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 456-468
LEARNER-CENTERED LEARNING MANAGEMENT UNDER THE OFFICE OF
BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3
พิมพ์วรรณ สังฆเวช, จำรัส มุ่งเผือกกลาง และ พจน์ เจริญสันติเยะ
- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 469-481
TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 3
ปัทมาภรณ์ สาสีอาจ, สุวัฒน์ อาษาสิงห์ และ วศิน สอนโพธิ์
- การพัฒนาเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ WWW.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้
ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT+E
MODEL สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัน 482-492
DEVELOPMENT OF AN ONLINE LEARNING WEBSITE
(WWW.KROOWIT.IN.TH) TO ENHANCE ACADEMIC ACHIEVEMENT
THROUGH THE PRAWIT+E MODEL AMONG GRADE 7 STUDENTS AT BAN
PHAYAWANG SCHOOL
ประวิทย์ นาคมอญ
- ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี
เขต 2 493-508
THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL COMPETENCIES OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND SCHOOL CURRICULUM ADMINISTRATION
UNDER UTHAI THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
สุภาศร ยิ้มเขียว และ สกนธ์ชัย ชะนูนันท์

- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะ
ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก** 509-521
THE EFFECTS OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP ON PUBLIC SERVICE
EFFECTIVENESS OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
MUEANG TAK DISTRICT, TAK PROVINCE
นลธวัช ยุทธวงศ์
- การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน** 522-536
THE DEVELOPMENT OF KHLONG SI SUPHAP POETRY COMPOSITION
SKILLS OF MATTHAYOM 3 STUDENTS USING THE STUDENT TEAMS
ACHIEVEMENT DIVISION (STAD) TECHNIQUE WITH APPLICATION
ภาริณ อินทพงษ์ และ กฤตยากาญจน์ โตพิทักษ์
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบล
หมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี** 537-551
PUBLIC PARTICIPATION IN DRUG PREVENTION AND SOLUTION MAK
KHAENG SUBDISTRICT, COMMUNITY AREA 1, MUEANG DISTRICT, UDON
THANI PROVINCE
วรรณนิสา แก้วแสนเมือง และ โกศล สอดส่อง
- การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ
จังหวัดอุดรธานี** 552-565
PERSONNEL DEVELOPMENT OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS IN WANG SAM MO DISTRICT, UDON THANI PROVINCE
ภาวิณี วรรณพราหมณ์ และ บุญเหลือ บุปผามาลา
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับ
สมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร** 566-577
THE RELATIONSHIP BETWEEN TECHNOLOGICAL LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND THE COMPETENCIES OF TEACHING AND
LEARNING MANAGEMENT UNDER THE SECONDARY EDUCATIONNAL
SERVICE AREA OFFICE KAMPHAENGPHET
อังคณา บดีรัฐ และ สกนธ์ชัย ชะนูนันท์

สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา 578-592
ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูลังกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพะเยา

THE STATE OF GUIDELINES ON EDUCATIONAL MANAGEMENT FOR
 ACHIEVING EXCELLENCE AT PHULANGKA COOPERATIVE EDUCATIONAL
 INSTITUTION UNDER THE PHAYAO SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
 AREA OFFICE

ธิดารัตน์ วิชญเนติชัย และ อาภาพรพรณ ประทุมไทย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของครูใน 593-607
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

FACTORS INFLUENCING TEACHERS READINESS TO IMPLEMENT
 ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGY IN SCHOOLS WITHIN THE
 SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE OF PHICHIT

รพีพัฒน์ ชูเมือง และ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์

สมรรถนะการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงาน 608-622
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ADMINISTRATIVE COMPETENCIES OF SHCOOLS IN GROUP CEO WANG HIN
 1 UNDER SISAKET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

มนลัดดา สิบญะเรือง, สุรางคนา มั่นยานนท์ และ สมหมาย สร้อยนาคพงษ์

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย 623-634
ใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน

THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING SKILLS IN GRADE 8
 STUDENTS USING HMONG FOLK TALE EXERCISES AND METACOGNITIVE
 READING STRATEGIES

ศราวุฒิ พรหมชมพู และ อ้อมธจิต แปนศรี

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจการอ่านและการเขียนของ 635-649
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

THE STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT AND SATISFACTION ON
 READING AND WRITING OF GRADE 4 STUDENTS THROUGH COOPERATIVE
 LEARNING WITH STAD TECHNIQUE.

เบญจมาภรณ์ ขมโคกกรวด และ คงศักดิ์ สังฆมานนท์

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 650-663
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

CONFLICT MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS UNDER THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, 3

ศิริวิทย์ พันธนาม, สุวัฒน์ อาชาสิงห์ และ วศิน สอนโพธิ์

แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหาร 664-677
สถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

GUIDELINES TO PROMOTION OF HUMAN RELATIONS BASED ON
SARANIYADHAMMA 6 OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS WITH
COMMUNITIES IN SOMDEJCHAOPHAKO NETWORK CENTRE'S EDUCATION
UNDER SONGKHLA PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

सानนท์ แก้วจันทร์ และ สันติ อุณจะนำ

ภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 678-692
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

LEADERSHIP AS A GOAL OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS BELONGS TO THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

อุษณีย์ พันธนาม, สุวัฒน์ อาชาสิงห์ และ วศิน สอนโพธิ์

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ 693-704
ของผู้บริหารศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

GUIDELINES FOR DEVELOPING TECHNOLOGICAL LEADERSHIP USING
ARTIFICIAL INTELLIGENT FOR SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS IN
THE LOWER NORTHERN

อนุดตริย์ ดิษเจริญ และ อ้อมธจิต แป้นศรี

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและความพึงพอใจโดยการจัดการ 705-719
เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2

THE DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION ABILITY AND LEARNING SATISFACTION BY USING STAD COOPERATIVE LEARNING TECHNIQUE TOGETHER WITH SKILL PRACTICE SETS FOR GRADE 8 STUDENTS

ปรีชญาดา พรหมมินทร์ และ คงศักดิ์ สังฆมานนท์

**คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทาง
กฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น 720-736**

SERVICE QUALITY OF THE OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL FOR THE PROTECTION OF RIGHTS AND LEGAL ASSISTANCE AND ENFORCEMENT, KHON KAEN PROVINCE

พิมพ์พนิต วงศ์พรหม และ บุญเหลือ บุปผามาลา

**สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัย
ทำงานในกรุงเทพมหานคร 737-749**

CURRENT SITUATION, PROBLEMS, AND OBSTACLES OF FINANCIAL PLANNING FOR THE WORKING AGE GROUP IN BANGKOK.

สุกัญญา ศิริโท, เกียรติชัย วีระญาณนท์, ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชย์ และ รกัสศา รวงอ่อนนาม
**การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
(GALLERY WALK) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 750-763**

DEVELOPMENT OF ENGLISH SPEAKING SKILLS BY USING GALLERY WALK TECHNIQUES FOR YEAR-1 VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS

ธันย์ชนก เกิดผล และ สุதாகาญจน์ ปัทมดิลก

**ปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาพหุกรณี 764-775**

FACTORS THAT PROMOTE JOB RETENTION OF TEACHERS AND FINANCIAL OFFICERS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE BASIC EDUCATION COMMISSION: MULTIPLE CASE STUDY

สุกัญญา ประจิตร และ อนุชา กอนพ่วง

**การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่
ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
จังหวัดนครศรีธรรมราช 776-794**

THE ADMINISTRATION OF ACADEMIC AFFAIRS BASED ON THE SEVEN PRINCIPLES OF KALYANAMITTA BY EDUCATIONAL INSTITUTION

ADMINISTRATORS AND ITS IMPACT ON TEACHER PERFORMANCE
EFFECTIVENESS IN SCHOOLS UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT
MUNICIPALITY

พรรณนลิน คำศิริวัฒน์ และ สันติ อุณจะนำ

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครู 795-806
สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

INFORMATION TECHNOLOGY LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFECTING TEACHER'S DIGITAL SKILLS UNDER THE OFFICE OF
EDUCATION PHUKET MUNICIPALITY

ธิดารัตน์ ไชยวรรณ และ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี

ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด 807-821
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

LEADERSHIP ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF FRIENDSHIP AMONG
EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE, 3

จิรศักดิ์ เรืองเศษ, สุวัฒน์ อาษาสิงห์ และ วศิน สอนโพธิ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขต 822-832
อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

FACTORS AFFECTING THE DECISION TO CHOOSE A HOMESTAY TOURIST
DESTINATION IN PHU PHA MAN DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

อภิรดี คำไล่, วัฒนัน มั่นทรา และ ช่อเพชร สำราญพันธุ์

แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคลัสต์เรียนในโรงเรียนพื้นที่เกาะ 833-843
ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

ADMINISTRATIVE GUIDELINES FOR PROMOTING MIXED CLASSROOM
LEARNING IN SCHOOL IN THE ISLAND AREA KOHSRIBOYA SUBDISTRICT
NUEAKHLONG DISTRICT KRABI PROVINCE

ประพันธ์ ปานแต่ง และ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี

การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 844-854
การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

THE EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION ACCORDING TO THE
IV DEVINE STATES (BRAHMAVIHARAS) UNDER NAKHON SI THAMMARAT
PRIM SERVICE AREA OFFICE 3

ธนันท์ ลาภอนันต์ตระกูล และ บุญส่ง ทองเอียง

**การศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของ
สถานศึกษาอาชีวศึกษา 855-868**

A STUDY OF MANAGEMENT COMPONENTS TO ENHANCE PUBLIC
RELATIONS IN VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

ศิวกร อินภูเขา, พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ (สับนัสย) และ ยิ่งสรรค์ หาพา

**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับ
เทคนิคเกมมิฟิเคชัน 869-881**

THE DEVELOPMENT OF ACHIEVEMENT OF LEARNING THAI LANGUAGE
SUBJECT IN THE TYPES OF WORDS FOR PRATHOM 6 STUDENTS WITH
THE STUDENTS TEAMS ACHIEVEMENT DIVISIONS AND GAMIFICATION
LEARNING

สุพรรณษา เข้มทอง และ กฤตยากาญจน์ โตพิทักษ์

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี 882-894**

THE GUIDELINES FOR CROSS-CULTURAL DEVELOPING LEADERSHIP
DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF
UDON THANI SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA

ทรงศักดิ์ ยั่งยืน และ พนายุทธ เขยบาล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 895-907

FACTORS AFFECTING MATHEMATICAL COMPETENCY OF
MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

กัมพัฒน์ นามโยธา และ นวพล นนทภา

**การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางรากคณิต
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 908-923**

THE LEARNING ACTIVITIES ACCORDING TO THE CONCEPT OF STEM THAT
PROMOTES, GEOMETRIC THINKING AND MATHEMATICS ACHIEVEMENT
FOR MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

ธัญญลักษณ์ กะตะศิลา และ รามนรี นนทภา

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (BRAIN BASE LEARNING) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 924-936

DEVELOPING CRITICAL THINKING SKILLS USING LEARNING MANAGEMENT
BRAIN BASE LEARNING WITH BOARD GAMES OF GRADE 6 STUDENTS

เนตรกมล ศรีสุธรรม และ อ้อมธจิตต์ แป้นศรี

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 937-951
สถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

DEVELOPMENT OF INTERNAL EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE
IMPLEMENTATION GUIDELINES USING QUALITY CYCLE FOR SCHOOLS
UNDER THE SURIN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

เฉลิมพล วิโรจน์รัตน์ และ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ 952-969
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
LEADERSHIP AND CONFLICT MANAGEMENT OF ADMINISTRATORS THAT
AFFECT THE ORGANIZATIONAL HEALTH OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SINGBURI
ANGTHONG

วรพันธ์ รอดสถิตย์ และ จันทร์คม ภูติอริยวัฒน์

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

970-989

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*
THE GUIDELINES FOR DEVELOPING TRANSFORMATIONAL
LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER UDON THANI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

เหมราช วงศ์ศรี¹ และ กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ²

Hemraj Wongsri¹ and Krits Chompuwiset²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹⁻²Udon Thani Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 66120605123@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ขั้นที่ 2 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 27 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ (2) การกระตุ้นทางปัญญา มี 5 ตัวบ่งชี้ (3) การสร้างแรงบันดาลใจ มี 5 ตัวบ่งชี้ และ (4) การสร้างสัมพันธ์รายบุคคล มี 7 ตัวบ่งชี้ ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมขององค์ประกอบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) การออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2.1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 ด้าน 33 แนวทาง ได้แก่ (1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 16

* Received 18 March 2025; Revised 31 March 2025; Accepted 31 March 2025

แนวทาง (2) การกระตุ้นทางปัญญา 5 แนวทาง (3) การสร้างแรงบันดาลใจ 6 แนวทาง และ (4) การสร้างสัมพันธ์รายบุคคล 6 แนวทาง 2.2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน 33 แนวทาง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทาง, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the components and indicators of transformational leadership of school administrators and 2) to create the guidelines for developing transformational leadership of school administrators by using the Mix Methods Research. The research was carried out in 2 phrases: Phrase 1: to study the components and indicators which was given information by 5 experts. The obtained data were analyzed by mean and standard deviation. Phrase 2: to create the guidelines for developing transformational leadership of school administrators, which was subdivided into 2 steps: step 1) determining the guidelines for developing transformational leadership of school administrators with the data from 5 experts, by using a structured interview, step 2) evaluating the guidelines for developing transformational leadership of school administrators with the data provided by 5 experts, analyzed by mean and standard deviation.

The results of this research were as follows: 1) The components and indicators of transformational leadership of school administrators consisted of 4 components, 27 indicators including (1) Idealized Influence 10 indicators (2) Intellectual Stimulation 5 indicators (3) Inspiration Motivation 5 indicators and (4) Individualized Consideration 7 indicators. The mean of assessment was at the highest level. And 2) The proposed guidelines for developing transformational leadership of school administrators led to: 2.1) the guidelines were 4 aspects, 33 directions: (1) Idealized Influence, 16 directions, (2) Intellectual Stimulation, 5 directions, (3) Inspiration Motivation, 6 directions and (4) Individualized Consideration, 6 directions. 2.2) The guidelines for developing transformational leadership of school administrators, all 4 aspects, 33 directions, were having appropriateness and feasibility at highest level.

Keywords: guidelines, transformational leadership, school administrators

บทนำ

นโยบายด้านการศึกษารัฐบาลในอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษามาโดยตลอด การศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคนและเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย นโยบายประเทศไทย 4.0 รวมไปถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) จะเน้นการพัฒนาวิทยาการความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีดิจิทัลและการวิจัย อีกทั้งทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดการการเรียนรู้ ในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้อย่างยั่งยืน องค์การต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัว และตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (กานต์สุดา มาฆะศิรินันท์, 2557) ดังนั้น การที่จะพัฒนาคนในชาติให้มีความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศนั้นสิ่งสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือคุณภาพและสมรรถภาพของประชากรไทยทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรไทยในวัยเรียน เพราะถ้าหากประชากรในวัยเรียนมีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถเช่น ความสามารถในการอ่านเขียน การคิดคำนวณ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถทางเทคโนโลยีและการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศที่ดีพอนั้นก็จะช่วยให้ประเทศมีประชากรที่มีความสามารถมากขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศและแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้ ซึ่งสถานศึกษาเป็นสถานที่บ่มเพาะความสามารถให้เกิดกับผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สุวิมล โปธิ์กลิ่น, 2560)

ภาวะผู้นำ (Leadership) นับเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการโน้มน้าวและจูงใจผู้ตามให้ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา จากการศึกษาภาวะผู้นำ มีนักคิด นักทฤษฎี นักวิจัยได้เสนอโมเดลภาวะผู้นำมากมาย แต่แนวคิดหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบบส (Bass, 1998) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการยกระดับการรับรู้ของผู้ตามเกี่ยวกับแรงบันดาลใจ โดยผู้นำพยายามกระตุ้นให้ผู้ตามมีแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 215 แห่ง มีพันธกิจในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อ

สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 กำหนดโมเดลในการขับเคลื่อนการทำงาน คือ 3 ดี 4 รู้ 3 สุข ซึ่งประกอบด้วย 3 ดี: เรียนดี นิเทศดี บริหารดี 4 รู้: รู้หน้าที่ รู้เป้าหมาย รู้วิธีการ รู้ความสำเร็จ และ 3 สุข: สุขกายสุขใจ สุขความเป็นทีม และสุขความภูมิใจและความสำเร็จ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโดยภาพรวมยังประสบปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่และระดับชาติในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งปัญหาครูไม่ครบชั้นและคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ด้วยการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญ จึงมีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาด้านสมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่้ออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ระยะที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในขั้นที่ 1 เป็นผู้ทรงวุฒิ จำนวน 5 คน มาจากการกำหนดคุณลักษณะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารหน่วยงาน

การศึกษา จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในขั้นที่ 2 เป็นผู้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2 ระยะที่ 2 ในขั้นที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นข้อคำถามสัมภาษณ์ ส่วนในขั้นที่ 2 เป็นแบบประเมินแนวทางเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใน 2 ด้าน ประกอบด้วย ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ในระยะที่ 1 ผู้วิจัยส่งแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมิน ส่วนในระยะที่ 2 ขั้นที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามกรอบแนวคิดขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ขั้นที่ 2 ส่งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน จากนั้นเก็บรวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51–5.00, 3.51–4.50, 2.51–3.50, 1.51–2.50, และ 1.00–1.50 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.2 ระยะที่ 2 ในขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ โดยข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จะนำไปจำแนกจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นและตีความตามกรอบแนวคิดขององค์ประกอบ ในขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51–5.00, 3.51–4.50, 2.51–3.50, 1.51–2.50, และ 1.00–1.50 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ดังตารางที่ 1

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากข้อมูลที่ได้รวบรวมได้แล้วนำมาสร้างเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ 2) การกระตุ้นทางปัญญา มี 5 ตัวบ่งชี้ 3) การสร้างแรงบันดาลใจ มี 5 ตัวบ่งชี้ 4) การสร้างสัมพันธ์รายบุคคล มี 7 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน แสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.62	0.67	มากที่สุด
2. การกระตุ้นทางปัญญา	4.84	0.37	มากที่สุด
3. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.56	0.51	มากที่สุด
4.การสร้างสัมพันธ์รายบุคคล	4.51	0.56	มากที่สุด
โดยรวม	4.63	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{x}$ = 4.84, S.D. = 0.37) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการสร้างสัมพันธ์รายบุคคล ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.56) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. การวิเคราะห์การออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1 ผลการหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการยืนยันและแปลผลแนวทางในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ มีแนวทางพัฒนา จำนวน 16 แนวทาง 2) การกระตุ้นทาง

ปัญญา มีแนวทางพัฒนา จำนวน 5 แนวทาง 3) การสร้างแรงบันดาลใจ มีแนวทางพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง 4) การสร้างสัมพันธรัยบุคคล มีแนวทางพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันผลให้ใช้ได้ทุกแนวทาง คิดเป็นร้อยละ 100.00 สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้องไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาไตร่ตรองรอบด้านและมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมั่นใจในตนเอง เป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน ตามนโยบาย หรือ แนวทางปฏิบัติงานใหม่ ๆ 6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจงใจให้ครูตระหนัก รับรู้เพื่อยอมรับและเห็นถึงประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลง 7) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง สื่อสารให้ครูทราบว่ามีความสำคัญในกระบวนการเปลี่ยนแปลง 8) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมั่นใจในความซื่อสัตย์ หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจในทางที่ผิด เป็นที่พึ่งได้ 9) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสียสละ พุ่มเท ประพฤติตนดีเสมอต้นเสมอปลาย 10) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเคารพและให้เกียรติผู้อื่น นำหลักครองตน ครองคน ครองงาน มาเป็นแนวปฏิบัติ 11) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี บริหารโปร่งใสยุติธรรม ยึดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ 12) ผู้บริหารสถานศึกษาควรดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่และสวัสดิการ ส่งเสริมความก้าวหน้าของครู 13) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารถึงภารกิจต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย 14) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการสื่อสาร 15) ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจ ส่งเสริมการทำงานลักษณะทีม และ 16) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความสามัคคีอย่างสม่ำเสมอ ยกย่องชื่นชมความสำเร็จว่าเป็นความสำเร็จของทีม

2.1.2 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ครูร่วมเสนอวิธีรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นว่ามีผลกระทบอย่างไรแล้วช่วยกันแก้ไข 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้เสรีภาพแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สนับสนุนให้กล้าคิด กล้าเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติงาน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำแนะนำ ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน และ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูอบรมพัฒนาความรู้เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ

2.1.3 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรยอมรับความสามารถของครูและให้เกียรติ เชื้อมนั้น ทำให้รู้สึกว่ามีคุณค่าต่องานที่ปฏิบัติ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้ครูเกิดความปรารถนาที่อยากปฏิบัติด้วยการเสริมแรง

ทางบวก 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำให้ทุกคนในองค์กรรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญเป็น
 พื่นเฟื่องในการขับเคลื่อนความสำเร็จ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานแบบเปิดเผยเพื่อ
 สร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน และ 6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำให้เห็นถึงความสำคัญ
 ของงานที่ปฏิบัติ สร้างบรรยากาศการทำงานแบบกัลยาณมิตร

2.1.4 ด้านการสร้างสัมพันธ์รายบุคคล ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้
 ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียม ให้อิสระในการทำงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควร
 สอดส่อง ช่วยเหลือ ยกย่อง ชมเชยความสำเร็จของงานอย่างจริงใจ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควร
 ประเมินผลงานโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน เป็นธรรม ไม่ลำเอียง ตัดสินใจบนข้อมูลที่เป็นจริง 4)
 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับทุกคน เอาใจใส่ ช่วยเหลือคนที่ประสบปัญหาอย่าง
 จริงใจ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถความ
 ถนัด และ 6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ความรู้ความสามารถจากสาขาที่จบ ตามความ
 ถนัดความพร้อมและการเข้าใจงาน

2.2 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
 สถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5
 คน พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ
 ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงดังตารางที่
 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแนวทางด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ
 พัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

แนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความเหมาะสม		ระดับ	ความเป็นไปได้		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1. การมีอิทธิพลเชิง อุดมการณ์	5.00	0.00	มากที่สุด	4.89	0.32	มากที่สุด
2. การกระตุ้นทางปัญญา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.84	0.37	มากที่สุด
3. การสร้างแรงบันดาลใจ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด
4.การสร้างสัมพันธ์ รายบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความเหมาะสม		ระดับ	ความเป็นไปได้		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
โดยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.88	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินแนวทางด้านความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินแนวทางด้านความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1.1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 1.2) การกระตุ้นทางปัญญา 1.3) การสร้างแรงบันดาลใจ และ 1.4) การสร้างสัมพันธ์รายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบส (Bass, 1997) ที่ได้ต่อยอดจากแนวคิดของ เบอร์น (Burns, 1978) โดยเขาเห็นว่าความมีบารมี (Charisma) มีความจำเป็นแต่ไม่เพียงพอสำหรับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ยังมีส่วนประกอบที่สำคัญอีกที่มีนอกเหนือจากการมีตามแนวคิดของเบอร์น คือ การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) และ การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) ทั้ง 3 องค์ประกอบรวมกับการสร้างบารมีเป็น องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่ผู้ตาม สอดคล้องกับ เบนนิส และ นานัส (Bennis & Nanus, 1985) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นแตกต่างจากผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ที่เน้นให้ผู้นำเป็นต้นแบบ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ ที่เน้นจิตวิญญาณทีม จูงใจและการท้าทาย 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลที่เน้นการเป็นพี่เลี้ยง สอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความเสนอหาหรืออิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงดลใจ 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 4) การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน

รวมทั้งยังสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2555) กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมี 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การจงใจที่สร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ผลการออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1

2.1 แนวทางทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

2.1.1 ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน เน้นบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้องไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม พิจารณาไตร่ตรองรอบด้านและมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน มั่นใจในตนเองและเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติงานใหม่ ๆ จูงใจให้ครูตระหนักรับรู้เพื่อยอมรับและเห็นถึงประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงและสื่อสารให้ครูทราบว่ามิมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แนวคิดของ แบส (Bass, 1985 อ้างถึงในรัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556) ที่กล่าวว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือภาวะผู้นำเชิงบารมี (Idealized Influence or Charisma Leadership: IL or CL) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง หรือเป็นโมเดลสำหรับผู้ตาม ผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพ ศรัทธา ไว้วางใจ ผู้นำจะมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตามผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์การ ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ความเชื่อและค่านิยมของเขา รวมถึงช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย สำหรับองค์ประกอบด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์นี้เป็นองค์ประกอบแรกหรือองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้นำกลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนา เหลืองงาม (2562) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำสิ่งที่เป็นามธรรมให้เป็นรูปธรรม การตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล รวมไปถึงหลักการครองตน ครองคน ครองงาน มาใช้ในการบริหารงานเพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างความไว้วางใจ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความน่าเชื่อถือและความเคารพต่อตัวผู้บริหารและองค์กร จนทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการสร้างบรรยากาศขององค์กรที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ปัญญา (2560) ที่พบว่าองค์ประกอบด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีศีลธรรมและจริยธรรม มีความอุทิศตัว ก่อให้เกิดเป็นตัวอย่างที่ดีขึ้นในองค์กร ผู้ร่วมงานจึงปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ดีเหล่านั้น และเกิดความศรัทธาในตัวผู้บริหารสถานศึกษา

ส่งผลให้ผู้ร่วมงานเกิดความมีส่วนร่วมต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตั้งไว้ จนทำให้เกิดการบรรลุสู่เป้าหมายในที่สุด

2.1.2 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา คือ ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ครูร่วมเสนอวิธีรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นว่ามีผลกระทบอย่างไรแล้วช่วยกันแก้ไข ให้เสรีภาพแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สนับสนุนให้กล้าคิดกล้า กล้าเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำ ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูอบรมพัฒนาความรู้เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ สอดคล้องกับ คูเซส และ โพซเนอร์ (Kouzes & Posner, 2012) ที่กล่าวว่า ผู้นำต้องกระตุ้นให้กำลังใจผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นใหม่และวิธีการใหม่ในการปฏิบัติงานหรือแก้ปัญหาหรือปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ตลอดจนพร้อมที่จะตัดสินใจเสี่ยงอย่างชาญฉลาด สอดคล้องกับ มยุรฉัตร พูลธนสวัสดิ์ (2562) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอตอนเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา สนับสนุนให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและนำ ผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางานให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ กระตุ้นให้ครูคิดเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนางานโดยใช้กระบวนการวิจัยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตามแนวคิดใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา (2559) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน โดยผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในด้านการกระตุ้นสติปัญญาส่งผลต่อการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครู

2.1.3 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ยอมรับความสามารถของครูและให้เกียรติเชื่อมั่น ทำให้รู้สึกว่ามีคุณค่าต่องานที่ปฏิบัติ กระตุ้นให้ครูเกิดความปรารถนาที่อยากปฏิบัติด้วยการเสริมแรงทางบวก ทำให้ทุกคนในองค์กรรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญเป็นฟันเฟืองในการขับเคลื่อนความสำเร็จ บริหารงานแบบเปิดเผยเพื่อสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เห็นถึงความสำคัญของงานที่ปฏิบัติและสร้างบรรยากาศการทำงานแบบกัลยาณมิตร สอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2555) กล่าวว่า ผู้นำสร้างแรงจูงใจภายใน ทำทนายในงาน กระตุ้นจิตวิญญาณของทีม สร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ทำให้ผู้ตามสัมผัสกับภาพที่สวยงามของอนาคต สร้างและสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน แสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน แสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์ขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัทร แสนพงศ์ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า แรงบันดาลใจเป็นพลังในการผลักดันให้ได้เรียนรู้และเกิดการ

เปลี่ยนแปลงในการกระทำ ซึ่งเป็นความท้าทายในจิตใจต่อการทำงานที่สามารถขับเคลื่อนการกระทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ การที่มีแรงบันดาลใจจะสามารถเข้าใจและยอมรับในการทำงานได้ โดยมีแรงผลักดันภายในตนเองที่จะคิดริเริ่มหรือตัดสินใจที่จะทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงดังที่มุ่งหวังไว้แรงบันดาลใจจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีผู้ใดสามารถบังคับให้เกิดขึ้น

2.1.4 ด้านการสร้างสัมพันธ์รายบุคคล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียม ให้อิสระในการทำงาน สอดส่อง ช่วยเหลือ ยกย่องชมเชยความสำเร็จของงานอย่างจริงใจ ประเมินผลงานโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน เป็นธรรมไม่ลำเอียง ตัดสินใจบนข้อมูลที่แท้จริง ให้ความสำคัญกับทุกคน เอาใจใส่ช่วยเหลือคนที่ประสบปัญหาอย่างจริงใจ มอบหมายงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถความถนัด วิเคราะห์ความรู้ความสามารถจากสาขาที่จบ ตามความถนัดความพร้อมและการเข้าใจงาน สอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นส่วนที่ดึงดูดความรู้ความสามารถต่าง ๆ ในตัวออกมาใช้และช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ ความสามารถให้แก่องค์กร องค์กรจะต้องมีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายอย่างที่จะทำให้สมาชิกตั้งใจและทุ่มเทในการทำงาน เช่น การจัดบุคคลทำงานตรงตามความถนัดและความสามารถ ผู้บริหารจะต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็น การประเมินการปฏิบัติงานก็ต้องมีความยุติธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ แบส และอวลิโอ (Bass & Avolio, 1994) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล ทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ชและเป็นที่ปรึกษา ผู้นำจะส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น โดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และยังสอดคล้องกับ ธนวัฒน์ เมฆเคลื่อน (2556) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 กล่าวว่า การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้จะให้ประสบการณ์ที่เป็นการเรียนรู้แก่ผู้ตามช่วยพัฒนาการเป็นผู้นำ อีกทั้งยังเป็นการสื่อความหมายแบบสองทางซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้นสามารถช่วยลดปัญหาความคลุมเครือในบทบาทของผู้ตามด้วย ผู้บริหารมีการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยความเสมอภาค ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้รับการพัฒนาตนเองตามความสามารถ ตามศักยภาพที่แตกต่างกันเพื่อให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสายอาชีพ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

2.2 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยใช้แบบประเมินแนวทางในด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ ในมุมมองของผู้ประเมินที่เป็นผู้ใช้แนวทาง พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยของการประเมินต่ำกว่าด้านความเหมาะสม เนื่องจากผู้ประเมินให้ความเห็นว่าหากประสบปัญหาขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรที่จำกัด อาจจะส่งผลให้ผลสำเร็จของพฤติกรรมบางข้อไม่บรรลุผล

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การกระตุ้นทางปัญญา 3) การสร้างแรงบันดาลใจ 4) การสร้างสัมพันธ์รายบุคคล ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมขององค์ประกอบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. การออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การกระตุ้นทางปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างสัมพันธ์รายบุคคล ได้ทั้งหมด 33 แนวทาง และ 4.การประเมินแนวทางด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มี **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ดังนี้ 1) ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบาย แผนงานและโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป และ 2) การนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ ควรปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทสถานศึกษาและต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งความรู้และทักษะที่จะช่วยให้การนำแนวทางไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ที่มีผลประเมินด้านความเป็นไปได้ต่ำกว่าทุกด้านไปศึกษาวิจัยเพิ่มเติม 2) ควรมีการทำวิจัยในบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างออกไป เช่น โรงเรียนในสังกัดการศึกษาพิเศษ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) หรือโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ 3) ควรมีการทำวิจัยในรูปแบบที่แตกต่างออกไป เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research) หรือการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study) ในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กานต์สุดา มาชะศิริรานนท์. (2557). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(2), 1510-1525.
- กิตติศักดิ์ ปัญโญ. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนพัฒน์ เมฆเคลื่อน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- นภัทร เสนพงษ์. (2561). กระบวนการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานบริการวิชาการแก่สังคมของบุคลากรในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มยุรฉัตร พูลธนสวัสดิ์. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอตอนเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา เหลืองงาม. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี.

- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2560). การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีประสิทธิภาพ. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership & Performance beyond Expectation*. New York: The Free Press.
- Bass, B. M. (1997). *New Paradigm of Leadership: An Inquiry into Transformational Leadership*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Bass, B. M.. (1998). *Transformational: Industrial, Military, & Educational Impact*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness through Transformational Leadership*. Newbery Park, CA: Sage.
- Bennis, W. G., & Nanus, B. (1985). *Leader: The Strategies for Taking Charge*. New York: Harper & Row.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Rows.
- Kouzes, J.M., and Posner, B.Z. (2012). *Leadership the Challenge Workbook*. California: Jossey-Bass.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
การดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATOR
AFFECTING THE ACADEMIC OPERATIONS AN INTERNAL SUPERVISION
UNDER BUENGGAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

สิริญญา ประเสริฐสังข์¹ และ กฤตย์ ชมภูวิเศษ²

Sirinya Praseatsang¹ and Krits Chompuwiset²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹⁻²Udon Thani Rajaphat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 66120605128@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็น ครู จำนวน 332 คน ได้มาโดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.621 – 0.730 และ 4) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้าน

* Received 18 March 2025; Revised 31 March 2025; Accepted 31 March 2025

การมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ที่ดีที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.768 มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 59.00 สมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ:

$$Y' = 1.400 + 0.287x_3 + 0.236x_5 + 0.169x_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน:

$$Z' = 0.326z_{x3} + 0.302z_{x5} + 0.197z_{x4}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of transformational leadership of school administrator, 2) to study the level of the academic operations an internal supervision, 3) to study the relationship between transformational leadership of school administrator and academic operations an internal supervision and 4) to create predictive equation for the academic operations an internal supervision. The research utilized a sample of 332 teacher selected using Stratified Random Sampling. The research tool was a questionnaire. Data analysis employed social science statistics software, frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficients, and stepwise multiple regression analyses.

The findings were as follows: 1) The overall of transformational leadership of school administrator was at a high level. 2) The overall of the academic operations an internal supervision was at a high level. 3) There is a statistically significant positive relationship between transformational leadership of school administrator and the academic operations an internal supervision at the 0.01 level, with correlation coefficients ranging from 0.621 to 0.730. 4) Transformational leadership of school administrator affecting the academic operations an internal supervision. The highest contributing predictive variable is intellectual stimulation, visionary leadership and individualized consideration in descending order. The multiple correlation coefficient (R) was 0.768, as a predictive variable 59.00 percent. The prediction equation provided as follows:

Raw Score Prediction Equation:

$$Y' = 1.400 + 0.287x_3 + 0.236x_5 + 0.169x_4$$

Standardized Score Prediction Equation:

$$Z' = 0.326Z_{x3} + 0.302Z_{x5} + 0.197Z_{x4}$$

Keywords: Leadership factors, Transformational leadership, The academic operations an internal supervision.

บทนำ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการเรียนรู้ของบุคคล กระทรวงศึกษาธิการจึงเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ ในโลกศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาทำหน้าที่เป็น กลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นใน สังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 การ บริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายการบริหารและการจัด การศึกษาทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการ บริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา และ เป้าหมายของการบริหารงานวิชาการคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา ซึ่ง กระบวนการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพ การศึกษาในสถานศึกษา รวมถึงพัฒนาคุณภาพครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมาย ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารมีความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษาก็นื่อง ด้วยงานนิเทศการศึกษาเป็นงานของผู้บริหารในการบริหารงานนั้น ผู้บริหารจะต้องทำการ พัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนควบคู่ไปด้วย เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (สงัด อุทรานันท์, 2530) ดังนั้น การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการ สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้บริหารเป็นแกนหลักในการสนับสนุนและ ส่งเสริม การวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การบริหาร และการนิเทศเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมียุทธศาสตร์ความเป็นผู้นำที่ดี โดยผู้บริหารเป็นแบบอย่างด้านวิสัยทัศน์ วุฒิภาวะ และแนวคิด สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา กระตุ้นให้เกิดความไว้วางใจและความเคารพนับถือ ส่งเสริมการพัฒนาแนวคิดและทัศนคติของผู้ตาม ยกย่องความพึงพอใจและความต้องการในการทำงาน พัฒนาวุฒิภาวะของผู้ตามให้สูงกว่าที่คาดหวัง เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่งนภาจันทร์ลี, 2562) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา มีความต้องการที่จะพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู จะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งปัจจัย ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 212 โรงเรียน ครูจำนวน 2,020 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สพป.บึงกาฬ, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 332 คน โดยเปิดตาราง (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. 1970) และสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากวัตถุประสงค์ การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ปัจจัยด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ปัจจัยด้านการกระตุ้นทางปัญญา 4) ปัจจัยด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ 5) การมีวิสัยทัศน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.60 - 0.86 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การปฏิบัติการนิเทศ และ 4) การประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.67 - 0.89 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากครูผู้สอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างรูปแบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยรับแบบสอบถาม ได้รับการตอบกลับจำนวน 332 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 หลังจากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.3 การวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จึงนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยการใช้เกณฑ์วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

4.5 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาใน 5 ปัจจัย ตัวแปรเกณฑ์ คือ การดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีการเลือกแบบคัดเลือกเข้า และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ($n = 332$)

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.49	0.51	มาก
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.42	0.53	มาก
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.39	0.53	มาก

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.38	0.55	มาก
5. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.37	0.60	มาก
รวม	4.41	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.51) รองลงมาปัจจัยด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.53) ปัจจัยด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.53) ปัจจัยด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.55) และปัจจัยด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ในแต่ละองค์ประกอบ ($n = 332$)

ระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายใน สถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ	4.40	0.51	มาก
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.44	0.51	มาก
3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.44	0.54	มาก
4. ด้านการประเมินผลการนิเทศ	4.46	0.48	มาก
รวม	4.44	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.48) รองลงมาด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.51) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.54) และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา (x) กับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (y) (n = 332)

ตัวแปร	(x ₁)	(x ₂)	(x ₃)	(x ₄)	(x ₅)	(y)	Tolerance	VIF
(x ₁)	1.000	0.726**	0.780**	0.736**	0.777**	0.629**	0.312	3.210
(x ₂)		1.000	0.782**	0.772**	0.742**	0.621**	0.310	3.226
(x ₃)			1.000	0.804**	0.813**	0.730**	0.223	4.488
(x ₄)				1.000	0.765**	0.690**	0.279	3.587
(x ₅)					1.000	0.717**	0.267	3.747
(y)						1.000		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ และใช้วิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าสถิติของตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์การดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) (n = 332)

Model	R	R ²	R ² Change	Adj R ²	SE _{est}	F	P-values
1. (x ₃)	0.730	0.532	0.532	0.531	0.32201	375.764**	0.000
2. (x ₃) (x ₅)	0.760	0.578	0.045	0.575	0.30643	35.416**	0.000
3. (x ₃) (x ₅) (x ₄)	0.768	0.590	0.012	0.586	0.30238	9.860**	0.002
R = 0.768; R ² = 0.590; R ² _{adj} = 0.586; SE _{est} = 0.30238; F = 9.860; P-values = 0.002							

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 นำตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน มาพยากรณ์การดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (x_3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (x_5) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_4) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.768 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.590 มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 59.00

ตารางที่ 5 ค่าคงที่ของตัวแปรพยากรณ์สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าสู่สมการถดถอย

ปัจจัยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง	b	SE _{bj}	β	t	P-values
ค่าคงที่ (a)	1.400	0.143		9.777	0.000
ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (x_3)	0.287	0.061	0.326	4.689**	0.000
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (x_5)	0.236	0.050	0.302	4.710**	0.000
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_4)	0.169	0.054	0.197	3.140**	0.002
$R = 0.768$; $R^2 = 0.590$; $R^2_{adj} = 0.586$; $SE_{est} = 0.30238$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า เมื่อนำปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีทั้ง 3 ด้าน ไปหาความสัมพันธ์เพื่อการสมการพยากรณ์ โดยใช้การดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นตัวแปรเกณฑ์ ตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β) คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (x_3) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (x_5) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.768 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.590 หรือมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 59.00 เมื่อนำสถิติที่ได้มาสร้างสมการพยากรณ์ได้สมการการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.400 + 0.287x_3 + 0.236x_5 + 0.169x_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.326z_{x_3} + 0.302z_{x_5} + 0.197z_{x_4}$$

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ปัจจัยด้านการกระตุ้นทางปัญญา ปัจจัยด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และปัจจัยด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ประชา โสภณนา (2563) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วราภรณ์ ศรีสมพงษ์ (2565) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ประภาภรณ์ พลรักษ์ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จริยา ศรีชนะ (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

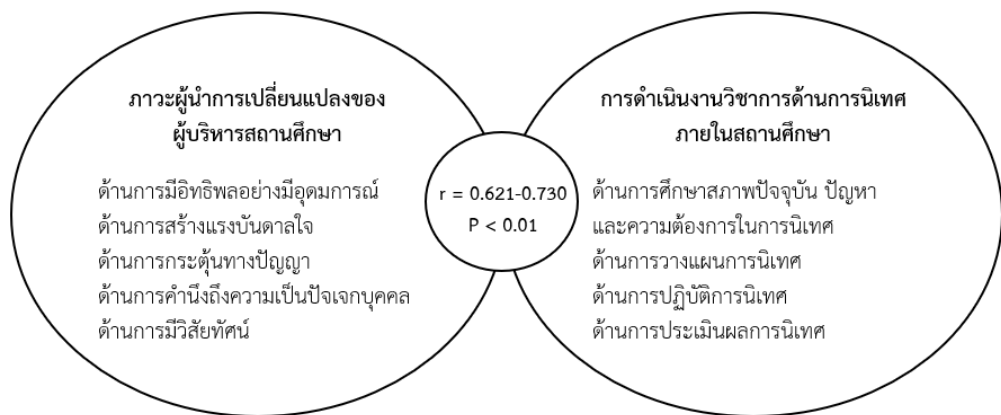
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (x_3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (x_5) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_4) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (x_1) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (x_2) มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.730 0.717 0.690 0.629 และ 0.621 ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อรกัญญา เปรมสุข (2559) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้ายตามกัน และสอดคล้องกับ ปุริดา จันแก้ว (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ โดยใช้ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรพยากรณ์ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา จากปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านการกระตุ้นทางปัญญา (x_3) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = 0.730$) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ ($R^2 = 0.532$) หรือมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 53.20 ปัจจัยด้านการมีวิสัยทัศน์ (x_5) ปัจจัยด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = 0.768$) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ ($R^2 = 0.590$) มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 59.00 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ไมตรี จันทวงศ์ (2562) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ปัจจัยการระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ปัจจัยการกระตุ้นทางปัญญา ปัจจัยการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด สอดคล้องกับ ธนพล จุมแพง (2566) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่

ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (x_1) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (x_2) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (x_3) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_4) โดยค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.709 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ (R^2) ร้อยละ 50.30 ($R^2 = 0.503$)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์

ภาพที่ 1 โมเดลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก ทุกด้านอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สรุปได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

4. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัว ที่ร่วมกันพยากรณ์การดำเนินการวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ได้แก่ ตัวแปรที่มีค่าพยากรณ์สูงสุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (x_3) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (x_5) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (x_4) ตามลำดับ ซึ่งมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 59.00 สมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.400 + 0.287x_3 + 0.236x_5 + 0.169x_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.326Zx_3 + 0.302Zx_5 + 0.197Zx_4$$

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ดังนั้นผู้บริหารควรเน้นที่การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวและเติบโตอย่างต่อเนื่องในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2. จากการศึกษาการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการวิเคราะห์สภาพการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสำรวจปัญหา อุปสรรค และความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ให้การศึกษาสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

3. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (x_3) มีค่าน้ำหนักการพยากรณ์มากที่สุด (มีค่า $\beta = 0.326$) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยผลวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยคาดว่าจะประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจังหวัดอื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบ และนำผลวิจัยที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. ควรมีการศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในหลากหลายด้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร และนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผน. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. บึงกาฬ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.
- จรียา ศรีชนะ. (2564). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(1), 16-26.
- ธนพล จุมแพง. (2566). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประชา โสภณนา. (2563). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภาภรณ์ พลรักษ์. (2560). แนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปฐิตา จันแก้ว. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ไมตรี จันทวงศ์. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- รุ่งนภา จันทรลี. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วราภรณ์ ศรีสมพงษ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสด-ศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570. เรียกใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2567 จาก https://www3.bkn.go.th/?page_id=5148.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- อรกัญญา เปรมสุข. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

ตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี*
THE INDICATORS OF MORAL QUOTIENT (MQ) IN THE 21ST CENTURY
OF STUDENTS IN SURATTHANI OFFICE OF LEARNING
ENCOURAGEMENT

วัชรินทร์ ใจชื่น¹, ทิพนาศ เสวตวรโชติ² และ สันติ อุนจะนำ³

Watcharin Jaichuen¹, Tippamas Sawetvorrachot² and Santi Aunjanam³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahamakut buddhist university.Thailand

¹Corresponding author, e-mail: watcharin.jai1973@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องอย่างกลมกลืนและยืนยันองค์ประกอบความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 780 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ และ 64 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 30%

2. โมเดลมีความสอดคล้องอย่างกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 64 ค่าองศาอิสระ เท่ากับ 5.889 ค่านัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.240 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.929 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.884 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.079 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 5 องค์ประกอบมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.97-1.02 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่า โดยความซื่อสัตย์ (IE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 ความรับผิดชอบ (RE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 ความเมตตา (KE) มีค่า

* Received 20 March 2025; Revised 31 March 2025; Accepted 31 March 2025

น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 ความมีวินัย (DE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 และตัวบ่งชี้การให้อภัย (FE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97

คำสำคัญ: ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ), ตัวบ่งชี้, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aimed to 1) study the indicators of ethical intelligence (MQ) in the 21st century of students under the Office of the Non-Formal Education Promotion, Surat Thani Province, and 2) examine the consistency and confirm the components of ethical intelligence (MQ) in the 21st century of students under the Office of the Non-Formal Education Promotion, Surat Thani Province. The research sample consisted of 780 students under the Office of the Non-Formal Education Promotion, Surat Thani Province. The instrument used was a questionnaire. Data were analyzed using a ready-made computer program. The research results found that:

1. the indicators of ethical intelligence (MQ) in the 21st century of students under the Office of the Non-Formal Education Promotion, Surat Thani Province, consisted of 5 components, 14 indicators, and 64 indicator behaviors, with an average value equal to or higher than 3.00 and a distribution coefficient equal to or lower than 30%.

2. the model is consistent with the empirical data. It has a Chi-square value (χ^2) of 64, a degree of freedom of 5.889, a statistical significance of 0.240, a goodness-of-fit index (GFI) of 0.929, a adjusted goodness-of-fit index (AGFI) of 0.884, and a parameter estimation error (RMSEA) of 0.079. The weights of all 5 indicators are positive, ranging from 0.97-1.02, and are statistically significant at the .001 level for all values. Honesty (IE) has a component weight of 1.02, Responsibility (RE) has a component weight of 1.02, Kindness (KE) has a component weight of 1.01, Discipline (DE) has a component weight of 1.00, and Forgiveness (FE) has a component weight of 0.97.

Keywords: Moral Intelligence (MQ), Indicators, 21st Century

บทนำ

คุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นรากฐานสำคัญของทุกคนและทุกวิชาชีพ หากปราศจากหลักยึดเหนี่ยวนี้ ย่อมเป็นการยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จทั้งในระดับบุคคลและวิชาชีพ ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น การขาดคุณธรรมและจริยธรรมไม่เพียงส่งผลกระทบต่อตนเอง แต่ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมและวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยกำลังถูกละเลย นำไปสู่ปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติที่อาจรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง อีกทั้งยังขาดแบบอย่างที่ดีจากบุคคลในสังคม (พระมหากษัตริย์ องค์อรรชดี, 2561) การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและนักศึกษาให้เติบโตเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีจิตใจที่เป็นกลาง (พระมหากษัตริย์ องค์อรรชดี, 2561) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ให้ความสำคัญกับการมีวินัยและการรักษาศีลธรรม โดยระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4.3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนไทยในทุกมิติและทุกช่วงวัย ให้เป็นบุคคลที่มีความดี ความสามารถ และคุณภาพครบถ้วน โดยมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ควบคู่กับพัฒนาการที่สมดุลในทุกด้านและสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย อีกทั้งยังมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ภาระกิจ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมั่งคั่ง อดออม โอบอ้อมอารี การมีวินัย ตลอดจนการรักษาศีลธรรม เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

เป้าหมายการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นให้คนไทยมีหลักคิดที่ถูกต้อง พร้อมด้วยทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 2 มาตรา 6 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม อีกทั้งยังต้องมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษาตามแนวทางดังกล่าวให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนควบคู่ไปกับองค์ความรู้ที่เหมาะสมตามระดับการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในหมวด 4 มาตรา 23 ซึ่งเน้นการบูรณาการความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรมอย่างสมดุล และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสมดุล พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) แนวทางดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางจริยธรรม

(Moral Quotient) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ผิด ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และเลือกประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องด้วยความตั้งใจและเจตนาที่ดีงามในทุกสถานการณ์ พร้อมทั้งปลูกฝังความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคารพให้เกียรติ และความยุติธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยกำลังเผชิญกับปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงความเปราะบางในด้านการฉลาดทางจริยธรรม ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคม เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า หรือการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวที่ขาดความใกล้ชิด ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางจิตใจและการพัฒนาคุณธรรมในตัวเด็ก อาทิ การเสพติดเกมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การมีพฤติกรรมแข่งรถบนท้องถนนในกลุ่มเยาวชน (สรารุณี ตรีศรี และคณะ, 2566) นอกจากนี้ พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขข้อขัดแย้งก็ถือเป็นปัญหาสำคัญ (กรมสุขภาพจิต, 2553) รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การเข้าถึงสารเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นได้ง่าย รวมถึงความเปราะบางของความสัมพันธ์ในครอบครัว และการละเลยหลักศาสนา ก็เป็นปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยงให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเยาวชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555)

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อหาพฤติกรรมและยืนยันองค์ประกอบตัวบ่งชี้จากทฤษฎีและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ศึกษาระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงโครงสร้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายและแนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม(MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องอย่างกลมกลืนและยืนยันองค์ประกอบความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือสำนักงานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ITW, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้แนวทางอัตราส่วน 20:1 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเป็น 780 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่สอดคล้องกับหลักการทางสถิติและแนวทางของการวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 780 คน ดังกล่าวผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบให้สัดส่วนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในอัตราประชากร : กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 11.92 : 1 เช่น สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำอำเภอดอนสัก มีประชากร 298 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ 25 คน สุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) โดยวิธีการใส่รายชื่อสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอำเภอ แล้วจับสลากรายชื่อ ซึ่งรายชื่อที่จับได้ คือ กลุ่มตัวอย่าง และทำในวิธีการเดียวกันจนครบ จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนรวมทั้งสิ้น 780 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ใช้แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และศาสนา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงออกในตัวเองขึ้นนักศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยส่งแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form ถึงนักศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด สุราษฎร์ธานี ที่เป็นประชากรเป้าหมาย เพื่อตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 1 เดือน หากพบว่ายังไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามระยะเวลาที่กำหนดผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอีกครั้ง ผลจากการดำเนินงาน พบว่า ได้รับคืนมาจำนวน 780 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ตามกระบวนการที่กำหนด โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นตอนแรก เป็นการศึกษา ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และ ศาสนา โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Intelligence: MQ) ของนักศึกษาการวิเคราะห์นี้ใช้ ค่าเฉลี่ย และ การวิเคราะห์องค์ประกอบ ร่วม (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ เกณฑ์คัดเลือกตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมในการกำหนดโครงสร้างโมเดลสำหรับการทดสอบในขั้นตอนต่อไป เกณฑ์ที่กำหนดคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย เท่ากับหรือต่ำกว่า 30%

4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนา ข้อมูลที่ใช้มาจากแบบสอบถาม โดยมีเป้าหมายเพื่อกำหนด น้ำหนักของตัวแปรย่อย ที่ใช้สร้างตัวบ่งชี้ทางสถิติ และตรวจสอบว่า โมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ค่าสถิติ ที่สำคัญ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square Statistics) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ค่านี้ควรต่ำกว่า 0.08 เพื่อบ่งชี้ว่าโมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2567)

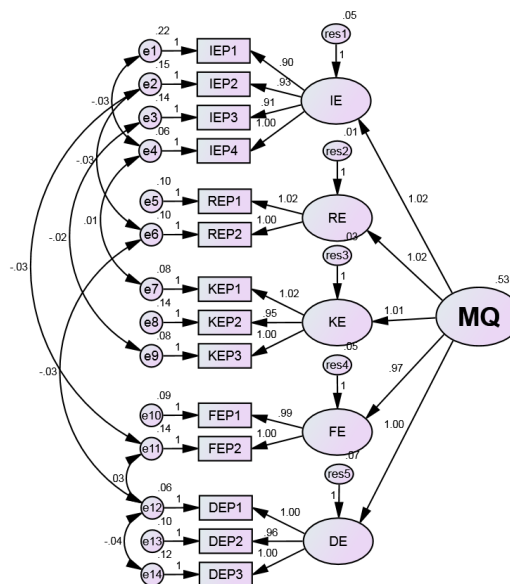
ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม(MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 14 ตัว บ่งชี้ และ 64 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ จำแนกได้ดังนี้ องค์ประกอบความซื่อสัตย์ ประกอบด้วย 4 ตัว บ่งชี้ ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มี 2 พฤติกรรมบ่งชี้ 2) ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น มี 6 พฤติกรรมบ่งชี้ 3) ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มี 3 พฤติกรรมบ่งชี้ และ 4) ความซื่อสัตย์ต่อส่วนรวม มี 6 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความ รับผิดชอบต่อตนเอง มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ 2) ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบความเมตตา ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความปรารถนาดี มี 5 พฤติกรรม บ่งชี้ 2) ความรัก มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ และ 3) ความมีไมตรีจิต มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบ การให้อภัย ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การให้อภัยตนเอง มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ 2) การให้ อภัยผู้อื่น มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบความมีวินัย ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1)

ความอดทน มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ 2) ความเชื่อมั่นในตนเองมี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ และ 3) ความเชื่อมั่นในตนเอง มี 2 พฤติกรรมบ่งชี้ และทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเพื่อคัดสรรไว้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 30% จำนวน 64 พฤติกรรมตัวบ่งชี้

2. โมเดลมีความสอดคล้องอย่างกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากพิจารณาจากพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 64 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 5.889 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ 0.240 นั้นหมายถึงค่าไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.929 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.884 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.079 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของโมเดล พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 5 องค์ประกอบมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.97-1.02 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่าเรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อยคือ ความซื่อสัตย์ (IE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 และความรับผิดชอบ (RE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 ความเมตตา (KE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 ความมีวินัย (DE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 และตัวบ่งชี้การให้อภัย (FE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของ นักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อภิปรายผล

1. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดล ความเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และพฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากผลการวิจัยที่พบว่ามีพฤติกรรมบ่งชี้ ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 30% มีจำนวน 64 พฤติกรรมบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.45-4.25 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง 21.85-29.19 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบแล้วทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดที่เกี่ยวข้องตามทัศนะของนักวิชาการหลายท่านเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ชัดเจนและเหมาะสมและได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้ผลการวิจัยดังกล่าวผ่านเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระ เทิดพุทธธรรม และพรพนา ศรีสถานนท์ (2564) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจริยธรรมกับจริยธรรมนักธุรกิจของนักศึกษาสถาบันรัชต์ภาคย์ พบว่า MQ ของนักศึกษาสถาบันรัชต์ภาคย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, $SD = .67$) และงานวิจัยของพระยิณสันต์ ฐานกรโ (ศรีลาวัธ) (2563) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมะขามสรรเสริญ ตำบลมะขามอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมจริยธรรมสูง โดยเฉพาะด้านระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนและยืนยันองค์ประกอบความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากผลการวิจัยพบว่า

1) โมเดลการวัดแต่ละองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 64 พฤติกรรมบ่งชี้ เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสามารถสร้างสเกลองค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ได้ แสดงถึงความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้เป็นเพราะความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยการพัฒนาตัวบ่งชี้ดังกล่าวใช้พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 64 พฤติกรรมที่มีความสำคัญในด้านความฉลาดทางจริยธรรมของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถสร้างสเกลองค์ประกอบที่มีจำนวน 14 ตัวบ่งชี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลการวิจัยแสดงว่าตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นสามารถสะท้อนถึงข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่มีอยู่เดิมสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชญพงศ์ ไชยธกุลโรจน์ (2564) ศึกษาเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาตัวบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์และสังคม พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภายใต้โมเดลสมการโครงสร้างขององค์ประกอบ

ความฉลาดทางอารมณ์และสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องอย่างกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐาน และงานวิจัยของวิเศษ บุญสอน (2563) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้อำนวยการโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้อำนวยการ โดยผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องอย่างกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐาน

2) โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องอย่างกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากโมเดลที่พัฒนาจากทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิธีการนี้ช่วยยืนยันว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถอธิบายข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของชุดิมา แสงดารารัตน์ (2560) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรมของผู้เรียนระดับปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคกลาง พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรมของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทุกองค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่นในการวัด (R2) ตั้งแต่ 0.579 – 0.814 แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถวัดคุณลักษณะของความฉลาดทางจริยธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาและยืนยันโมเดลคุณลักษณะขององค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรมตามแนวคิดที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เท่ากับ 170.525 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 145 ค่า P-value เท่ากับ 0.07247 ค่า GFI เท่ากับ 0.969 ค่า AGFI เท่ากับ 0.956 ค่า RMR เท่ากับ 0.0298 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.0181 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มาก แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

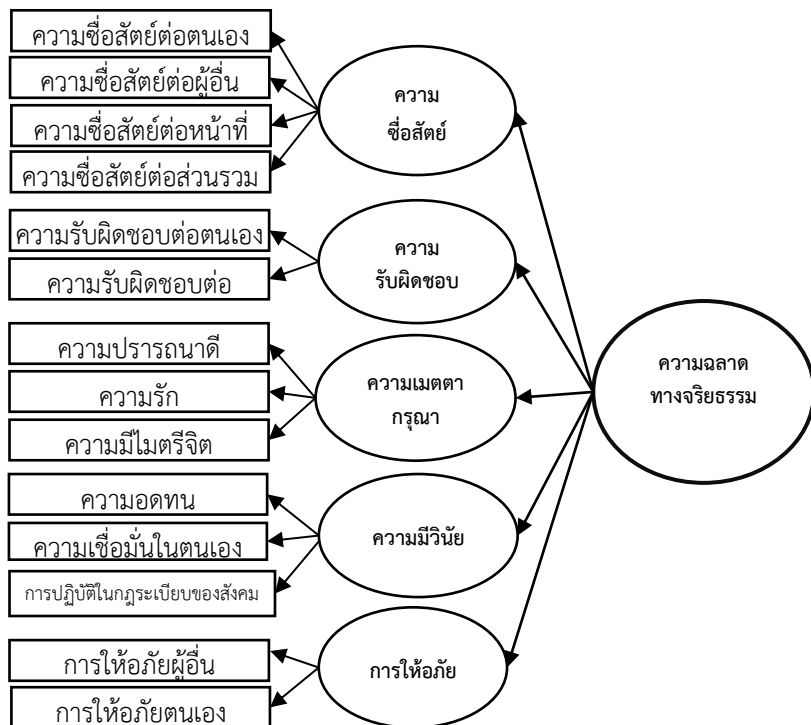
3) ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ จากผลการวิจัยค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ทั้งองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.97-1.02 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่าเมื่อเรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อยคือ ความซื่อสัตย์ (IE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 และความรับผิดชอบ (RE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 ความเมตตา (KE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 ความมีวินัย (DE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 และ ตัวบ่งชี้การให้อภัย (FE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่า แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบเป็นตัวบ่งชี้ที่

สำคัญในการพิจารณาองค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรม ทั้งนี้เนื่องจาก ทุกองค์ประกอบสามารถอธิบายและแสดงถึงความฉลาดทางจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ได้รับค่าน้ำหนักสูงสุด ได้แก่ ความรับผิดชอบและความมีเมตตา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าองค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญในการวัดความฉลาดทางจริยธรรมอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชุดิมา แสงดารารัตน์ (2560) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรมของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคกลาง. พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของความฉลาดทางจริยธรรมของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านความรับผิดชอบ อยู่ระหว่าง 0.325-0.372 ด้านความมีเมตตา อยู่ระหว่าง 0.405-0.484 ด้านการให้อภัย อยู่ระหว่าง 0.308-0.440 ด้านความเคารพ อยู่ระหว่าง 0.375-0.489 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า องค์ประกอบด้านความฉลาดทางจริยธรรมในแต่ละองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดขององค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบมีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.902 รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบด้านการให้อภัยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.838 องค์ประกอบด้านความมีเมตตา มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.798 และองค์ประกอบด้านความเคารพ มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด เท่ากับ 0.761 และแต่ละองค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่นในการวัด (R^2) ตั้งแต่ 0.579-0.814

องค์ความรู้ใหม่

ตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย ดังภาพโมเดลตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 2 โมเดลตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม(MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย องค์ประกอบความซื่อสัตย์ องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อ องค์ประกอบความเมตตา ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบการให้อภัย และองค์ประกอบความมีวินัย

2. ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเพื่อคัดสรรไว้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้ความฉลาดทางจริยธรรม(MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 30% จำนวน 64 พฤติกรรมตัวบ่งชี้

3. โมเดลมีความสอดคล้องอย่างกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 5 องค์ประกอบมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.97– 1.02 และมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่าเรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อยคือ ความซื่อสัตย์ (IE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 และความรับผิดชอบ (RE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.02 ความเมตตา (KE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 ความมีวินัย (DE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 และ ตัวบ่งชี้การให้อภัย (FE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97

ข้อเสนอแนะเชิงประยุกต์

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของความฉลาดทางจริยธรรมด้วยการศึกษาแนวคิดต่างๆ ที่หลากหลาย ผสมผสานระหว่างตะวันออกและตะวันตก แล้วนั้น พบองค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรม 5 องค์ประกอบ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ ผู้บริหารสถาบันการศึกษาหรือผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางจริยธรรมในการนำแบบวัดองค์ประกอบทางจริยธรรมไปใช้ทดสอบผู้เรียน

2. องค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรมที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานจากมากไปน้อย คือ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตา ความมีวินัย และการให้อภัย ตามลำดับ ซึ่งการพัฒนาองค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรมควรจะเริ่มจากการพัฒนาองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุดจะพัฒนาได้ง่ายกว่าองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด

3. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางจริยธรรมที่พบความสอดคล้องของโมเดล สามารถนำองค์ประกอบที่พบมาใช้พัฒนากิจกรรมหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดทางจริยธรรมให้ผู้เรียนในระดับต่างๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรที่เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในเรื่องของความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีประโยชน์ในการอธิบายความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2555). สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนใน

ท้องถิ่น. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2567 ได้จาก https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/7/2013_5051.pdf.

- กรมสุขภาพจิต. (2553). แนวทางการดูแลช่วยเหลือวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมรุนแรง. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2567 ได้จาก <https://mhc7.dmh.go.th/wp-content/uploads/2019/>.
- ชุดิมา แสงดารารัตน์. (2560). วิเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางจริยธรรมของผู้เรียนระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคกลาง. สุธิปริทัศน์, 31(98), 60-72.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2567). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินตติ้ง แมสโปรดักส์.
- ธีระ เทิดพุทธธรรม และพรพนา ศรีสถานนท์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจริยธรรมกับจริยธรรมนักรูทกิจของนักศึกษาสถาบันรัชต์ภาคย์. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(42), 398-412.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). สถิติชวนใช้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). การวิจัยและตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา.
- พระมหานันต์ องค์กรศิริ. (2561). คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 2 (2), 81-90.
- พระยingsันต์ ฐานกโร (ศรีลาจุฑ). (2563). การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมะขามสรรเสริญ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิญญพงศ์ ไชยธิกุลโรจน์. (2564). ผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาตัวบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์และสังคม. วารสารการวัดประเมินผลวิจัยและสถิติทางสังคมศาสตร์, 2(1), 17-26.
- วิเศษ บุญสนอง. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้อำนวยการโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(10), 114 - 125.
- สรารุณี ตรีศรี และคณะ. (2566). ความฉลาดทางวัฒนธรรมทางของนิสิตในมหาวิทยาลัยไทย. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการ

ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ITW. (2566). ระบบสารสนเทศทาง
การศึกษาสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. เรียกใช้
เมื่อ 15 มีนาคม 2567 ได้จาก <http://emis.nfe.go.th/report>.

Anderson, R.H & Goldhammer, R. & Krajewski, R.J. (1980). Clinical Supervision:
Special Methods for the Supervision of Teachers. (2nd Ed.). New York : Holt,
Rinehart and Winston.

กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร*
STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY
ASSURANCE OPERATION OF SCHOOLS UNDER LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN PHICHIT PROVINCE CCORDING
TO THE DUTIYAPÂPÂNĪKA SUTTA

ชิญาภา บัวศรี¹และ วรกฤต เกื่อนช้าง²

Siyapha Buasri¹ and Worrakrit Thuanchang²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

¹⁻²Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhonsawan campus, Thailand.

Corresponding author Email: wisiya26@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร และ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ผู้ให้ข้อมูลระยะที่ 1 คือผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม สร้างกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร สถิติที่ใช้ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบว่ามี 5 แนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. แนวทางการดำเนินการจัดทำประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร 2.แนวทางการนำเสนอบทสรุปข้อมูลของสถานศึกษา 3.แนวทางการ

* Received 10 March 2025; Revised 2 April 2025; Accepted 10 April 2025

สรุปผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาโดยเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายให้เห็นเด่นชัด 4.แนวทางการวิเคราะห์เพื่อวางแผนปรับปรุง และพัฒนาการกำหนดค่าเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 5. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามหลักทศตียปาปณิกสูตร ผลการวิจัยพบว่า ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทศตียปาปณิกสูตร ด้านจักขุมา 10 แนวทาง ด้านวิญโร 5 แนวทาง ด้านนิสสัยสัมปโน 5 แนวทาง

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ ตามหลักทศตียปาปณิกสูตรผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

คำสำคัญ : กลยุทธ์, ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, ทศตียปาปณิกสูตร.

Abstract

The research had the objectives: 1) to study the status of the Internal Quality Assurance operation of the schools under the local administrative organizations in Phichit Province, 2) to make the strategy for the development of Internal Quality Assurance according to the Dutiyapâpânika Sutta and 3) to evaluate the strategy for the development of Internal Quality Assurance according to the Dutiyapâpânika Sutta. This research applied the Mixed Methods Research having 3 phase: 1) Data was collected from 23 key informants with the Semi-structured Interviews by the purposive sampling, 2) A focus group discussion from 9 experts, also selected through purposive sampling, the research instrument used was a focus group discussion record , and the content analysis, and 3) The data sources included 30 individuals, comprising educational administrators, supervisors, educational scholars, school administrators, and teachers responsible for internal quality assurance. They were selected through purposive sampling. The research instrument used was a strategy evaluation form for internal quality assurance operations in schools under local administrative organizations in Phichit Province according to the Dutiyapâpânika Sutta. The

statistical methods used in this study included percentage, mean, and standard deviation calculations.

The research results were as follows:

1. The status of the Internal Quality Assurance operation of the schools under the local administrative organizations in Phichit Province consisted of 5 guidelines: 1) the guidelines for the Internal Quality Assurance operation of the schools under the local administrative organizations in Phichit Province, 2) the guidelines for presenting the Summary of the schools, 3) the guidelines for summarizing the Quality Assessment according to the Educational Standard of the schools in each academic year, 4) the guidelines for analyzing to plan the improvement and development of the educational quality of the schools in each academic year, and 5) the guidelines for the Internal Quality Assessment conforming to the External Quality Assessment.

2. The strategy for the development of Internal Quality Assurance according to the Dutiyapâpânika Sutta found that: 1) the Cakkhumà (shrewd) consisted of 10 guidelines, 2) the Vidhâro (capable of administering business) consisted of 5 guidelines, and 3) the Nissayasampanno (having a good credit rating) consisted of 5 guidelines.

3. The evaluation of the strategy for the development of Internal Quality Assurance according to the Dutiyapâpânika Sutta found that the strategy for the development of Internal Quality Assurance operation of the schools under the local administrative organizations in Phichit Province according to the Dutiyapâpânika Sutta in 4 dimensions: the correctness, appropriateness, practicality and utility was at the highest level.

Keywords: strategy, Internal quality assurance, the Dutiyapâpânika Sutta.

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น พ.ศ.2566-2570)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ มาตรา 54 ให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความหมายและหลักการในมาตรา 6 ระบุว่า “การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมโลกจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นความรับผิดชอบของ

สถานศึกษาโดยร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การกำกับดูแล และสนับสนุน ส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษามีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งแนวคิดการบริหารจัดการในองค์กรที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จะมีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ที่ใช้วิธีการจัดการที่มุ่งเอา “ผลลัพธ์” เป็นที่ตั้งแล้วพัฒนา “กลยุทธ์” หรือแนวทางเพื่อที่จะบรรลุผลลัพธ์การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ จึงเป็นการจัดการตามวัตถุประสงค์ (MBO : Management by Objectives) กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) โดยมีขั้นตอนสำคัญเริ่มด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กรที่เรียกรวมๆว่า SWOT Analysis ที่จะนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ(Mission) และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ต้องการให้บรรลุหรือ “ผลลัพธ์” ที่ได้สร้างความเจริญก้าวหน้าในธุรกิจต่างๆ มาแล้วอย่างมากมาย (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549) ดังนั้นผู้นำเป็นบุคคลสำคัญในองค์กร มีบทบาทในการบริหารเพื่อให้บรรลุตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ข้างต้น ให้ประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ โดยการอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ผู้นำจำเป็นจะต้องมีวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และได้เปรียบในการแข่งขัน สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ และบูรณาการเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร ตามหลักพุทฺธยปาปณิกสูตร ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ จักขุมาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีความสามารถในการวางแผน และฉลาดในการใช้คน วิรูโรเป็นผู้ชำนาญในงาน รู้จักวิธีการ ไม่บกพร่องในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย และ นิสสยสัมปันโนเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2562) การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ได้มีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดมีการพัฒนามาตรฐานและระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอพร้อมจะรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจากรายงานประกันคุณภาพภายนอกผลการประเมินประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ. 2565 - 2569) จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตรได้รับข้อเสนอแนะจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากความสำเร็จการจัดการศึกษา และประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

รายงานการประกันคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร เนื่องจากเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความชัดเจน และได้มาตรฐานจะเป็นตัวชี้วัดถึงการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามจุดมุ่งหมายของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ และเกิดประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งมีทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้กำหนดขอบเขตด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำนวน 23 คนโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป /คน

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรจำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้บริหารด้านการศึกษา ศึกษาพิเศษ นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่การวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดยมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดจำนวน 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพ

การบริหารการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 แบบบันทึกสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาร่างกลยุทธ์ การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร

2.3 แบบประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และ ประโยชน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ผู้วิจัยจัดการประชุม สนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion)โดยผู้เชี่ยวชาญ

3.3 ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ผู้วิจัย ดำเนินการแจกและเก็บแบบประเมินด้วยตนเอง

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการ สัมภาษณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) การสังเคราะห์ข้อมูล (Content synthesis) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการตรวจสอบ ติความ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมมาได้

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการ ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิค สูตร ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความมี ประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุป ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่ามี 5 แนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. แนวทางการดำเนินการจัดทำทำการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร 2.แนวทางการนำเสนอทสรุปข้อมูลของสถานศึกษา 3.แนวทางการสรุปผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาโดยเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายให้เห็นเด่นชัด 4.แนวทางการวิเคราะห์เพื่อวางแผนปรับปรุง และพัฒนาการกำหนดค่าเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 5. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ผลการวิจัยพบว่า ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ด้านจักษุมา 10 แนวทาง ด้านวิธูโร 5 แนวทาง ด้านนิสสัยสัมปโน 5 แนวทาง

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำนวน 5 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ 1. แนวทางการดำเนินการจัดทำทำการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2. แนวทางการนำเสนอทสรุปข้อมูลของสถานศึกษา 3. แนวทางการสรุปผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาโดยเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายให้เห็นเด่นชัด 4. แนวทางการวิเคราะห์เพื่อวางแผนปรับปรุง และพัฒนาการกำหนดค่าเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 5. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และศึกษาผลการวิเคราะห์รายงานการประกันคุณภาพภายนอก : ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID-19

ของโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร (พ.ศ.2565-2569) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)นั้น เพื่อเป็นการศึกษาแนวทางในการผลักดันให้นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ให้ถึงเป้าหมาย และเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ประกอบกับได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และกระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเนื่องจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นงานที่ถูกกำหนดด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อกำหนดในมาตรา 48 ที่ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2561)

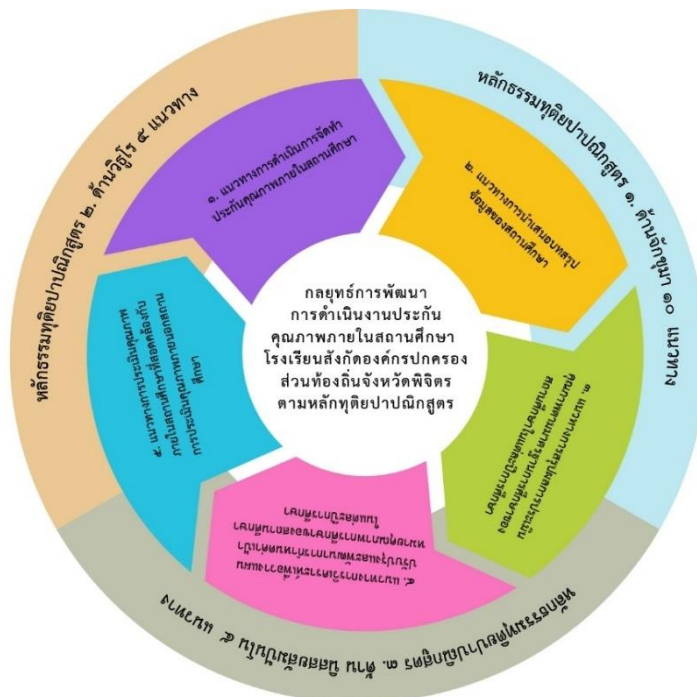
2. การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และได้นำหลักทฤษฎีปาปนิกสูตรมาบูรณาการซึ่งเป็นหลักธรรมที่สอดคล้องกับแนวทางในการบริหารสถานศึกษา 3 ประการ ได้แก่ 1. จักขุมหา การมีวิสัยทัศน์ 2. วิฐโร การมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน 3. นิสสยสัมปันโน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และกระบวนการดำเนินการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นได้แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร คือด้านจักขุมหา 10 แนวทาง ด้านวิฐโร 5 แนวทาง ด้านนิสสยสัมปันโน 5 แนวทาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการและ

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา ด้านหลักธรรม ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการด้านการบริหารและมีส่วนสำคัญในการนำกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปใช้ในสถานศึกษา ในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ทนง ทศไกร (2561) ได้ศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 กล่าวว่า กลยุทธ์การพัฒนาวิสัยทัศน์ (จักขุมา) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ต้องเกิดจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ของผู้ที่จะพัฒนาวิสัยทัศน์ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเชื่อมโยงระหว่างวันนี้นี้และอนาคตได้เป็นอย่างดี ทำให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจที่จะก้าวไปสู่อนาคต ทำให้บุคลากรทำงานและมีมาตรฐาน ผู้นำต้องเป็นผู้ที่ชักนำชุมชนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ จึงต้องฝึกอบรมตนเองเพื่อนำมาพัฒนาชุมชน การตระหนักถึง ความสำคัญของการเรียนรู้ การให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ในอดีต การสืบสานความสำเร็จ การส่งเสริมความหลากหลาย กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน (วิจิโร) กล่าวว่า ผู้นำต้องมีความรู้ในการมอบหมายงาน การวางแผนให้รู้งานการมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมอบหมายงานการฝึกปฏิบัติ ผู้นำต้องเป็นผู้ที่ชาญฉลาดในงาน มีความรู้ความสามารถ ควรได้รับการฝึกอบรมการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อความสามารถในการบริหาร กลยุทธ์ การพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ (นิสสยสัมปันโน) นั้นผู้นำควรมีมโนชนสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จต้องประกอบด้วยคุณธรรมต่างๆ ในการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อบ่มง่เป้าหมายขององค์กรด้วยความมี คุณภาพและคุณธรรม การพัฒนาสัมพันธ์กับ ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน การสร้างความเชื่อมั่นโดยการให้นโยบายและข้อมูลข่าวสารที่ ถูกต้องและเหมาะสม การรับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นผู้ร่วมงาน ดังนั้นการนำหลักธรรม ทฤษฎีปาปนิคสูตรมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาสามารถช่วยให้การบริหารงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

3. การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร พบว่าผลการประเมิน ภาพรวมมีความเห็นว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกรายข้อ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่ง ครอบคลุมประเด็นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาจึงทำให้ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกรายการ และการพัฒนาการดำเนินการงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของสถานศึกษาและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน

สถานศึกษา เห็นความสำคัญของการร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาจึงส่งผลให้กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทศุติยาปาปณิกสูตรมีความความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความมีประสิทธิภาพในการพัฒนา สอดคล้องกับ สุกันยามาศ มาประจง (2563) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีกลยุทธ์ในการบริหาร คือ 1. นโยบายการทำงานที่มุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน 2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3.การทำงานเป็นทีม 4.การสร้างความตระหนักและการสร้างความรู้ความเข้าใจ 5. การกำหนดผู้รับผิดชอบ 6.การวางแผน การนิเทศ กำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน 7. การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 8.การสร้างบรรยากาศในการทำงาน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทศุติยาปาปณิกสูตรผลการวิจัยพบว่ามี 5 แนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) แนวทางการดำเนินการจัดทำ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร 2) แนวทางการนำเสนอบทสรุปข้อมูลของสถานศึกษา 3) แนวทางการสรุปผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาโดยเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายให้เห็นเด่นชัด 4) แนวทางการวิเคราะห์เพื่อวางแผนปรับปรุง และพัฒนาการกำหนดค่าเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา และ 5) แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ประกอบด้วยด้านจักษุมหา 10 แนวทาง ด้านวิธูโร 5 แนวทาง ด้านนิสสัยสัมปันโน 5 แนวทาง และผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร คือมุ่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาการบริหารจัดการที่เป็นประโยชน์และการร่วมมือของทุกฝ่ายในการพัฒนาสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตรควรศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละแนวทางการพัฒนา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และผู้บริหารสถานศึกษาควรนำมาประยุกต์และปรับใช้สู่แผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนปฏิบัติประจำปีของสถานศึกษาตามความเหมาะสม

1.3 สถานศึกษาที่จะนำกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างสูงสุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติตามกิจกรรมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอื่น

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.3 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาบทบาทการสร้างความรู้ ความเข้าใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- ทอง ทศไกร. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามหลัก ทศุติยาปาปณิกสูตร ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2561). กฎกระทรวงการประกัน คุณภาพการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2561 จาก <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202110150943124>.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 6 มีนาคม 2567 จาก <http://www.qa.ru.ac.th/qa/images/document/qads61>.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2562). ภาวะผู้นำเชิงพุทธ. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์อภิชาตการพิมพ์.
- สุกัญยามาศ มาประจง. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 13. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์.

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*

VISIONARY LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

ชมพูนุช ประชาญสิทธิ์¹ และ อนุสรุ สุวรรณวงศ์²

Chompunut Prachansit¹ and Anutsara Suwanwong²

¹⁻²มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

¹⁻²Saint John's University, Thailand

Corresponding Author's Email: chompunut55joy@gmail.com suwanwong.edu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 360 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามการแทนสูตรการคำนวณของ เครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ตามลำดับ 2) ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูที่มีอายุ ขนาดสถานศึกษา และวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยแนว

* Received 29 March 2025; Revised 3 April 2025; Accepted 10 April 2025

ทางการสร้างวิสัยทัศน์ แนวทางการสื่อสารวิสัยทัศน์และแนวทางการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the visionary leadership of school administrators, 2) compare the visionary leadership of school administrators classified by gender, age, educational qualification, and school size according to teachers' perception, and 3) study the guidelines for developing visionary leadership of school administrators under the Office of the Secondary Education Service Area 2, Bangkok. The sample group used in this research was 360 teachers in schools under the Office of the Secondary Education Service Area 2, Bangkok. The sample size was determined according to the calculation formula of Krejcie and Morgan. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way variance, and content analysis for qualitative data.

The finding was as follow: 1) the visionary leadership in school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 was middle level overall correlated with statical significant at 0.05. 2) the results of the hypothesis test found that teachers with different genders have opinions of the visionary leadership in schools' administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 which is not different. On the other hand, the teachers with different age, education background, and school size are different correlated with statical significant at 0.05. and 3) The guideline for visionary leadership development of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 according to the interview were in three components, namely vision building, dissemination, and implementation.

Keywords: Administrators, School Administrators, Visionary Leadership of School Administrators

บทนำ

ในปัจจุบัน โลกเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Society) และวิถีชีวิตใหม่ (Next Normal) ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถปรับเปลี่ยนทิศทางการบริหารและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก รวมถึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ (สุนทรี วรรณไพเราะ และวรพล ศรีเทพ, 2567) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการศึกษา โดยผู้นำต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจ สื่อสารวิสัยทัศน์ และนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อรกาญจน์ เฉียงกลาง, 2562) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูพบว่าทั้งสองปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์สามารถส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีประสิทธิภาพในการทำงานและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยระบุว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปีงบประมาณ 2567-2568 ซึ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สามารถนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ และบริหารสถานการณต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาครูและการเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการประเมินระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตาม ผลการติดตามและประเมินผลการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2564 ระบุว่ายังไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และในปีงบประมาณ 2565 ก็ยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ซึ่งเป็นความท้าทายที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญ งานวิจัยของ (รัตนดา คนไฉ, 2565) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูเก็ต พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถส่งเสริมการทำงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ขององค์กรได้ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาในด้านการสร้างและเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเป็นแบบอย่างที่ดี

และการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน อย่างไรก็ตามจากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดเขตพื้นที่ พบว่าผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2565 ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศและระดับเขตสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีทักษะในการวิเคราะห์องค์รวางกลยุทธ์ และพัฒนาบุคลากรเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

จากสถานการณ์และปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา และยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถแข่งขันในระดับประเทศและระดับนานาชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามการรับรู้ของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากโรงเรียนทั้งหมด 52 โรง ครูจำนวน 5,615 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

1.2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 52 โรงเรียนโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามการแทนสูตรการคำนวณของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนรวมทั้งสิ้น 360 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling Random) ซึ่งผู้วิจัยใช้

วิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และอายุ 2) แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลสอบถามพฤติกรรมและการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scale) และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.3 การสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นกรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ 2) สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

2.3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาประเมินโดย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของข้อคำถามตามแนวคิดของ Rovinelli & Hambleton (1976)

2.3.2 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์และมีความเหมาะสม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Scoefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยใช้เกณฑ์กำหนดตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ยื่นหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ทั้งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3.3 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ด้วยการส่ง QR Code ทางไปรษณีย์ แล้วให้ตอบแบบสอบถามกลับมาในรูปแบบของ Google Form และรอการตอบแบบสอบถามกลับคืนภายใน 15 วัน หลังจากที่ได้แจกแบบสอบถาม

3.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์หรือไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามให้อีกครั้งและติดตามการส่งคืน

3.5 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ส่งคืนกลับมา ก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดสถานศึกษา และวุฒิการศึกษา โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) เปรียบเทียบ เพศ วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) Independent และ 2) เปรียบเทียบ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA/F-test) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	3.10	0.80	ปานกลาง
2. ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์	3.18	0.84	ปานกลาง
3. ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	3.12	0.79	ปานกลาง
รวม	3.13	0.81	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.13, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{x}$ = 3.10 , S.D. = 0.80) ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($\bar{x}$ = 3.12, S.D. = 0.81) และด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ ($\bar{x}$ = 3.18, S.D. = 0.84) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตาราง 2-4

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์	เพศ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p-value
1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	ชาย	121	2.98	0.55	2.61*	0.009
	หญิง	239	3.15	0.60		
2. ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์	ชาย	121	3.03	0.58	3.02*	0.003
	หญิง	239	3.25	0.64		
3. ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	ชาย	121	3.05	0.54	1.67	0.086
	หญิง	239	3.16	0.61		
ภาพรวม	ชาย	121	3.02	0.52	2.64	0.08
	หญิง	239	3.19	0.56		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่าข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	13.11	3	4.37	13.84*	0.00
	ภายในกลุ่ม	112.35	356	0.316		
	รวม	125.46	359			
2. ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	20.90	3	6.970	19.95*	0.00
	ภายในกลุ่ม	124.34	356	0.349		
	รวม	145.25	359			
3. ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	17.68	3	5.89	19.38*	0.00
	ภายในกลุ่ม	108.28	356	0.30		
	รวม	125.97	359			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	16.85	3	5.61	20.92*	0.00
	ภายในกลุ่ม	95.55	356	0.26		
	รวม	112.40	359			

จากตารางที่ 3 แสดงว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน สรุปผลได้ดังนี้

ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเป็นไปได้จริงเป็นพื้นฐานของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) และการประเมินสภาพแวดล้อมด้วยวิธี SWOT นอกจากนี้ การส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบชุมชน (PLC) และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องช่วยให้ผู้บริหารสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีและนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ การสื่อสารเป็นกุญแจสำคัญในการทำให้วิสัยทัศน์กลายเป็นที่เข้าใจและได้รับการยอมรับ ผู้บริหารต้องสามารถถ่ายทอดแนวคิดและเป้าหมายของสถานศึกษาให้แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องผ่านช่องทางที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย

โดยตรง การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ หรือการจัดประชุมหารือเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้ การสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรยอมรับการเปลี่ยนแปลงก็เป็นสิ่งจำเป็น ผู้บริหารควรมีความเป็นกันเอง สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่น การใช้การสื่อสารแบบสองทางช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคลากร และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ผู้บริหารควรมอบหมายงานและกระจายอำนาจการตัดสินใจเพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาทักษะ เช่น การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและติดตามผลการดำเนินงานผ่านหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เช่น ระบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) วงจรคุณภาพ PDCA และกระบวนการ PLC

อภิปรายผล

1. การศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ อภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โดยผู้บริหารให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อกำหนดเป้าหมายระยะยาวของสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากข้อกำหนดทางกฎหมาย และแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัด การศึกษาของทองคำ พิมพา (2556) พบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่คำนึงถึงข้อมูลสภาพแวดล้อมและการตอบสนองกฎระเบียบของต้นสังกัด เช่นเดียวกับผลการศึกษาของอุไรวรรณ ภูซาดา (2558) ที่เน้นว่าการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบช่วยกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และขับเคลื่อนสถานศึกษาไปในทิศทางที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ ข้าราชการครูเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการอธิบายวิสัยทัศน์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (2566-2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน ผลการศึกษาของรัตนาคณไวก (2565) พบว่า การสื่อสารวิสัยทัศน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย โดยต้องเข้าใจบริบทขององค์กรและถ่ายทอดแนวคิดไปยังครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทัศนียา ชื่นเจริญ (2561) ระบุว่า ผู้บริหารต้องใช้หลายวิธี

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ส่งผลให้การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นไปอย่างราบรื่น

ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและนักเรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ชุมชนมีบทบาทในด้านวิชาการ การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากร การศึกษาของ รักเกียรติ หงส์ทอง และธนพงษ์ อุดมทรัพย์ (2556) พบว่า การสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กรมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร ขณะที่ ทศนียา ชื่นเจริญ (2561) ระบุว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเพราะปัจจุบันนี้ค่านิยมในสังคมไทยมีความเสมอภาคในเรื่องเพศมากขึ้น และข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาก็มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย การพิจารณาเรื่องปัจจัยทางเพศจึงไม่จัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชลิลา หัสเขต (2565) พบว่า ครูมีทัศนคติต่อผู้บริหารสถานศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน เพราะครูมีทัศนคติเชิงบวกทั้งสองเพศ โดยมีทัศนคติต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในแบบ “ใช้อำนาจ” และ “มีส่วนร่วม” ในขณะที่ครูมองว่าผู้อำนวยการผู้หญิงมีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบ “สนับสนุน” และ “มุ่งความสำเร็จของงาน” ดังนั้นความแตกต่างทางเพศจึงไม่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนั้นงานวิจัยของอ้อยทิพย์ ไทยน้อย (2566) พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการทั้งสองเพศมีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกัน ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานที่ปฏิบัติ แต่เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนที่จะต้องบริหารงานให้เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

3. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากช่วงอายุที่แตกต่างกันทำให้ความสามารถในการเรียนรู้และการปรับตัวตามวิสัยทัศน์แตกต่างกัน ข้าราชการครูช่วงวัยรุ่นจนถึงวัยกลางคนมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถปรับตัวและ

ตอบสนองวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้เร็วกว่า ในขณะที่ข้าราชการครูที่มีอายุมากมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ได้ช้ากว่าและมักไม่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงของวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรารณ ตันเส็ง (2563) พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อจำแนกตามอายุแตกต่างกัน เพราะครูที่มีอายุน้อยมีความเข้าใจและการยอมรับความคิดและปฏิบัติงานได้ง่ายกว่าครูที่มีอายุมากกว่า เนื่องจากครูที่มีอายุมากกว่าจะมองว่าเป็นการทำงานซ้ำซ้อนเรื่องมากเสียเวลา โดยมีความเชื่อว่าอายุมากกว่าเห็นและเจออะไรมามากกว่า มักจะปฏิบัติแบบเดิม ๆ ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือยอมเปิดใจรับข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้น อีกทั้งสังคมไทยยังมีค่านิยมว่าผู้ใหญ่มักอบน้อมนำร้อนมาก่อน จึงทำให้ผู้ใหญ่มักมีความคิดเห็นหรือแนวคิดส่วนตนมากกว่า ส่วนครูที่อายุน้อยกว่าประสบการณ์ในการทำงานยังน้อยจึงยังไม่กล้าตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็น เนื่องด้วยการระลึกละเลยเพราะอายุน้อย ประสบการณ์ในการทำงานยังน้อย ซึ่งคนไทยมักถูกอบรมสั่งสอนตั้งแต่เด็กว่าให้ฟังผู้ใหญ่อย่าได้กล่าวคำหรือพูดอะไรออกไป จะกลายเป็นเด็กสอนผู้ใหญ่ซึ่งมันไม่ดีไม่สมควรทำ อายุจึงมีส่วนสำคัญต่อการทำงานและการตัดสินใจ

4. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ข้าราชการครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมมีระบบการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานแต่ละด้านแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรยุทธ รอสุนเนิน (2561) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คือ ขนาดของสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานนั้น มีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์โดยมีทิศทางผกผันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเพราะครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีประสบการณ์ มุมมอง และกระบวนการในการรับและสื่อสารที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุวัฒน์ เหมนวลและคณะ (2563) พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

สถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ต่างกัน

6. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปสู่ เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีแนวทางที่ชัดเจน ในการกำหนด ทบทวน และขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ให้เกิดขึ้นจริงในองค์กร ซึ่งจากการศึกษาแนว ทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ การสื่อสารวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

การสร้างวิสัยทัศน์ เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษามีทิศทางที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ และกำหนด แนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ ควรมีการจัดประชุมและ สสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมกัน ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการ สอน รวมถึงส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารวมการอบรมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ที่ สำคัญ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีและร่วมกำหนดแผนภาพอนาคตของสถานศึกษา เพื่อให้ ทุกคนเข้าใจและมุ่งมั่นไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนแล้ว การสื่อสารวิสัยทัศน์ ถือเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ ผู้บริหารควรสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจและจดจำได้ โดยใช้ช่องทางที่หลากหลาย ทั้งการ ประชาสัมพันธ์ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ของสถานศึกษา เพื่อให้ข้อมูลไปถึงชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การใช้การสื่อสารแบบสองทาง (Two-Way Communication) เป็นอีกแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยให้บุคลากรสามารถมีส่วนร่วม แสดงความ คิดเห็น และร่วมกันขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารยังต้องเสริมสร้างแรงบันดาลใจและความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร เพื่อให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นและพร้อมเดินหน้าสู่เป้าหมาย ร่วมกัน

สุดท้าย การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ เป็นขั้นตอนที่ทำให้แผนงานต่างๆ บรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องสามารถปรับนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางที่ต้นสังกัดกำหนด และนำไปสู่การปฏิบัติจริงโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่หลากหลาย ทั้งการมอบหมายอำนาจหน้าที่ การ ประสานงาน และการควบคุมงานอย่างมีระบบ นอกจากนี้ ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้สามารถประเมินผลและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง

การเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมประชุมเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และทำให้การขับเคลื่อนวิสัยทัศน์เป็นไปอย่างเป็นระบบ

โดยสรุป การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ การสื่อสารวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ซึ่งแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวหน้าและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษามีความมั่นคง และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ตามลำดับ 2) ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูที่มีอายุ ขนาดสถานศึกษา และวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยแนวทางด้านการสร้างวิสัยทัศน์ แนวทางด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ และแนวทางด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย 1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ พบว่าผู้บริหารยังขาดบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นความคิดริเริ่มในบุคลากร ดังนั้น ควรมุ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสถานศึกษา โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น ผ่านการนำผลจากชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรวางตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผลิตผลงานทางวิชาการ แนะนำแนวทางการดำเนินงาน และสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ พบว่าผู้บริหารยังขาดความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ให้บุคลากรเข้าใจอย่างชัดเจน จึงควรใช้สื่อประกอบการสื่อสารเพื่อให้เห็นภาพอนาคตของสถานศึกษา และสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การพูดหน้าเสาธง หรือประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ นอกจากนี้ ควรแจ้งให้ชุมชนรับทราบจุดเน้นของวิสัยทัศน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และ 3) ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พบว่าผู้บริหารยังขาดความสามารถในการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติจริง ดังนั้น ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และใช้การประสานงาน ควบคุมงาน ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้สามารถนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรวิเคราะห์ปัจจัยที่

ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 2) ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เช่น สังกัดเอกชน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นต้น และ 3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ

เอกสารอ้างอิง

- ธีรยุทธ รอดสูงเนิน, สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์ และพัชรา วาณิชชิน. (2561). รูปแบบสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 17(1), 145-154.
- ฉัตรชลิกา หัสเขต และคณะ. (2565). การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำระหว่างผู้บริหารเพศหญิงและผู้บริหาร เพศชายตามทัศนคติของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ทองคำ พิมพ์. (2556). การบริหารวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทัศนีย์ ใจดี. (2560). สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทัศนียา ชื่นเจริญ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภาณุวัฒน์ เหมนวล. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วรภรณ์ ต้นแสง. (2563). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- รักเกียรติ หงส์ทอง และธนพงษ์ อุดมทรัพย์. (2559). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในบริบทการนำการเปลี่ยนแปลง. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, 18(2), 73–87.
- รัตนา คนไฉ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต: สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2567 จาก <https://www.onec.go.th/index>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570 ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 16 มีนาคม 2568 จาก <http://www.bopp.go.th/?p=2404>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก <http://www.bopp.go.th>.
- สุนทรี วรรณไพเราะ และ วรพล ศรีเทพ. (2567). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค Next Normal. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 6(1), 281-289.
- อรกาญจน์ เฉียงกลาง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ*

THE 21st CENTURY ADMINISTRATION SKILL OF THE SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER BANGKOK, NORTH BANGKOK GROUP

สายฝน กองมะณี¹ และ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์²

Saifone Kongmanee¹ and Anutsara Suwanwong²

¹⁻²มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

¹⁻²saint John's University, Thailand

Corresponding Author's Email: Wansaifone235016@gmail.com suwanwong.edu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 328 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรของเครจซ์และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการทำงานเป็นทีมตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีเพศต่างกันและครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางการพัฒนา

* Received 29 March 2025; Revised 3 April 2025; Accepted 10 April 2025

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ : ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aimed to 1) study the skills of school administrators in the 21st century, 2) compare the skills of school administrators in the 21st century classified by gender, work experience, and school size, and 3) study the guidelines for developing the skills of school administrators in the 21st century in schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Northern Bangkok Group. The sample group used in the research was 328 teachers in schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Northern Bangkok Group, with the sample size calculated using the formula of Krejci and Morgan. The research instruments were questionnaires and semi-structured interviews. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and content analysis for qualitative data.

The research results found that 1) The skills of school administrators in the 21st century, schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Northern Bangkok Group, overall and in each aspect were at a high level, consisting of creativity, problem solving, communication, digital technology, and teamwork, respectively. 2) The results of the hypothesis testing found that teachers with different work experiences had different opinions on the skills of school administrators in the 21st century, schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Northern Bangkok Group. Teachers with different genders and teachers working in schools of different sizes had no different opinions on the skills of school administrators in the 21st century, schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Northern Bangkok Group, at a statistical significance level of 0.05. 3) The guidelines for developing the skills of school administrators in the 21st century consisted of 5 aspects: creativity, problem solving, communication, digital technology, and teamwork.

Keywords: The 21st Century skill of school administration, The school administrators Under Bangkok.

บทนำ

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นถึงความสำคัญของความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอันจำเป็นจะต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่และวิถีการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ การจัดการศึกษาจึงจำเป็นจะต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพราะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภาคส่วนอื่นให้มีความพร้อมในการเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นกลุ่มทักษะใหม่ที่ประเทศไทยเล็งเห็นความสำคัญดังปรากฏในนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 ที่ได้กล่าวถึงประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ในมิติของการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยและทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2564)

ปัจจุบันนี้ การดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) มีความสอดคล้องกับการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษาในการพัฒนาโครงสร้างสำคัญของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร กล่าวคือ แผนดังกล่าวมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษา ดังวิสัยทัศน์หลักของแผนพัฒนาการศึกษาก็คือ "จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม" ทั้งนี้ จากพันธกิจของแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษาในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศโดยมีเป้าประสงค์คือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งสู่ศตวรรษที่ 21 (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2563)

นอกจากนั้น ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) พบว่ามีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษาดังปรากฏในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศโดยมีเป้าประสงค์คือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมุ่งสู่ศตวรรษที่ 21 และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษาซึ่งในยุคสังคมปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ที่มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและเข้ามามี

อิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตทั้งในกลุ่มคนทุกเพศ ทุกวัย รวมถึงกลุ่มเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ จึงทำให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีความตระหนักและตื่นตัวต่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ รวมถึงสามารถคิดคำนวณตามระดับชั้นและมาตรฐานที่กำหนด อีกทั้งยังเป็นนักเรียนที่มีทักษะในการดำรงชีวิตที่ดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะทางวิชาชีพที่นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด (1) โรงเรียนที่มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณตามระดับชั้นและมาตรฐานที่กำหนด (2) โรงเรียนที่จัดหรือร่วมโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตที่ดีมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และ(3) โรงเรียนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีคณิตศาสตร์ สะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2563)

ดังนั้น การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นภาระกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คิดค้นกลยุทธ์การบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานโดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และนอกองค์กรให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ ให้ความสำคัญกับศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม ตลอดจนเข้ามามีบทบาทในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีความทันสมัย ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่เตรียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่นและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (ศศิธรดา แพงไทย, 2559)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ตามการรับรู้ของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ปีการศึกษา 2567 มีโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 46 โรงเรียน และครูผู้สอนจำนวน 2,199 คน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 46 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนรวมทั้งสิ้นจำนวน 328 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และ 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ครอบคลุมประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2.2 การสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นกรอบแนวคิดทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 และ 4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ เสนอแนะให้มีความสมบูรณ์และมีความเหมาะสม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach มีเกณฑ์กำหนดตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.980

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้ 1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2) ยื่นหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเขตจอนห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ทั้งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ 3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ด้วยการส่ง QR Code ทางไปรษณีย์ แล้วให้ตอบแบบสอบถามกลับมาในรูปแบบของ Google form และรอการตอบแบบสอบถามกลับคืนภายใน 15 วัน หลังจาก ที่แจกแบบสอบถาม 4) ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์หรือไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามให้อีกครั้งและติดตามการส่งคืน และ 5) ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ส่งคืนกลับมา ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 328 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) เปรียบเทียบ เพศ วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) Independent 2) เปรียบเทียบ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference Test (LSD)

4.3 วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.30	0.57	มาก
ด้านการแก้ปัญหา	4.25	0.58	มาก
ด้านการสื่อสาร	4.28	0.58	มาก
ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.24	0.57	มาก
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.23	0.56	มาก
รวม	4.26	0.57	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.57) ด้านการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.58) ด้านการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.58) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.57) และด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู ดังตาราง 2-4

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำแนกตามเพศ

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	เพศ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p- value
ด้านการคิดสร้างสรรค์	ชาย	90	4.27	0.38	0.595	0.552
	หญิง	238	4.30	0.45		
ด้านการแก้ปัญหา	ชาย	90	4.21	0.39	1.108	0.269
	หญิง	238	4.26	0.49		

ด้านการสื่อสาร	ชาย	90	4.22	0.45	1.223	0.222
	หญิง	238	4.29	0.46		
ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	ชาย	90	4.16	0.41	1.830	0.069
	หญิง	238	4.25	0.46		
ด้านการทำงานเป็นทีม	ชาย	90	4.16	0.39	1.969*	0.050
	หญิง	238	4.26	0.48		
ภาพรวม	ชาย	90	4.20	0.40	1.345	0.232
	หญิง	238	4.28	0.47		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p- value
ด้านการแก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.560	0.780	3.701*	0.026
	ภายในกลุ่ม	325	68.475	0.211		
	รวม	327	70.035			
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.880	0.940	4.637*	0.010
	ภายในกลุ่ม	325	65.885	0.203		
	รวม	327	67.765			
ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.417	0.708	3.534*	0.030
	ภายในกลุ่ม	325	65.141	0.200		
	รวม	327	66.558			
ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.950	0.975	4.791*	0.009
	ภายในกลุ่ม	325	66.144	0.204		
	รวม	327	68.094			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.75	0.87	4.380*	0.016
	ภายในกลุ่ม	325	65.05	0.20		
	รวม	327	66.80			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p- value
ด้านการคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.563	0.281	1.500	0.225
	ภายในกลุ่ม	325	60.980	0.188		
	รวม	327	61.543			
ด้านการแก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.329	0.165	0.767	0.465
	ภายในกลุ่ม	325	69.706	0.214		
	รวม	327	70.035			
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.969	0.485	2.358	0.096
	ภายในกลุ่ม	325	66.795	0.206		
	รวม	327	67.765			
ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.502	0.251	1.236	0.292
	ภายในกลุ่ม	325	66.055	0.203		
	รวม	327	66.558			
ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.299	0.149	0.716	0.489
	ภายในกลุ่ม	325	67.795	0.209		
	รวม	327	68.094			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.532	0.266	2.192	0.522
	ภายในกลุ่ม	325	72.266	0.201		
	รวม	327	66.799			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยสรุปผลออกเป็น 5 ด้านหลัก ดังนี้ 1) **ด้านการคิด**

สร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะในการคิดสร้างสรรค์โดยมีสามประเด็นหลัก ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีในการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น เช่น ผู้บริหารควรมีความใจกว้าง และฟังข้อคิดเห็นจากผู้ร่วมงานด้วยความเอื้ออาทรและยุติธรรม การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศที่ซับซ้อน โดยต้องศึกษาข้อมูลจากแหล่งหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของ สถานศึกษา โดยมีการส่งเสริมให้บุคลากรแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) **ด้านการแก้ปัญหา** ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะในการจัดการและแก้ปัญหาด้วยประสิทธิภาพ โดยมีสามประเด็นหลัก ได้แก่ การจัดการปัญหาเฉพาะหน้าโดยยึดหลักระเบียบและการ ตัดสินใจที่ดีความยืดหยุ่นในการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาการใช้ข้อมูล สารสนเทศในการวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนากการบริหาร โดยสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่มีเหตุผล และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาโรงเรียน 3) **ด้านการสื่อสาร**การพัฒนาทักษะการสื่อสารเป็นอีก หนึ่งด้านสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีสามประเด็นหลัก ได้แก่ การสร้างความเข้าใจใน ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการสื่อสารให้กับผู้ร่วมงาน การเขียนคำสั่งหรือข้อความที่ชัดเจนและไม่ ซ้ำซ้อน และการฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานอย่างตั้งใจและนำมาปรับใช้ในการทำงาน 4) **ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล** ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร จัดการสถานศึกษาและพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับครูและบุคลากร โดยมีสามประเด็น หลัก ได้แก่ การจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใน งานการจัดการเรียนการสอน และ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพ และ 5) **ด้านการทำงานเป็นทีม**การพัฒนาทักษะในการทำงานเป็นทีมมี ความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของโรงเรียน โดยมีสามประเด็นหลัก ได้แก่ การยอมรับและเห็น คุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคลในทีม การสร้างบรรยากาศที่ดีและส่งเสริมความรักความ สามัคคีในทีม และการให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหาให้กับทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้าน การสื่อสาร ด้านการแก้ปัญหา ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ อภิปรายผลได้ดังนี้ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์และการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ครู มีโอกาสคิดนอกกรอบและนำแนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ด้านการแก้ปัญหา ผู้บริหารสามารถจัดการกับข้อขัดแย้งและเปิดรับความคิดเห็น ใหม่ ๆ เพื่อหาทางออกที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ การใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการ

แก้ปัญหาช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ด้านการสื่อสาร ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เน้นความเข้าใจความแตกต่างและสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งช่วยให้การทำงานร่วมกันมีความสุขและมีประสิทธิผล ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการงานและการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสั่งการและประสานงาน รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่ดียิ่งขึ้น ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างทีมงานที่มีความร่วมมือและกระตือรือร้นในการทำงาน โดยให้อิทธิพลและอำนาจในการตัดสินใจแก่ครูและบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ ปัทมา ประทุมสุวรรณ (2562) และ วราพร บุญมี (2563) โดยผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะในหลายด้านเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

2. จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูทั้งเพศชายและครูเพศหญิงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ให้เกียรติและมุ่งเน้นความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน ทำให้ครูมีอิสระในการปฏิบัติงานโดยไม่ขึ้นอยู่กับเพศ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างระบบงานตามบริบทและวัฒนธรรมขององค์กรไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าครูเพศชายหรือครูเพศหญิงที่มาปฏิบัติหน้าที่ต่างก็มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและหลักการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน จึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและครูเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับฐิติพิริญา โพธิ์ทอง (2565) ได้ศึกษา เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องผ่านการพัฒนาก่อนแต่งตั้งดำรงตำแหน่งตามมาตรฐานตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง มีความรู้ความสามารถ ทักษะการบริหารวิสัยทัศน์และพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพศหญิง ต่างก็ต้องมีทักษะการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เป็นบุคคลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. สมมติฐานด้านขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ต่างก็มีความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคล เข้าใจธรรมชาติของคนและมีวิธีการต่าง ๆ เพื่อจูงใจครูให้อยากทำงาน มีความเข้าใจความต้องการของบุคลากรในองค์กร สามารถแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษามีการประพฤติปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม โปร่งใส ซื่อสัตย์ มีผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาการบริหาร รวมถึงมีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างดีอาจส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ พบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการทำงานเป็นทีมตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีเพศต่างกัน และครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาตนเองให้มีการคิดนอกกรอบ อย่างมีทิศทางโดยยึดนโยบาย มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้ 1) ด้านการคิดสร้างสรรค์ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาตนเองให้มีการคิดนอกกรอบ อย่างมีทิศทางโดยยึดนโยบายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเป็นทิศทางในการบริหารจัดการที่ทันสมัย ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีการแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) ด้านการแก้ปัญหา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลสารสนเทศทั้งภายในและ

ภายนอกมาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อยกระดับการปฏิบัติของโรงเรียน 3) ด้านการสื่อสารพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานและเข้าใจได้ดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานอย่างตั้งใจ มีความเป็นกลางเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและหมั่นฝึกฝนพัฒนาตนเองด้านทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) 4) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบริหารจัดการสถานศึกษาให้ครอบคลุมงานทุกด้าน มีส่วนส่งเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนสามารถบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยการสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรในการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการตัดสินใจ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหากับทีมงานได้ดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ที่ดีของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ทุกคนในทีมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กับกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มกรุงเทพใต้ กลุ่มกรุงเทพตะวันออก เป็นต้น 2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ 3) ควรวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ 4) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ทราบถึงทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในเชิงลึก และ 5) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในบริบทอื่น ๆ เช่น โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2564). นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
ปีงบประมาณ พ.ศ.2564-2565. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก
<http://bic.moe.go.th/images/stories/pdf/>.
- ฐิติพิรุณา โพธิ์ทอง. (2565). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 12(3), 90-102.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2565). กรม.เห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580). เรียกใช้เมื่อ 16 ตุลาคม 2567 จาก <https://moe360.blog>.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วราพร บุญม และ พิมพกา ธรรมสิทธิ์. (2563).ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์. วารสารมหาจุฬานาครพรรคน ,7(5),173-182.
- ศศิรดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย, 6(1), 7.
- สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569). กรุงเทพมหานคร: ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา กรุงเทพมหานคร .

รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียน
ประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม*

THE MODEL OF ADMINISTRATION OF PROFESSIONAL LEARNING
COMMUNITY OF SCHOOL UNDER THE NAKHON SAWAN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 BASED ON KALYĀṆAMITTA

บุญสืบ ยังเจริญ¹ และ ธาณี เกสทอง²

Boonsueb Yangcharoen ¹ and Thanee Gesthong ²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

¹⁻²Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhonsawan campus, Thailand.

¹Corresponding author Email: boonsueb.y1962 @.hot.mail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม วิธีดำเนินการวิจัย มี 3 ระยะ ระยะแรกศึกษาองค์ประกอบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ อาจารย์มหาวิทยาลัย ครู โดยการสัมภาษณ์จำนวน 18 คน ระยะสอง สร้างรูปแบบโดยสัมภาษณ์เชี่ยวชาญ 9 คนผู้ให้ข้อมูลคือผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา 3 คนผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3 คน ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบโดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน 30 คน ด้วยแบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1

* Received 13 March 2025; Revised 5 April 2025; Accepted 15 April 2025

มี 6 ด้าน ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา (2) การทำงานเป็นทีม (3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร (4) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (5) การเรียนรู้และการพัฒนา (6) การสร้างความร่วมมือ 2) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรมมี 3 ส่วนคือส่วนนำประกอบด้วยหลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนเนื้อหาประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน และส่วนเงื่อนไขความสำเร็จอธิบายถึงสิ่งที่คำนึงถึงในการนำรูปแบบไปใช้ และ 3) ผลการประเมินรูปแบบ ฯ พบว่าความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหาร, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, หลักกัลยาณมิตรธรรม

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the components of the professional learning community administration of the schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1, 2) to make the model of the professional learning community administration of the schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 based on Kalyanamittadhamma 3) to evaluate the model of the professional learning community administration of the schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 based on Kalyanamittadhamma. This research having 3 steps: 1) studying the components of the professional learning community administration of the schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 from 18 key informants 2) making the model from 9 key informants with the connoisseurship, and 3) evaluating the model from 30 school administrators with the evaluation forms. The statistics used Mean and Standard Deviation.

The research results were as follows: 1) The components of the professional learning community administration of the schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 6 components: 1) the leadership, 2) the teamwork, 3) crating the organizational culture, 4) creating shared vision, 5) the learning and development, and 6) creating the cooperation. 2) The model of the professional learning community administration of the schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 based

on Kalyanamittadhamma had 3 parts: 1) the introduction consisted of the background and objective of the model 2) the content consisted of the leadership, the teamwork, creating the organizational culture, creating shared vision, the learning and development, and creating the cooperation, and 3) the success criteria. And 3. The evaluation of the model in 4 dimensions: correctness, appropriateness, practicality and utility showed that it was at the highest level

Keywords: Administration, Professional Learning Community
Kalyanamittadhamma

บทนำ

การบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และมีความหลากหลายนั้นต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพดังนั้นการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงตามยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองทำให้เด็กที่เกิดมาในยุคใหม่จำเป็นต้องมีสมรรถนะที่แตกต่างไปจากเด็กในยุค ศตวรรษที่ 19 หรือ 20 องค์การเครือข่ายทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หรือ Partnership for 21st Century Skills (2011) ซึ่งเป็นองค์กรระดับชาติที่ให้การสนับสนุนการเตรียมความพร้อม สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต่างกับ ศตวรรษที่ 20 โลกในยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็แตกต่างไปจากเดิมทำให้ ทักษะความต้องการในการดำรงชีวิตก็เปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ ยุคปัจจุบัน จึงเป็นในรูปแบบผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ (Learning by Doing) โดย เป็นการเรียนที่เน้นความร่วมมือ (Collaboration Skills) และเรียนกันเป็นทีม (Team Learning) มากกว่าจะเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์เฉพาะตนเอง ซึ่งการเรียนลักษณะนี้นักเรียนจะ เรียนรู้จากการกระทำและการคิดของตนเอง ครูอาจารย์มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ โดยการออกแบบบทเรียนสร้างแรงบันดาลใจมากกว่าการสอน (Teach Less, Learn More) รูปแบบการทำงานของครูจึงต้องเปลี่ยนจากทำงานคนเดียวเป็นการทำงานเป็นทีม กำหนด เป้าหมายร่วมกันในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริม

ให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงานพัฒนางานอย่างต่อเนื่องเน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน (ถวิล อรัญเวศ, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระอำเภอชุมแสง และอำเภอพยุหะคีรี โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2568) ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่อง การส่งเสริมกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยกล่าวถึงนโยบายที่ 3 ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ข้อที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยมีแนวทางการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสร้างเครือข่ายหรือชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู โดยมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่การพัฒนาบุคลากรในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสำนักงานเขต ยังคงไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากครูขาดความเข้าใจในกระบวนการ และขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้อง ปัญหาที่พบอีกประการ คือ ครูมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอนเป็นจำนวนมาก ผู้บริหารและครูขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานสอดคล้องกับแนวทางของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังไม่เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารขาดแผนการดำเนินงานเพื่อสนับสนุน การสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และขาดการกำกับติดตาม การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังไม่ได้รับการพัฒนามีประสิทธิภาพ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำงานขององค์กร การช่วยเหลือซึ่งกันและกันการทำงานร่วมกัน หรือการทำงานเป็นทีมให้ประสบผลสำเร็จที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาในสภาวะการที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของยุคสมัยในปัจจุบันพร้อมกับการให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้นเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบและพัฒนา

คุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม เพราะฉะนั้นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนจะช่วยสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ กระตุ้นให้เกิดการวางแผนลงมือปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูทั้งโรงเรียนและสถานศึกษาก็จะมีเครือข่ายร่วมปฏิบัติภายในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 เพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการและการปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษาโดยรวมของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) มีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร สำหรับการศึกษาองค์ประกอบเรื่องรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม ผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 18 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารการศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษานิเทศก์ 4) อาจารย์มหาวิทยาลัย 5) ครูผู้รับผิดชอบงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม โดยการจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

1.3 ประชากรสำหรับการประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองสำหรับสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คน

2.2 ร่างรูปแบบรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม เพื่อจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน

2.3 แบบประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินรูปแบบ จำนวน 30 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ดังนี้

1. แบบบันทึกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจากภาคสนาม (Field Studies) ผู้วิจัยใช้ แบบสัมภาษณ์ (Interviewing) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อเก็บข้อมูลตามความเป็นจริงถูกต้องมากที่สุด
3. เก็บข้อมูลการประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการ ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและด้าน

ความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standards Deviation : SD)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรมจากการศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งหมดมาสังเคราะห์ได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ด้านการทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 3 ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร องค์ประกอบที่ 4 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม องค์ประกอบที่ 5 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และองค์ประกอบที่ 6 ด้านการสร้างความร่วมมือ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม

2.1 รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรมประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ ส่วนแรกของรูปแบบที่กล่าวถึง หลักการพื้นฐานรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม และวัตถุประสงค์ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม

ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ได้แก่ ส่วนที่อธิบายถึงองค์ประกอบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม และแนวทางการดำเนินงานและได้ 6 องค์ประกอบ

ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ ส่วนที่อธิบายถึงสิ่งที่คำนึงถึง และสิ่งที่ควรปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมในการนำรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรมให้เกิดประสิทธิภาพ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม

ผลการประเมิน โดยรวมพบว่าความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม พบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 5) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาและ 6) ด้านการสร้างความร่วมมือ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน วางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคล และผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2554) ได้นำเสนอองค์ประกอบของชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ประกอบด้วย (1) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 2) ภาวะผู้นำร่วม 3) การเรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพ 4) ชุมชนกัลยาณมิตรมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ 5) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด, และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) เรื่อง โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจ สำคัญผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มาจากข้อมูลที่ รวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ นำเสนอเป็น 6 องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในบริบทสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม เป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงเป็น เสมือนเข็มทิศใน การขับเคลื่อน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมี วิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพ ร่วมกัน 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนา มาจากกลุ่มที่ ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงาน ร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจจนเกิดเจตจำนงในการทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ภาวะผู้นำร่วมคือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการ นำร่วม และ ภาวะผู้นำร่วมกันให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนด้วยการ นำร่วมกัน 4) การเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร เป็นกลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและ

วัฒนธรรมการอยู่ ร่วมกันในชุมชนมีคุณลักษณะคือมุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุขทั้ง การทำงานและการอยู่ร่วมกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561) เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมี องค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชน กัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน

2. การสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบการบริหารชุมชนแห่ง การเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลัก กัลยาณมิตร วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วยองค์ประกอบของ รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ได้แก่ 1) ด้านภาวะ ผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้าน การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 5) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา 6) ด้านการสร้างความร่วมมือ และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) แนวทางรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียน ประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร 2) เงื่อนไขความสำเร็จ ในส่วนของเนื้อหาผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่เพื่อให้สอดคล้องต่อ การนำรูปแบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพจึงให้องค์ประกอบด้านการเป็นด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร สถานศึกษาซึ่งเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับแรกสอดคล้องแนวคิด ของ Eisner ได้กล่าวว่า การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อน มากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ สามารถนำผลจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของการดำเนินงานได้ และ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Brundrett, & Rhodes (2011) ได้กล่าวว่าการปรับปรุงพัฒนา สถาบันการศึกษาไปสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้นับเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่เป็น เพียงผู้สั่งการ แต่จะเป็นกุญแจสำคัญที่จะขับเคลื่อนแนวคิดเรื่องนี้ลงสู่การปฏิบัติจนสามารถ บรรลุเป้าหมายการเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Voelkel (2011) พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพร่วมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มีความมั่นคงและ ยั่งยืน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561) เรื่อง รูปแบบการบริหาร จัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า องค์ประกอบของ การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้แก่ ภาวะ

ผู้นำ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วมและโครงสร้างการพัฒนาชุมชน และรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร มีความเหมาะสม

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ การดำเนินการสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์และสอบถามจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างเป็นรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ให้สอดคล้องกับความต้องการในยุคปัจจุบันและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ร่วมการวิพากษ์โดยการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินรูปแบบโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร จึงมีความเหมาะสมต่อการนำไปปรับใช้กับการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ในปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Eisner (1975) ได้กล่าวว่าการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณโดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้สามารถนำผลจากผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของการดำเนินงานได้ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัทธิพงศ์ พลอาจ (2557) เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้พบว่า สภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรโดยภาพรวม มีความสอดคล้องในระดับมาก มีความเป็นไปได้ในระดับมาก มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในระดับมากและมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อำนาจ เหลือน้อย (2561) เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ได้แก่ รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม โดยผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากเอกสารงานวิจัย และจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ 18 คน แล้วนำผลดังกล่าวมาสังเคราะห์ ได้องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ แล้วนำหลักกัลยาณมิตรธรรมมาบูรณาการเข้ากับ 6 องค์ประกอบ ได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้ดังภาพ

ภาพองค์ความรู้ใหม่ รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม พบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 5) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาและ 6) ด้านการสร้างความร่วมมือ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาควรนำรูปแบบการ การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียน

ประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นรูปธรรม 3) สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงานหรือวิธีการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความชัดเจนยิ่งขึ้น 4) ควรมีการพัฒนา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนให้ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น เพื่อเปิดโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) ควรมีการประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับด้านกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร 2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักกัลยาณมิตร ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ ภูมศล. (2542). การประถมศึกษา. กาญจนบุรี: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. (2544). ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ทิฆังเฑท.
- ถวิล อรัญเวศ .(2566). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) คืออะไร. เรียกใช้เมื่อ 19 เมษายน 2566 จาก <http://thawin09.blogspot.com/2017/02/plc>.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2544). เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2539). พฤติกรรมสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: แอนด์อีกราฟฟิค.
- พนอม แก้วกำเนิด. (2532). บทบาทหน้าที่และภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- พัทธิพงศ์ พลอาจ. (2557). กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้วารสารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. 16(1), 24-93.

- ระวีวรรณ ชินะตระกูล และเดือนจิตต์ จิตต์อารี. (2534). วิธีวิจัยการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 4 ปี (พ.ศ.2565-2568). เรียกใช้เมื่อ 19 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.Nsw1.go.th/index.php>.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. วารสารวิทยบริการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 25(1), 93-102.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Voelkel, R.H.Jr. (2011). A Case Study of the Relationship between Collective Efficacy and professional Learning Communities. San Diego: California University.

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
ร่วมกับแบบฝึกทักษะ*

THE DEVELOPMENT OF READING ALOUD ABILITIES OF GRADE 3
STUDENTS BY USING ACTIVITY BASED LEARNING WITH SKILLS
EXERCISES

ณกรณ์พงศ์ สายธวิงค์¹ และ น้าทิพย์ องอาจวานิชย์²

Nakornpong Saithiwong¹ and Namthip Ongardwanich²

¹⁻²สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Thai language Major, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

Corresponding Author's Email: nakornpong37@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถการอ่านออกเสียงคำโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถการอ่านออกเสียงคำ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหินทราย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 27 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีผลรวมการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.51) 2) ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนแบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* Received 13 March 2025; Revised 5 April 2025; Accepted 15 April 2025

ที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.78$, S.D. = 0.40)

คำสำคัญ: การอ่านออกเสียงคำ, การจัดการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐาน, , การจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะ, การพัฒนาการอ่าน

Abstract

This research aimed to 1) develop a learning management plan to enhance word pronunciation ability through activity-based learning combined with skill-based exercises for Grade 3 students 2) compare the students word pronunciation ability before and after participating in the activity-based learning with skill exercises and 3) evaluate the students satisfaction with the learning approach. The sample group consisted of 27 Grade 3 students from Ban Hin Prakai School, Phitsanulok Province, in the 2024 academic year, by random draw lots choosing The research instruments included the learning management plan for developing word pronunciation skills, skill-based exercises, pre- and post-tests, and a student satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test

The research findings revealed that 1) the developed learning management plan was rated at the highest level of appropriateness ($\bar{x} = 4.61$, SD = 0.51), 2) the students post-test scores in word pronunciation were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level, and 3) the overall student satisfaction towards the activity-based learning combined with skill exercises was at a high level ($\bar{x} = 2.78$, SD = 0.40)

Keywords: Word pronunciation, Activity-based learning, Skill-based learning, Reading development.

บทนำ

การอ่านเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ที่สำคัญ นับตั้งแต่มนุษย์รู้จักประดิษฐ์ตัวหนังสือจดบันทึกเหตุการณ์ความรู้ต่าง ๆ ไว้จนพัฒนามาเป็นหนังสือจำนวนมากมาย ด้วยหนังสือคือแหล่งรวมข้อมูล องค์ความรู้ประสบการณ์ ความคิดต่าง ๆ มีทั้งความรู้และสาระบันเทิง บันทึกในรูปแบบเอกสาร การอ่านจึงให้ทั้งความรู้และความบันเทิง ผู้ที่อ่านหนังสือมากจึงเป็นผู้ที่ได้รับ

ประโยชน์จากหนังสือมาก เพราะคนอ่านหนังสือย่อมได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากหนังสือมากกว่าคนไม่ชอบอ่านหนังสือ ดังนั้น การอ่านอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดเป็นคุณลักษณะนิสัยของผู้เรียนตั้งแต่วัยเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากผลการทดสอบคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียน ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหินประกาย กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาวังทอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ผลการคัดกรองความสามารถในการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 47.76 จากคะแนนเต็ม 20 ที่มีระดับคุณภาพของคะแนนอยู่ในระดับดีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาแล้วพบว่ามึนักเรียนที่มีผลการทดสอบต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 52.24 จากคะแนนเต็ม 20 ซึ่งมีระดับคุณภาพของคะแนนอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุงจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 27 คน (กลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านหินประกาย, 2567) จากรายงานผลการประเมินความสามารถการอ่านออกเสียงคำ ของนักเรียนควรได้รับการพัฒนาเนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา คำควบกล้ำ และคำที่เป็นตัว รร ได้ นักเรียนขาดสมาธิในการอ่าน ขาดการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน จากปัญหาที่กล่าวมาครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการสอนอย่างหลากหลาย ให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับผู้เรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเสียงคำของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงคำและมีนิสัยรักการอ่าน

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะด้านการอ่านออกเสียงคำ ซึ่งพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำ แต่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ ความสนใจ ความกระตือรือร้น และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองในตัวผู้เรียนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภัทรสร นรเหรียญ, 2562) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นทบทวนประสบการณ์ 2) ขั้นกิจกรรม 3) ขั้นสะท้อนความคิด 4) ขั้นประเมินผล และ 5)ขั้นประยุกต์ใช้ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟังการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานแล้ว เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในดียิ่งขึ้น เป็นการทบทวนเนื้อหาบทเรียนจากกิจกรรมผู้วิจัยเห็นแบบฝึกทักษะจะเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียน ได้ปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น ครูผู้สอนมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ (กมลลักษณ์ นิกรฐา, 2566) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือในการฝึกฝนทักษะเนื่องจากแบบฝึกทักษะเปรียบเหมือนเครื่องมือในการจัดระเบียบความคิดของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งเป็นเครื่องมือวัดและประเมินผล ช่วยให้ผู้สอนทราบถึงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิมลพร พงษ์ประเสริฐ, 2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบของอินเทอร์เน็ตร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า 1.ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของอินเทอร์เน็ตร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของอินเทอร์เน็ตร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งทำให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนและช่วยให้สามารถแสวงหาความรู้จากการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถการอ่านออกเสียงคำโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 12 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 227 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหินทราย อำเภอมังคลาบุรี จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 27 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ร่วมกับแบบฝึกทักษะในการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำ ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมถึงศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม พบว่ามีผลรวมการพิจารณาความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.51)

2.2 แบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล คู่มือการจัดการเรียนรู้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษา รูปแบบของแบบฝึกทักษะการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ จากเอกสารต่าง ๆ ดำเนินการคัดเลือกบทอ่านโดยคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย จากนั้นนำแบบฝึก

ทักษะเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม พบว่ามีผลรวมการพิจารณาความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.48)

2.3 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน และศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผล วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านออกเสียงคำ สร้างแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ให้คะแนนข้อที่อ่านถูกเป็น 1 และข้อที่อ่านผิดหรือไม่อ่านเป็น 0 โดยนำคำศัพท์มาจากบัญชีคำพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากนั้นนำแบบทดสอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 จำนวน 40 ข้อ ค่าความยากง่าย (p) 0.35-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20-1.00 และคัดเลือกแบบทดสอบ 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.90 นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ จากนั้นนำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินพบว่าแบบประเมินความพึงพอใจมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ จำนวน 30 ข้อ แบบทดสอบให้คะแนนข้อที่อ่านถูกเป็น 1 และข้อที่อ่านผิดหรือไม่อ่านเป็น 0 ใช้เวลาในการทดสอบการอ่าน 1 ชั่วโมง

3.2 จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

3.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับข้อสอบก่อนเรียน ใช้เวลาในการทดสอบการอ่าน 1 ชั่วโมง

3.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ

3.5 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ

4.2 วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำที่สะกดตรงตามมาตรา	4.62	0.51	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา	4.55	0.56	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำแท้	4.60	0.51	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำไม่แท้	4.66	0.49	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำที่มี บัน บรร และตัว รร	4.64	0.51	มากที่สุด
รวม	4.61	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 มีผลรวมการพิจารณาความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.51) โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำไม่แท้ ที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.49) รองลงมา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำที่มีบัน บรร และตัว รร ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.51) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำที่สะกดตรงตามมาตรา ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.51) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ

ควบล้ำแท้ ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.51) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านออกเสียง คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ ก่อนและหลัง เรียนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	27	30	16.96	3.57	21.26*	0.0000
หลังเรียน	27	30	25.41	3.13		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำ โดยใช้ กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 16.96$, S.D. = 3.57) และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 25.41$, S.D. = 3.13) แสดงให้เห็นว่าผลการ เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการ จัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
1.1 กิจกรรมสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	2.85	0.36	มาก
1.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม หลากหลายน่าสนใจ และส่งเสริมให้มีทักษะด้านการอ่านมากขึ้น	2.93	0.27	มาก
1.3 แบบฝึกทักษะมีความน่าสนใจ เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน	2.89	0.32	มาก
1.4 นักเรียนชอบแบบฝึกทักษะตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้	2.78	0.47	มาก
รวม	2.86	0.34	มาก
2. ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้			
2.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	2.93	0.27	มาก

2.2 ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน	2.74	0.45	มาก
2.3 บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขและสนุก	2.67	0.48	มาก
2.4 ครูคอยช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึง	2.74	0.45	มาก
รวม	2.77	0.41	มาก
3. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์			
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการอ่านมากขึ้น	2.70	0.47	มาก
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนอ่านได้ดีขึ้น	2.85	0.36	มาก
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้การอ่านคำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.63	0.49	มาก
3.4 นักเรียนสามารถนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.67	0.48	มาก
รวม	2.71	0.45	มาก
รวมทั้งหมด	2.78	0.40	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 2.78, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 2.82, S.D. = 0.34) รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 2.77, S.D. = 0.41) และด้านการนำไปใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 2.71, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากนั้นได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ซึ่งจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุ

ตามวัตถุประสงค์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกร ชัยยะ (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน จำนวน 5 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหลังการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน สูงกว่าก่อนการจัดการรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลุบล เกตุแก้ว (2567) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนในรายวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน พบว่า การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน จำนวน 12 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงจากกิจกรรมเป็นฐาน และทบทวนความรู้จากกิจกรรมด้วยแบบฝึกทักษะในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แชไข จันทรรบวร (2562) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ หลังเรียนของนักเรียนที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ทองรุ่งและคณะ (2565) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ที่จัดการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศใน

การจัดการเรียนรู้ และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เนื่องจากการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ สามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนอย่างถาวร สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา สุขแก้ว (2565) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านคำโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกร ชัยยะ (2566) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำ

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยค้นคว้าจากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ การจัดการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำ แต่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและมีบทบาทในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และเรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้ทำจริง ร่วมกับแบบฝึกทักษะซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงในดียิ่งขึ้น เป็นการทบทวนเนื้อหาบทเรียนจากกิจกรรม ผู้วิจัยเห็นว่าแบบฝึกทักษะจะเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกทักษะ จะมีเนื้อหาที่ครอบคลุมบทเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น จึงนับว่าเป็นวิธีการสอนที่น่าสนใจและสามารถพัฒนาความสามารถการอ่านออกเสียงคำ และทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นการออกแบบการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา แผนการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเป็นแบบฝึกทักษะ ด้วยความเหมาะสมในองค์ประกอบที่ครบถ้วน ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้มีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเกิดความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1.1 ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจในขั้นตอนกิจกรรม เลือกเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ 1.2 การจัดกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ครูผู้สอนควรเป็นผู้จัดกลุ่มให้กับนักเรียนแบบละความความสามารถที่มีนักเรียนเก่งปานกลาง อ่อน 1.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะ ใช้เวลาค่อนข้างมากผู้สอนต้องควบคุมและบริหารจัดการเวลาให้ดี **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ประกอบไปด้วย 2.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะที่นำมาใช้กับทักษะต่าง ๆ ของรายวิชาภาษาไทย และนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ 2.2 ควรสร้างและปรับประยุกต์ใช้แบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับยุคสังคมดิจิทัลเพื่อความสะดวกรวดเร็ว นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสร้างเครื่องมือสำหรับพัฒนาทักษะภาษาไทย 2.3 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคอื่น เช่น ชุดกิจกรรม บอร์ดเกม สื่อการสอนดิจิทัล เป็นต้น เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัยและเกิดองค์ความรู้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลลักษณ์ นิกรฐา. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ร่วมกับแบบฝึก. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรรณิการ์ ทองรุ่ง และคณะ. (2565). การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 17. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- กลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านหินทราย. (2567). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR). (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิษณุโลก: โรงเรียน

บ้านหินประกาย.

ไขไข จันทรบวร. (2562). การพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก. สาขาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

จริยา สุขแก้ว. (2565). การพัฒนาความสามารถการอ่านคำโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร, คณะศึกษาศาสตร์.

ณัฐกร ชัยยะ. (2566). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร, คณะศึกษาศาสตร์.

นิลุบล เกตุแก้ว. (2567). การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนในรายวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยาเขตปัตตานี.

พิมลพร พงษ์ประเสริฐ. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของฮันเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภัทรสร นรเหรียญ. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน ร่วมกับสื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด ประจำปีงบประมาณ 2561. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำและการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ
บันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน*

THE DEVELOPMENT OF SPELLING PRONUNCIATION SKILLS AND
HAPPY LEARNING ABILITY FOR GARD 1 USING THE ACTIVE LEARNING
4 STEPS SKILL WITH GAMIFICATION

เดชัส สงศรี¹ และ กาญจนา วิชญูปกรณ์²

Tachat Songsri¹ and Kanchana Witchayapakorn²

¹⁻² มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: tachats66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำก่อนและหลังจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านดอนพลอง จำนวน 21 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน แบบสอบวัดทักษะ และแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.90 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.81 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมระดับความสุขอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.86$, S.D. = 0.28)

* Received 25 March 2025; Revised 5 April 2025; Accepted 15 April 2025

คำสำคัญ: ทักษะการอ่านสะกดคำ, บันไดทักษะ4ขั้น, เกมมิฟิเคชัน

Abstract

This research aims to: 1) compare the word decoding skills of Grade 1 students before and after implementing learning activities using the four-step skill ladder approach combined with gamification and 2) explore the level of joyful learning among Grade 1 students after participating in these activities. The sample group consisted of 21 Grade 1 students from Ban Don Phlong School, enrolled in the second semester of the 2024 academic year. They were selected using a simple random sampling method. The research instruments included lesson plans based on the four-step skill ladder approach combined with gamification, a word decoding skill test, and a happy learning questionnaire. The statistical methods used for data analysis were mean, percentage, and standard deviation.

The research findings were as follows 1) a comparison of the word-spelling reading skills of Grade 1 students before and after participating in the 4-step skill ladder learning activities with gamification showed that the average pre-test score was 9.90, while the average post-test score was 17.81. When comparing the pre-test and post-test scores, the post-test scores were significantly higher at the .05 level. 2) according to the questionnaire on happy learning experiences of Grade 1 students after participating in the 4-step skill ladder learning activities with gamification, the overall happiness level was high ($\bar{x} = 2.86$, S.D. = 0.28)

Keywords: Spelling pronunciation skills, The active learning 4 steps skill, Gamification

บทนำ

ทักษะทางภาษาเป็นทักษะสำคัญสำหรับการสื่อสาร ทักษะการอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญเนื่องจากการอ่านเป็นทักษะพื้นฐาน เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและหาความรู้ต่าง ๆ ดังที่ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2560) กล่าวว่า การเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาถือเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาภาคบังคับ มีเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างพื้นฐานทักษะที่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการคิดคำนวณ โดยเฉพาะการอ่านออกเขียนได้ เพราะนักเรียนต้องมีพื้นฐานการอ่านและการเขียนที่ดีก่อน จึงจะสามารถสื่อสารและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปเรียนรู้ต่อในระดับที่สูงขึ้น และพื้นฐานของการอ่านและการเขียนนั้น

เริ่มต้นจากการสะท้อนคำปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย นักเรียนมีความกังวลในเรื่องของการอ่านไม่ออก โดยเฉพาะคำที่มีตัวสะกด ขาดทักษะการอ่านสะกดคำ อ่านซ้ำ ขาดความสนใจในการอ่าน ไม่ชอบอ่านข้อความที่ยาว ดังที่นิภาพร โพธิราชและคณะ (2562) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประสบปัญหาหลายอย่าง เนื่องจากนักเรียนเพ่งจบบจากระดับอนุบาล โดยส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านการฟังและพูด แต่ยังขาดทักษะการอ่านสะกดคำ ส่งผลนักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง อีกทั้งภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระบบสัญลักษณ์ซับซ้อน ทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ทำให้การเรียนรู้ยากขึ้นสำหรับเด็กเล็กดังนั้นครูจำเป็นต้องหาวิธีช่วยเหลือเด็กที่ไม่สามารถผ่านการทดสอบตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการสอนและสื่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ตรงต่อความต้องการของนักเรียน เพื่อให้เด็กกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย สนใจและตั้งใจเรียน

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องของการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงได้ทำการสำรวจปัญหา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการอ่านสะกดคำเป็นจำนวนมาก อีกทั้งนักเรียนยังมีผลการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่โรงเรียนบ้านดอนพลอง (2566) กำหนดไว้ที่ 70.00 โดยนักเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ย 57.38 โดยเฉพาะผลคะแนนการทดสอบเพื่อประเมินความสามารถในการอ่าน (Reading Test : RT) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ต้องสอบเป็นประจำทุกปี ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบเพื่อประเมินความสามารถในการอ่าน (Reading Test : RT) ประจำปีการศึกษา 2566 (โรงเรียนบ้านดอนพลอง, 2566) มีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 2 ด้านอยู่ที่ 74.11 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 2 ด้านอยู่ที่ 79.00 ครูจึงหาวิธีการสอนเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้น กิจกรรมนี้ช่วยฝึกให้นักเรียนสามารถแจกลูก สะกดคำ ผันเสียง อ่านกลุ่มคำ และเขียนตามคำบอกได้อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งบูรณาการทักษะการฟัง พูด และสนทนาไปด้วย ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาภรณ์ หาญปรี (2565) พบว่าการใช้บันไดทักษะ 4 ขั้นช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ ขนิษฐา ช่งยืนยง (2563) ได้ศึกษาแนวทางเดียวกันร่วมกับแอปพลิเคชัน พบว่าการอ่านสะกดคำของนักเรียนดีขึ้นหลังใช้กิจกรรมนี้ สอดคล้องกับโครงการ "ปั้นเด็กจิ๋ว เป็นเด็กแจ๋ว" ของมูลนิธิใบไม้ปันสุข (2564) ซึ่งนำบันไดทักษะ 4 ขั้นไปใช้ในโรงเรียน 76 แห่งทั่วประเทศ พบว่าแนวทางนี้ช่วยแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาตามช่วงวัย ส่งผลให้มีทักษะการอ่านและเขียนที่ดีขึ้น การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำให้ประสบความสำเร็จ การเรียนรู้มีความสุขถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ครูจะต้องสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มีความสุข ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 6 (ราช

กิจจานุเบกษา 2550) ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” สอดคล้องกับ มารุต พัฒนาผล (2558) กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนมีความสุขต่อการเรียน จะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดในบรรยากาศปราศจากความเครียดและรับประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนุกสนาน ปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นความสนใจและสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขให้กับผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งหนึ่งในเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คือ เกมมิฟิเคชัน (Gamification) ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี โดยช่วยกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร พลไกร (2565) และบุญญฉัตร สังกัดกลาง (2565) พบว่าเกมมิฟิเคชันช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้

จากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้น ป.1 แนวทางนี้ช่วยให้การเรียนรู้สนุกสนาน สร้างแรงจูงใจ เสริมแรงทางบวก และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนผ่านบรรยากาศการเรียนรู้ที่คล้ายเกม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะในการอ่านสะกดคำก่อนและหลังจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นกับเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นกับเกมมิฟิเคชัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะในการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเครือข่ายสถานศึกษาทักษิณบุรพา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 84 คน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ (สพป.นครสวรรค์ เขต 2, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านดอนพลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 21 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ตัวสะกดแม่ ก กา จำนวน 2 ชั่วโมง 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มาตราตัวสะกดแม่กง แม่กมจำนวน 2 ชั่วโมง 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มาตราตัวสะกดแม่เกย เกยว จำนวน 2 ชั่วโมง 4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มาตราตัวสะกดแม่กบ กบ จำนวน 2 ชั่วโมง 5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มาตราตัวสะกดแม่กต กน จำนวน 2 ชั่วโมง

2.2 แบบสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ ก่อนเรียน - หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่มีต่อการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน จำนวน 10 ข้อ

2.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ศึกษาสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการจัดกิจกรรม 3) การเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันและการเรียนรู้อย่างมีความสุข 4) ศึกษาคู่มือครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 5) ศึกษาเรื่องการอ่านสะกดคำจากแบบเรียนภาษาไทย ชุดแม่บทมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และบัญชีคำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 6) กำหนดสาระเนื้อหาที่จะใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านสะกดคำ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง 7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ตามแบบประเมินความเหมาะสม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ผลรวมเฉลี่ยของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 มีความเหมาะสมระดับภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.28) และ 8) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ในส่วนที่บกพร่องตามคำแนะนำ

ของผู้เชี่ยวชาญ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในกิจกรรม การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.5 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ ก่อนเรียน – หลังเรียน แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ เป็นการวัดทักษะอ่านออกเสียงสะกดคำจากคำที่กำหนด จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 15 นาที ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนซึ่งเป็นชุดเดียวกันแต่สลับคำ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และบัญชีคำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาทฤษฎี หลักการวัดและประเมินผลทักษะพิสัย และศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านออกเสียงคำ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 3) สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำฉบับร่าง เป็นแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียน จำนวน 1 ฉบับ รวม 30 ข้อพร้อมเกณฑ์การประเมิน 4) นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยข้อสอบต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 6) นำข้อมูลที่รวบรวมจากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5-1.0 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากแบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 จำนวน 30 ข้อ 7) นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านดอนพลอง อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์จำนวน 17 คน 8) นำผลการทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 - 1.00 จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความยากง่าย (P) 0.35-0.76 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.45-0.82 9) นำข้อสอบแบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 20 ข้อ นำผลการสอบเฉพาะข้อที่คิดไว้มาวิเคราะห์คำนวณ หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำทั้งฉบับ โดยใช้สูตรคำนวณของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และ 10) ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วจัดทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำฉบับจริง จำนวน 20 ข้อ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.6 แบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุข แบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มี 3 ระดับโดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุข 2 สร้างแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเลือกและปรับจากรายการสอบถามของมารุต พัฒนา (2558, น.128) มาจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มี 3 ระดับคือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3, 2 1 3) นำแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่ปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ในการถาม (IOC) นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขเท่ากับ 0.92 และ 4) นำแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอวัดทักษะการอ่านสะกดคำ จำนวน 20 ข้อ

3.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การอ่านสะกดคำโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน จำนวน 5 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง

3.3 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 5 แผน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบการอ่านสะกดคำด้วยแบบสอวัดทักษะการอ่านสะกดคำ

3.4 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน

3.5 นำข้อมูลคะแนนที่ได้จากการทดลองวิจัยไปวิเคราะห์และอภิปรายต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 หาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder -Richardson Method)

4.3 เปรียบเทียบทักษะในการอ่านสะกดคำก่อนและหลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบ t-test Dependent

4.4 หาค่าเฉลี่ยแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำและการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.90 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.81 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำ ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig
ก่อนเรียน	21	20	9.90	2.99	7.90	0.483	16.4*	0.0000
หลังเรียน	21	20	17.81	2.28				

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ผลการสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้บันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมระดับความสุขอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า นักเรียนมีระดับความรู้สึกในระดับมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อ คือ นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้รับคำที่พูดเพราะ นักเรียนอยากพัฒนาตนเองสุดความสามารถและนักเรียนอยากเรียนให้เข้าใจและมีความรู้ ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ นักเรียนชอบช่วยเหลือเพื่อน ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.30) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนอยากทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบให้ ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.46)

ตารางที่ 3 แสดงผลการสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน

ที่	รายการสอบถาม	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับความรู้สึก
1	นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้รับคำที่พูดเพราะ	3.00	0.00	มาก
2	นักเรียนชอบช่วยเหลือเพื่อน	2.90	0.30	มาก
3	นักเรียนชอบชมเพื่อน	2.76	0.44	มาก
4	นักเรียนอยากพัฒนาตนเองสุดความสามารถ	3.00	0.00	มาก
5	นักเรียนอยากเข้าเรียนตรงเวลา	2.86	0.36	มาก
6	นักเรียนอยากทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบให้	2.71	0.46	มาก
7	นักเรียนอยากเรียนให้เข้าใจและมีความรู้	3.00	0.00	มาก
8	นักเรียนควบคุมความคิดที่ดีของตนได้	2.76	0.44	มาก
9	นักเรียนรู้หน้าที่นักเรียนของตนเอง	2.76	0.44	มาก
10	นักเรียนปรับอารมณ์ได้อยู่เสมอ	2.81	0.40	มาก
รวม		2.86	0.28	มาก

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.90 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.81 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจนและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากการฝึกสะกดคำตามครู ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนซึมซับหลักการสะกดคำและเข้าใจโครงสร้างของคำ จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การฝึกอ่านและการจดจำรูปคำ ควบคู่กับการฝึกคัดลายมือที่ช่วยเสริมสร้างความแม่นยำในการสะกดและการเขียน ขั้นสุดท้ายการฝึกเขียนตามคำบอกเป็นขั้นตอนที่บูรณาการทักษะการฟัง การจำ การเขียนและการสะกดเข้าด้วยกันจึงช่วยเสริมสร้างความแม่นยำในการสะกดคำ เกมมิเคชันจะเป็นส่วนเสริมช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดความอยากร่วม สนุกสนานและสะสมคะแนนจากกิจกรรมหรือการตอบคำถามจึงส่งผลให้ความรู้ทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนรู้ สอดคล้องกับชนิษฐา ชังยืนยง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการ

อ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับแอปพลิเคชัน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับขุภาภรณ์ หาญปรีและคณะ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดด้วยบันไดทักษะ 4 ขั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มาตราตัวสะกด ด้วยบันไดทักษะ 4 ขั้น คิดเป็นร้อยละ 90.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

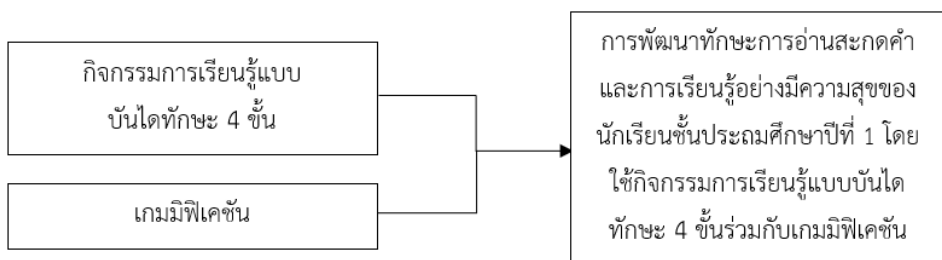
2. ผลการสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมระดับความสุขอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.28) เนื่องจากการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้บันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานและเกิดแรงจูงใจในการฝึกทักษะการอ่านสะกดคำอย่างต่อเนื่อง กระบวนการเรียนรู้ที่มีการจัดลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ พัฒนาความเข้าใจ ตั้งแต่การสะกดคำเบื้องต้นไปจนถึงการเขียนคำอย่างถูกต้อง อีกทั้งการนำเกมมิฟิเคชันมาใช้เป็นส่วนเสริม ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเพลิดเพลินกับการเรียนรู้ ลดความตึงเครียด และมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น การสะสมคะแนนและกลไกสร้างแรงจูงใจช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ส่งผลให้ระดับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสิทธิพันธ์ บุญสายขวัญ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและมีความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) ความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับสุชาติพิศ ชัยแก้ว (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านการเขียนสะกดคำและการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน พบว่า 1) ความสามารถในการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานหลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเรียนรู้ อย่างมี

ความสุขของนักเรียน พบว่า หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำและการเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 การอ่านสะกดคำ เป็นกระบวนการอ่านเชิงลึกที่ผู้เรียนฝึกผสมเสียงจากพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดเข้าด้วยกันอย่างเป็นลำดับขั้น ช่วยเสริมความเข้าใจในโครงสร้างของคำอย่างชัดเจน ขั้นที่ 2 การอ่านคำร่วมกับเกมมิฟิเคชัน) ผู้เรียนฝึกการอ่านคำและจำรูปของคำ โดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมเกมมิฟิเคชัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามอ่านได้มากขึ้น การใช้ “เกม” เป็นกลไกในการให้รางวัลอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน ไม่เกิดความเครียด และอยากพัฒนาตนเองต่อไป ขั้นที่ 3 การคัดลายมือ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่ได้อ่านและสะกดไปสู่การเขียนอย่างเป็นระบบ นักเรียนจะพัฒนาทักษะทางภาษา ในลักษณะ “อ่าน-วิเคราะห์-เขียน” ช่วยให้เกิดการจดจำและความเข้าใจในโครงสร้างของคำ อีกทั้งยังสร้างระเบียบวินัยทางภาษาและความสวยงามในการเขียน ขั้นที่ 4 เขียนตามคำบอก ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน ขั้นตอนนี้เป็นการทดสอบและทบทวนความรู้ การสะกดคำ เมื่อมีการเสริมด้วยเกมมิฟิเคชัน เช่น การกำหนด “ภารกิจ” ให้ผู้เรียนได้แข่งขันในเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดผู้เรียนรู้สึกสนุก ทำหาย

เมื่อทั้ง 4 ขั้นตอนในบันไดทักษะถูกผสมผสานเข้ากับเกมมิฟิเคชันอย่างเหมาะสม ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครบถ้วนตั้งแต่การฝึกอ่านสะกดคำ อ่านคำ และจดจำคำ ไปจนถึงการเขียนอย่างถูกต้อง โดยตลอดกระบวนการมีบรรยากาศสนุกสนาน มีแรงจูงใจจากกลไกของเกม มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำและการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.90 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.81 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมระดับความสุขอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.28) มี **ข้อเสนอแนะทั่วไป** ดังนี้ 1 ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชันและเนื้อหาของบทเรียนที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา และ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่ไม่เท่ากัน ครูจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกฝนทักษะอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความชำนาญ และ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับเกมมิฟิเคชัน มาทดลองกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา ช่งยืนยง. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับแอปพลิเคชัน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ข้อมูลนักเรียน สพป.นครสวรรค์ เขต 2. (2567). กลุ่มโรงเรียนทักษิณบุรพา. เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2567 จาก <https://portal.bopp-obec.info/obec67/publicstat>.
- ชฎาภรณ์ หาญปรีและคณะ. (2565). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดด้วยบันไดทักษะ 4 ขั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 16(2), 184-195.
- นิภาพร โพธิราชและคณะ. (2562). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 13(3), 106-204.
- บุญญฉัตร สังกัดกลาง. (2565). การพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค

- เกมมิฟิเคชันร่วมกับการใช้วรรณกรรมเป็นฐาน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจพร พลไกร. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification) สำหรับ นักเรียนที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ในสถานการณ์การโควิด-19 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2560). การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ผ่านกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติในบริบทโรงเรียนของประเทศไทย. วารสารคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 45(2), 170–181.
- มารุต พัฒนาผล. (2558). เอกสารคำสอนรายวิชา ลส804 สัมมนาการวิจัยนวัตกรรมหลักสูตร. งานวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูลนิธิไบบี๋ปันสุข. (2564). โครงการอ่านออกเขียน เรียนสนุก ปั่นเด็กจิวเป็นเด็กแจ๋ว. เรียกใช้เมื่อ 7 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.chiangmairea6.go.th>.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2567 จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/data/pdf/2542/a/074/1>.
- ศิวกานท์ ปทุมสุทธิ. (2564). เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ แก้ไขง่ายนิดเดียว. นนทบุรี: บริษัทเฟสท์ออฟเซท (1993) จำกัด.
- สิทธิพันธ์ บุญสวยขวัญ. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสุขย้อนกลับ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรชาติพย์ ชัยแก้ว. (2564). การพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียนสะกดคำและการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยี*

THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICAL COMPETENCIES OF GRADE 9 WITH TECHNOLOGY AND WITHOUT TECHNOLOGY

ศุภิสรา หานุสิงห์¹ และ รามนรี นนทภา²

Supissara Hanusing¹ and Ramnaree Nontapa²

¹⁻²ราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author's Email: keeta_0709@hotmail.com¹, ramnaree_cute.pig@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 3) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีกับเกณฑ์ร้อยละ 70 4) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 5) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระหว่างห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 58 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่ใช้เทคโนโลยี และ 3) แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์งานเขียน สถิติทดสอบที่กรณีกลุ่มเดียว และสถิติทดสอบที่แบบกลุ่มอิสระ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 75.31/72.19 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่ใช้เทคโนโลยี มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 73.50/71.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 3) การพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบ

* Received 20 March 2025; Revised 5 April 2025; Accepted 15 April 2025

สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีกับนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้, สมรรถนะทางคณิตศาสตร์, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี

Abstract

This research aimed to 1) develop the learning activities of Grade 9 students on the topic of surface area and volume for classrooms that use technology to be effective according to the criteria of 70/70, 2) develop the learning activities of Grade 9 students on the topic of surface area and volume for classrooms that do not use technology to be effective according to the criteria of 70/70, 3) compare the mathematical competence of students in classrooms that use technology with the criteria of 70 percent, 4) compare the mathematical competence of students in classrooms that do not use technology with the criteria of 70 percent, and 5) compare the mathematical competence of students between classrooms that do not use technology and use technology. The sample group in the research consisted of 58 Grade 9 students who were selected by cluster random sampling. The instruments used were 1) the learning activities plan using technology, 2) the learning activities plan without technology, and 3) the mathematical competence test. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, writing analysis, t-test (One Sample t-test), and independent sample t-test. The results of the research found that 1) the learning activities using technology Effectiveness is equal to 75.31/72.19, which is in accordance with the set criteria. 2) Organizing learning activities without using technology is effective at 73.50/71.66, which is in accordance with the set criteria. 3) The development of mathematical competence of students in the classroom using technology is higher than the 70 percent criterion with statistical significance at the .05 level. 4) The development of mathematical competence of students in the classroom without using technology is higher than the 70 percent criterion with no statistical significance and 5) The average scores of the mathematical competence test of students in the classroom using

technology and students in the classroom without using technology are not different.

Keywords: Organization learning activities, Mathematical Competencies, Technology

บทนำ

ภายในระยะเวลาไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา ระบบการศึกษาในแต่ละประเทศบนโลกเป็นสิ่งที่มีความเป็นพลวัตสูง กล่าวคือ การเรียนรู้ของเยาวชนยุคใหม่มีความแตกต่างจากรูปแบบที่เคยเป็นมาอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกอนาคตจึงเปลี่ยนแปลงไปด้วย “ครู” ผู้เป็นหนึ่งในฟันเฟืองที่สำคัญที่สุดของระบบการศึกษา จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ไปเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (learning facilitator)” การจัดการเรียนรู้โดยการที่ครูนำเอาเพียงความรู้และประสบการณ์ในอดีตมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน จึงไม่เพียงพอที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับสังคมในศตวรรษที่ 21 แต่ครูจะต้องทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้สำหรับเยาวชนในยุคดิจิทัล โดยเพิ่มเติมการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่เป็นรากฐานสำคัญของศาสตร์แห่งชีวิต อีกทั้งเป็นองค์ความรู้สำคัญที่จะเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ ซึ่งแต่ละคนต้องตกผลึกเป็นหลักการเพื่อนำมาใช้ในชีวิตต่อไป (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564)

จากการศึกษาของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พบว่านักเรียนไทยขาดสมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ไม่สามารถนำความรู้ ทักษะและเจตคติที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำมากจากผลการทดสอบทั้งระดับชาติ (O-NET) และการประเมินระดับนานาชาติโดยโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการ PISA ประเทศไทย, 2557) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยโดยเฉลี่ยมีความรู้และความสามารถในการใช้ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานนานาชาติ และขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายประการ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2565)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Educational Test) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม (กลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม, 2567) พบว่า สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การวัดและเรขาคณิต มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 9.13 (S.D = 6.06) ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 30 ของคะแนนเต็ม 34.50 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังได้รับการฝึกและพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ไม่เพียงพอ จากการปฏิบัติการสอนของผู้วิจัย

พบว่า สภาพการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม ปีการศึกษา 2566 พบว่า ไม่สนใจในการเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำแบบฝึกหัดทักษะ รวมทั้งขาดแรงจูงใจที่จะเรียนในเนื้อหาพื้นที่ผิวและปริมาตร เนื่องจากรายวิชาที่ต้องอาศัยทักษะกระบวนการคิด ยากต่อความเข้าใจ เพราะมีเทคนิคและสูตรที่ต้องนำมาใช้สัมพันธ์กัน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้สึกรู้สึกถึงความสำคัญ ไม่อยากค้นคว้า ไม่อยากทำแบบฝึกหัด ประกอบกับครูใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ คือ บรรยายอธิบายตามตัวอย่าง ขาดการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เวลาครูสอนก็จะไม่ตั้งใจเรียน คอยกัน ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ เช่น แอปพลิเคชัน Kahoot, Plickers และ Quizizz ที่เป็นแอปพลิเคชันเกม โปรแกรม GeoGebra ที่เป็นแอปพลิเคชันเรขาคณิตเชิงโต้ตอบ พีชคณิต สถิติ และแคลคูลัส เป็นต้น นำแอปพลิเคชันที่ตอบสนองต่อการเรียนการสอน เข้ามาช่วยให้นักเรียนสนุกกับการเรียน และเห็นเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการจะนำสื่อการสอนรูปแบบใหม่ในการจัดการเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้สนุกกับบทเรียน และสามารถช่วยเพิ่มสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีกับเกณฑ์ร้อยละ 70
4. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีกับเกณฑ์ร้อยละ 70
5. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยี

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร ของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
3. คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 104 คน (โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้อง จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวนนักเรียน 58 คน และทำการสุ่มห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร โดยมีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) ขั้นทบทวนความรู้พื้นฐาน 2) ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ 3) ขั้นสรุป 4) ขั้นฝึกทักษะ 5) ขั้นนำความรู้ไปใช้ และ 6) ขั้นการประเมินผล จำนวน 12 แผน ใช้เวลาแผนละ 1 ชั่วโมง มาตรฐานประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ทกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยไม่ใช้เทคโนโลยี เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร โดยมีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) ขั้นทบทวนความรู้พื้นฐาน 2) ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ 3) ขั้นสรุป 4) ขั้นฝึกทักษะ 5) ขั้นนำความรู้ไปใช้ และ 6) ขั้นการประเมินผล จำนวน 12 แผน ใช้เวลาแผนละ 1 ชั่วโมง มาตรฐานประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ทกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2.3 แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร แบบอัตนัย จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วย แบบทดสอบสมรรถนะการคิด/แปลงปัญหา 3 ข้อ, แบบทดสอบ

สมรรถนะการใช้คณิตศาสตร์ 3 ข้อ, แบบทดสอบสมรรถนะการตีความและประเมินผล 2 ข้อ และแบบทดสอบสมรรถนะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 3 ข้อ

2.4 หาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) มีค่า IOC เท่ากับ 0.80 จำนวน 4 ข้อ และข้อสอบที่มีค่า IOC เท่ากับ 1 ทั้งหมดจำนวน 7 ข้อ นำข้อสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน มีค่าความยากง่ายแบบอิงกลุ่ม ตั้งแต่ 0.21-0.58 ค่าอำนาจจำแนกจากการวิเคราะห์วิธีนี้และซาเบอร์แบบอิงกลุ่ม ตั้งแต่ 0.500-0.611 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคแบบอิงกลุ่ม เท่ากับ 0.770

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ ส่งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคมเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

3.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย บทบาทหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัย กำหนดวันเวลาที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสอนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี จำนวน 12 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง และทำการสอนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 12 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง

3.4 หลังสิ้นสุดการสอน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 11 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.5 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยีตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อประเมินผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร โดยการหาร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด ที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะ และใบกิจกรรม ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) และหาร้อยละของค่าเฉลี่ยในการสอบด้วยแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2)

4.2 การศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่ใช้เทคโนโลยี เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร โดยการหาร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด ที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะ และใบกิจกรรม ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) และหาร้อยละของค่าเฉลี่ย

ในการสอบด้วยแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2)

4.3 การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยี โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์งานเขียน (Task Analysis) และการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description) สถิติทดสอบ t-test (One-Sample t-test) วิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70

4.4 การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยี โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์งานเขียน (Task Analysis) และการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description) สถิติทดสอบ t-test (One-Sample t-test) วิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70

4.5 เปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยี โดยใช้ทดสอบที่แบบกลุ่มอิสระ (Independent Sample t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีนำเสนอโดยใช้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

	คะแนนระหว่างเรียน (E_1)			รวม (100)	แบบทดสอบสมรรถนะ ทางคณิตศาสตร์ E_2 (104)
	ใบกิจกรรม (40)	แบบฝึกหัด (30)	แบบทดสอบ ย่อย (30)		
$\bar{x}$	28.77	22.85	23.69	75.31	75.08
S.D.	1.79	1.89	1.25	1.77	2.11
ร้อยละ	71.92	76.15	78.97	75.31	72.19
(E_1/E_2) เท่ากับ 75.31/72.19					

จากตารางที่ 1 พบว่า มีประสิทธิภาพ 75.31/72.19 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี
ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้พื้นฐาน ครูทบทวนพื้นฐานความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีและสร้างความสนใจ โดยใช้เกมง่าย ๆ อย่าง kahoot!, Plicker
ขั้นที่ 2 ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ เป็นเรื่องที่สอนใหม่ในคาบเวลาหรือช่วงเวลานั้น มีสื่อการสอน Power Point, โปรแกรม Geogebra แสดงภาพหรือครูนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ ตามความเหมาะสมและเนื้อหาในแต่ละชั่วโมง เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ครูผู้สอนลำดับขั้นตอนในการสอนได้ง่ายขึ้น
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการตรวจสอบดูว่านักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาใหม่นั้นหรือไม่ ให้นักเรียนร่วมสรุปเป็นหลักการและสาระเนื้อหาเข้าสู่วิธีลัดด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจ
ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกทักษะ ให้นักเรียนฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญ จากแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมหรือชิ้นงานที่สัมพันธ์กับเรื่องนั้น
ขั้นที่ 5 ขั้นนำความรู้ไปใช้ ให้นักเรียนทดสอบความรู้ที่ได้เรียนไป โดยการใช้เกมทดสอบ เช่น Kahoot!, Quizizz หรือ Plicker ตามความเหมาะสมและเนื้อหาในแต่ละชั่วโมง หรือเพิ่มความยากของแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด ด้วยการใช้โจทย์ปัญหาที่เกี่ยวข้องหรืออาจพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน
ขั้นที่ 6 ขั้นการประเมินผล มีการทดสอบนักเรียนโดยใช้เกมทดสอบที่ครูสร้างขึ้น หรือให้นักเรียนออกมาแนะนำเสนอที่หน้าชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบความเข้าใจและการสื่อสารสัญลักษณ์คณิตศาสตร์ของนักเรียนด้วย

2. ผลการพัฒนากิจการการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยี นำเสนอโดยใช้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

	คะแนนระหว่างเรียน E_1			รวม (100)	แบบทดสอบสมรรถนะ ทางคณิตศาสตร์ E_2 (104)
	ใบ กิจกรรม (40)	แบบฝึกหัด (30)	แบบทดสอบ ย่อย (30)		
$\bar{x}$	30.13	22.28	21.09	73.50	74.53
S.D.	1.80	1.27	1.00	1.20	2.12
ร้อยละ	75.31	74.27	70.31	73.50	71.66
(E_1/E_2) เท่ากับ 73.50/71.66					

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่ใช้เทคโนโลยีตามแนวคิดสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสิทธิภาพ 73.50/71.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยี

การจัดการกิจกรรมโดยไม่ใช้เทคโนโลยี
ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้พื้นฐาน ครูทบทวนพื้นฐานความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีและสร้างความสนใจ โดยใช้บัตรคำ ให้นักเรียนชูปัตรคำตอบที่ตรงกับคำถามนั้น ๆ
ขั้นที่ 2 ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ เริ่มด้วยการให้ประสบการณ์จากการใช้ของจริงเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และให้เด็กมีส่วนร่วมในการใช้ของจริง หลังจากใช้ภาพของจริงแล้ว ขั้นสุดท้ายคือการใช้สัญลักษณ์ นักเรียนจะสามารถนำประสบการณ์เดิมที่ได้จากของจริง มาใช้ในการคิดคำนวณแก้ปัญหาโจทย์สัญลักษณ์ได้
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ให้นักเรียนร่วมสรุปเป็นหลักการและสาระเนื้อหาเข้าสู่วิธีลัดด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจ
ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกทักษะ ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นกิจกรรมหรือชิ้นงานที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน
ขั้นที่ 5 ขั้นนำความรู้ไปใช้ เพิ่มความยากของแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด ด้วยการใช้โจทย์ปัญหาที่เกี่ยวข้องหรืออาจพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน
ขั้นที่ 6 ขั้นการประเมินผล โดยการให้นักเรียนทดสอบตนเองด้วยเกมที่ครูออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนรู้ หรือให้นักเรียนออกมานำเสนอที่หน้าชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบความเข้าใจและการสื่อสารสัญลักษณ์คณิตศาสตร์ของนักเรียนด้วย

3. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยี นำเสนอโดยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ห้องเรียนใช้เทคโนโลยี	ระดับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์	จำนวนนักเรียน (คน)	ร้อยละ	$\bar{x}$	S.D.
แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์	สูง	19	73.07	79.53	1.72
	ปานกลาง	7	26.92	63.00	1.83
	ต่ำ	0	0.00	0.00	0.00

จากตารางที่ 5 พบว่า สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับสูง 19 คน คิดเป็นร้อยละ 73.07 และระดับปานกลาง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 26.92

4. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 คะแนนแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยี นำเสนอโดยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ห้องเรียนไม่ใช้เทคโนโลยี	ระดับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์	จำนวนนักเรียน (คน)	ร้อยละ	$\bar{x}$	S.D.
แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์	สูง	25	78.12	77.92	2.33
	ปานกลาง	7	21.88	62.43	2.88
	ต่ำ	-	-	-	-

จากตารางที่ 6 พบว่า สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับสูง 25 คน คิดเป็นร้อยละ 78.12 และระดับปานกลาง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.88

5. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์

	จำนวน นักเรียน (คน)	$\bar{x}$	ร้อยละ	S.D.	df	t	Sig.
ห้องเรียนที่ใช้ เทคโนโลยี	26	75.08	73.78	2.11	56	0.24	0.81
ห้องเรียนที่ไม่ใช้ เทคโนโลยี	32	74.53	73.78	2.12			

จากตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความแปรปรวนไม่ต่างกัน ค่า Sig. มากกว่านัยสำคัญ .05 ดังนั้น คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและนักเรียนที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่ใช้เทคโนโลยีไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคโนโลยี มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 75.31/72.19 ทั้งนี้เนื่องจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี ที่สร้างขึ้นจำนวน 12 แผน 6 ชั้น เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยดึงดูดความสนใจนักเรียนในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นยุคที่นักเรียนเรียนรู้และเกิดมาพร้อมกับการใช้เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นทางเลือกที่สะดวกต่อการนำมาใช้ เนื่องจากครูไม่จำเป็นต้องผลิตสื่อทำมือเอง ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงสื่อการสอนได้ทุกคน อีกทั้งยังเกิดความสนุกสนานและสนใจในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รัตติกาล พลศรี (2566) ที่ได้ทำการศึกษาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มี 6 ขั้นตอน ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้พื้นฐาน เพื่อนำความรู้เดิมที่นักเรียนเรียนมาก่อนแล้วเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ชั้นที่ 2 ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ เป็นเรื่องที่สอนใหม่ในคาบเวลาหรือช่วงเวลานั้น ควรเลือกใช้ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละบทแต่ละตอน การจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ของเนื้อหาใหม่ ควรเริ่มด้วยการให้ประสบการณ์จากการใช้ของจริงเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์ให้คล้ายกับสภาพจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียนมากที่สุด ส่วนการให้เด็กมีส่วนร่วมในการใช้ของจริง

อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับวิธีที่ครูเลือกมาใช้ เมื่อได้ใช้ของจริงแล้ว ครูก็สามารถใช้ของจำลองหรือภาพแทนของจริงที่สอนไปแล้วให้ได้ หลังจากใช้ภาพของจริงแล้ว ขั้นสุดท้ายคือการใช้สัญลักษณ์ เมื่อถึงขั้นนี้นักเรียนจะมองเห็นรูปร่างสิ่งของต่างๆ ที่ครูกล่าวถึง แต่นักเรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมที่ได้จากของภาพจริง มาใช้ในการคิดคำนวณแก้ปัญหาโจทย์สัญลักษณ์ได้จากนั้น ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการตรวจสอบดูว่านักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาใหม่นั้นหรือไม่ ถ้านักเรียนเข้าใจแล้วในกรณีเนื้อหาใหม่นั้น มีวิธีคิดหลายวิธีและมีวิธีลัดในการคิดอยู่ด้วย ให้นักเรียนร่วมสรุปเป็นหลักการ และสาระเนื้อหาเข้าสู่วิธีลัดด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจเพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป สำหรับนักเรียนที่ยังไม่เข้าใจ ควรสอนซ่อมเสริมในเรื่องนั้นเพิ่มเติมให้ความสามารถทางสติปัญญาของเขา เมื่อนักเรียนเข้าใจในเนื้อหาแล้วต่อมา ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกทักษะ เมื่อนักเรียนสรุปเป็นหลักการได้แล้วนักเรียน ก็ให้ฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญ อาจจะใช้แบบฝึกทักษะแบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้น กิจกรรมหรือชิ้นงานที่สัมพันธ์กับเรื่องนั้น เมื่อนักเรียนมีความชำนาญในการทำแล้วต่อมาขั้นที่ 5 ขั้นนำความรู้ไปใช้ เป็นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ ตลอดจนแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำรงชีวิตจริง และทดลอง ปฏิบัติจากสถานการณ์จำลอง เช่น การแก้โจทย์ปัญหา และขั้นที่ 6 ขั้นการประเมินผล เป็นการตรวจสอบเพื่อวินิจฉัยว่านักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้านักเรียนยังไม่บรรลุตามจุดประสงค์ก็จะได้รับการสอนซ่อมเสริมก่อนเรียนเนื้อหาต่อไป มิฉะนั้นจะเป็นอุปสรรคในการเรียนเรื่องต่อไป โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์และสาระสำคัญของเรื่องที่จัดการเรียนรู้

2. การพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ โดยไม่ใช้เทคโนโลยี มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 73.50/71.66 ทั้งนี้เนื่องจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยไม่ใช้เทคโนโลยี ที่สร้างขึ้นจำนวน 12 แผน 6 ชั้น เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนและการเรียนให้ผ่อนคลายขึ้น เนื่องจากรูปแบบของการสอนก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามแต่รูปแบบของสื่อที่ถูกนำมาใช้รวมกับการสอน ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานกับการเรียนการสอนได้มากขึ้น ไม่ซ้ำอยู่กับแค่การบรรยายของผู้สอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ทั้งช่วยกระตุ้น สร้างความสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนาน รวมถึงสร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พรมินทร์ ธัญญะภู (2566) ที่ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการนำเสนอทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมจัดการเรียนรู้โดยขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้พื้นฐาน เป็นเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนใช้ใช้โจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือข่าวสาร ปัจจุบันในการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหาใหม่ต่อไป ขั้นที่ 2 สอนเนื้อหาใหม่ เป็นขั้นตอนการใช้เกมที่สร้างจากแอปพลิเคชันมาใช้ในการสอน อีกทั้งยังเร้า ความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนตั้งคำถามให้คล้ายกับสภาพจริง

ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมากที่สุด เพื่อให้นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ มาใช้ใน เขียน อธิบาย และคิดคำนวณแก้ปัญหาโจทย์ได้ ขั้นที่ 3 สรุป ครูและนักเรียนร่วมแสดงความ คิดเห็นและสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา ขั้นที่ 4 ฝึกทักษะ ครูใช้กิจกรรมหรือชิ้นงาน และให้ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะหรือใบกิจกรรม ขั้นที่ 5 นำความรู้ไปใช้ นักเรียนในกลุ่มร่วมกันทำ กิจกรรม และอธิบายโจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวันในชั้นเรียน และขั้นที่ 6 วัดผลประเมินผล วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยครูจะประเมินจากแบบฝึกทักษะ และใบกิจกรรม อีกทั้งครู ตรวจสอบนักเรียนว่าสามารถอธิบาย และเขียนการแปลงคำถาม ทางคณิตศาสตร์ให้เป็น สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ สามารถอธิบาย และเขียนการนำเสนอข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนได้ อย่างถูกต้อง

3. สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ใช้ เทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียน ได้ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ไปกับการเรียนคณิตศาสตร์ นักเรียนได้เห็นภาพต่าง ๆ ประกอบการ บรรยายอย่างชัดเจน ช่วยให้เข้าใจตรงกับผู้สอน อีกทั้งนักเรียนยังได้รับความสนุกสนานจากเกม ง่าย ๆ อย่าง kahoot, Quizizz และ Plicker ซึ่งเป็นการทดสอบความรู้ที่ได้เรียนไปในแต่ละ ชั่วโมงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ วนันท์ดา ปราบภัย และคณะ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการ จัดการเรียนรู้อย่างร่วมมือด้วยเทคนิค LT ร่วมกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างร่วมมือด้วยเทคนิค LT ร่วมกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสูง กว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของห้องเรียนที่ไม่ใช้ เทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนได้ เรียนรู้ผ่านสื่อการสอนทำมือที่จับต้องและเข้าถึงได้ง่าย ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้มีความ น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล ทั้งผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับ ผู้เรียนด้วยกันเอง พัฒนาทักษะทางสังคม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกัน และ ทักษะการเป็นผู้นำ เป็นต้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่ใช้เทคโนโลยีมีสิ่งรบกวนน้อยกว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ซึ่งอาจมีสิ่งรบกวนสมาธิในการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การ แจ้งเตือนจากโซเชียลมีเดีย หรือเกมออนไลน์ เป็นต้น ช่วยให้ผู้สอนสามารถสื่อแนวคิดและองค์ ความรู้ที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและแนวคิดที่ เกี่ยวข้องกับบทเรียนได้ง่ายขึ้น

5. สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีกับนักเรียนห้องที่ไม่ ใช้เทคโนโลยีไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยีมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน การ

เลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ลักษณะของผู้เรียน เนื้อหาที่สอน และบริบทแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ การผสมผสานการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบเข้าด้วยกันอาจเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ OECD (2015) ที่กล่าวว่าเทคโนโลยีไม่ได้ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน แม้ว่าจะระบบการศึกษาเกือบทั่วทั้งโลก รวมทั้งในประเทศไทยได้พยายามนำเทคโนโลยี ICT เข้าไปสู่การเรียนการสอนในโรงเรียนโดยคาดหวังว่าจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmet, O. A., et al. (2021) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลของการใช้เทคโนโลยีในการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน: การศึกษาวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยผลของการใช้เทคโนโลยีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษา วิชาคณิตศาสตร์ โดยได้รวบรวมการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้เทคโนโลยีในการสอนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 ถึง 2019 มาวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) พบว่า ขนาดของผล (Effect size) เท่ากับ 0.483 และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างระดับชั้นกับการใช้เทคโนโลยี ระยะเวลาของการศึกษา ประเภทของการศึกษา และผลการศึกษาต่างประเทศและในประเทศ พบว่าเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาามีผลในทางที่ดีเพียงเล็กน้อยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยี เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร มีประสิทธิภาพของการเรียนรู้ (E_1/E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนห้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีกับนักเรียนห้องเรียนที่ไม่ใช้เทคโนโลยีไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีร่วมด้วย จะต้องสร้างข้อตกลงกับนักเรียนก่อนที่จะเริ่มเรียน กติกาการใช้เครื่องมือสื่อสาร เวลาใดที่สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารได้หรือไม่ ผู้สอนจะต้องคอยตรวจสอบนักเรียนเป็นระยะว่านักเรียนยังสนใจเนื้อหาปัจจุบันอยู่หรือไม่ เนื่องจากเมื่อนักเรียนได้ใช้เครื่องมือสื่อสารแล้วจะไม่มีสมาธิในการเรียน ส่งผลให้ได้รับความรู้ได้ไม่ครบหรือตกหล่นได้ 1.2 ผู้สอนควรวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชั่วโมงให้ดี ทั้งเรื่องของเวลา เนื้อหา เกม และแบบทดสอบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความสับสนและความเบื่อหน่ายในการเรียน 1.3 ก่อนเริ่มเรียน ควรมีการทบทวนเนื้อหาเดิมทุกครั้ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน อีกทั้งเป็น

การเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญและความต่อเนื่องของเนื้อหาเดิมและเนื้อหาใหม่ด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรมีการศึกษาผลของการพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยี ในระดับชั้นอื่น ๆ หรือเนื้อหาในรายวิชาคณิตศาสตร์เรื่องอื่น ๆ 2.2 ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ รวมทั้งหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ 2.3 ควรมีการศึกษาผลของการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและไม่ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

รัตติกาล พลศรี. (2566). การศึกษาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ปรมินทร์ ธัญญะภู. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการนำเสนอทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วันนัธดา ปราบภัย และคณะ. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ร่วมกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ศึกษา, 6(2), 280-292.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการ PISA ประเทศไทย. (2557).

ตัวอย่างการประเมินผลนานาชาติ PISA คณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). เอกสารประกอบการอบรมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทางคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2565). เอกสารประกอบการอบรมการประเมินสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ โครงการเพิ่มศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูยุคใหม่ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.

โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม. (2567). ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 19 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.spk.ac.th/home/news/admis67banners/>.

Akçay, A. O., et al. (2021). The Effect of Technology on Primary Students'

Mathematics Achievement. International Research in Education, 7(2), 1-21.

OECD. (2015). Students, Computers and Learning Making the Connection. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239555-en>.

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทูลาร์
เอสร่วมกับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*
THE DEVELOPMENT OF THE ANALYTICAL READING SKILL BY USING
SQP2RS STRATEGY WITH GRAPHIC ORGANIZERS FOR
MATTHAYOMSUEKSA 2 STUDENTS

กรรณิการ์ จิตวิชัย¹ และกาญจนา วิชญาปกรณ์²

Kannika Jitwichai¹ and Kanchana Witchayapakorn²

¹⁻² มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻² Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: kannikaj66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทูลาร์เอสร่วมกับผังกราฟิก 2) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 จำนวน 34 คน โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทูลาร์เอสร่วมกับผังกราฟิก จำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนการทดสอบของนักเรียนหลังสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.52)

* Received 29 March 2025; Revised 6 April 2025; Accepted 15 April 2025

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิเคราะห์, กลวิธีเอสคิวพีทอาร์เอส, ผังกราฟิก

Abstract

This study was conducted with the objective to 1) compare the analytical reading ability of Mathayom Suksa 2 (Grade 8) students before and after learning through the SQP2RS strategy integrated with graphic organizers; (2) compare the students' post-instruction analytical reading ability with the 70 percent criterion; and (3) examine the students' satisfaction with the learning activities. The sample consisted of 34 Mathayom Suksa 2/2 students from Uthai Witthayakhom School, Uthai Thani Province, in the second semester of the 2024 academic year, selected using cluster sampling. The research instruments included five lesson plans on analytical reading using the SQP2RS strategy integrated with graphic organizers, a 30-item multiple-choice analytical reading test, and a student satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, percentage, standard deviation, and t-tests.

The findings of the research were as follows; 1)The analytical reading skills of eighth-grade students increased significantly after engaging in the learning activities compared to their initial abilities at the .05 significance level. 2)The post-test scores of the students surpassed the 70% proficiency benchmark at a statistically significant level of .05. 3) The overall satisfaction of the students with the learning method was rated at the highest level ($\bar{x}$ = 4.71, S.D. = 0.52)

Keywords: analytical reading ability, SQP2RS Method, graphic organizers

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีทำให้เข้าถึงข้อมูลเป็นได้อย่างรวดเร็ว แต่ข้อมูลเหล่านี้มีทั้งข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และอาจขาดแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ การอ่านเชิงวิเคราะห์จึงมีความสำคัญในการพิจารณาข้อมูล ส่งผลดีต่อการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันด้วยความสำคัญดังกล่าว ทางกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 44-55) จึงกำหนดให้ทักษะการอ่านเป็นมาตรฐานสำคัญในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล และนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2560 – 2579 ที่มุ่ง

พัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการอ่านและคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แม้การอ่านเชิงวิเคราะห์จะสำคัญอย่างยิ่ง แต่ปัจจุบันกลับพบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ลดน้อยลง ดังรายงานผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment who PISA) ของศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2567) ซึ่งสอดคล้องกับผลสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุทัยวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปี 2567 นักเรียนร้อยละ 60 มีผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ต่ำกว่าเป้าหมาย พบว่าไม่สามารถจับใจความ ลำดับเหตุการณ์ หรือจำแนกข้อเท็จจริงได้ (กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, 2567) เมื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน สรุปได้ว่าปัญหาดังกล่าวสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลัก 2 ประการ ได้แก่ 1) ปัญหาจากนักเรียนที่อ่านน้อยและขาดการฝึกฝนต่อเนื่องและ 2) ปัญหาจากรูปแบบการสอน ที่เน้นการจำมากกว่าการวิเคราะห์

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาทฤษฎี วิธีการสอน และงานวิจัยที่ช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์จาก แล้วพบว่า กลวิธีเอสคิวพีทิวาร์เอสนั้นมีความน่าสนใจ ช่วยส่งเสริมความสามารถการอ่านวิเคราะห์ผ่านกระบวนการ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สำรวจเนื้อเรื่อง (Survey) ขั้นที่ 2 ตั้งคำถาม (Question) ขั้นที่ 3 ชี้้นคาดคะเนคำตอบ (Predict) ขั้นที่ 4 ชี้้นอ่านเนื้อเรื่อง (Read) ขั้นที่ 5 ชี้้นตอบสนอง (Respond) และขั้นที่ 6 ชี้้นสรุป (Summarize) (ธนวิทย์ กวินธนเจริญ, 2563, น. 56 - 57) โดยมีผู้วิจัยนำกลวิธีนี้ไปใช้พัฒนาการอ่านแก่นักเรียนและประสบผลสำเร็จ หลายท่าน สอดคล้องกับผลงานการศึกษา คันทว่าของอิงฟ้า ทองทรง (2566) ที่พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดซึ่งความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำกลวิธีเอสคิวพีทิวาร์เอสนี้มาแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเทคนิคผังกราฟิกและพบว่า เป็นเทคนิคที่ช่วยส่งเสริมความสามารถพัฒนาความสามารถทางการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เนื่องจากเป็นการเขียนแผนผังจากความเข้าใจที่ได้จากการอ่าน ช่วยถ่ายทอดความคิดนามธรรมให้เป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย เป็นระบบและชัดเจน (ทิตนา แหมมณี, 2563: 388) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริศรา ชยธวัช (2563) ที่นำผังกราฟิกไปใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นผลมาจากผังกราฟิกทำให้ผู้เรียนจัดระบบความคิด และกระตุ้นให้เกิดความสนใจต่อกิจกรรม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยผู้วิจัยคัดเลือกรูปแบบของผังกราฟิกที่เหมาะสมกับขั้นตอนของกลวิธีเอสคิวพีทิวาร์เอสมา

ประยุกต์ใช้ร่วมกันในชั้นที่ 2 และชั้นที่ 6 โดยช่วยระบุปัญหา จำแนกเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น เรียบเรียงข้อความเพื่อสรุป วิเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการอ่าน ตลอดจนสามารถช่วย เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน เพื่อพัฒนา ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้สูงขึ้น ตลอดจนสามารถเป็นแนวทางให้แก่ครูภาษาไทย ในการนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการ อ่านในด้านอื่นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผัง กราฟิก
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับ ผังกราฟิก

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิว พีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิว พีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 70
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกใน ระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนุทย วิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 ห้อง รวม 366 คน (กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนนุทยวิทยาคม, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 จำนวน 34 คน โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 (กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนอุทัยวิทยาคม, 2567) ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือและขั้นตอนที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์ เอสร่วมกับผังกราฟิก จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 10 คาบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมของเนื้อหา กับจุดประสงค์ การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ใช้ เกณฑ์การประเมินมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบประเมินของลิ เคิร์ท ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ คือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป โดยผลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญนั้นมีผลรวมความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.58)

2. แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์รูปแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือ โดยเริ่มจากการศึกษาหลักการ เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการออกข้อสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จากนั้นสร้าง ตารางวิเคราะห์และออกแบบการสร้างแบบทดสอบ แล้วจึงสร้างข้อสอบจำนวน 40 ข้อ เสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องซึ่ง ได้ค่าระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ 0.50 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียน อุทัยวิทยาคม จำนวน 34 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้มีค่าเท่ากับ 0.38 - 0.76 ถือว่าผ่านเกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบที่ควรมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80

2.2 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้มีค่าเท่ากับ 0.24 - 0.65 เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ถือว่าแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์นี้ผ่านเกณฑ์

2.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบด้วยสูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริ ชาร์ดสัน โดยมีการกำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลปรากฏว่า แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ถือว่าใช้ได้

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์ เอสร่วมกับผังกราฟิก โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งเป็น 3 ด้าน

คือ ด้านบรรยากาศในการเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากนั้นสร้างข้อคำถามและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00 จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการดำเนินการต่อไป

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

3.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเอสคิวพีทัวร์เอสร่วมกับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถรูปแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

3.2 จากนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์โดยประยุกต์ใช้กลวิธีเอสคิวพีทัวร์เอสร่วมกับผังกราฟิกจนครบทั้ง 5 แผน รวมจำนวน 10 คาบ

3.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการวัดความสามารถหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทัวร์เอสร่วมกับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถรูปแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

3.4 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทัวร์เอสร่วมกับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทัวร์เอสร่วมกับผังกราฟิก โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ paired sample t-test

4.2 เปรียบเทียบความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทัวร์เอสร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ one sample t-test

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทัวร์เอสร่วมกับผังกราฟิกด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิก ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิก

คะแนน	n	M	S.D.	Wilcoxon	p	Effect size
ก่อนเรียน	34	17.15	2.09	741.000	<0.001	1.000
หลังเรียน	34	23.62	2.37			

หมายเหตุ Normality test (Shapiro-Wilk): $W = 0.8851$, $p = 0.002$

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้นมีคะแนน มีคะแนนความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เฉลี่ยเท่ากับ 17.15 ($\bar{x} = 17.15$, $S.D. = 2.09$) และ 23.62 ($\bar{x} = 23.62$, $S.D. = 2.37$) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า คะแนนความสามารถหลังเรียนนั้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตัวแปร	n	เกณฑ์	M	S.D.	% of Mean	t	df	P
คะแนน	34	21	23.62	2.374	78.73	6.429	33	0.365

หมายเหตุ Normality test (Shapiro-Wilk): $W = 0.9662$, $p = 0.365$

จากตาราง 2 ที่แสดงผลการคะแนนความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบ One sample T-Test ($W = 0.9662$, $p = 0.365$) พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.62 ($\bar{x} = 23.62$, $S.D. = 2.37$) คิดเป็นร้อยละ 78.73 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนแล้ว พบว่า คะแนนการ

ทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพิทัวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิก ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพิทัวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิก

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.47	0.61	มากที่สุด
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.38	0.74	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.40	0.65	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.41	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพิทัวอาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.61) แสดงให้เห็นว่านักเรียนพึงพอใจในรูปแบบกิจกรรมที่ความน่าสนใจ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้จริง

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนพบว่าผลการทดสอบวัดความสามารถหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสอนอ่านนี้ช่วยส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้จริง อาจเป็นผลมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังผลการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.58) สอดคล้องกับผลการศึกษาของอิงฟ้า ทองทรง (2566) ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย ผลการวิจัยพบว่า

ความสามารถของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เช่นเดียวกับธนวิทย์ กวินธนเจริญ (2563) ที่พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกลวิธี SQP2RS ผลคือนักเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับสิริพงษ์ กาละพงษ์ (2562) ที่นำกลวิธี นี้มาพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยพบว่า นักเรียนมีความสามารถหลังเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นเป็นการอ่านระดับสูงที่ต้องมีพื้นฐานในการอ่านจับใจความ และการอ่านเชิงวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังอาจเป็นเพราะการนำผังกราฟิกมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมที่ช่วยในเรื่องการระบุสาเหตุ ปัญหา จากบทอ่านโดยจำแนกเป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ย่อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพ์พิมล มั่นกุล (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับจรรยา ทองดี (2565) ที่ศึกษาการใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ ผลปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทูลาร์เอสร่วมกับผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.62 ($\bar{x} = 23.62$, S.D. = 2.37) คิดเป็นร้อยละ 78.73 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นผลมาจากขั้นตอนของกลวิธี ร่วมกับการนำผังกราฟิกมาใช้ในแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยจึงขออภิปรายถึงปัจจัย 2 ประการที่ส่งผลให้คะแนนความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ ดังนี้

2.1 กระบวนการของกลวิธีเอสคิวพีทูลาร์เอส ช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่เป็นระบบช่วยเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมของนักเรียน สอดคล้องกับกัณฑ์ธนัน แก้วดวงใจ (2567) ที่อภิปรายผลการศึกษาศึกษาการส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่าขั้นตอนมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ ฝึกการคาดเดาคำตอบ ตลอดจนใช้ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล เช่นเดียวกับผลการวิจัยของเอกพงษ์ ใจสมหวัง (2565) ที่เสริมสร้างผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การใช้ผังกราฟิกประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นที่ 2 ขึ้นตั้งคำถาม (Question) ร่วมกับผังกราฟิกรูปแบบผังก้างปลา และชั้นที่ 6 ขึ้นสรุปร่วมกับผังกราฟิกรูปแบบผังความคิดช่วยให้นักเรียนเรียบเรียง จัดระบบความรู้ ความคิดของตนผ่านการใช้สัญลักษณ์ ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2563) ได้กล่าวถึงข้อดีของผังกราฟิกในด้านการช่วยแสดงความสัมพันธ์ของสาระ หรือความคิดต่าง ๆ เกิดการจัดกระทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ ช่วยต่อการจำและเกิดความรู้ที่คงทน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริศรา ชยธวัช (2563) ที่นำผังกราฟิกไปใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นผลมาจากผังกราฟิกทำให้ผู้เรียนจัดระบบความคิด และช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจต่อกิจกรรม

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทูลาร์ เอสร่วมกับผังกราฟิก พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.67) ด้านที่นักเรียนพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.52) แสดงให้เห็นว่านักเรียนพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมที่มีความน่าสนใจและเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์บทอ่านอย่างอิสระ ฝึกการคาดเดาคำตอบ ตลอดจนใช้ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลมีข้อมูลสนับสนุน ผ่านการฝึกจัดระบบองค์ความรู้ด้วยการใช้ผังกราฟิกในการจัดระบบความรู้ จำแนกปัญหา สาเหตุของเหตุการณ์ในเรื่องผ่านการใช้ภาพ สี เส้น และสัญลักษณ์ประกอบตลอดจนเกิดเป็นความรู้ที่คงทน ย้ำให้เห็นว่ากลวิธีสอนอ่านนี้มีประสิทธิภาพ กระตุ้นความสนใจและสร้างเจตคติที่ดีในรายวิชาภาษาไทยแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับณัฐกานต์ บุญป่อง (2565) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการพัฒนาการอ่านด้วยผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ อิงฟ้า ทองทรง (2566) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านของบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสนักเรียนได้พิจารณาข้อมูลที่อ่านผ่านการวิเคราะห์ ข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและรู้จักรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และสอดคล้องกับผลการศึกษาความพึงพอใจของ กมลลักษณ์ ทนัสนไชย (2567) ที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้นมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธี เอสคิวพีทิวอาร์เอส ร่วมกับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นวิธีที่มีกระบวนการ ชัดเจน พัฒนาความสามารถด้านการอ่านเป็นไปตามลำดับขั้น ช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการ คิดที่เป็นระบบช่วยเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ คิดวิเคราะห์หาคำอ่านอย่างอิสระ ฝึกการคาดเดาคำตอบ ตลอดจนใช้ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลมี ข้อมูลสนับสนุน ผ่านการฝึกจัดระบบองค์ความรู้ด้วยการใช้ผังกราฟิกในการจัดระบบความรู้ จำแนกปัญหา สาเหตุของเหตุการณ์ในเรื่องผ่านการใช้ภาพ สี เส้น และสัญลักษณ์ ประกอบ เกิดเป็นความรู้ความสามารถที่คงทน อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชั้นเรียน ทำให้เกิดมุมมองหรือแนวคิดที่หลากหลาย โดยรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถอภิปราย ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เกิดบรรยากาศภายในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้รับความสนใจ ทำ ทายให้ใช้ความคิด ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้จริง สุดท้ายจึง มีความพึงพอใจตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีต่อการฝึกอ่านในรายวิชาภาษาไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการจัดการเรียนรู้ชั้นที่ 2 ขึ้นตั้งคำถาม (Question) นั้น ครูต้องกระตุ้นโดยใช้ คำถามและสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เป็นกันเอง โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้ครั้งแรก เพื่อให้นักเรียนทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและฝึกตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ ตลอดจนให้คำ ชีแนะในการเขียนผังกราฟิกอย่างใกล้ชิด
2. ในขั้นตอนที่ 6 ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชั้นเรียน ครูควรใช้ถ้อยคำเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกล้าแสดงออกและ แลกเปลี่ยนความคิดอย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอส ร่วมกับผัง กราฟิกไปศึกษาหรือพัฒนาความสามารถการอ่านในระดับอื่นที่สูงขึ้น เช่น การอ่านอย่างมี วิจัยญาณ
2. ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์ไปใช้ร่วมกับวิธีการ สอนหรือเทคนิคอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น เกมฝึกเคชั่น

เอกสารอ้างอิง

- กมลลักษณ์ ทนไชย. (2567). การพัฒนาความสามารถการอ่านวิเคราะห์วรรณคดี เรื่อง ศิลปจารึกหลักที่ 1 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบอะคิตะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ.
- กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอุทัยวิทยาคม. (2567). รายชื่อนักเรียนโรงเรียนอุทัยวิทยาคม ปีการศึกษา 2567. โรงเรียนอุทัยวิทยาคม.
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. (2567). รายงานผลการดำเนินงานคัดกรองความสามารถการอ่านและการเขียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567. โรงเรียนอุทัยวิทยาคม.
- จรรยา ทองดี. (2565). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับผังกราฟิก. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมมณี. (2563). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวิทย์ กวินธนเจริญ. (2563). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี SQP2RS. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐกานต์ บุญป่อง. (2565). ผลการใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิกเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นริศรา ชยธวัช. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นัทธชนัน แก้วดวงใจ. (2567). การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับกลวิธี SQP2RS. ใน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยพะเยา.

- พิมพ์พิมล มั่นคง. (2566). ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก. ใน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2567). ผลการประเมิน PISA 2022 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/pisa2022-summary-result/>.
- สิริพงษ์ กาละพงษ์. (2562). ผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ใน ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. เรียกใช้เมื่อ 14 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1540>.
- อิงฟ้า ทองทรง. (2566). การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด. ใน การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เอกพงษ์ ใจสมหวัง. (2565). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) ร่วมกับกลวิธีเอสคิวพีทูอาร์เอส (SQP2RS). ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

**การพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย***
**THE DEVELOPMENT OF A SHORT COURSE INFORMATION
MANAGEMENT SYSTEM FOR THE FACULTY OF MANAGEMENT
SCIENCES, LOEI RAJABHAT UNIVERSITY**

นิชนันท์ กะวิวังสกุล¹, อัสภา มีกาละ², ภคันท์ เบ็ญจศิริวรรณ³ และ นลunen พิมพ์แก้ว⁴

Nitchanan Kawiwangsakul¹, Atsada Meekala², Pakanan Benjasiriwan³ and Nalunen Phimkaeo⁴

¹⁻⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹⁻⁴ Loei Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: nitchanan.cho@lru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้หลักการวงจรการพัฒนา (SDLC) ใช้ภาษา PHP, HTML, CSS, JavaScript และ Bootstrap ในการพัฒนาระบบ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน และผู้ใช้งานระบบ จำนวน 380 คน เลือกโดยใช้สุทธราบจำนวนประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น แบบประเมินประสิทธิภาพระบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบที่พัฒนาขึ้นแบ่งการทำงานออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนของผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้ใช้งานทั่วไป 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$, S.D.=0.67) โดยด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}=4.35$, S.D.=3.58) และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.43$, S.D.=0.58) โดยด้านประโยชน์และการนำไปใช้มีความพึงพอใจสูงที่สุด ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.45) ระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้นที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลหลักสูตรระยะสั้นและส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ระบบจัดการข้อมูล, หลักสูตรระยะสั้น, การพัฒนาระบบ

* Received 29 March 2025; Revised 9 April 2025; Accepted 20 April 2025

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop a short course information management system for the Faculty of Management Sciences, Loei Rajabhat University; 2) to evaluate the efficiency of the short course information management system; and 3) to assess user satisfaction with the short course information management system. This research employed a research and development methodology using the System Development Life Cycle (SDLC) approach. The system was developed using PHP, HTML, CSS, JavaScript, and Bootstrap. The research samples consisted of 5 computer and information technology experts and 380 system users, selected using a formula with known population size. The research instruments included the developed short course information management system, a system efficiency evaluation form, and a user satisfaction questionnaire.

The research results revealed that: 1) the developed system was divided into two main parts: the administrator section and the general user section. 2) The overall system efficiency evaluation was rated at a high level ($\bar{x}=4.00$, S.D.= 0.67), with the system performance aspect receiving the highest rating ($\bar{x}=4.35$, S.D.= 3.58). 3) The overall user satisfaction was also rated at a high level ($\bar{x}=4.43$, S.D.= 0.58), with the utility and implementation aspect receiving the highest satisfaction rating ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.45). The developed short course information management system effectively supports the dissemination of short course information and promotes access to education in the form of lifelong learning.

Keywords: Information Management System, Short Course, System Development

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ตลอดชีวิตได้กลายเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ OECD ระบุว่า เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ที่องค์ความรู้เปลี่ยนแปลงเร็ว ทำให้การศึกษาแบบดั้งเดิมไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในระยะยาว หลักสูตรระยะสั้น (Short Course) เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยคุณลักษณะที่มีความยืดหยุ่น กระชับ และมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะเฉพาะทางที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานได้อย่างทันท่วงที หลักสูตรระยะสั้นจึงเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาศักยภาพของ

บุคคลในทุกช่วงวัย ทั้งผู้ที่อยู่ในวัยเรียน วัยทำงาน หรือแม้แต่วัยเกษียณ ที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ ปรับปรุงทักษะ หรือเปลี่ยนสายอาชีพ (นุติ หนูโพธิ์เงิน และคณะ, 2565)

ปัจจุบัน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่น จึงได้พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อรองรับการเรียนรู้ในรูปแบบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะหลักสูตรดิจิทัลคอนเทนต์ในงานธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย 3 รายวิชา ได้แก่ 1) คอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่องานธุรกิจ 2) มัลติมีเดียในงานด้านธุรกิจ และ 3) แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับธุรกิจดิจิทัล ผู้สนใจสามารถเรียนแบบเก็บหน่วยกิตในระบบคลังหน่วยกิต เพื่อเทียบโอนในการเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในอนาคตได้ (ชรินทร์ญา หวังวัชรกุล และคณะ, 2567) ข้อจำกัดด้านการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ทำให้ผู้สนใจเข้าถึงข้อมูลหลักสูตรระยะสั้นได้ไม่สะดวก จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบจัดการข้อมูลในรูปแบบเว็บไซต์ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา เรียนรู้รายละเอียดต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและหลักสูตรระยะสั้น พบว่า มาลินี คำเครือและคณะ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการเกษตรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ แก่บุคลากรภาคการเกษตรท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินผลความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ พบว่า โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุวรรณ สุเมธบุณญ และคณะ(2567) เรื่องระบบการจัดการฝึกอบรมธรรมศึกษาผ่านแอปพลิเคชัน พุทธัง ออนไลน์ สำหรับครูพระสอนศีลธรรม ในสำนักเรียนคณะเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการจัดการฝึกอบรมธรรมศึกษามีประสิทธิภาพที่นำไปใช้ได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อเป็นการยกระดับการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้แก่ อาจารย์ จำนวน 375 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 336 คน และนักศึกษา จำนวน 467 คน รวม 1,178 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2566) และ 2) บุคคลภายนอกที่สนใจหลักสูตรระยะสั้น ได้แก่ ประชาชนทั่วไป จำนวน 1,100 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 138 คน และบุคลากรหน่วยงานอื่น จำนวน 240 คน รวมทั้งสิ้น 1,478 คน

1.1 กลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จากประชากร 1,478 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน เลือกโดยใช้สูตรหาจำนวนประชากร

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย

2.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวัดทั้งแบบประเมินประสิทธิภาพระบบและแบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 2 ท่าน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ จำนวน 2 ท่าน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตามแนวคิดของ Rovinelli & Hambleton (1977) ผลการตรวจสอบพบว่า แบบประเมินประสิทธิภาพระบบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

2.2 ระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พัฒนาขึ้นโดยใช้หลักการวงจรการพัฒนาระบบ (SDLC) ใช้ภาษา PHP, HTML, CSS, JavaScript ในการพัฒนา ใช้ระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL และ phpMyAdmin และใช้ Bootstrap ในการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้งาน แบ่งการทำงานเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนของผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้ใช้ทั่วไป

2.3 แบบประเมินประสิทธิภาพระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น ใช้สำหรับประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 ท่าน แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการประเมินประสิทธิภาพ 4 ด้าน ได้แก่ 1)

ด้านความสามารถในการทำงานตามความต้องการของผู้ใช้ 2) ด้านการใช้งานของระบบ 3) ด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ และ 4) ด้านความปลอดภัยของระบบ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งการประเมินเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบหน้าจอของระบบ ด้านประสิทธิภาพ และด้านความปลอดภัยของระบบ แต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถามที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญในการประเมิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของระบบโดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านก้างปลา อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของระบบ

3.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารข้อมูลนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาระบบ

3.3 ศึกษาระบบงานเดิมที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนของโรงเรียนบ้านก้างปลา เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสในการปรับปรุง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

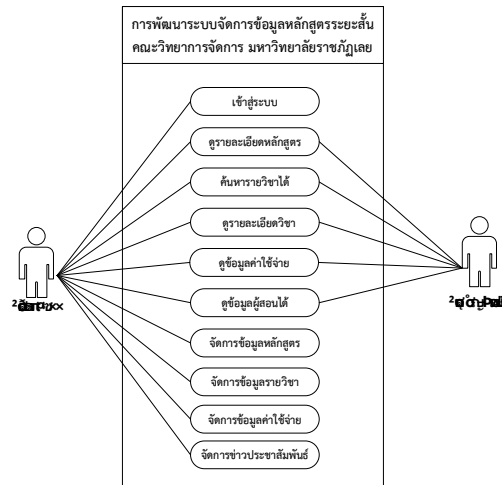
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยใช้หลักการพัฒนาระบบตามวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน การวางแผน การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การพัฒนาระบบ การทดสอบระบบ และการนำไปใช้และบำรุงรักษา (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2560)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

การพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการสำรวจสภาพปัญหาปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปออกมาเป็นแผนภาพแสดงความต้องการของระบบ (Use Case Diagram) ดังภาพที่ 1

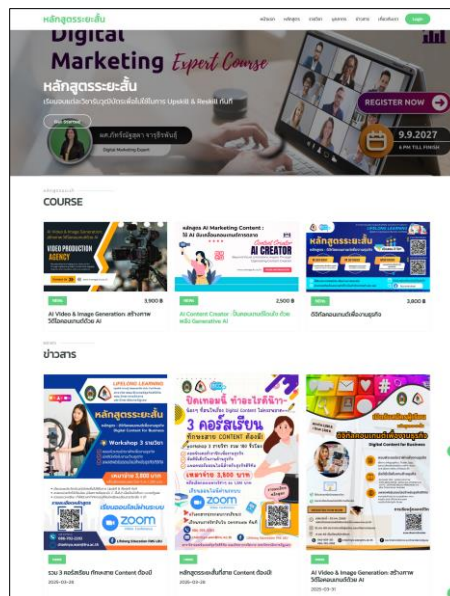

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงความต้องการของระบบ

2. ผลการพัฒนาระบบ

ผลการพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ผู้ดูแลระบบ และผู้ใช้งานทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการพัฒนาระบบในส่วนของผู้ใช้งานทั่วไป

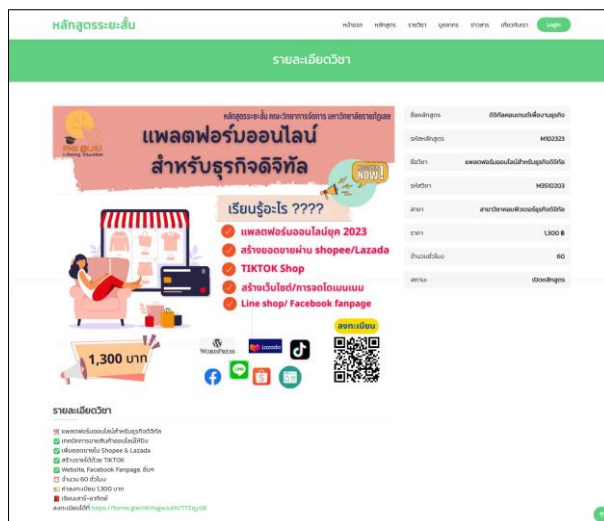
ภาพที่ 2 หน้าจอแรกของระบบ

จากภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างหน้าหลักของระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสามส่วน ได้แก่ 1) เมนูนำทางหลักสำหรับการเข้าถึงฟังก์ชันต่างๆ ของระบบ 2) ส่วนแสดงผลที่นำเสนอข้อมูลหลักสูตรที่เปิดให้ลงทะเบียนเรียนได้ และ 3) ส่วนแสดงข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ภาพที่ 3 หน้ารายละเอียดหลักสูตร

จากภาพที่ 3 แสดงการนำเสนอข้อมูลของหลักสูตร ประกอบด้วย รหัสหลักสูตร สาขาวิชาของหลักสูตร ราคาเรียนต่อหลักสูตร จำนวนชั่วโมง และสถานะปัจจุบันของหลักสูตร

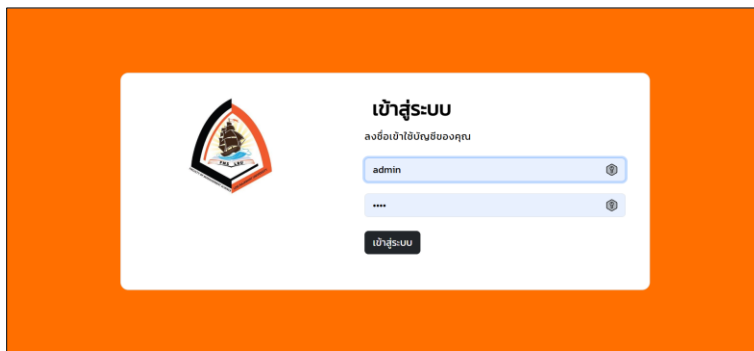

ภาพที่ 4 หน้ารายละเอียดวิชา

จากภาพที่ 4 จะแสดงข้อมูลรายละเอียดวิชา ประกอบด้วยชื่อหลักสูตรรหัสหลักสูตร ชื่อวิชา รหัสวิชา ราคา จำนวนชั่วโมง และสถานะของรายวิชา ในส่วนของรายละเอียดนั้น จะแสดงลิงค์เชื่อมโยงไปยัง Google Form สำหรับลงทะเบียนเรียนและสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ข้อมูลหลักสูตร

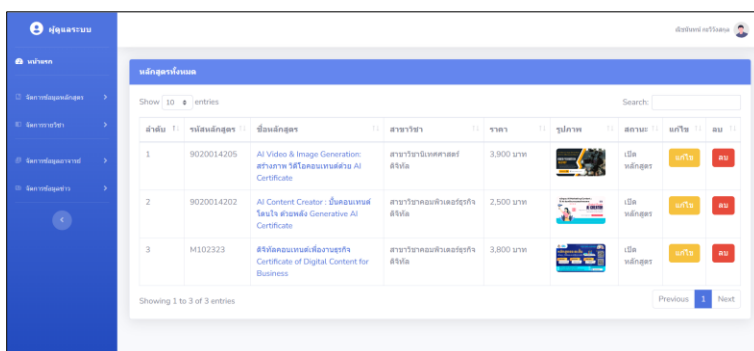
2.2 ผลการพัฒนาระบบในส่วนของผู้ดูแลระบบ

ในส่วนของผู้ดูแลระบบ มีการทำงานดังต่อไปนี้

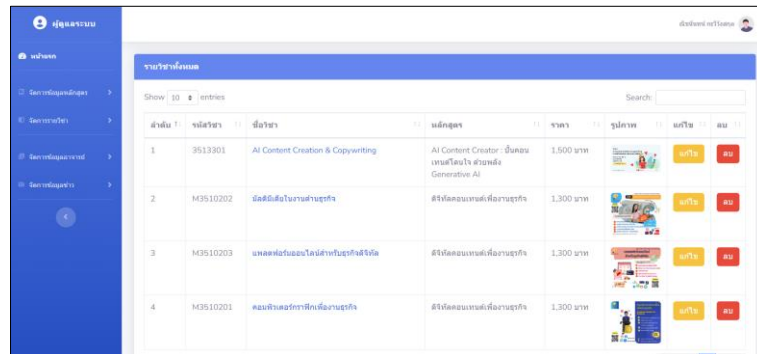
ภาพที่ 5 หน้าจอการเข้าสู่ระบบของผู้ดูแลระบบ

จากภาพที่ 5 ผู้ดูแลระบบจะต้องกรอกข้อมูลชื่อผู้ใช้งานและใส่รหัสผ่านให้ถูกต้อง เพื่อให้สามารถเข้าสู่ระบบเพื่อจัดการข้อมูลต่าง ๆ หากกรอกข้อมูลไม่ถูกต้องระบบจะแจ้งให้กรอกข้อมูลใหม่อีกครั้ง

ภาพที่ 6 หน้าจอแสดงข้อมูลหลักสูตรทั้งหมด

จากภาพที่ 6 แสดงข้อมูลหลักสูตรทั้งหมด โดยผู้ดูแลระบบสามารถดำเนินการจัดการข้อมูลได้ผ่านปุ่มควบคุมที่จัดวางไว้ด้านขวาของแต่ละรายการข้อมูล

ลำดับ	รหัสสินค้า	ชื่อสินค้า	รายละเอียด	ราคา	รูปภาพ	แก้ไข	ลบ
1	9513301	AI Content Creation & Copywriting	AI Content Creator - ขั้นตอนการสร้างเนื้อหาด้วย AI	1,500 บาท		แก้ไข	ลบ
2	M3510202	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	1,300 บาท		แก้ไข	ลบ
3	M3510203	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	1,300 บาท		แก้ไข	ลบ
4	M3510201	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	1,300 บาท		แก้ไข	ลบ

ภาพที่ 7 หน้าจอแสดงข้อมูลรายวิชา

จากภาพที่ 7 แสดงข้อมูลรายละเอียดของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละหลักสูตร โดยแสดงชื่อวิชา ชื่อหลักสูตร ราคา และรูปภาพประกอบ โดยผู้ดูแลระบบสามารถดำเนินการจัดการข้อมูลได้ผ่านปุ่มควบคุมที่จัดวางไว้ด้านขวาของแต่ละรายการข้อมูล

3. ผลการประเมินประเมินประสิทธิภาพระบบ

ผลการประเมินประเมินประสิทธิภาพระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น โดยรวมและรายด้าน

หัวข้อการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ด้านความสามารถในการทำงานตามความต้องการของผู้ใช้	4.28	0.65	มาก
2. ด้านการใช้งานระบบ	3.47	0.71	ปานกลาง
3. ด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ	4.35	0.58	มาก
4. ด้านความปลอดภัยของระบบ	3.89	0.74	มาก
รวม	4.00	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินประสิทธิภาพของระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.00, S.D.=0.67) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.35, S.D.=0.58) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการทำงานตามความต้องการของผู้ใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.28, S.D.=0.65) และด้านความปลอดภัยของระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.89, S.D.=0.74) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการใช้งานระบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.47, S.D.=0.71)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น โดยรวมและรายด้าน

หัวข้อการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการออกแบบและการแสดงผลของระบบ	4.25	0.68	มาก
2. ด้านประสิทธิภาพและความเสถียรของระบบ	4.42	0.57	มาก
3. ด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน	4.58	0.49	มากที่สุด
4. ด้านความครบถ้วนของการจัดการข้อมูลหลักสูตร	4.17	0.72	มาก
5. ด้านประโยชน์และการนำไปใช้	4.75	0.45	มากที่สุด
รวม	4.43	0.58	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.43$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ได้รับความพึงพอใจสูงที่สุดคือ ด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.45) รองลงมาคือ ด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{x}=4.58$, S.D.=0.49) ด้านประสิทธิภาพและความเสถียรของระบบ ($\bar{x}=4.42$, S.D.=0.57) ด้านการออกแบบและการแสดงผลของระบบ ($\bar{x}=4.25$, S.D.=0.68) ส่วนด้านที่ได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านความครบถ้วนของการจัดการข้อมูลหลักสูตร ($\bar{x}=4.17$, S.D.=0.72)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.ด้านการพัฒนาระบบ ระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้นที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับวงจรการพัฒนาระบบ (SDLC) และเทคโนโลยีที่เลือกใช้ (PHP, HTML, CSS, JavaScript, Bootstrap และ MySQL) มีความเหมาะสมกับลักษณะงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาระบบด้วยหลักการ SDLC ช่วยให้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ความต้องการอย่างครอบคลุม และออกแบบระบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เทคโนโลยีที่เลือกใช้มีคุณสมบัติที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศบนเว็บ โดย PHP เป็นภาษาสคริปต์ที่ประมวลผลฝั่งเซิร์ฟเวอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงและเหมาะสม

กับการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันที่มีการจัดการฐานข้อมูล ส่วน HTML, CSS และ JavaScript เป็นเทคโนโลยีพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างส่วนติดต่อผู้ใช้ที่ตอบสนองและมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี คำเครือและคณะ (2565) ศึกษาเรื่องพัฒนาระบบหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ โดยใช้หลักการพัฒนาระบบแบบ SDLC พบว่าการแบ่งการใช้งานระบบออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนของผู้ดูแลระบบและผู้ใช้งานทั่วไป ทำให้ระบบมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการและใช้งาน

2. ด้านประสิทธิภาพของระบบ ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการออกแบบและพัฒนาระบบที่มุ่งเน้นการทำงานที่รวดเร็ว เสถียร และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบฐานข้อมูลที่มีโครงสร้างเหมาะสม มีการกำหนดดัชนี (Index) และความสัมพันธ์ระหว่างตารางข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การสืบค้นและประมวลผลข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว แสดงให้เห็นว่าระบบมีความเสถียรและทำงานได้ตามหน้าที่หลักที่ออกแบบไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนเกียรติสร้อยทองและคณะ (2564) ที่พบว่าการพัฒนาระบบในรูปแบบ Responsive Web Application สามารถรองรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านประโยชน์และการนำไปใช้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างตรงประเด็น โดยสามารถแก้ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลหลักสูตรระยะสั้นที่เดิมมีข้อจำกัดด้านการประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและครบถ้วนผ่านระบบออนไลน์ ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มเป้าหมายในยุคดิจิทัล ระบบนี้สามารถตอบสนองการใช้งานจริงได้เป็นอย่างดี แต่ในด้านความครบถ้วนของการจัดการข้อมูลหลักสูตรกลับได้คะแนนน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าการจัดการข้อมูลหลักสูตรอาจยังไม่ครอบคลุมหรือครบถ้วนเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการปรับปรุง

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับพัฒนาระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การวิจัยนี้ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านหลักสูตรระยะสั้น โดยการใช้เทคโนโลยีเว็บแอปพลิเคชันที่สามารถเข้าถึง

ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อรองรับการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน เป็นการผสมผสานเทคโนโลยีกับการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ

2. การบูรณาการระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรกับระบบคลังหน่วยกิต

องค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญคือการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรระยะสั้นกับระบบคลังหน่วยกิต ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำให้ผู้เรียนสามารถสะสมความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนหลักสูตรระยะสั้นเพื่อเทียบโอนเข้าสู่ระบบการศึกษาในอนาคตได้ เป็นการสร้างความยืดหยุ่นและทางเลือกในการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้ **1. ผลการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้น** ระบบจัดการข้อมูลหลักสูตรระยะสั้นที่พัฒนาขึ้นได้ดำเนินการตามหลักการวงจรการพัฒนากระบวนการ (System Development Life Cycle: SDLC) ใช้เทคโนโลยี PHP, HTML, CSS, JavaScript และ Bootstrap ในการพัฒนาระบบ และใช้ MySQL เป็นระบบจัดการฐานข้อมูล โดยระบบแบ่งการทำงานออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ **ส่วนของผู้ดูแลระบบ ประกอบด้วยฟังก์ชันการทำงานหลักดังนี้** การจัดการข้อมูลหลักสูตร (เพิ่ม แก้ไข ลบ และค้นหาข้อมูลหลักสูตร) การจัดการข้อมูลรายวิชา (เพิ่ม แก้ไข ลบ และค้นหาข้อมูลรายวิชา) การจัดการข้อมูลผู้ใช้งานระบบ การจัดการข่าวประชาสัมพันธ์ **ส่วนของผู้ใช้งานทั่วไป ประกอบด้วยฟังก์ชันการทำงานหลักดังนี้** การดูข้อมูลหลักสูตรและรายวิชาที่เปิดสอน การค้นหาข้อมูลหลักสูตรและรายวิชา การเข้าถึงลิงก์สำหรับลงทะเบียนเรียน การดูข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตร ระบบที่พัฒนาขึ้นมีการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ที่เน้นความเรียบง่าย ใช้งานง่าย และรองรับการแสดงผลบนอุปกรณ์ที่หลากหลาย ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล **2. ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบ** ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน พบว่า ประสิทธิภาพของระบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถในการทำงานตามความต้องการของผู้ใช้ อยู่ในระดับมาก ด้านความปลอดภัยของระบบ อยู่ในระดับมาก และด้านการใช้งานระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง และ **3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน** ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบจำนวน 380 คน พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านประโยชน์และการนำไปใช้ มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านประสิทธิภาพและความเสถียรของระบบ อยู่ในระดับมาก ด้านการออกแบบและการแสดงผล

ของระบบ อยู่ในระดับมาก และด้านความครบถ้วนของการจัดการข้อมูลหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาาระบบ ดังนี้ 1. ควรพัฒนาส่วนติดต่อผู้ใช้ให้มีความทันสมัยและใช้งานง่ายมากขึ้น โดยเฉพาะการออกแบบเชิงประสบการณ์ผู้ใช้ซึ่งจะช่วยยกระดับความพึงพอใจในด้านการใช้งานระบบ และ 2. ควรเพิ่มเติมความครบถ้วนของข้อมูลหลักสูตร เช่น เนื้อหารายวิชาโดยละเอียด แผนการเรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวอย่างผลงานของผู้เรียน รวมถึงความเชื่อมโยงกับหลักสูตรในระบบปกติและแนวทางการเทียบโอนที่ชัดเจน 3. ควรพัฒนาระบบให้รองรับการชำระเงินออนไลน์และการยืนยันตัวตนด้วยระบบดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้งานสามารถลงทะเบียนเรียนและชำระค่าธรรมเนียมได้ทันที โดยไม่ต้องเปลี่ยนไปใช้ Google Form

เอกสารอ้างอิง

- ชรินทร์ญา หวังวัชรกุล และ คณะ (2567). การศึกษาแนวโน้มความต้องการเปิดหลักสูตรระยะสั้นดิจิทัลคอนเทนต์เพื่องานธุรกิจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามแนวทางการศึกษาเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 6(1), 14-27.
- ธนเกียรติ สร้อยทอง, เปรมรัตน์ พูลสวัสดิ์และวรณัฐ มีภูมิรู้. (2564). การพัฒนาระบบบริหารจัดการฝึกอบรม. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครั้งที่ 8, 1221-1230.
- นุติ หนูไฟโรจน์, จารุวรรณ นิธิไพบูลย์, ศุภโชคชัย นันทศรี และธิดิพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์. (2565). การวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรอบรมระยะสั้นการผลิตสื่อโฆษณาดิจิทัล. วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม นิด้า, 9(2), 19-35.
- พระสุวรรณ สุขเมธปุลโย, นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และสมชัย ศรีนोक. (2567). ระบบการจัดการฝึกอบรมธรรมศึกษาผ่านแอปพลิเคชัน “พุทธัง ออนไลน์” สำหรับครูพระสอนศีลธรรม ในสำนักเรียนคณะเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วารสารเสียงธรรมจากมหายาน, 10(2), 313-324.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2566). รายงานประจำปี 2566. เพ็ญพรินตัง จำกัด.
- มาลินี คำเครือ, นิรุตต์ จรเจริญ, พชรินทร์ บุญสมธป และจรัสพงษ์ โชคชัยศิริ. (2565). การพัฒนาระบบหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ระยะสั้นเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการเกษตรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ แก่บุคลากรภาคการเกษตรท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 21(3), 60-72.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2560). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3 rd ed). New York: Harper & Row.

การพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*

DEVELOPMENT OF AN EDUCATIONAL GAME FOR LEARNING PYTHON PROGRAMMING THROUGH ACTIVE LEARNING FOR GRADE 8 STUDENTS

วิชษฐ์ นันทะศรี¹ และ ศักดิ์สิทธิ์ โกยทรัพย์มา²

Wichet Nuntasri¹ and Saksit Koysubma²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹⁻² Loei Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: wichet.nun@lru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเลยพิทยาคม อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินคุณภาพสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning มีค่าเท่ากับ 80.13/80.25 และ 2) ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้ผ่านเกม, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ไพทอน, โค้ดคอมแบท

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the efficiency of an educational game for learning python programming through active learning, and 2) to compare learning achievement of students who learned through an educational game for learning python programming through active learning. The sample group

* Received 29 March 2025; Revised 9 April 2025; Accepted 20 April 2025

consisted of 40 Mathayom Suksa 2 (Grade 8) student from Loei Pittayakom School, Mueang Loei District, Loei Province, selected through cluster random sampling. The research instruments were learning management plan quality assessment forms, education game quTality assessment forms, and learning achievement tests. The statistics used in this research included mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that: 1) the efficiency of the development of an educational game for learning python programming through active learning was 80.13/ 80.25, and 2) the comparison of students' learning achievement between pre-test and post-test scores showed a statistically significant difference at the .05 level.

Keywords: Game-based Learning, Active Learning, Python, CodeCombat

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้เน้นการส่งเสริมทักษะพื้นฐานที่จำเป็นให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือการศึกษาต่อในวิชาชีพที่ต้องใช้แนวคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) โดยแนวคิดเชิงคำนวณเป็นกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อให้ได้แนวทางการหาคำตอบอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยบุคคลหรือคอมพิวเตอร์อย่างถูกต้องและแม่นยำ ซึ่งเรียกว่า “อัลกอริทึม” ทักษะการใช้แนวคิดเชิงคำนวณจึงสำคัญต่อการแก้ปัญหา ช่วยให้สามารถสื่อสารแนวคิดกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยพัฒนาพื้นฐานในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561)

รายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) เรื่อง การออกแบบขั้นตอนการทำงานและเขียนโปรแกรมด้วยภาษา Python ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเลยพิทยาคม จากประสบการณ์ผู้วิจัยในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณที่มุ่งเน้นทั้งด้านความรู้และทักษะ พบว่า การเรียนการสอนมักพบปัญหาดังนี้ 1) ผู้เรียนบางคนขาดแรงจูงใจในการเรียน 2) ระยะเวลาในการเรียนจำกัด ผู้สอนไม่สามารถอธิบายให้ทุกคนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ในชั่วโมง ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่ดีพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิชา พิงพวก และน้ำเพชร นาสารีย์ (2567) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหา ความสนใจ และข้อจำกัดด้าน

เวลาและสถานที่ ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาทบทวนเนื้อหาได้นอกจากในชั้นเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการฝึกปฏิบัติต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

การใช้เกมในการเรียนรู้ เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะกับผู้เรียนยุคใหม่ที่เติบโตมากับเทคโนโลยีดิจิทัล เกมสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทำนายและดึงดูดผู้เรียนได้ดี อีกทั้งผู้เรียนในยุคนี้มักมีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อความบันเทิงมาตั้งแต่ยังเด็ก ซึ่งช่วยให้คุ้นเคยกับระบบที่มีกราฟิกและการโต้ตอบที่น่าสนใจ (Malliarakis, C., et al., 2014) การเรียนรู้ผ่านเกม (Game-based Learning) คือ การใช้เกมที่ออกแบบมาโดยมีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา ซึ่งไม่ได้ออกแบบมาเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก แต่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องที่ต้องใช้ความคิดขั้นสูง เกม CodeCombat เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่มีศักยภาพสูงสำหรับการเรียนการสอนออกแบบขั้นตอนการทำงานและการเขียนโปรแกรมด้วยภาษา Python และถือเป็นเครื่องมือที่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการเรียนการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนต้องลงมือเขียนโค้ดด้วยตนเอง แต่ละด่านของเกมจะทำให้คิดและตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง ระบบจะให้ข้อมูลป้อนกลับทันที ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงและเรียนรู้จากข้อผิดพลาดได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการเขียนโปรแกรมเพิ่มขึ้น (Choi, W. C. & Choi, I. C, 2024)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพราะจะสามารถส่งเสริมแรงจูงใจของผู้เรียนผ่านการเรียนรู้จากเกม CodeCombat และสามารถลดข้อจำกัดด้านเวลาในการเรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาทบทวนเนื้อหาด้วยตนเองได้ทุกที่และทุกเวลา มีเวลาในการฝึกปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งดำเนินการวิจัยตามแผนการทดลองแบบ one group pretest posttest design โดยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเลยพิทยาคม อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 570 คน (โรงเรียนเลยพิทยาคม, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเลยพิทยาคม อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่เรียนรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 หมู่เรียน รวม 40 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินคุณภาพสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. การพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning

การพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning โดยใช้วิธีการพัฒนาตามรูปแบบ ADDIE model (Muruganantham, G., 2015) โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

3.1 ขั้นที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ผู้เรียน ผู้เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมน้อยหรือไม่เคยเขียนมาก่อน มีความแตกต่างระหว่างบุคคลบางคนสนใจมาก แต่บางคนขาดแรงจูงใจหรือไม่ถนัดวิชาวิทยาการคำนวณ

2. การวิเคราะห์เนื้อหาตามแผนการเรียนรู้ ในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) เรื่อง การออกแบบขั้นตอนการทำงานและเขียนโปรแกรมด้วยภาษา Python

3. วิเคราะห์แบบทดสอบที่ใช้ เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

4. วิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning

5. วิเคราะห์เทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ YouTube, Canva, CodeCombat, Google Classroom

3.2 ขั้นที่ 2 ขั้นการออกแบบ (Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามการพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning รูปแบบการประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีองค์ประกอบของแผนในด้านต่าง ๆ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ซึ่งครอบคลุมเนื้อหารายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ 2) เรื่อง การออกแบบขั้นตอนการทำงานและเขียนโปรแกรมด้วยภาษา Python ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามการพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning เช่น การกำหนดด่าน (Levels) หรือภารกิจ (Missions) การจัดกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมองก่อนลงมือเล่นด่านจริงใน CodeCombat

3. ออกแบบใบงาน ให้เขียนโค้ดทีละขั้นตอน (step-by-step) สำหรับให้ผู้เรียนได้ทำก่อนลงมือเขียนโค้ดจริงในเกม CodeCombat

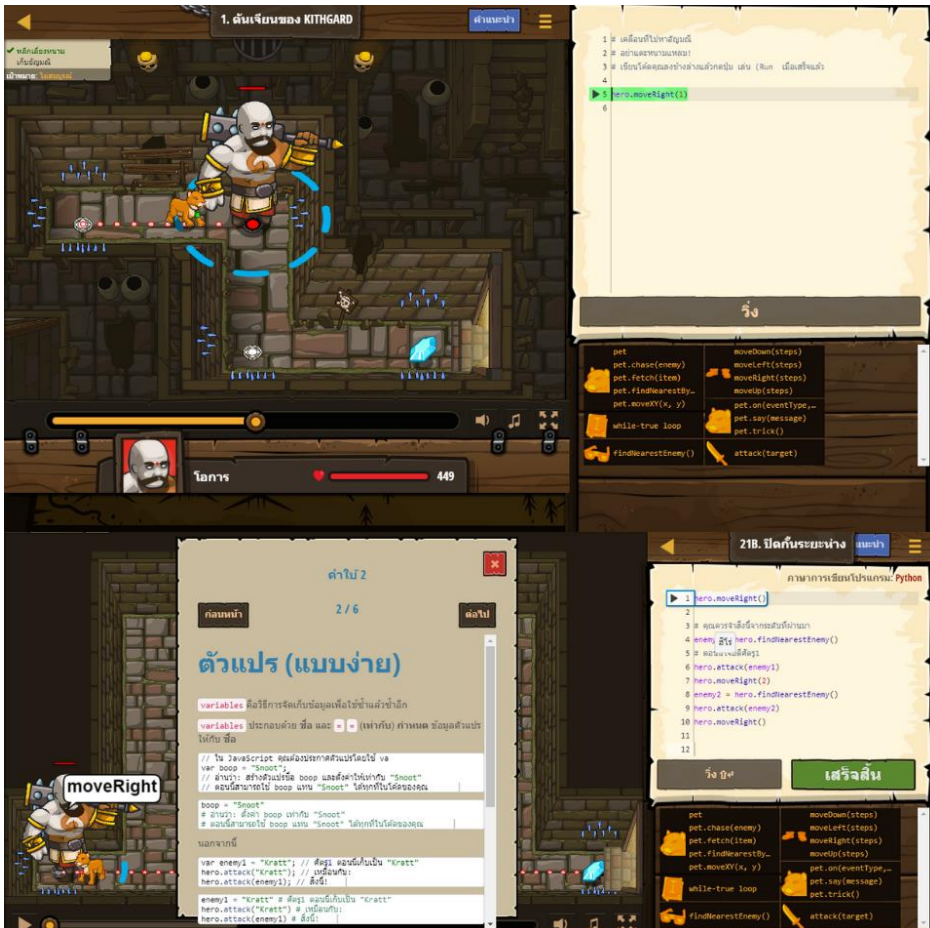
4. ออกแบบใบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ตามการพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 6 ส่วน คือ 1) ด้านองค์ประกอบของแผนการสอน 2) ด้านวัตถุประสงค์ 3) ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ 4) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนการสอน 6) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ

5. ออกแบบใบประเมินคุณภาพสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคและวิธีการ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 1) ด้านเนื้อหา มี 4 ส่วน คือ (1) ด้านเนื้อหา การเรียนรู้ (2) ด้านภาษาและภาพประกอบ (3) ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ (4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ 2) ด้านเทคนิคและวิธีการ มี 4 ส่วน คือ (1) ด้านการจัดการข้อมูลผู้เรียน (2) ด้านการจัดการผู้สอน (3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (4) ด้านการออกแบบระบบการเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ

3.3 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการพัฒนา (Development) ผู้วิจัยได้ ดำเนินการดังนี้

1. นำเสนอแผนการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของแผนการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.27$)

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งผลประเมินพบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.34-0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.32-0.87 ผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบ
3. ผู้วิจัยได้พัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python

3.4 ขั้นตอนที่ 4 การนำไปทดลองใช้ (Implementation) ดำเนินการดังนี้

1. การทดลองใช้ในชั้นแอลฟา (Alpha stage) ผู้วิจัยทำการทดสอบการทำงานในโมดูลต่าง ๆ ของสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning สามารถทำงานได้ตรงตามที่ได้ออกแบบไว้หรือไม่ โดยทำการ

ทดสอบซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อหาข้อผิดพลาด และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดสอบในขั้นตอนถัดไป

2. ทดสอบใช้ขั้นเบต้า (Beta stage) ดำเนินการนำสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ไปใช้กับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน เพื่อปรับปรุงระบบให้ดียิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง

3.5 ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการประเมินผล (Evaluation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยได้นำเสนอสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อประเมินด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคและวิธีการ ด้านละ 3 ท่าน พบว่าด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.69, S.D. = 0.29$) และด้านเทคนิค ($\bar{x} = 4.75, S.D. = 0.25$) จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การดำเนินการทดลองด้วยการใช้สื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning

4.1 การปฐมนิเทศผู้เรียนและการลงทะเบียน เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนด้านวิธีการเรียนการสอน การทำกิจกรรม และการฝึกใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการใช้งานได้อย่างไม่ติดขัด

4.2 ผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาเบื้องต้น ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ Google Classroom ซึ่งผู้สอนได้ทำวิดีโอ และเอกสารสรุปให้ผู้เรียนได้ศึกษา แนวทางการคิดเชิงคำนวณ พื้นฐานภาษา Python และวิธีใช้งานเกม CodeCombat

4.3 กำหนดให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ Google Classroom เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4.4 กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจขอบเขตเนื้อหาการเรียนการสอน

4.5 ผู้เรียนศึกษาบทเรียนและฝึกปฏิบัติในเกม CodeCombat

4.6 ผู้เรียนเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้วส่งผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ Google Classroom

4.7 ผู้เรียนทำแบบฝึกปฏิบัติท้ายบทเรียน ทำใบงานเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงกับภารกิจในเกม CodeCombat

4.8 ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนเมื่อเรียนจบเนื้อหาในแต่ละด้านในเกม CodeCombat

4.9 ผู้เรียนทดสอบทักษะการปฏิบัติจากภารกิจเกม โดยให้ผู้เรียนแสดงหลักฐานทักษะการเขียนโค้ด Python ในเกมที่ทำภารกิจสำเร็จ

4.10 กำหนดให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ Google Classroom เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรง (Index of Item Objectives Congruence : IOC) ค่าความยาก (Difficulty index) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาประสิทธิภาพ E1/E2 การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติทดสอบที่ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning

คะแนนสอบ	n	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ
คะแนนระหว่างเรียน (E_1)	40	20	16.03	80.13	80.13/80.25
คะแนนหลัง (E_2)	40	20	16.05	80.25	

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 80.13 และคะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 80.25 ดังนั้นประสิทธิภาพของสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	20	8.20	2.22	15.56	<.000
หลังเรียน	40	20	16.05	1.81		

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

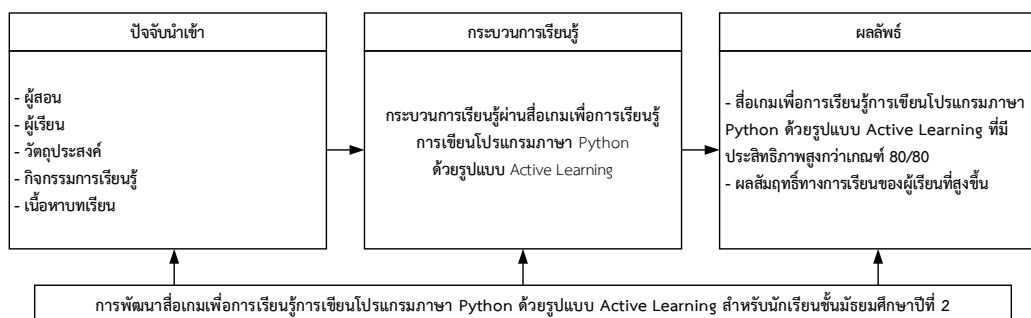
1. ประสิทธิภาพการใช้สื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.13/80.25 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 บ่งบอกว่าผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้ดีกว่าที่กำหนดไว้ คือ กิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีทักษะการโต้ตอบกับกิจกรรมในเกมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลลัพธ์แสดงออกในรูปคะแนนหลังเรียนที่สูงขึ้น แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ส่งเสริมการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากการใช้เกมเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้สะท้อนความเป็นตนเอง และทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช เทือกเทพ (2563) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์และผลจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อผ่านเกม พบว่า ผู้เรียนที่ใช้เกมสำหรับการเรียนรู้จะมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเพิ่มความสนใจใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Choi, W. C. & Choi, I. C. (2024) ที่ศึกษาอิทธิพลของเกม CodeCombat ต่อการพัฒนาการคิดเชิงคำนวณในการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษาไพทอนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า ทักษะการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียนโดยรวมมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งเกิดจากการใช้เกมมาจัดกิจกรรมทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning โดยเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและ

หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 8.20 และหลังเรียน 16.05 ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการนำสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ Active Learning มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันผ่านภารกิจในแต่ละด่าน รวมทั้งมีระบบสะท้อนผลอัตโนมัติ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจผลลัพธ์การกระทำของตนเองจึงเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศตวรรษ ผดุงกิจ และคณะ (2567) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับแอปพลิเคชัน Quizizz ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง จำนวนจริง พบว่า การเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับแอปพลิเคชัน Quizizz ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวัดน์ สระสันเทียะ และคณะ (2567) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับแอปพลิเคชัน Quizizz พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากหลักการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นระบบตามรูปแบบของ ADDIE Model การจัดทำแผนการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning ที่มีคุณภาพ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนสำหรับพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนดังแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อเกมเพื่อการเรียนรู้การเขียนโปรแกรมภาษา Python ด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้สะท้อนความเป็นตนเอง และทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยนี้จึงสามารถเป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน ต้องมีการตรวจสอบความพร้อมด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้สอนควรมีการวัดประเมินผลด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมเช่น ทักษะการเขียนโปรแกรมหรือการคิดสร้างสรรค์ นอกเหนือจากการวัดผลสัมฤทธิ์

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดน์ สระสันเทียะ และคณะ. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับแอปพลิเคชัน Quizizz. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 3(1), 30-39.
- นันทิดา พึ่งพวก และน้ำเพชร นาสารีย์. (2567). การพัฒนาแนวคิดเชิงคำนวณด้วยการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐานในรายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 1175-1186.
- ปิยะนุช เทือกเทพ. (2563). ผลสัมฤทธิ์และผลจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อผ่านเกม. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, (9), 229-241.
- โรงเรียนเลยพิทยาคม. (2567). สถิติจำนวนนักเรียน 2567 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 6 มีนาคม 2568 จาก <http://www.dograde.online/loeipit/dooinformation.aspx>.
- ศตวรรษ ผดุงกิจ และคณะ. (2567). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับแอปพลิเคชัน Quizizz ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง จำนวนจริง. 3(1), 19-29.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). เทคโนโลยี วิทยาการคำนวณชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Choi, W. C., & Choi, I. C. (2024, April). The Influence of CodeCombat on Computational Thinking in Python Programming Learning at Primary School. In Proceedings of the 2024 5th International Conference on Education Development and Studies (pp. 26-32).
- Malliarakis, C., Satratzemi, M., & Xinogalos, S. (2014). Designing Educational Games for Computer Programming: A Holistic Framework. *Electronic Journal of e-Learning*, 12(3), 281-298.
- Muruganantham, G. (2015). Developing of E-content package by using ADDIE model. *International Journal of Applied Research*, 1(3), 52-54.

ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2*
NEEDS AND GUIDELINES DEVELOPMENT FOR DIGITAL LEARNING ECOSYSTEMS
IN SCHOOL UNDER PHETCHABUN PRIMARY SERVICE AREA OFFICE 2

ผาณิตา เมฆเคลื่อน¹ และ ทิพรัตน์ สิทธีวงศ์²

Phanita Mekkluen¹ and Tipparat Sittiwong²

¹⁻²มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: phanitam66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2 โดยวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2 ด้านผู้เรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านผู้สอน และด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเน้นการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหลากหลายรูปแบบและการประเมินผลที่ยืดหยุ่น ด้านผู้สอนมุ่งการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเป้าหมายการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพครู และการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอน ด้านชุมชนการเรียนรู้ควรมีเป้าหมายชัดเจนและใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสมในการสื่อสาร ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ควรจัดระบบให้เข้าถึงง่ายและใช้เทคโนโลยี AI ช่วยในการ

* Received 29 March 2025; Revised 9 April 2025; Accepted 20 April 2025

จัดการเรียนรู้ ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้เน้นสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่นพร้อมโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ภายนอก

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, แนวทางการพัฒนา, ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล

Abstract

The purpose of this research was to study the needs and guidelines for developing digital learning ecosystems in educational institutions under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2. The research methodology was divided into two phases: Phase 1 involved assessing the needs for developing digital learning ecosystems in educational institutions. The informants consisted of 302 school administrators and teachers under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2. The data collection instrument was a questionnaire on the needs for developing digital learning ecosystems in schools. Data were analyzed using mean, standard deviation, and needs prioritization. Phase 2 involved studying guidelines for developing digital learning ecosystems in schools. The informants were three experts with experience in digital learning ecosystems, selected through purposive sampling. The data collection instrument was an interview form on guidelines for developing digital learning ecosystems in schools , and data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that: 1) The needs assessment for developing digital learning ecosystems in schools under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2 showed that the student dimension had the highest needs index, followed by the teacher dimension and the learning management dimension. 2) The guidelines for developing digital learning ecosystems in schools indicated that schools should implement learning management that emphasizes personalized learning using various digital technologies and flexible assessment. For teachers, the focus should be on selecting appropriate technology for learning objectives, developing teacher potential, and integrating technology into teaching. Learning communities should have clear goals and use appropriate digital platforms for communication. Learning resources should be organized for easy access, with AI technology supporting learning management. Learning

management should emphasize flexible environments with efficient infrastructure and learning management systems that connect to external learning resources.

Keywords: Needs, Guidelines Development, Digital Learning Ecosystems

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและอาชีพ ส่งผลให้การศึกษาต้องปรับตัว ประเทศไทยได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) มุ่งสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Independent Committee for Education Reform, 2021) และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564) เน้นสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล แต่ยังพบปัญหาด้านความเชี่ยวชาญของผู้สอนในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดระบบนิเวศการเรียนรู้ (ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี, 2566)

ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Ecosystem) คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนสำคัญในการออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (สิโรตม และ ปณิตา, 2562) โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (Holgado and Penalvo, 2017, p. 239) องค์ประกอบสำคัญได้แก่ สถานที่ ผู้สอน ผู้เรียน ช่วงเวลา เนื้อหา กิจกรรมสนับสนุน วัฒนธรรมกลุ่ม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเทคโนโลยีที่ใช้ (Kondratova et al., 2017, p. 84)

การเปลี่ยนผ่านของความรู้แบบโลกดิจิทัลเป็นไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียนและสถาบันการศึกษาตลอดจนครูผู้สอน จึงต้องพัฒนาตนเองเพื่อนำตนเองก้าวผ่านเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้ รูปแบบใหม่ การปรับกระบวนการเรียนการสอน วิธีการ เทคนิคและสื่อการสอน ตลอดจนทัศนคติความรู้ความเข้าใจ ต่อพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปนั้นส่งผลให้ครูผู้สอนต้องปรับตัวคิดค้นหาวิธีการสอนแบบใหม่ๆ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามาประยุกต์ใช้เป็นสื่อหรือเครื่องมือสร้างและกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนรุ่นใหม่ (Sarnok, 2017) การจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษใหม่จึงเป็นเรื่องที่ทำทนายมากสำหรับครูผู้สอนและสถาบันการศึกษา เพราะฉะนั้นการออกแบบกิจกรรมการสอน และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แบบใหม่ๆ

ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งมีทั้งพื้นที่ราบและพื้นที่สูง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาสาระตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล หรือ Digital Learning Ecosystem คือ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนสำคัญกับการออกแบบและการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ คือ ครอบคลุมทุกพื้นที่ของผู้เรียน เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ในทุกสถานที่และเวลา และมีเครือข่ายการสื่อสารที่เป็นตัวเชื่อมโยง ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (สิโรตม มณีแฮด และปณิศา วรรณพิรุณ, 2562)

2. แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตที่ดีให้แก่แก่นักเรียนในยุคปัจจุบันและอนาคต การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษามุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและทันสมัย เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด (ชนธิชัย อธิเกียรติ และธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว, 2567)

ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Ecosystem) เป็นการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่กระบวนการออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมีลักษณะสำคัญคือการครอบคลุมทุกพื้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียน เอื้อให้เกิดการเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัดทั้งด้านสถานที่และเวลา พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการสื่อสารที่เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลถือเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคต โดยมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ทันสมัย และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,344 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2, 2567) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 302 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในแต่ละอำเภอเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 302 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในแต่ละอำเภอเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติ

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 33 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ชนิดตอบสนองรายการคู่

2.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด(PNI_{modified}) 5 ด้าน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และได้เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 30 คนเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.929

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งวิธีการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามในรูปแบบลิงก์ Google Form ซึ่งมีการระบุวันรับแบบสอบถามคืน ทั้งหมดจำนวน 302 ชุดถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

3.3 ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งลิงก์ Google Form ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 302 ชุดได้รับการตอบข้อความสมบูรณ์จำนวน 302 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ใน 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) จากนั้นวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNImodified) (สุวิมล ว่องวนิช, 2558, น. 279)

4.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ		
1	ผู้เรียน	3.43	0.24	ปานกลาง	4.51	0.22	มากที่สุด	0.315	1
2	ผู้สอน	3.53	0.24	มาก	4.51	0.21	มากที่สุด	0.277	2
3	ชุมชนการเรียนรู้	3.84	0.28	มาก	4.52	0.19	มากที่สุด	0.177	4
4	ทรัพยากรการเรียนรู้	3.85	0.30	มาก	4.49	0.20	มาก	0.166	5
5	การจัดการเรียนรู้	3.70	0.27	มาก	4.44	0.21	มาก	0.200	3
รวม		3.67	0.16	มาก	4.49	0.11	มาก	0.223	-

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

2.1 ด้านผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้แนวทางการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI เพื่อปรับระดับเนื้อหาให้เหมาะสมกับการพัฒนาของผู้เรียน มีการประเมินความพร้อมและความต้องการของผู้เรียนเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และใช้ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีการติดตามและสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครื่องมือดิจิทัล และใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง พร้อมให้ข้อเสนอแนะแบบทันทีเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านผู้สอน พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงเป้าหมายการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายการสอนที่ชัดเจน และเลือกแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สอดคล้องกับการสอน ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านเครื่องมือดิจิทัล สร้างคลังความรู้ และจัดตั้งทีมที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยี การนิเทศควรเน้นการวิเคราะห์ผู้เรียนและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ครู

ควรบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนโดยเลือกเครื่องมือที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบโครงงาน มีการประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.3 ด้านชุมชนการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของชุมชนการเรียนรู้ เพื่อให้เครือข่ายมีความเข้าใจร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี การพัฒนาทักษะการสอน หรือการแก้ปัญหาในห้องเรียน ควรเลือกใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสม ใช้งานง่าย เข้าถึงสะดวก และปลอดภัย เช่น Facebook Groups หรือ Microsoft Teams สำหรับการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกลยุทธ์ต่างๆ มีการจัดกิจกรรมที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัลมีความยั่งยืนและสร้างระบบนิเวศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

2.4 ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้แบบเปิด ควรจัดระบบและรวบรวมทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัลประเภทต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ชัดเจน มีระบบค้นหาที่สะดวก และเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ควรใช้เทคโนโลยี AI และแอปพลิเคชันอัจฉริยะเพื่อแนะนำบทเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน สนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ของตนเอง ใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่าง AR/VR และเกมการศึกษาเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมจริงและน่าสนใจ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวผ่านการสื่อสารทางดิจิทัล แนะนำทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันได้ และให้คำแนะนำในการสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน

2.5 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการออกแบบสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ยืดหยุ่น และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยเริ่มจากการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่พร้อมใช้งาน จัดระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วและเสถียรภาพสูง พร้อมจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลที่ทันสมัย การออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ดิจิทัลควรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนตามความต้องการของผู้เรียน มีทั้งพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รายบุคคลและการทำงานร่วมกัน ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS) มีบทบาทสำคัญในการจัดระเบียบและบริหารเนื้อหา ควรเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ภายนอก ใช้งานง่าย และสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนผ่านเครื่องมือดิจิทัลต่างๆ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งผลวิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในภาพรวม พบว่า ด้านผู้เรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากด้านผู้เรียนมีความจำเป็นต่อระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการสร้างและแบ่งปันความรู้ การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นผู้นำการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคลของ Bray, B., & McClaskey, K. (2015). ที่นำเสนอกรอบแนวคิดการจัดการศึกษาที่ปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน โดยพิจารณาความแตกต่างด้านความสนใจ ความต้องการ และรูปแบบการเรียนรู้ แนวคิดนี้เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำกับ (self-directed) และออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561) ที่นำเสนอกรอบแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ยุคดิจิทัล โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ และผลิตนวัตกรรมในสังคมความรู้ยุคใหม่ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้สร้างนวัตกรรม (Innovative Learner) โดยเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้นำการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Directed Learner) มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ควรพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ด้านผู้เรียน ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความต้องการและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน พบว่า สถานศึกษาควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI เพื่อปรับระดับเนื้อหาให้เหมาะกับพัฒนาการของผู้เรียน มีการประเมินความพร้อมและความต้องการของผู้เรียนเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และใช้ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีการติดตามและสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครื่องมือดิจิทัล และใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการ

ประเมินตามสภาพจริง พร้อมให้ข้อเสนอแนะแบบทันทีเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2558) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคลอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลหลากหลายรูปแบบ มีการประเมินความพร้อม ออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และมีการประเมินผลหลากหลายรูปแบบพร้อมให้ข้อเสนอแนะแบบทันที ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้รายบุคคลที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทยในยุคดิจิทัล ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21

2.2 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ด้านผู้สอน ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงเป้าหมายการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายการสอนที่ชัดเจน และเลือกแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สอดคล้องกับการสอน ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านเครื่องมือดิจิทัล สร้างคลังความรู้ และจัดตั้งทีมที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยี การนิเทศควรเน้นการวิเคราะห์ผู้เรียนและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ครูควรบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนโดยเลือกเครื่องมือที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบโครงงาน มีการประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับวิชดา รัตนเพียร (2560) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาครูดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูให้มีความสามารถด้านดิจิทัลต้องเน้นการออกแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานเทคโนโลยีอย่างมีเป้าหมาย โดยครูต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน การพัฒนาครูควรมุ่งเน้นทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและการประเมินผลแบบต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเสนอให้สถานศึกษาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านดิจิทัลเพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาทักษะร่วมกันอย่างยั่งยืน

2.3 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ด้านชุมชนการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายและชุมชนการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสำหรับชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล เลือกใช้แพลตฟอร์มที่เข้าถึงง่ายและปลอดภัย เช่น Facebook Groups หรือ Microsoft Teams ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องผ่านการตั้งคำถาม การแชร์เนื้อหา และการแลกเปลี่ยนข้อมูล ผู้บริหารควรกระตุ้นการเรียนรู้ผ่านกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การตั้งคำถามประจำสัปดาห์และการให้รางวัล จัดกิจกรรมที่หลากหลายและยืดหยุ่นตามความต้องการของสมาชิก รวมทั้งสร้างเครือข่ายความ

ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัลมีความยั่งยืนและส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับ Vander Ark (2018) กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการศึกษาเข้าด้วยกัน การศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องขยายขอบเขตออกไปนอกเหนือจากห้องเรียนและโรงเรียนแบบดั้งเดิม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันศึกษากับองค์กรภายนอก ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน จะช่วยเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีความหมายมากขึ้นสำหรับผู้เรียน การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน และยิ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัลที่ยั่งยืน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ และองค์กรไม่แสวงหากำไร เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.4 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ครูใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัลในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้นอกชั้นเรียน พบว่าสถานศึกษาควรมุ่งใช้ทรัพยากรดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและนอกชั้นเรียน โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและเปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้แบบเปิด ควรจัดระบบรวบรวมทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัลให้เข้าถึงง่าย ใช้เทคโนโลยี AI ช่วยปรับการเรียนรู้ให้เหมาะกับแต่ละบุคคล สอดคล้องกับอภิชาติ และคณะ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ผลการวิจัยพบว่า การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี AR ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดยังสามารถประยุกต์ใช้ได้กับหลากหลายวิชาและระดับชั้น เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

2.5 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า สถานศึกษาควรออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและยืดหยุ่น โดยเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมใช้งาน ทั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่เสถียรและอุปกรณ์ดิจิทัลที่ทันสมัย จัดพื้นที่การเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการทั้งสำหรับการเรียนรู้รายบุคคลและกลุ่ม พร้อมระบบแสงและเสียงที่เหมาะสม มีระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ใช้งานง่าย เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้

ภายนอก ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561) กล่าวว่า การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน แต่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จึงควรมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทและความต้องการ โดยผสมผสานพื้นที่กายภาพ (Physical Space) และพื้นที่ดิจิทัล (Digital Space) เข้าด้วยกัน การออกแบบระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการออกแบบที่ตอบสนองต่อผู้ใช้ (User-Centered Design) มีความสามารถในการติดตามและวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Analytics) และสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างบูรณาการทั้ง 5 ด้าน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาศักยภาพครู สร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล ใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลและเตรียมความพร้อมสำหรับทักษะในศตวรรษที่ 21 ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1 ครูที่ควรนำแนวทางการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคลมาประยุกต์ใช้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูด้านเทคโนโลยีดิจิทัลผ่านการอบรม การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการนิเทศติดตาม พร้อมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายและมาตรฐานด้านระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลที่ชัดเจน และพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลระดับเขตพื้นที่ที่รวบรวมทรัพยากรคุณภาพสูงให้โรงเรียนในสังกัดสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อให้เข้าใจว่าผู้บริหารมีส่วนสำคัญอย่างไรในการขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ฉันทชัย อธิเกียรติ และธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว. (2567). การจัดระบบนิเวศทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แห่งอนาคต. วารสารนวัตกรรมการบริหารจัดการและการสื่อสาร, 1(1), 7-13.

- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). การออกแบบการเรียนรู้แนวดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์. รามคำแหง.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2561). การศึกษาไทย 4.0: ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิชุดา รัตนเพียร. (2560). การพัฒนาครุดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(2), 14-28.
- ศศินันท์ เศรษฐวัฒนันต์ และคณะ. (2566). การศึกษาสภาพปัญหาการออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับระบบนิเวศการศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 17(1), 117-125.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิโรตม มณีแฮด. (2562). ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลด้วยปัญญาประดิษฐ์สำหรับการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (A Digital Learning Ecosystem With Artificial Intelligence For Smart Learning). Journal Of Education And Innovation, 21(2), 359–373.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. (2567). ข้อมูลบุคลากร. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.phetchabun>.
- อภิชาติ เหล็กดี และ คณะ. (2560). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4(2)0, 177–186.
- Bray, B., & McClaskey, K. (2015). Make learning personal: The what, who, wow, where, and why. Corwin Press.
- Krejcie, R. & Morgan, D. (1970). Determining sample sizes for research activities.” Educational and Psychological Measurement 30: 607-610.

- Kondratova et al., 2017 (2017). Design considerations for competency functionality within a learning ecosystem. Learning and collaboration technologies: Novel learning ecosystems. Cham: Springer International Publishing.
- Holgado, A., & Penalvo, F. J. (2017). A metamodel proposal for developing learning ecosystems. Learning and collaboration technologies: Novel learning ecosystems. Cham: Springer International Publishing.
- Sarnok, K., Wannapiroon, P., & Nilsook, P. (2017). Digital learning ecosystem by using digital storytelling for teacher profession students. International
- Vander Ark, T. (2018). The power of place: Authentic learning through place-based education. ASCD.

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี*

THE ADMINISTRATION SYSTEM OF CARING STUDENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE UDON THANI

อภิรุต มະโนราช¹ และ อมรทิพย์ เจริญผล²

Aphirut Manorat¹, and Amornthip Charoenphon²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻²Ratchathani University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: kru.monhondajazz@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี และ 2) เพื่อ
เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 17 คน และ ครู จำนวน 321 คน รวมจำนวน 338 คน
ได้มาโดยวิธีการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 –
1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านส่งเสริมและ
พัฒนา ตามลำดับ และ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อการบริหาร
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดย
ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* Received 29 March 2025; Revised 9 April 2025; Accepted 20 April 2025

คำสำคัญ: การบริหาร, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) to study of the management level of the student care and support system in educational institutions under the Secondary Education Service Area Office of Udon Thani, and 2) to compare the opinions of administrators and teachers on the Management of the Student Support System of Educational Institutions Affiliated with to the Udon Thani Secondary Education Area. The sample consisted of 17 administrators and 321 teachers, for a total of 338 persons. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) table, and participants were selected through stratified random sampling. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67 – 1.00 and a reliability coefficient of value of .91. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (One-Way ANOVA).

The research results found that: 1) The administration of the student support system of the educational institution affiliated with the Udon Thani Secondary Education Area Office, both overall and in each aspect, was at a high level. The aspects, ranked from highest to lowest in the following order. student referral, prevention and problem solving, student screening, individual student recognition, and promotion and development, respectively. And 2) The Comparison of the opinions between administrators and teachers on Management of the Student Support System of Educational Institutions Affiliated with the Udon Thani Secondary Education Area classified by gender, education level, position, and work experience, it was found that the overall difference was statistically significant at the .05 level.

Keywords: administration, student support system, school administrators.

บทนำ

การจัดการศึกษามีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิตที่เอื้อต่อการ

ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และกระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) อย่างไรก็ตาม สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการพัฒนา เทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหา สังคมที่ซับซ้อนขึ้น เช่น การลดลงของคุณธรรมจริยธรรม การเพิ่มขึ้นของปัญหายาเสพติด ความรุนแรงในสถานศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Student Support System) อย่างเป็นระบบ มี มาตรฐาน และตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมดำเนินงาน โดยครอบคลุมการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนในทุก มิติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การ ส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไป ยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) นอกจากนี้ ยังมี การบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้ การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง ทั้งนี้ การดำเนินการต้องอาศัย ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างรอบด้าน (เพ็ญศรี นิตยา, 2551)

ที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่จากการนิเทศติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังคงเผชิญกับอุปสรรค เช่น ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ขาด การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ขาดมาตรฐานที่ชัดเจน และขาดบุคลากรที่มีความ เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว ส่งผลให้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนยังคงเกิดขึ้น อาทิ การขาดเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และปัญหาสุขภาพจิตที่เพิ่มขึ้นในกลุ่ม นักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารระบบ ดังกล่าว และนำผลการศึกษาไปใช้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่สังกัดในสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,781 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 137 คน ครู 2,644 คน จากสถานศึกษา 63 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวนทั้งสิ้น 338 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่แลมเมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ ตำแหน่ง เป็นชั้นของการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 17 คน และครู จำนวน 321 คน รวม 338 คน และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 นำไปพิจารณาความสอดคล้องข้อคำถามกับผู้บริหารและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α = Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 117) ของแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coeffect) ของครอนบัก มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยราชธานี โดยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถาม เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี และแบบสอบถามได้รับคืนมา ทำการบันทึกคะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที่ (t-test Independent Sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way - ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์ระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี แสดงดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.27	0.47	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.31	0.44	มาก
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.33	0.48	มาก
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.27	0.49	มาก

5. ด้านการส่งต่อ	4.33	0.47	มาก
รวม	4.30	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.48) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.44) และส่วนด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.44) และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.47)

2. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ชาย (n=161)		หญิง (n=177)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.32	0.50	4.21	0.44	2.168	0.031*
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.41	0.44	4.21	0.41	4.403	0.001*
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.42	0.51	4.24	0.43	3.472	0.001*
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.40	0.50	4.16	0.45	4.625	0.001*
5. ด้านการส่งต่อ	4.40	0.49	4.28	0.44	2.218	0.027*
รวม	4.39	0.48	4.22	0.43	3.377	0.012

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพชฌัญหามีค่าเฉลี่ยการบริหารมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.21	0.44	4.34	0.50	-2.563	0.011*
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.22	0.41	4.42	0.44	-4.191	0.001*
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.30	0.44	4.35	0.52	-0.935	0.351
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.25	0.47	4.30	0.50	-1.034	0.302
5. ด้านการส่งต่อ	4.31	0.41	4.36	0.53	-0.836	0.404
รวม	4.26	0.43	4.35	0.49	-1.912	0.211

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตำแหน่ง

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.59	0.23	4.25	0.47	5.435	0.001*
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.59	0.26	4.29	0.44	4.331	0.001*
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.74	0.26	4.30	0.48	6.218	0.001*

4. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.68	0.34	4.25	0.48	3.604	0.001*
5. ด้านการส่งต่อ	4.78	0.34	4.31	0.46	5.465	0.001*
รวม	4.68	0.29	4.28	0.47	5.011	0.001*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยในการบริหารมากกว่าครู

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	10.690	5.345	27.978	0.001
	ภายในกลุ่ม	335	64.001	0.191		
	รวม	337	74.692			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	12.846	6.423	41.915	0.001
	ภายในกลุ่ม	335	51.334	0.153		
	รวม	337	64.179			
3. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2	11.654	5.827	30.181	0.001
	ภายในกลุ่ม	335	64.676	0.193		
	รวม	337	76.329			
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	11.751	5.876	28.881	0.001
	ภายในกลุ่ม	335	68.154	0.203		
	รวม	337	79.905			
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.228	3.614	18.170	0.001
	ภายในกลุ่ม	335	66.634	0.199		
	รวม	337	73.863			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2				0.001
	ภายในกลุ่ม	335				
	รวม	337				

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD พบว่า

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ประสบการณ์ในการทำงานกับระดับความคิดเห็น ที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในภาพรวม

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	0 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		4.04	4.42	4.42
0 - 5 ปี	4.04	-	0.38*	0.38*
6 - 10 ปี	4.42	-	-	0
11 ปีขึ้นไป	4.42	-	-	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 15 พบว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 0 - 5 ปี กับ 6 - 10 ปี และ 0 - 5 ปี กับ 11 ปีขึ้นไป

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมาก โดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนแต่ละคนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา ถาวรแก้ว (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

4 พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และอภิปรายรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้วางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเยี่ยมบ้าน ศึกษาพฤติกรรม รวบรวมข้อมูล ใช้เครื่องมือประเมิน รายงานผล เพื่อคัดกรองและพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี ปลอดภัย และมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของมธุรส ผุดผ่อง. (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 28 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทสร สุริยะ (2562) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา ได้วางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยใช้เกณฑ์และเครื่องมือคัดกรองนักเรียน (เช่น SDQ) พิจารณาข้อมูลรอบด้านเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ใช้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา มาสุข (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยสุภัทสร สุริยะ (2562) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าสถานศึกษาได้วางแผนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและภาคภูมิใจในตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพเต็มที่มีผ่านกิจกรรม โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พรพัฒน์ ภักดีโพธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 31 พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสริน อมรสันต์สุขศรี และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 10 พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดูแลนักเรียนอย่างจริงจัง โดยผู้บริหารและครูมีความเข้าใจปัญหา ให้คำปรึกษา จัดกิจกรรม และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ยังมีการประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมี

ภูมิคุ้มกันทางใจ รู้จักแก้ปัญหา และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระนันท์ นนทะบุตร (2564) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่าด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีระบบการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลและส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญอย่างรวดเร็ว มีการติดตามผล บันทึกข้อมูล และสรุปผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของมธุรส ผุดผ่อง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามเพศต่างกัน ผู้บริหาร และครูที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะความแตกต่างทางเพศมีอิทธิพลต่อมุมมอง บทบาท แนวทางการปฏิบัติงาน และวิธีการสื่อสารในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและลักษณะการบริหารในแต่ละด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุนิสา มาสุข (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงาน จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .05

2.2 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการคัดกรอง มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารและครู แม้จะมีระดับการศึกษาต่างกัน แต่จำเป็นต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งต้องมี

การประสานงาน ปรีกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีมุมมองไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่าผลการเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างในภาพรวม

2.3 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรมีอิทธิพลต่อบทบาท หน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละด้าน สอดคล้องกับการวิจัยของ รัชพล เทียงดี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การจำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .05

2.4 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันโดยภาพรวมเมื่อตรวจสอบตามประสบการณ์การทำงาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์การทำงานส่งผลต่อมุมมอง ทักษะ และแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้ที่มิประสบการณ์แตกต่างกันย่อมมีวิธีการทำงานและการตัดสินใจที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ที่สั่งสมมา สอดคล้องกับการวิจัยของ พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่าอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปี - 10 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครู โดยมีผลสรุปดังนี้

2.1 เปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน แสดงว่าเพศมีอิทธิพลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 เปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่พบความแตกต่าง อย่างไรก็ตาม ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการคัดกรองนักเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าระดับการศึกษามีผลต่อการดำเนินงานสองด้านนี้โดยเฉพาะ

2.3 เปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน แสดงว่าตำแหน่งมีอิทธิพลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 เปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและทุกด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล, การคัดกรองนักเรียน, การป้องกันและแก้ไข ปัญหา, การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน แสดงว่าประสบการณ์ทำงานมีอิทธิพลอย่างมากต่อประสิทธิภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการวางแผนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีทำโปรไฟล์นักเรียน จัดกิจกรรมกลุ่มเล็ก ส่งเสริมการทำงานร่วมกันในกลุ่มหลากหลาย และให้คำปรึกษา เพื่อให้การเรียนรู้การสอนมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรนำแบบประเมิน SDQ มาใช้ในการคัดกรองนักเรียนอย่างมีระบบและมีการเตรียมความพร้อมที่ดี จะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างมากในการช่วยให้โรงเรียนสามารถระบุความต้องการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างรวดเร็ว และให้การสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการที่ดีของพวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ควรให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาในกลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจากทุกภาคส่วน การสร้างแผนสนับสนุนที่เหมาะสม การสอนทักษะที่จำเป็น และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา จะช่วยให้นักเรียนกลุ่มนี้สามารถก้าวข้ามอุปสรรคและเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ

1.4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรดำเนินการสร้างความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนต้องอาศัยการวางแผนที่ดี การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ เพื่อให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้อย่างยั่งยืนและส่งผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในระยะยาว

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหาร ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งช่วยเหลือภายนอก และการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง จะช่วยให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนที่ถูกต้องและทันท่วงที ส่งผลดีต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.3 ควรพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี 2562. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิระนันท์ นนทะบุตร. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 15(2), 160–173.
- ชุตินาถ ถาวรแก้ว. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี). ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. สุวีริยาสาส์น.

พรพัฒน์ ภักดีโพธิ์. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 31. วารสารวิจัยและพัฒนาโดย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(3), 191-196.

พรศักดิ์ ผกากรอง. (2562). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

เพ็ญศรี นิตยา. (2551). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มธุรส ผุดผ่อง. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วารสารมหาจุฬานครทรรศ, 7(6), 257.

รัชพล เทียงดี. (2563). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ
พรรณี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรโรงเรียนประเทศไทย.

สริน อมรสันต์สุขศรี, สำเริง อ่อนสัมพันธ์ และสายสุดา เตียเจริญ. (2562). ระบบสารสนเทศ
เพื่อการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วารสารบริหารการศึกษา, 10(1), 55-
68.

สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษาและผู้นำทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

- สุนิสา มาสุข. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก นักเรียนของสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 18 กันยายน 2567 จาก <https://www.obec.go.th/archives/239558>.
- ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์. (2564). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. (2566). รายงานผลการจัดการศึกษา 2566. อุดรธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 – 610.

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1*

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CHARACTERISTICS INDICATORS
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE IN THE UPPER NORTHEAST 1

กรรณิกา เพชรฉกรรจ์¹ และ กฤตย์ ชมภูววิเศษ²

Kannika Petchagun¹ and Krits Chompuwiset²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹⁻²Udon Thani Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 66120605124@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และ2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 460 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.70 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1) องค์ประกอบคุณธรรมและจริยธรรม มี 3 ตัวบ่งชี้ 1.2) องค์ประกอบภาวะผู้นำ มี 3 ตัวบ่งชี้ 1.3) องค์ประกอบความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ 1.4) องค์ประกอบความสามารถในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ มี 3 ตัวบ่งชี้ 1.5) องค์ประกอบการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) โมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

* Received 4 April 2025; Revised 10 April 2025; Accepted 20 April 2025

คำสำคัญ: การพัฒนาตัวบ่งชี้, คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the components and indicators of professional characteristics of school administrators and 2) to examine the congruence of the measurement model of professional characteristics of school administrators with empirical data. The sample consisted of 460 teachers under the Office of Primary Education Service Area in the Upper Northeastern Region 1 for the academic year 2024, obtained through multi-stage random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire comprising 45 items with IOC values ranging from 0.60-1.00, discrimination power between 0.33-0.70, and overall reliability of 0.92. Statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and second-order confirmatory factor analysis

The research findings revealed that: 1) The study of components and indicators of professional characteristics of school administrators consisted of 5 components and 15 indicators, namely: 1.1) morality and ethics component with 3 indicators, 1.2) leadership component with 3 indicators, 1.3) educational innovation and technology leadership component with 3 indicators, 1.4) networking and collaboration capability component with 3 indicators, and 1.5) continuous self and professional development component with 3 indicators. 2) The measurement model of professional characteristics of school administrators under the Office of Primary Education Service Area in the Upper Northeastern Region 1 was congruent with empirical data

Keywords: Development of Indicators, Professional Administrator Characteristics, School Administrators

บทนำ

การศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายสำคัญที่ได้วางรากฐานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอย่างครอบคลุม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ

และประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลักแต่ละเขตแบ่งเป็นเครือข่ายการจัดการศึกษา โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 24-26) ในแต่ละสถานศึกษาผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา

ในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดอุดรธานี หนองคาย บึงกาฬ เลย และหนองบัวลำภู นั้น มีความท้าทายเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 15-17) ใต้ระบุว่า พื้นที่นี้ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ดังนั้น การพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นี้ให้มีความเป็นมืออาชีพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นมืออาชีพจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ (ธีระ เจริญ, 2550) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ สามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีและหลักการบริหารการศึกษาสมัยใหม่ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารมืออาชีพยังต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และภาวะผู้นำที่เหมาะสม สามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพนั้น จำเป็นต้องมีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร ฮาลลิงเจอร์ และ เฮค (Hallinger & Heck, 2010: 97-98) แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาดการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ในบริบทเฉพาะของพื้นที่ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วยังส่งผลให้คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพมีความซับซ้อนและหลากหลายมิติมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่สามารถสะท้อนคุณลักษณะเหล่านี้ได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยเล็งเห็นถึงประโยชน์สูงสุด จึงได้ออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อีกทั้งมีการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทำให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา

ตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้เป็นรูปธรรม ตรงตามความต้องการ และความเป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษา ท้ายสุดผลจากการดำเนินการวิจัยนี้จะเป็น ประโยชน์ในการที่จะสามารถนำไปใช้ในการประเมินและพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนการบริหาร สถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและส่งผลดีแก่ประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ที่พัฒนาขึ้นมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีขั้นตอนใน การดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16,563 คน (กลุ่มนโยบาย และแผน, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง 460 คน ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย ขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างและการหาคุณภาพของแบบยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

3.1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยทำการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 สร้างกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.3 นำข้อมูลที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่า CVI มีค่าเท่ากับ 1.00 ถือว่าใช้ได้ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.4 นำแบบยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากกรอบแนวคิดการวิจัยมาร่างแบบสอบถามที่แก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะวัด

3.2.2 ในการนำข้อมูลไปหาความสอดคล้องนั้น ผู้วิจัยสร้างข้อคำถาม และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญโดยคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3.2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.70 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92

3.2.4 นำผลการวิเคราะห์มาประกอบการพิจารณา เพื่อจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำหนังสือราชการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนขอความอนุเคราะห์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากโรงเรียนที่มีครูเป็นกลุ่มตัวอย่างและชี้แจงแนวทางขอความร่วมมือจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยส่งข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ (Google form) และทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองเปล่าติดดวงตราไปรษณียากรเพื่อส่งคืนผู้วิจัย จำนวน 460 ฉบับ และได้กลับคืนมาร้อยละ 100.00

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นการวิเคราะห์ เพื่อทราบลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยใช้ความถี่ ร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด

5.3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน Pearson Product Moment Correlation (r) เป็นการพิจารณาว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กันในระดับใดพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัย ที่เป็นโมเดลเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรกยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยต้องปรับโมเดลเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) คุณธรรมและจริยธรรม 1.2) ภาวะผู้นำ 1.3) ความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 1.4) ความสามารถในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ 1.5) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และตัวบ่งชี้ทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้

2. โมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)	SE	Z	R ²
1. คุณธรรมจริยธรรม (MOR)	1.000	0.814	0.031	25.975	0.662
2. ภาวะผู้นำ (LEA)	0.710	0.994	0.055	18.071	0.988
3. ความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (LIT)	1.021	0.913	0.038	24.270	0.833
4. ความสามารถในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ (ANC)	0.611	0.999	0.062	16.089	0.998
5. การพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD)	0.697	0.997	0.051	19.585	0.995

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง โมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.814-0.999 เรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากไปหาน้อย คือ 1) ความสามารถในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ (ANC) 2) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) 3) ภาวะผู้นำ (LEA) 4) ความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี (LIT) และ 5) คุณธรรมและจริยธรรม (MOR)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) คุณธรรมและจริยธรรม 1.2) ภาวะผู้นำ 1.3) ความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 1.4) ความสามารถในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ 1.5) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และตัวบ่งชี้ทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับ เซนนิ่งเกอร์ (Sheninger, 2023: 42-58) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเน้นว่าผู้บริหารมืออาชีพต้อง

มีคุณลักษณะครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการข้อมูล ต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่สามารถสร้างวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ต้องมีความเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีที่สามารถใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ที่มีความหมาย ต้องสามารถสร้างเครือข่าย ความร่วมมือผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในและนอกสถานศึกษา และต้องมีการพัฒนาตนเองและ วิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและบริบททางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยรัตนา ดวงแก้ว (2564: 24-30) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา มีอาชีพ และพบว่าผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยเน้น ว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นหัวใจสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาจากผู้ร่วมงานและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาวะผู้นำต้องมีความหลากหลายและปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำทางวิชาการ และภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารต้อง มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการเรียนการสอน ต้องสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และต้องมีการ พัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ

2. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นทดสอบความ สอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้ ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ 15 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เกิน 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า เป็นตัวบ่งชี้สามารถวัด องค์ประกอบได้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิโรจน์ สารรัตนะ และพรพรณี ผลประเสริฐ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพสำหรับสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์ เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพสำหรับสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของศตวรรษที่ 21 ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 650 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า สมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพสำหรับสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ หลักที่สำคัญ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านการบริหารการ เปลี่ยนแปลง มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเท่ากับ 0.95 รองลงมาคือ สมรรถนะด้านเทคโนโลยี และดิจิทัล มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 สมรรถนะด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีน้ำหนัก องค์ประกอบเท่ากับ 0.90 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ

0.89 และสมรรถนะด้านการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.87 ตามลำดับ โดยสรุป โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพ สำหรับสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นนี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย และ 85 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้งหมดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า จากการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) องค์ประกอบ คุณธรรมและจริยธรรม มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบภาวะผู้นำ มี 3 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบ ความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบ ความสามารถในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ มี 3 ตัวบ่งชี้ 5) องค์ประกอบการพัฒนา ตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มี 3 ตัวบ่งชี้ และโมเดลการวัดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งอาจได้กล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การมีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนจะ นำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การ พัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการนำไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารงานการศึกษา การพัฒนา คุณภาพการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1 อันเป็นผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการกำหนดคุณลักษณะ ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการ วิจัยไปเป็นแนวทางในพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการพัฒนาต่อไป
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดให้นำคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ
3. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามปีที่ทำการวิจัย ในการนำไปใช้ควร คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของบริบท สภาพแวดล้อม และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรต่อยอดการวิจัยในครั้งนี้โดยทำการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่นได้ และควรมีการศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบอื่นขึ้นให้เหมาะสมกับบริบท ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
2. สามารถนำไปศึกษาต่อเพื่อการทำวิจัยในระดับต่อไปได้ เช่น การสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling หรือ SEM) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบตัวแปรแฝงหลายชั้น (Higher Order CFA Model) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ขั้วฟ้า.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(1), 20-35.
- วิโรจน์ สารรัตนะ และ พรรณี ผลประเสริฐ. (2564). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพสำหรับสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 44(1), 143-162.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- Hallinger, P., & Heck, R. H. (2010). Collaborative leadership and school improvement: Understanding the impact on school capacity and student learning. *School Leadership and Management*, 30(2), 95-110.
- Sheninger, E. (2023). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times*. 3rd ed. Corwin Press.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตาก*

INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN SECONDARY SCHOOLS, MUEANG DISTRICT, TAK PROVINCE

นลรวีช ยุทธวงศ์

Nontawat Yuttawong

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

Corresponding author Email: nontawat192498@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากข้าราชการครู จำนวน 5 โรงเรียน ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 219 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1)ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก และ 2) แนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปเป็นแนวทาง ดังนี้ 2.1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจน ทันทสมัย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 2.2) ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรส่งเสริมเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ค่านิยม ตลอดจนการจัดโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา 2.3) ด้านการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม ควรให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ตั้งแต่ให้ทุกคนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมปรับปรุงแก้ไข 2.4) ด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีอิสระด้านความคิดในการวางแผนการปฏิบัติงาน สามารถประยุกต์ใช้วิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ มีความสอดคล้องกับงานและบริบทของ

* Received 29 March 2025; Revised 10 April 2025; Accepted 20 April 2025

สถานศึกษา และ5) ด้านการบริหารความเสี่ยง ควรมีการวางแผน วิเคราะห์ กำหนดแนวทางการควบคุม ป้องกัน กำกับ ติดตาม และตรวจสอบอย่างมีระบบ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This study aims to: 1) study the innovative leadership of school administrators and 2) study the innovative leadership approach of school administrators. Data were collected using questionnaires from teachers in 5 schools in the academic year 2024. The sample size was determined using Crazy and Morgan's table, resulting in a total sample of 219 people. Data were analyzed by finding percentages, means, and standard deviations. An interview form was used to collect data from 17 experts, school administrators, and teachers. Data was analyzed by content analysis.

The research findings revealed that: 1) The overall and specific aspects of innovative leadership among school administrators were at a high level. And 2) The proposed guidelines for fostering innovative leadership among school administrators include the following: 2.1) Vision for Change: Administrators should establish a clear, modern, and actionable vision, mission, strategy, and objectives. 2.2) Creating a Learning-Conducive Environment and Culture: Administrators should encourage participation from teachers and staff in setting goals, shaping the vision, defining values, and structuring school management. 2.3) Collaboration and Teamwork: Teachers and staff should be engaged in all aspects of work, including ideation, implementation, shared responsibility, and continuous improvement. 2.4) Developing Innovative Thinking Skills: Administrators should provide teachers and staff with the autonomy to plan and execute tasks, enabling them to apply creative and innovative work methods that align with the school's objectives and context. 2.5) Risk Management: A systematic approach should be implemented, including planning, analysis, control measures, preventive strategies, monitoring, and evaluation.

Keywords: Innovative Leadership, School Administrators, Secondary Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตราที่ 64 บัญญัติว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการเข้าสู่คนวัตกรรม หากสถานศึกษามีการดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าว จะทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้กับการบริหาร และการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี การพัฒนานวัตกรรมเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งเป็น องค์การแห่งนวัตกรรม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอด การเจริญเติบโตและการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันอย่างยั่งยืน สภาวะการณ์ดังกล่าวไม่ได้จำเพาะแต่อยู่ในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น การบริหารกิจการที่เกี่ยวกับสาธารณะในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ก็จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพในการทำให้กิจการดำเนินไปด้วยดี และบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นไปอย่างรวดเร็วอย่างไร้พรมแดน และกระทบกระเทือนไปทุกกิจการไม่ว่าแม้แต่ด้านการจัดการศึกษา ที่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2553) ปัจจุบันความสำเร็จในการศึกษานอกจากความรู้ ความสามารถของผู้บริหารแล้ว ยังต้องคำนึงถึงบทบาทของผู้นำหรือผู้บริหารด้วย ดังนั้นการบริหารงานที่ดีผู้บริหารต้องนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ได้ การบริหารงานของผู้ในยุคใหม่ต้องบริหารงานอย่างเป็นระบบต้องมีนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสม กับสถานการณ์เพื่อช่วยให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากกว่าการบริหารงานแบบเดิม

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา เพราะในการจัดการศึกษา นโยบาย หลักสูตร ความมุ่งหมายทางการศึกษาหรือวิธีการสอนต่าง ๆ นั้นสถานศึกษาจะนำไปใช้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น และยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนานตนเองอยู่ตลอดเวลา และในขณะเดียวกันก็ต้องมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงาน ไม่สังกัดกับความคิด และต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการบริหาร เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2552) ดังนั้นภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลง ต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งการขับเคลื่อนให้

สำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมให้มีความก้าวหน้าทันกับกระแสการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป การเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการที่ต้องเร่งปรับตัวให้ทันกระแสโลก มีการวางแผนเตรียมความพร้อมรองรับการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการวิธีใหม่ ๆ โดยมีการนำองค์การใช้เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ทำให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการรับรู้และใส่ใจรายละเอียดของเหตุการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง และเปิดใจรับแนวคิดใหม่ กล้าคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งนำแนวคิดเก่ามาต่อยอด เพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560)

ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา และก่อนระดับอุดมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพ ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 62 เขต คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 313/2564 สั่ง ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ได้แต่งตั้ง นายภูธนภัส พุ่มไม้ ผู้อำนวยการโรงเรียนตากพิทยาคม ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก และเพื่อให้การขับเคลื่อนการบริหารและจัดการการศึกษามัธยมศึกษา ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย ต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุดของทางราชการเป็นสำคัญ และในวันที่ 1 ตุลาคม 2567 นายอาณัติ ฝาทรม ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตากจนถึงปัจจุบัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ตั้งอยู่เลขที่ 4 ถนนท่าเรือ ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ดูแลบริการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 21 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีโรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน มีบุคลากรผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน ทั้งหมด 282 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก, 2568)

ผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคคลที่สำคัญซึ่งเป็นผู้หน้าที่ทำหน้าที่บริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้หลักการบริหารที่ทันสมัย เป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมพัฒนาครูในสถานศึกษาให้จัดการเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นแรงผลักดันส่งเสริมครูให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลและวิถีใหม่ในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษานำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารและข้าราชการครูในสถานศึกษา นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตากปีการศึกษา 2567 ได้แก่ โรงเรียนตากพิทยาคม โรงเรียนผดุงปัญญา โรงเรียนวังหินกิตติวิทยาคม โรงเรียนถนนอมราษฎรบำรุง และโรงเรียนวังประจวบวิทยาคม จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งหมด จำนวน 282 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตากปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 โรงเรียน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) รวมทั้งหมด จำนวน 219 คน

1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู รวมทั้งหมด จำนวน 17 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดตาก

2.2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตาก

2.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบให้สอดคล้องในการสร้างข้อคำถาม 2) ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม 3) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุม และความครบถ้วนของข้อคำถาม 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.90 และ 7) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2.3.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหา 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุม และความครบถ้วนของข้อคำถาม 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และ 5) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดตาก ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งหมด จำนวน 219 คน

3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บข้อมูลกับแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการ รวมทั้งหมด จำนวน 17 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดตาก

สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองจังหวัดตาก ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	มีการปฏิบัติ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	3.77	0.15	มาก 4
2	ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.18	0.03	มาก 1
3	ด้านการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม	3.79	0.16	มาก 3
4	ด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	3.70	0.14	มาก 5
5	ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.10	0.02	มาก 2
เฉลี่ยรวม		3.91	0.22	มาก

ตามตารางที่ 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านที่ 2 ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.18) รองลงมาคือ ด้านที่ 5 ด้านการบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.10) ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.79) ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 4 ด้านพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.70) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอมือง จังหวัดตาก มีดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจน ทันท่วงที สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมของสถานศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.2 ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ ค่านิยม ตลอดจนการจัดโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ตั้งแต่ให้ทุกคนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมปรับปรุงแก้ไข จนงานประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.4 ด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีอิสระด้านความคิดในการวางแผนในการปฏิบัติงาน สามารถประยุกต์ใช้วิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์มีความสอดคล้องกับลักษณะของงานที่ปฏิบัติและบริบทของสถานศึกษา

2.5 ด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน วิเคราะห์ความเสี่ยง กำหนดเป็นแนวทางหรือมาตรการควบคุมในการป้องกัน กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการบริหารความเสี่ยงอย่างมีระบบ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดตาก โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ที่ทันสมัย มีเป้าหมายที่ชัดเจน สร้างบรรยากาศวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการวางแผน วิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เป็นไปตามแนวคิดของ ฮอร์ธ (Horth, 2014; อ้างถึงใน จีระศักดิ์ นามวงษ์, 2563 : 29) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิธีการนำนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดการมีภาวะผู้นำ คือ การที่ผู้นำคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากเดิมเพื่อนำไปสู่วิธีการบริหารงานแบบใหม่ ซึ่งจะนำมาซึ่งการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) ภาวะผู้นำสำหรับนวัตกรรม ผู้นำจะต้องเรียนรู้วิธีการสร้างบรรยากาศองค์การ เพื่อให้บุคลากรในองค์การสามารถประยุกต์ใช้ความคิดเชิงนวัตกรรมในการบริหารความเสี่ยง แก้ไขปัญหา และพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ ภาวะผู้นำสำหรับนวัตกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรมีกระบวนการคิดที่แตกต่างและทำงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ ในการเผชิญสิ่งที่ท้าทาย เช่น การทำงานท่ามกลางทรัพยากรที่ขาดแคลน หรือการทำงานเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางการแข่งขัน สรุปได้ว่า ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์การ

เปลี่ยนแปลง ผู้นำต้องสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้นำต้องมีส่วนร่วม และทำงานเป็นทีม ผู้นำต้องสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในเป้าหมายด้านนวัตกรรม ผู้นำต้องมีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ผู้นำต้องมีกลยุทธ์นวัตกรรม และผู้นำต้องมีการบริหารความเสี่ยง ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยโชติ รอดหลง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้การสร้างบรรยากาศ ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม การคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม การพัฒนาทักษะ การให้รางวัล ในการสร้างนวัตกรรม การจัดการทีมนวัตกรรม การสร้างทีม และการค้นหาและทำงานร่วมกับผู้สนับสนุน 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ความทุ่มเทเวลาในการทำงาน การตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน ความคาดหวังที่สูง ความสัมพันธ์ เชิงบวกกับผู้ปกครอง ภาวะผู้นำด้านวิชาการ และสภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและปลอดภัย และ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อวิรุทธิ์ ผลอนันต์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก

2. ผลการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดตาก มีดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจกลยุทธ์และเป้าหมายที่ชัดเจน ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมของสถานศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา กันถิ่น (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ มีระดับภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร การมีส่วนร่วมใน การทำงานและทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กร นวัตกรรม และการคิดสร้างสรรค์

2.2 ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ ค่านิยม ตลอดจนการจัดโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ ศรีสนธิ (2562) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 3 ด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด ที่เหลืออีก 2 ด้าน อยู่ในระดับ มาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 3 ด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด ที่เหลืออีก 1 ด้าน อยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และด้านการมีวิสัยทัศน์

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ตั้งแต่ให้ทุกคนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมปรับปรุงแก้ไข จนงานประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับบทความของ จิตินันท์ นันทะศรี และคณะ(2563) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จึงจะก้าวสู่ความสำเร็จในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ดีต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และ 5) ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาได้

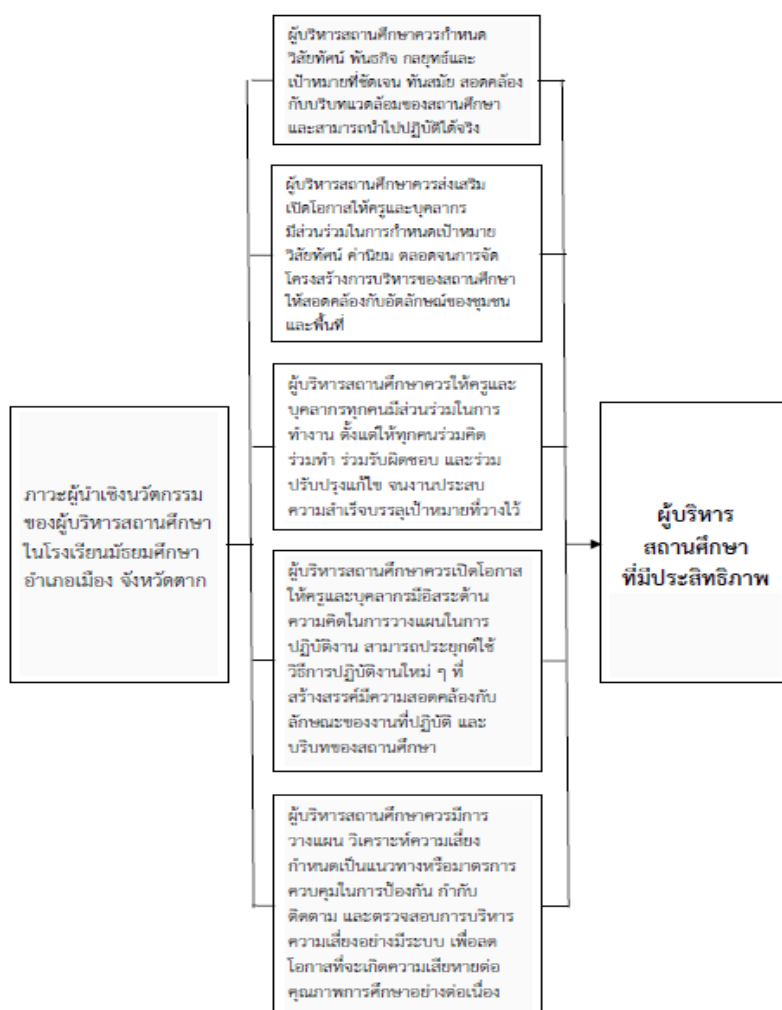
2.4 ด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีอิสระด้านความคิดในการวางแผนในการปฏิบัติงาน สามารถประยุกต์ใช้วิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์มีความสอดคล้องกับลักษณะของงานที่ปฏิบัติและบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮันเตอร์และคูเซนเบอร์รี่ (Hunter and Cushenbery, 2011; อ้างถึงใน อวิรุทธิ์ ผลอนันต์, 2566 : 17-18) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำที่จะกระตุ้นให้ผู้ นำแสดงพฤติกรรมในการคิดค้นกิจกรรมการพัฒนาโดยใช้แนวความคิดใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการสร้างความคิดใหม่ การสร้างกลยุทธ์ และการแก้ปัญหา โดยการใช้พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปิด เช่น การกระตุ้นให้บุคลากรคิดค้นทดลองสิ่งใหม่ พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประเภทนี้ เรียกว่า ภาวะผู้นำ

เชิงนวัตกรรมแบบสำรวจ 2) ภาวะผู้นำที่จะกระตุ้นให้ผู้นำเสนอแสดงพฤติกรรม โดยการปรับเปลี่ยน และการปรับปรุงความคิดที่มีอยู่แล้ว พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประเภทนี้ เรียกว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมแบบเพิ่มมูลค่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมแบบเพิ่มมูลค่าอาจต้องใช้ภาวะผู้นำหลายรูปแบบให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์ และความจำเป็นที่เกิดขึ้น

2.5 ด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน วิเคราะห์ ความเสี่ยง กำหนดเป็นแนวทางหรือมาตรการควบคุมในการป้องกัน กำกับ ติดตาม และ ตรวจสอบการบริหารความเสี่ยงอย่างมีระบบ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอร์ธ (Horth, 2014; อ้างถึงใน จีระศักดิ์ นามวงษ์, 2563 : 29) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิธีการนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดการมีภาวะผู้นำ คือ การที่ผู้นำคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ที่แตกต่าง จากเดิมเพื่อนำไปสู่วิธีการบริหารงานแบบใหม่ ซึ่งจะนำมาซึ่งการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) ภาวะผู้นำสำหรับนวัตกรรม ผู้นำจะต้องเรียนรู้วิธีการสร้างบรรยากาศองค์การเพื่อให้บุคลากร ในองค์การสามารถประยุกต์ใช้ความคิดเชิงนวัตกรรมในการบริหารความเสี่ยง แก้ไขปัญหาและพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ ภาวะผู้นำสำหรับนวัตกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง วัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรมีกระบวนการคิดที่แตกต่างและทำงานด้วย วิธีการใหม่ ๆ ในการเผชิญสิ่งที่ท้าทาย เช่น การทำงานท่ามกลางทรัพยากรที่ขาดแคลน หรือ การทำงานเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางการแข่งขัน เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดตาก ได้องค์ความรู้ใหม่ แสดงดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตาก ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก 2) แนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตาก ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ ดังนี้ (1) ด้าน การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจน ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมของสถานศึกษา และสามารถ

นำไปปฏิบัติได้จริง (2) ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ ค่านิยม ตลอดจนการจัดโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ (3) ด้านการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ตั้งแต่ให้ทุกคนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมปรับปรุงแก้ไข จนงานประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (4) ด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีอิสระด้านความคิดในการวางแผนในการปฏิบัติงาน สามารถประยุกต์ใช้วิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์มีความสอดคล้องกับลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และบริบทของสถานศึกษา (5) ด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน วิเคราะห์ความเสี่ยง กำหนดเป็นแนวทางหรือมาตรการควบคุมในการป้องกัน กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการบริหารความเสี่ยงอย่างมีระบบ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำแนวทางของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ และมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล และภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น และ 2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานการศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จิระศักดิ์ นามวงศ์. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตินันท์ นันทะศรี และ คณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร. 17(79), 11-20.
- ณัฐวุฒิ ศรีสนิท. (2562). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 7).

- กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
 บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). ฉบับปรับปรุงใหม่
 กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปวีณา กันถิ่น. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. ใน สารนิพนธ์ศึกษา
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยโชติ รอดหลง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน
 มัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก. (2568). ข้อมูลโรงเรียนในสังกัด. เรียกใช้เมื่อ
 18 มกราคม 2568 จาก
<https://bigdata.secondarytak.go.th/tableSchoollevel.php?op=2.11&year>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพมหานคร:
 สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร:
 บริษัท พริกหวานกราฟิค จำกัด.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. พิษณุโลก:
 พิษณุโลกดอทคอม.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวิรุทธิ์ ผลอนันต์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. หลักสูตรปริญญาการศึกษา
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Horth. (2014). Innovation leadership: How to use innovation to lead effectively,
 Work collaboratively, and drive results. Greensborough, NC: Center for
 Creative Leadership.
- Hunter and Cushenbery, L. (2011). Leading for innovation: Direct and indirect
 influences. Advances in Developing Human Resources. 13, 248-265.

แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*

GUIDELINES FOR ENHANCEMENT DIGITAL COMPETENCY OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS

สุจิตรา วันทอง¹, ธีระพล เพ็ญจันทร์², และ นวตกร หอมสิน³
Sujittra Wanthong¹, Teerapol Pengchan², and Nawattakorn Homsin³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹⁻³Udon Thani Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 67120605144@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 379 ได้จากการเปิดตาราง เครจซี่และมอร์แกน เครื่องที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.39 – 0.49 และ 2) แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 45 แนวทาง ดังนี้ ด้านการรู้และเข้าใจดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านการใช้ดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านแก้ปัญหาดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านการปรับตัวยุคดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง และด้านการมีจริยธรรมดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง

คำสำคัญ : แนวทางเสริมสร้าง, สมรรถนะดิจิทัล, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current conditions and desired conditions in digital competency of primary school administrators. 2) to find guidelines for enhancement digital competency of primary school

* Received 25 March 2025; Revised 10 April 2025; Accepted 21 April 2025

administrators. The sample group used for collecting questionnaire data consisted of 379 primary school administrators under the Primary Educational Service Area Offices in the academic year 2023. The sample was obtained using the open-table, Krejci and Morgan method. The research instruments were a questionnaire and interviews. Quantitative data were analyzed using percentages, mean, standard deviation and qualitative data were analyzed using content analysis.

The research findings indicate that 1) the current condition is generally at a moderate level, while the desired condition is at the highest level. The overall necessity index ranges between 0.39 – 0.49 and 2) The development guidelines for guidelines for digital competency of primary school administrators with a total of 45 guidelines, was established. as follows: digital awareness and understanding 9 guidelines; digital utilization 9 guidelines; digital problem-solving 9 guidelines; adaptability to the digital era 9 guidelines; and digital ethics 9 guidelines;

Keyword: guidelines for enhancement, digital competency, primary schools

บทนำ

โลกศตวรรษที่ 21 มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน (Disruptive Change) ส่งผลกระทบต่อองค์กรและพลเมืองโลกหลายด้าน ซึ่งมีปัจจัยมาจากความเจริญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทำให้เศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การผลิตและการจัดการเศรษฐกิจ มีการแข่งขันที่รุนแรงยิ่งขึ้น สังคมก้าวสู่ยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy Society) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็วทำให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ประสบปัญหาหลายประการ เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้และทักษะที่ทันสมัย ซึ่งเป็นประเด็นที่สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขันลดลง เพื่อความอยู่รอด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) สังคมปัจจุบันได้ปรับตัวเข้าสู่การเป็นสังคมฐานความรู้ ซึ่งคนในสังคมจะต้องเป็นแรงงานที่ใช้ความรู้ในการทำงาน (Knowledge Worker) ที่มีคุณลักษณะสำคัญคือ เป็นบุคคลที่พร้อมเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยทักษะที่ควรมีของคนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการรู้สารสนเทศ เป็นต้น (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2565)

ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล จึงกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (ราชกิจจา

นุเบกษา, 2561) แผนดังกล่าวมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาครัฐ สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างโอกาสทางสังคม และปฏิรูปภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) นอกจากนี้ ยังมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2560 ให้พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560)

จากการเปลี่ยนแปลง ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องผลิตและพัฒนากำลังคน ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเร่งด่วน โดยต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ การปรับหลักสูตรและวิธีการประเมินผลที่ตั้งอยู่บนฐานของเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) จึงจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำองค์กรเป็นกลไกและตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและกำหนดทิศทางความสำเร็จของโรงเรียนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2551) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, และ ภาวิข ทองโรจน์, 2559)

สมรรถนะดิจิทัลจึงมีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัล ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีต่างๆ เช่น Cloud Computing, Mobile Devices, Social Network และ Internet of Things (IoT) (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561) รวมทั้งการนำระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารมาใช้ในองค์กร (EIS: Exclusive Information System) ระบบนี้จะให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจสั่งการเมื่อพบปัญหาสามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและนอกองค์กร (ดำรง ชลสุข, 2563) ผู้บริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัลจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าแท้จริง (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) แม้ผู้บริหารโรงเรียนจะมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แต่ยังคงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะดิจิทัลของผู้บริหารที่ยังอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารไม่ทราบนโยบายด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ขาดทักษะการสร้างสื่อดิจิทัล การใช้งาน Google และแอปพลิเคชันต่างๆ (อดิศักดิ์ ด้านวังขวา, 2564) โดยควรจะต้องมีการพัฒนา

ทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล ทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างสรรค์และนวัตกรรมดิจิทัล ทักษะการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมดิจิทัล ทักษะการสื่อสารดิจิทัล และทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

นโยบายภาครัฐที่มุ่งส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของพลเมือง เทคโนโลยีดิจิทัลจึงทวีความสำคัญยิ่งขึ้นต่อการบริหารจัดการโรงเรียน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนกลายเป็นความจำเป็นเร่งด่วน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในหัวข้อ แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับกำหนดแนวทาง และส่งเสริมการนำความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านดิจิทัลไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปีการศึกษา 2566 จาก 26,905 โรงเรียน ได้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 26,905 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปีการศึกษา 2566 ได้จากการเปิดตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 609) จำนวน 379 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 379 คน ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งออกเป็น 6 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันตก และใช้เขตพื้นที่เป็นหน่วยของการสุ่ม กำหนดสัดส่วนเขตพื้นที่ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ 20 ของเขตพื้นที่ทั้งหมดในภาคนั้นๆ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนและจำนวนที่เหมาะสม และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ ที่เข้าร่วมสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ และความสอดคล้อง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งหมด จำนวน 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเป็นแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 12 คน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 นำมาใช้มาเพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.49 - 0.97 นำแบบสอบถาม ไปพิจารณาความสอดคล้องข้อคำถามกับผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α = Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 117) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coeffect) ของครอนบัก มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 ฉบับ เพื่อขดเชยการสูญหาย ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 403 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.56 ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 379 ฉบับ และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และแบบสอบถาม ใช้ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความค่าเฉลี่ยแบบข้อความเชิงนิมิต การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ใช้ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณจากสูตร $PNI_{Modified} = (I-D)/D$ (I=สภาพที่พึงประสงค์ D=สภาพปัจจุบัน) โดยดัชนีความต้องการจำเป็น ตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ถือว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา (สุวิมล ร่องวางนิช, 2548: 69) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I) ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น

สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	D ค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบัน	I ค่าเฉลี่ยสภาพ พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. การรู้และเข้าใจดิจิทัล	3.48	4.94	0.42	4
2. การใช้ดิจิทัล	3.33	4.98	0.49	1
3. การแก้ปัญหาดิจิทัล	3.42	4.93	0.44	3
4. การปรับตัวยุคดิจิทัล	3.39	4.96	0.46	2
5. การมีจริยธรรมดิจิทัล	3.57	4.97	0.39	5

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาดัชนีความต้องการจำเป็นตามเกณฑ์ $PNI_{modified}$ 0.30 ขึ้นไปถือว่ามีความต้องการจำเป็น พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกองค์ประกอบมีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.39 - 0.49$) โดยองค์ประกอบการใช้ดิจิทัลมีความต้องการจำเป็นลำดับแรก ($PNI_{modified} = 0.49$) รองลงมา คือ การปรับตัวยุคดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.46$) การแก้ปัญหาดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.44$) การรู้และเข้าใจดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.42$) และการมีจริยธรรมดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.39$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านการรู้และเข้าใจดิจิทัล มีแนวทางจำนวน 9 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารควรเรียนรู้เข้าใจกรอบมเชิงปฏิบัติการ (2) ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ (3) ผู้บริหารควรเข้าร่วมสัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในวงการศึกษา (4) ผู้บริหารควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนผู้บริหารด้วยกันมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ด้านเทคโนโลยี (5) ผู้บริหารควรผู้บริหารควรอ่านบทความ, หนังสือ, หรือเรียนออนไลน์ (6) ผู้บริหารควรทราบเทรนด์เทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ (7) ผู้บริหารควรติดตามข่าวสารไอทีอย่างสม่ำเสมอ (8) ผู้บริหารควรเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (9) ผู้บริหารควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านไอทีที่สามารถขอคำแนะนำจากผู้รู้

2. ด้านการใช้ดิจิทัล มีแนวทาง มีแนวทางจำนวน 9 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารสามารถใช้คอมพิวเตอร์, โปรแกรม, ระบบออนไลน์ต่างๆ ในการนำเทคโนโลยีมาช่วยงานบริหาร (2) ผู้บริหารควรสนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้เทคโนโลยี (3) ผู้บริหารสามารถสร้างสื่อการสอนแบบดิจิทัล เช่น คลิปวิดีโอ, เกม สร้างสื่อการสอนดิจิทัลที่น่าสนใจ (4) ผู้บริหารสามารถจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (5) ผู้บริหารสามารถใช้ไลน์ เฟซบุ๊ก สื่อสารกับผู้ปกครองผ่านช่องทางดิจิทัล (6) ผู้บริหารสามารถใช้โปรแกรมหรือระบบออนไลน์ เพื่อการประเมินผลนักเรียน (7) ผู้บริหารควรใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลโรงเรียนด้วยระบบดิจิทัล (8) ผู้บริหารควร

อบรม และเรียนออนไลน์ หรือพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยี (9) ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ

3. ด้านแก้ปัญหาดิจิทัล มีแนวทาง มีแนวทางจำนวน 9 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารควรรู้ว่าปัญหาเกิดจากอะไร วิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุของเทคโนโลยีดิจิทัล (2) ผู้บริหารควรศึกษาค้นหาวิธีแก้ไขหรือข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต (3) ผู้บริหารสามารถลองผิดลองถูกได้ ลงมือแก้ไขปัญหาด้วยวิธีต่างๆ (4) ผู้บริหารควรพิจารณาวิธีไหนได้ผลดีที่สุด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา (5) ผู้บริหารควรฝึกคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาบ่อยๆ ฝึกฝนทักษะการแก้ปัญหา (6) ผู้บริหารควรขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ ปรึกษาขอความช่วยเหลือจากผู้รู้ (7) ผู้บริหารควรให้ครูรู้วิธีแก้ปัญหาเบื้องต้น อบรมการแก้ปัญหาให้กับบุคลากร (8) ผู้บริหารสามารถรวบรวมวิธีแก้ปัญหาที่พบบ่อย หรือจัดทำคู่มือการแก้ปัญหา (9) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้กล้าลองผิดลองถูก สร้างบรรยากาศที่ไม่กลัวความผิดพลาด

4. ด้านการปรับตัวยุคดิจิทัล มีแนวทางจำนวน 9 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารควรเปิดรับสิ่งใหม่ๆ เปิดรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (2) ผู้บริหารควรเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ อยู่เสมอ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (3) ผู้บริหารควรปรับตัวและยืดหยุ่นกับการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เข้ากับเทคโนโลยี (4) ผู้บริหารควรมองเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยี คิดบวก มองเห็นโอกาส (5) ผู้บริหารควรทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม (6) ผู้บริหารควรส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (7) ผู้บริหารควรวางแผนสำหรับอนาคตของเทคโนโลยี มองการณ์ไกลวางแผนอนาคต (8) ผู้บริหารไม่ควรกังวลที่จะลองสิ่งใหม่ๆ กล้าที่จะทดลองสิ่งใหม่ (9) ผู้บริหารควรแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์

5. ด้านการมีจริยธรรมดิจิทัล มีแนวทางจำนวน 9 แนวทาง ดังนี้ (1) ผู้บริหารไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น (2) ผู้บริหารไม่ควรละเมิดลิขสิทธิ์ เคารพในสิทธิส่วนบุคคล (3) ผู้บริหารควรป้องกันตนเองจากภัยต่างๆ ระวังระวังภัยออนไลน์ต่างๆ (4) ผู้บริหารควรใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่เป็นประโยชน์ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (5) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสใช้เทคโนโลยี สนับสนุนให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยี (6) ผู้บริหารควรดูแลนักเรียนไม่ให้ถูกรังแกทางออนไลน์ ป้องกันการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (7) ผู้บริหารควรสอนนักเรียนให้อินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้อง ปลูกฝังจริยธรรมออนไลน์ให้นักเรียน (8) ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต (9) ผู้บริหารควรกำหนดกฎการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนให้ชัดเจน กำหนดนโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียน

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ภาพที่ 1 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. ด้านการรู้และเข้าใจดิจิทัล ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรส่งเสริมตนเองให้มีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการเข้ารับการอบรม ฝึกปฏิบัติ เข้าร่วมสัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายผู้บริหาร ติดตามข่าวสารไอทีอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงศึกษาดูงานด้วยตนเองผ่านบทความ หนังสือ หรือหลักสูตรออนไลน์ ตลอดจนทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่และขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

2. ด้านการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานและการจัดการเรียนรู้ เช่น การใช้โปรแกรมสำนักงาน ระบบสารสนเทศ และแพลตฟอร์มออนไลน์ การสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและใช้สื่อดิจิทัล การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์หรือแบบผสมผสาน การสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านช่องทางดิจิทัล การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี การจัดการฐานข้อมูลโรงเรียน รวมถึงการพัฒนาตนเองและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาด้วยเทคโนโลยี

3. ด้านแก้ปัญหาดิจิทัล ผู้บริหารควรมีกระบวนการแก้ปัญหาดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุ ศึกษาวิธีการแก้ไขจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น คู่มือ อินเทอร์เน็ต หรือผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้แนวทางต่าง ๆ ประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ การจัดทำคู่มือแนวทางแก้ไขปัญหาลำดับต้น จัดอบรมบุคลากร และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาศักยภาพการรับมือกับปัญหาดิจิทัลอย่างยั่งยืน

4. ด้านการปรับตัวยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี พร้อมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ปรับวิธีการให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล มองเห็นโอกาสจากเทคโนโลยี สร้างความร่วมมือภายในองค์กร ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต คาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และกล้าทดลองนวัตกรรม พร้อมแบ่งปันประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5. ด้านการมีจริยธรรมดิจิทัล ผู้บริหารการศึกษาควรเคารพสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและบุคลากร ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างรับผิดชอบและสร้างสรรค์ ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ตระหนักถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์และปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัย ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมความเท่าเทียมทางดิจิทัล ป้องกันการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ และบูรณาการจริยธรรมดิจิทัลในการเรียนการสอน รวมถึงกำหนดนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับผลศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการจำเป็นในการหาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้ดิจิทัล การมีจริยธรรมดิจิทัล ด้านการปรับตัวดิจิทัล การรู้และเข้าใจดิจิทัล และการแก้ปัญหาดิจิทัล ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลย์ วงศ์ทัฬหวัฒน์ (2564) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบประกันคุณภาพ การศึกษายุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานระบบประกันคุณภาพการศึกษายุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การหาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่ามีแนวทาง ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 45 แนวทาง ดังนี้ ด้านการรู้และเข้าใจดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านการใช้ดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านแก้ปัญหาดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านการปรับตัวยุคดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง และด้านการมีจริยธรรมดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการรู้และเข้าใจดิจิทัล ผู้บริหารโรงเรียนประถมสามารถเพิ่มพูนความรู้ด้านดิจิทัลได้หลายวิธีเลย เช่น ไปอบรมฝึกปฏิบัติจริงเรื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม อินเทอร์เน็ต และการป้องกันภัยออนไลน์ ไปดูงานโรงเรียนอื่นๆ ที่ใช้เทคโนโลยีได้ดี เข้าร่วมสัมมนาเพื่ออัปเดตความรู้ใหม่ๆ

คุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารโรงเรียนอื่น ศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองจากบทความ หนังสือ หรือ เรียนออนไลน์ ตามข่าวสารไอทีเป็นประจำ ลองใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ากลุ่มออนไลน์พูดคุยกับ คนอื่นๆ หรือปรึกษาผู้เชี่ยวชาญโดยตรงก็ได้ โดยงานวิจัยของ อธิธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) เรื่อง ความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครูในสำนักงานเขตบริการ การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดตรัง 13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีมีภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิวรรณ แปนทอง และ อภิชาติ เล นะนันท์ (2561) เรื่องสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้แบบดิจิทัลในระดับมากเช่นกัน ผลการวิจัยทั้งสองนี้ยืนยันถึง ความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

2.2 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้หลากหลาย เช่น การนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนผ่านโปรแกรมสำนักงาน ระบบสารสนเทศ และ แพลตฟอร์มออนไลน์ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ การสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ หรือแบบผสมผสาน (blended learning) การใช้เทคโนโลยีเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครอง นักเรียน และบุคลากร การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการฐานข้อมูล โรงเรียนด้วยระบบดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และการ สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2564) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะความเข้าใจและ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากร โดยเน้นการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น การปรับเปลี่ยนองค์กร และการสร้างเครือข่ายการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึง กำหนดให้การพัฒนาทักษะดังกล่าวเป็นข้อบังคับ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ณิชรณันท์ ชันทอง และสุชาดา บุปผา (2564) ที่เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความ เข้าใจ และความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต และสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่องานและการ ทำงานร่วมกันในองค์กร

2.3 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านแก้ปัญหาดิจิทัล การแก้ปัญหาดิจิทัลของผู้บริหาร จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการที่เป็น ระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุ ค้นหาหาข้อมูลและวิธีแก้ปัญหาจากแหล่ง ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต คู่มือ หรือผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงทดลองแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่

หลากหลาย ประเมินผลการแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายสนับสนุนกับผู้เชี่ยวชาญ การจัดอบรมการแก้ปัญหาให้บุคลากร การจัดทำคู่มือการแก้ปัญหาเบื้องต้น และการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้จากความผิดพลาดก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การแก้ปัญหาดิจิทัลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ แนวคิดของ สงบ อินทรมณี (2562) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการมีวิสัยทัศน์ในการใช้ข้อมูล การสร้างมูลค่าเพิ่มในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างความโดดเด่นให้กับโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญจมาศ ตันสูงเนิน (2564) เรื่อง องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัลประกอบด้วยความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนและการใช้ ICT ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งสองแนวคิดนี้จึงสนับสนุนซึ่งกันและกันในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนยุคใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

2.4 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการปรับตัวยุคดิจิทัล การปรับตัวของผู้บริหารในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องอาศัยการเปิดใจยอมรับและเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่เสมอ พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วยการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ผู้บริหารควรมีความยืดหยุ่น ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี คิดเชิงบวก มองเห็นโอกาสและประโยชน์ของเทคโนโลยี สร้างความร่วมมือกับผู้อื่น ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในองค์กร มองการณ์ไกล คาดการณ์แนวโน้มและเตรียมความพร้อม ถ้าที่จะทดลองสิ่งใหม่ๆ และแบ่งปันความรู้และประสบการณ์กับผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของจิณณวัตร ปะโคทั้ง (2561: 164) ที่ให้ความเห็นว่าปัจจุบันเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและผลกระทบต่อการศึกษากการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีได้ก้าวเข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันมากขึ้นในทุกๆ ด้าน ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ มีทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอในโลกดิจิทัล เพื่อให้สามารถบริหารโรงเรียนที่ต้องพัฒนาครู พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะทางด้านเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ

2.5 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการมีจริยธรรมดิจิทัล การมีจริยธรรมดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับผู้บริหารควรเคารพสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและบุคลากร ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างรับผิดชอบและสร้างสรรค์ ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ตระหนักถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์และปฏิบัติตามหลักความปลอดภัย ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมความเท่าเทียมทางดิจิทัล สร้างความตระหนัก

และแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ บุคลากรจริยธรรมดิจิทัลในการเรียนการสอน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม และกำหนดนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนให้ชัดเจน สอดคล้องกับสุภัททรา สังขวร (2560, หน้า 118) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยความระมัดระวัง และเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (American Institute for Research: AIR. 2009) สอดคล้องกับอภิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) ที่ศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องตามกฎหมายและกำหนด ระเบียบการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ว่า ระดับผลศึกษาสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่ามีแนวทางซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 45 แนวทาง ดังนี้ ด้านการรู้และเข้าใจดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านการใช้ดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านแก้ปัญหาดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ด้านการปรับตัวยุคดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง และด้านการมีจริยธรรมดิจิทัล จำนวน 9 แนวทาง ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ข้อเสนอแนะด้านการใช้ดิจิทัล การมีจริยธรรมดิจิทัล ด้านการปรับตัวดิจิทัล ด้านการรู้และเข้าใจดิจิทัล และด้านการแก้ปัญหาดิจิทัล โดยโรงเรียนประถมศึกษา ควรนำสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานตนเองในแต่ละด้าน 1.2 ควรนำแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา นี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตนเอง 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรมีศึกษาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการแก้ปัญหาดิจิทัล เพื่อให้ผู้บริหารสามารถรับมือกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุ และเลือกใช้เครื่องมือหรือวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ตลอดจนพัฒนากระบวนการคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน โดยควรคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน ความพร้อมของบุคลากร และทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่วางไว้ และขยายผลให้เกิดความยั่งยืนต่อไป.

เอกสารอ้างอิง

- กณิชา ศิริศักดิ์. (2559). การวิจัยหลักสูตรวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการครูและบุคลากรสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีอาซิฟ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต.
- ดำรงค์ ชลสุข. (2563). มติชนมิตครุ: 20 ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูยุค 4.0. หนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์. เรียก ใช้เมื่อ 5 มกราคม 2564, จาก https://www.matichon.co.th/education/news_1890713
- เบญจมาศ ต้นสูงเนิน. (2564). องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 13(1), 22-40.
- พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2565). การพลิกโฉมระบบการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580: ฉบับราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 2 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.ocsc.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). กรอบสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับพลเมืองไทย. เรียกใช้เมื่อ 2 สิงหาคม 2566 จาก https://web.parliament.go.th/assets/portals/1/files/digital_competence_framework_for_thai_citizens.pdf
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสพวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(6), 117–133.

- สุกัญญา แซ่มซ้าย. (2565). การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิศักดิ์ ด้านวังขวา. (2564). สมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วารสารโครงการทวีปัญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ, 1(2), 3-14.
- Dyer, J., Gregersen, H., & Christensen, C. (2011). *The Innovator's DNA; Mastering the of Disruptive Innovators*. Brighton: Harvard Business School Press.
- Hero, L., Lindfors, E., & Taatila, V. (2017). Individual innovation competence: A systematic review and future research agenda. *International Journal of Innovation and Learning*, 21(3), 285-307.
- Porcini, M. (2015). The 8 qualities of the Innovator and the 7 characteristics of the Design Thinker. Retrieved September 2, 2023, from www.linkedin.com/pulse/8-qualities-innovator-7-characteristics-design-thinker-mauro-porcini/

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*

FACTORS AFFECTING MATHEMATICAL THINKING OF MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS

สรอัทธ์ เทียมวงศ์¹ และ นวพล นนทภา²

Soraoat Thiamwong¹ and Navapon Nontapa²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author's Email: Soraat1234@gmail.com¹, E-mail: Nawapoon@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 119 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบการคิดทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบความรู้ทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และแบบวัดเจตคติทางคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากค่ามากไปหาน้อย มีตัวแปรความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ (X_1) ความรู้ทางคณิตศาสตร์ (X_2) การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ (X_3) เจตคติทางคณิตศาสตร์ (X_4) มีความสัมพันธ์กับการคิดทางคณิตศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ .823, .793, .776 และ .634 ตามลำดับ ซึ่งทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ปัจจัยด้านความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ (X_1) ด้านความรู้ทางคณิตศาสตร์ (X_2) ด้านการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ (X_3) และด้านเจตคติทางคณิตศาสตร์ (X_4) ร่วมกันพยากรณ์การคิดทางคณิตศาสตร์ ($\hat{Y}$) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ร้อยละ 74.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถนำค่าที่ได้มาเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

* Received 5 April 2025; Revised 10 April 2025; Accepted 21 April 2025

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = -2.663 + 0.113(X_1) + 0.203(X_2) + 0.143(X_3) + 0.047(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z_{\hat{Y}} = 0.208(X_1) + 0.414(X_2) + 0.204(X_3) + 0.138(X_4)$$

คำสำคัญ: การคิดทางคณิตศาสตร์, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the factors affecting mathematical thinking of Mathayomsuksa 2 students. And 2) Create a forecast equation that affects the mathematical thinking of Mathayomsuksa 2 students. The sample group used in this research was Mathayomsuksa 2 students of BuraphaPittayakarn School in the second semester of the academic year 2024, totaling 119 students. The sample group selection by cluster random sampling. The research tools are a test of mathematical thinking, a test of mathematical understanding, a test of mathematical knowledge, a test of mathematical connection, and a measure of attitude towards mathematics. The statistics used for data analysis included percentage, mean, and standard deviation, Pearson correlation analysis and Stepwise multiple regression analysis.

The research results found that: 1) The factors affecting mathematical thinking, by ranking the correlation coefficient values at the .05 statistical significance level from highest to lowest, the variables mathematical understanding (X_1), mathematical knowledge (X_2), mathematical connection (X_3), and attitude towards mathematics (X_4) were related to mathematical thinking with the following correlation coefficient values: .823, .793, .776, and .634, respectively. All variables were statistically significant at the .05 level. And 2) The factors of mathematical understanding (X_1), mathematical knowledge (X_2), mathematical connection (X_3), and attitude towards mathematics (X_4) together predicted mathematical thinking ($\hat{Y}$) of Mathayomsuksa 2 students at 74.80 percent, with statistical significance at the .05 level. The obtained values can be written as a forecasting equation as follows:

Forecasting equations of raw scores are

$$\hat{Y} = -2.663 + 0.113(X_1) + 0.203(X_2) + 0.143(X_3) + 0.047(X_4)$$

Forecasting equations of standard scores are

$$Z_y = 0.208(X_1) + 0.414(X_2) + 0.204(X_3) + 0.138(X_4)$$

Keywords: Mathematical Thinking, The Factors Affecting Mathematical Thinking.

บทนำ

การคิดทางคณิตศาสตร์เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่าเราจะเริ่มต้นจัดการกับปัญหาที่ประสพอย่างไร มีการนำประสบการณ์เดิมมาใช้วางแผนแก้ปัญหาต้องใช้เวลาและความมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดกระบวนการตั้งคำถาม และหาคำตอบอย่างเฉียบพลัน การเพิ่มพูนการคิดทางคณิตศาสตร์ทำได้โดยฝึกคิดแก้ปัญหา อย่างตรงไปตรงมา คิดไตร่ตรองจากประสบการณ์เดิม การลงมือปฏิบัติจริง มีการค้นคว้าสืบสวนสอบสวนค้นคว้าหาคำตอบ ผู้ใดมีความคิดลักษณะนี้จะช่วยบ่งชี้ว่าจะเป็นผู้ที่สามารถให้ความเป็นเหตุเป็นผลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีอีกด้วย (Rickart, 1997) การคิดทางคณิตศาสตร์เป็นการประยุกต์วิธีการอย่างเป็นระบบจนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับปริมาณหรือจำนวน จนกระทั่ง สามารถนึกถึงแบบรูปสถานการณ์ปัญหาทั่วไป และเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายได้ องค์ประกอบของการคิดทางคณิตศาสตร์ไว้วามี 3 องค์ประกอบ คือ การแก้ปัญหา (Problem Solving Skills) ประกอบด้วยการใช้ยุทธวิธีในการแก้ปัญหา และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย การนำเสนอตัวแทนความคิด (Representation Skills) ใช้การนำเสนอความสัมพันธ์ที่สามารถมองเห็นสัญลักษณ์ ตัวเลข ภาษา และการให้เหตุผล (Reasoning Skills) พิจารณาในส่วนของการให้เหตุผลอุปนัยและนิรนัย เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการคิดทางคณิตศาสตร์รวมถึงการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เนื่องจากการคิดทางคณิตศาสตร์เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่กำลังประสบอยู่คือ ไม่รู้ว่าการคิดทางคณิตศาสตร์ของเด็กเป็นแบบใด ควรทำความเข้าใจว่าเด็กคิดอย่างไร ซึ่งนับว่าเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อหาทางส่งเสริมแนะนำได้อย่างถูกต้อง (Kriegler, 2004)

อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ปี 2022 ของประเทศไทย พบว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์อยู่ที่ 394 คะแนน ซึ่งลดลงจากการประเมิน ครั้งก่อนในปี 2018 ถึง 25 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ของประเทศสมาชิก OECD อยู่ที่ 472 คะแนน ซึ่งหมายความว่าคะแนนของนักเรียนไทยยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD การลดลงของคะแนนในครั้งนี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการศึกษาไทย เพื่อยกระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566) เมื่อพิจารณา จากผลการทดสอบ O-NET พบว่า การศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ย

เท่ากับ 25.38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่ามาตรฐานขั้นต่ำร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566)

ด้วยเหตุนี้ ผลจากการประเมินชี้ให้เห็นถึงปัญหาของนักเรียนยังไม่ได้รับการปรับปรุงในเรื่องของการคิดทางคณิตศาสตร์ อีกทั้งการส่งเสริมการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนมีความสำคัญมากเพราะจะเป็นการส่งเสริมกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ได้ดี จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ ซึ่งมีส่วนช่วยพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น และเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการศึกษาต่อในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับการคิดทางคณิตศาสตร์
2. สมประสิทธิ์การถดถอยเชิงซ้อนของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9 ห้อง โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 141 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 119 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 94 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 354 คน (โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 119 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 34 คน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 28 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 30 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 27 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบทดสอบการคิดทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.51-0.59 มีค่าอำนาจจำแนก 0.86-0.92 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

2.2 แบบทดสอบความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 8 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.46-0.51 มีค่าอำนาจจำแนก 0.88-0.92 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

2.3 แบบทดสอบความรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 8 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.54-0.61 มีค่าอำนาจจำแนก 0.84-0.90 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

2.4 แบบทดสอบการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.54-0.58 มีค่าอำนาจจำแนก 0.78-0.86 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

2.5 แบบวัดเจตคติทางคณิตศาสตร์ มีลักษณะมาตรวัด 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก 0.76-0.84 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดวันเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ดำเนินการส่งเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ จากงานวิจัย หนังสือ วารสารที่เกี่ยวข้องและขอเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อได้ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์

3.3 นำผลจากการสังเคราะห์ มาสร้างแบบทดสอบการคิดทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบความรู้ทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดเจตคติทางคณิตศาสตร์ แล้วดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือตาม ขั้นตอนในการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.4 ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้กับผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคารและทำบันทึกข้อความชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และแจ้งความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.5 ติดต่อขอความร่วมมือแก่ครูผู้สอนประจำวิชา เพื่อชี้แจงขอความร่วมมือจากนักเรียน

3.6 ติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย บทบาทหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทดสอบ และขอความร่วมมือในการสอบด้วยความตั้งใจเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง

3.7 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จากการทำแบบทดสอบการคิดทางคณิตศาสตร์ จำนวน 4 ข้อ แบบทดสอบความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ จำนวน 8 ข้อ แบบทดสอบความรู้ทางคณิตศาสตร์ จำนวน 8 ข้อ แบบทดสอบการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ จำนวน 6 ข้อ และแบบวัดเจตคติทางคณิตศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปตรวจสอบความสมบูรณ์และทำการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

3.8 ดำเนินการตรวจให้คะแนน เพื่อประเมินจากการทำ แล้วนำผลจากการทำแบบทดสอบที่นักเรียนได้เขียนตอบไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis)

4.2 การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์ (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่ส่งผลทางคณิตศาสตร์ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ (X_1)	13.85	6.52	ปานกลาง
ความรู้ทางคณิตศาสตร์ (X_2)	12.55	7.21	ปานกลาง
การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ (X_3)	9.67	5.01	ปานกลาง
เจตคติทางคณิตศาสตร์ (X_4)	3.20	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.85 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.52 การแปลความหมายอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.21 การแปลความหมายอยู่ในระดับปานกลาง การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 9.67 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.01 การแปลความหมายอยู่ในระดับปานกลาง เจตคติทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.69 แปลความหมายอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อแสดงว่าปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับการคิดทางคณิตศาสตร์ ปรากฏดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
Y	1	-	-	-	-
X ₁	.776**	1	-	-	-
X ₂	.823**	.805**	1	-	-
X ₃	.793**	.818**	.819**	1	-
X ₄	.634**	.543**	.623**	.601**	1

หมายเหตุ. **, * ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการคิดทางคณิตศาสตร์ มีค่า นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .776, .823, .793 และ .634 ตามลำดับ

2. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความถดถอยเชิงซ้อน จากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงซ้อน ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงซ้อน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P—value
Regression	4	1122.183	280.546	88.74	.000**
Residual	114	360.388	3.161		

Total	118	1482.571	
<i>R</i>	<i>R</i> Square	<i>Adj. R</i> Square	<i>SE.</i> of the Estimate
.870	.757	.748	1.778

จากตาราง 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปีที่ 2 ได้ค่า $F = 88.74$ และค่าความน่าจะเป็นของ $p\text{-value} = .000$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า $\alpha = .05$ จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือมี H_1 อย่างน้อย 1 ค่า ที่มีความสัมพันธ์กับการคิดทางคณิตศาสตร์ และพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์เชิงซ้อน (R) มีเท่ากับ .870 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 1.778 ส่วนค่า R Square (R^2) จะเป็นค่าที่ระบุว่าคุณภาพการแปรปรวนตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรพยากรณ์คิดเป็นร้อยละเท่าไร (หรือที่เรียกว่าอำนาจการพยากรณ์) สามารถหาได้โดยการคูณค่า R Square (R^2) ด้วย 100 จากตารางพบว่า ตัวแปรความแปรปรวนของ Y ได้ 0.757×100 เท่ากับร้อยละ 75.70 ส่วนค่า Adjusted R Square ($Adj. R^2$) เป็นการปรับแก้ค่า R Square (R^2) ให้ได้ค่าที่มีความเหมาะสมมากกว่าค่า R Square (R^2) หากเกิดกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย ๆ ค่า R Square (R^2) จะประมาณค่าสูงเกินกว่าค่าจริงของประชากร (Overestimation) จึงควรพิจารณาอำนาจการพยากรณ์ จากค่า Adjusted R Square ($Adj. R^2$) จึงจะเหมาะสมมากกว่า ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ สามารถทำนายการคิดทางคณิตศาสตร์ได้เท่ากับร้อยละ 74.8

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงซ้อนระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ กับการคิดทางคณิตศาสตร์ จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงซ้อนระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์

ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	<i>B</i>	<i>B</i> <i>std.error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>P</i> – <i>value</i>
ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ (X_1)	.113	.048	.208	2.363	.020*
ความรู้ทางคณิตศาสตร์ (X_2)	.203	.045	.414	4.530	.000*
การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ (X_3)	.143	.065	.204	2.200	.030*
เจตคติทางคณิตศาสตร์ (X_4)	.047	.020	.138	2.293	.024*
ค่าคงที่(Constant)	-2.663	1.115		-2.389	.019*

หมายเหตุ *,** มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

โดนสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -2.663 + 0.113(X_1) + 0.203(X_2) + 0.143(X_3) + 0.047(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{\hat{Y}} = 0.208(X_1) + 0.414(X_2) + 0.204(X_3) + 0.138(X_4)$$

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ ความเข้าใจ ทางคณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.52 การแปลความหมาย อยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.21 การแปลความหมายอยู่ในระดับปานกลาง การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.01 การแปลความหมายอยู่ในระดับปานกลาง เจตคติทางคณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.69 การแปลความหมายอยู่ในระดับปานกลาง และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการคิดทางคณิตศาสตร์มีนัยสำคัญ .05 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ รองลงมา ได้แก่ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .823, .793, .776 และ .634 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากความรู้ทางคณิตศาสตร์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์มากที่สุด นักเรียนที่มีความรู้ทางคณิตศาสตร์ระดับสูง สามารถดำเนินการทางคณิตศาสตร์และเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่ดี มีแนวโน้มที่จะมีการคิดทางคณิตศาสตร์สูง รองลงมาคือ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ นักเรียนที่มีการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ระดับสูง จะสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี มีแนวโน้มที่จะพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น รองลงมาคือ ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ นักเรียนที่มีความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ระดับสูง จะสามารถวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้ดีกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ที่ดี มักจะสามารถพัฒนาการคิดได้ดีขึ้น และรองลงมาคือ เจตคติทางคณิตศาสตร์

เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ นักเรียนที่มีเจตคติทางคณิตศาสตร์ที่ดีจะมีความมั่นใจและพยายามแก้โจทย์ปัญหามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Reys, et al (2004) กล่าวว่า ความรู้ทางคณิตศาสตร์แบ่งเป็นความรู้เชิงมโนทัศน์และความรู้เชิงขั้นตอน ซึ่งทั้งสองประเภทนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับแนวคิดของ วาสกรีแสงป้อม (2558) ได้กล่าวว่า การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมการคิดทางคณิตศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ และเป็นการจัดเตรียมบริบททางคณิตศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนมองคณิตศาสตร์ในฐานะวิธีการที่ช่วยให้เข้าใจด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ อลิสร่า ชมชื่น (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดความคิด และความรู้ที่เกิดจากการรับข้อมูล และประสบการณ์ทางความคิดโดยการให้สัญลักษณ์ หรือให้ความหมายกับสิ่งหนึ่ง ๆ โดยความเข้าใจทางคณิตศาสตร์แสดงออกทางการปฏิบัติการใช้งานและการประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์ใหม่ ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ฐิติพร ลิณีฐา (2547) กล่าวว่า เจตคติทางคณิตศาสตร์ เป็นความคิดเห็นของนักเรียนในด้านความสำคัญ และคุณประโยชน์ของวิชาคณิตศาสตร์ ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อวิชาคณิตศาสตร์ และด้านการแสดงออกและมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Joutsenlahti, J. & Perkkilä, P. (2022) ได้ศึกษาการคิดทางคณิตศาสตร์และความเข้าใจในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่ดีจะส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ที่ดีสอดคล้องกับงานวิจัย Jawad, L. F. (2022) ได้ศึกษาการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และความสัมพันธ์กับการคิดเชิงสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคิดเชิงสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Isa, N. & Ibrahim, H (2023) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนกับกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของพวกเขา พบว่า เจตคติทางคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคิดทางคณิตศาสตร์

2. สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ค่า $F = 88.74$ และค่าความน่าจะเป็นของ $p\text{-value} = 0.00$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า $\alpha = .05$ จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือมี H_1 อย่างน้อย 1 ค่า ที่มีความสัมพันธ์กับการคิดทางคณิตศาสตร์ และพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (R) มีเท่ากับ .870 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 1.778 ส่วนค่า $R\text{ Square} (R^2)$ เท่ากับ .757 และค่า Adjusted $R\text{ Square} (Adj.R^2)$ เท่ากับ .748 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์ มีตัวแปรความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ (X_1) ความรู้ทาง

คณิตศาสตร์ (X_2) การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ (X_3) เจตคติทางคณิตศาสตร์ (X_4) และสามารถพยากรณ์การคิดทางคณิตศาสตร์ ($\hat{Y}$) ที่ร้อยละ 74.8 แสดงว่าปัจจัยที่นำเข้าสู่สมการ ได้แก่ ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ($\text{Beta} = .205$) ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ($\text{Beta} = .384$) การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ($\text{Beta} = .220$) เจตคติทางคณิตศาสตร์ ($\text{Beta} = .151$) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาใช้เป็นข้อมูลในการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ คือ ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ จากนั้นนำผลที่ได้ มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ และปัจจัยทุกด้านมีอำนาจในการพยากรณ์การคิดทางคณิตศาสตร์ที่ร้อยละ 74.8 โดยสามารถนำค่าที่ได้มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -2.663 + 0.113(X_1) + 0.203(X_2) + 0.143(X_3) + 0.047(X_4)$$

พยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{\hat{Y}} = 0.208(X_1) + 0.414(X_2) + 0.204(X_3) + 0.138(X_4)$$

ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Zaman, A. (2011) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา เขต Northwest Frontier Province ประเทศปากีสถาน พบว่า การคิดทางคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yorulmaz, A., et al. (2017) ได้ศึกษาการศึกษาผลของสภาวะการคิดทางคณิตศาสตร์ของครูประถมต่อความกังวลในการสอนคณิตศาสตร์ พบว่า การคิดทางคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความกังวลในการสอนคณิตศาสตร์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัย ได้เสนอแนะแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 ครูผู้สอนควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ เช่น ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของ

นักเรียน ควรใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแก้ปัญหา การเชื่อมโยงความรู้ และการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยการออกแบบกิจกรรม ที่กระตุ้นให้นักเรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ผ่านการแก้โจทย์ปัญหา และส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ในชีวิตจริง นอกจากนี้ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ผ่านการให้กำลังใจ การเสริมสร้างความมั่นใจ และการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการคิดทางคณิตศาสตร์ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์อย่างเป็นระบบ ฝึกการให้เหตุผลและวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตัดสินใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และเจตคติทางคณิตศาสตร์ สามารถพยากรณ์การคิดทางคณิตศาสตร์ได้ ดังนั้นครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกในด้านของการกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนคณิตศาสตร์เพื่อให้เกิดการพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย

2.1 การวิจัยครั้งนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคารเท่านั้น ควรทำการศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือในบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า การคิดทางคณิตศาสตร์ เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ดังนั้นจึงควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ เช่น การเรียนรู้แบบ STEM, การใช้สื่อดิจิทัล หรือ การเรียนรู้แบบ Project-based Learning

2.3 ควรที่จะศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อการคิดทางคณิตศาสตร์ นอกเหนือจากปัจจัย ที่ศึกษามาแล้ว อาจพิจารณาปัจจัยด้านอื่น เช่น สภาพแวดล้อมทางการ

เรียนรู้ บทบาทของผู้ปกครอง หรือ แรงจูงใจในการเรียน ซึ่งอาจมีผลต่อการพัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จิตติพร ลิขิตฐา. (2547). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) สาขาคณิตศาสตร์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาคณิตศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร. (2567). ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.bppschoo.ac.th/>.
- วาสุกรี แสงป้อม. (2558). การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์เพื่อการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(2). 210-215.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566). ผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566. เรียกใช้เมื่อ 1 เมษายน 2567, จาก www.niets.or.th.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ปี 2022 ของประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 1 เมษายน 2567 จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th>.
- อลิสรา ชมชื่น (2550), การพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยการบูรณาการทฤษฎีการพัฒนาความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ การสื่อสาร และการให้เหตุผล เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Isa, N., & Ibrahim, H. (2023). The relationship between students' mathematics attitude and their mathematical thinking. *Journal of Islamic, Social, Economics and Development (JISED)*, 8(56), 664–680.
- Jawad, L. F. (2022). Mathematical connection skills and their relationship to creative and effective thinking among secondary school students. *Journal of Education and Practice*, 13(5), 421–430.
- Joutsenlahti, J., & Perkkilä, P. (2022). Mathematical thinking and understanding in learning of mathematics. *LUMAT: International Journal on Math, Science and Technology Education*, 10(2), 1–6.
- Kriegler, S. (2004). Just what is algebraic thinking. Retrieved April 10, 2024. from shastacoe.org

- Reys, R. E., et al. (2004). Helping children learn mathematics. (7th ed.). NY: John Wiley & Sons.
- Rickart, C. (1997). Structuralism and mathematical thinking. In *The Nature Mathematical Thinking*. (1st ed.). Routledge.
- Yorulmaz, A., et al. (2017). Investigation of the effects of mathematical thinking states of form teachers on their mathematics teaching anxieties. *European Journal of Educational Research*, 6(4), 485–493.
- Zaman, A. (2011). Relationship between mathematical thinking and achievement in mathematics among secondary school students of North West Frontier Province, Pakistan. In *Doctoral dissertation. Faculty of social Sciences. International Islamic University, Islamabad, Pakistan.*

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์
รายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*
EFFECT OF LEARNING MANAGEMENT USING THE 4MAT LEARNING
MODEL ON ANALYTICAL THINKING SKILLS COMPUTATIONAL
SCIENCE COURSE OF STUDENTS IN GRADE 3.

พกามาศ สุขประเสริฐ¹, กรวุฒิ แผนพรหม² และ สุวัทนา สงวนรัตน์³

¹Pakamas Sukprasert, ²Korawut Phanprom และ ³Suwattana Sanguanrat

¹⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹⁻³Thepsatri Rajabhat University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: kpakamas.ps@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชา วิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน 2) แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบวิลคอกซัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT, ทักษะการคิดวิเคราะห์, ความพึงพอใจจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT, รายวิชาวิทยาการคำนวณ

* Received 18 March 2025; Revised 11 April 2025; Accepted 21 April 2025

Abstract

This research aimed to 1) compare the grade 3 analytical thinking skills pre- and post-tests using the 4MAT Learning Model and 2) compare the satisfaction for grade 3 using the 4MAT Learning Model. The sample consisted of 20 grade three students in the 2nd semester of the academic year 2022 at Anubanmaungsingburi School. The sample was determined using the cluster random sampling method. The research instruments consisted of 1) the 4MAT Learning Model lesson plan for the subject of Computational Thinking for Grade 3 students 2) analytical skills measurement test and 3) satisfaction questionnaire on the 4MAT Learning Model. The statistics used to analyze the data were averaged, standard deviation, and The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test.

Results of the research demonstrated: 1) The post-test result using 4MAT Learning Model was higher than the pre-test with statically significant at .05 and 2) The students' satisfaction with the instruction with 4MAT Learning Model at a high level.

Keywords: 4MAT Learning Model, Analytical thinking skills, Compare the satisfaction, Computational science.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการฝึกทักษะกระบวนการคิดและการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการคิดและการตัดสินใจที่เหมาะสมทั้งในชีวิตประจำวันและในสังคม และมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตและพร้อมที่จะมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในระดับโลก

นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพภายนอกในด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

และแก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งปัจจุบันเศรษฐกิจ สังคม ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมากโดยได้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้ในด้านอุตสาหกรรมทั้งการผลิตและการบริการ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต สังคม และการสื่อสาร เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและสะดวกสบายมากขึ้น ดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจึงไม่เพียงพอกับเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจหรือสร้างนวัตกรรมได้อย่างสร้างสรรค์

วิชาวิทยาการคำนวณเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถคิดเชิงคำนวณ (Computational thinking) และมีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสาร การเรียนวิชานี้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การค้นหาข้อมูลและประยุกต์ใช้ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาชีวิตจริง พร้อมทั้งสามารถทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัยและมีจริยธรรม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560)

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณซึ่งเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และเน้นการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งรายวิชา ว13101 (วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ให้นักเรียนฝึกการวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ออกแบบและเขียนโปรแกรมแบบอย่างง่าย ซึ่งโรงเรียนในกลุ่มสังกัดเจ้าพระยาทั้งหมด 7 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสจึงมีปัญหานักเรียนยังขาดทักษะการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ และการประเมินคุณค่า จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหาได้ค่อนข้างน้อย (โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี, 2563) เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรีมีชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพียงห้องเดียว นักเรียนในห้องเรียนจึงมีความสามารถแตกต่างกันแบบ เก่ง ปานกลาง และอ่อน จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เท่ากัน นักเรียนบางคนเข้าใจได้เร็วแต่ในขณะที่บางคนเข้าใจได้ช้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี ในปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ การประเมินคุณค่า เท่ากับ 66.66 และ 62.47 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้และมีเกณฑ์ว่าจะต่ำลง

จากปัญหาการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้นนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพทางสมองของนักเรียนอย่างเต็มที่ซึ่งเน้นในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การสร้างสถานการณ์ที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิด โดย

มีรูปแบบในการพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดจนไปสู่การพัฒนาความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ (สุวรรณิ แสงอาทิตย์, 2559) ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT เป็นทางเลือกหนึ่งที่แมคคาร์ธี (Mc Carthy, 1990) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากแนวคิดของโคลบ (Kolb) เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 4 แบบที่มีวิธีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) ผู้เรียนที่ถนัดการใช้จินตนาการ 2) ผู้เรียนที่ถนัดการวิเคราะห์ 3) ผู้เรียนที่ถนัดการใช้สามัญสำนึก และ 4) ผู้เรียนที่ถนัดในการปรับเปลี่ยน ซึ่งมีการจัดลำดับขั้นการเรียนการสอนที่พัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาสลับกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยการเชื่อมโยงจากการสร้างประสบการณ์ (สมองซีกขวา) วิเคราะห์ประสบการณ์ (สมองซีกซ้าย) การพัฒนาประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด (สมองซีกขวา) ทำให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลโดยมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดการสังเกต เกิดการวิเคราะห์ และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่เรียน อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับพร้อมกับร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นตามข้อเท็จจริงหรือหลักการต่างๆ จนสามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดได้ด้วยตนเอง (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และไพเราะ พุ่มมุ่น, 2543) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วัฏจักร 4MAT เป็นรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่จำแนกตามลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสมารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามวิธีการและความชอบที่ถนัด (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความหลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วัฏจักร 4MAT มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วัฏจักร 4MAT ที่คำนึงถึงความแตกต่างในการรับรู้ของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามที่ตนเองถนัดอย่างเต็มศักยภาพและมีความสุขกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT รายวิชาวิทยาการคำนวณ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของกลุ่มสังกัดเจ้าพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบคละความสามารถในการเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดสังฆราชวาส โรงเรียนวัดข่อย โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี โรงเรียนประชานิธิการาม โรงเรียนวัดสะอาดราษฎร์บำรุง โรงเรียนอนุบาลสิงห์บุรี และ โรงเรียนวัดราชฎประสิทธิ์ รวม 7 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 390 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 20 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่ทางโรงเรียนจัดนักเรียนเข้าเรียนแบบคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากจำนวน 1 โรงเรียน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 4.12 มีความเหมาะสมมาก

2.2 แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ เป็นแบบวัดประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ดัชนีความสอดคล้องความสอดคล้องอยู่ในช่วง 0.6 – 1.00 ค่าความยากง่ายมีค่าอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.73 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.61 และค่าความเชื่อมั่นจากสูตร KR-20 มีค่า 0.852

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นจากสูตร KR-20 มีค่า 0.842

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่ผู้วิจัยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

3.2 ขอจัดทำหนังสือราชการถึงสถานศึกษาจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.3 ชี้แจงผู้เรียนให้เข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของผู้เรียน จุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้

3.4 นำแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ไปทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วบันทึกผลคะแนนการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

3.5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง เวลา 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

3.6 หลังจากจัดกิจกรรมจนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ ชุดเดิม ใช้เวลา 1 ชั่วโมง หลังเรียนครบ 12 แผน แล้วบันทึกผลคะแนนการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน

3.7 วัดความพึงพอใจนักเรียนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT โดยให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.8 ตรวจให้คะแนนและนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT รายวิชาวิทยาการคำนวณ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test

4.2 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบรายข้อ และแปลความหมายของข้อมูลโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชา วิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ Wilcoxon matched pairs signed-rank test ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	<i>Shapiro-Wilk</i>			Wilcoxon matched pairs signed-rank test	
				<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>p</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	20	5.40	1.47	0.923	20	0.111	-	<.001
หลังเรียน	20	8.20	1.64	0.887	20	0.024	3.79*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ($\bar{x}$ = 8.20, *S.D.* = 1.64) สูงวก่่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ($\bar{x}$ = 5.40, *S.D.* = 1.47) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 (*Z* = -3.79, *p* = .001)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ โดยใช้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ซึ่งได้ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	Min	Max	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหาสาระ	4.20	0.67	3.33	5.00	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.43	0.49	3.80	5.00	มาก
ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์	4.60	0.50	4.00	5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.40	0.55	3.70	5.00	มาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.55) โดยด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.49) และ ด้านเนื้อหาสาระมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วัฏจักร 4MAT เป็นการนำเสนอแนวทางในการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น โดยอาศัยการทำให้การเรียนรู้มีลักษณะที่หลากหลายและเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละคน และเน้นไปที่การปรับกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกช่วงของการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วัฏจักร 4MAT ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักที่ใช้ในการออกแบบการสอน โดยแต่ละขั้นตอนตอบสนองต่อความต้องการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นให้คิดแบบจินตนาการ (WHY?) ในขั้นตอนนี้จะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของหัวข้อที่กำลังจะเรียนรู้ และกระตุ้นให้นักเรียนเห็นประโยชน์จากการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน วิธีการสอนจะมุ่งเน้นที่การเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน เช่น การเล่าเรื่องราวที่มีความหมาย หรือการอภิปรายคำถามที่กระตุ้นความคิด

ขั้นตอนที่ 2 การกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ (WHAT?) จะเข้าสู่ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้เน้นการให้ข้อมูลสำคัญ ตัวอย่าง และ

หลักการต่างๆ โดยสามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การสาธิต หรือการใช้สื่อการสอน

ขั้นตอนที่ 3 การเกิดประสบการณ์จากการสัมผัสและลงมือทำ (HOW?) เมื่อได้รับข้อมูลพื้นฐานแล้ว นักเรียนจะได้มีโอกาสฝึกฝนและใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาในสถานการณ์จริง กระบวนการนี้มักจะรวมถึงการทำกิจกรรมที่นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ เช่น การทำโครงงาน การทดลอง หรือการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (WHAT IF?) ขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้ที่ได้รับมาทดลองในรูปแบบใหม่ หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ท้าทาย เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาทางเลือกใหม่ๆ หรือเสนอแนวทางในการพัฒนาเนื้อหาหรือความรู้ที่ได้รับมา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากนักเรียนได้รับกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การกระตุ้นให้คิดแบบจินตนาการ ส่วนที่ 2 การกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ส่วนที่ 3 การเกิดประสบการณ์จากการสัมผัสและลงมือทำ และส่วนที่ 4 การกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยแต่ละส่วนจะแบ่งเป็นอีกส่วนละ 2 ขั้นตอน ดังนั้นขั้นตอนการเรียนรู้จะมีทั้งสิ้น 8 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นจะใช้สมองสลับกันจะเริ่มจากสมองซีกขวาสลับกับสมองซีกซ้ายไปจนกว่าจะครบทั้ง 8 ขั้นตอน (William G. Huitt, 2000) ดังนี้

ส่วนที่ 1 การกระตุ้นให้คิดแบบจินตนาการ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ และ ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ เป็นขั้นที่ครูกระตุ้นการเรียนรู้จากการให้นักเรียนได้สังเกตหรือสัมผัส จากการนำประสบการณ์จริงที่นักเรียนเคยได้เห็นไม่ว่าจะเป็น VDO หรือรูปภาพ มากระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้สมองในการวิเคราะห์ไตร่ตรองประสบการณ์ที่ผ่านมาโดยจะเป็นการใช้จินตนาการของนักเรียนเอง อีกทั้งยังฝึกนักเรียนในการตั้งคำถามรวมไปถึงฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มที่เป็นลักษณะการร่วมการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นหน้าชั้นเรียนหรือภายในกลุ่ม

ส่วนที่ 2 การกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย ขั้นที่ 3 บรูณาการการสังเกตไปสู่ความคิดรวบยอด และ ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด เป็นขั้นที่ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์โดยนักเรียนได้มีการปรับประสบการณ์ที่ได้รับจากส่วนที่ 1 ที่เป็นการสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียนซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

ภายในกลุ่มรวมและหน้าชั้นเรียนก่อนที่นักเรียนจะลงมือปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นได้

ส่วนที่ 3 การเกิดประสบการณ์จากการสัมผัสและลงมือทำ ประกอบด้วย ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้ และ ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเอง โดยครูจะมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในขณะที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนทำให้นักเรียนได้มีการฝึกทักษะจากการลงมือทำโดยในขั้นแรกอาจจะยังต้องทำตามแผนที่ครูวางไว้จนนักเรียนมีความชำนาญพอที่จะสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความเหมาะสมและความสนใจ ซึ่งนักเรียนจะมีความสบายใจในการเรียนรู้มากที่สุดเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้หลายรูปแบบตามความสนใจและความเหมาะสมของนักเรียนจนเกิดความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 4 การกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ขั้นที่ 7 วิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ และ ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนความรู้ของตนกับผู้อื่น เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ลองฝึกลองถูกจนนักเรียนสามารถค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเองจนทำให้นักเรียนเกิดทักษะการบูรณาการทักษะการอธิบาย ทักษะการวาดรูป รวมไปถึงทักษะการสื่อสารและการพูดโดยมีครูทำหน้าที่ร่วมเรียนรู้ไปกับนักเรียนโดยควบคู่ไปกับประเมินความรู้และประเมินผลงานของนักเรียนพร้อมทั้งคอยชี้แนะแก้ไขให้ถูกต้อง

จากการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งหมด 4 ส่วน 8 ขั้นตอนช่วยทำให้นักเรียนได้ใช้สมองทุกส่วนทั้งซีกซ้ายและซีกขวาในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตัวนักเรียนเองและยังสามารถสร้างผลงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเองรวมทั้งได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้เพิ่มมากขึ้น (ทศนา แหมมณี, 2562) โดยที่ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ นพมณี มีทอง (2562) ที่ได้ศึกษาผลการใช่วิธีการสอนแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพนิน ศรีนวลแก้ว (2560) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ซึ่งเรื่องที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากรายวิชาวิทยาศาสตร์คำนวณเป็นรายวิชาที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่

ในส่วนของการเรียนรู้เป็นใบกิจกรรมในรูปแบบของเกม เช่น การฝึกแก้ปัญหาด้วยเกม XO การเดินทางโดยใช้ลูกศรในการหลบสิ่งกีดขวางเพื่อไปยังจุดหมาย การใช้บัตรคำสั่งแทนเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน การเรียงลำดับขั้นตอนของการวาดภาพ เป็นต้น ส่วนสื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี เช่น การเขียนโปรแกรมเพื่อป้องกันคำสั่งให้กับตัวละคร การให้นักเรียนได้เขียนโปรแกรม scratch เบื้องต้น การสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561) จึงทำให้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสนุกและยังสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการยกสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมาใช้ในใบกิจกรรม เช่น การแต่งตัวมาโรงเรียน วิธีการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน เป็นต้น ในทางกลับกันเรื่องนี้นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ เนื้อหาสาระมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสาระการเรียนรู้เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะการคิดเชิงคำนวณ การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561) และเมื่อนักเรียนจบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาวิทยาการคำนวณนักเรียนจะต้องสามารถแก้ปัญหาย่างง่ายดายโดยใช้ขั้นตอนการแก้ปัญหา มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเบื้องต้น และการรักษาข้อมูลส่วนตัว รวมไปถึงมีความกระตือรือร้น มีความสนใจที่จะเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาตามที่ครูวางแผนให้หรือตามความสนใจของนักเรียน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพมณี มีทอง (2562) ที่ได้ศึกษาผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ข้อเสนอจากการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์รายวิชา วิทยาการคำนวณนั้นนักเรียนจะสามารถแสดงความคิดเห็นได้ดีก็ต่อเมื่อนักเรียนเคยมีประสบการณ์ผ่านมา หรือเคยได้เห็นผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ดังนั้นในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนครูควรตั้งเรื่องที่น่าสนใจ หรือชีวิตประจำวันของนักเรียน มาเป็นการเกริ่นนำเข้าสู่บทเรียนในแต่ละชั่วโมง

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT มีขั้นตอนแลกเปลี่ยนความรู้ของตนเองกับผู้อื่น โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการสะท้อนความรู้มากขึ้นครูควรให้นักเรียนที่นั่งฟังมีการตั้งคำถามหรือประเด็นข้อสงสัยกับนักเรียนที่ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นนักเรียนที่มาอภิปรายหน้าชั้นเรียนควรเป็นนักเรียนที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละชั่วโมง

3. สำหรับนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออก ครูควรที่จะมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนใหม่เพื่อความหลากหลายทางความคิด การสร้างบรรยากาศที่ดีและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักร 4MAT เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกันทั้ง 4 แบบ ควรมีการศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละแบบ

2. ควรมีการส่งเสริมการใช้วัฏจักร 4MAT ในการออกแบบการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิชาอื่นๆ ที่สามารถกระตุ้นการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจและรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละคน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทศนา แคมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพมณี มีทอง. (2551). ผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์

วรรณคดี และวรรณกรรมไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, ใน วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 5).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์.

พนิน ศรีนวลแก้ว. (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. ใน วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี. (2563). ผลพัฒนาการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์
คิดวิจารณ์ การประเมินคุณค่า. สิงห์บุรี: โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือการใช้
หลักสูตรรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ม.ป.ท.

สุวรรณิ แสงอาทิตย์, ธัญพร ชื่นกลิ่น และ ชุติมา เทียนชัยทัศน. (2559). ผลการสอนแบบ
4MAT ต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต
ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, JOURNAL OF HEALTH
SCIENCE RESEARCH, 10(2), 82-91.

ศักดิ์ชัย นิธิภูทิว และไพเราะ พุ่มม้น. (2543). วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT การจัดกระบวนการ
การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: เอสอาร์
พรินต์.

McCarthy Bernice. (1990). 4 MAT in the Action II: Sample Lesson Plans for use
with the 4 MAT System. Barrington, Excel. Inc.

Willian, G.H., (2000). Using the 4MAT system to design web-based instruction.
Retrieved 3 October 2021, from
<http://www.edpuscinteractive.org/papers/papers/4matonweb.doc>.

การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา
กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร*

SCHOOL ADMINISTRATION TOWARDS HIGH PERFORMANCE
ORGANIZATION OF SCHOOL IN SOUTERN BANGKOK
GROUP UNDER DEPARTMENT OF EDUCATION

รัตนาชาติ จันทรโสภา¹ และ ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒนานกุล²

Rattanachart Chansoda¹ and Chatkul Uapipattanakul²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹⁻²Rajapruk University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: threej27@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา และ2) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ โครงสร้างองค์การ การให้ความสำคัญกับผู้เรียน การมุ่งเน้นบุคลากร การบริหารจัดการองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการนำองค์การ และ2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษาและประสิทธิภาพการทำงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ยกเว้นด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษา องค์กรสมรรถนะสูง

* Received 7 April 2025; Revised 11 April 2025; Accepted 22 April 2025

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the educational administration towards high performance organization of school in southern bangkok group and 2) to compare the opinions of Educational administration towards high performance organization of school in southern bangkok group under Department of Education, classified by education level, work experience and school size. The sample consisted 338 teachers under Department of Education, were obtained by using a stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire form. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The research results were as follow: 1) educational administration towards high performance organization of school in southern bangkok group was at a high level in overall, ranking from the highest to the lowest mean: organization structure, emphasis on students, personnel focus, organization management, Information and communication technology and Leadership 2) the opinions of educational administration towards high performance organization of school in southern bangkok group under Department of Education, classified by education level and work experience were not difference in overall, while the differential school size was statistically significant at the level of .01 in overall, and particular aspects, except for personnel focus.

Keywords: School administrator, Educational Administration, High Performance Organization

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการแข่งขันทางด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ที่ 5 มุ่งเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง เป็นการยกระดับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ครู และผู้บริหาร ให้มีความพร้อมระดับนโยบายและปฏิบัติ เพื่อทำให้มั่นใจว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ (Marc Tucker, 2019) ดังนั้นผู้บริหาร

สถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการนำพาไปสู่ความสำเร็จขององค์กร เพราะการประสบผลสำเร็จขององค์กรนั้นจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีประสบการณ์สามารถจูงใจผู้ร่วมปฏิบัติงาน และมีความทุ่มเทให้กับการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล, 2560) สถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้อยู่ภายใต้สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษาประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมและเข้าถึงได้สำหรับเยาวชนทุกกลุ่ม รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์กับทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นความรู้ด้านดิจิทัล ความคิดสร้างสรรค์ เนื่องสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้อยู่ติดชานเมืองและเป็นแห่งเดียวที่มีพื้นที่ติดทะเล ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมีกลุ่มผู้เรียนที่เป็นชนเผ่ามอญรวมอยู่ด้วย จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง

การเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับต้องพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563) การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง คือ การที่สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน มีความคาดหวังสูงสำหรับความสำเร็จ มีสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (อินวาทิตตพันธ์, 2564) สอดคล้องกับแนวคิดของ Umar Bin Man (2018, 233) ได้สรุปลักษณะของโรงเรียนสมรรถนะสูงไว้ 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกลยุทธ์ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีศักยภาพได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม มีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง ภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเพื่อการศึกษา (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2563) ดังนั้นการบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศปัจจัยสำคัญในความสำเร็จ คือ ผู้นำ ถ้าองค์กรมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ย่อนำพาองค์กรไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน สามารถเชื่อมโยงองค์กรให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กรทั้งด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

การพัฒนาทุนมนุษย์เป็นกลยุทธ์สำคัญที่ทุกองค์กรให้ความสำคัญอันดับต้น ๆ และยังเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยังเป็นปัญหาในปัจจุบัน (วิรัชพัชร นันทินบัณฑิต, 2563) ไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ครูไม่มีศักยภาพเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนอย่างเอาใจใส่และสนใจพฤติกรรมการสอนของครู (ดวงเดือน ศิริโท และสมานจิต ภิรมย์รัตน์, 2561) จากประเด็นข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่การ

เป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในยกระดับการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 70 แห่ง รวมทั้งสิ้น 2,801 คน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดสังกัด กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan (1970, p. 607-610) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เป็นลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562)

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรการสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือ

2.2.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 30 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability)

2.2.5 ปรับปรุงแก้ไขและนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือ ไปยังโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือด้วยตนเองไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 ฉบับ โดยผ่าน Google Forms / Email และด้วยตัวของผู้วิจัยเอง โดยได้รับกลับคืนร้อยละ 100

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรการสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ด้าน ที่	การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของ สถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ความหมาย	อันดับ
1	โครงสร้างองค์การ	4.44	.43	มาก	1
2	การนำองค์การ	4.37	.45	มาก	6
3	การให้ความสำคัญกับผู้เรียน	4.41	.45	มาก	3
4	การมุ่งเน้นบุคลากร	4.41	.46	มาก	4
5	การบริหารจัดการองค์การ	4.42	.46	มาก	2
6	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.38	.48	มาก	5
	เฉลี่ยรวม	4.40	.40	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = .40) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โครงสร้างองค์การ ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = .43) การบริหารจัดการองค์การ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = .46) การให้ความสำคัญกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = .45) การมุ่งเน้นบุคลากร ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = .46) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = .48) และการนำองค์การ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = .45)

2. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของ สถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้	ระดับการศึกษา				t	P- value
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.43	.42	4.44	.45	-.25	.80
2. ด้านการนำองค์การ	4.37	.46	4.38	.42	-.11	.92
3. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้เรียน	4.39	.48	4.48	.41	-1.47	.14
4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	4.41	.45	4.40	.46	.34	.73
5. ด้านการบริหารจัดการองค์การ	4.41	.46	4.41	.46	-.01	.99
6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	4.40	.47	4.35	.50	.85	.40
รวม	4.40	.40	4.41	.39	-.12	.91

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การเป็นองค์การสมรรถนะสูง ของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	.25	2	.12	.68	.51
	ภายในกลุ่ม	60.82	335	.18		
	รวม	61.07	337			
2. ด้านการนำองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	.11	2	.05	.27	.77
	ภายในกลุ่ม	67.78	335	.20		
	รวม	67.89	337			
3. ด้านการให้ความสำคัญกับ ผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	.92	2	.46	2.14	.12
	ภายในกลุ่ม	71.66	335	.21		
	รวม	72.58	337			
4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	.363	2	.18	.89	.41
	ภายในกลุ่ม	68.52	335	.21		
	รวม	68.89	337			

5. ด้านการบริหารจัดการองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	.79	2	.40	1.89	.15
	ภายในกลุ่ม	70.07	335	.21		
	รวม	70.86	337			
6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	.25	2	.13	.55	.58
	ภายในกลุ่ม	77.04	335	.23		
	รวม	77.29	337			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.27	2	.14	.85	.43
	ภายในกลุ่ม	53.11	335	.16		
	รวม	53.38	337			

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การเป็นองค์การสมรรถนะสูง ของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	4.74	2	2.37	14.09**	.00
	ภายในกลุ่ม	56.33	335	.17		
	รวม	61.07	337			
2. ด้านการนำองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	5.72	2	2.86	15.41**	.00
	ภายในกลุ่ม	62.17	335	.19		
	รวม	67.89	337			
3. ด้านการให้ความสำคัญกับ ผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.18	2	1.09	5.19**	.01
	ภายในกลุ่ม	70.40	335	.21		
	รวม	72.58	337			
4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	.97	2	.49	2.40	.09
	ภายในกลุ่ม	67.91	335	.20		
	รวม	68.89	337			
5. ด้านการบริหารจัดการ องค์การ	ระหว่างกลุ่ม	4.77	2	2.38	12.08**	.00
	ภายในกลุ่ม	66.09	335	.20		
	รวม	70.86	337			

6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	7.43	2	3.72	17.82**	.00
	ภายในกลุ่ม	69.86	335	.21		
	รวม	77.30	337			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.88	2	1.94	13.13**	.00
	ภายในกลุ่ม	49.50	335	.15		
	รวม	4.74	2	2.37		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้ สังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารที่ชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติเมธ จริตงาม และคณะ (2568) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล 2) การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างกระบวนการ รองลงมาคือ ด้านการมุ่งเน้นคุณภาพบุคลากร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการนำองค์กร

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่ปฏิบัติงาน

ภายใต้บริบทเดียวกันของสถานศึกษา และได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมองค์กร ระบบบริหาร และนโยบายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanushek (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของระดับการศึกษาของครูต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของครูมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในระดับหนึ่ง โดยครูที่มีวุฒิปริญญาโทหรือปริญญาเอกช่วยเพิ่มคะแนนสอบของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ได้เฉลี่ย 5-8% เมื่อเทียบกับครูที่มีวุฒิปริญญาตรี การสัมภาษณ์และแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการใช้เทคโนโลยีในชั้นเรียน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มครูรุ่นใหม่มักได้รับการปลูกฝังแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างเข้มข้นมากกว่าครูรุ่นก่อน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Guskey (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของการพัฒนาวิชาชีพต่อโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินว่าการพัฒนาวิชาชีพครูมีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูงในระยะยาวอย่างไร โดยเน้นการฝึกอบรมแบบร่วมมือและผลกระทบต่อพฤติกรรมนักเรียนและผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมแบบร่วมมือเพิ่มประสิทธิภาพการสอน 22% และลดการขาดเรียนของนักเรียน 10% การติดตามผลช่วยเพิ่มผลลัพธ์ 30% การสัมภาษณ์ครู 50 คนแสดงให้เห็นว่า 92% ของครู ทั้งครูใหม่ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และครูเก่าที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี เห็นด้วยว่าการฝึกอบรมแบบร่วมมือและการติดตามผลช่วยเพิ่มความมั่นใจและทักษะการสอน โดยไม่พบความแตกต่างในความคิดเห็นตามประสบการณ์การทำงาน ซึ่งได้รับการยืนยันจากการทดสอบไคสแควร์ ($p\text{-value} > .05$)

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทรัพยากรและศักยภาพตามขนาดสถานศึกษา โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีงบประมาณและบุคลากรที่มากกว่า ทำให้สามารถดำเนินการบริหารได้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี อินทร์แก้ว (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดสถานศึกษา โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการบริหารองค์การ การพัฒนาครูและบุคลากรและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ได้องค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ โครงสร้างองค์การ การให้ความสำคัญกับผู้เรียน การมุ่งเน้นบุคลากร การบริหารจัดการองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการนำองค์การ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ยกเว้นด้านการมุ่งเน้นบุคลากร **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** 1) ควรมีแบ่งงานสายงานที่ชัดเจนและพัฒนาความสามารถในการบริหาร: กำหนดความรับผิดชอบบุคลากรและเสริมสร้างทักษะการบริหารภายใต้ความกดดัน 2) ควรส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวิชาการและพัฒนากระบวนการสอน สนับสนุนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนและปรับปรุงการสอนผ่านการนิเทศและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 3) วางแผนตามความต้องการและใช้เทคโนโลยี โดยยึดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผนและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตัดสินใจ และ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการใช้กลยุทธ์ในการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การสมรรถนะสูง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ศรีบุญเพ็ง. (2565). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(9), 1-14.
- กิตติเมธ จริตงาม, อรรครา ธรรมาธิกุล, วีระยุทธ ชาทะกาญจน์, ปราโมทย์ พรหมนิล. (2568). ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 1. *วารสารพุทธศาสนศึกษาและการวิจัย*, 11(2), 42-55.
- ดวงเดือน ศิริโท และ สมานจิต ภิรมย์ริน. (2561). การพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมประสิทธิผล โรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(2), 58-67
- ธันวา วาতিตพันธ์. (2564). องค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาสมรรถนะสูง. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2562). *ระเบียบวิธีการวิจัย (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- วิรัตน์ นันทินบัณฑิต. (2563). การพัฒนาทุนมนุษย์ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569)*. กรุงเทพมหานคร: วันไพบ์เดย์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- อรุณี อินทร์แก้ว. (2563). การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- Buytendijk, F. (2006). The five keys to building a high-performance. *Organization Business Performance Organization*, 4(1), 24-30.

- De Waal, A. A. (2007). The characteristics of high-performance organization. Business Strategy Series, 8(3), 179-185.
- Guskey, T. R. (2021). Professional development impact on high-performing schools: A longitudinal study of teacher effectiveness. University of Kentucky Press.
- Hanushek, E. A. (2019). The impact of teacher education levels on student achievement in high-performing schools: A quantitative analysis of national data. Stanford University Press.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), p. 607 – 610.
- Marc, Tucker. (2019). *Leading High-Performance School System*. Virginia USA: Alexandria.
- Uma Bin Man. (2018). Identifying Critical Success Factors for Schools Improvement among Excellent Principals in High Performing Schools in Malaysia: A Case Study. Thesis Doctor of philosophy, Institute of educational leadership. University of Malaya Kuala Lumpur, 233.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา
เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES ACCORDING TO THE
CONCEPT OF CONTEMPLATIVE EDUCATION TO STRENGTHEN
MOTIVATION FOR ACHIEVEMENT AND MATHEMATICS SELF-EFFICACY
FOR MATHAYOM 1 STUDENTS

อนัญญาพร อระบุตร¹ และ รามนรี นนทภา²

Ananyaphon Arabut¹ and Ramnaree Nontapa²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author's E-mail: anyp240344@gmail.com¹, E-mail: ramnaree_cute.pig@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 29 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที กรณีกลุ่มเดียว และกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ มี

* Received 7 April 2025; Revised 11 April 2025; Accepted 22 April 2025

ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ 81.14/85.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 2) การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12, S.D.=0.15$)

คำสำคัญ: จิตตปัญญาศึกษา, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop learning activities based on contemplative education concept to enhance achievement motivation and self-efficacy perception in mathematics for Mathayom 1 students to meet the efficiency criterion of 70/70, 2) compare achievement motivation and self-efficacy perception in mathematics for Mathayom 1 students with the 70 percent criterion, 3) compare achievement motivation and self-efficacy perception in mathematics for Mathayom 1 students before and after learning, and 4) Study of the satisfaction of Mathayom 1 students towards the organization of learning activities based on the contemplative Education. The sample group was Mathayom 1/1 students, totaling 29 students, selected by cluster random sampling. The research instruments used were a learning activity plan based on the contemplative education concept on ratios, proportions and percentages, a measure of achievement motivation, a measure of self-perception in mathematics and a measure of satisfaction with the learning activity based on the contemplative education concept. The statistics used for data analysis Percentage, mean, standard deviation, task analysis, analytical description, One-Sample t -test and Dependent-Sample t -test.

The results of the research were as follows: 1) The organization of learning activities based on the contemplative education concept to enhance achievement motivation and self-awareness of mathematics for Mathayom 1 students had an efficiency of 81.14/85.17, higher than the specified criteria of

70/70. 2) The comparison of achievement motivation and self-efficacy perception in mathematics with the 70 percent criterion, which is significantly higher than the 70 percent criterion at the .05 statistical level. 3) The comparison of achievement motivation and self-efficacy in mathematics before and after learning found that students had higher mean scores of achievement motivation and self-efficacy in mathematics after learning by organizing learning activities based on the concept of contemplative education than before learning, with statistical significance at the .05 level and 4) satisfaction of Mathayom 1 students towards learning activities organized according to the concept of contemplative education found that the satisfaction of Mathayom 1 students towards learning activities organized according to the concept of contemplative education on ratio, proportion and percentage, the students had overall satisfaction at a high level ($\bar{X}=4.12, S.D.=0.15$)

Keywords: Contemplative education, Achievement motivation, Mathematics self-efficacy.

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์การคิดอย่างมีเหตุผล และการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ โดยการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ต้องเน้นการพัฒนา อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 1) นอกจากนี้ คณิตศาสตร์มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจในคณิตศาสตร์เพิ่มเติมเกี่ยวกับจำนวน และพีชคณิต การวัด และเรขาคณิต สถิติ และความน่าจะเป็น แคลคูลัสเบื้องต้น ซึ่งถือว่าเป็นประการแรก และประการต่อมา ผู้เรียนต้อง มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหา การสื่อสาร และสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยง การให้เหตุผลและคิดอย่างสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการหลากหลาย และประการสุดท้าย ผู้เรียนจะต้องสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีระเบียบวินัยมีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง พร้อมทั้งตระหนักในคุณค่าที่ดีต่อคณิตศาสตร์ (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2560, น. 31) การ “เปิดจิตตปัญญาในห้องเรียน” เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ในตนเองเพิ่มศักยภาพทางปัญญา และเสริมสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างกัน จิตตปัญญาศึกษาเป็นแนวทางที่ผสมผสานการตระหนักรู้ในตนเอง การใช้สมาธิ และการไตร่ตรองเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการเรียนรู้ทั่วไปที่เน้นการท่องจำหรือการวิเคราะห์เชิงตรรกะเพียงอย่างเดียว การเปิดจิตตปัญญาช่วยให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาความรู้ในเชิงลึก เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง และเข้าใจความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น (Tobin Hart, 2004) นอกจากนี้ จิตตปัญญาศึกษาช่วยพัฒนาด้านจิตใจ และอารมณ์ของเด็กให้เด็กได้มีโอกาสอยู่เนิ่นๆ กับตัวเอง ได้ฟังเสียงของลมหายใจได้สัมผัสธรรมชาติรอบตัว ได้สำรวจตัวเอง เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะนำไปสู่การทบทวนตัวเอง เพื่อการใช้ชีวิตร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างสมดุล (โรงเรียนลำปลายมาศ, 2567)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตการณ์และทดลองจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ณ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม ตลอดจนประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 พบว่า การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์มีแนวโน้มได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางความคิด การสื่อสาร และการคิดวิเคราะห์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า หากกระบวนการเรียนรู้ได้รับการออกแบบให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณลักษณะภายในของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการตระหนักรู้ตนเอง การสะท้อนคิด และการเรียนรู้อย่างมีความหมาย จะสามารถส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เป็นกรอบแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากภายในของผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาทั้งด้านปัญญา อารมณ์ และจิตใจ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย แนวทางนี้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความหมาย ส่วนบุคคล ทำให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึก เป็นเจ้าของการเรียนรู้ มีแรงจูงใจในการเรียนจากภายใน และเห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะช่วยให้เข้าใจวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ทั้งในด้านแรงจูงใจและการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน และคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 ห้องเรียน ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 29 คน ห้องเรียนที่ 2 จำนวน 27 คน ห้องเรียนที่ 3 จำนวน 28 คน ห้องเรียนที่ 4 จำนวน 28 คน ห้องเรียนที่ 5 จำนวน 26 คน รวมจำนวน 74 คน (โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนที่ 1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 29 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 การเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2.2 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 25 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.41 - 0.74 และ ค่าความเชื่อมั่น 0.84

2.3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ จำนวน 25 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34 - 0.71 และค่าความเชื่อมั่น 0.86

2.4 แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา จำนวน 14 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.43 - 0.72 และค่าความเชื่อมั่น 0.86

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนด วันเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้กับผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคารและทำบันทึกข้อความชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และแจ้งความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.3 ติดต่อขอความร่วมมือแก่ครูผู้สอนประจำวิชา เพื่อชี้แจงขอความร่วมมือจากนักเรียน

3.4 ติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย บทบาทหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทดสอบ และขอความร่วมมือในการสอบด้วยความตั้งใจ เพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง

3.5 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียน

3.6 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลาทั้งสิ้น 10 คาบ (คาบละ 55 นาที)

3.7 หลังสิ้นสุดการสอน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดความพึงพอใจ

3.8 ดำเนินการตรวจให้คะแนนแบบวัด เพื่อประเมินผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ได้แก่ Dependent-Sample t-test, One-Sample t-test (ไพศาล วารคำ, 2564 และ ปิยะธิดา ปัญญา, 2567)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษานำเสนอโดยใช้ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ที่	E_1		รวม (100)	แบบทดสอบหลังเรียน (20) E_2
	แบบฝึกหัด (60)	แบบทดสอบย่อย (40)		
$\bar{X}$	46.97	34.17	81.14	17.03
S	5.45	2.67	6.62	1.50
ร้อยละ	78.28	85.43	81.14	85.17
(E_1/E_2) เท่ากับ 81.14/85.17				

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามีประสิทธิภาพ 81.14/85.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนจากใบงานและแบบทดสอบย่อย ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 81.14 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบหลังเรียน ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 85.17

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังแสดงตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

กับเกณฑ์ร้อยละ 70 นำเสนอโดยใช้สถิติทดสอบที กรณีกกลุ่มเดียว (One-Sample t -test)

รายการ	n	$\bar{X}$	S	df	T	Sig.
แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	29	3.51	0.09	28	43.84	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้แบบวัดแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนเฉลี่ย 3.51 ร้อยละ 87.70 ดังนั้น การเปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 นำเสนอโดยใช้สถิติทดสอบที กรณีกกลุ่มเดียว (One-Sample t -test)

รายการ	n	$\bar{X}$	S	df	T	Sig.
แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์	29	4.54	0.11	28	51.32	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนเฉลี่ย 4.54 ร้อยละ 90.80 ดังนั้น การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับสูง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน ดังแสดงตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent-Sample t -test)

รายการ	n	$\bar{X}$	S	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	29	1.84	0.21	28	42.47	.000*
หลังเรียน	29	3.51	0.09			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ก่อนเรียน 1.84 และหลังเรียน 3.51 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที แบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent-Sample t -test)

รายการ	n	$\bar{X}$	S	df	t	Sig.
ก่อนเรียนโดยใช้แบบวัด การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทางคณิตศาสตร์	29	2.22	0.20	28	64.80	.000*
หลังเรียนโดยใช้แบบวัด การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทางคณิตศาสตร์	29	4.54	0.11			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียน 2.22 และหลังเรียน 4.54 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา นำเสนอโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	4.34	0.48	ระดับมาก
2. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมขั้นที่ 1 การรับฟังอย่างลึกซึ้ง	4.55	0.51	ระดับมากที่สุด
3. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมขั้นที่ 2 การน้อมสว้ใจอย่างไคร่ครวญ	4.14	0.88	ระดับมาก
4. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมขั้นที่ 3 การเผชิญความจริง	4.62	0.49	ระดับมากที่สุด
5. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมขั้นที่ 4 หลักความต่อเนื่อง	4.07	0.80	ระดับมาก
6. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมขั้นที่ 5 หลักชุมชนแห่งการเรียนรู้	4.03	0.73	ระดับมาก
7. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมขั้นที่ 6 สรุป	3.97	0.78	ระดับมาก

8. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ คณิตศาสตร์ได้	4.41	0.50	ระดับมาก
9. นักเรียนมีความสนุกสนานและพึงพอใจ ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.48	0.51	ระดับมาก
10. นักเรียนชอบที่ตนเองได้มีปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อน และครูในระหว่างเรียนมากยิ่งขึ้น	3.83	0.80	ระดับมาก
11. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญ ของจิตตปัญญาศึกษา	3.83	0.80	ระดับมากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเห็น ความสำคัญวิชาคณิตศาสตร์ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	3.86	0.88	ระดับมากที่สุด
13. สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความ เหมาะสม	3.86	0.83	ระดับมากที่สุด
14. ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.72	0.80	ระดับมากที่สุด
รวม	4.12	0.15	ระดับมาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ นักเรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12, S.D.=0.15$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่านักเรียน มีความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 คือ ข้อที่ 4 นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมขั้นที่ 3 การเผชิญความจริง ($\bar{X}=4.62, S.D.=0.49$) และนักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 14 ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.72, S.D.=0.80$)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ทดสอบสมมติฐานและอภิปรายผลเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เท่ากับ 46.97 คิดเป็นร้อยละ 78.28 ตามลำดับ รวมค่าเฉลี่ยและคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 81.14 นั่นคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามีประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.14 และนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 17.03 คิดเป็นร้อยละ 85.17 นั่นคือประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.17 ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา จึงมีประสิทธิภาพ

81.14/85.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 10 แผน ทำให้เห็นได้ว่านักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์มากขึ้น และได้รับความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของกันและกันภายในกลุ่ม และสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอนและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร (2550, น. 33) ได้อธิบายถึงการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เข้าไปบูรณาการกับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน มีประเด็นสำคัญ ที่คณาจารย์ผู้สอนควรคำนึงถึงคือ จิตตปัญญาศึกษาไม่สามารถเข้าถึงได้เป็นครั้งคราวในระยะเวลาสั้น ๆ ดังนั้นผู้เรียนและผู้สอนต้องทุ่มเทความสนใจ และเวลาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและจริงจัง นอกจากนั้นแล้วผู้สอนมีโอกาสนำความรู้ และพัฒนาดตนเอง รวมถึงสร้างกำลังใจในการทำงานซึ่งกันและกัน ยังสอดคล้องแนวคิดของ Palmer, P. J. (1998) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของจิตตปัญญาศึกษาคือการช่วยให้ผู้เรียนค้นพบ “เสียงแท้จริง” ของตนเอง และสร้างความสัมพันธ์ที่แท้จริงกับผู้อื่น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทั้งหัวใจและจิตวิญญาณ และได้สอดคล้องกับงานวิจัยพัชรี ปริเปรม (2564) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศษส่วนและทศนิยม และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วนและทศนิยม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาหลังเรียนอยู่ในระดับสูง 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วนและทศนิยม พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วนและทศนิยม และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปรกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2555) กล่าวว่า จิตตปัญญา เป็นส่วนสำคัญของความสุขที่ยั่งยืน เพราะคุณสมบัติที่สำคัญคือความสามารถ ในการปล่อยวางเนื่องจากเข้าใจถึงธรรมชาติของจิตของเราและสิ่งต่างๆ รอบตัวเราว่าเป็นสิ่งที่แปรเปลี่ยนไป จึงไม่ต้องยึดติดในความเป็นตัวเราของเรา ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความทุกข์ จิตตปัญญาจึงเป็นความสุข ในระดับสูง เรื่องของความสุขของบุคคลจากการพัฒนาจิตจนเกิดจิตตปัญญานั้นได้มีการศึกษาวิจัยอย่างมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสมอง โดยส่วนใหญ่ของวิธีการพัฒนาจิต ก็ดัดแปลงมาจากศาสตร์ทางตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกสมาธิและการฝึกสติในพุทธธรรม

2. วัดอุปประสงค์ข้อที่ 2 จากการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนคือ 87.24 คิดเป็นร้อยละ 87.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับสูง เช่นเดียวกับผลการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 4.54 คิดเป็นร้อยละ 90.80 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงผ่านการลงมือปฏิบัติจริง และการสะท้อนคิด ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ยังออกแบบให้เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งช่วยเพิ่มแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน และเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Atkinson (1957) ได้ให้ความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า “แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือแนวโน้มของบุคคลในการแสวงหาความสำเร็จในงานที่มีความท้าทายและผลลัพธ์ขึ้นอยู่กับความพยายามและการตั้งเป้าหมายของตนเอง” และได้สอดคล้องกับแนวคิดของดรรชนี จิตคารพ (2561) กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสำคัญ ในการที่จะทำให้มนุษย์อยากทำงานจะต้องมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อเป็นสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น มนุษย์ให้เกิดความอยากที่จะทำงาน และผลักดันในบุคคลสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้และถ้าหน่วยงานใดมีบุคลากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงแล้ว ย่อมที่จะทำให้หน่วยงานนั้นเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จได้ เพราะคนที่มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคเพื่อที่จะบรรลุถึงความสำเร็จตามที่วางเป้าหมายไว้มากกว่าคนที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนิชา เก้าวโท (2563) ได้เปรียบเทียบการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความวิตกกังวลทางคณิตศาสตร์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน และศึกษาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์แตกต่างกัน มีระดับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถในระดับสูงสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับดีมาก มีความมั่นใจและอธิบายวิธีคิดได้ชัดเจน ขณะที่นักเรียนที่มีระดับการรับรู้ต่ำมีความสามารถในการแก้ปัญหาในระดับต้องปรับปรุง และขาดความมั่นใจในการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1997) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นผลจากความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะบรรลุผลสำเร็จในกิจกรรมที่ทำ ท้าย ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดการตั้งเป้าหมายและพยายามทำสำเร็จ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา สมุทรเขต (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์กับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต้น ศึกษาความสัมพันธ์ความตระหนักในการคิดกับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต้น และได้ศึกษาผลการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีระดับ การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์แตกต่างกัน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .687 และนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ระดับสูง จะสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ในระดับดีมาก

3. วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 จากการศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการตระหนักรู้ตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และการสร้างความหมายร่วมกันระหว่างผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากขึ้น เนื่องจาก ได้รับการกระตุ้นให้เห็นคุณค่าและเป้าหมายของการเรียนรู้ รวมถึงได้รับโอกาสในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมการสนับสนุนจากเพื่อนและครู และการให้โอกาสนักเรียนได้พัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ผ่านกิจกรรม ที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของตนเอง การเสริมสร้างความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ แซ่ตั้ง (2562) ได้เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์และการกำกับตนเองโดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์และการกำกับตนเอง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์และการกำกับตนเอง หลังเรียนด้วยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนด้วยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้สอดคล้องกับมงคล ศัยยกุล (2556) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสำคัญในการที่จะผลักดันในบุคคลทุกวัยสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้และถ้าประเทศใดมีประชากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงแล้วย่อมที่จะทำให้ประเทศนั้นเจริญก้าวหน้าได้ เพราะคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความพากเพียรพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค เพื่อที่จะบรรลุถึงความสำเร็จตามที่วางเป้าหมายไว้ มากกว่าคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schunk (1985) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการตั้งเป้าหมายด้วยตนเองที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทักษะการทำงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเองมีการรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ผู้อื่นตั้งเป้าหมายให้หรือไม่มีเป้าหมาย นอกจากนี้ยังพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 จากการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเรื่อง อัตราส่วน สัตส่วน และร้อยละ นักเรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12, S.D.=0.15$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 คือ ข้อที่ 4 นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมชั้นที่ 3 การเผชิญความจริง ($\bar{X}=4.62, S.D.=0.49$) และนักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้ายคือ ข้อที่ 14 ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.72, S.D.=0.80$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความเข้าใจเชิงลึกผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ 3 การเผชิญความจริง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้เผชิญกับ โทษหรือสถานการณ์ที่ท้าทาย ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเกิดการตระหนักรู้ และเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ของตนเองได้อย่างลึกซึ้ง จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในขั้นตอนนี้มากที่สุด ในขณะที่ความพึงพอใจในด้านระยะเวลาของกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำสุด ซึ่งอาจเกิดจากความไม่สอดคล้องระหว่างระยะเวลา เนื้อหา และศักยภาพของผู้เรียนในบางช่วงเวลา แม้บางกิจกรรมอาจใช้เวลานานหรือน้อยเกินไป นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะการที่กิจกรรมสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และด้านอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย สมเสร็จ (2564) โดยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสมการกำลังสองตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยกิจกรรมที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ความต่อเนื่อง การมีส่วนร่วม และการเชื่อมโยงสัมพันธ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหากิตติพัฒน์ ศรีชัย (2567) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.93$) 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.93$)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพของกิจกรรมอยู่ที่ร้อยละ 81.14/85.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ ภายหลังการเข้าร่วม

กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีพัฒนาการในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ โดยพบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ที่ร้อยละ 87.24 และมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์อยู่ที่ร้อยละ 90.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษานั้น สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มีความหมาย กระตุ้นพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์ และการเข้าใจตนเอง **มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1) ควรนำไปปรับใช้ในการสอนหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ 2) ครูควรส่งเสริมส่งเสริมและบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เปิดกว้างและปลอดภัย เพื่อพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด และจิตใจของผู้เรียนให้สมดุลและยั่งยืน 3) ครูควรมีบทบาทเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนโดยร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรม เช่น สนามพลังบวก, จิตศึกษา, PBL และ PLC เพื่อยกระดับการเรียนรู้เชิงระบบ และ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ประกอบด้วย 1) ควรมีการขยายการศึกษาไปยังผู้เรียนในระดับการศึกษาอื่น เช่น ระดับประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในกลุ่มวัยที่แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงการปรับเนื้อหา กิจกรรม และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการและบริบทของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแนวคิดจิตตปัญญาศึกษากับแนวคิดอื่นที่ส่งเสริมแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของแนวทางต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ในบริบทที่หลากหลาย และ 3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เช่น ความพร้อมของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้เรียน บทบาทของบรรยากาศในห้องเรียน รวมถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและขยายผลได้ในวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- จริญญา สมุทรเขต. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ความตระหนักในการคิดกับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร. (2550). การวิจัยและพัฒนาจิตตปัญญาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนิชา เถาว์โท. (2563). การเปรียบเทียบการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความวิตกกังวลทางคณิตศาสตร์และการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2567). สถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- พรพรรณ แซ่ตั้ง. (2562). การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์และการกำกับตนเองโดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระมหากิตติพัฒน์ ศรีชัย. (2567). การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อเสริมสร้างคามมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 4(1), 79-93.
- ไพศาล วรคำ. (2564). การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research). (พิมพ์ครั้งที่ 13). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- พัชรี ปรีเปรม. (2564). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศษส่วนและทศนิยม และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มงคล คัยยกุล. (2556) รูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารวิชาการและวิจัยและสังคมศาสตร์, 9(25), 79-94
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2555). การพัฒนาจิตตปัญญาในองค์กร: Spirituality development in organization (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: บริษัท เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- โรงเรียนลำปลายมาศ. (2567). จิตตปัญญาศึกษาช่วยพัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ของเด็ก. เรียกใช้เมื่อ 4 เมษายน 2567 จาก <https://www.lpmp.org>.

- สิทธิชัย สมเสร็จ. (2564). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง สมการกำลังสอง โดยใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560). (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- Atkinson, J. W., & Feather, N. T. (Eds.). (1966). A theory of achievement motivation. New York: Wiley and Sons.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York: W.H. Freeman.
- Hart, T. (2004). Opening the contemplative mind in the classroom. *Journal of Transformative Education*, 2(1), 28–46.
- Palmer, P. J. (1998). The courage to teach: Exploring the inner landscape of a teacher's life. Jossey-Bass.
- Schunk, D. H. (1985). Self-efficacy and classroom learning. *Psychology in the Schools*, 22(2), 208-223.

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA
ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น*

THE DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION
SKILLS OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS THROUGH THE DR-TA
READING INSTRUCTION METHOD COMBINED WITH LOCAL
LITERATURE

จิตติวรรณ อินทพงษ์¹ และ กฤตยากาญจน์ โตพิทักษ์²

Thitiwan Inthaphong¹ and Krittayakan Topithak²

¹⁻² มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Thitiwani66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.05) 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับ

* Received 8 April 2025; Revised 12 April 2025; Accepted 22 April 2025

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.29)

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความ, วิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA, วรรณกรรมท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to: 1) develop a DR-TA reading instruction method integrated with local literature for Prathomsuksa 5 students, 2) compare the reading comprehension abilities of Prathomsuksa 5 students before and after receiving instruction through the DR-TA method combined with local literature, and 3) study the satisfaction of Prathomsuksa 5 students toward the instructional approach. The sample group consisted of Prathomsuksa 5/3 students at Ban Phrankratai School in the academic year 2024, selected through cluster sampling. The research instruments included: 1) a learning management plan for reading comprehension using the DR-TA method integrated with local literature, 2) a reading comprehension test, and 3) a student satisfaction questionnaire regarding the reading comprehension instruction. The statistics used for data analysis were the mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and dependent t-test.

The research findings revealed that: 1) the DR-TA reading instruction method integrated with local literature was found to be highly appropriate ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.05), 2) students' reading comprehension abilities after instruction were significantly higher than before, at the .05 level of statistical significance; and 3) overall, students' satisfaction with the instruction was at the highest level ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.29).

Keywords: Reading comprehension skills, DR-TA Reading Instruction Method, Local Literature

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นต้องฝึกฝน เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญ ที่ทำให้ผู้อ่านสร้างความหมายหรือพัฒนาการคิด ในระหว่างอ่านผู้อ่านจะต้องรู้จุดประสงค์ในการอ่าน มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาจากหนังสือที่อ่าน และจะต้องใช้

ประสบการณ์เดิมในการทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านด้วย (กรมวิชาการ 2541, น. 26) เนื่องจากการนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับคำข้อความหรือบทอ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและสามารถจดจำได้ดี การอ่านที่เป็นพื้นฐานและเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ คือ การอ่านจับใจความเนื่องจากการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานของการอ่านระดับสูง เช่น อ่านตีความ อ่านวิเคราะห์ความ การอ่านจับใจความจึงเป็นหัวใจของการอ่านทุกรูปแบบ จิรวัดน์ เพชรรัตน์ (2559, น. 136) กล่าวว่า การจับใจความ คือ การแยกได้ว่าส่วนใดเป็นใจความหลักส่วนใดเป็นใจความรอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสารได้ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสาร การอ่านจับใจความจึงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นประโยชน์สำหรับการจดจำและทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน การอ่านจับใจความจึงเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ มะลิวัลย์ อ่วมน้อย (2562, น. 23) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความ คือ การอ่านจับใจความมีความสำคัญอย่างมาก จึงจำเป็นต้องเน้นทักษะเบื้องต้นตั้งแต่ในวัยเด็ก ที่สำคัญผู้อ่านจะต้องหมั่นฝึกฝนตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะทางการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพถ้าผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ต่อไป

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการอ่านจับใจความจะมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะทักษะการอ่านจับใจความ เป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านเพื่อความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการอ่านในรายวิชาต่าง ๆ และการอ่านในขั้นที่สูงขึ้น แต่การสอนการอ่านจับใจความยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากยังพบว่านักเรียนไม่สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้จากข้อมูลคะแนนจากผลการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา LAS (Local Assessment System) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย ปีการศึกษา 2566 มีผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 64.83 ด้านการอ่านรู้เรื่อง (รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566, น. 6) ซึ่งผลการทดสอบยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด คือ เกณฑ์แนรร้อยละ 75 แสดงให้เห็นว่านักเรียนขาดทักษะการอ่านจับใจความ ดังนั้นเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ จะต้องให้นักเรียนได้ฝึกการตั้งคำถาม ฝึกทักษะการใช้เหตุผลในการตอบคำถาม แยกแยะส่วนประกอบย่อยของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ โดยแนวทางในการแก้ปัญหา นั้น ต้องฝึกให้นักเรียนได้วิเคราะห์สรุปข้อความ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจด้านการอ่านจับใจความสำคัญ และเสริมสร้างทักษะเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้สอนสามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิคการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาการอ่านจับใจความ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดีอาร์-ทีเอ เป็นวิธีการสอนที่ฝึกการคิดคาดเดาคำตอบจากเนื้อเรื่องหรือภาพควบคู่กับกระบวนการคิดเชื่อมโยงข้อมูล ดังที่ ชนาธิป เสือขำ (2564, น. 3)

ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดีอาร์-ทีเอ (DR-TA : Directed Reading - Thinking Activity) เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีการคาดเดา ผิการเดาเนื้อเรื่อง เพื่อเป็นการฝึกฝนการอ่านและกระบวนการคิดของผู้เรียน ต่อมาได้มีการปรับปรุงวิธีนี้ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น สามารถปรับใช้ได้กับการสอนอ่านได้ทุกระดับ โดยครูสามารถเลือกจัดกิจกรรมหรือสอนเสริม หลังจากการอ่านเนื้อเรื่องตามที่ครูเห็นเหมาะสม ซึ่งการสอนอ่านตามวิธีนี้แบ่งเป็น 2 ช่วงหลัก คือ ช่วงกระบวนการอ่านและคิด เพื่อให้นักเรียนได้คาดเดาเนื้อเรื่อง อ่านอย่างละเอียดและแปลความหมาย รวมทั้งตรวจสอบความเข้าใจจากเรื่องที่อ่านซึ่งในขั้นตอนนี้ครูอาจเลือกอธิบายโครงสร้างทางภาษา ความหมายของคำศัพท์ หรือให้นักเรียนได้อภิปราย โดยทุกกิจกรรมครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ เพื่อช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมของนักเรียนกับข้อมูลใหม่ที่นักเรียนได้รับให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ และช่วงที่ 2 การฝึกทักษะที่จำเป็น เป็นการรวบรวมข้อมูลและสรุปหลังจากการอ่านเรื่องทั้งหมด

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนมักใช้เนื้อหาอย่างแบบเรียน บทความ หรือนิทาน ซึ่งมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมท้องถิ่น ก็เป็นอีกแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า เพราะเป็นผลงานที่สะท้อนความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของชุมชน ช่วยเชื่อมโยงผู้เรียนกับรากเหง้าและบริบทของตนเองได้อย่างลึกซึ้ง จึงเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำมาใช้พัฒนาและส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความอย่างมีประสิทธิภาพ ใกล้เคียงกับ ปรีชา หิรัญประดิษฐ์ และสมเกียรติ วัฒนาพงษากุล (2555, น. 13-14) และเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาสาระเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ยังมีนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ สมจิต จันทรฉาย (2557, น. 110) วัชรภา เล่าเรียนดี ประณัฐกิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560, น. 248) ซึ่งกล่าวไปในทางเดียวกันว่า นอกเหนือจากการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับสิ่งที่ต้องการจะสอน ความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว สิ่งสำคัญในการคัดเลือกเนื้อหาสาระคือความสัมพันธ์กับสังคม โดยเนื้อหาสาระที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะต้องเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะช่วยสะท้อนหลักการค่านิยม ความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นพรวนกระต่าย ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดกำแพงเพชรที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีคุณค่าต่อการศึกษา วรรณกรรมดังกล่าวมีเนื้อหาน่าสนใจ เชื่อมโยงกับรากฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นสื่ออ่านในกิจกรรมการเรียนรู้ การคัดเลือกวรรณกรรมที่สอดคล้องกับบริบทและถิ่นฐานของผู้เรียน ไม่เพียงช่วยเสริมทักษะการอ่านจับใจความ แต่ยังปลูกฝังให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรม ความเชื่อ และประวัติศาสตร์ของ

ชุมชนตนเอง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับชุมชนได้อย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น

สมมติฐานการวิจัย

1. วิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นมีคุณภาพและช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 ห้องเรียนจากโรงเรียนบ้านพรานกระต่าย ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 75 คน (โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง

2.2 แบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ ก่อนเรียน - หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น จำนวน 20 ข้อ

2.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับสาระการอ่าน สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น 3) กำหนดเนื้อหาเพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น 4) สังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น 5) ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง 6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข 7) นำแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ตามแบบประเมินความเหมาะสม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องและแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.5 แบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ ก่อนเรียน – หลังเรียน มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ 3) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย มี 4 ตัวเลือกครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทั้ง 6 เรื่อง จำนวน 42 ข้อ 4) นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง 5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยข้อสอบต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .05 ขึ้นไป 6) นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR-20 7) นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ ที่ใช้ได้จำนวน 30 ข้อ มาจัดทำเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 1 ชุด และหลังเรียน จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบบทดสอบ ก่อนเรียน

และหลังเรียนจะต่างกันที่การสลับข้อและสลับตัวเลือก 8) นำแบบทดสอบวัดความสามารถอ่านจับใจความที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.6 แบบสอบถามความพึงพอใจ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ 2) สร้างข้อคำถามโดยให้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และขอบข่ายของเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ 3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หาข้อบกพร่องและทำการแก้ไขปรับปรุง 4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาข้อผิดพลาด (IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และ 5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง

3.3 ดำเนินการทดลอง โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.4 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง

3.5 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น

3.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองวิจัยไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและสรุปผลการทดลองต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น หลังจากนั้นนำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น โดยนำคะแนนของนักเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

4.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

รายด้าน	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	4.90	0.06	มากที่สุด
2	ด้านสาระสำคัญ	4.94	0.02	มากที่สุด
3	ด้านเนื้อหา	4.93	0.03	มากที่สุด
4	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.09	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.80	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม 5 ด้าน		4.79	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.05) สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.
ก่อนเรียน	24	30	17.21	2.99	8.13	2.38	16.70*	0.0000
หลังเรียน	24	30	25.33	2.71				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 25.33$, S.D. = 2.71) สูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 17.21$, S.D. = 2.99) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน

รายด้าน	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.75	0.45	มากที่สุด
2	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.83	0.38	มากที่สุด
3	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.74	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม 3 ด้าน		4.76	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.29)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.05) สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA เป็นวิธีการที่เน้นกระบวนการคิด ฝึกการคาดเดาเนื้อหาล่วงหน้า ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้งก่อนการอ่านขณะอ่านและหลังการอ่านประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การคาดเดา ขั้นที่ 2 การอ่าน ขั้นที่ 3 การแปลความหมาย ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความเข้าใจ และขั้นที่ 5 การฝึกทักษะที่จำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัย ของเอกลักษณ์ เทพวิจิตร (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading - Thinking Activity) ผลการวิจัยพบว่าการสอนอ่านแบบ DR-TA เป็นวิธีการสอนที่มุ่งฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดสำหรับการคาดเดาเนื้อหาล่วงหน้า ทำให้นักเรียนได้พยายามใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็นมีแนวคิดในการคาดเดาคำศัพท์และการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนให้กับนักเรียน

ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA เพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้นผู้วิจัยได้นำวรรณกรรมท้องถิ่นพราน กระต่ายที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานควรค่าแก่การศึกษาค้นคว้า เป็นวรรณกรรม ที่มีความน่าสนใจและเต็มไปด้วยข้อมูลเบื้องต้นของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นพราน กระต่ายที่มีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มหนึ่งที่เป็น ภูมิหลังของชุมชนที่ต้นอาศัยอยู่มาเป็นแบบอ่าน เพื่อใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย วิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA โดยเนื้อหาสาระของวรรณกรรมท้องถิ่นที่นำมาสร้างเป็นแบบฝึก ทักษะนั้น เป็นวรรณกรรมที่มีความน่าสนใจในประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรม โดยพิจารณา คัดเลือกวรรณกรรมที่มีลักษณะเนื้อหาเหมาะสมและเป็นตำนานที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนที่ นักเรียนอาศัยอยู่มาเป็นแบบอ่านให้กับนักเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน โดยมีการใช้วรรณกรรมท้องถิ่นในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพาพัฒน์ ไชยเสนบดีนทร์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน จับใจความโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอำเภอพาน สำหรับนักเรียนในเขตพื้นที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ผลของการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นของอำเภอพาน มีเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่ากับ 81.07/76.23

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรม ท้องถิ่น พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่น มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจาก นักเรียนได้รับจากจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความตามขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ โดยเนื้อหาสาระของวรรณกรรม ท้องถิ่นที่นำมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะนั้น เป็นวรรณกรรมที่มีความน่าสนใจในประวัติความเป็น มาและวัฒนธรรม โดยพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรมที่มีลักษณะเนื้อหาที่เหมาะสม และเป็น ตำนานที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มาเป็นแบบอ่าน ทั้งยังสอดแทรกข้อคิด ให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาธิป เสือขำ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การ พัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดิอาร์-ทีเอ (DR-TA: Directed Reading -Thinking Activity) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยนักเรียนมีคะแนนหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้ง วรรณธิมา ศรีรัตนพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้วิธีสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับนิทานพื้นบ้านจังหวัดตรัง

ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนนาโยงสัมพันธ์ จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับนิทานพื้นบ้านจังหวัดตรัง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.29) เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องไม่สับสน นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในขั้นตอนต่าง ๆ เนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอนมีการจัดบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาธิป เสือขำ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดีอาร์-ทีเอ (DR-TA: Directed Reading -Thinking Activity) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดีอาร์-ทีเอ (DR-TA : Directed Reading-Thinking Activity) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธี DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนด้วยวิธีสอนแบบ DR-TA โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง ซึ่งมีเนื้อหาเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในชุมชน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้ง เสริมสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งยังส่งเสริมการเห็นคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น พบว่า 1) ผลการพัฒนาวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.05) 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.29) มีข้อเสนอแนะทั่วไป ดังนี้ 1) ครูผู้สอนควรศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ให้เข้าใจก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำคำปรึกษาแก่นักเรียนได้ และ 2) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมี ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทย 2) ควรมีการทำการวิจัยเพื่อพัฒนาพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับวรรณกรรมร่วมสมัยหรืองานเขียนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2541). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์. (2559). การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- ชนาธิป เสือขำ. (2564). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอ (Directed Reading - Thinking Activity) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์. (2564). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนในเขตพื้นที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปกรณ์ ประจัญบาน. (2552). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน (Advanced Statistics For Research and Evaluation). (พิมพ์ครั้งที่ 4). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ปกรณ์ ประจัญบาน. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์และสมเกียรติ วัฒนาพงษากุล. (2555). หน่วยที่ 10 วรรณคดีท้องถิ่น. In เอกสาร การสอนชุดวิชา วรรณคดีไทย : Thai literature 12306 หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มะลิวัลย์ อ่วมน้อย. (2562). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย. (2566). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนบ้านพรานกระต่าย. กำแพงเพชร.
- วรรณนิมา ศรีรัตนพันธ์. (2561). ผลการใช้วิธีสอนอ่านแบบ DRTA ร่วมกับนิทานพื้นบ้าน จังหวัดตรัง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนนาโยงสัมพันธ์ จังหวัดตรัง. ใน วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมจิต จันทรฉาย. (2557). การออกแบบพัฒนาการเรียนการสอน : ตำราประกอบการสอนวิชา 1127102 การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม : เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุป จำกัด.
- เอกลักษณ์ เทพวิจิตร. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity). ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*

THE GUIDELINES FOR PROMOTING THE ROLES OF SCHOOL
ADMINISTRATORS OF STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM IN THE
DIGITAL ERA UNDER NONTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

รัตน์ชนก แพรทอง¹ และ ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล²

Ratchanok Partong¹ and Chatkul Uapipattanakul²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹⁻²Rajapruk University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Partong.37@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 301 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาแบบเจาะจงเลือก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 5 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้

* Received 7 April 2025; Revised 12 April 2025; Accepted 23 April 2025

เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ 3) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียนโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study promoting the roles of school administrators of student care and support system in the digital era 2) to compare the opinions of promoting the roles of school administrators of student care and support system in the digital era, classified by education level, work experience and school size, and 3) to study guidelines for promoting the roles of school administrators of student care and support system in the digital era under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of teachers and experts. The sample size was determined according to the Krejcie & Morgan table by stratified random sampling according to the school size, including 301 teachers and 5 school administrators were purposive selection. The research instrument were questionnaire with content validity, IOC values 1.00 all item, a reliability value of .97 and Semi-structured interview 5 items. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent t-test, One-way ANOVA with LSD and content analysis.

The research results were as follow: 1) the promoting the roles of school administrators of student care and support system in the digital era was at a high level in overall 2) the opinions of the promoting the roles of school administrators of student care and support system in the digital era, classified by education level and school size were not different in overall, while the differential work experience was statistically significant at the level of .01 and 3) guidelines: School administrators should should promote the full use of digital technology, a variety of tools and methods should be used to screen students

with a focus on the use of digital technology, a network of cooperation with external agencies should be established.

Keywords : roles of school administrators, student care and support system, the digital era

บทนำ

จากความเจริญก้าวหน้าในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดน ก่อให้เกิดการหลั่งไหลแลกเปลี่ยนของวัฒนธรรมทั่วโลก ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีการรับรู้ความคิดเจตคติและพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมมีมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) จนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ไม่เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน ติดสิ่งเสพติด พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น เป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการและกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในการทำงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลนี้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดตั้งศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC Safety Center) ให้เป็นหน่วยงานดูแลความปลอดภัย วิเคราะห์และประเมินปัจจัยความเสี่ยงสามารถป้องกันความเสี่ยงในสถานศึกษา ผนวกกับนโยบาย “พาน้องกลับมาเรียน” เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบกลับมาเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงได้มีแผนการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ในระบบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และส่งต่อไปยังระดับการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 1, 2567) แต่แนวทางการดำเนินงานจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้อง

อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความคล่องตัวต่อผู้ปฏิบัติงาน และทันต่อเหตุการณ์ในยามวิกฤต

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสนับสนุนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายในสถานศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,095 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan (1970, p. 607-610) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จำนวน 301 คน และ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในการบริหารสถานศึกษา โดยวิธีเจาะจงเลือก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.1.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถานภาพทั่วไป ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) หากคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหาร จำนวน 3 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67-1.00 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของ ครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

2.1.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหาร จำนวน 3 คน

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหาร จำนวน 3 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67-1.00 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของ ครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือ ไปยังโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือด้วยตนเองไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 301 ฉบับ โดยผ่าน Google Forms / Email และด้วยตัวของผู้วิจัยเอง โดยได้รับกลับคืนร้อยละ 100

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

3.4 ผู้วิจัยทำหนังสือขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และเข้าสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติทดสอบที แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

4.3 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ด้านที่	รายการข้อคำถาม	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย	อันดับ
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.27	.47	มาก	1
2	การคัดกรองนักเรียน	4.20	.52	มาก	4
3	การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	4.24	.47	มาก	2
4	การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.20	.52	มาก	4
5	การส่งต่อ	4.22	.50	มาก	3
	เฉลี่ยรวม	4.23	.45	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = .45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน การส่งต่อ การคัดกรองนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของ
สถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง
ของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการศึกษา				t	P- value
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.27	.46	4.22	.54	.57	.57
2. การคัดกรองนักเรียน	4.21	.52	4.11	.53	.99	.32
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.26	.46	4.13	.53	1.45	.15
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.19	.52	4.25	.56	-.53	.60
5. การส่งต่อ	4.21	.50	4.30	.46	-1.01	.32
รวม	4.31	.67	4.67	.32	.31	.76

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้ง
ในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง
ของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	1.87	2	.93	4.34**	.01
	ภายในกลุ่ม	64.06	298	.22		
	รวม	65.93	300			
2. การคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.53	2	1.77	6.73**	.00
	ภายในกลุ่ม	78.22	298	.26		
	รวม	81.75	300			

3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	2.23 63.12	2 314	1.11 .42	5.23**	.01
	รวม	65.34	316			
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2.59	2	1.29	4.92**	.01
	ภายในกลุ่ม	78.37	298	.26		
	รวม	80.96	300			
5. การส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	2.55	2	1.27	5.25**	.01
	ภายในกลุ่ม	72.29	298	.24		
	รวม	74.84	300			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.49	2	1.24	6.43**	.00
	ภายในกลุ่ม	57.65	298	.19		
	รวม	60.13	300			

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.41	2	.21	.93	.40
	ภายในกลุ่ม	65.52	298	.22		
	รวม	65.93	300			
2. การคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.72	2	.36	1.32	.27
	ภายในกลุ่ม	81.03	298	.27		
	รวม	81.75	300			
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.32	2	.16	.72	.49
	ภายในกลุ่ม	65.23	298	.22		
	รวม	65.34	300			
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	.81	2	.40	1.50	.23

	ภายในกลุ่ม	80.15	298	.27		
	รวม	80.95	300			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.49	2	.25	1.23	.29
	ภายในกลุ่ม	59.64	298	.20		
	รวม	60.13	300			

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ในภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการใช้โปรแกรม SDQ, ระบบ SIS, DMC, และ ICT เพื่อจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและครบถ้วน

3.2 การคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ทั้งแบบประเมิน SDQ, ข้อมูลเยี่ยมบ้าน, แบบประเมินออนไลน์, และฐานข้อมูลนักเรียน เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มปกติ, กลุ่มเสี่ยง, กลุ่มมีปัญหา, และกลุ่มเด็กพิเศษ (ที่มีความสามารถพิเศษ) โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Form, ไฟล์ PDF, แอปพลิเคชัน Line, และระบบแจ้งเตือน เพื่อจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูล และติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นทั้งทักษะรอบด้าน และทักษะดิจิทัล โดยสถานศึกษาจะให้ความสำคัญกับการดูแลนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมศักยภาพตามความถนัด และให้ความช่วยเหลือป้องกันปัญหาอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังเน้นการใช้เครื่องมือและแอปพลิเคชันดิจิทัล เช่น Google Classroom, Microsoft Teams, E-learning, YouTube, Gamification, Classdojo และ Kahoot เพื่อส่งเสริมทักษะและศักยภาพของนักเรียน

3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งในและนอกสถานศึกษา มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

3.5 การส่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ฐานข้อมูลกลาง ระบบส่งต่อออนไลน์ AI Group Line และ Facebook เพื่อบันทึก ติดตาม วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแบบเรียลไทม์

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลในทุกขั้นตอน ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครอบคลุมและต่อเนื่องได้ดีที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณวัฒน์ วีระคำ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันในการดูแลและพัฒนาให้นักเรียนให้ดีที่สุด ตามนโยบายของโรงเรียน นอกจากนี้การอบรมและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ครูมีความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล รุ่งโรจน์แสงจินดา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า การเปรียบเทียบระดับปฏิบัติงานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยา ผู้บริหารและครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี – ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เพราะครูที่มีประสบการณ์มากมักมีมุมมองเชิงลึกจากการเผชิญปัญหาและปรับตัวในสถานการณ์จริง ขณะที่ครูที่มีประสบการณ์น้อยอาจมองตามทฤษฎีหรือแนวทางที่ได้รับการอบรมมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมมายุท โพธิ์นอก (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกับผู้ที่ มีประสบการณ์การทำงาน 5- 10 ปีและผู้ที่มี

ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกโรงเรียนยึดแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายเดียวกัน ทำให้ครูมีความเข้าใจและปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานที่สอดคล้องกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินท กาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร เขต 23 พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรู้จักนักเรียนรายบุคคลในการดูแลช่วยเหลือ โดยเสนอให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการใช้โปรแกรม SDQ, ระบบ SIS, DMC, และ ICT สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรพลอย พัฒนะแสง (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา 5 ด้าน 22 แนวทาง

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ทั้งแบบประเมิน SDQ, ข้อมูลเยี่ยมบ้าน แบบประเมินออนไลน์ และฐานข้อมูลนักเรียน เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Form, ไฟล์ PDF, แอปพลิเคชัน Line และระบบแจ้งเตือน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชติกร รามัญกิจ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า ควรจัดอบรมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นทั้งทักษะรอบด้านและทักษะดิจิทัล โดยสถานศึกษาจะให้ความสำคัญกับการดูแลนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ผ่านกิจกรรมหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาช ใจมิกัดดี สุดา เนตรสว่าง สาโรจน์ แก้วอรุณ และธรรมรสโชติบุญชู (2566) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพร้าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่แสดงให้เห็นถึง การปรับระบบการทำงานให้ทันสมัยตามเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนไปพยายามลดภาระงานของครูในการดำเนินงานต่างๆ โดยพยายามหาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ J.K. DOBZL (2002) ได้ทำการวิจัยเรื่องความเข้าใจต่อวัยเสี่ยงของเยาวชน และการจัดโปรแกรมที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการอยู่ในโรงเรียน

3.5 การส่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การดูแลนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มพิเศษ มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ นุ่นอุดร และลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสุรนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 พบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ .01 และ 3) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียนโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก มี **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ดังนี้ 1) ควรมีการจัดหาและพัฒนาแพลตฟอร์มและแอปพลิเคชันที่เหมาะสมกับการใช้งานในแต่ละด้าน 2) ควรมีการสื่อสารและประสานงานกับเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดูแลนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง 3) ควรให้ความสำคัญกับการดูแลนักเรียนแบบองค์รวม โดยมุ่งเน้นทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในทุกด้าน และ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- ดวงใจ แน่นอุดร และลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2567). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสุรนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 25(2), 1650.
- ประภาส ใจมิกัด และ คณะ. (2566). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพร้าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 1019-1020.
- แพรวพลอย พัฒนะแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เมรินทกาส พัฒนทรัพย์พิศาล. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัชติกร รามัญกิจ. (2566). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิไล รุ่งโรจน์แสงจินดา. (2556). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลัก

- จิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 –2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
 คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. (2567). รายงานผลการดำเนินงาน
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. นนทบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- อัษฎายุท โปธินอก. (2558). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20.
 ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุจิวัฒน์ วีระคำ. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.
 ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).
 ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research
 Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), p. 607 – 610.
- J.K. DOBZL. (2002). Understanding At-Risk Youth and Internation Programs That
 Helps Them Succeed in school. Research Paper. University of Wisconsin-
 Strout.

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอด
ยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในจังหวัดหนองคาย*

THE RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP FACTORS OF
SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE PERFORMACE EFFECTIVENESS
ON DRUG-FREE AND VICES-FREE WHITE SCHOOL PROJECT UNDER
THE OFFICES OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA IN
NONGKHAI PROVINCE

พรประครอง แสงสร¹ และ พนายุทธ เชยบาล²

Pornprakrong Saengson¹, and Panayuth Choeybal²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹⁻²Udon Thani Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Pornprakongs@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติด และอบายมุข และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย และกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และเขต 2 จำนวน 262 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .982 และประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .982 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

* Received 9 April 2025; Revised 12 April 2025; Accepted 25 April 2025

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์กันทางบวก ระดับปานกลาง

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, สถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of creative leadership factors of school administrators, 2) the performance effectiveness on drug-free and vices-free white school project, and 3) to study the relationship between creative leadership of school administrators and the performance effectiveness on drug-free and vices-free white school project under the offices of primary educational service area in Nongkhai province. The sample was 262 teachers in the schools under Nongkhai primary educational service area office 1 and 2. They was selected by stratified random sampling. The instrument for collecting data was 5-rating-scale questionnaire. The reliability of the creative leadership factors questionnaire for school administrators is .982, and the reliability of the performance effectiveness on drug-free and vices-free white school project is .982. Analysis data by frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research results were found as follows; 1) The creative leadership factor of school administrators affiliated to the primary educational service area in Nongkhai province is a high level. 2) The performance effectiveness on drug-free and vices-free white school project under the offices of primary educational service area in Nongkhai province was at the most level. And 3) The relationship between creative leadership of school administrators and the performance effectiveness on drug-free and vices-free white school project were positive relationship at a moderate level.

Keyword: creative leadership, drug-free and vices-free white school

บทนำ

สภาพแวดล้อมของสังคมในปัจจุบันเห็นได้ว่า พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นทั้งปัญหาเสพยาเสพติด การสูบบุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สื่อลามกอนาจาร การพนัน การทะเลาะวิวาท อันเนื่องมาจากเด็กและเยาวชนยังขาดความตระหนักรู้ การปลูกฝังความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการคิดวิเคราะห์ขาดเหตุผลในการแก้ไขปัญหา และไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม จะเป็นปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทยในอนาคต (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564: 9) โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาเหตุการเสพยาบ้าอันดับแรก คือ อยากรู้ อยากลองด้วยตนเองไม่มีใครชวน และปัจจัยทำนายการใช้สารเสพติด พบว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 10-20 ปี มีการใช้สารเสพติดมากกว่ากลุ่มตัวอย่างอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป 1.891 เท่า (ณรงค์ หนูสอนและคณะ, 2566: 73-74) ทั้งนี้สถานการณ์ การสูบบุหรี่ไฟฟ้าในสังคมไทย และสังคมโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งใหม่ ๆ จากผลสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า/พอด ของเยาวชนไทยจำนวน 40,164 คน ทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 1-27 พฤษภาคม 2567 โดยกองสุขศึกษา ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทยและกรุงเทพมหานคร พบว่าเยาวชนไทยอายุระหว่าง 6-30 ปี มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า 18.60% จากผลการสำรวจยังพบว่า เยาวชนยังขาดความรู้และความตระหนักถึงผลกระทบจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (วิชช์ เกษมทรัพย์, 2567: 6-7)

จากสถานการณ์ดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้มอบนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการจัดการศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี ดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2562: 3) สอดคล้องตามแนวคิดการจัดการศึกษาแผนการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 78) โดยการมีส่วนร่วมบูรณาการการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุน ป้องกัน และช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และทุกคนที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบจากแหล่งอบายมุข (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564: 9) จึงทำให้มีการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนับเป็นความท้าทายอย่างมากของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและความเป็นพลวัตของโลกที่ไม่สามารถ

หยุดยั้งได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (มฤตติ เฟื่องสง่าและมัทนา วัฒนอมศักดิ์, 2566: 162) ด้วยเหตุนี้ในหน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความก้าวหน้าทันสมัย สร้างสรรค์ ตามทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และสังคมพร้อมทั้งผลักดันให้คนอื่น ๆ ในสังคมร่วมมือและทำไปพร้อมกันได้ ก็จะทำให้หน่วยงานนั้นก้าวไปด้วยดี โดยประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรมเป็นสำคัญ ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ นั้นไม่เหมือนเดิม เช่นเดียวกับเรื่องของภาวะผู้นำที่พูดถึงเรื่องคุณลักษณะ พฤติกรรม สถานการณ์และเปลี่ยนสภาพหรือแลกเปลี่ยน แต่เมื่อสังคมปัจจุบันที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตปฏิเสธไม่ได้ว่าย่อมมีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจน คือ การแข่งขันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ สภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อน และไร้ทิศทาง (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555: 11) สอดคล้องกับถนอม ช่างงาน (2565: 92) กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสามารถในการปรับตัว การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาชี้ให้เห็นว่าหากผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนมีภาวะผู้นำมุ่งมั่นปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ก็จะรวมกันนำพาให้สถานศึกษามีประสิทธิผลในด้านความสำเร็จของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีการสร้างรูปแบบควบคู่กับการบริหารงานให้สามารถปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ มีระเบียบ มีทักษะ การบริหารที่สร้างสรรค์สามารถทำให้องค์กรหรือสถานศึกษาประสบความสำเร็จ (จุฑามาส ชื่นห้วน, 2562: 26)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประกอบด้วยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บริการจำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอสระใคร และอำเภอโพธิ์ตาก มีจำนวนโรงเรียน 156 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2567: 6-8) โดยกำหนดเป้าประสงค์ให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดการสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2567: 59) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 รับผิดชอบควบคุม ดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี และอำเภอเฝ้าไร่ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 104 แห่ง แยกเป็นโรงเรียนหลัก 102 แห่ง และโรงเรียนสาขา 2 สาขา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2, 2567: 6) และได้กำหนด

เป้าประสงค์ให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 8 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ การค้ำมนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2, 2567: 33-34)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภาวะการณ์ที่เป็นภัยคุกคามในทุกรูปแบบ พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ โดยอาศัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข ตามนโยบายและเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นสารสนเทศในการกำหนดปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสถานศึกษา สีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 821 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 262 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยการเปิดตารางเครชี และมอร์แกน (ยูภาติ ปณธราช, 2566: 20) ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาสัดส่วนประชากร (P) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ เมื่อยอมรับความคลาดเคลื่อน E ของการประมาณสัดส่วนที่เกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ ของสัดส่วนสูงสุด ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 262 คน แล้วกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ตามขนาดของโรงเรียน และ 2) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความกระจายและครอบคลุมตามขนาดของโรงเรียน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความครอบคลุมตามนิยามของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความยืดหยุ่น (Flexibility) 2) ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) 3) ด้านจินตนาการ (Imagination) 4) ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และ 5) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative) โดยใช้วิธีการประมาณค่ารวมตามวิธีของลิเคิร์ท (The Method of Summated Rating) และได้กำหนดค่าของคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .982

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานในโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ได้แก่ 1) มาตรการด้านการป้องกัน 2) มาตรการด้านการค้นหา 3) มาตรการด้านการรักษา 4) มาตรการด้านการเฝ้าระวัง และ 5) มาตรการด้านการบริหารจัดการ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) โดยใช้วิธีการประมาณค่ารวมตามวิธีของลิเคิร์ท (The Method of Summated Rating) และได้กำหนดค่าของคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .982

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 262 ฉบับทาง Google Form พร้อมด้วยหนังสือ ขอความร่วมมือในการวิจัยถึงกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีการทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และตรวจสอบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

3.3 ผู้วิจัยได้รับการตอบแบบสอบถามคืน จำนวน 262 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ทุกฉบับ

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาผลวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

4.3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

4.4 นำค่าเฉลี่ยจากข้อ 2 และ 3 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 110)

4.5 สำหรับทิศทางความสัมพันธ์ พิจารณาดังนี้ ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เป็นลบ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เป็นบวกแสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือทิศทางเดียวกัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย

ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยด้านความยืดหยุ่น (X_1)	4.50	0.65	มาก
2. ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ (X_2)	4.41	0.69	มาก
3. ปัจจัยด้านจินตนาการ (X_3)	4.26	0.75	มาก
4. ปัจจัยด้านทำงานเป็นทีม (X_4)	4.53	0.54	มากที่สุด
5. ปัจจัยด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_5)	4.31	0.71	มาก
โดยรวม	4.40	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.65) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D.

=0.69) ปัจจัยด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. =0.71) และปัจจัยด้านจินตนาการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. =0.75) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย

การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและ อบายมุข	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มาตรการด้านการป้องกัน (Y_1)	4.57	0.56	มากที่สุด
2. มาตรการด้านการค้นหา (Y_2)	4.61	0.56	มากที่สุด
3. มาตรการด้านการรักษา (Y_3)	4.55	0.62	มากที่สุด
4. มาตรการด้านการเฝ้าระวัง (Y_4)	4.56	0.62	มากที่สุด
5. มาตรการด้านบริหารจัดการ (Y_5)	4.57	0.58	มากที่สุด
โดยรวม (Y_0)	4.57	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. =0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยข้อที่ 2 มาตรการด้านการค้นหา ($\bar{X} = 4.61$, S.D. =0.56) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 1 มาตรการด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. =0.56) ข้อที่ 5 มาตรการด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. =0.58) ข้อที่ 4 มาตรการด้านการเฝ้าระวัง และข้อที่ 3 มาตรการด้านการรักษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. =0.56) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลางปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย

ตัวแปร	ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา					
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y ₀
X ₁	-	.869**	.777**	.537**	.695**	.518**
X ₂		-	.887**	.664**	.735**	.465**
X ₃			-	.739**	.769**	.478**
X ₄				-	.741**	.554**
X ₅					-	.579**
Y ₀						-

** มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกปัจจัย มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุขโดยรวม (Y₀) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้าน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และเรียงลำดับตามความสัมพันธ์ ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X₅) ด้านทำงานเป็นทีม (X₄) ด้านความยืดหยุ่น (X₁) ด้านจินตนาการ (X₃) และด้านวิสัยทัศน์ (X₂) (r = .579, .554, .518, .478 และ .465 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X₁–X₅ มีความสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ .465 – .579

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการแสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับที่สูง ซึ่งสะท้อนถึงการมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร มีการปรับตัวและพัฒนาแนวทางการบริหารงานให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาในปัจจุบัน ที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี สังคม และนโยบายการศึกษา จึงถือได้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานสถานศึกษา ตลอดจนสามารถส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในสถานศึกษา

สอดคล้องกับที่ภาสุณีย์ คำพันธ์ (2566: 19) ที่ได้ให้ความเห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีผลกระทบต่องานขององค์กร สิ่งแวดล้อมในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพหรือ

ความล้มเหลว เป็นคุณสมบัติสำคัญที่ผู้บริหารพึงมี ผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเป็นผู้สร้างบรรยากาศการทำงาน ทำให้กลุ่มคนรวมตัวกันได้ ผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการทำงานเป็นทีม ซึ่งส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับนิริดา เศรษฐแสงศรี (2563: 20) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้นำในการผลักดันให้ผู้ร่วมงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ ให้ตอบสนองเชิงจินตนาการและการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนต่อโอกาสต่าง ๆ อย่างท้าทาย โดยการคิดนอกกรอบด้วยวิธีการใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบและเอกลักษณ์ เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจสถานการณ์ที่ซับซ้อน เพื่อให้ผู้ร่วมงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งมาด้วยการคิดต่างคิดหลายมิติ คิดบวกคิดเชิงสร้างสรรค์และพัฒนา และสอดคล้องกับอรรถ กิตติชนม์ธวัช (2558: 38) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ความสามารถของผู้นำในการผลักดันให้ผู้ร่วมงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยการคิดเชิงสร้างสรรค์ มีปฏิริยาตอบสนองเชิงจินตนาการโดยการคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ มีความสามารถในการจูงใจหรือนำบุคคลอื่น ๆ มีความมุ่งมั่น กล้าทำ ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทาย สร้างความไว้วางใจ พร้อมทั้งเปิดใจรับฟังความคิดใหม่ ๆ และมีความรอบรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเพ็ญภา ศรีภูธร (2562: 56) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรการ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรช่วยกันสนับสนุนและปฏิบัติตามมาตรการอย่างจริงจัง มีแนวนโยบายที่ชัดเจน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินการและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้น จึงทำให้มาตรการต่าง ๆ ถูกนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับที่แนวนโยบายของรัฐบาลและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564: 53-54) ที่ใช้แนวคิดและหลักการของ “4 ประสาน 2 คำ” ซึ่ง 4 ประสาน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู/อาจารย์ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน/นักศึกษาและส่วนของ 2 คำ ได้แก่ ดำรง พระสงฆ์ ที่อยู่ในบริเวณท้องถื่นและชุมชน ทั้งนี้เพื่อช่วยสถานศึกษาให้มีมาตรการป้องกันและการป้องปรามผู้จำหน่าย/ผู้เสพ มาตรการความปลอดภัย เป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แหล่งอบายมุขรอบสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้สถานศึกษามีระบบการ

ดำเนินงานที่เข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน จึงมีแนวทางการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ และกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ เช่นเดียวกับบทเรียนที่ได้รับจากผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข ของโรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม ปีการศึกษา 2565 (2566: 13-14) พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับโรงเรียนและนักเรียน ด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี (Good System) ครูและบุคลากรของโรงเรียนทุกคนให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุน นักเรียนทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนโดยตระหนักถึงอันตรายของยาเสพติดและอบายมุข และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับนักเรียนและโรงเรียน โดยการร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาปลอดจากปัญหาจากยาเสพติด อบายมุขและเข้าใจทักษะชีวิต และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาการใช้นวัตกรรมหรือผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุขของโรงเรียนชุมชนบ้านพพระ ปีการศึกษา 2566 (2567: 14) ที่พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการนำนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาสีขาวบนพื้นที่ชายขอบ โรงเรียนชุมชนบ้านพพระ จังหวัดตาก คือ นักเรียนแกนนำ 4 ฝ่ายเข้าใจบทบาทหน้าที่ในภารกิจและดำเนินการอย่างจริงจัง ครูที่ปรึกษาแต่ละห้องให้ความสำคัญตระหนักในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ความช่วยเหลือดูแลนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการต่อต้านยาเสพติดและอบายมุขทุกชนิด ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดูแลบุตรหลานของตนเป็นอย่างดี คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้นำหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้าน และโรงเรียนเครื่องข่ายให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการขับเคลื่อนและพัฒนาตามโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุขเป็นอย่างดี

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน

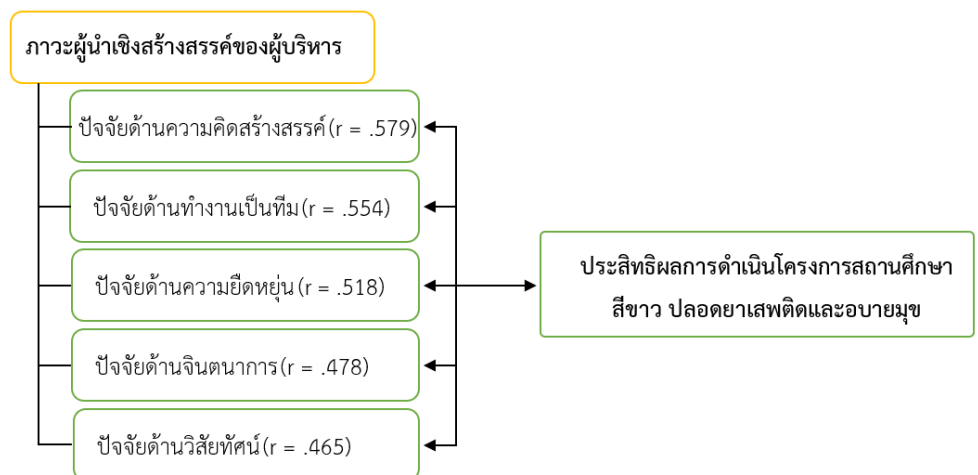
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะสามารถกำหนดแนวทางการบริหารงานอย่างสร้างสรรค์ กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เปิดรับแนวทางใหม่ ๆ และกระตุ้นให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นอนาคตที่แตกต่าง สื่อสารการคิดสร้างสรรค์ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงเพื่อมุ่งเป้าหมายแห่งความสำเร็จ การคิดสร้างสรรค์จะช่วยค้นหาข้อเท็จจริง เพื่อแสวงหาการแปลกใหม่ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานในทางที่ดีขึ้น พัฒนาหลักสูตร เทคโนโลยีทางการศึกษา หรือแนวทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนยุคใหม่ ผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์

จะสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพของบุคลากร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

สอดคล้องกับที่ทวิภรณ์ วรชิน (2559: 19) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการ หรือการนำบุคคลอื่นด้วยแนวทางใหม่ หรือวิธีการใหม่ ๆ อย่างท้าทายและยืดหยุ่น ยังเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ หรือสนับสนุนผู้อื่นให้มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือการมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน สอดคล้องกับนิริดา เศรษฐแสงศรี (2563: 20) ที่ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้นำในการผลักดันให้ผู้ร่วมงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ให้ตอบสนองเชิงจินตนาการและการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนต่อโอกาสต่าง ๆ อย่างท้าทาย โดยการคิดนอกกรอบด้วยวิธีการใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบและเอกลักษณ์ เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจสถานการณ์ที่ซับซ้อน เพื่อให้ผู้ร่วมงานบรรลุเป้าหมายที่ดีงามด้วยการคิดต่างคิดหลายมิติ คิดบวก คิดเชิงสร้างสรรค์และพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณณัฐ ช่วยงาน (2565: 85) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก

องค์ความรู้ใหม่

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข แสดงได้ดังภาพที่ 1

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข

จากแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข จะเห็นได้ว่าปัจจัยปัจจัย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร โดยเฉพาะในมิติของการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่น มีจินตนาการ และมีวิสัยทัศน์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการ เนื่องจากจะสามารถขับเคลื่อนนโยบาย ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสะท้อนว่า ในยุคที่การศึกษาไทยต้องเผชิญกับปัญหา ยาเสพติดและอบายมุขในหมู่เยาวชนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) ที่นำพาโรงเรียนไปสู่การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและนวัตกรรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดหนองคายอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการทำงานเป็นทีมซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือภายในองค์กรที่ช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งนี้ยังพบว่า การดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุดทุกมาตรการ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีแนวนโยบายและการบริหารจัดการที่ชัดเจนและต่อเนื่อง อีกทั้งผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโครงการ ซึ่งผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์จะสามารถกำหนดทิศทางการบริหารที่เปิดรับแนวคิดใหม่ ส่งเสริมการพัฒนา และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนและเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมจากผลการวิจัย

มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้ 1) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย ในด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายควรใช้เป็นโอกาสพัฒนาการทำงานเป็นทีมขององค์กรให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 2) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย

อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคายควรเผยแพร่หรือขยายวิธีการดำเนินการโครงการไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงต่อไป และ 3) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้นควรพัฒนาและความสำคัญกับปัจจัยด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นลำดับแรก โดยนำมาประยุกต์ใช้และหาแนวทางให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินโครงการ ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อโรงเรียนและนักเรียน และ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย 2) ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย และ 3) ควรศึกษาประสิทธิผลการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โดยใช้การวิจัยเชิงพัฒนาหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการและมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฑามาส ชื่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทวีภรณ์ วรชิน. (2559). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐ ช่วยงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ณรงค์ หนูสอนและคณะ. (2566). ปรากฏการณ์เชิงสาเหตุและปัจจัยทำนายการใช้ยาบ้าและไอซ์ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย.วารสารสำนักงาน ป.ป.ส., 39(2), 73-74.
- นิรินดา เศรษฐแสงศรี. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภาสุณีย์ คำพันธ์. (2566). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญญา ศรีภูธร. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- โรงเรียนชุมชนบ้านพนพระ. (2567).นวัตกรรมหรือผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านพนพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2568, จาก <http://www.chpschool.ac.th>.
- โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม. (2566).สถานศึกษาปลอดจากปัญหายาเสพติด อบายมุขและเข้าใจทักษะชีวิต ตามแนวทาง โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม BL.S.SMART School Model. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2568, จาก <https://sites.google.com/bual.ac.th>.
- มลฤดี เพ็งสง่าและมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2566). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทร์วิโรฒ, 24(2), 162.
- ยุภาติ ปณะราช. (2566). สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัช เกษมทรัพย์ (บรรณาธิการ). (2567). ประสิทธิผลการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารก้าวหน้าวิจัยกับ ศจย., 16(2), 6-7.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. (2567). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2567, จาก <http://www.nkedu1.go.th>.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. (2567). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 (ฉบับปรับปรุง). เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.smart.nongkhai2.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.moe.go.th>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คู่มือดำเนินการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2564. กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค.
- อรชร กิตติชนม์ธวัช. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วน
ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี*
INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT FOR THE PEOPLE OF NON SUNG
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG UDON
THANI DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

วุดินันท์ สิทธิพัฒน์¹และ โกศล สอดส่อง²

Wutthinan Sithiputhamon¹ and Koson Sodsong²,

¹⁻⁵วิทยาลัยพินธุบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: wutthinan.tuator@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง 2) เปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนในการให้บริการต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อให้ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง จำนวน 386 คน ด้วยการใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และใช้สถิติเอฟ (f-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.78) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการด้านทางระบายน้ำ ($\bar{x}$ = 4.00) รองลงมา คือ การให้บริการด้านประปา ($\bar{x}$ = 3.90) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การให้บริการด้านถนน ($\bar{x}$ = 3.40)

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ

* Received 31 March 2025; Revised 13 April 2025; Accepted 25 April 2025

และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ สำรวจสภาพถนนในพื้นที่ตำบลโนนสูง เช่น สภาพผิวถนน การคมนาคม การเกิดอุบัติเหตุจราจร หรือปัญหาจากการใช้งานจริง

คำสำคัญ : การพัฒนา, โครงสร้างพื้นฐาน, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the development of public infrastructure of Non Sung Subdistrict Administrative Organization, 2) compare the development of public infrastructure in the provision of public services of Non Sung Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level and occupation, and 3) to provide guidelines for the development of public infrastructure in Non Sung Subdistrict Administrative Organization. The sample group used in this research was 386 people in Non Sung Subdistrict Administrative Organization using Yamane's formula. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for analysis were number, percentage, mean, standard deviation, and data analysis. Hypothesis testing was done using t-test and f-test.

The research results found that:

1. The overall development of infrastructure for the people of Non Sung Subdistrict Administrative Organization is at a high level ($\bar{x}= 3.78$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the drainage service ($\bar{x}= 4.00$), followed by the water supply service ($\bar{x}= 3.90$), and the aspect with the lowest average value was the road service ($\bar{x}= 3.40$).

2. A comparison of the development of infrastructure for the people of Non Sung Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level, and occupation. Overall, people with different education levels have different opinions on the development of infrastructure of Non Sung Subdistrict Administrative Organization with statistical significance at the 0.05 level. People with different gender, age, and occupation have no different opinions on the development of infrastructure of Non Sung Subdistrict Administrative Organization.

3. Suggestions for developing infrastructure for the people in Non Sung Subdistrict Administrative Organization, Mueang Udon Thani District, Udon Thani Province, include surveying road conditions in Non Sung Subdistrict, such as road surface conditions, transportation, traffic accidents, or problems from actual use

Keywords : Development, infrastructure, subdistrict administrative organization

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังของตนเอง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีความรับผิดชอบในการนำบริการของรัฐไปสู่ประชาชนเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างภาครัฐกับประชาชน ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านและตำบลยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ร่วมถึงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน ตลอดจนให้การสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะส่งผลดีต่อเสถียรภาพความมั่นคงของรัฐบาลและช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, 2537)

การบริหารเป็นกระบวนการจัดองค์การ และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยการบริหารมีองค์ประกอบ 3 ประการคือ เป้าหมาย ปัจจัยการบริหาร และลักษณะของการบริหาร สำหรับการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ หรือการบริหารภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งคือ การให้บริการสาธารณะ ซึ่งครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติซึ่งในเรื่องการบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นการประเมินผลเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน และกระบวนการประเมินผลเป็นกระบวนการที่วัดความสำเร็จของแผน โครงการ ของหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งเมื่อวัดผลได้แล้วก็นำเปรียบเทียบกับความต้องการ กรณีที่ไม่ได้ผลตามต้องการ ก็ต้องพิจารณาปรับปรุงแผนงาน โครงการ ให้สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการ (วันเฉลิม วรรณไชย และโกศล สอดส่อง, 2565)

องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทน ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิก อบต. อำนาจหน้าที่ของ อบต. เป็นต้น ซึ่งในที่นี้จะนำเสนอให้เป็น ทั้งโครงสร้าง อบต. ตามกฎหมายเดิม และในส่วนที่เป็นอบต. ที่ได้รับการแก้ไขใหม่พร้อม ๆ กันไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้ความสำคัญกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีบทบัญญัติว่าด้วยการบริหารส่วนท้องถิ่นไว้ใน หมวด 9 และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ความสำคัญกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มากยิ่งขึ้น โดยมีบทบัญญัติว่าด้วยการบริหารส่วนท้องถิ่นไว้ใน หมวด 14 ซึ่งการตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงศักยภาพการบริหารประเทศ เพราะการกระจายอำนาจบริหารสู่ท้องถิ่นเป็นเสมือนการกระจายอำนาจสู่ประชาชน และเน้นการบริหารด้วยคนในชุมชนของตนเองซึ่งจะส่งผลให้การบริหารและการแก้ปัญหาสามารถทำได้ อย่างรวดเร็ว รวมทั้งตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้นได้ดีอีกด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในชุมชนในชนบท ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและการบริหารงานได้ด้วยตนเอง ความเป็นมาของ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง เดิมที่เป็นสภาตำบลโนนสูง และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูงพร้อมกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น รวม 2,143 แห่ง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอนที่ 9 ง ลงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2539 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2539 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มุ่งมั่นปฏิบัติงานภายใต้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้ศึกษา ต้องการศึกษาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในตำบลนี้ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูงในเขตการปกครอง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ซึ่งจากข้อมูลเบื้องต้นยังพบว่าโครงสร้างพื้นฐานบางอย่างต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นเช่น ปัญหาถนนคับแคบชำรุดเสียหาย เนื่องจากถนนโดยทั่วไปสภาพคับแคบ ไม่สามารถขยายผิวจราจรเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ประชาชนตั้งร้านค้าและปลูกบ้านพักอาศัยอย่างหนาแน่น

ถนนบางสายใช้งานมานานมีสภาพชำรุดทรุดโทรม จำเป็นต้องปรับปรุงซ่อมแซมเพื่อให้การจราจรเป็นไปอย่างสะดวก ตามถนนสายรองตามซอยต่างๆ ยังมีไม่เพียงพอและไฟฟ้าสาธารณะบางจุดดวงโคมยังไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ แสงสว่างในเวลากลางคืนมีไม่เพียงพอ จำเป็นต้องปรับปรุงทั้งนี้เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนและให้ความสะดวกแก่ผู้สัญจรไปมาช่วงเวลากลางคืน ปัญหาการระบายน้ำและน้ำท่วมขัง เนื่องจากชุมชนหลายแห่งยังมีท่อระบายน้ำไม่เพียงพอ และบางแห่งมีขนาดไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ฝนตกหนัก (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง, 2567)

เหตุผลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูงในเขตการปกครอง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน เฉพาะ (1.) ด้านถนน (2.) ด้านไฟฟ้าส่องสว่าง (3.) ด้านประปา เพราะว่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูงในเขตการปกครอง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีทุนทรัพย์การบริหารจัดการ หรือ มีทุนบริหารจัดการน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลจึงให้บริการเพียงสามด้าน จึงเป็นที่มาของการวิจัยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูงเพียงสามด้าน ดังกล่าว ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนในการให้บริการต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่เป็นหน่วยในการศึกษา (Unit of Analysis) คือประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 11 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 10,694 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง, 2567)

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) จากจำนวนประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยวิธีการคำนวณตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (ยูทธ ไกรวรรณ, 2546)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย ระเบียบ เอกสารงานทางวิชาการเพื่อนำมาเป็นฐานการวิเคราะห์ และข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีเครื่องมือดังนี้

2.1 แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมี 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านถนน 2) ด้านไฟฟ้าส่องสว่าง 3) ด้านประปา และ 4) ด้านทางระบายน้ำ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ การแปรผลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนระดับความแตกต่างของประชาชนผู้มาใช้บริการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่ตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินการให้คะแนนโดยใช้หลักของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) และ ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

2.2 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชน เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม 2) จัดทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามที่ต้องการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ครบถ้วนและครอบคลุมเนื้อหา 3) ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบเครื่องมืออีกครั้งหนึ่งในขั้นตอนนี้ตรวจสอบความ ครอบคลุมของเนื้อหา ความเข้าใจของภาษา ความเข้าใจตรงกันของคำถาม 4) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 ท่าน และนำเครื่องมือที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยคำนวณหาค่า IOC โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า

IOC ตั้งแต่ 0.67 เป็นต้นไป เป็นข้อที่นำไปใช้ได้ 6) นำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 30 คน 7) วิเคราะห์แบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ทองใบ สุดซารี, 2549 : 131) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.888 และ 8) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทน S.D.

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ด้วย การทดสอบแบบที (t – test) กรณีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มและการทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) กรณีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไปด้วยสถิติ F-test

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.30 อายุระหว่าง 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.37 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 30.83 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 45.08

ตารางที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนของ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การให้บริการด้านถนน	3.40	0.77	ปานกลาง
2. การให้บริการด้านไฟฟ้าแสงสว่าง	3.79	0.64	มาก
3. การให้บริการด้านประปา	3.90	0.54	มาก
4. การให้บริการด้านทางระบายน้ำ	4.00	0.49	มาก
รวม	3.78	0.45	มาก

2. จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการด้านทางระบายน้ำ ($\bar{x} = 4.00$) รองลงมา คือ การให้บริการด้านประปา ($\bar{x} = 3.90$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การให้บริการด้านถนน ($\bar{x} = 3.40$)

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	t / F	P-value	สรุปสมมติฐานการวิจัย
1 เพศ	0.812	0.417	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2 อายุ	0.322	0.332	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3 ระดับการศึกษา	5.572	0.000*	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4 อาชีพ	0.287	0.210	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี ได้แก่ 1) สำรวจสภาพถนนในพื้นที่ตำบลโนนสูง เช่น สภาพผิวถนน การคมนาคม การเกิดอุบัติเหตุจราจร หรือปัญหาจากการใช้งานจริง 2) วางแผนการพัฒนาและซ่อมแซมถนนในระยะยาวให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 3) ทำการสำรวจพื้นที่ที่ยังขาดไฟฟ้าแสงสว่าง หรือบริเวณที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ เช่น ถนนภายในหมู่บ้าน สี่แยก หรือพื้นที่ที่มีการเดินทางคับคั่ง และ 4) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทางหลวงชนบท หรือกรมชลประทาน เพื่อขอรับการสนับสนุนในการพัฒนาและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาารายด้าน

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการด้านทางระบายน้ำ รองลงมา คือ การให้บริการด้านประปา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การให้บริการด้านถนน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง มีการลงทุนและพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น การพัฒนาถนน ระบบประปาหมู่บ้าน การจัดการขยะ ระบบไฟฟ้าสาธารณะ รวมไปถึงการพัฒนาสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง ยังให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและมีผลกระทบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมในทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ สมบูรณ์ธรรม และบุญเหลือ บุปผามาลา (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลโนนทอง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลโนนทอง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการให้บริการด้านไฟฟ้าแสงสว่าง รองลงมาคือการให้บริการด้านทางระบายน้ำ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการให้บริการด้านถนน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางเทศบาลตำบลโนนทอง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการก่อสร้างถนน และให้ได้ แสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการก่อสร้างถนนได้ อีกทั้ง การบำรุงรักษา และปรับปรุง ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านทั่วถึงพร้อมใช้งาน และการดำเนินการติดตั้งไฟฟ้า ส่องสว่างตามจุดเสี่ยงอย่างเพียงพอและเหมาะสม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเฉลิม วรรณไชย และโกศล สอดส่อง (2565) วิจัยเรื่องการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านไฟฟ้า รองลงมาคือด้านถนนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านประปา ซึ่งการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง และที่สำคัญมีสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนอยากเข้าร่วมในการแสดงข้อคิดเห็น มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนคัดเลือกตัวแทนของตนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบดูแล ติดตามการทำงานในด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้าง/การติดตั้ง อย่าง ใกล้ชิดเพื่อแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสของทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของณัฏฐ์ชนนจ์ ภูจอมจิตร (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลพยอม อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลพยอม อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านระบบคมนาคมและขนส่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอมืองอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน เพราะว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า หรือการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ มักจะมีผลกระทบและประโยชน์ที่ครอบคลุมทุกเพศทุกวัย โดยไม่แบ่งแยกเพศหรือสถานะทางสังคม ดังนั้น ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพและความเหมาะสมของบริการเหล่านี้ อาจไม่ขึ้นอยู่กับเพศ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความต้องการเฉพาะของชุมชน การเข้าถึงบริการ หรือประสิทธิภาพในการดำเนินการมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณตรี ปทุมวัฒน์ชัย และโกศล สอดส่อง (2564) วิจัยเรื่อง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีชมภู อำเภอลืออำนาจ จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีชมภู อำเภอลืออำนาจ จังหวัดบึงกาฬ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีชมภู ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวรรณ ปัตถาวะโร และโกศล สอดส่อง (2561) วิจัยเรื่องการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลค้อใหญ่ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อ ขององค์การบริหารส่วนตำบลค้อใหญ่ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันอาจจะมีความคิดเห็นที่เหมือนกันเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เพราะว่าความคิดเห็นของพวกเขาอาจจะมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการและผลกระทบที่ได้รับจากการให้บริการนั้น ๆ มากกว่าปัจจัยด้านอายุเอง เช่น ความ

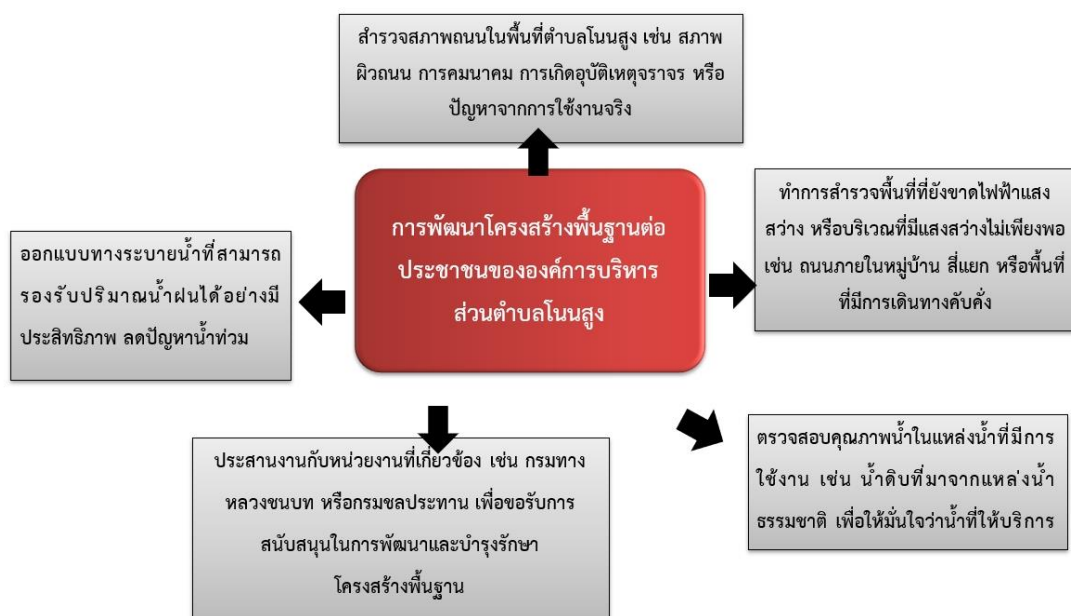
สะดวกสบายในการใช้ถนน ระบบน้ำประปา การจัดการขยะ หรือโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถส่งผลกระทบต่อทุกคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่น ผู้ใหญ่ หรือผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ความคิดเห็นยังอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ดังนั้นการบริการที่ดีอาจได้รับการยอมรับจากประชาชนทุกกลุ่มอายุ แม้ว่าความคาดหวังหรือความต้องการบางประการอาจแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มอายุ แต่โดยรวมแล้วความพึงพอใจในคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานนั้นอาจไม่ต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวรรณ ปัตถะวโร และโกศล สอดส่อง (2561) วิจัยเรื่องการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลค้อใหญ่ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อ ขององค์การบริหารส่วนตำบลค้อใหญ่ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามอายุ พบว่าโดยภาพรวมด้านอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเฉลิม วรรณไชย และโกศล สอดส่อง (2565) วิจัยเรื่องการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง อาจจะมีความเข้าใจในเรื่องของการวางแผนและการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานได้ดีกว่า จึงสามารถประเมินและแสดงความคิดเห็นได้ละเอียดและลึกซึ้งกว่า ขณะที่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำอาจจะไม่ได้รับข้อมูลที่ชัดเจนหรือไม่เข้าใจวิธีการทำงานขององค์กรในการให้บริการดังกล่าว จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี ปทุมวัฒน์ชัย และโกศล สอดส่อง (2564) วิจัยเรื่อง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีชมภู อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีชมภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประพัฒพงศ์ ศรีจุมพล และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2561) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตอง ในเขตพื้นที่ตำบลตาตอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า อาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน อาจเป็น

เพราะว่า ทุกคนในชุมชนต้องการโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เช่น ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า และการเข้าถึงบริการที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไร ก็จะต้องมีความต้องการในด้านเหล่านี้คล้ายๆ กัน ประชาชนในพื้นที่อาจได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลในลักษณะเดียวกัน ไม่ว่าจะมาจากการประชุมชุมชนหรือช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ ทำให้ความคิดเห็นโดยรวมในเรื่องของการให้บริการคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวรรณ ปัตถะวโร และโกศล สอดส่อง (2561) วิจัยเรื่องการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลคือใหญ่ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคือใหญ่ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี อาชีพ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประพัฒพงศ์ ศรีจุมพล และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2561) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตอง ในเขตพื้นที่ตำบลตาตอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการด้านทางระบายน้ำ ($\bar{x} = 4.00$) รองลงมา คือ การให้บริการด้านประปา ($\bar{x} = 3.90$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การให้บริการด้านถนน ($\bar{x} = 3.40$) 2) การเปรียบเทียบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ สสำรวจสภาพถนนในพื้นที่ตำบลโนนสูง เช่น สภาพผิวถนน การคมนาคม การเกิดอุบัติเหตุจราจร หรือปัญหาจากการใช้งานจริง มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ดังนี้ 1) จัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมถนนที่มีความชำรุดหรือเกิดปัญหาจากการใช้งาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเดินทางได้สะดวกและปลอดภัย 2) พิจารณาก่อสร้างถนนลาดยางในพื้นที่ที่มีความต้องการ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทางและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ และในกรณีที่ถนนไม่สามารถรองรับการเดินทางของประชาชนได้เต็มที่ สามารถพิจารณาการขยายถนนเพื่อให้สามารถรองรับจำนวนรถที่มากขึ้น 3) ควรให้ความสำคัญกับการระบายน้ำในพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วม เพื่อป้องกันน้ำขังและช่วยให้ถนนไม่ชำรุด และวางแผนการออกแบบถนนให้มีการระบายน้ำที่ดี ไม่ให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน 4) ในจุดที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ทางโค้งหรือทางแยก ควรมีการติดตั้งป้ายจราจรที่ชัดเจน และสัญญาณไฟจราจรเพื่อให้ผู้ขับขี่และผู้ใช้ถนนทราบถึงสถานการณ์และปลอดภัย และติดตั้งไฟส่องสว่างในช่วงที่มีการเดินทางในช่วงกลางคืน ช่วยให้ผู้ใช้ถนนมีความมั่นใจในการเดินทางมากขึ้น และ 5) แจ้งให้ประชาชนทราบถึงแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และช่องทางในการติดต่อแจ้งปัญหาหรือข้อเสนอแนะ รวมถึงใช้เทคโนโลยีในการตรวจจับสภาพถนนอาจช่วยให้การซ่อมแซมหรือปรับปรุงถนนทำได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ สมบูรณ์ธรรม และบุญเหลือ บุปผามาลา. (2564). การให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลโนนทอง อำเภอनाยุง จังหวัดอุดรธานี. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนิติต.
- ณัฐชนนจ์ ภูจอมจิตร. (2564). ประสิทธิผลการให้บริการประชาชนด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การ บริหารส่วนตำบลพยอม อำเภอนางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2546). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย Amos. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 111 ตอนที่ 11.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์. หน้า 577.
- วันเฉลิม วรรณไชย และโกศล สอดส่อง. (2565). การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานต่อประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนิติต.
- องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง. (2568). สภาพและข้อมูลพื้นฐานตำบลค้อใหญ่. อำเภอเมืองอุดรธานี อุดรธานี องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง.
- อิทธิพัทธ์ จันทรสาคร. (2565). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อระบบสารสนเทศภายในอาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Taro Yamane(1973).Statistics: An Introductory Analysis.3rdEd.New York.Harper and RowPublications.

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ*

ADMINISTRATIVE SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE
DIGITAL ERA EFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATIONAL EFFICIENCY
OF SCHOOLS AT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
UBON RATCHATHANI AMNAT CHAROEN

ขวัญฤดี วงศ์เย็น¹ สุรางคณา มัณยานนท์² และ จิตติมา โกศลวิตร³

Kwaunruedee Wongyen¹, Surangkana Manyanon² and Thitimar Kosalvittr

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻²Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: M6551091@rtu.ac.th, Surangkana@rtu.ac.th, Thima@rtu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี และอำนาจเจริญ 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการบริหารงานวิชาการ และ 4) เพื่อพยากรณ์การบริหารงานวิชาการจากทักษะการบริหารในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 114 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ด้าน รวม 27 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .95 และค่าอำนาจจำแนก .96

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $r = .826$ ถึง .936 และ 4) ทักษะด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี (X4), ทักษะความรู้ดิจิทัล (X2) และทักษะการสื่อสารดิจิทัล (X5) สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (β) เท่ากับ .485, .361 และ .235 ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .91 อธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 83

* Received 4 April 2025; Revised 16 April 2025; Accepted 25 April 2025

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร/ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล/การบริหารงานวิชาการ

Abstract

This study aimed to 1) examine the level of administrative skills of school administrators in the digital era under the Secondary Educational Service Area Offices of Ubon Ratchathani and Amnat Charoen, 2) investigate the level of academic administration in schools under the same jurisdiction, 3) explore the relationship between administrative skills of school administrators in the digital era and academic administration, and 4) predict academic administration based on digital-era administrative skills. The sample consisted of 114 participants, including 57 school administrators and 57 heads of academic affairs, selected through stratified random sampling. The research instrument was a 27-item Likert-scale questionnaire covering five dimensions, with a reliability coefficient of .95 and a discrimination index of .96.

The findings revealed that 1) the overall administrative skills of school administrators in the digital era were at the highest level, 2) the overall academic administration in schools was also at the highest level, 3) administrative skills had a statistically significant positive correlation with academic administration at the .01 level ($r = .826$ to $.936$), and 4) three components-support for technology use (X4), digital literacy (X2), and digital communication skills (X5)-could significantly predict academic administration at the .05 level. The standardized regression coefficients (β) were .485, .361, and .235, respectively. The multiple correlation coefficient was .91, and the model could explain 83% of the variance in academic administration.

Keywords: Administrative skills, Digital-era leadership, School administrators, Academic administration

บทนำ

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอย่างพลิกผัน ส่งผลให้การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทบทวนบริบทและปัจจัยต่างๆ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน มุ่งรับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชากรในสังคม อันเป็นหนึ่งในแนวคิดสำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืนในการ

พัฒนา (ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580) และหากพิจารณาถึงสถานการณ์ของการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยในภาพรวมอาจเกิดคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาระดับคุณภาพการศึกษาที่มีแนวโน้มต่ำและลดลงอย่างต่อเนื่อง อาทิ อัตราการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งวินัยในการอ่าน เมื่อเทียบกับคุณภาพการของกลุ่มประเทศในอาเซียน พบว่าคุณภาพการศึกษาของไทยอยู่ลำดับต่ำกว่าหลายประเทศในกลุ่มเดียวกัน การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ที่มีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ครู ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ทั้งประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา (สุกัญญา แชนซ์ชัย, 2560)

การดำเนินงานการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ การพิจารณาคุณภาพของผู้เรียนจากตัวบ่งชี้หนึ่งคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ยคะแนนรวมทุกวิชาได้คะแนนร้อยละ 35.68 ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2566)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อนำผลที่ได้จากงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหาร เพื่อไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
4. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต การวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 160 คน จากจำนวน 80 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 114 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยจำแนกสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา 57 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 57 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 114 คน โดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 – 610)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่องานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี

อำนาจเจริญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน 30 ข้อได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียน 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษาและแนะแนว ตลอดจนผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบ อาจารย์ที่ปรึกษา ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective Congruence: IOC) ทั้งนี้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่าข้อ คำถามในแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ในช่วงระหว่าง 0.33 เป็นค่าที่ต่ำกว่าเกณฑ์ซึ่งนำไปใช้ไม่ได้ และมีค่า IOC อยู่ในช่วงระหว่าง 0.67-1.00 เป็นค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ได้ และ 3) การทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษา เป็นสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารและหัวหน้าวิชาการ สถานศึกษาละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน และทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก (Cronbach's alpha coefficient) = .95 แสดงว่าค่าความเชื่อมั่นที่วิเคราะห์ได้มีค่าสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดได้เครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ $r = .96$

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 114 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 1) ติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนัดวัน เก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง และมีการเก็บข้อมูลแบบสอบถามในรูปแบบ ออนไลน์ 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น 114 ฉบับ 3) นำแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนครบถ้วน แล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พร้อมนำแบบสอบถามมาทำการลง รหัส เพื่อนำไปประเมินผลของข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ มา วิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการนำ ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และค่าความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 1 ระดับและอันดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
1. ด้านทักษะความเป็นผู้นำ/วิสัยทัศน์	4.80	.23	มากที่สุด
2. ด้านทักษะความรู้ดิจิทัล	4.84	.24	มากที่สุด
3. ด้านทักษะความร่วมมือ	4.81	.26	มากที่สุด
4. ด้านสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี	4.82	.21	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล	4.88	.15	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.83	.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = .18) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = .15) รองลงมาคือ ด้านทักษะความรู้ดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = .24) ด้านสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = .21) ด้านทักษะความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = .26) และด้านทักษะความเป็นผู้นำ/วิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = .23) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้	4.89	.14	มากที่สุด
2	การวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.87	.17	มากที่สุด
3	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.72	.35	มากที่สุด
4	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.84	.25	มากที่สุด
5	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.86	.33	มากที่สุด
6	การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว	4.92	.17	มากที่สุด
7	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.88	.17	มากที่สุด
8	การส่งเสริมความรู้ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ	4.85	.17	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.86	.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = .16) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว ($\bar{x} = 4.92$, S.D. = .17) รองลงมาการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = .14) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = .17) การวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = .17) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมความรู้ ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = .17) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = .17) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = .25) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = .35) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตัวแปรที่ศึกษา	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	.895**	1.000	-	-	-	-	สูง
X ₂	.795**	.806**	1.000	-	-	-	สูง
X ₃	.741**	.826**	.725**	1.000	-	-	สูง
X ₄	.835**	.765**	.664**	.763**	1.000	-	สูง
X ₅	.800**	.779**	.785**	.751**	.721**	1.000	สูง
X	.872**	-	-	-	-	-	สูง

** p < .01

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .826 ถึง .936

4. ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SE _b	β	t	Sig.t
Constant	.81	.20		4.09*	.000
ด้านสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี (X ₄)	.63	.04	.485	9.02*	.000
ด้านทักษะความรู้ดิจิทัล (X ₂)	.22	.02	.361	7.66*	.000
ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล (X ₅)	.24	.05	.235	4.73*	.000
R = .91 R ² = .83 Adj R ² = .83 SEE = .06 F = 188.90 a = .81					

จากการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะความรู้ดิจิทัล ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้ร้อยละ 84

อภิปรายผล

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล ด้านทักษะความรู้ดิจิทัล ด้านทักษะสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะความร่วมมือ และด้านทักษะความเป็นผู้นำ/วิสัยทัศน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการทักษะด้านการสื่อสารเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ทักษะด้านการสื่อสารเป็นทักษะที่มีความจำเป็นมากที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานภายในองค์กรต้องอาศัยการสื่อสารที่ชาญฉลาดจึงจะประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาภัก จุฑพลกุล และทัศนะ ศรีปัดดา (2565) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าหนึ่งภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก รองลงมาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการสื่อสารดิจิทัลอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผลการเรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมความรู้ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสอดคล้องผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลจิรา คำมูล (2561) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการ

หลักสูตรสถานศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดังกล่าวมีค่าเพิ่มขึ้น การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จะมากขึ้นด้วย โดยมีความสัมพันธ์กันเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทักษะวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านทักษะสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะความรู้ดิจิทัล และด้านทักษะความร่วมมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของกับ Dubrin (2010) กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีผลต่อการจูงใจและปฏิสัมพันธ์ให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจและมุ่งมั่นในอุดมการณ์ขององค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ด้วยสมการพหุคูณเพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เรียงลำดับความสำคัญประกอบด้วย ด้านสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะความรู้ดิจิทัล ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ ทั้งนี้เป็นเพราะสอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวภา พรเสนาะ (2556) ที่กล่าว ว่า ทักษะการบริหาร คือความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจาก องค์กรอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นที่มีอยู่ โดยผ่านกระบวนการทางการบริหาร อย่างมีระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของคน ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า 1) ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .826 ถึง .936 และ 4) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะความรู้ดิจิทัล ด้านทักษะการสื่อสารดิจิทัล สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ร้อยละ 84

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อนำผลข้อมูลการวิจัยที่ได้มาประกอบการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นำมาซึ่งการให้เกิด ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้นจึงควรนำทั้ง 5 ด้าน ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีเทคนิคและวิธีการในการสื่อสารที่ดีกับผู้ปฏิบัติงาน เสริมสร้างกำลังใจ สร้างการคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคตแก่ผู้ร่วมงาน กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเกิดความรู้สึกท้าทายและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ รวมไปถึงการมอบผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ไม่เลือกปฏิบัติ ทำให้บุคลากรรู้สึกถึงเท่าเทียมกัน 1.2 การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานวิชาการในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นที่การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของผู้เรียน สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน 1.3 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อส่งผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ทั้ง 5 ด้าน สามารถพยากรณ์ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำทั้ง 6 ด้านนี้ของทักษะการบริหารนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาสถานศึกษา 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อนำผลข้อมูลการวิจัยที่ได้มาประกอบการ

พัฒนาและแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 2.2 ควรศึกษาความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับใช้ในการบริหารงานตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ 4 ฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารักษ์ จุฑพลกุลและ ทศนะ ศรีปัตตา. (2565). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร, 7(10), 271-284.
- กุลจิรา คำมูล. (2561). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารบัณฑิตศึกษา, 15(68), 122-A.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2566). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2567). ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา พรสนาะ. (2556). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.
- Dubrin, J. A. (2010). Principle of Leadership. (6thed.). Southern Western, Cengage Learning.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพ
การศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1*
DIGITAL LEADERSHIP IN EDUCATIONAL ADMINISTRATORS OF THE
MUANG FAH EDUCATIONAL QUALITY NETWORK GROUP UNDER THE
OFFICE OF YASOTHORN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

สมใจ ภูมิแสน¹, สุรางคนา มัณยานนท์² และ ไพฑูรย์ มีกุล³

Somjai Phumsaen¹ Surangkana Manyanon² and Phaithoon Meekusol³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻³ Ratchathani University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: M6551092@rtu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 และ 2) ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ครั้งนี้ศึกษาประชากรทั้งหมด ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ปีการศึกษา 2567 ครูผู้สอนจำนวน 112 คน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 112 คน คิดเป็น 100% เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 33 ข้อ มาตรการส่วนประมาณค่า และมีข้อคำถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหาความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ที่สำคัญดังนี้ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน เพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน 2) ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ผู้บริหารควรจัดจุดบริการอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งานของนักเรียน และควรมีการสร้างฐานข้อมูลของสถานศึกษาไว้ในระบบเพื่อง่ายต่อการจัดเก็บและสืบค้นง่าย และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี 3) ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัล ผู้บริหารควรมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเบื้องต้นเพื่อสะดวกต่อการทำงาน และ 4) ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

* Received 2 April 2025; Revised 16 April 2025; Accepted 25 April 2025

ผู้บริหารควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีให้กับครู เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ
ควรมีการสังเกต ติดตามประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ยุคดิจิทัล, ผู้บริหาร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of digital leadership of educational administrators in the Muang Fah Educational Quality Network Group under the Office of Yasothorn Primary Educational Service Area 1 and 2) to examine the development of digital leadership in educational administrators in the Muang Fah Educational Quality Network Group under the Office of Yasothorn Primary Educational Service Area 1. The population for this study consisted of 112 teachers in the schools within the Muang Fah Educational Quality Network Group, under the Office of Yasothorn Primary Educational Service Area 1, during the academic year 2024. All 112 teachers participated in the survey, accounting for 100% of the sample. The research instruments included a questionnaire with a Likert scale and open-ended questions. with a Cronbach's alpha coefficient of 0.92. Statistical methods used for mean, standard deviation, content analysis, and frequency calculations.

The findings were as follows: 1) Educational administrators' overall level of digital leadership was high. 2) The key areas for developing digital leadership in educational administrators were identified: 1) Digital Vision Setting: Administrators should set clear academic goals to ensure teachers can work in the same direction. 2) Digital Infrastructure Management: Administrators should ensure enough computers for students to use and create a school database system for easy storage and retrieval of information. Administrators should also be role models in using technology. 3) Digital Leadership: Administrators should possess basic technology skills to facilitate their work. 4) Promotion of Digital Technology Use: Administrators should support providing technological tools to teachers for use in teaching and learning and should monitor and evaluate the use of technology in their work.

Keywords: Leadership, Digital Era, Administrators

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกไร้พรมแดน พลโลกมีการติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็ว และกระแสโลกาภิวัตน์นำเข้าสู่ยุคแห่งการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่องานวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของทุกชาติทุกภาษาไม่เว้น แม้แต่ประเทศไทย ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อย่างมาก ซึ่งสถานการณ์การก้าวกระโดดไปข้างหน้าของเทคโนโลยี นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้กลายเป็นมนุษย์ดิจิทัล

อีกสาเหตุสำคัญที่ทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันคือการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงและการตื่นตัวในการใช้เทคโนโลยีให้เข้ามามีบทบาทในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา และวิถีความเป็นอยู่ของคนในโลกนี้ ทุกคนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงและสร้างความสมดุลกับการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ทั้งทางภาครัฐ ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกันกำหนดรูปแบบ แนวทางการปฏิบัติตัวในสังคมที่เรียกว่ารูปแบบใหม่ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาที่ต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกทั้งรูปแบบออนไลน์และการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบเว้นระยะห่าง นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ในแต่ละสถานศึกษา การปรับรูปแบบการทำงานในสถานศึกษาในเรื่องของกระบวนการขั้นตอนในการทำงานที่ต้องยืดหยุ่นและเอื้อต่อการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงานด้วยการ work for home หรือการเว้นระยะห่างในที่ทำงาน (วิญญูมิ บุญลอย, 2564) ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ถ้าสถานศึกษายังไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลได้ก็จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาผู้เรียนที่ยังไม่เต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ก็ประสบปัญหาดังที่กล่าวมาเช่นเดียวกัน ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจนัก จากการทดสอบระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 4 วิชาคือ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ย 35.37 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศ คือ 36.01 และปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ย 33.49 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศคือ 34.56 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2566) ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละรวมทุกวิชาลดลงจากปีการศึกษา 2564 (0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า วิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลงเรียงจากมากไปหาน้อย คือ วิชาคณิตศาสตร์ (8.77) และวิชาภาษาอังกฤษ (1.06) ตามลำดับ ส่วนวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละเพิ่มขึ้น คือ วิชาภาษาไทย (3.51) และวิชาวิทยาศาสตร์ (5.03) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาโยธธเขต 1, 2567) จากการทดสอบสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ด้วยสภาพการจัดการศึกษาดังกล่าวจึงควรมีกระบวนการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการบริหารสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีบทบาทหน้าที่ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาบริหารจัดการในสถานศึกษาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษา เช่น เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ในปีการศึกษา 2567 ครูผู้สอนจำนวน 112 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ในปีการศึกษา 2567 ครูผู้สอนจำนวน 112 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1, 2567)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ประกอบไปด้วย 6 ด้าน จำนวน 33 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตลอดจนผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบอาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว

นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ความตรงของเนื้อหา พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.72 – 1.00 นำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามต่าง ๆ กับครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งเสนอวิธีหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

ตอนที่ 2 การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 เป็นข้อคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเสนอต่อสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 พร้อมกับแนบ Ling google form แบบสอบถามให้กับครูผู้สอนได้กรอกข้อมูล และลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง เก็บรวบรวมจนครบ 112 ชุด เมื่อได้แบบสอบถามครบตามจำนวนดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ตามเกณฑ์การแปลความหมายของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

- 4.51–5.00 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51–4.50 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก
- 2.51–3.50 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51–2.50 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับน้อย
- 1.00–1.50 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1

รายการ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานในยุคดิจิทัล	4.35	.31	มาก	1
2. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.25	.40	มาก	3
3. ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.33	.35	มาก	2
4. ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัล	4.23	.38	มาก	5
5. ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	4.24	.39	มาก	4
6. ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	4.22	.37	มาก	6
รวม	4.26	.26	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$ $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.35$ $\sigma = .31$) 2) ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\mu = 4.33$ $\sigma = .35$) 3) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\mu = 4.25$ $\sigma = .40$) 4) ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.24$ $\sigma = .39$) 5) ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัล ($\mu = 4.23$ $\sigma = .38$) และ 6) ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ($\mu = 4.22$ $\sigma = .37$)

2. ผลการศึกษากการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะและการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้าสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

ข้อเสนอแนะและการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานในยุคดิจิทัล	36	41.8
2. ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	33	38.3
3. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล	29	33.7
4. ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัล	27	31.3
5. ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	24	24.4
6. ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	21	27.9
รวม	170	

จากตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะและการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สรุปข้อเสนอแนะการพัฒนาในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานในยุคดิจิทัล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีการส่งเสริมค่านิยมการเรียนรู้ของครูโดยใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร 2) มีกิจกรรมโต้ตอบสื่อสารกับครูโดยผ่านเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล 3) มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้า หรือเป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูล 4) มีการวางแผนและปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆมาประยุกต์เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพ 5) มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร (ความถี่ 36)

2. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีการกำหนดเป้าหมายด้านเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยเน้นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสูงสุด 2) มีการจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีการกำหนดเป้าหมาย ภาระงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จทางเทคโนโลยีดิจิทัล 4) มีความเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 5) มีการสร้างวิสัยทัศน์ที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล (ความถี่ 33)

3. ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ดังนี้ มีการสร้างสื่อนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีการสังเกตการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจากการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้และการสังเกตในห้องเรียน 2) มีการสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) มีการติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา

และให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมาย 4) มีการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานด้านต่างๆของสถานศึกษา (ความถี่ 29)

4. ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) เป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์นวัตกรรมมาสนับสนุนการบริหารสถานศึกษา 2) มีการถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแก่ครู 3) มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว 4) มีมีการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกต้องตามกฎหมาย และมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสาร 5) มีทักษะที่เกี่ยวข้องชาญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ในการพัฒนาสถานศึกษา 6) มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่อครูอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (ความถี่ 27)

5. ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี 2) ผู้บริหารสถานศึกษาได้คำนึงถึงการใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาได้คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานและประโยชน์ต่อการบริหารจัดการองค์กรเป็นหลัก 4) ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการอบรมพัฒนาครูในสถานศึกษาให้มีความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล 4) ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT กับบุคลากรทุกคนในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามบุคลากรในสถานศึกษาให้ใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ความถี่ 24)

6. ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้ทำงานได้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ 2) มีการจัดจุดบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลของทุกอาคารเรียนและควรจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการ 3) มีการประเมินการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้พร้อมต่อการทำงาน 4) มีการจัดหาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน 5) มีการสร้างระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้อง 6) มีการจัดหาเครื่องมือด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของฝ่ายงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน (ความถี่ 21)

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้า สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธยาเขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการสร้าง

วัฒนธรรมการทำงานในยุคดิจิทัล 2) ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ 5) ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 6) ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล

1. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานในยุคดิจิทัล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีในการทำงานและบริหารการศึกษา เช่น มีการปรึกษาหารือกันผ่านทางกลุ่มไลน์ ส่วนใหญ่มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสูง และใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำ ทำให้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นประจำและสม่ำเสมอ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีนโยบายให้ติดต่อประสานงานผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการประหยัดค่าเดินทางและยังสะดวกรวดเร็วต่อการประสานงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ทินกร คำศิริ (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลต่อการบริหารงานของผู้บริหารกลุ่มโป่งไฮ - น้ำจั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รอมือละ ทิพย์รวง (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน ได้แก่ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของครูในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และตลอดเวลา และยังมีการสังเกตการณ์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ จากแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศกร เรืองไพศาล (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่ม 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 พบว่า ระดับของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ รอดพัน ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ระดับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ภาระงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จทางด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และมีการสนับสนุนให้ครูและ

บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัล เพื่อการศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ผู้บริการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิตา เพลินจิต (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารมศตวรรษที่ 21 ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพร ศีลาวงษ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นของเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต และวางแผนรับมือได้โดยทันที โดยหาวิธีการสร้างเครื่องมือหรือวิธีการที่จะนำเอาข้อมูลที่มีอยู่มากมาย มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการอย่างแท้จริง และผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ทั้งในเรื่องของงบประมาณ สถานที่ ที่เอื้อต่อการทำงาน คำแนะนำในการทำงาน และสังเกตพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งก่อนและหลังจากที่มอบหมายงาน มีการเปิดโอกาสให้มีการสะท้อนสิ่งที่ได้ปฏิบัติงานในแต่ละครั้งอย่างหลากหลายช่องทาง เพื่อได้คำตอบที่แท้จริง และการปฏิบัติงานที่ดีในครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม พบว่า กำหนดบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครู เพื่อการดึงเอาศักยภาพของครูมาร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความคิด ทักษะคติต่อประเด็นปัญหาและร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขอย่างเหมาะสม โดยมีผู้บริหารเป็นฝ่ายสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงานของครูรับฟังความคิดเห็น ไม่ละเลยการแสดงออกทางความคิดเห็นของครู เพื่อแสดงออกให้เห็นถึงความเอาใจใส่ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญุภัก ไยดี (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา ด้านทักษะเทคโนโลยีตามกรอบมาตรฐานของสมาคมเทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติสำหรับผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

5. ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว และมีการถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียนของตนเอง โดยการนำวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษา หรือการหาข่าวเทคโนโลยีเกี่ยวกับการสอนแบบใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้กับครูและ

บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง ถูกกฎหมาย ปลอดภัย ต่อตนเองและผู้อื่น โดยผ่านการกลั่นกรองและมีความรับผิดชอบต่อการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ เพจประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เว็บไซต์ของโรงเรียน กลุ่มไลน์ของโรงเรียน รวมไปถึงช่องทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณรัตน์ พรหมมินท (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฉบับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 5 พบว่า ด้านการเป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานหทัย ปลงใจ และ กัลยิมน อินทุสุต (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการเป็นผู้นำดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6. ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการตอบสนองนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มุ่งเน้นให้ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน มีการจัดโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ให้สามารถ ใช้งานได้ดีและมีประสิทธิภาพ มีการจัดจุดบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นสำหรับนักเรียน และจัดหาเครื่องมือ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อตอบสนองต่อการใช้งานฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการซ่อมบำรุง ประเมินการใช้งานและดูแลรักษาอยู่อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินวัตร เจริญนิธย (2564) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ดิจิทัลให้พร้อมใช้งาน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทักษ์ พันธูวารี (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันควรที่จะมีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ควรมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร และการทำงานให้คล่องแคล่ว อีกทั้งต้องสนับสนุนให้มีการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้นำความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีนั้นมาใช้ในการศึกษามากยิ่งขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาผู้นำทางการศึกษารุ่นใหม่ในยุคดิจิทัล ในการฝึกอบรมเชิง

ปฏิบัติการ/การสัมมนาผู้นำทางการศึกษารุ่นใหม่/อบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดให้มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เป็นผู้ที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล และ 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ ทำให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ทั้งมาจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากประเด็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ฉะนั้น ประเด็นที่น่าจะนำมาทำการศึกษา คือเมื่อเราทราบแล้วว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลแล้วนั้น ที่สิ่งที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยต่อไป คือควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ลุ่มลึกและนำไปปัจจัยที่พบไปวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัยญาณัก ไยดี. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหาร. สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์.
- ชินวัตร เจริญนิตย. (2564). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต.
- ทินกร คำศิริ. (2563). ภาวะผู้นำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อการบริหารงานของผู้บริหารกลุ่มโป่งไฮ-น้ำจั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- ปานหทัย ปลงใจ และ กัลป์ยมน อินทุสุต. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(5), 168–182.
- พัฒนพร ศิลาวงษ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรรษรัตน์ พรหมมินทร์ และ ปรีชา วิหคโต. (สิงหาคม 2563). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดลพบุรี. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(8), 36-53.
- พิชญ์พิมล สุนทระวงศ์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงาน

- เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิทักษ์ พันธูวาปี. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 การค้นคว้าอิสระ
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รอมือละ ทิพย์รุ่ง. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. ใน สารนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ยศกร เรืองไพศาล. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มห่างสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1. การค้นคว้า
อิสระครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วัยวุฒิ บุญลอย. (2564). นวัตกรรมในการพัฒนาเด็กตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย
พ.ศ. 2562. จันทรเกษมสาร, 27(1), 38–59.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1. (2566). ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2567 จาก
<https://www.yst1.go.th/2022/>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1. (2567). ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1. เรียกใช้เมื่อ 17 ธันวาคม 2567 จาก
<https://www.yst1.go.th/2022/>.

**การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง***
**PARTICIPATORY MANAGEMENT IN BASIC EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE CHONBURI RAYONG**

กัญชลารักษ์ ทีปการ¹, จำรัส มุ่งเผือกกลาง² และ พจน์ เจริญสันติยะ³

Kanchalaruk Teepakakorn, Chamrat Mungfaoklang, Phot Charoensanthia

¹⁻²วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻²Nakhon Ratchasima College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: zhangkanya@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง 2) เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 4,095 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดตามตารางเครจซี่ มอร์แกน จำนวน 352 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการวางแผน และ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้แก่ การวางแผน ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการ

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

กำหนดเป้าหมาย การจัดการ ที่กระจายอำนาจและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ การนำที่เน้นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และการสื่อสารที่เปิดกว้าง การควบคุมที่ใช้ระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบด้วยแนวทาง PDCA เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหาร, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study participatory management in basic education institutions under the Office of Secondary Education Service Area in Chonburi and Rayong, 2) compare participatory management in these institutions based on positions and school size, and 3) explore strategies for developing participatory management in these schools. The population and sample comprised 4,095 school administrators and teachers, with a sample size determined using Krejcie and Morgan's table, amounting to 352 individuals. The research instruments included a questionnaire and an interview guide. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results showed that: 1) Overall, participatory management in the schools under the Office of Secondary Education Service Area in Chonburi and Rayong was at a high level in both general and specific aspects. 2) The comparison of participatory management based on positions revealed significant differences at the .05 level in both overall and specific aspects, while no significant differences were found when comparing school size overall. However, significant differences were found in the aspect of planning at the .05 level. 3) The strategies for developing participatory management included planning that allows all stakeholders to provide input and use empirical data to set goals, organizing with decentralized authority and network cooperation, leadership that focuses on creative leadership, fostering a team-based culture, and communication that is open and transparent. The control process involved a systematic monitoring and evaluation approach using the PDCA cycle to ensure continuous development.

Keywords: Administration, Participatory Management, Secondary education

บทนำ

ในปัจจุบัน บริบทและสภาพแวดล้อมของสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โลกาภิวัตน์ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในระดับสากล การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยเฉพาะการพัฒนาแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายการศึกษา ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2560 ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา อันส่งผลให้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องสิทธิทางการศึกษา และการเรียกร้องการบริหารจัดการศึกษาที่โปร่งใสและเป็นธรรม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ในการปรับตัวของสถานศึกษาสู่แนวทางประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความโปร่งใสและยุติธรรม โดยต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ทั้งในระดับโรงเรียนและระดับนโยบายการศึกษา แนวทางประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ลดปัญหาการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างการบริหารที่เปิดกว้าง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และภาคประชาสังคม รวมถึงใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เกศรา ตุ่มคำ, 2562)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญที่จะทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่จะมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิกของชุมชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 สอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดำรงตำแหน่งมีการกำหนดสัดส่วนให้สถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างน้อย 7 คน และไม่เกิน 15 คน ซึ่งคณะกรรมการในแต่ละโรงเรียนมีทั้งหมด 7 กลุ่มได้แก่ มีผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนศาสนาและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นนับเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาเป็นอย่าง

มากเพราะคณะกรรมการสถานศึกษามาจากตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) ซึ่งเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจด้านการศึกษา (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2563) แนวคิดนี้ช่วยส่งเสริม ความโปร่งใส และ ความรับผิดชอบร่วมกัน ในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา หลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็น (2) การตัดสินใจร่วมกัน (3) การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ และ (4) การพัฒนาภาวะผู้นำในทุกกระดับ (Bush, 2020; สมหมาย ภาชี, 2562) ซึ่งจะช่วยให้อสถานศึกษาสามารถปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและชุมชน นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมี ทักษะการสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และใช้ กระบวนการนิเทศภายใน เป็นเครื่องมือในการติดตามและสนับสนุนการทำงานของครู (อำนาจ เย็นสบาย, 2561) อีกทั้งต้องส่งเสริม วัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง ซึ่งสนับสนุนให้บุคลากรกล้าคิด กล้าเสนอแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตามบทบาทและหน้าที่ และเพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง ว่าเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมไปถึงการทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง เพื่อจะได้นำข้อมูลและผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ประกอบการวางแผนการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มศักยภาพที่ตนมีอยู่และทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนและชุมชนซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4,095 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) จำแนกเป็น ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลางขนาดใหญ่

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวนทั้งสิ้น 352 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ครั้งนี้ผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1932) มี 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้คุณสมบัติเป็นผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่น เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1932) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ 2) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง นำแบบสอบถามที่ไป (Try out) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.911 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป และ 3) เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพตามความเหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ส่งหนังสือ ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 352 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยใช้ t – test (Independent samples)

4.4 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
1. ด้านการวางแผน	4.07	0.53	มาก	3
2. ด้านการจัดองค์การ	4.03	0.48	มาก	4
3. ด้านการนำ	4.08	0.44	มาก	2
4. ด้านการควบคุม	4.18	0.41	มาก	1
รวม	4.09	0.38	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านการนำ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.44) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

2. ผลเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา n = 122		ครูผู้สอน n = 230		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการวางแผน	4.12	0.84	4.05	0.39	.839*	.000
2. ด้านการจัดองค์การ	4.07	0.61	4.03	0.43	.627*	.000
3. ด้านการนำ	4.11	0.56	4.07	0.40	.650*	.000
4. ด้านการควบคุม	4.20	0.49	4.18	0.39	.354 *	.000
รวม	4.13	0.53	4.09	0.32	.767*	.000

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์การ ด้านการนำ และด้านการควบคุม เป็นไปตามสมมุติฐาน

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	1.862	2	0.931	5.502*	0.004
	ภายในกลุ่ม	75.823	350	0.169	-	-
	รวม	77.686	351	-	-	-
2. ด้านการจัดองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	0.972	2	0.486	1.735	0.178
	ภายในกลุ่ม	125.433	350	0.280	-	-
	รวม	126.405	351	-	-	-
3. ด้านการนำ	ระหว่างกลุ่ม	0.083	2	0.41	0.178	0.837

	ภายในกลุ่ม	104.114	350	0.232	-	-
	รวม	104.197	351	-	-	-
4. ด้านการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	0.695	2	0.348	1.785	0.169
	ภายในกลุ่ม	87.247	350	0.195	-	-
	รวม	87.942	351	-	-	-
	ระหว่างกลุ่ม	0.725	2	0.362	2.487	0.084
รวม	ภายในกลุ่ม	65.297	350	0.146	-	-
	รวม	66.022	351	-	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการวางแผน

4. แนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้แก่ การวางแผน ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำหนดเป้าหมาย การจัดองค์การ ที่กระจายอำนาจและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ การนำที่เน้นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และการสื่อสารที่เปิดกว้าง การควบคุมที่ใช้ระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบด้วยแนวทาง PDCA เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบด้วยกันไม่ว่าจะเป็นของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่มทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการและเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะด้านการวางแผนเป็นด้านที่วางแผนทางการปฏิบัติงานในอนาคต เพื่อให้งานหรือกิจกรรมสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ต้องใช้วิธีการกลยุทธ์หลายอย่าง รวมทั้งการคิดระดมสมอง มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยมีการวางแผน ระเบียบ กฎเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานขององค์การที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรศักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วิชรสีม่วง (2564)

ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่ดำรง ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการ บริหารรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานได้มีส่วนร่วมในการคิด การ ตัดสินใจ หรือการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผูกพัน และรับผิดชอบต่อ องค์กรมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์มากที่สุด ดังนั้น ในการปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวิท ระโหฐาน (2560) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ พัทธรินทร์ พิทักษ์เสนา (2561) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูมีความแตกต่างกันในเรื่องการรับรู้ถึงผลของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ บริหารงานและการจัดการเรียนการสอน โดยมีการวิเคราะห์เชิงสถิติที่แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร มักมีมุมมองที่แตกต่างจากครูในหลายประเด็นที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ตามความคิดเห็นของบุคลากรใน สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการวางแผน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมเป็นการให้สมาชิกทุกคนในสถานศึกษาได้กระทำกิจกรรม ร่วมกันตามบทบาทและหน้าที่เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ทุกคนคาดหวังโดยบุคลากรทุกระดับ ต้องร่วมกันปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมายและทิศทางในทำนองเดียวกันเมื่อบุคลากรอยู่ใน ตำแหน่งหรือหน้าที่ต่างกันทำให้มีมุมมองการปฏิบัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันประกอบ กับบริบทของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันด้วยการปฏิบัติย่อมต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ปะโปตินัง (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต1 พบว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มี ทิศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ยุภาวรัตน์ ชันติกรม (2566) การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้แก่ การวางแผน ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำหนดเป้าหมาย การจัดองค์การ ที่กระจายอำนาจและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ การนำที่เน้นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และการสื่อสารที่เปิดกว้าง การควบคุมที่ใช้ระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบด้วยแนวทาง PDCA เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Silins & Mulford (2002). ความเป็นผู้นำและผลการเรียนของโรงเรียน ผลการวิจัย การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน โดยเฉพาะในการปรับปรุงผลการเรียนและพัฒนาโครงสร้างทางการศึกษา และสอดคล้องกับ Tseng (2017) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและความพึงพอใจในวิชาชีพของโรงเรียนอาชีวศึกษาในไต้หวัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การที่ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งในด้านการสอนและการบริหาร ทำให้ครูรู้สึกมีความรับผิดชอบมากขึ้นและมีแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้นภายในโรงเรียน แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงควรรวมถึงการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการสอน ซึ่งช่วยเพิ่มความพึงพอใจในงานวิชาชีพและสร้างความมุ่งมั่นในการพัฒนางานการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้การวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาอย่างเป็นระบบตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้สถานศึกษามีระบบการบริหารที่เปิดกว้าง โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้ดีขึ้น นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการจัดองค์การเพิ่มมากขึ้นเพราะจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดองค์การเป็นด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ควรมีการร่วมวิเคราะห์ภารกิจหน้าที่และจำแนกกลุ่มภารกิจของบุคลากรในสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบแผนงานด้านการบริหารงานบุคคล และ 2) ผู้บริหารและครูควรร่วมกันแก้ปัญหาด้านการวางแผน เพราะผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนมีปัญหารองลงมาจากด้านการจัดองค์การ มีการร่วมเป็น

คณะกรรมการวางแผนงานของสถานศึกษา ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการวางแผน ร่วมพิจารณากลับกรองหรือจัดลำดับความสำคัญของงานโครงการ และมี ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป 1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 2. ควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

เอกสารอ้างอิง

- เกศรา ตุ่มคำ. (2562). แนวทางการบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวิท ระโหฐาน. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พัชรินทร์ พิทักษ์เสนา. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในโรงเรียน. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2563). การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุภาวรัตน์ ชันติกรม. (2566). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- วิศรุต เพ็ชรสีม่วง. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุภลักษณ์ ปะโปตินัง. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมหมาย ภาชี. (2562). แนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อมรภาค ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อำนาจ เย็นสบาย. (2561). กลยุทธ์การนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Bush, T. (2020). Theories of Educational Leadership and Management (5th ed.). London: Sage.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. Archives of Psychology, 22(140), 1-55.
- Silins, H. C., & Mulford, W. R. (2002). Leadership and school results. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Tseng, H. T. (2017). The relationship between participative decision-making and job satisfaction in vocational schools in Taiwan. Journal of Educational Administration, 55(2), 180-195.

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*
IMPLEMENTATION OF THE STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM
IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER OFFICE OF NAKHON
RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 7

ศศิธร ทุ่มกระโทก¹, จำรัส มุ่งเผือกกลาง² และ พจน์ เจริญสันเทียะ³

Sasitorn Tumkratok¹, Chamrat Mungfaoklang² and Phot Charoensanthia³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhon Ratchasima College

¹Corresponding Author's Email: sasitorntumkatok@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 2,507 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดตามตารางเครจซี่ มอร์แกน จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรเน้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย การป้องกันและช่วยเหลือด้วยการวางแผนสนับสนุน และการส่งต่อ

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

นักเรียนที่มีปัญหาหรือความต้องการพิเศษไปยังผู้เชี่ยวชาญอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to This research aimed to (1) study the operation of the student support system in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Education Area Office, District 7, 2) to compare the operation of the student support system in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Education Area Office, District 7, classified according to the status and size of the educational institution, 3) to study the guidelines for the development of the student support system in basic education institutions. The population and sample group include school administrators and teachers. The sample was determined according to the Krejcie Morgan table of 333 people, and the research tools used were questionnaires and interviews. Statistics used to analyze the data include frequency, percentage, mean, standard deviation. Tests of T and F values.

The results showed that: 1) The operation of the student care system in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Education Area Office, District 7 is at a high level in general and 2) the comparison of the operation of the student support system in basic education institutions by position is not different. When looking at each aspect, it was found that there was a statistically significant difference at the .05 level, classified according to the level of the educational institution. When examined individually, it was found that there was a statistically significant difference at the .05 level. Screening students using standardized tools Promoting student development through a variety of activities Prevention and assistance by planning, support, and referral of students with problems or special needs to specialists quickly and efficiently. For timely development and problem solving

Keywords: Implementation, Student Care, Basic Education Institutions

บทนำ

การพัฒนาสังคมไทยให้มั่นคงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนผ่านระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่มุ่งสร้างสังคมคุณภาพ สังคมปัญญา และสังคมสมานฉันท์ ผ่านการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม วินัย และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง (ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ, 2560) การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน ชุมชน สังคม และครอบครัว อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลง เกิดปัญหาการหย่าร้างและความห่างเหิน ซึ่งกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กที่ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ความรัก และความอบอุ่น (กรมสุขภาพจิต, 2558) เด็กที่ขาดการดูแลอาจเผชิญปัญหาการปรับตัว พฤติกรรมเบี่ยงเบน การใช้สารเสพติด และอาชญากรรม รวมถึงปัญหาสุขภาพจิตที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายหรือการแยกตัวจากสังคม (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2562) ดังนั้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและระบบดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างเหมาะสม เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทยให้มั่นคงและยั่งยืน

นักเรียนในช่วงวัยรุ่นที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว ซึ่งเป็นธรรมชาติของวัยนี้ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ด้วยหลักการที่ว่าทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวทางสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขร่วมกันพัฒนา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนในยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ระบบนี้เน้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาต้องจัดเก็บข้อมูลด้านการเรียน สุขภาพ และพฤติกรรม เพื่อนำไปคัดกรองเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา จากนั้นดำเนินการส่งเสริม ป้องกัน ให้คำปรึกษา และส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทาง หลักสำคัญของระบบนี้คือการยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายครูที่ปรึกษามีทัศนคติที่ดีและได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน เพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมสุขภาพจิต, 2558)

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งให้ทุกโรงเรียนดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ระบบนี้มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งช่วยให้เข้าใจพื้นฐานชีวิตและพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน (กรมสุขภาพจิต, 2563) 2) การคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่ม

มีปัญหา เพื่อให้สามารถดูแลได้ตรงจุด 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและศักยภาพ 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยให้ความสำคัญกับการดูแลเชิงรุกเพื่อลดปัญหาสังคมในอนาคต 5) การส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ หากพบว่านักเรียนต้องการความช่วยเหลือเฉพาะด้าน ระบบนี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสม ลดปัญหาพฤติกรรม และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

การดำเนินงานในปัจจุบันยังพบอุปสรรคและปัญหาหลายประการ เช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดระเบียบวินัย และขาดคุณธรรมจริยธรรมในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจากผลการศึกษาจะใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้นำไปประกอบการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานตามองค์ประกอบของกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีความเหมาะสม อันจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการป้องกันปัญหา หรือลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2567 ผู้บริหาร จำนวน 262 คน ครูผู้สอน จำนวน 2245 คน รวมเป็นจำนวน 2,507 คน(สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2567 ผู้บริหาร จำนวน 81 คน ครูผู้สอน จำนวน 252 คน รวมเป็นจำนวน 333 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert five rating scale) แบ่งระดับการปฏิบัติออกเป็น 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้คุณสมบัติเป็นผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่น เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและการสร้างแบบสอบถาม เลือกวิธีการสร้างแบบสอบถาม และศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert type) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตามโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและความคิดเห็นแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ตรวจสอบหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence : IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง .80 – 1.00 และ 2) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 และพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จากการส่งแบบสอบถามไปจำนวน 333 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 333 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่า t- test (Independent samples)

4. เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ F – test (One way ANOVA) หากพบความแตกต่างกันก็หาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามรายด้าน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.84	0.59	มาก	5
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.98	0.60	มาก	3
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.11	0.57	มาก	1
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	4.03	0.55	มาก	2
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.90	0.69	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.97	0.51	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{x} = 4.11$, S.D.= 0.57) รองลงมาคือ ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{x} = 4.03$, S.D.= 0.55) ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.59) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

สภาพการดำเนินงานตามระบบการ ดูแลช่วยเหลือ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p- values
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.91	.66	3.83	.58	.71	.48
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.09	.53	3.96	.62	1.12	.27
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.13	.48	4.10	.58	.24	.81
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	4.12	.54	4.02	.55	.96	.34
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.12	.67	3.85	.69	1.99*	.05
รวมเฉลี่ย	4.07	.52	3.95	.51	2.21	.06

จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p-values
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.11 112.81 112.92	2 330 332	.06 .49	.12	.892
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.07 91.78 91.84	2 330 332	.03 .40	.82	.922
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.36 64.42 65.78	2 230 332	.68 .28	2.44	.090
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.79 46.23 50.03	2 330 332	1.90 .20	9.47*	.000
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.54 68.38 74.92	2 330 332	3.27 .30	11.4*	.000
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.26 59.47 59.72	2 330 332	.13 .26	.50	.610

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การพัฒนาการรู้จักนักเรียนควรเริ่มจากการสร้างข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในทุกด้าน เช่น สภาพครอบครัว สภาพจิตใจ และความสามารถพิเศษ การใช้แบบประเมินต่างๆ เช่น แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ผู้ปกครองจะช่วยให้ครูและผู้ดูแลเข้าใจนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการพบปะระหว่างครูและนักเรียนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดี ช่วยให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและตอบสนองตามความต้องการของแต่ละคน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียนควรใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน เช่น การประเมินพฤติกรรมและสภาพจิตใจด้วยแบบประเมินที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานด้านสุขภาพจิต การคัดกรองควรทำทั้งในระดับเริ่มต้นและต่อเนื่องเพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถระบุปัญหาได้ตั้งแต่ต้นและจัดการได้อย่างทันท่วงที การใช้การสังเกตพฤติกรรมอย่างเป็นระบบจากทั้งครูผู้สอนและผู้ปกครองร่วมกันจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนต้องมีการสร้างโอกาสให้ทุกคนได้พัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันในกลุ่ม และการพัฒนาคุณธรรม การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรมพัฒนาทักษะชีวิต การแข่งขันทักษะต่างๆ หรือกิจกรรมจิตอาสาจะช่วยให้นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองและสามารถเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาภายในตนเองได้ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่นในตัวนักเรียนให้เพิ่มขึ้น

4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนต้องมีการวางแผนให้การสนับสนุนเป็นระบบ โดยครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การสอนทักษะการจัดการอารมณ์ การรับมือกับแรงกดดัน และการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ การติดตามพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเอง จะช่วยลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาหรือความต้องการพิเศษไปยังผู้เชี่ยวชาญต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและตรงจุด โดยครูที่ปรึกษาควรประเมินสถานการณ์

และเลือกช่องทางการส่งต่อที่เหมาะสม เช่น ส่งต่อภายในโรงเรียนไปยังครูที่มีความชำนาญในด้านต่างๆ หรือส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง การติดตามผลหลังจากการส่งต่อนักเรียนเพื่อประเมินผลการช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ปัญหาถูกแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้กระบวนการคัดกรอง ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนทรัพยากรและแนวทางช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ยืนยง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2565) ศึกษาาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้านคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ความแตกต่างในด้านการส่งต่อนักเรียนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจเกิดจากบทบาท หน้าที่ และมุมมองที่แตกต่างกันในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดนโยบายและสนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวม จึงอาจมองว่ากระบวนการส่งต่อนักเรียนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ขณะที่ครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับนักเรียน อาจพบอุปสรรคในทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัญจรี เจริญสุข (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยพบว่า การจำแนกตามตำแหน่ง

โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ทองทา (2563) เรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูผู้สอนตำแหน่งต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลางพบว่า ภาพรวมการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีบุคลากรจำนวนต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีบุคลากรมาก และมีครูผู้สอนครบถ้วนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงสามารถ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน และได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีบุคลากรน้อยกว่า ไม่สามารถดำเนินการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพร พลสิทธิ์พรพงศ์ และกัลยมน อินทุสุต (2566) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน รวมถึงปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ผกากรอง ดั่งสุข และ จรัส อติวิทยากรณ์ (2568) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน การจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่าด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาควรเน้นที่ 5 ด้านหลัก ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาหรือความต้องการพิเศษไปยังผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในแต่ละด้านควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ด้วยการใช้เครื่องมือประเมินที่มีมาตรฐาน การสร้างโอกาสในการพัฒนาและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิต และการติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าปัญหานักเรียนได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ชนกมณัฐ แสงสี และทินกฤตพัชร รุ่งเมือง (2564) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และพระนครศรีอยุธยา พบว่า เพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลัก ตั้งคณะกรรมการกำหนดวัตถุประสงค์ และปฏิทินการปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผนที่กำหนด โดยผู้บริหาร ครู

และบุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือกัน ตรวจสอบประเมินผล นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมจัดทำรายงานสรุปผล ปรับปรุงพัฒนา นำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงาน และเผยแพร่ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออยู่ในภาวะเสี่ยงให้ได้รับโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีแนวทางพัฒนาโดยเน้นการอบรมครู และบุคลากรให้มีทักษะด้านการให้คำปรึกษา นำเทคโนโลยีมาใช้ติดตามนักเรียน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงปรับปรุงกระบวนการช่วยเหลือให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ หากดำเนินการได้ดี จะช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้นสถานศึกษาควร จัดทำโปรไฟล์นักเรียน สร้างโปรไฟล์นักเรียนที่มีข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมของนักเรียน ใช้เครื่องมือประเมินและการสังเกตพฤติกรรม การใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมือประเมิน สื่อสารและร่วมมือกับผู้ปกครอง การพูดคุยและมีการประชุมกับผู้ปกครอง 2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิต การอบรมด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมสร้างความมั่นใจในตนเอง การประกวดความสามารถ หรือการฝึกฝนด้านการสื่อสาร การทำโครงการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทักษะในการปฏิบัติจริง การสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 2) ศึกษาการพัฒนาครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสุขภาพจิต. (2558). รายงานสถานการณ์สุขภาพจิตเด็กและเยาวชนไทย. สำนักวิจัยและพัฒนา กรมสุขภาพจิต. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2563). แนวทางการประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนโดยใช้แบบวัด SDQ. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

- ชนกมณัฐ แสงสี และ ทินกฤตพัชร รุ่งเมือง. (2564). แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา. วิทยาลัยการศึกษา, จังหวัดนนทบุรี.
- จิราพร ทองทา. (2563). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูผู้สอนตำแหน่งต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผกากรอง ดั่งสุข และจรัส อติวิทยากรณ์. (2568). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. วารสารบริหารการศึกษาไทย, 12(3), 112-126.
- พัชรพร พลสิทธิ์พรพงศ์ และกัลยมน อินทุสุต. (2566). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 32(2), 45-59.
- ธีระพล อรุณะกลีกร, และ คณะ. (2560). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างสังคมปัญญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นัญจรี เจริญสุข. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). วิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและวิธีการ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2565). ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด ปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- รัตนา ยืนยง. (2566). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). รายงานการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). แนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคปัจจุบัน. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2562). รายงานสถิติสุขภาพจิตและพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทย. สำนักยุทธศาสตร์สุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

หนังสือและบทความทางวิชาการ

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 33(1), 67.

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*
ACADEMIC ADMINISTRATION IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS
UNDER THE OFFICE OF NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 7

ลดารัตน์ หาดคำ¹, ฤทธิญา วัฒนศักดิ์² และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม³

Ladarat Hadkham¹, Krisada Watanasak² and Wiralpath Wongwatkasem³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhon Ratchasima College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: aoyladarat2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 333 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80–1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร การพัฒนาเครื่องมือการวัดผลที่มีมาตรฐาน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของ

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

นักเรียน โดยมีการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาระบบการศึกษาภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: การบริหาร, การบริหารงานวิชาการ, ประถมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to 1) study and compare the academic administration in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, classified by position and school size, and (2) explore guidelines for improving academic administration in basic education institutions. The sample consisted of 333 school administrators and teachers, determined using Krejcie and Morgan's table. The research instruments included a five-point rating scale questionnaire and an interview form, with content validity index (CVI) values ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.96. Data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The findings revealed that (1) the overall and specific aspects of academic administration in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 were at a high level; (2) the comparison of personnel perspectives on academic administration, classified by position and school size, showed statistically significant differences at the 0.05 level in both overall and specific aspects; and (3) the guidelines for improving academic administration should focus on curriculum and learning process development through personnel participation, the development of standardized assessment tools, research for educational quality improvement, the integration of modern technology and instructional media, and the promotion of activities aligned with students' daily lives. Additionally, collaboration with school boards and local communities should be encouraged to enhance the internal educational system.

Keywords: Administration, Academic Administration, Primary Education

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาทั่วโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกิดขึ้น ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานทุกด้าน ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนทั่วโลก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยเราจะต้องปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม การให้การศึกษาเป็นวิธีการที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คนไทยมีความรู้มีทักษะที่จะใช้ในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเอง และดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีรวมทั้งมีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณค่าแก่สังคมมีความรู้ความสามารถในการทำมาหาเลี้ยงชีพได้ ตลอดทั้งดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข การศึกษาในทุกระดับได้ตั้งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น โดยใช้กระบวนการทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2558 : 1)

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษามาตลอดได้พยายามดำเนินการให้ประชาชนมีความรู้สูงขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันซึ่งสถานการณ์ต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเพิ่มสูงขึ้นในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2555-2559) ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ให้ขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้กว้างขวางจนเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 ซึ่งเป็นแผนแม่บทของการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ได้กำหนดเป็นนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 ได้ว่า เร่งรัด ปรับปรุงและขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้น โดยมุ่งให้นักเรียนได้รับการศึกษาดูตัวอย่างจนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่ 15 เว้นแต่เป็นผู้สำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า และกำหนดมาตรการเพื่อให้บรรลุนโยบาย คือ ปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ผู้เรียน ความแตกต่างของบุคคลและความต้องการของผู้เรียน จัดระบบถ่ายโอนการเรียนตลอดจนการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ผู้ปกครอง และเด็กเห็นความสำคัญของการเรียนชั้นมัธยมศึกษาและกำหนดเป้าหมายอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ในระบบสถานศึกษาของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 73 ในปี พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 และมาตราที่ 17 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยเด็กย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนจนถึงย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่ 9 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2558 : 11)

งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น และงานด้านวิชาการ ได้แก่ งานด้านเกี่ยวกับตัวครู งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน งานด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน งานด้านการจัดเครื่องอุปกรณ์การสอน และงานด้านเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน และที่ปรากฏในคู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 33) ได้กล่าวไว้ว่างานที่นับเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา คือ งานวิชาการ เพราะจุดหมายของการมีสถานศึกษาโดยส่วนร่วมคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุขตามนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งเน้นจุดมุ่งหมายต่างกันไปตามแต่ละระดับชั้น ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะพยายามกระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้งานวิชาการของสถานศึกษาดำเนินไปด้วยวิธีการที่ถูกต้องบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีความเป็นเลิศทางวิชาการ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเหมือนธงชัยที่จะนำเข้ามาซึ่งความสำเร็จของสถานศึกษา (นิยม คลังแสง, 2561 : 36)

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ แม้จะมีความสำคัญไม่น้อยกว่างานวิชาการ แต่ก็เป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายของงานทุกด้านอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นภาระงานที่หนักของข้าราชการครูในสถานศึกษาในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการพัฒนางานวิชาการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้ดำเนินการบริหารงานวิชาการมาระยะหนึ่งแล้ว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7, 2566) จากความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อจะได้นำผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นข้อมูลใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 263 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,245 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 รวมจำนวน 2,507 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 333 คน และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43 - 46)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน และแบบสัมภาษณ์ คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้คุณสมบัติเป็นผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่น เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) จากตำราของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 72) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม มาปรับปรุงและหาคุณภาพของเครื่องมือใหม่ เพื่อใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาค่าดัชนีความ

สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of consistency) ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ (Try out) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.96 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

3.2 ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองครบ 333 ฉบับ

3.3 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัย ขอนหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับและขนาดสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้การทดสอบที (t – test แบบ Independent samples)

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1.	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.55	มาก	6
2.	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.21	0.54	มาก	8
3.	ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.15	0.33	มาก	10
4.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.28	0.49	มาก	5
5.	ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.00	0.56	มาก	12
6.	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.30	0.45	มาก	4
7.	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.21	0.43	มาก	7
8.	ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.20	0.44	มาก	9
9.	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.30	0.42	มาก	3
10.	ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	4.33	0.64	มาก	1
11.	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.32	0.47	มาก	2
12.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.11	0.47	มาก	11
	โดยภาพรวม	4.22	0.43	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า แสดงว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{x} = 4.32$, S.D. =

0.47) ส่วนด้านที่เห็นว่ามี การปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และ ขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดย ภาพรวมและรายด้าน

การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้บริหารฯ		ครูผู้สอน		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.38	0.42	4.16	0.59	4.29*	0.00
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.42	0.30	4.10	0.59	6.48*	0.00
3. ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้	4.21	0.39	4.13	0.38	2.59	0.10
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.41	0.32	4.21	0.54	4.29*	0.00
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.24	0.24	3.88	0.63	7.16*	0.00
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.43	0.27	4.23	0.51	4.82*	0.00
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.26	0.30	4.19	0.48	1.70	0.89
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.34	0.26	4.13	0.49	4.86*	0.00
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	4.42	0.26	4.23	0.49	4.86*	0.00
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน	4.54	0.45	4.22	0.70	5.33*	0.00
11. ด้านการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น	4.43	0.34	4.26	0.51	3.75*	0.00
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่ชุมชนและสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา	4.09	0.41	4.12	0.50	5.14	0.60
รวม	4.35	0.25	4.16	0.49	4.74*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 9 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ส่วนด้านอื่นมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	7.10 143.61 150.71	2 330 332	3.55 0.29	12.24**	0.00
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	13.84 131.12 144.97	2 330 332	6.92 0.26	26.12**	0.00
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.58 56.63 57.21	2 330 332	0.29 0.11	2.54	0.08
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.84 118.23 121.07	2 330 332	1.42 0.23	5.95**	0.00
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	19.36 139.03 158.40	2 330 332	9.68 0.28	34.47**	0.00
6. ด้านการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.52 102.11 104.63	2 330 332	1.26 0.20	6.12**	0.00
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.17		

	ภายในกลุ่ม	95.68	330	0.19	0.92	0.39
	รวม	96.04	332			
8. ด้านการแนะแนว การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.57	2	2.28		
	ภายในกลุ่ม	93.02	330	0.18	12.18**	0.00
	รวม	97.60	332			
9. ด้านการพัฒนากระบวนการ การบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	3.25	2	1.62		
	ภายในกลุ่ม	86.13	330	0.17	9.36**	0.00
	รวม	89.39	332			
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	7.05	2	3.52		
	ภายในกลุ่ม	200.88	330	0.40	8.69**	0.00
	รวม	207.93	332			
11. ด้านการประสานความ ร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2.01	2	1.00		
	ภายในกลุ่ม	109.01	330	0.22	4.56**	0.01
	รวม	111.02	332			
12. ด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการ แก่ชุมชนและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20		
	ภายในกลุ่ม	112.92	330	0.22	0.91	0.40
	รวม	113.34	332			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.43	2	1.71		
	ภายในกลุ่ม	92.64	330	0.18	9.18**	0.00
	รวม	96.07	332			

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 9 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร การพัฒนาเครื่องมือการวัดผลที่มีมาตรฐาน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยมีการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาระบบการศึกษาภายในโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีการสำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อนำมาวางแผนการจัดการศึกษา ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรีเลิศพจน์กุล ปริญา และ สุวรรณ เต่าจันทร์ (2566) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย พักโต (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลกลุ่มโรงเรียนห้วยเหนียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก บุคคลแต่ละตำแหน่งมีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงาน ขณะที่ครูมุ่งเน้นการสอนและการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ทำให้การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พรทิพย์ นิกอูนจิตร (2560) ศึกษา ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ นากร ชมเชย (2567) ศึกษา ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก ความแตกต่างในการ

บริหารงานวิชาการตามขนาดของสถานศึกษาอาจเกิดจาก โครงสร้างการบริหาร ทรัพยากรที่มีอยู่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรม โรงเรียนขนาดใหญ่มีโครงสร้างและทรัพยากรที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กอาจต้องใช้วิธีบริหารที่ยืดหยุ่นและอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรและชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี ปราถนาม (2566) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และสอดคล้องกับ วิศิษฐ์ ชาญสุข (2561) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร การพัฒนาเครื่องมือการวัดผลที่มีมาตรฐาน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยมีการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาระบบการศึกษาภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ Lema (2019) แนะนำว่า การส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่เพียงแต่จะช่วยปรับปรุงการสอน แต่ยังสร้างเครือข่ายความรู้และนวัตกรรมในการเรียนการสอน และ Fitzpatrick (2018) ระบุว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนสามารถเสริมสร้างการศึกษาในโรงเรียนและเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ อยู่ที่การส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ตลอดจนสร้างระบบการวัดและประเมินผลที่แม่นยำ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ครูมีแนวทางพัฒนาตนเองและการสอนที่เหมาะสม สถานศึกษามีการจัดการที่มีระบบระเบียบ ขณะเดียวกันยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาชุมชนผ่านการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน จัดโครงการอบรมและเผยแพร่ความรู้ ให้แก่ชุมชน การ

พัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา สร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชน โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน วัด หรือหน่วยงานท้องถิ่น ใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยีดิจิทัล ในการเผยแพร่ความรู้ 2) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียน มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน พัฒนาโครงการวิจัยร่วม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการในโรงเรียน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย บูรณาการทรัพยากรและองค์ความรู้จากองค์กรภายนอก และมี **ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 2) ควรศึกษาการพัฒนากิจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). คู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- โชคชัย พักโต. (2563). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กลุ่มโรงเรียนห้วยเหินยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. กาญจนบุรี : สำนักพิมพ์วิจัยการศึกษา.
- ตรีเลิศพจน์กุล ปริญา และสุวรรณา เต่าจันทร์. (2566). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 10(2), 75-90.
- นากร ชมเชย. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยชุมพร.
- นารี ปราถนาม. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- นิยม คลังแสง. (2561). การบริหารสถานศึกษา : แนวทางและกระบวนการสู่ความสำเร็จ. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรทิพย์ นีก่อ่นจิตร. (2560). ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิศิษฐ์ ขาญสุข. (2561). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. (2566). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2558). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Fitzpatrick, J. (2018). Collaboration between schools and communities: Enhancing school education and improving learning outcomes. *Journal of Educational Development*, 45(3), 123-135.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607– 610.
- Lema, M. (2019). Promoting teacher research for educational quality improvement: Enhancing teaching and building networks of knowledge and innovation. *Journal of Educational Research and Practice*, 25(2), 45-60.

ความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*
NEEDS OF TEACHERS FOR INTERNAL SUPERVISION IN PRIMARY
SCHOOLS UNDER OF BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

กัลยา สีบาง¹, จำรัส มุ่งเผือกกลาง² และ พจน์ เจริญสันติเยะ³
Kanlaya Seebang¹, Chamrat Mungfaoklang² and Phot Charoensanthia³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhon Ratchasima College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: kanlayasee9758@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 2) เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาความศึกษาความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการคิด วิเคราะห์และการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโลก การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สุดท้ายการเรียนรู้ต้องอาศัย

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

ความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความต้องการ, ความต้องการของครู, การนิเทศภายใน

Abstract

The objectives of this research were (1) to investigate the needs of teachers regarding internal supervision in basic education schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 1; (2) comparing teachers' needs for internal supervision based on their educational qualifications and teaching experience; and (3) explore guidelines for enhancing teachers' professional development through internal supervision. The sample consisted of 330 teachers. Research instruments included a questionnaire and an interview form. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranged from 0.80 to 1.00, and the reliability coefficient was 0.97. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results revealed that (1) teachers' overall needs and needs in specific areas for internal supervision were at a high level; (2) significant differences at the .05 level were found in teachers' needs when classified by educational qualifications, both overall and in specific aspects, while no significant differences were found based on teaching experience overall; however, some differences were observed in specific aspects at the .05 level; and (3) development guidelines should emphasize learner-centered approaches that foster knowledge construction through analytical thinking and practical experience. These approaches should integrate self-awareness, nature, and environmental learning to build a comprehensive understanding of global interconnections. Additionally, life and career development should focus on hands-on practice and entrepreneurial encouragement. Moral values, ethics, and democratic principles should be cultivated through participatory activities. Lastly, effective learning requires collaboration among families, schools, and communities, supported by ongoing developmental assessment.

Keywords: Need, Teacher Requirements, Internal Supervision

บทนำ

การนิเทศภายในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เน้นการเข้าถึงและคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ที่กำหนดให้การพัฒนามาตรฐานการศึกษาต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามผลการเรียนการสอน การประเมินและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่างๆ ในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งการนิเทศสามารถเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เท่าเทียมและเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม ซึ่งได้ระบุว่าการจัดการศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละคน ในขณะที่การนิเทศภายในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการนี้ โดยการนิเทศจะเป็นการช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากการถ่ายทอดความรู้แบบดั้งเดิม มาเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการนิเทศภายในจะช่วยพัฒนาครูให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การนิเทศยังช่วยในการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการสนับสนุนตามหลักการในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ในทุกด้าน (เพ็ญศรี จันทร์พาหิรกิจ, 2560)

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิทธิของประชาชนที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและเท่าเทียม โดยเน้นการวางรากฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการจ้างงาน ความสำเร็จของกระบวนการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและครู โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพครู และยกระดับคุณภาพการศึกษา แม้ว่าการนิเทศภายในจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครู แต่ยังคงพบว่าในโรงเรียนประถมศึกษา มีข้อจำกัดด้านกระบวนการและการสนับสนุน ส่งผลให้การนิเทศยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการนิเทศที่ดีควรเน้นการสนับสนุนและชี้แนะเพื่อช่วยพัฒนาการสอนของครู ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศภายในควรมีบทบาทในการแนะนำและฝึกปฏิบัติด้านหลักสูตร นวัตกรรมการสอน และการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1, 2567)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีหน้าที่ควบคุม กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เพิ่มศักยภาพครูและบุคลากรจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเป้าหมายคือให้ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ครูและบุคลากรใช้ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, 2567) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน
3. ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมความศึกษาความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรได้แก่ ครูผู้สอนภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,392 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 330 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 คือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 5 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคอร์ท (Likert ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 99) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) จากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2560 : 43 - 46) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Consistency) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิทยานิพนธ์พิจารณาเสนอแนะอีกครั้ง

2.2.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากการส่งแบบสอบถามไปจำนวน 330 ชุด ได้รับกลับคืนมา 330 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ความต้องการของครูต่อการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับและแปลผล

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของครูในระดับการศึกษาต่างกันที่มีต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยใช้ค่าที (t – test แบบ Independent samples)

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของครูต่อการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F–test แบบ One way ANOVA)

4.5 วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ความต้องการต่อนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.98	0.21	มาก	4
2. ด้านการเตรียมการนิเทศ	4.07	0.22	มาก	3
3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.14	0.25	มาก	1
4 ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ	3.97	0.20	มาก	5
5. ด้านการประเมินผลการนิเทศ	4.08	0.21	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.05	0.12	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ รองมาคือ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ

2. การเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ระดับการศึกษาของครูผู้สอน

	ความความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายใน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P - value
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1	ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.95	0.22	4.02	0.20	-2.711*	0.007
2	ด้านการเตรียมการนิเทศ	4.13	0.99	4.00	0.23	5.633*	0.006
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.21	0.21	4.04	0.27	6.165*	0.000
4	ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ	3.95	0.21	4.00	0.20	-2.298*	0.000
5	ด้านการประเมินผลการนิเทศ	4.13	0.19	4.00	0.22	5.615*	0.022
โดยภาพรวม		4.07	0.11	4.01	0.12	4.902*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ความต้องการของ ครูผู้สอนต่อการนิเทศ ภายใน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P – value
1. ด้านการวางแผนการ นิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2.203	2	1.101	26.335*	.000
	ภายในกลุ่ม	14.636	328	.042		
	รวม	16.838	329			
2. ด้านการเตรียมการ นิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.490	2	.745	15.953*	.000
	ภายในกลุ่ม	16.340	328	.047		
	รวม	17.830	329			
3. ด้านการปฏิบัติการ นิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2.311	2	1.155	19.632	.090
	ภายในกลุ่ม	20.598	328	.059		
	รวม	22.908	329			
4. ด้านการสร้างขวัญ กำลังใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.922	2	.961	24.752	.650
	ภายในกลุ่ม	13.592	328	.039		
	รวม	15.514	329			
5. ด้านการประเมินผลการ นิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.383	2	.691	15.590	.800
	ภายในกลุ่ม	15.520	328	.044		
	รวม	16.902	329			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.280	2	.691	15.590	.230
	ภายในกลุ่ม	15.583	328	.044		
	รวม	16.840	329			

จากตารางที่ 3 พบว่า ความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านการเตรียมการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่ต่างกัน

4. แนวทางการการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละด้านตามแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ แนวทางการวางแผนการนิเทศควรมีโครงสร้างชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของครูผ่านแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการประชุมกลุ่ม จากนั้นกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เช่น การพัฒนาการสอนหรือการใช้เทคโนโลยี วางแผนการนิเทศที่ยืดหยุ่นในระยะสั้น กลาง และยาว กำหนดวิธีการนิเทศที่หลากหลาย เช่น การนิเทศกลุ่ม ตัวต่อตัว และการสังเกตชั้นเรียน พร้อมเตรียมทรัพยากรและบุคลากรที่เหมาะสม สดท้าย ควรมีระบบติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2. ด้านการเตรียมการนิเทศ การเตรียมการนิเทศต้องเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของครูและผู้เรียน และออกแบบกระบวนการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน วิธีการพัฒนา สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ความต้องการ (Needs Assessment) เช่น แบบสอบถามหรือการสนทนากลุ่ม วางแผนการนิเทศเป็นรายปีและรายภาคเรียน โดยกำหนดแนวทางให้ชัดเจน

3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ควรใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย เช่น การนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Participatory Supervision) และการนิเทศเชิงสร้างสรรค์ (Creative Supervision) เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง วิธีการพัฒนา นำแนวทาง Coaching & Mentoring มาใช้ในการพัฒนาครู จัดให้มีการสังเกตชั้นเรียน (Classroom Observation) พร้อมข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ครูทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

4. ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ การนิเทศที่มีประสิทธิภาพต้องช่วยเสริมแรงบวกให้กับครู ไม่ใช่เพียงชี้ข้อผิดพลาด แต่ต้องเป็นการส่งเสริมศักยภาพของครู วิธีการพัฒนา ใช้การให้ฟีดแบ็กเชิงบวก (Positive Feedback) โดยเน้นจุดแข็งก่อนจุดอ่อน จัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การยกย่องครูที่มีการพัฒนาดตนเองดีเด่น เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการนิเทศ

5. ด้านการประเมินผลการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศควรมีทั้งการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินผลลัพธ์ (Summative Evaluation) วิธีการพัฒนา ใช้การสะท้อนคิด (Reflective Practice) ให้ครูได้มีโอกาสประเมินตนเอง เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการนิเทศ จัดทำรายงานสรุปผลการนิเทศและนำผลไปปรับปรุงกระบวนการนิเทศในอนาคต

อภิปรายผล

1. ความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการรับรู้นโยบายหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง จากการอบรมประชุมสัมมนา จากการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนั้น จึงทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แคทรียา แสงใส (2567) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุรพล สีขาวอ่อน (2560) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มี ระดับการศึกษาต่างกันโดยภาพรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และวิธีการเรียนรู้ของครูในแต่ละระดับ พื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน ส่งผลให้ครูในแต่ละระดับมีความต้องการที่ไม่เหมือนกัน ครูที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเอก มักมีความรู้ทางด้านทฤษฎีการสอนและการวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าครูที่จบปริญญาตรี จึงมีแนวโน้มที่จะต้องการการนิเทศที่เน้นการพัฒนาเชิงลึก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานนท์ โอนนอก (2559) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา เขตกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับ ธารทิพย์ ด้ายศ (2560) ศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการเตรียมการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับมุมมอง ประสบการณ์ และความคาดหวังต่อกระบวนการนิเทศของบุคลากรในแต่ละช่วงประสบการณ์ บุคลากรที่มีประสบการณ์สูงมักมีความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ และตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนที่เป็นระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทของ

โรงเรียนได้ ในด้านการเตรียมการนิเทศ บุคลากรที่มีประสบการณ์สูงมักให้ความสำคัญกับการเตรียมการที่ครอบคลุมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และการเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครู ในขณะที่บุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยอาจต้องการการเตรียมการที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกลิงศักดิ์ จอกลม (2565) ศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาระนอง มีความมุ่งหมายเพื่อทราบปัญหาและเปรียบเทียบปัญหา การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ตามตัวแปรประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ชารทิพย์ ด้ายศ (2560) ศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการพัฒนาด้านการสร้างขวัญกำลังใจ การนิเทศที่มีประสิทธิภาพต้องช่วยเสริมแรงบวกให้กับครู ไม่ใช่เพียงชี้ข้อผิดพลาด แต่ต้องเป็นการส่งเสริมศักยภาพของครู วิธีการพัฒนา ใช้การให้ฟีดแบ็กเชิงบวก (Positive Feedback) โดยเน้นจุดแข็งก่อนจุดอ่อน จัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การยกย่องครูที่มีการพัฒนาตนเองดีเด่น เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการนิเทศ ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของ Bandura (1997) เกี่ยวกับทฤษฎีความสามารถในตนเอง (Self-Efficacy Theory) ที่ระบุว่าครูได้รับข้อมูลย้อนกลับในเชิงบวกสามารถช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของบุคคลในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ c]ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Deci & Ryan (1985) ในทฤษฎีแรงจูงใจภายใน (Self-Determination Theory) ที่ระบุว่าความรู้สึกเป็นอิสระและการมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานสามารถเพิ่มความพึงพอใจและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับศักยภาพของครูผู้สอน อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของการนิเทศขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างแนวทางการนิเทศกับความต้องการของครูในบริบทของโรงเรียน การศึกษาความต้องการของครูจึงมีความสำคัญ เนื่องจากช่วยให้การนิเทศสามารถตอบสนองต่อปัญหาและข้อจำกัดของครูได้อย่างตรงจุด การศึกษาความต้องการของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การนิเทศเกิดประสิทธิผลสูงสุด ครูเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงในห้องเรียน และต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ การนิเทศที่ดีจะช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร กระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษาภายในโรงเรียน มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Focus Group) ร่วมกับครูผู้สอนทุกระดับ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

ปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบแผนการนิเทศ โดยใช้ แนวทางการนิเทศแบบ Coaching & Mentoring เพื่อให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของครูแต่ละกลุ่ม ออกแบบแผนการนิเทศที่ยืดหยุ่นและเป็นระบบ แบ่งประเภทของการนิเทศให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ครูใหม่ (New Teachers) เน้นการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentor System) ครูที่มีประสบการณ์ เน้นการนิเทศแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) วางแผนการนิเทศในระยะสั้นและระยะยาว โดยกำหนด เป้าหมายที่ชัดเจน พัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการวางแผน ออกแบบแผนการนิเทศให้เหมาะกับครูแต่ละคน และ 2) ด้านการเตรียมการนิเทศ จัดทำแนวทางการเตรียมการนิเทศที่ชัดเจน จัดทำคู่มือการนิเทศภายในที่ระบุ ขั้นตอน วิธีการ และรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน เพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถเตรียมตัวได้อย่างเป็นระบบ จัดทำการเตรียมการนิเทศ ที่สามารถใช้เป็นแนวทางก่อนการนิเทศ พัฒนาสื่อและเทคนิคการนิเทศที่หลากหลาย สำหรับครูที่ต้องการคำแนะนำแบบต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนความรู้ ส่งเสริมบทบาทของครูพี่เลี้ยงและทีมงานนิเทศ จัดอบรมพี่เลี้ยง เพื่อให้ครูที่มีประสบการณ์สามารถให้คำแนะนำแก่ครูรุ่นใหม่ สนับสนุนการสร้าง เครือข่ายครูต้นแบบ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และ 2) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนในการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- แคทริยา แสงใส. (2567). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกลิงศักดิ์ จอกถม. (2565). ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง.
- ธารทิพย์ ด้ายศ. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). วิจัยทางการศึกษา แนวคิดและวิธีการ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก หน้า 1-9 (19 สิงหาคม 2545).

เพ็ญศรี จันทรพาหิรกิจ. (2560). แนวคิดและแนวปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 27 ก หน้า 1-127 (24 สิงหาคม 2550).

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2567). ข้อมูลประชากรครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2567. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.

สุรพล สีขาวอ่อน. (2560). การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อานนท์ โอนนอก. (2559). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา เขตกิ่งอำเภอนิคมน้ำอ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.

Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. W. H. Freeman.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. Springer.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 33(1), 67.

การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล
ตลาดไทร อำเภอูมพวง จังหวัดนัครราชสีมา*
ADMINISTRATION OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTER TALAT SAI
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION CHUM PHUANG
DISTRICT NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

ประภัสสร ซีสุโพธิ์¹, กฤษฎา วัฒนศักดิ์² และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม³
Prapasson Seesupho¹, Krisada Watanasak² and Wiralaphat Wongwatkasem³
¹⁻³วิทยาลัยนัครราชสีมา

¹⁻³Nakhon Ratchasima College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: pu.ploy2017@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอูมพวง จังหวัดนัครราชสีมา 2) เปรียบเทียบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอูมพวง จังหวัดนัครราชสีมา จำแนกตามอาชีพ และระดับการศึกษา 3) แนวทางการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองเด็ก จำนวน 122 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80–1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอูมพวง จังหวัดนัครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นจุดเด่น ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนยังต้องการการพัฒนาเพิ่มเติม 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอูมพวง จังหวัดนัครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมุ่งเน้นการพัฒนาคูคณาจารย์และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก พร้อมปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กและเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน รวมถึง

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร

คำสำคัญ: การบริหารการเรียนรู้, ผู้เรียนเป็นสำคัญ, ประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to (1) study and compare the administrative practices of the Child Development Center under the Talad Sai Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang District, Nakhon Ratchasima Province; (2) compare the administration of the Child Development Center classified by parents' occupation and educational background; and (3) propose guidelines for improving the management of the Child Development Center. The sample group consisted of 122 parents of children enrolled at the center, selected using Krejcie and Morgan's sample size determination table. The research instruments were a five-point Likert scale questionnaire and a semi-structured interview. The content validity index (IOC) ranged from 0.80 to 1.00, and the reliability coefficient of the questionnaire was 0.80. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results revealed that 1) overall, the administration of the Child Development Center was rated at a high level. The strengths included the physical infrastructure and facilities, while community engagement remained an area needing further improvement. 2) there were no statistically significant differences in the administration of the center when classified by parents' occupation or educational background. And 3) guidelines for improvement should focus on personnel development and creating a learning-conducive environment for children. Additionally, curriculum refinement should support age-appropriate development, emphasizing learning through play and creative activities. Strengthening partnerships with parents, communities, and other agencies is recommended to foster holistic early childhood development.

Keywords: Learning Management, Learner-Centered, Primary Education

บทนำ

สภาพครอบครัวไทยในปัจจุบัน มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายไปเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ประกอบกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาทำให้ผู้เป็นพ่อแม่ต้องทำงานหนักขึ้น ส่งผลให้มีเวลาในการเลี้ยงดูบุตรน้อยลง ดังนั้นเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 3 - 5 ปี จะถูกส่งไปเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือโรงเรียนอนุบาลเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จึงกล่าวได้ว่า โรงเรียนก็เปรียบเสมือนเป็นบ้านแห่งที่ 2 ของเด็ก ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ เด็กอายุช่วง 3 - 6 ปี จะเรียนรู้และซึมซับลักษณะพฤติกรรมจากบุคคลใกล้ชิด และสิ่งแวดล้อมจนเกิดเป็นลักษณะที่ถาวร จากบทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการเด็กไทย โดยคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็กในปี พ.ศ. 2558 พบว่าในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยก่อน 6 ปี จะมีผลไปตลอดชีวิต หากเด็กได้รับการดูแลที่ดี ได้รับความรัก ความอบอุ่น จะทำให้เด็กเป็นคนสดชื่น แจ่มใส มองโลกในแง่ดี รู้จักรักคนอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2558 : 47)

การพัฒนาเด็กให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณธรรม จำเป็นต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โรงเรียนอนุบาลมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานการเรียนรู้ให้แก่เด็กตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งแนวทางการศึกษายุคใหม่ที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ปกครองจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเลือกโรงเรียนที่มีมาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2558) โดยระบบการศึกษาของประเทศไทยยังต้องปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก จำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบริหารและจัดการศึกษาที่เป็นระบบ มีการเชื่อมโยงและบูรณาการการศึกษาระหว่างภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ตามแนวทางการกระจายอำนาจที่กำหนดในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งมุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา อย่างไรก็ตาม พบว่ายังมีข้อจำกัดในด้านการบริหารจัดการและความพร้อมของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องพึ่งพาผู้บริหารโรงเรียนและครู เนื่องจากการจัดการศึกษาต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้าน ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดหาและบริหารงบประมาณ (จรัส สุวรรณ

มาลา, 2563) อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เพิ่มต้นทุน ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการและความต่อเนื่องของการสนับสนุนจากชุมชน ด้านการบริหารงานบุคคล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพด้านการวางแผน การจัดงบประมาณ และการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน (จรัส สุวรรณมาลา, 2563) ขณะที่การบริหารงานทั่วไปก็ยังมีข้อจำกัดด้านความเข้าใจในระเบียบและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การกระจายอำนาจทางการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (โกวิทย์ พวงงาม, 2560)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงระบบการบริหารเพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจ และได้รับรู้สิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าจะได้รับเมื่อบุตรหลานเข้ามาเรียน ทั้งนี้ผลของการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมาและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของผู้ปกครอง อันจะก่อให้เกิดความนิยม ศรัทธาของผู้ปกครอง สร้างความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอาชีพ และระดับการศึกษา
3. ศึกษาแนวทางการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 158 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 122 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Simple Random Sampling)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา คือ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 คน เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

2.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ศึกษากรอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและกิจกรรมต่างๆ แต่ละขั้นตอนของ สถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิดจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2560 : 70 - 74) ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้ศึกษาตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ 2. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Item-objective congruence) ซึ่งมีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเสนอแนะอีกครั้ง และ 3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

(Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.85 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา ต่อนายกองคการบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

3.2 ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา เสนอ ต่อนายกองคการบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง

3.3 ผู้ศึกษาติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ส่งแบบสอบถามจำนวน 122 ฉบับได้คืน จำนวน 122 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์การการกรบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็ก โดยทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ค่า t-test แบบ independent Samples

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็ก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

4.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านบุคลากร	3.98	0.33	มาก	5
2. ด้านอาคารสถานที่	4.16	0.40	มาก	1
3. ด้านวิชาการ	4.14	0.37	มาก	3
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการชุมชน	4.15	0.51	มาก	2
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับผู้ปกครองและชุมชน	3.97	0.44	มาก	6
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.05	0.74	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.95	0.45	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}=4.16$) รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการชุมชน ($\bar{X}=4.15$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X}=3.97$)

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม ระดับการศึกษา

สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป		t	p-values
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบุคลากร	4.15	.68	4.50	.61	1.34	0.06
2. ด้านอาคารสถานที่	4.33	.61	4.52	.53	1.06	0.05
3. ด้านวิชาการ	4.41	.59	4.53	.51	1.40	0.16
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	4.40	.62	4.48	.54	-.90	0.37
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง และชุมชน	4.21	.69	4.29	.74	-.82	0.41
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.19	.99	4.30	.66	1.12	0.26
รวมเฉลี่ย	4.28	.56	4.44	.51	1.82	0.07

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ตลาดไท อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไท อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม อาชีพ

การดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งของ ความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	p- values
1. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.11 112.81 112.92	2 120 121	.06 .49	.12	.892
2. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.07 91.78 91.84	2 120 121	.03 .40	.82	.922
3. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.36 64.42 65.78	2 120 121	.68 .28	2.44	.090
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.79 46.23 50.03	2 120 121	1.90 .20	9.47	.058
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กกับ ผู้ปกครอง และชุมชน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.54 68.38 74.92	2 120 121	3.22 .30	11.1	.060

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.54 68.38 74.92	2 120 121	3.27 .30	11.4	.053
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.26 59.47 59.72	2 120 121	.13 .26	.50	.610

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตาม อาชีพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร ครูและ ผู้ดูแลเด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอผ่านการอบรมและศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและเทคนิคการจัดการชั้นเรียน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านจิตวิทยาเด็กและสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านอาคารสถานที่ ควรจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สนามเด็กเล่นควรมีเครื่องเล่นที่ปลอดภัยและส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก รวมถึงจัดให้มีพื้นที่เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกอาคาร เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 3) ด้านวิชาการ หลักสูตรการเรียนการสอนควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น ศิลปะ ดนตรี และกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ควรจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่มีคุณภาพ โต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมกับสรีระของเด็ก และปรับปรุงระบบสุขาภิบาลให้สะอาด และปลอดภัย ควรมีการจัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและเหมาะสมกับวัยของเด็ก เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดี 5) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองและชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันครอบครัว กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและผู้ปกครอง ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง และ 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อให้การดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการดูแลเด็กให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้ปกครองและเด็กเล็กได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นในการส่งบุตรหลานเข้ารับการดูแล ปัจจัยแรกที่ทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ โศรดา เปลี่ยนจันทร์ (2562) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลควนชะลิก อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภา พลชา (2559) ศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งมีนโยบาย มาตรฐาน และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานมีความเป็นเอกภาพ มีโครงสร้างและระบบการบริหารงานที่คล้ายคลึงกัน ทำให้แนวทางการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องและไม่แตกต่างกันมาก กำกับติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบ ครูและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถตามมาตรฐานเดียวกัน ผู้ปกครองหรือชุมชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจมีมุมมองที่สอดคล้องกัน ทำให้แนวทางการบริหารและการจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลสรวง อุดมเดช (2561) ศึกษาเรื่องราวพรรณนาของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนธนพรเซนต์เมรี่แอน อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ณัฐติยา คงทอง (2565) การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกจำแนกตามอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้ปกครองทุกกลุ่มมีความคาดหวังคล้ายกันเกี่ยวกับความปลอดภัยและพัฒนาการของบุตรหลาน อีกทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดูแลที่สม่ำเสมอและให้บริการในลักษณะเดียวกันแก่ทุกครอบครัว นอกจากนี้ โครงสร้างทางสังคมของชุมชนทำให้รูปแบบการใช้ชีวิตของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันมากนัก ส่งผลให้ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับใกล้เคียงกันโดยรวม สอดคล้องกับ สมปอง เพ็ชรพราว (2564) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ชาดิชาญ แก้วอารีย์ (2559) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนา ด้านบุคลากร ครูและผู้ดูแลเด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอผ่านการอบรมและศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและเทคนิคการจัดการชั้นเรียน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านจิตวิทยาเด็กและสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองและชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันครอบครัว กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและผู้ปกครอง ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับ โกวิทย์ พวงงาม (2560) พบว่า การจัดอบรมและการศึกษาต่อสามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการจัดการชั้นเรียนและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก และสอดคล้องกับ จรัส สุวรรณมาลา (2563) พบว่า การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันครอบครัว หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและผู้ปกครอง ช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งและส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งต้องมีแนวทางการพัฒนาครอบคลุมหลายด้าน ได้แก่ บุคลากร ที่ต้องได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมทักษะด้านจิตวิทยาเด็ก อาคารสถานที่ ที่ต้องสะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมพัฒนาการ หลักสูตรวิชาการ ที่ควรปรับให้

เหมาะสมกับช่วงวัยและบูรณาการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ที่ต้องรองรับความต้องการของเด็กทั้งด้านสุขภาพและโภชนาการ รวมถึง การส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถพัฒนาเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ สร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้แก่สังคมไทยในระยะยาว มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้ 1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง และชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างทั่วถึงให้มากกว่านี้ และจัดให้มีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับชุมชนเพื่อสร้างความคุ้นเคยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน 2) ด้านวิชาการต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน จัดการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อเขาโตขึ้นจะได้มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข และ 3) ด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป 1) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา และ 2. การศึกษาการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คุรุสภา.

โกวิทย์ พวงงาม. (2560). การจัดอบรมและการศึกษาสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการชั้นเรียน. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กมลสรวง อุดมเดช. (2561). ทรรศนะของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนธนพร เซนต์เมรี่แอนด์ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- จรัส สุวรรณมาลา. (2563). การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองและชุมชนในประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรภา พลชา. (2559). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชาติชาย แก้วอารีย์. (2559). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐติยา คงทอง. (2565). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). วิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและวิธีการ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โศรดา เปลี่ยนจันทร์. (2562). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลควนชะลิก อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมปอง เพ็ชรพราว. (2564). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2558). แนวทางการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). รายงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สภาพัฒน์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร. (2567). ข้อมูลพื้นฐาน ประจำปี 2567. นครราชสีมา: องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดไทร.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 33(1), 67.

การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*
LEARNER-CENTERED LEARNING MANAGEMENT UNDER THE OFFICE
OF BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

พิมลวรรณ สังขเวช¹, จำรัส มุ่งเผือกกลาง² และ พจน์ เจริญสันติเยะ³
Pimonwan Sangkawet¹, Chamrat Mungfaoklang² and Phot Charoensanthia³
¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhon Ratchasima College, Thailand

¹⁻³Corresponding Author's Email: pimonwan_san@vu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 339 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ มีค่า IOC=0.80-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test f-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโลก การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สุดท้าย การเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

คำสำคัญ: การบริหารการเรียนรู้, ผู้เรียนเป็นสำคัญ, ประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to (1) study and compare the management of learner-centered learning under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 3, classified by administrative position and school size; and (2) propose guidelines for enhancing learner-centered learning management. The sample consisted of 339 school administrators and teachers, determined based on Krejcie and Morgan's sample size table. The research instruments were a five-point Likert scale questionnaire and interviews. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranged from 0.80 to 1.00, and the reliability of the questionnaire was 0.97. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The findings revealed that (1) overall, the level of learner-centered learning management was high, both in general and across all aspects; (2) there were statistically significant differences in learner-centered learning management when classified by administrative position at the .05 level, while no significant differences were found based on school size; (3) the proposed guidelines for enhancing learner-centered learning management include fostering students' ability to construct knowledge through analytical thinking and hands-on experiences, encouraging self-awareness and understanding of nature and the environment to promote global interconnectedness, and developing life and career skills through practical learning and entrepreneurship. Additionally, moral values, democratic principles, and active participation should be cultivated through engaging activities. Effective learning also requires collaboration with families and communities, along with continuous development-oriented assessment.

Keywords: Learning Management, Learner-Centered, Primary Education

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการแข่งขันระดับประเทศที่สูงขึ้น ทำให้การพัฒนาคุณภาพของคนเป็นปัจจัยสำคัญในการรับมือกับความท้าทาย รัฐจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อสร้างความรู้คุณธรรม พัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงส่งเสริมการวิจัย วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ และยิ่งระบุว่าการศึกษอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2559 : 10) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมโดยการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการสร้างสภาพแวดล้อมและความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองและชุมชนการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากความเข้าใจของครูในระบบบริหารและเป้าหมายของผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ การบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายต้องใช้ทฤษฎีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสม โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการโดยตรง ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการบริหารบุคคล สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาคุณภาพองค์กร เพื่อให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (พนัส หันนาคินทร์, 2560 : 81)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้โดยระบุไว้ในหมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาตามมาตรา 24 การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (4) จัดการเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างมีสัดส่วน สมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไปพร้อมๆ กันจากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งวิชาการต่างๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชนตลอดจนบุคลากรทุกฝ่ายช่วยกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

การพัฒนาหลักสูตรในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่มักใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาของคนในการจัดการเรียนการสอนกับเหตุการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอน อย่างไรก็ตามประเทศไทยและวงการศึกษาให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่ผ่านมาของครูน้อยมากเรามองว่าครูเป็นเพียงตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ความรู้มักอยู่ในรูปของทฤษฎีต่างๆ และมาจากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเท่านั้น ประสบการณ์ที่ครูสะสมมักถูกละเลยหรือมองข้ามอย่างไรก็ตามโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บุรีรัมย์ เขต 3 ได้จัดการศึกษาโดยจัดหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการระดับมัธยม ผลจากการประเมินการใช้หลักสูตรที่ผ่านมาถึงปีการศึกษา พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนของครูยังขาดการส่งเสริมนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จึงส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ (พีระ ประยุกต์วงศ์, 2558: 10; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2559: 25)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,996 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 339 คน ได้มาจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43-46) และ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 99) และ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Consistency) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

2.2 แบบสัมภาษณ์ถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ดังต่อไปนี้ 1)ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากการส่งแบบสอบถามไปจำนวน 339 ชุด ได้รับกลับคืนมา 339 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และ 2) สัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยออกหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับและแปรผล 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้ค่าที (t – test แบบ Independent samples) 4)

วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F – test แบบ One way ANOVA) หากพบความแตกต่างก็หาความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe) และ 5) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
1. ด้านการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.76	0.59	มาก	6
2. ด้านการเรียนรู้เรื่องของตนเอง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.79	0.75	มาก	4
3. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	3.80	0.68	มาก	3
4. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาระบวนการคิดการแก้ปัญหา โดยเน้นประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติ	3.63	0.65	มาก	7
5. ด้านการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.92	0.75	มาก	2
6. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาประชาธิปไตย	4.21	0.87	มาก	1
7. ด้านการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม	3.55	0.72	มาก	10
8. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาระบวนการเรียนรู้	3.60	0.74	มาก	8
9. ด้านการเรียนรู้โดยความร่วมมือของครอบครัวและชุมชน	3.54	0.81	มาก	9
10. ด้านการประเมินผลผู้เรียน	3.76	0.75	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.78	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =

3.78) โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาประชาธิปไตย ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม ($\bar{x} = 3.92$) และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาและ ศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.55$)

2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้บริหารฯ		ครูผู้สอน		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสภาพการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2.94	0.28	2.82	0.32	2.36*	0.019
2. ด้านสภาพการเรียนรู้เรื่องของตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	2.72	0.27	2.62	0.31	2.35*	0.018
3. ด้านสภาพการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ	2.70	0.35	2.60	0.33	2.37*	0.014
4. ด้านสภาพการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การแก้ปัญหาโดยเน้นประสบการณ์ และการฝึกปฏิบัติ	2.78	0.49	2.66	0.46	2.33*	0.017
5. ด้านสภาพการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.60	0.33	2.51	0.34	2.40*	0.016
6. ด้านสภาพการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาประชาธิปไตย	2.48	0.28	2.38	0.30	2.34*	0.018
7. ด้านสภาพการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม	2.74	0.29	2.65	0.35	2.42*	0.019
8. ด้านสภาพการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.73	0.32	2.61	0.38	2.36*	0.018
9. ด้านสภาพการเรียนรู้โดยความร่วมมือของครอบครัว และชุมชน	2.67	0.32	2.58	0.41	2.35*	0.012
10. ด้านสภาพการประเมินผลผู้เรียน	2.57	0.35	2.46	0.35	2.37*	0.014
รวม	2.70	0.21	2.58	0.23	2.40*	0.016

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม และรายด้าน

การบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านการเรียนรู้ โดยการ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	ระหว่างในกลุ่ม	271	2	.135	.386	.680
	ภายในกลุ่ม	126.479	337	.350		
	รวม	126.749	338			
2. ด้านการเรียนรู้เรื่องของตนเอง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระหว่างในกลุ่ม	.132	2	.066	.117	.890
	ภายในกลุ่ม	204.320	337	.566		
	รวม	204.452	338			
3. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	ระหว่างในกลุ่ม	.820	2	.410	.881	.415
	ภายในกลุ่ม	167.976	337	.456		
	รวม	168.797	338			
4. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิดการแก้ปัญหา โดยเน้นประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติ	ระหว่างในกลุ่ม	2.027	2	1.041	2.412	.091
	ภายในกลุ่ม	151.714	337	.420		
	รวม	153.741	338			
5. ด้านการเรียนรู้โดยผสมผสาน ความรู้ คุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระหว่างในกลุ่ม	0.049	2	.025	.044	.957
	ภายในกลุ่ม	202.593	337	.561		
	รวม	202.643	338			
6. ด้านการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาประชาธิปไตย	ระหว่างในกลุ่ม	.908	2	.454	.596	.551

	ภายในกลุ่ม	274.743	337	.761		
	รวม	275.651	338			
7. ด้านการเรียนรู้เรื่อง ภูมิปัญญาและ	ระหว่างในกลุ่ม	6.072	2	3.036	.992	.673
ศิลปวัฒนธรรม	ภายในกลุ่ม	182.921	337	.507		
	รวม	188.993	338			
8. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนากระบวนการ เรียนรู้	ระหว่างในกลุ่ม	10.593	2	5.297	.653	.475
	ภายในกลุ่ม	185.245	337	.516		
	รวม	195.838	338			
9. ด้านการเรียนรู้โดย ความร่วมมือของ	ระหว่างในกลุ่ม	3.904	2	1.952	2.603	.052
ครอบครัวและชุมชน	ภายในกลุ่ม	235.683	337	.653		
	รวม	235.588	338			
10. ด้านการประเมินผล ผู้เรียน	ระหว่างในกลุ่ม	0.523	2	.261		
	ภายในกลุ่ม	205.366	337	.570	.458	.633
	รวม	205.889	338			
	ระหว่างในกลุ่ม	.024	2	.012		
รวม	ภายในกลุ่ม	125.802	337	.351	.034	.966
	รวม	125.826	338			

จากตารางที่ 3 พบว่า แสดงว่าการเปรียบเทียบการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษามีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโลก การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สุดท้าย การเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 กำหนดสาระ และแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดและกระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ และทักษะของตนเองได้ตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร จึงรุ่งเรืองกิจ (2563) ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 2 กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน ผลวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับ อุทัยวรรณ ทองคำ (2562) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เป็นผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานเป็นผู้กระตุ้นให้ครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ กระทั่งวงศศึกษาธิการได้กำหนดให้ครูผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนจากแบบเดิม ๆ มาเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ แต่ก็มองว่าครูผู้สอนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ มากนัก ยังปฏิบัติตามรูปแบบเดิม ๆ อยู่ ส่วนครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่จัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมักจะมองว่าตนเองได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิมมาเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่แล้ว จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสอนต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพกร พิทยาภินันท์ (2564) ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งยางแดง วิทยาคม โรงเรียนศิริราชูรสามัคคี และโรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงค์ แน่นอุดร (2563) ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบของ CIPPA Model ของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปี

การศึกษา 2566 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. การเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาแต่ละแห่งได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา หลังจากที่ได้มีการใช้พระราชบัญญัติการศึกษาตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา โดยสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนการบริหารในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางการปฏิรูป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนการสอนจากรูปแบบเดิมมาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงทำให้สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินกร โสธาวร (2564) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุคริบนั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยารัตน์ ไวกำ (2563) ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการเรียนรู้อาจมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโลก การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สุดท้าย การเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วารุณี อภิชาติ (2562) ที่ระบุว่า การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสมือปฏิบัติจริง และฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านกิจกรรมที่ทำทนายและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน และ บุษบา อิศาสตร์ (2564) พบว่าการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการสนับสนุนการเรียนรู้ช่วยเพิ่มแรงจูงใจของนักเรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด ทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คุณธรรม และการมีส่วนร่วมในสังคม การดำเนินงานในลักษณะนี้จะส่งผลให้เกิดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและสร้างสรรค์บุคลากรที่สามารถ

ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างยั่งยืน เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1) เสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดห้องเรียนให้มีแหล่งข้อมูลและอุปกรณ์การเรียนที่หลากหลาย รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดูแลศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การจัดกิจกรรมห้องสมุด การศึกษานอกสถานที่ และการส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะการศึกษานอกเวลา และ 2) ส่งเสริมการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ และการพัฒนาอาชีพ ควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการวิชา เพื่อให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงการฝึกทักษะการประกอบอาชีพให้กับนักเรียนผ่านการทำโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับชุมชน และมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และ 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กันยารัตน์ ไวกา. (2563). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทินกร โสรถาวร. (2564). พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทพกร พิทยาภินันท์. (2564). การพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งยางแดงวิทยาคม โรงเรียนศิริราษฎร์สามัคคี และโรงเรียนสุวรรณไพลย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นงค์ เน้นอุดร. (2563). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบของ CIPPA Model ของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2566. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). วิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและวิธีการ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- บุษบา อีรศาสตร์. (2564). การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2560). การบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พีระ ประยุกต์วงศ์. (2558). การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และเขียนในระดับประถมศึกษา. วารสารการศึกษาไทย, 12(2), 10-25.
- วารุณี อภิชาติ. (2562). การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. วารสารการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 20(4), 67-85.
- สมพร จรุงเรืองกิจ. (2563). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2559). นโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 99 ก หน้า 1-29 (22 พฤษภาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (2567). ข้อมูลประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567 จาก <https://web.brm3.go.th/2562>).
- อุทัยวรรณ ทองคำ. (2562). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 33(1), 67.

**ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3***
**TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 3**

ปัทมาภรณ์ สาเล่อ¹, สุวัฒน์ อาษาสิงห์² และ วสิน สอนโพธิ์³

Pattamaporn Salee-art¹, Suwat Asasing² and Wasin Sonpo³

¹⁻²วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻²Nakhon Ratchasima College, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: krufon.pattamaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 397 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80–1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test f-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน ด้านการพัฒนาผู้ร่วมงาน ด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารความขัดแย้ง ด้านการสร้างความรู้สึกร่วมกัน และด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม

คำสำคัญ: ประถมศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Abstract

This research aimed to 1) examine the transformational leadership of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3; 2) compare the transformational leadership of school administrators classified by educational level and years of work experience; and 3) explore guidelines for developing transformational leadership among school administrators. The sample group consisted of 397 participants, including school administrators and teachers. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table. The research instruments included a questionnaire and an interview form, with an index of item-objective congruence (IOC) ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.95. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and f-test.

The findings revealed that: 1) the overall level of transformational leadership of school administrators was high, and all aspects of leadership were rated at a high level; 2) transformational leadership differed significantly at the 0.05 level when classified by educational level and work experience; and 3) the proposed guidelines for developing transformational leadership comprised seven key aspects: inspirational motivation, influence on colleagues, staff development, change acceleration, conflict management, organizational commitment, and teamwork.

Keywords: primary education, school administrators, transformational leadership

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สังคม การเมือง ซึ่งส่งผลต่อระบบการจัดการศึกษาของประเทศ การจัดการศึกษาเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้การศึกษาของไทยได้มีการพัฒนาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นนโยบายที่สำคัญและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการในการบริหารได้อย่างเหมาะสม จึงได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ตลอดจนเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการพัฒนา คือ ให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถปรับตัวและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย โดยเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ พัฒนาศักยภาพบุคลากร และปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2004) (อ้างถึงใน บุริดา จันแก้ว, 2565) ระบุว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องมีบทบาททุกระดับขององค์กร ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และสร้างความร่วมมือเพื่อให้เกิดการปฏิรูปที่ยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ผ่านการนิเทศและการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องในโลกศตวรรษที่ 21

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถจูงใจบุคลากรให้มองเห็นถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กรโดยรวมเป็นการกระตุ้นให้เกิดความท้าทายหรือกระตือรือร้นในการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานร่วมกันมีบทบาทในการสร้างทีมผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรในการปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในองค์กร ภาวะผู้นำยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา การมีภาวะผู้นำที่ดีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้นยังไม่สามารถหาคำตอบแบบสำเร็จรูปได้ แต่จากการที่สถานศึกษาเป็นองค์กรที่จำเป็นต้องดำรงอยู่ และจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ในอนาคตที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นย่อมส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบันนั้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาบริหารจัดการ ศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (ศุภณัฐ ปรีชาวัฒน์กุล, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังคงมีความท้าทายหลายด้าน เช่น การจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของนักเรียน ครูขาดทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ รวมถึงปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผล

กระทบต่อคุณภาพการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ มาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาคุณภาพการทำงานให้มีความต่อเนื่องและสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ใช้ความรู้ความสามารถในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และพัฒนากระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2566) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ฯ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและความเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 81 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 102 คน ครูจำนวน 1,809 คน รวม 1,911 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 397 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน และครูจำนวน 317 คน ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 42 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Seale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

2.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนคือ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 30 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 42 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า .95 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2.3.3 เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพตามความเหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 397 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยทดสอบค่า t -test (Independent samples)

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA)

4. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การสร้างแรงบันดาลใจ	4.46	0.48	มาก	1
2	การมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน	4.31	0.50	มาก	3
3	การพัฒนาผู้ร่วมงาน	4.15	0.31	มาก	5
4	การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง	3.58	0.50	มาก	7
5	การบริหารความขัดแย้ง	3.60	0.50	มาก	6
6	การสร้างความผูกพัน	4.23	0.52	มาก	4
7	การทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.37	0.43	มาก	2
ภาพรวม		4.10	0.29	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.37$) ด้านการมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.31$) ด้านการสร้างความผูกพัน ($\bar{X} = 4.23$) ด้านการพัฒนาผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการบริหารความขัดแย้ง ($\bar{X} = 3.60$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.58$)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	รายการ	ปริญญาดรี		สูงกว่า ปริญญาดรี		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การสร้างแรงบันดาลใจ	4.46	0.45	4.53	0.52	-1.244	.215
2	การมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน	4.31	0.48	4.43	0.53	-2.308*	.022
3	การพัฒนาผู้ร่วมงาน	4.17	0.29	4.26	0.40	-2.359*	.019
4	การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง	3.61	0.50	3.74	0.67	-1.845	.066
5	การบริหารความขัดแย้ง	3.65	0.51	3.72	0.67	-1.106	.270
6	การสร้างความผูกพัน	4.25	0.49	4.35	0.58	-1.742	.083
7	การทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.37	0.41	4.44	0.44	-1.624	.105
ภาพรวม		4.12	0.28	4.21	0.40	-2.422*	.016

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารความขัดแย้ง ด้านการสร้างความผูกพัน และด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
การสร้างแรงบันดาลใจ	ระหว่างกลุ่ม	6.041	2	3.21 .218	13.872*	.000
	ภายในกลุ่ม	85.789	394			
	รวม	91.830	396			
การมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	8.103	2	4.052 .235	17.241*	.000
	ภายในกลุ่ม	92.590	394			
	รวม	100.693	396			
การพัฒนาผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.603	2	1.302 .109	11.907*	.000
	ภายในกลุ่ม	43.070	394			
	รวม	45.673	396			

การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง	ระหว่างกลุ่ม	.616	2			
	ภายในกลุ่ม	130.686	394	.308	.929	.396
	รวม	131.302	396	.332		
การบริหารความขัดแย้ง	ระหว่างกลุ่ม	.496	2			
	ภายในกลุ่ม	129.917	394	.248	.752	.472
	รวม	130.413	396	.330		
การสร้างความผูกพัน	ระหว่างกลุ่ม	8.970	2			
	ภายในกลุ่ม	99.577	394	4.485	17.746*	.000
	รวม	108.547	396	.253		
การทำงานร่วมกันเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	3.097	2			
	ภายในกลุ่ม	66.778	394	1.549	9.138*	.000
	รวม	69.875	396	.169		
ภาพรวม	ระหว่าง	3.165	2			
	กลุ่มภายใน	41.033	394	1.583	15.196*	.000
	กลุ่มรวม	44.199	396	.104		

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง และด้านการบริหารความขัดแย้ง ไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเน้นที่การสร้างแรงบันดาลใจ สร้างอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน พัฒนาบุคลากร เร่งการเปลี่ยนแปลง บริหารความขัดแย้ง สร้างความผูกพัน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารให้ความสำคัญ สามารถนำวิธีการในการทำงานใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา ผู้บริหารสร้าง

ศรัทธา ความไว้วางใจ และความมั่นใจในการทำงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและแรงผลักดันสำหรับความเปลี่ยนแปลงในทีมหรือในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญามาต แดงสีดา (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุริยวรรณ พรหมขุนทอง (2565) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตทวีวัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสำนักงานเขตทวีวัฒนา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารความขัดแย้ง ด้านการสร้างความรู้ความผูกพัน และด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเนื่องจาก ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารความขัดแย้ง ด้านการสร้างความรู้ความผูกพัน และด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและความก้าวหน้าอย่างพร้อมเพรียงกัน จึงไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างระดับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญญดา จันทรมณฑล (2566) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสายสามัญระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุริยวรรณ พรหมขุนทอง (2565) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตทวีวัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง และด้านการบริหารความขัดแย้ง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารมีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูงใช้หลักการและทฤษฎีการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกัน มีแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักปรับปรุงแก้ไขวิธี

ปฏิบัติงานของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่น กล้าคิด กล้าแสดงออก สร้างความเชื่อถือและยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากครู สามารถดำเนินภารกิจในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ภาวะผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้ด้านการเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง และด้านการบริหารความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา ศรีประทุมวงศ์ (2563) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุพจน์ ปลื้มจิตร์ (2566) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเน้นที่การสร้างแรงบันดาลใจ สร้างอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน พัฒนาบุคลากร เร่งการเปลี่ยนแปลง บริหารความขัดแย้ง สร้างความผูกพัน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานของ Leithwood และ Jantzi (2006) เน้นเรื่องผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนและครูสอน โดยการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างการมีส่วนร่วมจากบุคลากรในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในงานของคุณ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในโรงเรียน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับครูและนักเรียน รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาในด้านวิชาการและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ผ่านการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และนวัตกรรมที่มีคุณภาพ ทำให้การเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนและตอบโจทยความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จัดอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดี กำหนดแนวทางการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการของบุคลากร ใช้ระบบพี่เลี้ยง และการนิเทศภายในเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครู สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง เน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพภายในองค์กร ใช้แนวทางการจัดการความขัดแย้งที่เน้นการไกล่เกลี่ยและการประนีประนอม เปิดช่องทางให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาพร้อมกันจัดให้มีระบบการยกย่องและให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีผลงานดี ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมโดยการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงใช้ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากบุคลากรในการปรับปรุงแนวทางการจัดการให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ัญญา มาศแดง สีดา. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏระยอง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.
- บุริดา จันแก้ว. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิด ของ Fullan. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ภิญญา จันทรมณฑล. (2566). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตาม การรับรู้ของครูสายสามัญระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรบุรี.

- ศุภณัฐ ปรีชาวัฒน์กุล. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา: บทบาทของ
ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2566). การบริหารสถานศึกษาใน
ยุคการเปลี่ยนแปลง. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2567). ข้อมูลประชากรผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 15 สิงหาคม 2567
จาก <https://chonburiarea3.go.th/home>.
- สุพจน์ ปลื้มจิตร. (2566). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. ใน
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.
- สุริยวรรณ พรหมขุนทอง (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตทวีวัฒนา สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. *Journal of Roi
Kaensarn Academi*, 7(10), 212–227.
- อรอุมา ศรีประทุมวงศ์. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกลุ่มจังหวัดภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research
activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607- 610.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). Transformational school leadership for large-
scale reform: Effects on students, teachers, and their classroom
practices. *School Effectiveness and School Improvement*, 17(2), 201-
227.

การพัฒนาเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www. ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้าง
การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับ
กระบวนการ PRAWIT⁺E Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัง*

DEVELOPMENT OF AN ONLINE LEARNING WEBSITE
(WWW.KROOWIT.IN.TH) TO ENHANCE ACADEMIC ACHIEVEMENT
THROUGH THE PRAWIT⁺E MODEL AMONG GRADE 7 STUDENTS AT
BAN PHAYAWANG SCHOOL

ประวิทย์ นาคมอญ

Prawit Nakmorn

โรงเรียนบ้านพญาวัง

Ban Phayawang School, Thailand

Corresponding Author's Email: witcomtech83@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัง ปีการศึกษา 2567 โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการทดสอบประสิทธิภาพเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับ

* Received 13 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

กระบวนการ PRAWIT⁺E Model มีประสิทธิภาพ 85.00/93.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.kroowit.in.th เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.kroowit.in.th เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: kroowit.in.th, บทเรียนออนไลน์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การพัฒนาเว็บไซต์

Abstract

This research Its purpose were: 1) test the efficiency of Development of an Online Learning Website (www.kroowit.in.th) to Enhance Academic Achievement through the PRAWIT⁺E Model among Grade 7 Students at Ban Phayawang School according to the standard criteria of 80/80. 2) Compare the students' academic achievement before and after using the website. and 3) Study the opinions of Grade 7 Students toward the online learning website integrated with the PRAWIT⁺E Model. The target group was Grade 7 students at Ban Phayawang School, Academic Year 2024. Research instruments included learning management plans, the online learning website www.kroowit.in.th, pre-test and post-test achievement assessments, and a student opinion questionnaire. The data were analyzed using basic statistics, including mean, standard deviation, and dependent sample t-test.

The results of the research found that: 1) The results of test the efficiency the online learning website was 85.00/93.57, which is higher than the standard criterion of 80/80. 2) The students' academic achievement after using the website was significantly higher than before at the .05 level. and 3) The opinions of Grade 7 Students towards Website leaning were at the highest level.

Keywords: kroowit.in.th, Online Lessons, Learning Achievement, Website Development

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลาย โดยเฉพาะผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และอินเทอร์เน็ต การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์จึงกลายเป็นแนวทางที่มีความสำคัญและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปวีณา กิตติสุนทรวงศ์, 2560)

เว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ไม่เพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สะดวกและเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาเท่านั้น แต่ยังสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหา ผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมและช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ (ทิพนัด และคณะ, 2564) นอกจากนี้ยังพบว่า การออกแบบบทเรียนออนไลน์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมเชิงปฏิบัติหรือการเรียนรู้แบบผสมผสาน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและต่อยอดได้จริง (มานิตา และคณะ, 2565) ซึ่งเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความเร็วและความถนัดของตนเอง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (วิภาวี พูลสวัสดิ์, 2562) การออกแบบบทเรียนออนไลน์ที่ดีควรเน้นเนื้อหาที่ถูกต้อง น่าสนใจ ใช้งานง่าย และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

เว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย ได้รับการออกแบบและพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย โดยใช้หลักการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีควบคู่กับการจัดการเรียนรู้แบบมีขั้นตอนตามกระบวนการ PRAWIT⁺ Model เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งในบริบทของโรงเรียนบ้านพญาวัง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำเป็นต้องได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์ด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺ Model เพื่อมาช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเป็นสื่อที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ สูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่าน การเรียนเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัง ตำบลพญาวัง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 14 คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 9 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 5 คน (โรงเรียนบ้านพญาวัง, 2567) โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 เว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model โดยการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของนวัตกรรม พบว่านวัตกรรมนี้มีประสิทธิภาพ $E1/E2 = 85.00/93.75$

2.2 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ค่าความเชื่อมั่น คำนวณโดยใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน และโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาตามวิธีการของครอนบัก มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ 0.70

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนผ่านเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.0

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

3.1 ปฐมนิเทศนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model เพื่อให้ให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ การเตรียมตัว และการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างถูกต้องเหมาะสม

3.2 ดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนนแบบทดสอบก่อนจากนักเรียนและเมื่อนักเรียนเรียนผ่านเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ตามกระบวนการ ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนนหลังเรียนเพื่อนำมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบค่า t

4.2 เก็บระดับความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน เป็นร้อยละ

5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample)

ผลการวิจัย

1.การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model มีประสิทธิภาพ 85.00/93.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ (E1/E2) ของเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model

คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนแบบประเมินหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E ₁	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E ₁	E ₁ /E ₂
100	85	85	100	93.57	93.57	85.00/93.57

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model ก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-test
			$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	14	10	4.29	1.22	9.36	0.97	11.92

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 4.29 และมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังเรียนเท่ากับ 9.36 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ผลการเปรียบเทียบพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัง ที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัง ที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model

ที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้	4.71	0.59	มากที่สุด	3
2	ด้านตัวอักษรและการใช้สี	4.93	0.26	มากที่สุด	1
3	ด้านภาพนิ่ง	4.93	0.26	มากที่สุด	1
4	ด้านภาพเคลื่อนไหว	4.79	0.56	มากที่สุด	2
	รวม	4.84	0.42	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพญาวัง ที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.84, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อด้านตัวอักษรและการใช้สี และด้านภาพนิ่งมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.93, S.D. = 0.26) รองลงมาคือ ด้านภาพเคลื่อนไหว มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.79, S.D. = 0.56) และด้านระบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.71, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1) ผลการทดสอบประสิทธิภาพเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการออกแบบตามขั้นตอนของ ADDIE Model ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา ทดลองใช้ และประเมินผล ที่มีลักษณะเชื่อมโยงโครงเรื่องด้านเนื้อหาไม่ซับซ้อน ประกอบด้วย อักษร เสียง ภาพ และวิดีโอ สำนวนภาษาเข้าใจง่ายเหมาะสมกับเรื่อง สะดวกต่อการเรียนรู้และเข้าถึง เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกอุปกรณ์และเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิชา สารมิตร (2565) การศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ เรื่องการแก้ปัญหา ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ 1 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพ 83.92/82.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ อันส่งผลให้บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการสร้างบทเรียนออนไลน์ที่เป็นลำดับขั้นตอนอย่างมีระบบ มีตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบภายในของบทเรียนออนไลน์ และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์จากผู้เชี่ยวชาญ โดยคำนึงถึงความน่าสนใจ และเร้าความสนใจของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา พลาชัยและวินัย เพ็งภัญญู. (2562). การพัฒนาบทเรียน

ออนไลน์ Mobile Learning โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาการเขียนเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธี ประมุข” เป็นบทเรียนที่สะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/82.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ บทเรียนออนไลน์ Mobile Learning ที่พัฒนาขึ้น จึงมีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง สามารถลดปัญหาข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ของการเรียน และตอบสนองต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

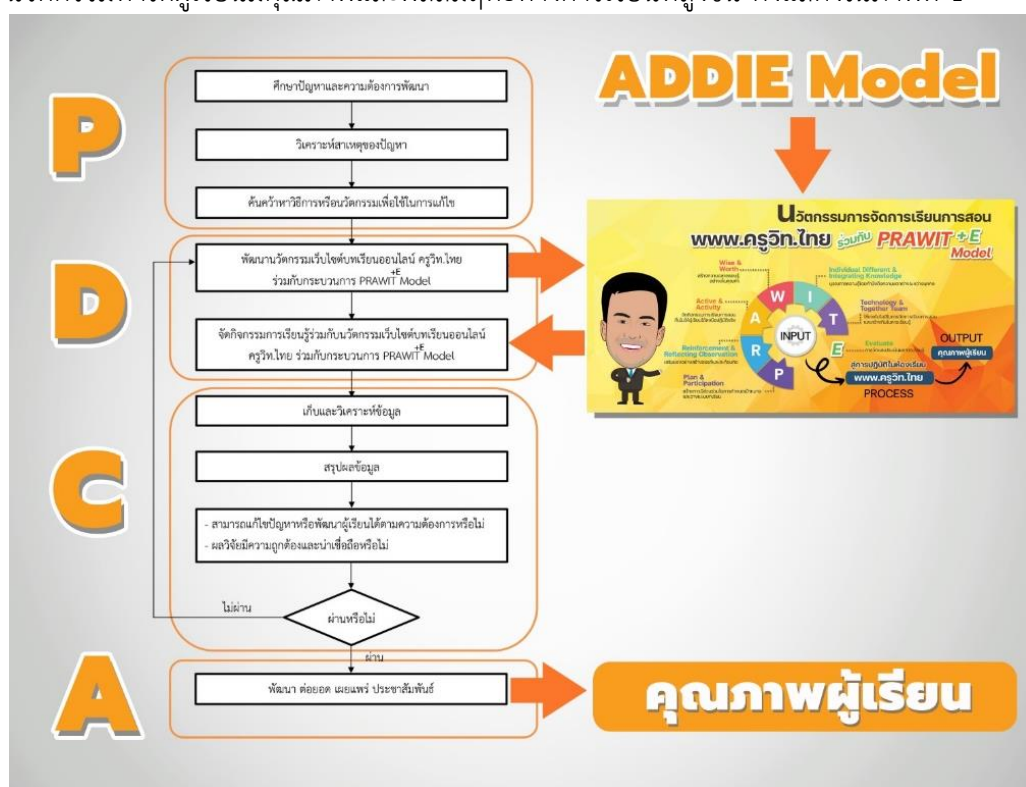
2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพจากขั้นตอนการพัฒนาที่เป็นระบบ มีความน่าสนใจ มีสื่อที่หลากหลายสามารถเข้าไปทบทวนหรือทดสอบได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สิกเสน (2562) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากบทเรียนออนไลน์ได้ผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาให้มีคุณภาพ มีการออกแบบบทเรียนออนไลน์ให้มีความน่าสนใจ ทั้งการออกแบบหน้าจอ สีสรร รูปภาพตลอดจนคลิปวิดีโอที่อธิบายขั้นตอนอย่างละเอียดชัดเจนในการสร้างภาพเคลื่อนไหว มีความดึงดูด และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ทั้งยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมาใช้ ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้า ความรู้จากบ้าน และนำความรู้มาร่วมอภิปราย มาจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหา และมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์มีการตอบสนองและสร้างความสนใจ มีการโต้ตอบระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถกลับไปทบทวน เรียนซ้ำ ทำแบบทดสอบได้บ่อยครั้งตามที่ต้องการ สามารถควบคุมบทเรียนได้ตามที่ต้องการ เป็นการแก้ไขปัญหของผู้เรียนในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ และยังสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาซึ่งตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สิกเสน (2562) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งมีผลการประเมินความพึงพอใจ

ของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้ได้พัฒนานวัตกรรมเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model โดยนำกรอบทฤษฎี ADDIE Model มาออกแบบและพัฒนานวัตกรรม และใช้วงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA มาเป็นเครื่องมือควบคุมคุณภาพและประสิทธิภาพของนวัตกรรมทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ www.ครูวิท.ไทย เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ร่วมกับกระบวนการ PRAWIT⁺E Model สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ใช้หลักการออกแบบตามขั้นตอนของ ADDIE Model ประกอบไปด้วย การ

วิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา ทดลองใช้ และประเมินผล ที่มีลักษณะเชื่อมโยงโครงเรื่องด้านเนื้อหาไม่ซับซ้อน ประกอบด้วย อักษร เสียง ภาพ และวิดีโอ ส่วนภาษาเข้าใจง่ายเหมาะสมกับเรื่อง สะดวกต่อการเรียนรู้และเข้าถึง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนเรียน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพจากขั้นตอนการพัฒนาที่เป็นระบบ มีความน่าสนใจ มีสื่อที่หลากหลาย สามารถเข้าไปทบทวนหรือทดสอบได้ตลอดเวลา

3. ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์มีการตอบสนองและสร้างความสนใจ มีการโต้ตอบระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถกลับไปทบทวน เรียนซ้ำ ทำแบบทดสอบได้บ่อยครั้งตามที่ต้องการ สามารถควบคุมบทเรียนได้ตามที่ต้องการ เป็นการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ และยังสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาซึ่งตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เว็บไซต์หรือบทเรียนออนไลน์ควรออกแบบให้มีการสื่อสารสองทาง เช่น แบบทดสอบออนไลน์ วิดีโอสื่อการเรียนรู้ และแบบฝึกหัดที่มีฟีดแบ็กทันที เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสนใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

2. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์หรือบทเรียนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรได้รับการอบรมและสนับสนุนในการใช้สื่อดิจิทัลและออกแบบบทเรียนให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน

3. ควรมีการประเมินและปรับปรุงระบบเว็บไซต์อย่างต่อเนื่อง เว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ควรมีการเก็บข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียน และใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการวิเคราะห์ เพื่อนำไปปรับปรุงเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ และประสบการณ์ผู้ใช้ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น นักเรียนในระดับชั้นอื่น หรือจากโรงเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพของเว็บไซต์ในบริบทที่กว้างขึ้น และสามารถประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงในระดับต่าง ๆ

2. ควรศึกษาผลของเว็บไซต์ร่วมกับตัวแปรด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น แรงจูงใจในการเรียนรู้ หรือทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ภาพรวมของผลลัพธ์ที่ครอบคลุมมากขึ้น และเห็นความเชื่อมโยงระหว่างเว็บไซต์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- ทิพนัด กุลชาติ, โชรัมย์ วิรัตน์, พงศ์กิจวิฑูรย์ รัชต์ชยุตม์, และ วิพัฒน์โสภารกร จิตติมา. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะศตวรรษที่ 21 โดยใช้บทเรียนออนไลน์. วารสารศึกษา, 8(1), 124-131.
- ปวีณา กิตติสุนทรวงศ์. (2560). การใช้สื่อการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 18(2), 45-58.
- โรงเรียนบ้านพญาวัง. (2567). แผนปฏิบัติการ ปีการศึกษา 2567. เพชรบูรณ์: โรงเรียนบ้านพญาวัง.
- มานิตา ลัดดา, ณัฐพล รัตนพันธ์, และ บุญรัตน์ แก้วบัวดี. (2565). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 10(2), 45-60.
- วิภาวี พูลสวัสดิ์. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning. วารสารเทคโนโลยีและการเรียนรู้, 7(1), 22-30.
- วัฒนา พลาชัย และวินัย เพ็งภัญโญ. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ Mobile Learning โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาการเขียนเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข”. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 10(1), 186-200.
- สุมาลี ลิกเสน. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 7(2), 239-252.
- สุวิชา สารมิตร. (2565). การศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์เรื่องการแก้ปัญหา สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 407-420.

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2*

THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL COMPETENCIES OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND SCHOOL CURRICULUM ADMINISTRATION
UNDER UTHAI THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

สุภัคสร ยิ้มเขียว¹ และ สกนธ์ชัย ชะนูนันท์²

Supaksorn Yimkheiw¹ and Skonchai Chanunun²

¹⁻² มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Nareasuan University, Thailand

Corresponding Author's Email: Supaksorny66@nu.ac.th and skonchaic@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 2) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ในระดับความสัมพันธ์สูง

คำสำคัญ: สมรรถนะดิจิทัล, การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

* Received 12 March 2025; Revised 18 April 2025; Accepted 25 April 2025

Abstract

The purposes of this research were 1) to study digital competencies of school administrators under Uthai thani primary educational service area office 2, 2) to study school curriculum administration, and 3) to study the relationship between digital competencies of school administrators and school curriculum administration. The sample group consisted of 291 administrators and teachers under Uthai thani primary educational service area office 2 in academic year 2024. The instrument was a questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The results showed that 1) the overall result of digital competencies of school administrators under Uthai thani primary educational service area office 2 was at a high level, 2) the overall result of school curriculum administration was at a high level, and 3) the result of the relationship between digital competencies of school administrators and school curriculum administration found that there was a positive correlation at a high level.

Keywords: Digital Competencies, School Curriculum, Administrator

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถสร้างสรรค์บุคคล สังคม และชาติให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน การศึกษาไม่เพียงแค่พัฒนาความรู้และทักษะ แต่ยังสร้างคุณค่าที่สามารถหล่อหลอมให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและมีความเข้าใจในสิ่งที่สำคัญ ในโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) อีกทั้งสำนักข่าวไทยโพสต์ (2567) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกล่องดำทางการศึกษาของไทย ที่ปัจจุบันได้ประสบกับปัญหาการปรับตัวเพื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ในโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน และความซับซ้อนของงานที่ต้องทำหน้าที่ทั้งการเป็นครู และการเป็นผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะและสมรรถนะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตนเอง จะได้มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันในโลกยุคไร้พรมแดน (ทองทิพภา วิริยะพันธุ์, 2550) ทั้งนี้ สมรรถนะดิจิทัลในการพัฒนาการศึกษาที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) สอดคล้องกับสุนันทา กุศลประเสริฐ (2565) ที่ให้ความหมายของสมรรถนะดิจิทัลไว้ว่า ความสามารถในการใช้ เข้าใจ และสร้างสื่อดิจิทัลที่

จำเป็นสำหรับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง และสร้างการมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย มีจริยธรรม นอกจากนี้ การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา คือมีคุณภาพที่พึงประสงค์ ตามเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูผู้ปกครอง และชุมชน (ฐานันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ 2558) อีกทั้ง ดวงพร อ่อนน้อม (2560) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ยังช่วยให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนสามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของขวัญชนก แซ่ไคว่ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก และยังสอดคล้องกับชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2564) ที่กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเน้นการใช้สมรรถนะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการและบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในสังคมปัจจุบัน

จากรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน ทั้งนี้ควรพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเตรียมผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสุรรัตน์ ยอดบุรี และ นิคม นาคอ้าย (2565) ที่ให้ความเห็นว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมทักษะ การปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นแผนยุทธศาสตร์ของการศึกษาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาคน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะช่วยกำหนดแนวทางการให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติ ที่มีประโยชน์ต่อคนในสังคมของผู้เรียนได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไปปรับปรุง

นโยบายการปฏิบัติงาน เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 123 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 76 คน ครู 1,082 คน รวมทั้งสิ้น 1,158 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 2, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 291 คน จากการเปิดตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 76 คน และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครู จำนวน 215 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่ายดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมปรับตัวและเป็นองค์กรดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและพัฒนางาน จำนวน 5 ข้อ และ 5) ด้านจรรยาบรรณและการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ และ 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

แบบสอบถามได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.67 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach (1990) โดยตอนที่ 2 สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.93 และตอนที่ 3 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

3.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถาม ซึ่งมีการระบุวันรับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 291 ฉบับ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในรูปแบบของเอกสารและ google form

3.3 ตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 291 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.60 หมายถึง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.60 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และใช้เกณฑ์ค่า r ตามเกณฑ์ของคูรี วงศ์รัตน์ (2560) โดยแปลความหมายได้ดังนี้

มากกว่า 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

0.71 - 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

0.30 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ต่ำกว่า 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน

ที่	สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (n = 291)		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่ายดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้	3.85	0.85	มาก	5
2	ด้านการรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ	3.93	0.91	มาก	1
3	ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมปรับตัวและเป็นองค์กรดิจิทัล	3.91	0.89	มาก	2
4	ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและพัฒนางาน	3.90	0.84	มาก	3
5	ด้านจรรยาบรรณและการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล	3.89	0.82	มาก	4
รวม		3.89	0.86	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.89, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.93, S.D. = 0.91) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมปรับตัวและเป็นองค์กรดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.91, S.D. = 0.89) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่ายดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 3.85, S.D. = 0.85)

2. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (n = 291)		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	3.99	0.86	มาก	2
2	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.98	0.86	มาก	4
3	การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	3.99	0.84	มาก	1
4	ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร	3.97	0.81	มาก	5
5	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.98	0.81	มาก	3
รวม		3.98	0.84	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.98, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ ด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = 0.86) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร ($\bar{x}$ = 3.97, S.D. = 0.81)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา (X)	การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (Y)					
	ด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา (Y ₁)	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (Y ₂)	ด้านการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมี ประสิทธิภาพ (Y ₃)	ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลหลักสูตร (Y ₄)	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา (Y ₅)	การบริหารหลักสูตรสถานศึกษารวม (Y)
ด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่าย ดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้ (X ₁)	.652**	.780**	.724**	.752**	.618**	.724**
ด้านการรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยี อย่างมีวิจารณญาณ (X ₂)	.667**	.752**	.719**	.794**	.739**	.753**
ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อม ปรับตัวและเป็นองค์กรดิจิทัล (X ₃)	.650**	.727**	.708**	.782**	.700**	.732**
ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ บริหารจัดการและพัฒนางาน (X ₄)	.849**	.836**	.834**	.850**	.821**	.861**
ด้านจรรยาบรรณและการแก้ปัญหา ด้วยเครื่องมือดิจิทัล (X ₅)	.920**	.853**	.890**	.868**	.887**	.908**
สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษารวม (X)	.823**	.872**	.855**	.895**	.832**	.878**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ในระดับความสัมพันธ์สูง ($r = .878^{**}$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่ายดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูง ($r = .724^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($r = .780^{**}$)

ด้านการรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูง ($r = .753^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร ($r = .794^{**}$)

ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมปรับตัวและเป็นองค์กรดิจิทัล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูง ($r = .732^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร ($r = .782^{**}$)

ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและพัฒนางาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูง ($r = .861^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร ($r = .850^{**}$)

ด้านจรรยาบรรณและการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูงมาก ($r = .908^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($r = .920^{**}$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีความจำเป็นในการเข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทางดิจิทัลอย่างปลอดภัย พร้อมทั้งติดตามเทคโนโลยีอุบัติใหม่และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยนิติ ญาณะ และคณะ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารุณ มุขกระโทก และกุลจิรา รักชนกร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สระบุรี เขต 1 พบว่า สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

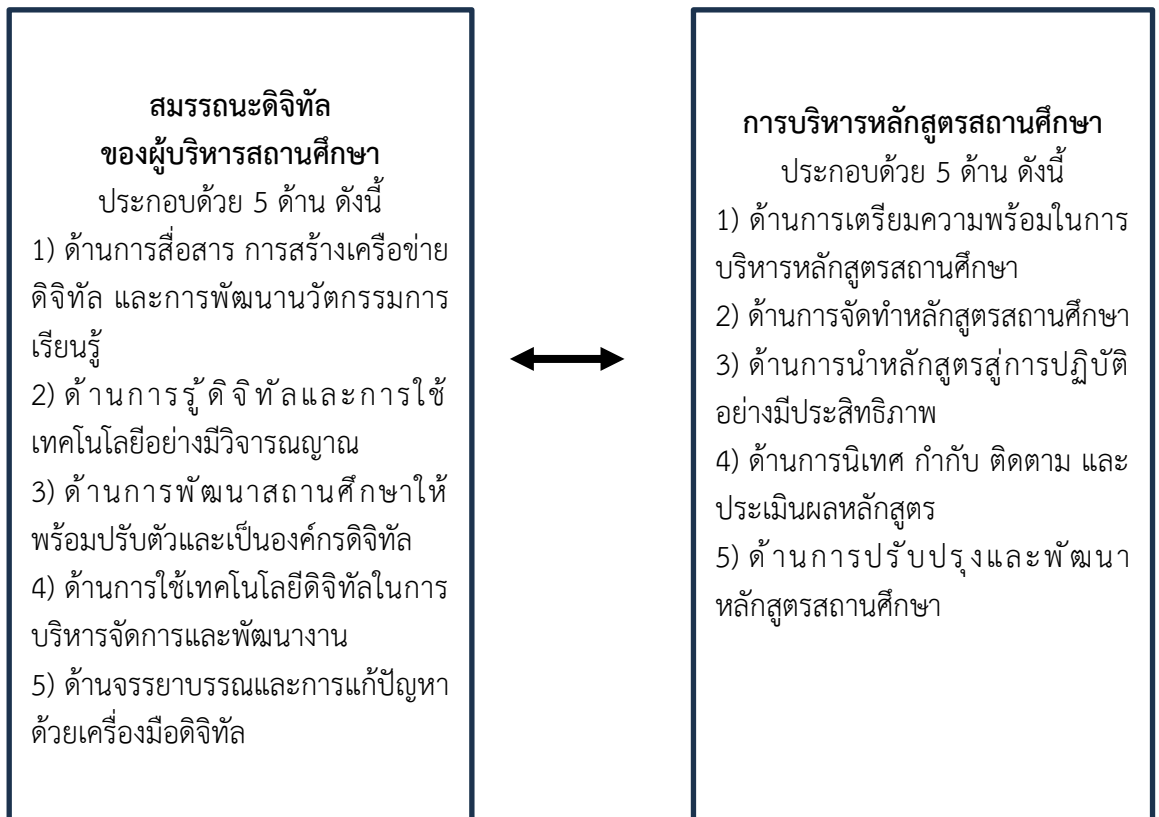
2. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการในการจัดทำแผนการใช้หลักสูตรและจัดทำคู่มือหรือเอกสารประกอบหลักสูตร จัดหาปัจจัยและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครู พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกร จันทรเพ็ญ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่าการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนัญญา พงษ์พิทักษ์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ในระดับความสัมพันธ์สูง ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการในด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมจากผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนและจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2564) ที่ให้ความเห็นว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เน้นการใช้สมรรถนะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการและบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก แซ่ไคว่ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับนฤตม เองฉ้วน (2565) ได้ศึกษาเรื่อง

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ได้ข้อมูลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ ผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ความรู้ใหม่ จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่ายดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการรู้ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ 3) ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมปรับตัวและเป็นองค์กรดิจิทัล 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและพัฒนางาน และ 5) ด้านจรรยาบรรณและการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และได้ข้อมูลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ ผู้วิจัยได้พิจารณากรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย จำแนกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร และ 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังภาพ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 ผลการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า ด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่ายดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือออนไลน์ในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระตุ้นให้ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรดิจิทัล และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

1.2 ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรมี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ การประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ แต่ละช่วงชั้น อีกทั้งสนับสนุน ส่งเสริม และให้คำแนะนำแก่ครูในการปรับปรุงกระบวนการ จัดการเรียนการสอน และจัดทำรายงานประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ระบุจุดเด่น จุดที่ต้อง ปรับปรุง และแนวทางพัฒนา

1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมปรับตัวและเป็นองค์กรดิจิทัลกับด้านการเตรียม ความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรม และการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมวางแผนและกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์เพื่อ การเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัล สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกดิจิทัล พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ปรัชญาการศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมาย พร้อมทั้งพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร และศึกษาบริบทที่เปลี่ยนแปลง ของสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับอนาคตอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบไปด้วย

2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการนำ หลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ควรศึกษารูปแบบการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาใน ปัจจุบันมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผนและจัดการหลักสูตร สถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้น ควรศึกษา แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา เนื่องจากการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ใช้สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารจัดการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในสังคมปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก แซ่ไคว้. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม โรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา แห่งชาติเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี. หนังสือราชการที่ ศธ.0506(1)/22086. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนัญฐา พงษ์พิทักษ์. (2566). แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2564). การพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฐาปนันท์ กันยา, พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์. (2558). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10 (2), 28-35.
- ดวงพร อ่อนน้อม. (2560). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- ทองทิพา วิริยะพันธุ์. (2550). ทักษะผู้บริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ดวงกมลสมัย.
- นฤตม เองฉ้วน. (2565). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิติ ญาณะ และคณะ. (2566). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่. วารสารปัญญา, 30 (2), 33-41.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สวีริยาสาส์น.
- วรารุณี मुखระโทก และกุลจิรา รักชนคร. (2565). สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

- การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 6(17), 68-79.
- ศุภกร จันทร์เพ็ญ. (2565). แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักข่าวไทยโพสต์. (2567). ผอ.โรงเรียน 'กลองดำการศึกษาไทย จุดอ่อนขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ. เรียกใช้เมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://www.thaipost.net/news-update/512694/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. (2567). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2566. อุทัยธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุนันทา กุศลประเสริฐ. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรรัตน์ ยอดบุรี และนิคม นาคอ้าย. (2565). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7 (1), 289–303.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30 (3), 607-610.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of Psychological Testing. (5th ed.) Harper & Row.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะ
ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก*

THE EFFECTS OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP ON PUBLIC
SERVICE EFFECTIVENESS OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, MUEANG TAK DISTRICT, TAK PROVINCE

นลธวัช ยุทธวงศ์

Nontawat Yuttawong

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

Corresponding author Email : nontawat192498@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มประชากร จำนวน 122 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก

2. แนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะ พบว่า 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการวางแผน สำรวจ ปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวในชุมชน 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดวางระบบในชุมชนให้เป็นระเบียบ จัดกิจกรรมให้ความรู้ป้องกันต่อต้านยาเสพติด และมีหน่วยประจำช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ ในชุมชน 4) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการวางแผนจัดฝึกอบรมให้

* Received 12 March 2025; Revised 18 April 2025; Accepted 25 April 2025

ความรู้ด้านการลงทุนประกอบกิจการร้านค้า เพิ่มรายได้ มีการติดตามประเมินผล และช่วยเหลือแนะนำ 5) ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้ทุกคนเกิดความรัก ต่อชุมชน ส่งเสริมให้ทุกคนช่วยกันดูแลรักษา พัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เป็นระเบียบ 6) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมสนับสนุนบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี การ ทำนุบำรุงศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ประสิทธิภาพการบริการสาธารณะ, องค์การบริหารส่วน ตำบล

Abstract

This study aims to: 1) to study the transformational leadership towards public service effectiveness, 2) to study the transformational leadership approach towards public service effectiveness. It uses both quantitative and qualitative research. Data were collected using questionnaires from a population of 122 people. Data were analyzed by finding percentages, means, and standard deviations. An interview form was used to collect data from 15 experts. Data was analyzed by content analysis.

The research findings revealed that:

1. The effect of transformational leadership on the effectiveness of public services, both overall and in each aspect, is at a high level.
2. The approach of leadership in change towards the effectiveness of public services found that 1) In terms of infrastructure, the sub-district administrative organization should plan, survey, improve, and repair to be ready for use. 2) In terms of promoting quality of life, the sub-district administrative organization should organize training seminars to provide knowledge on occupations to increase income for families in the community. 3) In terms of organizing the community/society and maintaining peace and order, the sub-district administrative organization should organize a system in the community to be orderly, organize activities to provide knowledge on drug prevention, and have a unit to help victims of various disasters in the community. 4) In terms of planning to promote investment in commerce and tourism, the sub-district administrative organization should plan to organize training to provide knowledge

on investment in running shops to increase income, monitor, evaluate, and provide assistance and advice. 5) In terms of management and conservation of natural resources and the environment, the sub-district administrative organization should organize activities to provide knowledge, create awareness for everyone to love the community, and encourage everyone to help take care of, develop, and conserve natural resources and the environment in the community to be orderly. 6) In terms of arts, culture, traditions, and local wisdom, the sub-district administrative organization should promote and support the maintenance of arts, traditions, religious preservation, and various local wisdoms, which are good local cultures.

Keywords: Transformational leadership, Public service effectiveness, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวน และความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่ และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมาย

ให้เอกชน หรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่า การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือ มอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการนั้นก็ได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560)

จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการ หรือปกครองตนเองเป็นอย่างมาก ดังนั้น การบริหารจัดการเรื่องบุคลากรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ หรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อแก้ไขปัญหาหรือตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าบุคคลสำคัญจะขับเคลื่อน หรือเป็นผู้บริหารจัดการให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวคือผู้บริหาร ซึ่งจะต้องดำเนินการพัฒนา ท้องถิ่นให้ครบทุกด้านเพื่อความเจริญก้าวหน้า โดยหัวใจหลักในการพัฒนาอยู่ที่การบริหารงาน ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ผู้บริหารจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่จะสามารถเป็นผู้นำที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการทำงาน นำมาซึ่งการเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน และ พุ่มพ่ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ในเขตพื้นที่ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2553)

ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีทั้งหมดจำนวน 10 แห่ง โดยแบ่งเป็นเทศบาลตำบล จำนวน 2 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 แห่ง ผู้วิจัยเลือกเจาะจงศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหาร ส่วนตำบลปามะม่วง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลวัง หิน และองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน โดยแต่ละแห่งให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในเขต พื้นที่รับผิดชอบของตนเองครอบคลุมงานใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบ น้ำประปา ถนน ทางเดิน ทางเท้า ไฟฟ้า 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมการ กิจา การส่งเสริมเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันในสังคมในการเข้าถึงโอกาสในด้านต่าง ๆ ทั้งใน เด็ก และเยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้ไร้ที่พึ่ง และคำนึงถึงการส่งเสริมความ เท่าเทียมกันทางเพศ 3) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม และการ ท่องเที่ยว เช่น ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในด้านกิจการตลาด และการส่งเสริมการ ท่องเที่ยว และการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น 4) ด้านการส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การส่งเสริม สร้างสรรค์ และ อนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาในท้องถิ่น 5) ด้านการจัดระเบียบ ชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย เช่น การเตรียมความพร้อมรับสาธารณภัย มี บทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตย ในฐานะโรงเรียนสอนประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานให้กับ

ประชาชน และมีบทบาทในการป้องกัน และแก้ไขยาเสพติดเพื่อร่วมรักษาความสงบเรียบร้อย ในชุมชน และ 6) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การดำเนินการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาและสร้างสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดตาก, 2567)

นอกจากผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีภาวะผู้นำที่ดีแล้ว ตามภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ จะต้องมีการบูรณาการครอบคลุมภารกิจทุกด้านที่เกิดขึ้นจริงในองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ไม่ว่าจะเป็นปัญหาและอุปสรรคการบริหารงาน ที่ผู้นำอาจเผชิญต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในการตัดสินใจ เพื่อนำพาองค์กรของตนไปยังเป้าหมายหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งทำอย่างไร จึงจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นของตน จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวรวมไปถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ สามารถนำไปเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาด้านการบริการสาธารณะให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและประชากร

ประชากรและประชากร คือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลปามะม่วง จำนวน 36 คน 2) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวเหนือ จำนวน 26 คน 3) องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน จำนวน 31 คน และ 4) องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน จำนวน 29 คน จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 122 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดตาก, 2567) และ ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ผู้ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก หาคุนภาพเครื่องมือในเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุม และความครบถ้วนของข้อคำถาม และ แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .891

2.2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก หาคุนภาพเครื่องมือโดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุม และความครบถ้วนของข้อคำถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 122 คน

3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บข้อมูลกับแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4.2 แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก แสดงข้อมูลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อ
ประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปล ผล	ลำดับ ที่
		μ	σ		
1	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.70	0.14	มาก	4
2	ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	4.08	0.03	มาก	1
3	ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษา ความสงบเรียบร้อย	3.72	0.15	มาก	3
4	ด้านการวางแผน การส่งเสริม การลงทุนพาณิช ยกรรม และการท่องเที่ยว	3.67	0.13	มาก	6
5	ด้านการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	4.07	0.03	มาก	2
6	ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	3.68	0.13	มาก	5
เฉลี่ยรวม		3.82	0.20	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.82$)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.08$) รองลงมาคือ ด้านที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.07$) ด้านที่ 3 ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.72$) ด้านที่ 1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.70$) ด้านที่ 6 ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.68$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านการวางแผน การส่งเสริม การลงทุนพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.67$) ตามลำดับ แสดงข้อมูลตามตารางที่ 1 ดังนี้

2. ผลการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีดังนี้

2.1ด้านโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค อุปโภคให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ปกติเพียงพอต่อความต้องการ เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในชุมชน

2.2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมสาธารณสุขพื้นฐานมีการส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ โดยจัดอบรมสัมมนาอาชีพให้ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน

2.3 ด้านการจัดระเบียบชุมชน / สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องสาธารณสุขแก่เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยหรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและประชาชนในชุมชน เพื่อป้องกันภัยและปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น

2.4 ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชน เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระกิจการร้านค้าเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว

2.5 ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้ทุกคนเกิดความรักต่อชุมชน ช่วยกันดูแลรักษา พัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

2.6 ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่งานประเพณีไทย และงานศิลปะซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ โดยให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนร่วมกันสร้างความเจริญให้กับชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พยอม ประยูรคำ (2559) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและปัญหาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับ มาก ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ตีมัน (2560) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระยุทธ สายบุญ (2563) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 2) ประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

2. ผลการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์กรบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค อุปโภคให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ปกติเพียงพอต่อความต้องการ เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยาภาภรณ์ ทองบ่อ (2562) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก และด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับ มาก

2.2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมสาธารณสุขพื้นฐานมีการส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ โดยจัดอบรมสัมมนาอาชีพให้ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ตีมัน (2560) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับ มาก

2.3 ด้านการจัดระเบียบชุมชน / สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องสาธารณสุขแก่เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยหรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและประชาชนในชุมชน เพื่อป้องกันภัยและปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระยุทธ สายบุญ (2563) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก และด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับ มาก

2.4 ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชน เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระกิจการร้านค้าเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ตีมัน (2560) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว อยู่ในระดับ มาก

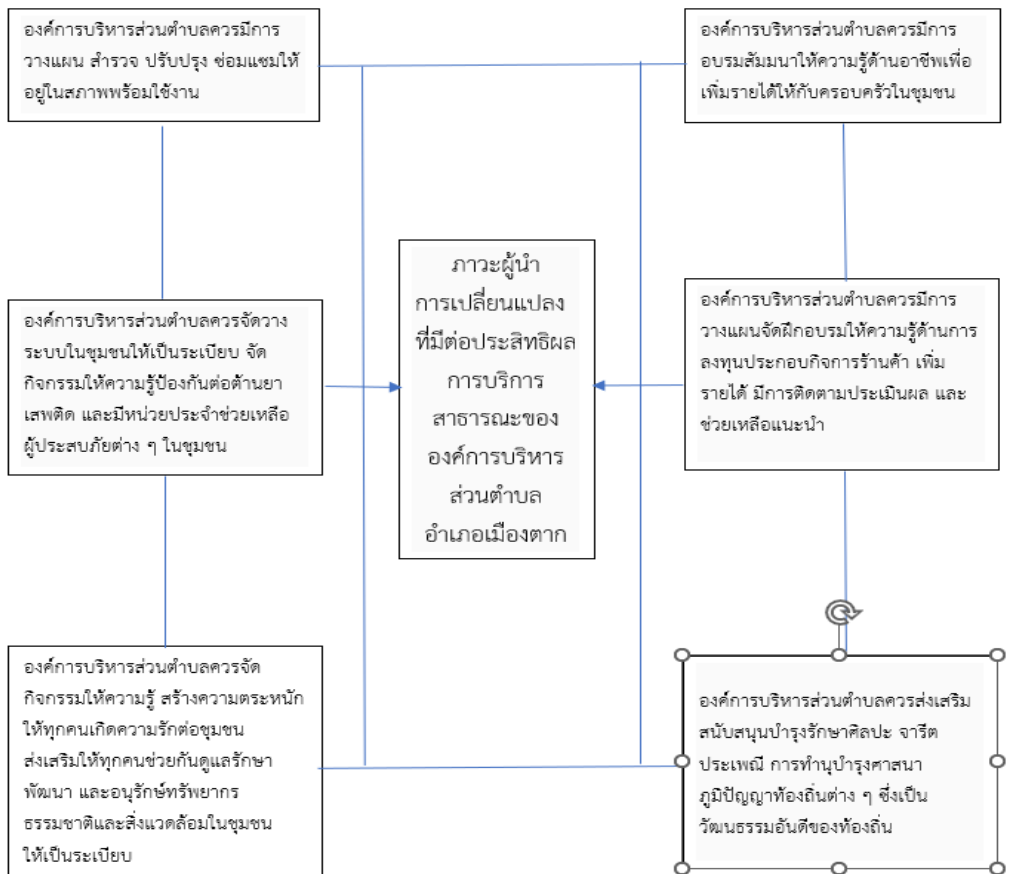
2.5 ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้ทุกคนเกิด

ความรักต่อชุมชน ช่วยกันดูแลรักษา พัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยาภาภรณ์ ทองบ่อ (2562) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก และด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ มาก

2.6 ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่งานประเพณีไทย และงานศิลปะซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ โดยให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระยุทธ สายบุญ (2563) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก และด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับ มาก

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีขอบเขตด้านเนื้อหา 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์ยกรรม และการท่องเที่ยว 5) ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบองค์ความรู้ใหม่ แสดงดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก
2. แนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถนำไปประยุกต์เป็นแนวทางได้ ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลควมมีการวางแผนสำรวจปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลควมมีการอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวในชุมชน

ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดวางระบบในชุมชนให้เป็นระเบียบ จัดกิจกรรมให้ความรู้ป้องกันต่อต้านยาเสพติด และมีหน่วยประจำช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ ในชุมชน ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการวางแผนและจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการลงทุนประกอบกิจการร้านค้า เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว องค์การมีการติดตามประเมินผล และช่วยเหลือแนะนำด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้ทุกคนเกิดความรักต่อชุมชน ส่งเสริมให้ทุกคนช่วยกันดูแลรักษา พัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เป็นระเบียบ และด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมสนับสนุนและบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี การทำนุบำรุงศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารองค์การสามารถนำแนวทางของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองตาก ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อประสิทธิผลการบริการสาธารณะ และแนวทางการพัฒนาการบริการโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น = Community and local self governance. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). ธรรมเนียมปฏิบัติท้องถิ่นว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส. กรุงเทพมหานคร : มิสเตอร์ก๊อปปี้.
- ชยาภาภรณ์ ทองบ่อ. (2562). อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อประสิทธิผลการ

บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม.
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). ฉบับปรับปรุงใหม่
กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

พยอม ประยูรคำ. (2559). ประสิทธิภาพและปัญหาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอนิคมพระ
เกียรติ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา ฉบับพิเศษ 1 “ก้าวสู่
ทศวรรษที่ 2 ของวิทยาลัยนครราชสีมา”, 136-145.

วีระยุทธ สายบุญ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการ
สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัด
อุบลราชธานี. หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดตาก. (2567). ข้อมูลหน่วยงาน. เรียกใช้เมื่อ
28 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.taklocal.org/link-opt>.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.
กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงาน
เลขาธิการ สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ.

เสาวลักษณ์ ดีมัน. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา. หลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์.

การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน*

THE DEVELOPMENT OF KHLONG SI SUPHAP POETRY COMPOSITION
SKILLS OF MATTHAYOM 3 STUDENTS USING THE STUDENT TEAMS
ACHIEVEMENT DIVISION (STAD) TECHNIQUE WITH APPLICATION

ภารณ อินทพงษ์¹ และ กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์²

Pharan Inthaphong¹ and Krittayakan Topithak²

¹⁻² มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Pharani66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคมปีการศึกษา 2567 จำนวน 42 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ 2) แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ 3) แบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.42/82.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชันสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมี

* Received 12 April 2025; Revised 18 April 2025; Accepted 25 April 2025

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.33)

คำสำคัญ: ทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD, แอปพลิเคชัน

Abstract

This research aimed to: 1) develop and evaluate the effectiveness of a cooperative learning management package using the STAD technique combined with an application to enhance the skill of composing Khlong Si Suphap poetry for Mathayom 3 students based on the 80/80 efficiency criterion 2) compare the students' Khlong Si Suphap composition skills before and after receiving the cooperative learning instruction using the STAD technique with the application and 3) examine the students' satisfaction with the cooperative learning process using the STAD technique combined with the application. The sample consisted of 42 Mathayom 3/1 students from Prankratai Pitthayakom School in the academic year 2024, selected by cluster sampling. The research instruments included 1) the cooperative learning lesson plans using the STAD technique, 2) the application for developing Khlong Si Suphap composition skills, 3) a skill assessment test on Khlong Si Suphap composition, and 4) a student satisfaction questionnaire regarding the learning management. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The results showed that 1) the efficiency of the cooperative learning management package using the STAD technique with the application was 84.42/82.19, which exceeded the specified criterion 2) students' Khlong Si Suphap composition skills after the learning intervention were significantly higher than before, at the .05 level of statistical significance and 3) students' overall satisfaction with the learning management using the STAD technique with the application was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.33).

Keywords: Khlong Si Suphap composition skills, cooperative learning using STAD technique, application

บทนำ

การแต่งคำประพันธ์ นับเป็นมรดกทางภาษาที่มีความงดงาม วิจิตรบรรจง สะท้อนให้เห็นถึงความรุ่งเรืองทางภาษาและความสามารถของนักประพันธ์ในอดีตที่สร้างสรรค์งานเขียนที่มีความซับซ้อน ด้วยการกำหนดฉันทลักษณ์หรือลักษณะบังคับเฉพาะของคำประพันธ์ ผู้แต่งต้องใช้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด บอกเล่าเรื่องราวที่ให้แก่คิดและมีคุณค่าต่อผู้อ่านและสังคมโดยรวม ดังที่ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2523) กล่าวไว้ว่า บทประพันธ์จะช่วยธำรงรักษาสมบัติ วัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะบทประพันธ์ที่เป็นร้อยกรอง จะช่วยสะท้อนวัฒนธรรมในแง่ต่าง ๆ ออกมาให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและสืบทอดกันต่อ ๆ ไปไม่มีวันสิ้นสุด จากความสำคัญการแต่งคำประพันธ์ดังกล่าวข้างต้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดเนื้อหาของการเรียนแต่งบทร้อยกรอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 ข้อที่ 6 แต่งบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, 2551)

ถึงแม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะเล็งเห็นถึงความสำคัญของการแต่งบทร้อยกรอง แต่ยังพบว่าการจัดการเรียนการสอนการแต่งโคลงสี่สุภาพ ยังเป็นปัญหาสำคัญในการเรียนวิชาภาษาไทย ทั้งปัญหาด้านผู้เรียนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในฉันทลักษณ์คำประพันธ์ ไม่มีคลังคำศัพท์ที่มากเพียงพอ ดังที่ (ธีรพงษ์ มั่นศรี, 2566) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเรื่องการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ พบปัญหาหลายประการ ได้แก่ นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการแต่งคำประพันธ์ จดจำฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพไม่แม่นยำ ไม่สามารถเลือกสรรคำมาใช้ได้ และปัญหาด้านวิธีการสอนของครูที่จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบรรยายเป็นหลัก ขาดกลวิธีการสอนที่เหมาะสม หรือขาดสื่อการเรียนการสอนที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับ (กัลยา หวังปัญญา, 2551) กล่าวว่า วิธีสอนของครูยังมุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการฝึกทักษะ ครูขาดเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนไม่สนใจและไม่กระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งจากการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่อง การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม ปีการศึกษา 2566 พบว่า มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.76 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 71.24 จากนักเรียนทั้งหมด 146 คน (แบบรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม รายวิชาภาษาไทยพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์โรงเรียนกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้พบว่า การจัดการสอนของครูส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ของผู้เรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องแสวงหากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการ

ของผู้เรียน อีกทั้งยังต้องสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจร่วมกันเรียน ผู้เรียนจะเกิดการสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ของตนเอง นับเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด

ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ เพราะขั้นตอนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขคะแนนหรือผลงานนั้น มีความสอดคล้องกับลักษณะของการแต่งคำประพันธ์ที่ต้องปรับปรุง แก้ไขผลงานอยู่เสมอ เพื่อให้คำประพันธ์นั้นมีความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้เรียนมีโอกาสได้ลองผิด ลองถูกด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในกลุ่ม ดังที่ (ทิตนา แหมณี, 2547) กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ว่าเป็นการส่งเสริมความมือในการทำงานกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่เก่งจะคอยช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม รวมถึงการคัดสรรสื่อการเรียนการสอนที่มีความทันสมัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งครูจำเป็นต้องศึกษา ค้นคว้า และประยุกต์ใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการรับรู้ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป โดยแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ นับเป็นสื่อดิจิทัลที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ สืบค้นข้อมูล ตลอดจนการสร้างสรรค์ผลงานผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า การพัฒนาแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการสอนในเรื่องการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพนั้น จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนซึ่งผู้เรียนอาจมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวให้สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ดังที่ (ชนิษฐา ชัยยืนยง, 2563) กล่าวว่า แอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือด้านสื่อเทคโนโลยีการศึกษาที่สำคัญ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองตามเวลาที่ต้องการ ครูต้องออกแบบบทเรียนให้ตอบสนองธรรมชาติของผู้เรียน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนรู้

จากความเป็นมาและเหตุผลของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ซึ่งเกิดจากการศึกษาเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยใช้แอปพลิเคชันเป็นสื่อการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. นักเรียนมีทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน สูงกว่าก่อนจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 ห้องเรียน จากโรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 334 คน (โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 42 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน จำนวน 12 แผน รวม 12 ชั่วโมง
2. แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ

3. แบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ก่อนเรียน - หลังเรียน เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 21 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน จำนวน 14 ข้อ

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ

3. กำหนดเนื้อหาเพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ

4. สังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ

5. ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

8. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องและแก้ไขปรับปรุง

3.2 แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแอปพลิเคชันต่อการจัดการเรียนรู้

2. ศึกษาหลักการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ จากหนังสือแบบเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเนื้อหาบทเรียนและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ของแอปพลิเคชัน

3. สังเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ในแอปพลิเคชัน โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้

4. นำแอปพลิเคชันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแอปพลิเคชันเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ตามแบบประเมินความเหมาะสม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

6. นำแอปพลิเคชัน เรื่อง การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองหาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชัน จำนวน 3 ครั้ง

7. นำแอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ ก่อนเรียน – หลังเรียน

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร

2. วิเคราะห์เนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพตามแนวคิดพุทธิสัยแบบใหม่ ของแอนเดอร์สันและแครทโฮล

3. สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ

4. สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Rubric) โดยกำหนดให้คะแนนในประเด็น ได้แก่ ด้านฉันทลักษณ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านกวีโวหาร และด้านคุณค่าคำประพันธ์

5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

6. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยข้อสอบต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

7. นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR-20

8. นำแบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ แบบอัตนัย ตรวจสอบให้คะแนนคำตอบ โดยใช้เกณฑ์การประเมินรูบริค (rubric) มีผู้ตรวจ 2 คน เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างผู้ตรวจให้คะแนน โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

9. นำแบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ แบบอัตนัย มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach

7. นำแบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 1 ชุด โดยแบบทดสอบแบบปรนัยหลังเรียนสลับข้อและสลับตัวเลือก ส่วนแบบอัตนัยใช้ก่อนเรียน 1 ข้อ และใช้หลังเรียน 1 ข้อ

8. นำแบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
2. สร้างข้อคำถามโดยให้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และขอบข่ายของเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน จำนวน 14 ข้อ

3. นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หาข้อบกพร่องและทำการแก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ จำนวน 21 ข้อ แบ่งเป็น ข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง

3. ดำเนินการทดลอง โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ด้วยชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ จำนวน 21 ข้อ แบ่งเป็น ข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง

5. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองวิจัยไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและสรุปผลการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการหาค่า E_1/E_2 เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสร้างแอปพลิเคชันและแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ หลังจากนั้นนำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน โดยนำคะแนนของนักเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

5. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ผลการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายด้าน	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	4.79	0.05	มากที่สุด
2	ด้านสาระสำคัญ	4.83	0.07	มากที่สุด
3	ด้านเนื้อหา	4.82	0.15	มากที่สุด
4	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.77	0.09	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.72	0.11	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทุกรายการประเมิน		4.78	0.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.04) สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

1.2 ผลการสร้างและหาคุณภาพแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังแสดงในตารางที่ 2

รายด้าน	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านเนื้อหา	4.90	0.56	มากที่สุด
2	ด้านการออกแบบ	4.75	1.13	มากที่สุด
3	ด้านการใช้งาน	4.40	0.52	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทุกรายการประเมิน		4.68	0.11	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.11) สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 3 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน ดังแสดงในตารางที่ 3

การหาประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวม	$\bar{x}$	S.D.	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
E ₁	30	120	3039	101.30	4.44	84.42
E ₂	30	35	863	28.77	2.06	82.19
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁) / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)						84.42/82.19

จากตารางที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E₁/E₂) เท่ากับ 84.42/82.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	D	S.D. _D	t	Sig.
ก่อนเรียน	42	35	16.95	3.45	12.67	2.66	30.90*	0.0000
หลังเรียน	42	35	29.62	2.69				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการทดสอบวัดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 29.62$, S.D. = 2.69) สูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{x} = 16.95$, S.D. = 3.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน

รายด้าน	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.69	0.48	มากที่สุด
2	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.56	0.55	มากที่สุด
3	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.60	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทุกรายการประเมิน		4.63	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.33)

อภิปรายผล

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพ 84.42/82.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะ ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาชุดการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มุ่งเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ แบบคละความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกันอย่างเป็นลำดับขั้น ผลการพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.04) อีกทั้ง ผู้วิจัยได้พัฒนาแอปพลิเคชัน ร้อยคำจำโคลง เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ แบบฝึกหัด และข้อสอบวัดและประเมินผล โดยลำดับหน่วยการเรียนรู้ในแอปพลิเคชันสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับความยากง่ายและเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้การในแต่งคำประพันธ์ ซึ่งมีผลการพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบในแอปพลิเคชัน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.11) ทั้งนี้เพราะได้ทดลองใช้กับนักเรียนแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม ทำให้เห็นข้อที่ควรพัฒนาจากผู้เรียนที่ใช้งานจริงเพื่อแก้ไข

ปรับปรุงจนแอปพลิเคชันมีความสมบูรณ์ ส่งผลให้ชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังที่ พรญาณี ศรีสวัสดิ์ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.85/80.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพสูงขึ้น เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับสมาชิกในกลุ่มเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงษ์ มั่นศรี (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ร่วมกับ STAD ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4MAT ร่วมกับ STAD มีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน มีโอกาสได้ปรับปรุงและพัฒนาคะแนนของตน นำมาซึ่งคะแนนพัฒนาการของกลุ่ม เกิดความตระหนักรู้ต่อบทบาทหน้าที่ในการศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจบทเรียน เกิดความท้าทายในการแข่งขันกับสมาชิกกลุ่มอื่น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจและแรงผลักดันในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ดังที่ สนทยา คำอ่อน (2560) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถ ในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ขนิษฐา ช่างยืนยง (2563) ได้ศึกษาพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับแอปพลิเคชัน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไดทัทกะ 4 ขั้นร่วมกับแอปพลิเคชัน อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน

การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เป็นใช้การกระบวนการกลุ่มที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในการกิจกรรม ผ่านการใช้แอปพลิเคชันที่ปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของผู้เรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.42/82.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.33)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน ครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างสรรค์ผลงานกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพเช่นเดียวกัน

2. ครูผู้สอนควรสำรวจความพร้อมของอุปกรณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันของผู้เรียนปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ อาจให้ใช้งานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม หรือครูผู้สอนจัดเตรียมใบความรู้และแบบฝึกหัดไว้สำหรับผู้เรียนที่ขาดพร้อมในด้านอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทอื่น ๆ เช่น กาพย์ กลอน ร่าย ฉันท์ เป็นต้น

2. ควรพัฒนาแอปพลิเคชันให้มีรูปแบบในการนำเสนอข้อมูลหรือสื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจในการใช้งานแอปพลิเคชันมากยิ่งขึ้น เช่น สื่อปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบ หรือการดูภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กัลยา หวังปัญญา. (2551). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องโคลงสี่สุภาพ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ กรุงเทพมหานคร.

ในสารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนิษฐา ช่งยืนยง. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้บันไดทักษะ 4 ขั้นร่วมกับแอปพลิเคชัน. ในวิทยานิพนธ์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ฐปะณีย์ นาคทรพร. (2523). การประพันธ์ ท041. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษร

เจริญทัศน์.

ทิตนา แหมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ธีรพงษ์ มั่นศรี. (2566). การพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4MAT ร่วมกับ STAD. ใน การ

ค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- พรญาณี ศรีสวัสดิ์. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ. ใน การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม. (2566). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566. โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม, กำแพงเพชร.
- สนทยา คำอ่อน. (2560). ผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*
PUBLIC PARTICIPATION IN DRUG PREVENTION AND SOLUTION MAK
KHAENG SUBDISTRICT, COMMUNITY AREA 1,
MUEANG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

วรรณนิสา แก้วแสนเมือง¹ และ โกศล สอดส่อง²

Wannisa Kaewsanmueng¹ and Koson Sodsong²

¹⁻²วิทยาลัยพินธุบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: wannisa10090@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อให้ข้อเสนอแนะทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 จำนวน 359 คน ด้วยการใช้สูตรของทาร์ยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที และใช้สถิติเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ

* Received 31 March 2025; Revised 18 April 2025; Accepted 25 April 2025

อาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 ได้แก่ ใช้ช่องทางการสื่อสารหลากหลาย เช่น โซเชียลมีเดีย โรงเรียน หรือชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การป้องกันและแก้ไขปัญหายา, ยาเสพติด

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the participation of people in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1, 2) compare the level of participation of people in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1 classified by gender, age, education level, and occupation, and 3) to provide suggestions for developing the participation of people in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1. The sample group used in this research was people aged 18 years and over living in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1, totaling 359 people, using Yamane's formula. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for analysis were number, percentage, mean, standard deviation, and data analysis. Hypothesis testing was done using t-test and f-test.

The research results found that:

1. The public participation in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1, Mueang District, Udon Thani Province, overall, is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was participation in evaluation, followed by participation in benefits, and the aspect with the lowest average value was participation in operations.

2. The results of the comparison of the level of public participation in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1 classified by gender, age, education level, and occupation. Overall, people with

different ages and education levels participated in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1 with statistical significance at the 0.05 level. People with different genders and occupations did not participate in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1.

3. Recommendations and guidelines for developing public participation in preventing and solving drug problems in Mak Khaeng Subdistrict, Community Zone 1 include: Use various communication channels, such as social media, schools, or local communities, to provide people with basic knowledge about drugs

Keywords: Participation, Prevention and Solution, Drugs

บทนำ

สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับภาครัฐเองมีแนวทางที่จะมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยให้เปลี่ยนแปลงไปด้วย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมตามมาอย่างมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความยากจน ปัญหาสภาพแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหายาเสพติด ภาครัฐได้มีนโยบายและแนวทางต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ดูเหมือนว่าสิ่งที่ภาครัฐดำเนินการไม่ได้ทำให้ปัญหาลดลง กลับก่อให้เกิดปัญหาใหม่เพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม และปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งมีความเกี่ยวโยงกันเป็นพลวัต ปัญหายาเสพติดนับว่าเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนสร้างความเดือดร้อนต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ส่งผลต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันภาครัฐได้มีมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา ผู้ค้ายาเสพติด ผู้เสพยาเสพติด และสร้างสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ โดยกำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในชุมชน ทั้งในเรื่องการเฝ้าระวัง การป้องกันการบำบัดรักษา และการติดตาม ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดความร่วมมือและพลังในการแก้ไข ปัญหาได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ชนภรณ์ สังสนา, 2564)

สถานการณ์ยาเสพติดเขตสุขภาพที่ 8 การนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ค่อนข้างรุนแรง มีพื้นที่การค้าและการแพร่ระบาดสำคัญ จ.อุดรธานี ได้แก่ อ.เมือง อ.บ้านดุง อ.บ้านผือ จ.นครพนม ได้แก่ อ.เมือง อ.ท่าอุเทน อ.ศรีสงคราม จ.เลย ได้แก่ อ.วังสะพุง อ.เชียงคาน อ.เมือง จ.บึงกาฬ ได้แก่ อ.เมือง อ.ปากคาด อ.เซกา จ.

หนองคาย ได้แก่ อ.เมืองอ.โพนพิสัย อ.สังคม จ.สกลนคร ได้แก่ อ.เมือง อ.สว่างแดนดิน อ.พังโคน จ.หนองบัวลำภู ได้แก่ อ.เมือง อ.นากลาง อ.ศรีบุญเรืองพบว่ามีผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ.ยาเสพติด เขต 4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 25,096 คน เพศชาย 22,032 คน เพศหญิง 3,064 คน (กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2565) การเบิกจ่ายงบประมาณ แผนงานป้องกันปราบปราม และ บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดใน 2565 ที่ได้ 18,049,500.00 บาท งบที่ใช้ไป 15,135,927.61 บาทหรือร้อยละการใช้งบ 83,86 (กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สุขภาพจิต และยาเสพติด เขตสุขภาพที่ 8, 2565)

ปัญหายาเสพติดในจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้แต่มีแนวโน้มแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้น ในกลุ่มเยาวชนและอยู่ในกลุ่มคนที่อายุน้อยลงกว่าเดิม พบมากในเขตเมืองหรือชุมชนหนาแน่น โดยยาบ้ายังเป็นตัวยาที่มีการลักลอบนำเข้ามากที่สุดทั้งหมดจำนวน 3358 คน เพศชาย 2,978 คน เพศหญิง 380 คน มี 2 แห่ง 1) รจ.ก.อุดรธานีจำนวน 2,634 คน เพศชาย 2,350 คน การใช้ยาเสพติดของผู้เข้ารับการบำบัดรักษา พบว่าการใช้ยาเสพติด มากกว่า 1 ชนิด ในลักษณะใช้ร่วมหรือใช้สลับมักมีแนวโน้มเพิ่มและมีผู้ติดมากที่สุด แม้จังหวัดจะบูรณาการทุกภาคส่วนในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดฟื้นฟู ปัญหาเสพติดก็ไม่หมดไปจากสังคมผู้ต้องหาราชทัณฑ์เกี่ยวกับยาเสพติดจังหวัดอุดรธานี มีเพศหญิง 284 คน 2) รจ.พ.อุดรธานีจำนวน 724 เพศชาย 628 คน เพศหญิง 96 คน (กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2564) พฤติกรรมมากขึ้นและ 2) การใช้ยาบ้าก่อนและตามด้วยกัญชาซึ่งรับรู้ว่ามีฤทธิ์หักล้างกันทำให้ไม่เมาหรือติดจนเกินไป ทั้งนี้การใช้ยาและสารสูงขึ้นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.55 ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด ที่เคยใช้ยาและสารเสพติดหลายชนิด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.17 และในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด ที่ เคยใช้ยาและสารเสพติดหลายชนิด คิดเป็น สัดส่วนร้อยละ 3.10 คือ 1) การใช้ยาบ้าคู่กับยาไอซ์ ซึ่งรับรู้ว่ามีฤทธิ์เสริมกันส่งผลให้ออกฤทธิ์ได้แรงและยาวนานเสพติดหลายชนิดหวังผลให้คลายเครียด ทำงานได้มากขึ้น สร้างอารมณ์ในการเล่นดนตรี เสริมสร้างสมรรถนะทางเพศ 3) การใช้ยาบ้ากับสารระเหยซึ่งรับรู้ได้ว่าด้านฤทธิ์กันโดยสารระเหยจะช่วยให้เมาเคลิ้ม ลดความแรงของยาบ้าลง 4) การใช้ยาบ้ากับใบกระท่อมซึ่งรับรู้ได้ว่า เสริมฤทธิ์และทดแทนกันได้ ใช้ใบกระท่อมแทน ยาบ้าทำให้ทำงานได้ทั้งวันไม่เหนื่อย 5) การใช้กัญชากับไอซ์ซึ่งรับรู้ได้ว่าด้านฤทธิ์กันโดยยาไอซ์จะช่วยให้ไม่เมามาก เพิ่มความสนุกสนาน กระปรี้กระเปร่ามากขึ้น (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดอุดรธานี, 2565)

ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เป็นพื้นที่หนึ่งในเขตของอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ขยายเข้าสู่ชุมชนต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงและผลกระทบมากมาย โดยพบว่า ผู้ป่วยจิตเวชจากการเสพยาเสพติดที่เข้าสู่กระบวนการรักษาในแต่ละปี รวบรวมหนึ่งเป็นผู้ที่ก่อความรุนแรงด้วย ซึ่งปัญหาเสพติดในชุมชนของกลุ่มเด็กและเยาวชนมักมีสาเหตุพื้นฐานมาจาก 1) สถานภาพทางครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง 2) อิทธิพล

ของกลุ่มเพื่อนที่ชักจูงจนเกิดความอยากรู้และอยากลอง 3) ปัญหาพฤติกรรมลอกเลียนแบบ จากกลุ่มเพื่อนหรือผู้ปกครอง 4) ความเสี่ยงที่เกิดจากสื่อที่มีการแสดงตัวอย่างจนทำให้เกิด ความเข้าใจผิดในหมู่เยาวชน เช่น ความเท่ ความรวย ที่ได้จากการเสพยาและการจำหน่ายยา เสพติด 5) สภาพแวดล้อมในชุมชนและระดับการศึกษาที่ทำให้เยาวชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด และผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนเป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและสอดส่องดูแลเป็น เบื้องต้นได้และยังสามารถที่จะทำงานหรือประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ระดับสูงขึ้นไปได้อีก การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนก็มีความสำคัญที่จะเป็นกลไกสำคัญ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนได้ การมีส่วนร่วมวางแผนป้องกันแก้ไข ปัญหาเสพติดในชุมชนโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาโดยอาศัยมีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ แก้ไขปัญหา จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตำบล หมากร้าง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เพื่อทราบถึงการร่วมมือของผู้นำชุมชน และประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดสำหรับข้อมูลที่ได้รับสามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อแสวงหาความ ร่วมมือ วางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดจากชุมชนที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตำบลหมากร้าง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดตำบลหมากร้าง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดตำบลหมากร้าง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบล หมากร้าง อำเภอเมือง ชุมชนเขต 1 จังหวัดอุดรธานี ซึ่งท้องที่ตำบลหมากร้าง ประกอบด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครอุดรธานี ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหมากแข้งทั้งตำบล โดยแบ่งออกเป็นชุมชน จำนวนทั้งหมด 104 ชุมชน และตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง มีทั้งหมด 20 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนโพธิ์ทอง ชุมชนหนองเตาเหล็ก 1 ชุมชนพลະบุตตีศรีอุดร ชุมชนหนองเตาเหล็ก 3 ชุมชนคลองเจริญ 1 ชุมชนคลองเจริญ 2 ชุมชนโพธิ์สว่าง 1 ชุมชนโพธิ์สว่าง 2 ชุมชนโพธิ์สว่าง 3 ชุมชนโพธิ์สมภรณ์ ชุมชนหนองนาเกลือ ชุมชนโนนอุทุมพร ชุมชนโนนพิบูลย์ 1 ชุมชนโนนพิบูลย์ 2 ชุมชนโนนวัฒนา ชุมชนบ้านโนน ชุมชนเบญจรงค์ ชุมชนบ้านห้วย 3 ชุมชนมิตรประชา และชุมชนพิชัยรักษ์ มีประชากรทั้งหมด 3,446 คน (ตำบลหมากแข้ง, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1973) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2538) และการกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 359 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

2.2 ส่วนที่ 2 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถาม จะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ต (Likert – type Scale)

2.3 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

2.4 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากนั้น มากำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม 2) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา 3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content

validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) และให้ข้อเสนอแนะ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 4) การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านเลื่อม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นตำบลใกล้เคียง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.804 และ 5) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ถึงผู้นำในแต่ละชุมชนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

3.2 ผู้วิจัยลงพื้นที่ส่งเครื่องมือรวบรวมข้อมูลไปยังชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 359 ฉบับ และกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 359 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อจัดทำวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's

method) สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.60 อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.72 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 33.15 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ ทำสวน/ ทำไร่/ ทำนา คิดเป็นร้อยละ 30.45

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.60	0.67	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.58	0.70	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.62	0.66	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.15	0.34	มาก
รวม	3.74	0.36	มาก

2. จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.74, S.D = 0.36) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.15, S.D = 0.34) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{x}$ = 3.62, S.D = 0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{x}$ = 3.58, S.D = 0.70)

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	t / F	P-value	สรุปสมมติฐานการวิจัย
เพศ	-1.464	0.144	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
อายุ	5.099	0.001*	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ระดับการศึกษา	4.775	0.000*	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
อาชีพ	0.450	0.813	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. จากตารางที่ 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ 1) ใช้ช่องทางการสื่อสารหลากหลาย เช่น โซเชียลมีเดีย โรงเรียน หรือชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันการติดยา 2) จัดการอบรมหรือสัมมนาให้กับประชาชนทุกกลุ่ม เช่น นักเรียน เยาวชนผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติด วิธีการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการใช้สื่อที่หลากหลายทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การจัดนิทรรศการ การจัดเวทีประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ 3) จัดตั้งคณะกรรมการหรือกลุ่มเครือข่ายในชุมชนที่ประกอบด้วยสมาชิกจากประชาชนโดยตรง เพื่อร่วมกันวางแผนและดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่าง

ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยจากยาเสพติด การจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในการเฝ้าระวังและช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการใช้สื่อท้องถิ่นและเครือข่ายสังคมในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ชุมชนมีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่นี้สามารถทำได้อย่างยั่งยืนและเห็นผลอย่างชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชา พรหมเกตุ และสุป็น สมสาร (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางองค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ มีการประชุมในระดับหมู่บ้านเพื่อดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สนับสนุน เงิน และวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน รวมถึงฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ ทหาร ฯลฯ ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ (2566) วิจัยเรื่องบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน อาจมีสาเหตุหลายประการดังนี้ ทุกเพศในชุมชนอาจมีความตระหนักในอันตรายและผลกระทบของยาเสพติดเหมือนกัน ซึ่งทำให้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงต่างมองว่าเป็นปัญหาที่ต้องการความร่วมมือในการแก้ไขและป้องกัน ชุมชนหมากแข้งอาจมีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่คำนึงถึงเพศ

ของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา แต่อยู่ที่การร่วมมือกันในเชิงสังคม มีการจัดกิจกรรมหรือการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ทั้งผู้ขายและผู้หญิงเข้าร่วม โดยไม่แบ่งแยกเพศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชา พรหมเกต และสุปัน สมสาร (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านก็ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรณารักษ์ พันสิม และโกศล สอดส่อง (2564) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอมือเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอมือเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอมือเมือง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุอาจมีมุมมองที่แตกต่างจากคนรุ่นใหม่ในเรื่องของการป้องกันยาเสพติด โดยคนรุ่นใหม่อาจมีแนวโน้มที่จะมีการศึกษาและเทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลมากกว่า ขณะที่คนรุ่นก่อนอาจเน้นการใช้วิธีการสื่อสารแบบดั้งเดิม เช่น การพบปะพูดคุยในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวิทย์ เกาะกลาง (2564) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ผลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปราณี ธรรมพิทักษ์ (2560) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศึกษากรณี อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตอำเภอกาหลง จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอมือเมือง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีการศึกษาและความรู้ที่ดีอาจเข้าใจถึง

อันตรายของยาเสพติดและวิธีการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดีกว่า โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่มีการศึกษาสูง หรือได้รับการอบรมและการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติดมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวิทย์ เกาะกลาง (2564) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปราณี ธรรมพิทักษ์ (2560) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศึกษากรณี อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตอำเภอกาหลง จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ชุมชนอาจมีการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการแบ่งแยกระหว่างอาชีพต่างๆ ทุกคนในชุมชนตระหนักถึงอันตรายจากยาเสพติดและต้องการช่วยกันแก้ไขปัญหา ภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนให้ทุกกลุ่มอาชีพในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม อาจจะเป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ให้ความรู้ การจัดตั้งกลุ่มประสานงาน หรือการร่วมมือในการตรวจตรา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชา พรมเกตุ และสุปัน สมสาร (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปึง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านก็ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับขนาพัทธ์ ศรีพิมพ์สอ และคณะ (2561) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า อาชีพแตกต่างกันระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนั้นทางหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ควรมีการดำเนินการดังนี้ 1) จัดกิจกรรมอบรมและประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติดและวิธีการป้องกัน รวมถึงแนวทางการหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ใช้สื่อท้องถิ่น เช่น วิทยุชุมชน เว็บไซต์ของชุมชน หรือโซเชียลมีเดีย เพื่อกระจายข้อมูลและสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนในทุกกลุ่มวัย 2) กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ครู ผู้ปกครอง และผู้นำศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น สถานพยาบาล โรงเรียน และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ 3) สร้างกลุ่มหรือคณะทำงานในชุมชนที่มีหน้าที่ดูแลและติดตามสถานการณ์ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดกิจกรรมหรือกิจกรรมช่วยเหลือทางสังคมเพื่อช่วยลดปัญหาการใช้ยาเสพติด สนับสนุนให้มีศูนย์ปรึกษาปัญหายาเสพติดในชุมชน ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด และ 4)

จัดให้มีการประชุมหรือการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องยาเสพติดในชุมชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ และใช้ข้อมูลที่ได้จากการติดตามเพื่อปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนมากยิ่งขึ้น และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น แรงจูงใจในการมีส่วนร่วม ผลกระทบของการมีส่วนร่วม ศักยภาพในการเรียนรู้และการป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ครอบคลุมทุกด้าน และ 2) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดตำบลหมากแข้ง ชุมชนเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ในแง่มุมอื่น ๆ เช่น การวัดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ในการดำเนินงาน เพราะจะทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้นมีผลอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กรวิทย์ เกาะกลาง. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดกรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สุขภาพจิตและยาเสพติด เขตสุขภาพที่ 8 .(2565).สถานการณ์ ยาเสพติดเขตสุขภาพที่ 8.ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ชนภรณ์ สังสนา. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในบ้านคลองม่วงเหนือ หมู่ที่3 ตำบลลาญกลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนาพัทธ์ ศรีพิมพ์สอ และคณะ. (2561). การมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนใน การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐชา พรหมเกต และสุปัน สมสาร. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝักปิง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ. คณะรัฐศาสตร์วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- บรรณารักษ์ พันลิม และโกศล สอดส่อง. (2564). การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2) . กรุงเทพมหานคร.
- วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์. (2566). บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่

ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดอุดรธานี. (2565). สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่.ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุดรธานี.

สุปราณี ธรรมพิทักษ์. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดศึกษากรณี อำเภอกาฬ จังหวัดระยอง. มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยาลัย การบริหารรัฐกิจ.

Taro Yamane(1973).Statistics: An Introductory Analysis.3rdEd.New York. Harper and RowPublications.

การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี*
PERSONNEL DEVELOPMENT OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS IN WANG SAM MO DISTRICT,
UDON THANI PROVINCE

ภาวิณี วรรณพราหมณ์¹ และ บุญเหลือ บุปผามาลา²

Phawinee Wanpram, And Boonluae Boobphamala ²

¹⁻²วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College. Thailand.

¹Corresponding Author's Email: p_wan99@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 3) เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จำนวน 201 คน ด้วยการใช้สูตรของทาโร ยามาเนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที และใช้สถิติเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.73, S.D = 0.31) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการฝึกอบรม ($\bar{x}$ = 4.62, S.D = 0.30) รองลงมา คือ ด้านการศึกษาต่อ ($\bar{x}$ = 3.71, S.D = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{x}$ = 3.41, S.D = 0.56)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับ

* Received 31 March 2025; Revised 19 April 2025; Accepted 25 April 2025

การศึกษา ประสิทธิภาพทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการและข้อเสนอแนะจะช่วยให้สามารถพัฒนาแผนฝึกอบรมได้ตรงกับความต้องการจริง ๆ

คำสำคัญ : การพัฒนา, บุคลากร, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the personnel development of local administrative organizations in Wang Sam Mo District, 2) compare the personnel development levels of local administrative organizations in Wang Sam Mo District classified by gender, age, education level, work experience, and average monthly income, and 3) provide recommendations for personnel development of local administrative organizations in Wang Sam Mo District. The sample group used in this research was 201 personnel in local administrative organizations in Wang Sam Mo District using Taro Yamane's formula. The data collection tool was a questionnaire. The statistics used for analysis were number, percentage, mean, standard deviation, and data analysis for hypothesis testing using t-statistics and F-statistics.

The research results found that:

1. The overall development of personnel of local administrative organizations in Wang Sam Mo District, Udon Thani Province was at a high level ($\bar{x}$ = 3.73, S.D = 0.31). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was training ($\bar{x}$ = 4.62, S.D = 0.30), followed by further education ($\bar{x}$ = 3.71, S.D = 0.42), and the aspect with the lowest mean was self-development ($\bar{x}$ = 3.41, S.D = 0.56).

2. The results of the comparative analysis of the personnel development level of local administrative organizations in Wang Sam Mo District, Udon Thani Province, classified by gender, age, education level, work experience, and average monthly income. Overall, personnel with different genders, ages, education levels, work experience, and average monthly income have no different opinions on

personnel development of local administrative organizations in Wang Sam Mo District, Udon Thani Province.

3. Recommendations for personnel development of local administrative organizations in Wang Sam Mo District, Udon Thani Province include: Listen to opinions from local residents about the quality of service and suggestions that will help develop training plans that meet actual needs.

Keywords: development, personnel, local government organization

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐได้ให้ความสำคัญเป็นอิสระคล่องตัว ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยมีรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายใต้กรอบกฎหมายและเพื่อกระจายอำนาจ ให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และในส่วนขององค์ประกอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น และมีสภาท้องถิ่น ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเช่นเดียวกัน (โกวิทย์ พวงงาม, 2550) ดังนั้นการพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development : HRD) เป็นหัวใจหลักของหลายองค์กร เนื่องจากทรัพยากรบุคลากรเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรซึ่งทุกองค์การมุ่งที่จะให้บุคลากรของตนมีความรู้ความสามารถและเต็มใจปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา การดำเนินงานขององค์กรต่างๆ จะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการกิจหน้าที่รับผิดชอบในระดับใด ก็ขึ้นอยู่กับระดับคุณภาพของคน เรียงลำดับความสำคัญตั้งแต่ผู้นำสูงสุดขององค์กร ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานทุกคน ซึ่งจะส่งผลไปถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความเจริญเติบโตอย่างมั่นคง และด้วยเห็นวามมนุษย์ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดเพราะคนเป็นกลไกทำให้เกิดงานที่มีคุณภาพต้องเกิดจากคนที่มีคุณภาพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสว่า “จะต้องพัฒนาคนเพื่อพัฒนาประเทศ” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงได้มุ่งเน้นในการพัฒนาบุคลากร เป็นสำคัญ (ปราโมทย์ อินสว่าง, 2557)

การจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐตามหลักเกณฑ์ของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานเป็นตำแหน่งที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยพิจารณาสาเหตุของการพัฒนา มีความล่าช้าไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การยังใช้รูปแบบเดิมในการบริหารจัดการ สาเหตุประการหนึ่ง เกิดจากตัวบุคคล คือ ผู้บริหารยังขาดสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานหรือเพิ่มเติมไม่มีทักษะการบริหารคนและแผนงานการนำเทคโนโลยีการบริหารสมัยใหม่มาปรับใช้ ไม่มีคุณลักษณะของภาวะผู้นำองค์กร ขาดความมั่นใจในตนเอง อีกทั้งมีการถ่ายโอนตำแหน่งนักบริหารงาน จากหน่วยงานอื่นย่อมทำให้ขาดความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน โดยอาจจะกล่าวได้ว่าผู้บริหารสูงสุด ยังขาดทักษะของความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (อัญชลี กองแก้ว, 2561)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากกว่าองค์กรภาคส่วนอื่นเพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนค่อนข้างมาก บุคลากรในหน่วยงานส่วนท้องถิ่นนั้นแม้ว่าแต่ละองค์กรจะมีนโยบายและแผนงานที่รองรับไว้เพื่อการพัฒนางานบุคคลในองค์กรตามแผนของหน่วยงานอยู่แล้ว แต่ก็ยังเป็นแผนที่ยังไม่ตรงกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในองค์กรมากนัก จึงจำเป็นต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรในหน่วยงานเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการในการกำหนดนโยบายของหน่วยงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานได้ตรงกับความต้องการของบุคลากรอย่างแท้จริง ที่ผ่านมาจะเห็นว่าการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ไม่ตอบโจทย์การพัฒนาบุคลากรมากนัก (ธนิกันต์ ศรีจันทร์ และคณะ, 2564)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพความพร้อมในด้านต่าง ๆ การปฏิบัติภารกิจหน้าที่ต่าง ๆ จึงมีความพร้อมเพื่อให้มีศักยภาพที่จะสามารถรองรับการถ่ายโอนภารกิจ หน้าที่และงบประมาณในอนาคต จากภารกิจต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี มีหลายด้านจึงมีข้าราชการ ลูกจ้าง รับผิดชอบหน้าที่แตกต่างกันไปตามสายงานและแต่ละหน่วยงานก็มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นปริมาณงานย่อมไม่เท่ากัน สิ่งเหล่านี้นย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้งสิ้น ทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพคือ ผลสำเร็จ จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ และพนักงานต่าง ๆ ด้วยการตั้งใจในการปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีสร้างผลงานที่มีคุณภาพให้กับองค์กร (เทศบาลตำบลวังสามหมอ, 2567)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ทราบถึงระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยสามารถนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์ต่อเนื่องในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบะยาว ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
3. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
4. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
5. บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี จำนวนทั้งหมด 402 คน ซึ่งท้องที่อำเภอวังสามหมอ ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7 แห่ง ได้แก่ 1) เทศบาลตำบลวังสามหมอ 2) เทศบาลตำบลลำพันชาด 3) เทศบาลตำบลผาสุก 4) เทศบาลตำบลหนองหญ้าไซ 5) เทศบาล

ตำบลบะยาว 6) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งทับม้า และองค์การบริหารส่วนตำบลคำโคกสูง (เทศบาลตำบลวังสามหมอ, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสองหมอน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง (Actual population) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบค่าประชากรจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1967) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 201 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ โดยสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสองหมอน จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ การฝึกอบรม (Training) การศึกษาต่อ (Education) และการพัฒนาตนเอง (Development) ลักษณะของแบบสอบถาม จะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ต (Likert – type Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสองหมอน จังหวัดอุดรธานี โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสองหมอน จังหวัดอุดรธานี จากนั้นมากำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of item Objective congruence) และให้ข้อเสนอแนะ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรของเทศบาลเมืองหนองสำโรง อำเภอมือ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นอำเภอมือใกล้เคียง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่นได้

ของแบบสอบถาม (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach's alpha ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.768

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยพินธุบัณฑิต ถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 7 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรขององค์กร จำนวนทั้งหมด 201 คน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พร้อมทั้งชี้แจงเกี่ยวกับการวิจัยประโยชน์ต่าง ๆ ตอบแบบสอบถามแล้วเก็บรวบรวมกลับคืนมาในวันเดียวกัน

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบ วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ

3.1 ใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม สำหรับเปรียบเทียบระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ

3.2 สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป สำหรับการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 1 การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม

การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการฝึกอบรม	3.98	0.30	มาก
2. ด้านการศึกษาต่อ	3.71	0.42	มาก
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	3.41	0.56	ปานกลาง
รวม	3.73	0.31	มาก

1. จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ด้านการศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 3.41$, S.D. = 0.56)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ 1) รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการและข้อเสนอแนะจะช่วยให้สามารถพัฒนาแผนฝึกอบรมได้ตรงกับความต้องการจริง ๆ 2) ใช้ระบบการประเมินผลการทำงานที่ชัดเจนและยุติธรรม จะช่วยให้บุคลากรได้รับการยอมรับและมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในการทำงานต่อไป รวมถึงการให้รางวัลและการสนับสนุนในการทำงานให้มีประสิทธิภาพและ 3) สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน กระตุ้นให้บุคลากรมีการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการฝึกอบรม รองลงมา คือ ด้านการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังสามหมอ มีการจัดอบรมให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการประชาชน และทักษะเฉพาะทางอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในปัจจุบัน บุคลากรในองค์กรท้องถิ่นได้รับการเสริมสร้างความรู้ในด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ รวมถึงการรับรู้ในบทบาทหน้าที่และการบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจัง เช่น การจัดตั้งโครงการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ และการให้โอกาสแก่บุคลากรในการเรียนรู้และเติบโตในองค์กร รวมถึงมีการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และทัศนคติในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรมีความตั้งใจในการทำงานและบรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอนันต์ มิทาโซ, บุญเหลือ บุบผามาลา และ โกศล สอดส่อง (2562). วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการพัฒนาตนเองในแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ด้านลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงาน และด้านการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะว่า พนักงานส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี มีความต้องการพัฒนาด้านลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน เรื่องการมีความรับผิดชอบหน้าที่และสังคม รู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับกฎเกณฑ์และปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ความซื่อสัตย์สุจริต และยังสอดคล้องกับการวิจัยของสุขสันต์ แซ่จ้าว และโกศล สอดส่อง (2565) วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.70) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x}$ = 3.74) รองลงมาคือด้านศักยภาพในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}$ = 3.70) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x}$ = 3.68)

2.1 ด้านการฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเลือกวิธีการฝึกอบรมที่

หลากหลาย ทั้งการอบรมภายในองค์กรและการส่งบุคลากรไปฝึกอบรมภายนอก การใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรม (ออนไลน์) เพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายและสะดวก รองลงมา คือ ข้อ 7. บุคลากรได้รับการฝึกอบรมทั้งภายใน และภายนอกจากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำการสำรวจความคิดเห็นหรือ ประเมินผลการทำงานเพื่อหาจุดที่ต้องการการพัฒนา ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์กรได้มีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับหน่วยงาน โดยการจัดฝึกอบรมหรือสัมมนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และการพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในบทบาทของตนเอง รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่เกิดขึ้นในภาคการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของดนัย ลามคำ ,แสงอุษา ภู่มงคลสุริยา และปรีชา หอมประภัทร. (2560). วิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดปฐมนิเทศบุคลากรทำงาน รองลงมา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะตามตำแหน่งงานบุคลากร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะหลักให้แก่บุคลากร ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ บุคลากรที่ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรม สามารถปรับใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกบแก้ว ปัญญาไทย (2565) วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรการบริหารส่วนตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตากจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาบุคลากรขององค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการศึกษาต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 18. บุคลากรเลือกสาขาวิชาในการศึกษาต่อที่ความสัมพันธ์กับหน้าที่และภาระงาน รองลงมา คือ ข้อ 17. ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อบุคลากร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 29. มีการจัดอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางใหม่ๆ การใช้เทคโนโลยีในการศึกษา หรือการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดี เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดอบรมและส่งเสริมความรู้ให้กับบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนด้านสวัสดิการและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคลากรในองค์กร โดยการปรับปรุงระบบการศึกษาในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ เช่น การจัดการเรียนการสอน

ที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา และการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของดนัย ลามคำ ,แสงอุษา ภู่มงคลสุริยา และปรีชา หอมประภัทร. (2560). วิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการศึกษาต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้บุคลากรระดับการศึกษาต่อที่สูงขึ้น รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อบุคลากร และบุคลากรเลือกสาขาวิชาในการศึกษาต่อที่ความสัมพันธ์กับหน้าที่และภาระงาน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่จำเป็นและขาดแคลน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกบแก้ว ปัญญาไทย (2565) วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ด้านการศึกษาต่อ อยู่ในระดับมาก

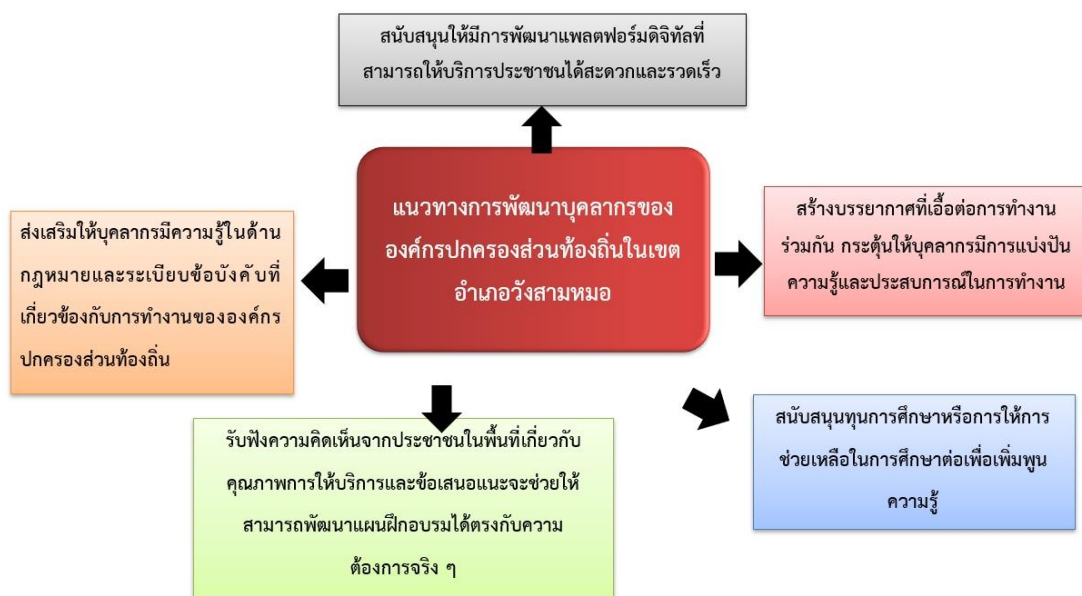
2.3 ด้านการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 37. บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้บุคลากรสามารถสื่อสารและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รองลงมา คือ ข้อ 38. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดสรรทรัพยากรได้สอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินงานพิจารณาด้านกลยุทธ์ เพื่อให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ข้อ 30. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดระบบการสื่อสารการเรียนรู้ และการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานงาน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในองค์กรมักได้รับการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพส่วนบุคคล นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนในเรื่องของการอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถพัฒนาทักษะทั้งด้านวิชาชีพและด้านการบริหารจัดการ รวมถึงการสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและทรัพยากรที่สามารถใช้ในการพัฒนาตนเองได้อีกด้วย การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้จากบุคลากรในองค์กรต่างๆ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงในการทำงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของดนัย ลามคำ ,แสงอุษา ภู่มงคลสุริยา และปรีชา หอมประภัทร. (2560). วิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดระบบการสื่อการเรียนรู้ และการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานงาน รองลงมา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาตนเองที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคลจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแต่ละตำแหน่งงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคลไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนให้ได้ศึกษาเรียนรู้และดูแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาบแก้ว ปัญญาไทย (2565) วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตากจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในภาพรวม การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี อาจจะมีการดำเนินงานที่เน้นไปที่การสร้างโอกาสและแนวทางการพัฒนาบุคลากรที่ครอบคลุมทั้งในด้านทักษะ ความรู้ และการเติบโตในสายอาชีพโดยไม่ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ ระดับการศึกษา หรือประสบการณ์ทำงานของแต่ละบุคคล องค์กรอาจมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกคนในลักษณะที่เท่าเทียมกัน โดยอาจมีการใช้โปรแกรมฝึกอบรมหรือโครงการพัฒนาทักษะที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดตามปัจจัยต่าง ๆ เช่น อายุหรือเพศ ซึ่งช่วยให้ทุกคนมีโอกาสในการพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าไปตามทิศทางที่องค์กรต้องการ แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในด้านเหล่านี้แต่การพัฒนาจะเน้นไปที่การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในภาพรวมมากกว่า. นอกจากนี้ ยังอาจมีการสนับสนุนและส่งเสริมความหลากหลายของบุคลากรในองค์กร ทำให้ไม่ว่าจะมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกันเช่น เพศ อายุ หรือการศึกษา การพัฒนาก็ยังคงเกิดขึ้นได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอนันต์ มิทาโซ, บุญเหลือ บุบผามาลา และ โกศล สอดส่อง (2562). วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ตำแหน่งงานต่างกัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ก็มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับการวิจัยของสุขสันต์ แซ่จ้าว และโกศล สอดส่อง (2565) วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรศาลยุติธรรมในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งงาน แตกต่างกัน มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ดังนั้นทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ควรมีการดำเนินการดังนี้ 1) จัดโปรแกรมฝึกอบรมหรือสัมมนาให้กับบุคลากร เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการประชาชน รวมถึงทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การแก้ปัญหา เป็นต้น 2) ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เช่น การเรียนคอร์สระยะสั้นในสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะในหลักสูตรที่ตอบโจทย์การทำงานของ อปท. เช่น การบริหารงานท้องถิ่น การพัฒนาชุมชน หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ 3) ส่งเสริมให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์ผ่านการทำงานร่วมกัน เช่น การตั้งกลุ่มงานที่มีการอภิปราย การทำแผนงานหรือโครงการร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ในงานที่ทำ 4 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ

ร่างกายและจิตใจ เช่น การออกกำลังกาย การฝึกสมาธิ หรือการจัดกิจกรรมสันทนาการ เพื่อช่วยลดความเครียดและส่งเสริมความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและการทำงาน และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี 2 ควรศึกษาการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยการทำวิจัยในเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กบแก้ว ปัญญาไทย. (2565). แนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 9(1), 16-23.
- ธนิกานต์ ศรีจันทร์และคณะ. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณี อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ. Journal of Modern Learning Development, 6(2), 182-196.
- ปราโมทย์ อินสว่าง. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. เรียกใช้เมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก <http://saving.egat.co.th/news/member-news/1049/1049-04.pdf>.
- สุขสันต์ แซ่จ้าว และโกศล สอดส่อง. (2565). การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4. วารสารวิจัยธรรมศึกษา, 6(1), 108-118.
- दनัย ลามคำ ,แสงอุษา ภู่มงคลสุริยา และปรีชา หอมประภัทร. (2560). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 1(2), 1-14.
- เทศบาลตำบลวังสามหมอ. (2567). ข้อมูลพื้นฐาน อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี. เรียกใช้เมื่อ 1 มีนาคม 2564 จาก <http://www.wangsammo.go.th/page.php?menuid=7>.
- อัญชลี กองแก้ว. (2561). การพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนันต์ มิทาโซ, บุญเหลือ บุปผามาลา และ โกศล สอดส่อง (2562). คุณภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี. พุทธมัตถ์, 6(1), 76-85.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper. & Row.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร*

THE RELATIONSHIP BETWEEN TECHNOLOGICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE COMPETENCIES OF TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE KAMPHAENGPHET

อังคณา บดีรัฐ¹ และ สกนชัย ชะนูนันท์²

Angkana Bodeerat¹ and Skonchai Chanunan²

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author's Email: angkanab66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนจำนวน 212 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูผู้สอนแต่ละโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2567 ใช้แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 28 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ระดับมาก 2) สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู ในภาพรวมอยู่ระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับสูงมาก โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ กับสมรรถนะในการจัดการเรียน

* Received 31 March 2025; Revised 19 April 2025; Accepted 25 April 2025

การสอนของครู และด้านที่มีความความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านความรู้ทางกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยีกับสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนั้น งานวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู

Abstract

The following are the objectives of this research: 1) to investigate the technological leadership of school administrators, 2) to investigate the competencies in teaching management of teachers, and 3) to investigate the relationship between their technological leadership and their teaching management competencies. Utilizing the Krejcie and Morgan table, the sample group comprised 242 individuals. In the academic year 2024, the administrators, who numbered 30, were specifically chosen, while the teachers, who numbered 212, were randomly selected using stratified sampling based on the proportion of teachers from each school, which were categorized as large and extra-large schools under the jurisdiction of the Kamphaeng Phet Secondary Educational Service Area Office. A 28-item questionnaire with a 5-point Likert scale was implemented. The data were analyzed using the Pearson correlation coefficient, mean, standard deviation, and percentage.

The research results indicated that 1) school administrators generally exhibit a high level of technological leadership. 2) Teachers demonstrate a high level of proficiency in the management of teaching and learning. 3) A statistically significant relationship exists between the technological leadership of school administrators and the competencies in teaching management of teachers overall, at a very high level, at the the.01 significance level. The area with the highest correlation is technological leadership in the use of technology for learning management with the competencies in teaching management of teachers, while the area with the lowest correlation is technological leadership in legal and ethical knowledge of technology with the competencies in teaching management of teachers. Consequently, future research should investigate

methods for cultivating technological leadership in learning management among school administrators.

Keywords: Technological Leadership, The competencies of teaching and learning management

บทนำ

ในยุคที่โลกกำลังเข้าสู่การปฏิรูปทางดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดนโยบายระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรมดิจิทัล เช่น แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2562–2580 (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) รวมถึงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในระบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 และ 63 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทของครูและผู้บริหารในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมยุคใหม่ โดยเฉพาะผู้บริหารซึ่งต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ (บรรจง ลาวะสี, 2560) การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการยกระดับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนงานด้านการบริหาร การตัดสินใจ การสื่อสาร และการส่งเสริมบุคลากรในองค์กร (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสามารถส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เปิดรับนวัตกรรม ในขณะเดียวกัน สมรรถนะของครูก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยครูควรมีความรู้ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิชาชีพครู และสามารถบูรณาการองค์ความรู้เหล่านี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิภาวรรณ เอกวรรณง, 2560)

แม้งานวิจัยที่ผ่านมาได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในการศึกษาและบทบาทของผู้บริหารในภาพรวมแล้ว แต่ยังมีช่องว่างขององค์ความรู้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับสมรรถนะของครู โดยเฉพาะในบริบทของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์และเหตุผลรองรับเพียงพอในการอธิบายว่าภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างไรในทางปฏิบัติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถ

นำไปใช้พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน และตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในด้านการ จัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการจัดการเรียนการ สอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่และ ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 30 คน ครูจำนวน 577 คน รวมทั้งสิ้น 607 คน (รายงานข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากำแพงเพชร, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่และ ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie Morgan, 1970) โดยแบ่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน จำนวน 212 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครูผู้สอนแต่ละ โรงเรียน ดังนั้น ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน

2. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษา และสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม

2.3 จัดทำแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับข้อความถาม และคำนวณค่า IOC ได้ค่าระหว่าง 0.67–1.00

2.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.6 ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.970

2.7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามผลการทดลอง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความเห็นชอบ และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ม.นเรศวร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และประสานความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เก็บแบบสอบถามได้ครบ 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน ความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมแปลผลรายข้อ รายด้าน และภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์เดียวกัน

4.4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับสมรรถนะครู โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และแปลผลตามเกณฑ์ของ (Davis, 1971) ดังนี้ $r \geq 0.70$, 0.50–0.69, 0.30–0.49, 0.10–0.29, 0.01–0.09 ความสัมพันธ์สูงมาก, สูง, ปานกลาง, ต่ำ และไม่มีความสัมพันธ์ ตามลำดับ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวม

ข้อ	ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 242		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านความรู้ทางกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยี	4.30	0.72	มาก	4
2	ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี	4.39	0.61	มาก	3
3	ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	4.41	0.60	มาก	2
4	ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.43	0.57	มาก	1
รวม		4.38	0.58	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.58) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.43$, S.D.= 0.57) รองลงมาคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.41$, S.D.= 0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรู้ทางกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.30$, S.D.= 0.72)

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ข้อ	สมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู	n = 242		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ครูมีความรับผิดชอบ	4.62	0.52	มากที่สุด	1
2	ครูมีความคิดสร้างสรรค์	4.48	0.65	มาก	6
3	ครูมีการตัดสินใจที่เหมาะสม	4.52	0.59	มากที่สุด	2

ข้อ	สมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู	n = 242		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
4	ครูสามารถนำความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน เนื้อหาวิชาชีพครู และความรู้ทั่วไปมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน	4.51	0.57	มากที่สุด	3
5	ครูสามารถปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถของตนเอง โดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนา หรือกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มศักยภาพตนเอง	4.43	0.67	มาก	8
6	ครูสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน	4.48	0.56	มาก	5
7	ครูส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.50	0.63	มาก	4
8	ครูสามารถสร้างผลงานที่โดดเด่นและส่งเสริมองค์กร โดยใช้ความรู้และทักษะในการสร้างผลงานทางวิชาการ เช่น สื่อการสอน นวัตกรรม หรือบทความทางวิชาการ	4.47	0.60	มาก	7
รวม		4.50	0.51	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า สมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}=4.50$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถของตนเอง โดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนา หรือกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มศักยภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.43$, S.D.= 0.67)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวม

ตัวแปร	ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา (x)	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})	ระดับความสัมพันธ์
สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู (y)	.774**	สูงมาก

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับสูงมาก ($r=.774^{**}$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรและบุคลากรรองรับ ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีและการสื่อสารให้ครอบคลุมบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน นอกจากนี้ ยังพบว่าด้านการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอาจเป็นผลจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาใช้ระบบเทคโนโลยีในการประเมินคุณภาพการศึกษาและติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ควรตั้งข้อสังเกตคือ แม้จะมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลอย่างแพร่หลาย แต่ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นการใช้ในเชิงพัฒนาและวิเคราะห์เชิงลึกหรือเป็นเพียงการใช้เครื่องมือเพื่อจัดเก็บข้อมูลเท่านั้น งานวิจัยในอนาคตอาจศึกษารูปแบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อ

ประเมินผลเชิงคุณภาพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของ เอกพงษ์ มังกระ (2566) และ ชีโรติ หล่ายโท (2560) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากเช่นกัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเหล่านี้ยังไม่ได้กล่าวถึงบริบทที่อาจมีผลต่อระดับภาวะผู้นำ เช่น ความเหลื่อมล้ำของทรัพยากร เทคโนโลยีพื้นฐาน หรือความตระหนักด้านนโยบายในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งอาจเป็นตัวแปรแฝงที่ส่งผลกระทบต่อระดับภาวะผู้นำ ดังนั้น แม้ว่าผลการศึกษาจะชี้ว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับสูง แต่ไม่อาจสรุปได้ว่าภาวะผู้นำนี้ถูกพัฒนาอย่างทั่วถึงในทุกขนาดโรงเรียน การศึกษาต่อไปควรพิจารณาเปรียบเทียบบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ หรือพื้นที่เมืองกับชนบท เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถของครูในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการใช้ความรู้ทางวิชาการ การออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียน และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร เทคโนโลยี และการอบรมพัฒนาวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม ควรตั้งข้อสังเกตว่าค่าระดับมากนี้อาจยังไม่สะท้อนความหลากหลายในพื้นที่ทั้งหมดได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากครูในโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในพื้นที่ชนบทอาจเผชิญข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีหรือโอกาสในการพัฒนาศักยภาพที่เท่าเทียมกัน ดังนั้น แม้ภาพรวมของสมรรถนะครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไปจะมีค่ามาก แต่ควรมีการศึกษาต่อว่าครูในบริบทที่แตกต่างกัน มีอุปสรรคหรือมีแนวทางการพัฒนาตนเองในลักษณะใด ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของ อาราดา ปรีกมานนท์ (2562) ซึ่งพบว่าสมรรถนะของครูในโรงเรียนเอกชนอยู่ในระดับมากเช่นกัน อย่างไรก็ตาม บริบทของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลในต่างพื้นที่ อาจมีความแตกต่างด้านแรงจูงใจ ทรัพยากร และวัฒนธรรมองค์กร การเปรียบเทียบลักษณะเหล่านี้อาจช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูได้ดียิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุป แม้ผลการศึกษาจะชี้ถึงระดับสมรรถนะที่ดีของครู แต่ก็ยังมีประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม เช่น ผลกระทบของสมรรถนะครูต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เป็นต้น

3. ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะในมิติของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงสุดกับสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร ที่ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การกำหนดนโยบายเท่านั้น แต่รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและแรงสนับสนุนให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม ทั้งในด้านการยอมรับเทคโนโลยี การประยุกต์ใช้ในการสอน และการพัฒนาทักษะตนเองอย่าง

ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามควรตั้งข้อสังเกตว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยเสริมอื่น เช่น บริบทของโรงเรียน ทักษะของครูต่อเทคโนโลยี และทรัพยากรที่เอื้ออำนวย งานวิจัยของจุฬาลักษณ์ พรหมอุบล (2564) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารมีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของครูในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ ยืนยันถึงแนวโน้มนี้ และยังชี้ให้เห็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น ความสามารถด้านเทคโนโลยีของผู้บริหาร ความเข้าใจในจริยธรรมด้านเทคโนโลยี และการสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีได้จริงในห้องเรียน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวยังชี้ว่าแม้จะมีความสัมพันธ์สูง แต่ก็สามารถอธิบายพฤติกรรมได้เพียงร้อยละ 48.5 ซึ่งแสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นอีกมากที่มีผลต่อสมรรถนะของครู เช่น วัฒนธรรมองค์กร ความสัมพันธ์ในโรงเรียน หรือแม้กระทั่งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ดังนั้น แม้ผลการศึกษจะสอดคล้องกับทฤษฎีและงานวิจัยที่ผ่านมา แต่การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีควรไม่มองข้ามปัจจัยเชิงระบบและบริบทเฉพาะของโรงเรียน เพื่อให้การส่งเสริมสมรรถนะของครูเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ระดับสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับสูงมาก ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรู้ทางกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยี ดังนั้น ควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหาร เช่น กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ในบริบทการศึกษา จริยธรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในโรงเรียน กฎหมายลิขสิทธิ์สื่อดิจิทัลสำหรับการเรียนการสอน เป็นต้น รวมถึงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เรื่องข้อกฎหมายและจริยธรรมที่ผู้บริหารและครูต้องทราบ 1.2 สมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถของตนเอง โดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนา หรือกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มศักยภาพตนเอง ดังนั้น ควรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง เช่น จัดกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาตนเอง หรือหากมีการจัดอบรม ควรตอบโจทย์ความต้องการของครู เป็นหลักสูตรที่เน้นปฏิบัติจริงลดการบรรยายเชิงทฤษฎี 1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยด้านที่มีความความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ กับสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างเชิงปฏิบัติในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานจริง สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี เช่น การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทุกห้องเรียน หรือมีการจัดตั้งทีมงานเพื่อสนับสนุนเทคโนโลยีการสอนในโรงเรียน เป็นต้น ควรพัฒนาสมรรถนะผ่านชุมชนการเรียนรู้โดยแลกเปลี่ยนแนวทางการใช้เครื่องมือเทคโนโลยี เช่น Canva Padlet ChatGPT เป็นต้น ครูที่มีทักษะทางเทคโนโลยีสูงสามารถเป็นผู้ให้คำปรึกษาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับครูผู้อื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1 จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ความรู้ทางกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยีของผู้บริหาร กับสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น งานวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าว เพื่อให้สามารถพัฒนาแนวทางหรือกลยุทธ์ที่ช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลต่อสมรรถนะของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม 2.2 จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงสุด ได้แก่ ในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ กับสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทผู้นำในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น งานวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลักษณ์ พรหมอุบล. (2564). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครู ในโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรโชติ หล่ายไต้. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

- การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บรรจง ลาวะสี. (2560). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. วารสารมหาวิทยาลัย
มหามงกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 6(2), 1.
- บุญชม ศรีสะอาด และ สุรทอง ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). สุวีริยาสาส์น.
- วิภาวรรณ เอกวรรณง. (2560). การพัฒนาชุดประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎี
บัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2558). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียน
ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(4), 216–224.
- สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อ
เศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2562–2580. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก
<https://gdcatalog.go.th/organization>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. (2567). ข้อมูลพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 15
ตุลาคม 2567 จาก <https://web.sesaokpp.go.th/>.
- อาราดา ปรีกมานนท์. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อ
สมรรถนะในการ จัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครปฐม.
- เอกพงษ์ มังกระระ. (2566). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มศูนย์
พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่नावาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
พะเยา.
- Cronbach, L. J. (1970). Essentials of psychological testing. Harper and Row.
- Davis, K. (1971). Human behavior at work: Human relations and organizational
behavior. McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research
activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1976). The human organization: Its management and value. McGraw-
Hill.

สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา
ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูลังกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
มัธยมศึกษาพะเยา THE STATE OF GUIDELINES ON EDUCATIONAL
MANAGEMENT FOR ACHIEVING EXCELLENCE AT PHULANGKA
COOPERATIVE EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER THE PHAYAO
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ธิดารัตน์ วิชญเนตินัย¹ และ อาภาพรณ ประทุมไทย²

Thidarat Wichayanetina¹ and Arpapun Prathumthai²

¹⁻²มหาวิทยาลัยพะเยา

¹⁻²University Of Phayao, Thailand

¹Corresponding Author's Email: thidarat.wi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูลังกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูลังกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 194 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 1 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.953 และ 2) แบบสัมภาษณ์ แบบปลายเปิด มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษา สหวิทยาเขตภูลังกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก และ 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูลังกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ทั้ง 7 ด้าน พบว่า 1) ด้านการนำองค์กร สถานศึกษาต้องมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านกลยุทธ์ สถานศึกษาต้องมีการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ยืดหยุ่นและส่งเสริมการใช้นวัตกรรม 3) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สถานศึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์และรับฟังความต้องการของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ สถานศึกษา

* Received 14 April 2025; Revised 19 April 2025; Accepted 25 April 2025

ต้องมีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 5) ด้านบุคลากร สถานศึกษาต้องมีการบริหารบุคลากรที่ชัดเจนและมีระบบประเมินผลที่โปร่งใส 6) ด้านการปฏิบัติการ สถานศึกษาต้องการออกแบบหลักสูตรและมีการจัดสรรทรัพยากรการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และ 7) ด้านผลลัพธ์ สถานศึกษาต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลลัพธ์อยู่เสมอ

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, ความเป็นเลิศ

Abstract

The objectives of this research were: (1) to investigate the current state of school administration towards educational excellence in the Phulangka cooperative educational institution under the Secondary Educational Service Area Office Phayao, and (2) to propose guidelines for school administration aimed at achieving educational excellence within the same context. The sample group comprised 194 teachers and 5 school administrators from the Phulangka cooperative educational institution. The research instruments included: a questionnaire, structured on a five-point Likert scale, which index of item objective congruence (IOC) of 1.00 and a reliability coefficient (Cronbach's alpha) of 0.953; and an open-ended interview form with a index of item objective congruence (IOC) of 1.00. The data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that: (1) the overall state of school administration towards educational excellence, across seven dimensions, was rated at a high level. (2) The guidelines for school administration towards educational excellence were identified as follows: 1) Leadership: School leaders should possess a clear vision and the capability to integrate technology effectively into the management process. 2) Strategy: Schools should develop flexible strategic plans that foster innovation and adaptability to change. 3) Students and Stakeholders: Schools should actively cultivate relationships and engage in responsive communication with students and stakeholders to address their needs and expectations. 4) Measurement, Analysis, and Knowledge Management: Schools should apply modern technologies for the systematic collection, analysis, and utilization of data to inform decision-making

processes.5)Personnel:Schools should implement transparent and systematic personnel management processes, including fair performance evaluation and professional development support.6)Operations:Schools should focus on designing relevant curricula and managing educational resources efficiently to enhance teaching and learning effectiveness.7) Results:Schools should continuously plan, monitor, and evaluate their performance outcomes to ensure sustainable improvement and achievement of educational goals.These findings offer valuable insights for school administrators and policymakers in fostering administrative practices that drive schools towards educational excellence.

Keywords : Educational Administration, Excellence

บทนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาซึ่งในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับและการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสถานการณ์ และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัยและทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ซึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมายและตัวชี้วัด โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ข้อที่ 6 มีเป้าหมายในการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษา พ.ศ. 2560–2579 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนั้นผู้บริหารถือได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารที่มีความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษา จึงเป็นส่วนสำคัญ ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549)

การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลระบบบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับว่าพัฒนาองค์กรให้มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศโดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality

Award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการประเมินคือ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ในด้านการศึกษาได้มีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในองค์กรสถาบันและสถานศึกษาโดยได้กำหนดเกณฑ์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อผลงานที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานและปรับใช้ในวงการการศึกษา เพื่อการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนโดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบ เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำเกณฑ์รางวัล Thailand Quality Award (TQA) มาจัดทำโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลและจัดทำเอกสารเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2565 - 2568 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนนำแนวทางของเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้ โดยเทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง โดยถือเป็นนโยบายสำคัญที่โรงเรียนในสังกัด จะต้องนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพดังกล่าวไปใช้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา ให้โรงเรียนมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานระดับสากล

เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพและมุ่งสู่การปรับปรุงพัฒนากระบวนการดำเนินงานให้มีมาตรฐานทัดเทียมระดับสากล สถานศึกษาจะต้องกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางการขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำของผู้บริหารและได้รับการตอบสนองการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งพันธมิตรและผู้ส่งมอบ โดยมีคณะทำงานที่มีศักยภาพ มีความคล่องตัวดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีความคาดหวังถึงประโยชน์และการพัฒนาที่สำคัญจากการใช้เกณฑ์ รวมถึงผลลัพธ์ของการบริหารจัดการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและนำข้อเสนอแนะจากการประเมินมาเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 7 ด้าน (แบ่งย่อยออกเป็นกระบวนการ 6 ด้าน และผลลัพธ์ 1 ด้าน) ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านกลยุทธ์ 3) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านการปฏิบัติการ และ 7) ด้านผลลัพธ์ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการภายในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและมีมาตรฐานทัดเทียมระดับสากล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาการบริหารจัดการระบบของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีสถานศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบทั้งหมด 18 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 สหวิทยาเขต ได้แก่ สหวิทยาเขตภูพานยาว

และสหวิทยาเขตภูหลวง โดยทั้ง 2 สหวิทยาเขตมีการขับเคลื่อนการพัฒนาการบริหารการศึกษาสู่มาตรฐานสากล ซึ่งสหวิทยาเขตภูคามยาว มีสถานศึกษาทั้งหมด 9 แห่ง และมีสถานศึกษาที่ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.67 ในสหวิทยาเขตภูหลวง มีสถานศึกษาทั้งหมด 9 แห่ง มีสถานศึกษาที่ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 55.56 พบว่า มีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 61.11 ของสถานศึกษาทั้งหมด ทำให้เป้าหมายในเรื่องของจำนวนสถานศึกษาที่มีการพัฒนาการบริหารจัดการระบบของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาไม่เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพรวมของสถานศึกษาที่มีการพัฒนาการบริหารจัดการระบบของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มีความเป็นเลิศ โดยเฉพาะสหวิทยาเขตภูหลวง ที่มีจำนวนสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพียง 5 แห่ง ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพและแนวทาง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลการวิจัยสภาพและแนวทางในการบริหารสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาไปใช้พัฒนาสถานศึกษา ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษา สหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษา สหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาสหวิทยาเขต ภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนจุนวิทยาคม 2) โรงเรียนพญาลอวิทยาคม 3) โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม 4) โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม 5) โรงเรียนเชียงม่วนวิทยาคม 6) โรงเรียนปง

รัชดาภิเษก 7) โรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม 8) โรงเรียนขุนควรวิทยา และ 9) โรงเรียนภูซางวิทยาคม มีจำนวนทั้งหมดดังนี้ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ 9 คน รองผู้อำนวยการ 14 คน ครู 365 คน รวม 388 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งกลุ่มตัวอย่างการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ **1) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เทียบขนาดประชากรที่ 388 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 194 คน แล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียนและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และ **2) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์** ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่ผ่านเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจุนวิทยาคม โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม โรงเรียนปงรัชดาภิเษกและโรงเรียนภูซางวิทยาคม ทั้งหมด 5 คน

2. เครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษา สหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเอง โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1961) ประกอบด้วยเนื้อหา 7 ด้าน รวมจำนวน 58 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ปลายเปิด เพื่อเก็บข้อมูลในด้านแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเองโดยข้อคำถามครอบคลุมใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การนำองค์กร (Leadership) 2) กลยุทธ์ (Strategy) 3) นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder) 4) การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (Measurement Analysis and Knowledge Management) 5) บุคลากร (Workforce) 6) การปฏิบัติการ (Operations) และ 7) ผลลัพธ์ (Results) รวมทั้งหมด 21 คำถาม

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด หลักการ และข้อมูลประกอบต่าง ๆ จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือ โดยใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) จัดทำข้อคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไข และสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การวิจัย นำเสนอร่างแบบสอบถาม ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา รูปแบบ และการใช้ภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์/เนื้อหา/นิยามศัพท์ เป็นรายชื่อ และนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) พบว่า ข้อคำถามที่สร้างขึ้น จำนวน 58 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูของสถานศึกษาใกล้เคียง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู สหวิทยาเขตภูพานยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค(Cronbach's) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.953 พร้อมจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด หลักการ และข้อมูลประกอบต่าง ๆ จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือ โดยใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) จัดทำข้อคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไข และสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การวิจัยนำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา รูปแบบและการใช้ภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นในการสัมภาษณ์ และนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นในการสัมภาษณ์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) พบว่า ข้อคำถามที่สร้างขึ้น จำนวน 21 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาสภานิสิตวิทยาเขตภูพานยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.953 จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับและขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการของสถานศึกษาสภานิสิตวิทยาเขตภูพานยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 9 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 194 ฉบับ 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 คน ด้วยตนเอง 3) ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด 194 ฉบับ มีความสมบูรณ์ จำนวน 194 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 4) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการของสถานศึกษาสภานิสิตวิทยาเขตภูพานยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 5 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ตามประเด็นที่กำหนด จำนวน 5 คน 3) จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษา สภานิสิตวิทยาเขตภูพานยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยใช้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลตามแนวคิดของ Best (1993) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการนำเนื้อหาที่ได้บันทึกจากการสัมภาษณ์มาทำการถอดความ ตีความ สรุปสาระสำคัญและจัดกลุ่มข้อมูล เพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวงกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวงกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

การวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านกลยุทธ์ 3) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านการปฏิบัติการ และ 7) ด้านผลลัพธ์ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวงกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาในภาพรวม

ด้าน	สภาพการบริหารสถานศึกษาของ สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ	ระดับสภาพการบริหารสถานศึกษา			
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ
1	ด้านการนำองค์กร	4.13	0.93	มาก	7
2	ด้านกลยุทธ์	4.15	0.86	มาก	5
3	ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.20	0.86	มาก	3
4	ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.31	0.79	มาก	1
5	ด้านบุคลากร	4.16	0.85	มาก	4
6	ด้านการปฏิบัติการ	4.14	0.82	มาก	6
7	ด้านผลลัพธ์	4.22	0.84	มาก	2
	รวม	4.19	0.85	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวงกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.=0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{X}$ = 4.31, S.D.=0.79) รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์ ($\bar{X}$ = 4.22, S.D.=0.84) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}$ = 4.20, S.D.=0.86) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.16, S.D.=0.85) ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.15, S.D.=0.86) ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.14, S.D.=0.82) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนำองค์กร ($\bar{X}$ = 4.13, S.D.=0.93) ตามลำดับ

ตาราง 3 ข้อมูลการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูหลวงกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยภาพรวม

ด้าน	แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา
ด้านการนำองค์กร	สถานศึกษาจะต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน โดยสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สามารถสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องมีการประชุมวางแผน มอบหมายงาน การติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดำเนินงาน ประเมินผล การเก็บข้อมูลที่แม่นยำและโปร่งใส
ด้านกลยุทธ์	สถานศึกษาจะต้องกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนและยืดหยุ่น มีการวางแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ในการวิเคราะห์และปรับปรุงแผนหรือโครงการ รวมถึงมีการเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติของคู่แข่ง และส่งเสริมความร่วมมือจากทุกฝ่ายในองค์กร
ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	สถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการรับฟังและตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย ผ่านกระบวนการในการใช้แบบประเมินความพึงพอใจกับนักเรียนและผู้มีส่วนได้เสีย มีการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมที่เหมาะสม มีการสนับสนุนการเข้าถึงสารสนเทศที่มีคุณภาพ และมีระบบจัดการกับข้อร้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	สถานศึกษาจะต้องมีการเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แม่นยำ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร มีการพัฒนานวัตกรรม มีการใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลและคาดการณ์ผลในอนาคต รวมถึงจัดเก็บข้อมูลให้ปลอดภัย สามารถเรียกใช้ได้สะดวกและทันสมัย

ด้านบุคลากร	สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารบุคลากรในองค์กรให้ประสบความสำเร็จโดยมีแนวทางที่ชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่บุคลากรทุกคนเข้าใจและมีส่วนร่วม มีการประเมินและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรได้อย่างเหมาะสม มีผู้นำที่มีคุณภาพและมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้ให้บุคลากรสามารถพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา รวมถึงมีระบบประเมินผลที่โปร่งใสและยุติธรรม
ด้านการปฏิบัติการ	สถานศึกษาจะต้องมีการออกแบบหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น มีการจัดสรรทรัพยากรในกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนและครูสร้างนวัตกรรมในการเรียนการสอน สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ รวมถึงมีการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ
ด้านผลลัพธ์	สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานที่มุ่งเน้นด้านการประเมินผล มีการปรับปรุงและพัฒนาผลลัพธ์ในทุก ๆ ด้านให้สอดคล้องกับหลักของการบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารงบประมาณอยู่เสมอ รวมถึงมีวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

จากตาราง 3 สามารถสรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาได้ดังนี้ 1) ในการดำเนินการด้านการนำองค์กร สถานศึกษาต้องมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ในการดำเนินการด้านกลยุทธ์ สถานศึกษาต้องมีการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ยืดหยุ่นและส่งเสริมนวัตกรรม 3) ในการดำเนินการด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สถานศึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์และรับฟังความต้องการของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ในการดำเนินการด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ สถานศึกษาต้องมีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 5) ในการดำเนินการด้านบุคลากร สถานศึกษาต้องมีการบริหารบุคลากรที่ชัดเจนและมีระบบประเมินผลที่โปร่งใส 6) ในการดำเนินการด้านการปฏิบัติการ สถานศึกษาต้องมีการออกแบบหลักสูตรและการจัดสรรทรัพยากรการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และ 7) ในการดำเนินการด้านผลลัพธ์ สถานศึกษาต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลลัพธ์อยู่เสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตภูลังกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึง 7 ด้าน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า การนำองค์กรมี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษายังขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ รวมถึงค่านิยมในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยารัตน์ ก้อนแก้ว (2566) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ในสหวิทยาเขตดอยสุเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน มาตรฐานสากลเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกในสหวิทยาเขตดอยสุเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับ มาก ในด้านการนำองค์กร ที่ได้รับคะแนนต่ำสุดในผลการวิจัยอาจสะท้อนถึงความยากลำบากในการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาที่มีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมในสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม และการดำเนินงานตามนโยบายลงสู่การปฏิบัติและการนำหลักการนำองค์กรโดยผู้นำระดับสูง (Senior Leadership) ไปใช้ในการพัฒนาองค์กรในภาพรวม รวมถึงการส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามจริยธรรม และกฎหมายของผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งแสดงถึงขีดความสามารถในการนำองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่อาจส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาวการขาดทักษะในการนำองค์กรอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น การขาดการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับผู้นำทางการศึกษา หรือการขาดความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียน การพัฒนาผู้นำที่สามารถสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและจัดการการเปลี่ยนแปลงได้จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียนในการบรรลุความเป็นเลิศทางการศึกษาได้

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยสุเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ประกอบไปด้วย 7 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ในการดำเนินการด้านการนำองค์กร สถานศึกษาต้องมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านกลยุทธ์ สถานศึกษาต้องมีการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ยืดหยุ่นและส่งเสริมนวัตกรรม 3) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สถานศึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์และรับฟังความต้องการของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ สถานศึกษาต้องมีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 5) ด้านบุคลากร สถานศึกษาต้องมีการบริหารบุคลากรที่ชัดเจนและมีระบบประเมินผลที่โปร่งใส 6) ด้านการปฏิบัติการ สถานศึกษาต้องการออกแบบหลักสูตรและการจัดสรรทรัพยากรการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และ 7) ด้านผลลัพธ์ สถานศึกษาต้องการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลลัพธ์อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย อุดม ชูสิริวรรณ (2559) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหาร คุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สู่ความเป็นเลิศระดับสากล ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

ระดับสากล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ดังได้กล่าวมาแล้วและบริหารจัดการโดยมีการนำองค์ประกอบไปสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากลได้ 6 ระบบดังนี้ ระบบที่ 1 การนำองค์กร โดยต้องรู้และเข้าใจบริบทของโรงเรียนที่มีความท้าทาย เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ ระบบที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องนำวิสัยทัศน์มาดำเนินการในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ไปสู่ความเป็นเลิศ ระบบที่ 3 การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรตาม ความสามารถของผู้เรียนโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ระบบที่ 4 การวัด สาระสนเทศและการจัดการความรู้เพื่อ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและวิธีการวัดผลการปฏิบัติงาน ของทุกระบบ ระบบที่ 5 การพัฒนาบุคลากร เป็นฐานใน การกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถ การพัฒนา ระบบการเรียนรู้ ระบบที่ 6 ระบบการเรียนการสอน เชื่อมโยงกับระบบการพัฒนาบุคลากร ให้มีความพร้อมที่ จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนองค์ประกอบที่ 7 เป็นผลลัพธ์ของการดำเนินงานจาก 6 ระบบทั้งนี้การบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศคือการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าประสงค์ จากการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายที่ชัดเจน ปรับปรุงผลลัพธ์ และเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันกับสถานศึกษาในระดับนานาชาติ โดยการนำของผู้บริหาร และการร่วมมือร่วมใจกันในการขับเคลื่อนองค์กร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ ในการบริหารงานและเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยนำไปปรับประยุกต์ใช้ และเทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมุ่งเน้นการสร้างสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศ และการกำกับดูแลองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมที่สูง นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีการประยุกต์ใช้ระบบการดูแลสถานศึกษาที่มีความโปร่งใสและการปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรม ซึ่งช่วยให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านแผนงานของสถานศึกษาควรมีการวางแผน และดำเนินกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่มุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการพิจารณาความเหมาะสมของจุดประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและการปฏิบัติในสถานศึกษาได้จริง นอกจากนี้แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาจะต้องมีความยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละ

ช่วงเวลาได้ 3) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย งานวิชาการของสถานศึกษาควรมีนโยบาย การดำเนินงานเรื่องของหลักสูตรสถานศึกษา และการสนับสนุนการสืบค้นสารสนเทศให้กับ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีการจำแนกกลุ่มนักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ และการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยการใช้แบบ ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรใช้ข้อมูล สารสนเทศที่ แม่นยำ และกำหนดตัววัดผลที่ชัดเจน มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และ การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ระหว่างสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการคาดการณ์ผลการดำเนินการใน อนาคตเพื่อการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงศักยภาพในการ เตรียมความพร้อมและความสามารถในการปรับตัวของสถานศึกษาในระยะยาว รวมถึงการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้และการสนับสนุนด้านความปลอดภัยของข้อมูล ซึ่ง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูลภายในสถานศึกษา 5) ด้านบุคลากร ผู้บริหาร สถานศึกษาและงานบุคลากรของสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ และพัฒนาขีดความสามารถ ของบุคลากร รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน ซึ่งช่วยผลักดันผลการ ดำเนินงานให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสร้างความผูกพันระหว่างบุคลากรและสถานศึกษา เพื่อให้สามารถดึงศักยภาพของบุคลากรออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในด้านการประเมิน ขีดความสามารถของบุคลากรและการสรรหาบุคลากรใหม่ การจัดการการเปลี่ยนแปลง และ การสร้างบรรยากาศการทำงานที่เหมาะสม ยังเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการใหม่ ๆ ในด้านบุคลากรใน สถานศึกษาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต 6) ด้านการปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาและงานวิชาการ ของสถานศึกษาควรมีกระบวนการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการบริหารจัดการ กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษามีการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของนักเรียนและชุมชนในท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมในการบริหารจัดการ หลักสูตรที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูง นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็ว และ 7) ด้านผลลัพธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและงานวิชาการของสถานศึกษาควรมีการ ประเมินผลการดำเนินงาน และการเปรียบเทียบกับคู่แข่ง รวมถึงการประเมินผลด้านการนำ องค์การ การกำกับดูแลองค์กร และการรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการ วางกลยุทธ์และนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สถานศึกษายังควรมีการประเมินผล ลัพธ์ในด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ.
 กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.
 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยารัตน์ ก้อนแก้ว. (2566). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
 มาตรฐานสากลเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกในสหวิทยาเขตตอขุเทพสังกัต์
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียน
 มาตรฐานสากล. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ.2560 - 2579 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา, (2567). ข้อมูล
 สารสนเทศทางการศึกษาภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อวันที่ 11
 พฤศจิกายน 2567 https://www.sesapy.go.th/wpent/uploads/DMC_2567-1.
- อุดม ชูลีวรรณ. (2559). รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็น
 เลิศระดับสากล. ใน วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970).Determining Sample Size for Research
 Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3),
 607 –610.
- Likert, Rensis. (1961). New Pattern of Management. New York: McGraw–Hill.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร*

FACTORS INFLUENCING TEACHERS READINESS TO IMPLEMENT
ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGY IN SCHOOLS WITHIN THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE OF PHICHIT

รพีพัฒน์ ชูเมือง¹ และ ทิพรัตน์ สิริวิวงศ์²

Rapeepat Chumuang¹ and Tipparat Sittiwong²

¹⁻²มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Rapeepat Chumuang

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ กับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 278 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และ สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกลยุทธ์องค์กร 2) ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านประโยชน์การใช้งาน 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่าปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนขององค์กร 4) ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าปัจจัยที่สามารถนำไปสร้างสมการพยากรณ์ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ด้าน

* Received 12 April 2025; Revised 19 April 2025; Accepted 25 April 2025

ประโยชน์ในการใช้งาน และด้านการสนับสนุนขององค์กร สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.894 + 0.157(X_2) + 0.419(X_4)$$

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์, ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์

Abstract

This research aims to 1) study the readiness level for artificial intelligence use, 2) examine the factors affecting artificial intelligence readiness, 3) investigate the relationship between factors influencing artificial intelligence readiness and the readiness itself, 4) develop a predictive equation for factors affecting artificial intelligence readiness among teachers in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office of Phichit. The sample consisted of 278 school administrators and teachers, determined using the Krejcie and Morgan sample size table. Data was collected using a 5-level rating scale questionnaire. Statistical analyses included mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and multiple regression coefficient.

Research findings revealed 1) Overall artificial intelligence readiness was at a high level, with organizational strategy showing the highest mean score. 2) Factors affecting artificial intelligence readiness were also at a high level, with use utility being the highest-scoring dimension. 3) Correlation analysis showed organizational support as the factor with the highest correlation coefficient. 4) Multiple regression analysis with statistical significance at .05 level identified two predictive factors: use utility and organizational support. The predictive equation can be constructed using these factors
$$\hat{Y} = 0.894 + 0.157(X_2) + 0.419(X_4)$$

Keywords: AI, Readiness to use AI, Factors Influencing Readiness to use AI

บทนำ

ในปัจจุบันปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) กำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา ที่สามารถเป็นผู้ช่วยในการจัดการงานต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอนได้อย่างหลากหลาย เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย ว่ามีศักยภาพในการปฏิวัติการสอน และการเรียนรู้ ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ (DIA, 2568) ช่วยลดเวลาทำงานซ้ำๆ สำหรับครู ในการตรวจการบ้าน ให้คะแนน ช่วยครูสร้างสรรค์เนื้อหา

สำหรับสอน เป็นตัวเตอรที่ช่วยเหลือนักเรียนโดยคำนึงถึงปัญหาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของแต่ละคน (สว่างนภา ต่วนภูษา, 2567)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ AI ในการศึกษา โดยมีแนวทางในการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย โดยครอบคลุมตั้งแต่แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ AI ประโยชน์และข้อจำกัดของ AI ในสถานศึกษา ตลอดจนแนวทางการบูรณาการ AI เข้ากับกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมุ่งหวังเพื่อ ปฏิบัติการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพ ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนรากฐานความรู้ที่มั่นคง และเปี่ยมไปด้วยโอกาสในอนาคต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ., 2568)

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยการนำเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทในการลดภาระของครูและบุคลากรทางการศึกษา ลดภาระของนักเรียนและผู้ปกครอง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ โดยการสร้างเครือข่าย และประยุกต์ใช้ AI เพื่อการประชาสัมพันธ์ รวมถึงการจัดอบรม ผู้บริหารสถานศึกษา ในการใช้ AI ช่วยในการเขียนผลงานทางวิชาการ อบรมครู และบุคลากรทางการศึกษา ในด้านการประยุกต์ใช้ AI ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทัน รู้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่และการเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษา

ในด้านความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ของสถานศึกษา บ่งบอกถึงความสามารถในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ความพร้อมนี้ประกอบด้วยหลายมิติที่สำคัญ เช่น ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร ความเท่าเทียมในการเข้าถึง ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ประเด็นจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว และการรักษาสมดุลระหว่างคนกับเทคโนโลยี (สว่างนภา ต่วนภูษา, 2567) รวมถึงความสำคัญของการบูรณาการจริยธรรม AI ในการศึกษา การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และการวิจัยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสู่ความสำเร็จในการใช้ AI เพื่อการศึกษา

การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมด้านปัญญาประดิษฐ์ ของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนและพัฒนานโยบายด้านการศึกษาในยุคดิจิทัล แม้ว่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในศึกษามากขึ้น แต่ยังมีช่องว่างในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดความพร้อมของสถานศึกษาในด้านความพร้อม รวมถึงการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาในประเด็นนี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นต้องพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา กับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ หมายถึง ระดับความสามารถและความพร้อมของครูในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน หรือ การจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ครบถ้วนและมีคุณภาพสูงจะช่วยให้องค์กรสามารถนำ AI มาใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2566) ความพร้อมด้านกลยุทธ์ หรือ ยุทธศาสตร์และความสามารถองค์กร เป็นพื้นฐานสำคัญในการนำ AI มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความพร้อมด้านจริยธรรม หรือ การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ของสังคมและมนุษยชาติ (วุฒิชัย ดานะ, 2566) และความพร้อมด้านบุคลากร หรือ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยี AI (พระครูปลัดจักรพล สิริธโร, 2567)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้สถานศึกษามีความพร้อมด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ประกอบด้วย

2.1 ด้านผู้บริหาร หมายถึง การสนับสนุนจากผู้บริหารในการขับเคลื่อนการนำปัญญาประดิษฐ์ มาใช้ในองค์กร โดยผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในแนวทางการนำเทคโนโลยี AI มาใช้ (Pathak and Bansal, 2024) สามารถวางกลยุทธ์เชิงนโยบาย และบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ ได้อย่างเหมาะสม มีการสนับสนุนจากผู้บริหาร ที่เกี่ยวกับ

ความสามารถในด้านเทคโนโลยี ทักษะคิดและพฤติกรรมของบุคลากร เพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อย่างมีประสิทธิภาพ (อัญชลี เผือกหอม, 2566)

2.2 ด้านประโยชน์ในการใช้งาน หมายถึง การรับรู้ถึงประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์ โดยองค์กรและผู้ใช้งานเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับอย่างชัดเจน (Mishra, 2024) เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงการยกระดับมาตรฐานและคุณค่าขององค์กร เมื่อองค์กรสามารถมองเห็นข้อได้เปรียบเชิงการใช้งานที่ปัญญาประดิษฐ์ จะนำมาสู่กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Rane, 2023)

2.3 ด้านความเข้ากันได้ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานระหว่าง ผู้ใช้งาน และปัญญาประดิษฐ์ (Issa, H., Jabbouri, R., and Palmer, 2024) รวมถึงการทำงานร่วมกับระบบที่มีอยู่เดิม สอดคล้องกับกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างองค์กร และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับเทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังรวมถึง ความเหมาะสมทางวัฒนธรรม และความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานร่วมกับเทคโนโลยี (Pathak and Bansal, 2024)

2.4 ด้านการสนับสนุนขององค์กร หมายถึง เป็นการจัดการที่เกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ ภายในองค์กรเพื่อสนับสนุนการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ (Pathak and Bansal, 2024) ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การจัดเตรียมทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถ การจัดหาเทคโนโลยีที่จำเป็น การสร้างความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยี การกำหนดกรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงขนาดและลักษณะขององค์กร ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 30 โรงเรียน แบ่งเป็นผู้อำนวยการ 29 คน รองผู้อำนวยการ 43 คน และข้าราชการครูผู้สอน จำนวน 925 คน รวมทั้งหมด 997 คน (แผนปฏิบัติการประจำปี 2568 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร: 12)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กำหนดขนาดและกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie Morgan, 1970: 608) โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนประชากร แบ่งเป็นเป็นผู้อำนวยการ 8 คน รองผู้อำนวยการ 12 คน และข้าราชการครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 278 คน

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ 1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2. ด้านกลยุทธ์องค์กร 3. ด้านจริยธรรมจำนวน 4. ด้านบุคลากร โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 102) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ จากการสังเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้ 1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ข้อ 2. ปัจจัยด้านประโยชน์ในการใช้งาน 3. ปัจจัยด้านความเข้ากันได้ 4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนขององค์กร จำนวน โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 102) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และได้เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 30 คนเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.969

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งวิธีการดังนี้

3.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

3.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับ QR Code แบบสอบถาม ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลผ่าน Google Form และประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปจำนวน 278 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ระดับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2560, หน้า 121)

4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อ ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา และ ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) แล้วแปลความหมายของคะแนนค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553)

4.3 วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของปัจจัยที่ส่งผลต่อความความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครู	n = 278		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D	
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.666	.647	มาก
ด้านกลยุทธ์องค์กร	3.842	.681	มาก
ด้านจริยธรรม	3.750	.776	มาก
ด้านบุคลากร	3.559	.774	มาก
รวม	3.704	.611	มาก

1. ผลการศึกษาระดับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ระดับความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.704$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกลยุทธ์องค์กร ($\bar{x}=3.842$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สอง คือ ด้านจริยธรรม ($\bar{x}=3.750$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่สาม คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{x}=3.666$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านบุคลากร ($\bar{x}=3.559$)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครู	n = 278		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D	
1. ด้านผู้บริหาร	3.870	.732	มาก
2. ด้านประโยชน์การใช้งาน	4.022	.643	มาก
3. ด้านความเข้ากันได้	3.774	.689	มาก
4. ด้านการสนับสนุนขององค์กร	3.723	.697	มาก
รวม	3.847	.624	มาก

ตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.847$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านประโยชน์การใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.022$) ลำดับที่สองได้แก่ด้าน ด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.870$) ลำดับที่สามได้แก่ด้านความเข้ากันได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.774$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนขององค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.723$)

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ด้านผู้บริหาร (X_1)	ด้านประโยชน์ในการใช้งาน (X_2)	ด้านความเข้ากันได้ (X_3)	ด้านการสนับสนุนขององค์กร (X_4)	รวม (X)
ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร (Y)	.675**	.639**	.659**	.742**	.752**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ระหว่าง 0.639 – 0.742 และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการสนับสนุนขององค์กร มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านประโยชน์ในการใช้งาน

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.
ด้านผู้บริหาร (X ₁)	.109	.061	.130	1.794	.074
ด้านประโยชน์ในการใช้งาน (X ₂)	.157	.060	.165	2.591	.010
ด้านความเข้ากันได้ (X ₃)	.053	.065	.059	0.814	.416
ด้านการสนับสนุนขององค์กร (X ₄)	.419	.062	.478	6.716	.000
R = .766 ^a					
R ² = .587					
R ² adj = .581					
SE _{est} = .3957					
F = 97.078					
a = .894					

4. ผลการค้นหาค่าตัวแปรพยากรณ์ที่ดีและสร้างสมการพยากรณ์ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ปัจจัยที่สามารถนำไปสร้างสมการพยากรณ์ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ด้านประโยชน์ในการใช้งาน และด้านการสนับสนุนขององค์กร ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .766 มีอำนาจพยากรณ์ (R²) ได้ร้อยละ 58.70 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .3957 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.894 + 0.157(X_2) + 0.419(X_4)$$

อภิปรายผล

1. ความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกลยุทธ์องค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาในสังกัดมีกลยุทธ์ที่ชัดเจน ในการขับเคลื่อนด้านปัญญาประดิษฐ์ ทำให้ครูเข้าใจบทบาทของตนเองในการขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการกลยุทธ์ขององค์กรในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ สอดคล้องกับแนวคิดความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในด้านกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเอาชนะอุปสรรคขององค์กร ผนวกการทำงานระหว่างบุคคลกับปัญญาประดิษฐ์เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ Raj & Suryanarayana (2025) และการศึกษาที่เน้นถึงความสำคัญของการเพิ่มความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ทั้งของแต่ละบุคคลและองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกในการผสมรวมปัญญาประดิษฐ์ ที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารขององค์กร สะท้อนให้เห็นถึงตัวกำหนดระดับบุคลากรและระดับมหภาคสำหรับความคิดริเริ่มการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่ประสบความสำเร็จ Kelm & Johann (2024) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบุคลากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอน ยังต้องมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนาเพื่อเพิ่มรูปแบบเพื่อเพิ่มทักษะด้านการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ ที่กล่าวว่า บุคลากรมีทักษะดิจิทัลในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ค่อนข้างดี แต่ยังต้องมีการ อบรมให้ความรู้ให้มีการตอบสนองต่อการใช้งานปัญญาประดิษฐ์มากขึ้น สุทัศน์ กัมณี และคณะ (2566)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านประโยชน์ในการใช้งาน ปัจจัยด้านความเข้ากันได้ และปัจจัยด้านการสนับสนุนขององค์กร พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านประโยชน์การใช้งาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูเข้าใจถึงประโยชน์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pathak and Bansal (2024) ที่ชี้ให้เห็นว่าการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของบุคลากรทางการศึกษา และสอดคล้องกับ Handayani et al (2024) ที่กล่าวว่าประโยชน์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ได้แก่ การค้นหาคำตอบที่มีประสิทธิภาพ เข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมได้ง่าย ใช้งานได้จริง แรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้น ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีที่ดีขึ้น ความช่วยเหลือในการออกแบบและการอภิปรายและการแปลที่ถูกต้อง ทั้งหมดนี้มีส่วนช่วยในการทำงานทางวิชาการที่ดีขึ้นสำหรับนักเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนขององค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูต้องการการสนับสนุนจากสถานศึกษาในด้านการจัดสรรทรัพยากร รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมในด้านเทคนิค รวมถึงการส่งเสริมเพื่อพัฒนา

ความรู้ด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Alsheibani and Cheung (2018) ที่พบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารและองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้

3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนขององค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัด มีการตั้งเป้าหมายและกรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจน สอดคล้องกับ อัญชลี เผือกหอม (2566) มีการบริหารจัดการทรัพยากร และเทคโนโลยีที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับ Pathak and Bansal (2024) และ Alsheibani and Cheung (2018) มีบุคลากรที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี หรือเชี่ยวชาญภายในองค์กรที่คอยให้ความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับ Hradecky et al (2022) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูในสถานศึกษา ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ด้านประโยชน์ในการใช้งาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นมาตรฐานของการที่ครูผู้สอนได้การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการทำงานหรือจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Pathak and Bansal (2024) นำปัญญาประดิษฐ์มาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Hradecky et al (2022) มองเห็นถึงประโยชน์ในการใช้งาน ภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับ วรารพร และ ดันดุสิต (2564) พร้อมทั้งจะนำปัญญาประดิษฐ์มาเพิ่มมาตรฐานและคุณค่าในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ Badiyah N. M. Alnasib (2023) ยอมรับและมองเห็นข้อได้เปรียบของสถานศึกษาที่ได้นำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ สอดคล้องกับ Rane (2024)

4. การค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีและสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครูพบว่า ด้านการสนับสนุนขององค์กร เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการนำ AI มาใช้ จะต้องมีการส่งเสริมพื้นฐานข้อมูลภาครัฐ การกำหนดกรอบการกำกับดูแล มีการตั้งเป้าหมายของโครงการให้เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ อัญชลี เผือกหอม (2566) การจัดการทรัพยากรและความพร้อมในการสนับสนุนภายในองค์กร หรือเทคโนโลยีที่จำเป็น สอดคล้องกับ Pathak and Bansal (2024) การมีผู้บริหารที่สนับสนุน และเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์ สอดคล้องกับ Hradecky Kennell et al (2022) การคำนึงถึงขนาดขององค์กร การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง และทรัพยากรที่มีอยู่ สอดคล้องกับ Alsheibani and Cheung (2018) วัฒนธรรมองค์กร ทักษะของพนักงาน และการสนับสนุนด้านการจัดการ ร่วมกันกำหนดประสิทธิภาพของการรวม AI ในกระบวนการสรรหาบุคลากร สอดคล้องกับ C. M. & Nguyen (2024) การสนับสนุนจากรัฐบาล การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง และทัศนคติและพฤติกรรมของพนักงาน มีอิทธิพลต่อความพร้อมขององค์กรในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ Haneen Felemban (2024) การมุ่งเน้นไปที่ทรัพยากรที่สำคัญสำหรับการใช้งาน AI ส่งผลให้ประสบความสำเร็จสอดคล้องกับ Weinert et

al (2022) และ ด้านประโยชน์ในการใช้งาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความพร้อมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กรอบการทำงานของ ครูผู้สอนที่เห็นถึงโอกาสในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ส่งผลต่อความพร้อมด้านปัญญาประดิษฐ์ สอดคล้องกับ Mishra (2024) ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความพร้อมในการนำ AI มาใช้ในองค์กร คือ ข้อได้เปรียบเชิงใช้งาน คือ องค์กรเห็นว่าปัญญาประดิษฐ์เพิ่มประสิทธิภาพและประโยชน์ให้กับกระบวนการการทำงาน ส่งผลให้เกิดความพร้อมที่จะนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้มากขึ้น สอดคล้องกับ Pathak and Bansal (2024) ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการนำ AI มาใช้ในองค์กรรวมถึงการรับรู้ถึงประโยชน์ที่เป็นไปได้ หรือ ความเข้าใจในประโยชน์ที่ AI จะนำมาให้กับองค์กร เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Hradecky et al (2022) และปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพร้อมสำหรับปัญญาประดิษฐ์ ได้แก่ ครูมีความพร้อมทางเทคโนโลยี เห็นประโยชน์ที่รับรู้ ความสะดวกในการใช้งาน และความสำคัญของความไว้วางใจและความโปร่งใสผลกระทบขององค์กรและสังคม สอดคล้องกับ Rane (2023)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ความสำเร็จในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในสถานศึกษาต้องอาศัยการบูรณาการทั้งปัจจัยด้านองค์กรและการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยี โดยการสนับสนุนขององค์กรเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก ซึ่งจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็ง ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับนวัตกรรม ขณะเดียวกัน การที่ครูตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์เป็นรากฐานสำคัญของแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง การบูรณาการทั้งสองปัจจัยอย่างสมดุลจะนำไปสู่ การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญกับการสร้างทักษะในการใช้ AI ผู้บริหารและครูเพื่อให้เข้าใจหลักการทำงานของ AI และนำไปใช้ในเกิดประสิทธิภาพ 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ด้าน AI ระหว่างครู และมีระบบการให้คำปรึกษาด้าน AI ในสถานศึกษา 1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจต่อประโยชน์ของการนำ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และการพัฒนาการเรียนการสอน 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1. ควรศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น .(พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: เทพนิรมิตรการพิมพ์.
- พระครูปลัดจรรย์พล สิริธโร. (2567). การใช้เทคโนโลยี AI ในการเรียนการสอนแบบปรับเหมาะ (Adaptive Learning), วารสารวิชาการจินตาสีห์, 2 (3), 208-218
- วรารพร นาคประทุม และ ดันตีสิต โปราณานนท์. (2564). ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีผลต่อความพร้อมในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการบริหารโครงการ, วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 18 (2), 1-25.
- วุฒิชัย ดานะ. (2566). จริยธรรมในยุคปัญญาประดิษฐ์: การเตรียมนักเรียนสำหรับอนาคต, วารสารวิชาการจินตาสีห์, 1 (3), 167-178.
- สุทัศน์ กำมณี, ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร และขวัญนรี กล้าปราบโจร. (2566). การพัฒนารูปแบบเพื่อเพิ่มทักษะด้านการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในการเพิ่มมูลค่าให้กับงานและความสามารถในการทำงานของแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี, Journal of Administrative and Management Innovation, 11 (1), 45-53.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568, <https://sesaopc.go.th>.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2566).ประเมินความพร้อมขององค์กรในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI). เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2568 จาก https://www.etda.or.th/th/Our-Service/AIGC/AI_Readiness.aspx.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2568). คู่มือการใช้ AI สำหรับครู นักเรียน และผู้ปกครองในประเทศไทย พ.ศ. 2568.
- สว่วงนภา ต่วนภูษา. (2567). ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการบริหารการศึกษายุคดิจิทัล, วารสารการบริหารการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 2 (3), 52-62.
- อัญชลี เผือกหอม, พงศพัฒน์ ตันตีสกุล และฉัตรชัย อังสุเชษฐานนท์. (2567). การเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการบริการของภาครัฐ, Journal of Spatial Development and Policy, 2 (1), 47-64.
- Alsheibani, Sulaiman; Messom, Chris; Cheung, Yen; and Alhosni, Mazoon.(2020). Artificial Intelligence Beyond the Hype: Exploring the Organisation Adoption Factors. *ACIS 2020 Proceedings*. 33. <https://aisel.aisnet.org/acis2020/33>

- Badiah N. M. Alnasib. (2023). Factors Affecting Faculty Member' Readiness to Integrate Artificial Intelligence into Their Teaching Practices: A Study from the Saudi Higher Education Context, *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 22 (8), 465-491.
- David Hradecky, James Kennell, Wenjie Cai and Rob Davidson. (2565). Organizational readiness to adopt artificial intelligence in the exhibition sector in Western Europe, *International Journal of Information Management*, Volume 65, 102497, ISSN 0268-4012.
- DIA. (2567). AI กับการศึกษา ตัวช่วยสุดอัจฉริยะ เพื่อมิติใหม่แห่งการเรียนรู้ที่ดีกว่า. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2567 จาก <https://www.dia.co.th/articles/ai-in-education>.
- Felemban, H., Sohail, M., & Ruikar, K. (2024). Exploring the Readiness of Organisations to Adopt Artificial Intelligence. *Buildings*.
- Handayani, E. S., Ramadhani, Q. A., Rozan, A. N. M., & Azmi, M. (2024). *The Use of Artificial Intelligence (AI) among International Class Program Students and Its Implication in Their Learning*, 9(1), 635.
- Issa, Helmi & Jabbouri, Rachid & Palmer, Mark. (2022). An artificial intelligence (AI)-readiness and adoption framework for AgriTech firms," *Technological Forecasting and Social Change*, Elsevier, vol. 182(C).
- Krejcie, R. & Morgan, D. (1970). Determining sample sizes for research activities." *Educational and Psychological Measurement*, 30: 607-610.
- Kelm, K., & Johann, M. (2024). Artificial intelligence in corporate communications: determinants of acceptance and transformative processes. *Corporate Communications: An International Journal*.
- Mishra, V. (2024). Five Dimensions of AI Readiness (AIR-5D) Framework- A Preparedness Assessment Tool for Healthcare Organizations. *Hospital Topics*, 1–8. <https://doi.org/10.1080/00185868.2024.2427641>
- Pathak, A., & Bansal, V. (2023). *Factors Influencing the Readiness for Artificial Intelligence Adoption in Indian Insurance Organizations* (pp. 43–55). Springer Science+Business Media.
- Raj, R. T., & Suryanarayana, N. R. (2025). Artificial Intelligence in Corporate Finance - Transforming Financial Strategies for Startups: A Systematic Review. *Asian Journal of Economics, Business and Accounting*, 25(1), 265–275. <https://doi.org/10.9734/ajeba/2025/v25i11648>

- Rane, N., Choudhary, S. P., & Rane, J. (2024). Acceptance of artificial intelligence: key factors, challenges, and implementation strategies. *Journal of Applied Artificial Intelligence*, 5(2), 50–70.
- Trí, C. M., & Nguyen, L. (2024). Factors affecting artificial intelligence (AI) adoption in the talent acquisition process: the case of Vietnam's medium-sized firms. *Journal of Asia Business Studies*.
- Weinert L, Müller J, Svensson L, Heinze O. (2022) Perspective of Information Technology Decision Makers on Factors Influencing Adoption and Implementation of Artificial Intelligence Technologies in 40 German Hospitals: Descriptive Analysis. *JMIR Med Infor*

สมรรถนะการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*
ADMINISTRATIVE COMPETENCIES OF SHCOOLS IN GROUP CEO WANG HIN 1
UNDER SISAKET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

มนลัดดา สีบุญเรือง¹, สุรางคณา มัณยานนท์² และ สมหมาย สร้อยนาคพงษ์³

Monladda Seeboonraung¹, Surangkana Manyanon² and Sommai Sroynakpong³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻³Ratchathani University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: M6551025@rtu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 151 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .90 - .95 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .67-.100 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามี (1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานตามเป้าหมายและมาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้อย่างดีที่สุด (2) ด้านการบริการที่ดี ผู้บริหารควรให้การช่วยเหลืองานแก่ผู้มาติดต่องาน ทั้งบุคลากรภายในและภายนอก (3) ด้านการพัฒนา ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ตลอดเวลา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเอง และบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น (4) ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรจัดให้มีการพูดคุยทำความเข้าใจก่อนที่จะแบ่งหน้าที่กันทำงานเพื่อจะได้แบ่งหน้าที่ตามความสามารถของบุคคล (5) ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผู้บริหารควรแก้ปัญหาและพัฒนางานรวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์กรหรืองานในภาพรวมได้ (6) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ผู้บริหารควรเปิดใจในการสื่อสาร ให้เกียรติผู้ฟังเสมอถ่ายทอดด้วยความจริงใจ (7) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

* Received 12 April 2025; Revised 19 April 2025; Accepted 25 April 2025

ผู้บริหารควรช่วยแก้ปัญหาที่เจอและให้คำแนะนำที่ดี (8) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน รักสถาบัน สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรได้ด้วยทัศนวิสัยของผู้บริหาร

ความสำคัญ : สมรรถนะการบริหารสถานศึกษา,สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา,กลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1

Abstract

This study aimed to achieve two main objectives: (1) to examine the administrative competencies of school administrators, and (2) to explore approaches for developing the administrative competencies of school administrators in schools within the CEO Wang Hin 1 network, under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 1. The target population consisted of 151 teachers in the CEO Wang Hin 1 network during the 2024 academic year. Participants were selected using purposive sampling. The research instrument was a questionnaire, which had a content validity index (CVI) ranging from 0.90 to 0.95. The item discrimination values ranged between 0.67 and 1.00, and the reliability coefficient was 0.95. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings provide insights into the current competency levels of educational administrators and propose practical strategies for their development.

The research findings were as follows 1) The administrative competency of school administrators In Group CEO Wang Hin 1 under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 was rated high. 2) The ways to develop the competency of school administrators were as follows: (1) Achievement:Administrators should focus on developing their work to achieve their goals with the organization's standards. (2) Good service: Administrators should help others. (3) Self of development: Administrators should collect knowledge and process it to develop themselves and teachers. (4) Teamwork: Administrators should divide work duties to reduce conflict. (5) Analysis and synthesis: Administrators should solve problems, develop work, and analyze the organization. (6) Communication and motivation: Administrators should have good communication. (7) Personnel potential development: Administrators should give advice and help solve

problems with teachers at school and can provide good advice. And (8) Vision: Administrators should have a clear vision and goals and inspire teachers with the vision of a great leader.

Keywords: Administrative Competencies, Administrative Competency of the School, Group CEO Wang Hin 1

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนและท้าทายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสถานศึกษาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู บุคลากร การบริหารทรัพยากร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องอาศัย “สมรรถนะ” ที่เหมาะสมและรอบด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สถานศึกษานับเป็นหน่วยขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแกนนำในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถจึงเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำควบคู่กันไป ผู้บริหารที่มีสมรรถนะความเป็นผู้นำสูงย่อมทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลงด้วยดีจากลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาผู้บริหารการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องมีความรู้ ผู้นำทางการศึกษา และมีความเป็นนักบริหารการศึกษา เพราะทั้งสองลักษณะมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจะพบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ยากต่อการแก้ไข บางปัญหาหาข้อความชัดเจนหรือไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหาร การบริหาร การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกลชัดเจน มีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ รู้จักการประสานงานเพื่อสนองความต้องการของชุมชนให้เป็นไปตามความคาดหวัง และสอดคล้องกับทรัพยากรด้วยการใช้พลังอำนาจและอิทธิพลอย่างยุติธรรม มีการประสานงานกับสถานศึกษานับเป็นหน่วยขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถจึงเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำควบคู่กันไป ผู้บริหารที่มีสมรรถนะความเป็นผู้นำสูงย่อมทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลงด้วยดี (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564)

สถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ภายใต้การสนับสนุนจากบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบโจทยสมรรถนะสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับสายผู้บังคับบัญชา สายผู้บริหารโดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก (Core Competencies) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional

Competencies) ซึ่งสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ประกอบด้วย 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) 2) การบริการที่ดี (Service Mind) 3) การพัฒนาตนเอง (Self-Development) 4) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competencies) ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สังเคราะห์ (Analytical and Thinking) 2) การสื่อสารและจูงใจ (Communication and Influencing) 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (Caring and Developing Others) และ 4) การมีวิสัยทัศน์ (Visioning) กล่าวได้ว่าสมรรถนะนั้นเป็นอาวุธสำคัญคู่กายที่มีอยู่ในตัวตนของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564)

จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการบริหารภายในสถานศึกษา ผู้บริหารเปรียบเสมือน “หัวเรือใหญ่” ที่ทำหน้าที่ควบคุมและกำกับทิศทางการดำเนินงานในทุกมิติของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีระบบ ราบรื่น และสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) 2564 กำหนดประกอบด้วย 8 สมรรถนะ คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 6) การสื่อสารและจูงใจ 7) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 8) การมีวิสัยทัศน์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาประชากรทั้งหมดได้แก่ ข้าราชการครูกลุ่มในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ปีการศึกษา 2567 ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น

19 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 151 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1 2567)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

21. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถาม สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต1 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1 โดยศึกษา 8 สมรรถนะ สมรรถนะละ 5 ข้อ จำนวน 40 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 8 สมรรถนะ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ 2) สร้างแบบสอบถาม 1 ฉบับ มี 3 ตอน โดยข้อความในแบบสอบถามได้มาจากขอบเขตเนื้อหาที่ทำการศึกษา 3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างคำถามการใช้ภาษาเพื่อให้ได้ข้อความที่ครอบคลุมตรงตามขอบข่ายเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์แล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมความครอบคลุม และให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน 5) แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ นำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของ (ผ่องศรี วาณิชสุวงศ์, 2546) โดยกำหนดคะแนนไว้ 6) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่านมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถาม 7) นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลอง (Try out) จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และ 8) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 บันทึกเสนอขอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอวังหิน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 เมื่อได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต1 และผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เก็บข้อมูลได้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน 2567

3.3 ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยแจกแบบสอบถามแต่ละโรงเรียนด้วยตนเองและเก็บข้อมูลคืนด้วยตนเอง

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage)

4.2 สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 6) การสื่อสารและจูงใจ 7) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 8) การมีวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวชี้วัดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามระดับเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด

4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต1

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 6) การสื่อสารและจูงใจ 7) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 8) การมีวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ดังตารางที่ 1

ตารางที่1 ผลการศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน	μ	σ	ระดับ การดำเนินงาน	อันดับที่
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.10	.419	มาก	1
2. การบริการที่ดี	3.78	.016	มาก	8
3. การพัฒนาตนเอง	3.80	.083	มาก	7
4. การทำงานเป็นทีม	3.81	.044	มาก	6
5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.08	.089	มาก	2
6. การสื่อสารและการจูงใจ	3.84	.022	มาก	4
7. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	3.85	.041	มาก	3
8. การมีวิสัยทัศน์	3.83	.053	มาก	5
รวม	3.88	.130	มาก	

จากตารางที่1 พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.88$, $\sigma=.130$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\mu =4.10$, $S.D.=.419$) รองลงมา คือด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($\mu =4.08$, $\sigma=.089$) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\mu =3.85$, $\sigma=.041$) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($\mu=3.84$, $\sigma=.022$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\mu=3.83$, $\sigma=.053$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\mu=3.81$, $\sigma=.044$) ด้านการพัฒนาตนเอง ($\mu=3.80$, $\sigma =.083$) ด้านการบริการที่ดี ($\mu=3.78$, $\sigma =.419$)

2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

2.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความมุ่งมั่นในผลสัมฤทธิ์จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมให้กับองค์กร โดยผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและมาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ด้านการบริการที่ดี ถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ ผู้บริหารที่มีจิตบริการจะสามารถสร้างความประทับใจ ความไว้วางใจ และความพึงพอใจแก่ผู้มาติดต่อ ตลอดจนการดูแลครูและบุคลากรภายในองค์กรอย่างทั่วถึง โดยควรใส่ใจใน

รายละเอียดของแต่ละบุคคล รับฟังด้วยความตั้งใจ และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ

2.3 ด้านการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ หนึ่งในคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหาร คือ การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับอย่างจริงใจและสม่ำเสมอ เพื่อสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมและความเข้าใจร่วมกันภายในองค์กร

2.4 ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมของการทำงานร่วมกันภายในโรงเรียน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เผชิญกับปัญหา ควรส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือกันในการวิเคราะห์ปัญหา ช่วยเหลือกัน และหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบ

2.5 ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ในระดับสูง เพื่อให้สามารถจัดการงานภายในองค์กรได้อย่างมีระบบและประสิทธิภาพ การวิเคราะห์อย่างรอบด้านจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กร เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน

2.6 ด้านการสื่อสารและแรงจูงใจ ผู้บริหารที่มีทักษะด้านนี้อย่างรอบด้านจะสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันภายในองค์กร ส่งเสริมความร่วมมือ และขับเคลื่อนบุคลากรให้ปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้บริหารควรมีความสามารถในการให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อพบอุปสรรคในการปฏิบัติงาน คำแนะนำที่ชัดเจน ตรงประเด็น และเป็นประโยชน์ จะช่วยให้บุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีคุณภาพและมั่นใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น

2.8 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล มองเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และเตรียมความพร้อมในการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านบุคลากร ระบบการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในโลกยุคใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติงานมากคือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ รองลงมาคือ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสื่อสารและการจูงใจ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม การพัฒนาตนเอง และการบริการที่ดี โดยอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ1ข้อ คือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ จตุรภัทร ประทุม (2559) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริการที่ดี โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ1ข้อ คือผู้บริหารจัดให้มีการบริการสถานที่วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนครู ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน (2563) ได้วิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาตนเอง โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ1ข้อ คือผู้บริหารมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยการเข้าประชุมทางวิชาการ อบรม สัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ นิชาภา ปรีทอง และ สุทธิพร บุญส่ง (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับการนำองค์กรของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะผู้บริหารของสถานศึกษาขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ1ข้อ คือผู้บริหารเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับปาริฉัตร ช่อชิต (2559) ได้วิจัยเรื่องสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.5 ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ 1 ข้อ คือผู้บริหารกำหนดความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการในความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติชัย เทียนไข (2563) ได้วิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ลพบุรี พบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามสมรรถนะของผู้บริหาร พบว่า ผู้ปกครองที่ เข้ามาติดต่อราชการมีความต้องการแตกต่างกัน รองลงมาคือผู้บริหารบางส่วนวางตัวไม่เป็นกลาง

1.6 ด้านการสื่อสารและการจูงใจ โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ 1 ข้อคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการพูดและเขียนในโอกาสต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธนิยา ราชวงษ์ และอำนาจ ทองโปร่ง (2565) ได้วิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า 1) ครูมีการรับรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ (New Normal) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ (New Normal) ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่าครูที่มีระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.7 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ 1 ข้อ คือผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำผลการอบรมศึกษาดูงานมาเผยแพร่แก่เพื่อนครูในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พิชามญช์ ลาวชัย (2562) ได้วิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.8 ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ 1 ข้อ คือผู้บริหารยอมรับแนวคิด วิธีการใหม่ๆ เพื่อการพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับ มุทิตา ไหลหรั่ง (2557) ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะด้านการบริหารการ

จัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร กรณีศึกษาโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะสูงในการ บริหารการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครบทั้ง 6 ด้าน ผู้บริหารมีสมรรถนะด้านการ บริหารการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สรุปเป็นราย ด้านดังนี้

2.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรสถานศึกษาควรมีความมุ่งมั่นพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มุ่งมั่น ผลสัมฤทธิ์ให้มีคุณภาพ มีความถูกต้อง โดยยึดหลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เพื่อจัดการศึกษาของ สถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของพัทธนันท์ โมครัตน์ (2558) ได้ศึกษาแนว ทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 ผลการวิจัยสมรรถนะหลักของผู้บริหารด้านการ มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการบริการที่ดี มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรสถานศึกษาควรจัดให้มีการบริการสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แหล่ง เรียนรู้ให้แก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ นลพรรณ ศรี สุข (2558) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริการ ที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการพัฒนาตนเอง มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานควรศึกษาควรมีการรวบรวมและประมวลความรู้ในการพัฒนา ตนเองและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ประสิทธิ์ ชุมศรี (2555) ได้ศึกษาการประเมิน สมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการทำงานเป็นทีม มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานควรศึกษาควรแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจนเพื่อลดความ ขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ทรงวุฒิ ทาระสา (2549) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต5 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำงาน เป็นทีม โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นเป็นระดับเห็นมาก

2.5 ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดความเหมาะสมของแผนงาน และโครงการในความรับผิดชอบ มีการวางระบบกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ประสิทธิ์ ชุมศรี (2555) ได้ศึกษาการประเมินสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ประเภทสมรรถนะประจำสายงาน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก

2.6 ด้านการสื่อสารและการจูงใจ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการสื่อสารอธิบายกับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ นลพรรณ ศรีสุข (2558) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสื่อสารและการจูงใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.7 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือแก้ปัญหาแก่เพื่อนร่วมงานและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อนุชา เพ็งสุวรรณ (2549) ได้ศึกษา ความต้องการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนา สมรรถนะของข้าราชการพลเรือน พบว่าระดับความต้องการฝึกอบรมขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านอายุ วุฒิการศึกษา อายุราชการและตำแหน่ง

2.8 ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ธัญญธรณ์ ศรีเสาวลักษณ์ (2555) ที่สรุปไว้ว่า วิสัยทัศน์ ช่วยให้ผู้บริหาร และผู้นำสามารถคาดคะเนและใช้ประโยชน์ของการคาดคะเนได้ดีกว่าผู้อื่นเพราะการมองเห็นอนาคตที่ชัดเจน จะทำให้สามารถเตรียมการแก้ปัญหาและ เตรียมดำเนินการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสมรรถนะการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้ 1) สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ 1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานตามเป้าหมายและมาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้อย่างดีที่สุด 2) ด้านการบริการที่ดี ผู้บริหารควรให้การช่วยเหลืองานแก่ผู้มาติดต่องาน ทั้งบุคลากรภายในและภายนอก 3) ด้านการพัฒนา ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ตลอดเวลา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองและบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น 4) ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรจัดให้มีการพูดคุยทำความเข้าใจก่อนที่จะแบ่งหน้าที่กันทำงานเพื่อจะได้แบ่งหน้าที่ตามความสามารถของบุคคล 5) ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผู้บริหารควรแก้ปัญหาและพัฒนางานรวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์หรืองานในภาพรวมได้ 6) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ผู้บริหารควรเปิดใจในการสื่อสาร ให้เกียรติผู้ฟังเสมอถ่ายทอดด้วยความจริงใจ 7) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้บริหารควรช่วยแก้ปัญหาที่เจอและให้คำแนะนำที่ดี 8) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน รักสถาบัน สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรได้ด้วยทัศนวิสัยของผู้นำที่ดี **ข้อเสนอแนะจากการวิจัย** มีดังนี้ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด โดยการจัดอบรมอย่างเข้มและจัดสัมมนาหลักสูตรสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เพื่อพัฒนาข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป และ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษารูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และ 2) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย CEO วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย เทียนไข. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ลพบุรี. วารสารพัฒนาทักษะทางวิชาการอย่างยั่งยืน, 2(2), 49-60.

- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ, 11(2), 212-224.
- ณิชาภา ปรีทอง และสุทธิพร บุญส่ง. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับการ นำองค์กรของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(3), 36-46.
- ทรงวุฒิ ทาระสา. (2549). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต5, วารสารมณีเชษฐาราม วัด จอมมณี, 7(4), 245-263.
- ธัญญธรณ์ ศรีเสาวลักษณ์ (2555).สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1, วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 7(1), 89-102.
- ประสิทธิ์ ชุมศรี (2555). การประเมินสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 8(2), 328-341.
- ปาริฉัตร ช่อชิต. (2559). สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์. (2546). การบริหารการศึกษาในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชามญช์ ลาวชัย. (2562). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัทธนันท์ โมครัตน์. (2558). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต27. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 11(2), 121-132.
- พชนียา ราชวงษ์ และอำนวย ทอง โปรง. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ปกติใหม่ (New Normal) ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระบุรี เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(6), 47-65.
- มุกิตา ไหลหรั่ง. (2557). สมรรถนะด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของ ผู้บริหารกรณศึกษาโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. วารสารจรอุบลปริทรรศน์มหาวิทยาลัยราชธานี, 7(3), 583-593.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). กฎหมายและหนังสือเวียนของ ก.ค.ศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 .(2567). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2567 - 2570) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก <http://news.sisaketedu1.go.th>.
- อนุชา เพ็งสุวรรณ (2549) ได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนา สมรรถนะของข้าราชการพลเรือน, วารสารการจัดการยุคใหม่ มหาวิทยาลัยชินวัตร, 1(2), 39-59.

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธี
การสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน*

THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING SKILLS IN GRADE 8
STUDENTS USING HMONG FOLK TALE EXERCISES AND
METACOGNITIVE READING STRATEGIES

ศราวุฒิ พรหมชมพู¹ และ อ้อมธจิต แป้นศรี²

Sarawut Promchomphu¹ and Omthajit Pansri²

¹⁻²มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: toeysarawutttoey@Gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 5 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 35 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้ง 3) แบบทดสอบ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

* Received 12 April 2025; Revised 21 April 2025; Accepted 25 April 2025

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิเคราะห์, แบบฝึกทักษะ, เมตาคอกนิชัน

Abstract

This research aimed to: 1) compare the analytical reading ability of Mathayom Suksa 2 (Grade 8) students before and after learning through the use of Hmong folktale-based skill exercises integrated with metacognitive reading strategies; 2) compare the students' post-learning analytical reading ability against the 75 percent criterion; and 3) investigate the students' satisfaction with the learning management. The sample group included 35 students from Class 2/1 at Ruam Thai Pattana 5 School, selected through simple random sampling using the classroom as the sampling unit. The research instruments included: 1) a learning management plan, 2) Hmong folktale-based skill exercises, 3) an analytical reading ability test, and 4) a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that: 1) the students' post-learning analytical reading scores were significantly higher than their pre-learning scores at the .05 level; 2) the students' post-learning scores were significantly higher than the 75 percent criterion at the .05 level; and 3) the students' overall satisfaction with the learning management was at a high level.

Keywords: Analytical Reading, Exercises, Metacognitive

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการค้นหาและสร้างองค์ความรู้ สร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้อ่านมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยกำหนดการประเมินสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะสมรรถนะในข้อที่ 2 คือ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

การอ่านเชิงวิเคราะห์มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารในด้านต่าง ๆ โดยผู้อ่านจะต้องอ่านอย่าง

พิจารณาแล้วใช้ความคิดในการไตร่ตรอง แยกแยะ จับใจความสำคัญ สรุปเรื่องราวในสิ่งที่อ่าน ดังนั้นในการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อน เพราะการคิดมีความสำคัญทั้งต่อการอ่านและการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ดังที่ (เจนจิรา ยลพล, 2565) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านอย่างรอบคอบโดยใช้วิจารณ์ญาณในการประเมินสิ่งที่อ่านเพื่อแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่อ่านว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายและความสำคัญอย่างไร เหตุการณ์นั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร สามารถสรุปความและเข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละใจความได้จนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก แต่ในทางปฏิบัติพบว่านักเรียนยังคงมีปัญหาในเรื่องการอ่าน จะเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) รายวิชาภาษาไทย มาตรฐาน ท 1.1 การอ่าน ระดับโรงเรียนและระดับประเทศ ของนักเรียนโรงเรียนรวมไทยพัฒนา 5 จำนวน 3 ปีการศึกษา มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ และต่ำกว่าค่าเป้าหมายของโรงเรียนกำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ซึ่งเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาต่อไป ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งมีนักการศึกษาได้นำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เช่น (สมเจตน์ พันธุ์พรหม, 2560) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชันและการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรากฏว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมากที่สุด (รัศมี แสนดี, 2561) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียน

โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 (ภาขินี เต็มรัตน์ และกษมา สุรสิทธิ์, 2563) ได้พัฒนาทักษะ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้นันทนพินบ้านจังหวัดสงขลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดการเรียนรู้นันทนพินบ้านจังหวัดสงขลา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน และนันทนพินบ้านมั่งมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะเพื่อใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยพิจารณาคัดเลือกนันทนพินบ้านมั่งที่มีลักษณะเนื้อหาเหมาะสมแก่การนำมาสอนอ่านและสอดแทรกข้อคิดให้กับนักเรียน นอกจากการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนด้วยเทคนิคการสอนที่น่าสนใจแล้ว การจัดการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของนักเรียนยังช่วยให้

นักเรียนเข้าใจความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ทำให้เกิดความรัก และความภาคภูมิใจ ในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์และสืบทอดนิทานพื้นบ้านอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้ง ร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน มีความสามารถทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้ง ร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน มีความสามารถทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้ง ร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชันอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนพพระรวมไทยวาเลย์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านพพระ จำนวน 67 คน โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 1 จำนวน 64 คน โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 2 จำนวน 57 คน โรงเรียนรวมไทยพัฒนาพัฒนา 5 จำนวน 65 คน โรงเรียนโรงเรียนบ้านยะพอ จำนวน 52 คน โรงเรียนบ้านวาเลย์ จำนวน 50 คน โรงเรียนบ้านห้วยน้ำหนัก จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 415 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 5 อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2567 จำนวน 35 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มจำนวน 2 ห้อง

2. เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ มี 4 ชนิด ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน 2) แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่ง 3) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลการเรียน

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.3 ดำเนินการทดลอง โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ ด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โดยแบบฝึกทักษะนิทานมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 12 คาบ รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน

3.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.5 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน โดยตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองวิจัยไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและสรุปผลการทดลองต่อไป

4. วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้แบบฝึกทักษะนิทานมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน โดยนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที (t-test dependent) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

4.2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ใช้แบบฝึกทักษะนิทานมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน โดยนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที (t-test) แบบการทดสอบค่าของประชากรกลุ่มเดียว (t - test one sample)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายเป็นรายข้อจำนวน 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถการเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ปรากฏผล ดังตารางที่ 1

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	30	18.11	1.85	6.29	1.72	21.56	.000
หลังเรียน	35	30	24.40	2.54			*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน นักเรียนมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ =18.11, S.D. = 2.54) และคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ =24.40, S.D. =1.85) ซึ่งสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การวิเคราะห์ผลการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยการทดสอบค่าที (t-test One-Sample) ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

คะแนน	n	คะแนน เต็ม	คะแนน เกณฑ์ร้อยละ 75	$\bar{x}$	S.D.	% of Mean	t	Sig.
หลังเรียน	35	30	22.50	24.40	1.85	81.33	78.02*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 24.40 คิดเป็นร้อยละ 81.33 และ S.D. = 1.85 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 กับคะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การวิเคราะห์ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีต่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังตารางที่ 3

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้				
1.1	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง ไม่สับสน	4.40	0.69	มาก
1.2	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้	4.51	0.51	มากที่สุด
1.3	ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในขั้นตอนต่าง ๆ	4.11	0.40	มาก
1.4	ส่งเสริมให้นักเรียนได้ตั้งคำถามและตอบคำถามในสิ่งที่ต้องการรู้	4.80	0.47	มากที่สุด
1.5	แบบฝึกทักษะมีคำแนะนำสำหรับครู สำหรับนักเรียนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.11	0.40	มาก
1.6	แบบฝึกทักษะมีการแนะนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.63	0.65	มากที่สุด

1.7	เนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.37	0.88	มาก
1.8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลา	4.51	0.74	มากที่สุด
1.9	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี	4.51	0.66	มากที่สุด
1.10	กิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.60	0.65	มากที่สุด
รวม		3.94	0.59	มาก
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
2.1	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน	4.66	0.64	มากที่สุด
2.2	ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน	4.46	0.78	มาก
2.3	ครูคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง	4.51	0.70	มากที่สุด
2.4	นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน	4.74	0.51	มากที่สุด
รวม		4.59	0.66	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
3.1	นักเรียนได้รับความรู้และมีความเข้าใจจากเรื่องที่ศึกษา	4.69	0.58	มากที่สุด
3.2	นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดและความสามารถในการสื่อสาร	4.71	0.62	มากที่สุด
3.3	นักเรียนได้พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์	4.06	0.54	มาก
3.4	นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน	3.91	0.51	มาก
3.5	นักเรียนนำความรู้จากการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.03	0.45	มาก
3.6	การเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนเรื่องที่ศึกษาและมีความรู้เพิ่มมากขึ้น	3.94	0.59	มาก
รวม		4.22	0.55	มาก
รวมทั้ง 3 ด้าน		4.42	0.61	มาก

จากตารางที่ พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมาร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.61) หากพิจารณารายด้านการจัดการเรียนรู้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.61) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.66) และด้านประโยชน์ที่ได้รับมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี คือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ตั้งคำถามและตอบคำถามในสิ่งที่ต้องการรู้ ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.35) สำหรับข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.51)

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมาร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน พบว่า ผลการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่าใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมาร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ดีขึ้น จึงส่งผลให้ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ ทำให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลาเกิดความรู้ที่คง ประกอบการนำนิทานพื้นบ้านมาอ่านทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความสนุกสนาน ช่วยสร้างจินตนาการ และให้ข้อคิดคติเตือนใจ ตลอดจนการสะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าม้ง และนำมาประกอบการกับจัดการเรียนรู้กลวิธีเมตาคอกนิชัน ทำให้นักเรียนสามารถวางแผนกำกับ ตรวจสอบและประเมินความคิดของตนเองส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตมี แสนดี (2561) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และยังสอดคล้องกับ สมเจตน์ พันธุ์พรม (2560) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชันและการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตา

คอกนิชัน และการเสริมต่อการเรียนรู้ หลังเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 24.50 คิดเป็นร้อยละ 81.33 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 กับคะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้วิจัยนำนิทานพื้นบ้านม้ง ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่นักเรียนมีความสนใจ เพราะเป็นนิทานที่มีความสนุกสนาน และสอดแทรกวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อของชนเผ่าม้ง มาเป็นบทอ่านในแบบฝึกทักษะ ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน ถึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน นักเรียนสามารถตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่านได้ด้วยตนเอง และระหว่างการอ่านจะมีคำถามที่คอยกระตุ้นความเข้าใจให้นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิงฟ้า ทองทรง (2566) ได้พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด พบว่า คะแนนหลังการทดสอบของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.33 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กับคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ จินตนา มั่นคง (2560) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 62 กล่าวได้ว่า คะแนนหลังการทดสอบของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.67 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กับคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านม้งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้นำนิทานพื้นบ้านม้ง ที่มีความสนุกสนาน สอดแทรกข้อคิด ค่านิยม ความเชื่อของชนเผ่าม้ง ทำให้นักเรียนไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายจากการอ่าน รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอน นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถวางแผน กำกับ ควบคุม และประเมินตนเองในการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีอิสระ ส่งผลให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ สุวรรณศรี (2562) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง หลวงพ่อ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง หลวงพ่อ กับณรร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหมืองแร่วิทยาคม พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด กานต์ทิมา โพธิ์งาม (2564) ได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน เพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชัน เพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันอยู่ในระดับมาก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน พบว่า 1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน นักเรียนมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=18.11$, S.D. = 2.54) และคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=24.40$, S.D. = 1.85) ซึ่งสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}=24.40$, S.D. = 1.85) คิดเป็นร้อยละ 81.33 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.42$, S.D. = 0.61) มี ข้อเสนอแนะทั่วไป 1) ครูผู้สอนควรศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน ให้เข้าใจ และ 2) ครูผู้สอนควรคัดเลือกเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านที่ใช้เป็นบทอ่านให้เหมาะกับช่วงวัย มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นบ้านมั่ง ร่วมกับกลวิธีการสอนแบบเมตาคอกนิชัน มาทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่น และ 2) ควรนำนิทานพื้นบ้านมั่งร่วมกับกลวิธีการสอนแบบเมตาคอกนิชัน ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น เช่น การอ่านจับใจความ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ทิมา โพธิ์งาม. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. จังหวัดศรีสะเกษ : โรงเรียนราศีไศล.
- จินตนา มั่นคง. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจนจิรา ยลพล. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบหมวกหกใบ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาชีณี เต็มรัตน์ และกษมา สุรสิทธิ์ (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ฐานพื้นที่บ้านจังหวัดสงขลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11(น.406-407). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- รัศมี แสนดี. (2561). พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. โรงเรียนบ้านสุขสำราญ จังหวัดอุบลราชธานี.
- สมเจตน์ พันธุ์พรม (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน และการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ เพิ่มเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อมรรัตน์ สุวรรณศรี (2562). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้พื้นที่บ้านอีสาน เรื่อง หลวงพ่อ กับเถรน้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. เลย : โรงเรียนเหมืองแบ่งวิทยาคม.
- อิงฟ้า ทองทรง. (2566). การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD*

THE STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT AND SATISFACTION ON READING AND WRITING OF GRADE 4 STUDENTS THROUGH COOPERATIVE LEARNING WITH STAD TECHNIQUE.

เบญจมาภรณ์ ขมโคกกรวด¹และ คงศักดิ์ สังขมานนท์²

Benjamaporn Khomkhokkrud¹ and Khongsak Sangkhamanon²

¹⁻²วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻² Nakhon Ratchasima College, Thailand.

Corresponding Author E-mail: 630402320038@nmc.ac.th, e-mail: khongsaksang@nmc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน เรื่องการอ่านและการเขียน 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียน รูปแบบการวิจัยที่ใช้คือการวิจัยเชิงทดลอง ตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนวานิชวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวนนักเรียน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย 1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและการเขียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการอ่านและการเขียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

* Received 26 February 2025; Revised 22 April 2025; Accepted 25 April 2025

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การอ่านและการเขียน, การจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) Study the effectiveness of learning management by using cooperative learning technique STAD on reading and writing, 2) Compare the academic achievement after and before learning in reading and writing, and 3) Study to the level of satisfaction towards learning management by using cooperative learning technique STAD on reading and writing. The research design was experimental research. The sample was 25 students in grade 4/3, Wanit Wittaya School, second semester, academic year 2021. The research instruments included 1) Basic Thai language lesson plan, 2) Achievement test, and 3) Student satisfaction questionnaire towards cooperative learning technique. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, percentage, and t-test.

The research results concluded that 1) The results of the study of the efficiency of learning management by using the STAD collaborative learning technique on reading and writing of grade 4 students before and after learning by using the STAD collaborative learning technique. 2) The learning achievement in reading and writing by using the STAD collaborative learning technique after learning was higher than before learning, higher than the 75 percent criterion. And 3) The Satisfaction with reading and writing by STAD Cooperative learning technique was at the highest level.

Keywords: Academic achievement, Reading and Writing, Cooperative Learning STAD technique

บทนำ

ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็นในการสื่อสารของมนุษย์การสื่อสารของมนุษย์ ใช้ทักษะที่สำคัญหลายทักษะ เช่น ฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งการสอนภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องฝึกทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน ได้แก่ การอ่านและการฟัง คือทักษะ การถ่ายทอดออกไป การพูดและการเขียน ในด้านการเขียนถือเป็นทักษะที่ย่างยากซับซ้อนและเป็นทักษะถ่ายทอดที่สำคัญต่อการสื่อสารอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ดุสิตา แดงประเสริฐ, 2549) ให้ความเห็นว่า เด็กไทยทุกคนควรเรียนรู้และใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องทุกโอกาสซึ่งการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิด

ความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการอ่าน และการฟังเป็นทักษะของการรับรู้ เรื่องราว ความรู้ ประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการ แสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสาร ให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างพินิจพิเคราะห์ สามารถนำความรู้ ความคิด มาเลือกใช้ เรียบเรียงคำมาใช้ตามหลักภาษาได้ถูกต้องตรงตามความหมาย กาลเทศะและใช้ภาษาได้ อย่าง มีประสิทธิภาพหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดให้มีการเรียนรู้ภาษาไทย โดยได้กำหนดสาระทั้ง 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การ เขียน การฟัง การดูและการพูดหลักการใช้ภาษาไทยและวรรณคดีและวรรณกรรมโดยมุ่งให้ ผู้เรียนมีทักษะในการฟังพูดอ่านเขียน ให้มีความสัมพันธ์กันตามธรรมชาติภาษาไทยซึ่งเป็น ทักษะทางภาษาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะท่ามกลางสังคมยุคข้อมูลข่าวสารในยุค ปัจจุบัน บุคคลมีความจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น ทักษะการเขียนจึงมีความจำเป็นและ สำคัญ เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจของตนเองออกมาเป็น ลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตของคนใน ยุค ปัจจุบัน ยิ่งกว่าทุกสมัยที่ผ่านมา เพราะขณะนี้วิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ เปลี่ยนแปลง เจริญก้าวหน้ามากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญ ในธุรกิจการงานเพิ่ม มากขึ้น จนสภาพของสังคมกลายเป็นสังคมข่าวสาร (Information society) รวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันจะต้องอาศัยการอ่าน จึงสามารถเข้าใจและสื่อ ความหมายกันได้ถูกต้อง แม้จะมีการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร แต่ก็ไม่สามารถ ทดแทนการอ่านได้ ตรงกันข้ามคนยุคนี้จะต้อง อ่านเพิ่มขึ้นเสียอีก ฉะนั้นคนเราจำเป็นต้องมี ทักษะในการอ่านด้วย (วรรณิ โสมประยูร, 2553) เพราะการอ่านจะช่วยส่งเสริมให้คนแสวงหา ข้อมูลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาสติปัญญาอย่าง ต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นของ นักวิชาการหลายท่านที่มีต่อความสำคัญของการอ่าน ดังที่ (จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทอง ใบ, 2556) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมี ความสำคัญ เพราะช่วยให้ผู้อ่าน เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ส่งเสริมให้ผู้อ่านมี พัฒนาการในความรู้และความคิด มองโลกที่กว้างไกล เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม สอดคล้องกับ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2551) ให้ความเห็นว่า การอ่านมีความสำคัญเพราะ จะช่วยสร้างความคิดให้เกิดกับผู้อ่าน ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับผู้อ่าน ทำให้เกิดทักษะการสรุป ข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ช่วยให้ ผู้อ่านเข้าใจสารแต่ละประเภทที่มีรูปแบบของการนำเสนอที่แตกต่างกัน การอ่านสารหลาย ประเภทย่อมเห็นข้อที่แตกต่างกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาในการอ่านให้สูงขึ้น

นอกจากทักษะการอ่านมีความสำคัญแล้วการเขียนนั้นก็เป็นทักษะพื้นฐานอีกทักษะ หนึ่งที่มีความสำคัญ นับว่าเป็นการสื่อสารที่มี วิธีการซับซ้อนกว่าสารอื่น ๆ กล่าวคือ การที่ ผู้เขียนจะเขียนได้นั้นจะต้องสามารถฟัง พูดและอ่านได้ดี ก่อนจึงจะช่วยให้เกิดความสามารถ

ทางการเขียน ซึ่งทักษะการเขียนจัดว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญ เพราะว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งของการสื่อสารที่เกิดความคงทน สามารถสื่อสารจากอดีตมาถึงปัจจุบันได้ ดังที่ (จิรวรรณ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2555) ให้ความเห็นว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม เป็นเครื่องถ่ายทอดมรดกทาง สติปัญญาของมนุษย์ และเป็นเครื่องวัดความเจริญทางด้านอารยธรรมทางภาษาของมนุษย์ มนุษย์จาก รุ่นหนึ่งการที่ จะถ่ายทอดวัฒนธรรมแนวความคิดของตนไปสู่ คนอีกรุ่นหนึ่งได้นั้น จะต้องอาศัย การเขียน เพราะการเขียนมี ความคงทน และใช้เป็นหลักฐานได้ ดี อีกทั้งภาษาเขียนยังจัดได้ ว่า เป็นเอกลักษณ์ ของชาติ ที่ บ่งบอกถึง ความมี วัฒนธรรมและอารยธรรมของชาติ นั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเขียน และไม่สามารถถ่ายทอดความรู้หรือความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาเขียนให้ชัดเจนได้ ที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียนเขียนสะกดคำผิดกันมาก แม้ว่าหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดจุดประสงค์และให้ความสำคัญกับทักษะการเขียนเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ แต่ในทางปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาไทย ครูยังฝึกทักษะการเขียนไม่เพียงพอจึงเป็นปัญหาอย่างมากสำหรับผู้เรียน เพราะหากผู้เรียนขาดความแม่นยำในการเขียน จะเป็นอุปสรรคต่อการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเขียนได้ช้าและขาดความมั่นใจในการเขียน ทำให้การสื่อสารไม่สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย จากความสำคัญของการอ่านและการเขียนดังที่กล่าวมาข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการอ่าน และการเขียนอันจะช่วยเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการเรียนระดับสูงขึ้นไป จึงกำหนดนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ โดยมีมาตรการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถอ่านออกเขียนได้ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ถ้าหากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมแล้วก็จะพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งการแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนของนักเรียนสามารถแก้ได้หลายวิธี เช่นการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถาม การจัดการเรียนรู้แบบค้นพบ การจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือก็เป็นวิธีการแก้ปัญหาการสอนหลักภาษาไทยอีกทางหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ให้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตรงตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหลายประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด และความสามารถในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายเทคนิค เช่น เทคนิค TGT เทคนิค Jigsaw เทคนิค CIRC เทคนิค TAI แต่เทคนิคที่ผู้วิจัยสนใจนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้แก่ เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) คือ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่ม โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ซึ่งประกอบด้วย

นักเรียนที่เรียนเก่ง 1 คน นักเรียนที่เรียนปานกลาง 2-3 คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน 1 คน เทคนิค STAD มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ โอกาสความสำเร็จที่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผลจากความรับผิดชอบรายบุคคลที่จะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ และรางวัลของกลุ่มที่จะได้รับเมื่อทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ เทคนิค STAD เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมให้เกิดสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียน เป็นการเน้นการดูแลช่วยเหลือกันในกลุ่ม (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552) ซึ่งเทคนิคดังกล่าวได้รับการยอมรับจากครูผู้สอนด้วยการนำไปใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีจุดเด่นคือการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีเงื่อนไขคือรางวัลที่กลุ่มของตนเองจะได้รับ นำไปสู่การร่วมมือร่วมใจกันก่อให้เกิดความสามัคคีและความรับผิดชอบร่วมกันอีกทั้งยัง มีการใช้แบบฝึกเพื่อช่วยในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ซึ่งประสบความสำเร็จเพราะแบบฝึกจะช่วยเสริมทักษะให้นักเรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ชนิดของประโยค เป็นการช่วยตรวจสอบความรู้ความสามารถในการเรียนและอีกทั้งยังเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจในบทเรียนของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้จึงสนใจนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มาใช้เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจเรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียน และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับครูผู้สอนต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75
3. ศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐาน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวานิชวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4 ห้อง รวมนักเรียนทั้งสิ้น 121 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนวานิชวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวนนักเรียน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย เพื่อใช้ประกอบการศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD จำนวน 4 แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและการเขียน วิชาภาษาไทยที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 ชุด รวม 16 ข้อ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย เพื่อใช้ประกอบการศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน ที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD จำนวน 4 แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนประกอบด้วย 1) ชื่นนำเสนอเนื้อหาใหม่ 2) การทำงานเป็นกลุ่ม 3) การทดสอบย่อย 4) คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน และ 5) การรับรองผลงานของกลุ่ม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผลการพิจารณาพบว่า มีความเหมาะสมมาก จำนวน 4 แผน และมีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 2 แผน

2.3 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียน

ผู้วิจัยได้สร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและการเขียน จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์ค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.20–0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ข้อสอบจำนวน 30 ข้อที่คัดเลือกไว้ใช้จริง มีผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่ามีค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และผลจากการทดลองใช้ข้อสอบ (try out) ค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33 - 0.83

2.4 การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ด้านละ 4 ข้อ

ผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพบว่ามีค่าความสอดคล้องของประเด็นการประเมินกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (IOC) ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลวิจัยโดยวิธีการวิจัยเชิงทดลอง ระยะเวลาในการดำเนินการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ดังนี้

3.1 ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียน เกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียน แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งเก็บข้อมูลไว้

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำการสอนแผนละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

3.4 ทดสอบหลังเรียน (Posttest) หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน เก็บคะแนนผลรวมของแบบทดสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3.5 นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียน

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียน แสดงผลวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p-value
ก่อนเรียน	25	12.88	2.44	18.01	23	0.00*
หลังเรียน	25	24.32	1.75			

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากผลการทดลองพบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.88 และหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีคะแนนเฉลี่ย 24.32 และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) พบว่า ค่า t ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 18.01

สรุปได้ว่า การอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ 75	t	df	p-value
หลังเรียน	25	24.32	1.75	81.07	5.02	23	0.00*

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน เรื่อง การอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 จากผลการทดลองพบว่า หลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีคะแนนเฉลี่ย 24.32 คิดเป็นร้อยละ 81.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเมื่อวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test one sample) ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 5.02

สรุปได้ว่า หลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียน

ข้อ	รายการสอบถาม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบชัดเจน	4.90	0.30	มากที่สุด
2	ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือให้นักเรียนทราบ	4.40	0.66	มาก
3	ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยคละความสามารถอย่างเหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
4	กิจกรรมการฝึกทักษะการอ่านจับใจความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.50	0.74	มาก
5	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.55	0.67	มากที่สุด
6	มีสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้คิด	4.60	0.66	มากที่สุด
7	เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก	4.80	0.40	มากที่สุด
8	การจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.90	0.30	มากที่สุด
9	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.75	0.43	มากที่สุด
10	นักเรียนชอบที่ครูให้ทำผังความคิดหลังกิจกรรมการอ่าน	4.75	0.54	มากที่สุด
11	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างอิสระ	4.65	0.65	มากที่สุด
12	นักเรียนได้ฝึกทักษะของประชาธิปไตยโดยการเป็นผู้นำและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.80	0.40	มากที่สุด
13	นักเรียนได้ลงปฏิบัติกิจกรรมจริง	4.80	0.40	มากที่สุด

14	มีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลและของกลุ่ม	4.90	0.30	มากที่สุด
15	นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม	4.90	0.30	มากที่สุด
16	นักเรียนชอบที่ครูมอบรางวัลเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้	4.70	0.46	มากที่สุด
รวม	4.72	0.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น อาจเนื่องมาจากวิธีการสอนโดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นวิธีการสอนอ่านที่มีขั้นตอนที่เป็นระบบชัดเจน ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านและการเขียนมากขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนอีกด้วย โดยผู้วิจัยอภิปรายผลได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ชี้นำเสนอเนื้อหาใหม่ ขั้นตอนการทำงานเป็นกลุ่ม (Teams) ขั้นตอนทดสอบย่อย ขั้นตอนคะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน (Individual Improvement Score) และ ขั้นตอนรับรองผลงานของกลุ่ม (Team Recognition) นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนดังกล่าว ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งความรู้และทักษะ ครูควรชี้แจงกับนักเรียนว่าคะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมีความสำคัญเท่าเทียมกับคะแนนที่นักเรียนแต่ละคนได้รับจากการทดสอบ สอดคล้องกับ ปิยะภรณ์ สาริบุรณ์ (2553 : 18) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เป็นวิธีการเรียนแบบกลุ่มวิธีหนึ่งที่สมาชิกต่างระดับความสามารถจะทำงานร่วมกัน โดยที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม นอกจากนี้การเรียนตามวิธีนี้จะเป็นการช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียน อันจะส่งผลต่อการปรับบุคลิกภาพ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 จากผล สูงกว่าเกณฑ์ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้ผ่านขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออก ตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ดังเช่น วลัยยา บุญอากาศ (2556) ให้ความหมายของประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ดังนี้ 1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการจัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 - 6 คนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกัน นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออก ตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น คนเรียนเก่งช่วยคนที่เรียนไม่เก่ง ทำให้คนที่เรียนเก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลาและช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้นส่วนคนที่เรียนไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อนมีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD คือ ผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงจึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น 2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็น การเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีภูมิหลังต่างกันได้มาทำงานร่วมกัน ฟังพาทอาศัยกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกัน เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น 3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและส่งผลให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน 4. ด้านทักษะการร่วมมือแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะได้รับความเข้าใจ ในปัญหาร่วมกัน จากนั้นก็จะระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหา สมาชิกกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีแก้ไข 5. ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่ม สมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน

สมาชิกด้วยกัน ย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

3. ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียนมากที่สุด รองลงมา คือด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลและของกลุ่ม และด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ตามลำดับทั้งนี้เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและการเขียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีการใช้เนื้อหาที่มีความหลากหลาย เข้าใจง่าย โดยผู้วิจัยได้นำ ซึ่งได้ทำการคัดเลือกให้เหมาะสมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปประเด็นร่วมกัน อีกทั้งยัง มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดและช่วยเหลือกันอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน ดังเช่น พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มแบบทุกคนร่วมมือกัน นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีบทบาทที่ชัดเจนในการเรียน หรือการทำกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ได้พัฒนาทักษะความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบผลงานร่วมกันขณะเดียวกันก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบการเรียนในงานทุกขั้นตอนของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งนักเรียนจะบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน ดังนั้นนักเรียนทุกคนต้องช่วยเหลือพึ่งพากันเพื่อให้ทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน นอกจากนี้ สมบัติ ศิริจันดา (2554 : 87) กล่าวว่า การเขียน คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ จากผู้เขียน ถ่ายทอดผ่านตัวอักษร (ภาษา) ยังผู้รับ สาร เพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง จากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง จากกลุ่มหนึ่ง ไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง และจาก รุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง สอดคล้องกับ สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2551 : 69) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนโดยสรุปไว้ดังนี้ 1. เป็นเครื่องแสดงออกความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์ 2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมแต่ละยุคแต่ละสมัย 3. เป็นเครื่องมือใช้สื่อสารทั้งเรื่องในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต 4. เป็นเครื่องมือที่ใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ 5. เป็นสื่อที่ช่วยกระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกลและรวดเร็ว 6. เป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์ 7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้สึกนึกคิด

และความเพิดเพลินแก่คนทุกเพศ ทุกวัย 8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต 9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

สรุป/ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า 1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและการเขียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการอ่านและการเขียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาการวิจัยเรื่อง เรื่องการอ่านและการเขียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ได้นำเสนอข้างต้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ ในเรื่องการอ่านและการเขียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ครูผู้สอนควรบริหารจัดการเวลาในแต่ละขั้นตอนให้มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่น่าสนใจในการจัดการเรียนการสอนเพราะจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การคัดเลือกบทอ่านและรูปภาพการเขียนครูผู้สอนควรทำการคัดเลือกบทอ่านและภาพให้มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และผู้เรียนควรมีโอกาสเลือกบทอ่านตามและเขียนความสนใจของผู้เรียนเองได้

1.3 วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพมีระบบที่ชัดเจน และเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน ส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน เป็นการเน้นการดูแลช่วยเหลือกันในกลุ่มให้กับผู้เรียนได้ดี โดยครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจกับรูปแบบ วิธีการชั้นสอน ให้เข้าใจดีก่อนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยให้ก้าวหน้าต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างและพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอนที่หลากหลาย

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนควบคู่กันไปเนื่องจากทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และปัจจุบันยังพบปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่จำเป็นจะต้องแก้ไขเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านและการเขียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552) การเขียนสร้างสรรค์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ : Idea ดี ๆ ไม่มีวันหมด / เกศินี จุฑาวิจิตร นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ. (2556). การอ่านและการเขียนทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร. บริษัทแดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ดุสิตา แดงประเสริฐ. (2549). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL Plus. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). นวัตกรรมการศึกษาชุด แบบฝึกหัด – แบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและการจัดทำผลงานทางวิชาการอาจารย์ 3 และบุคลากรทางการศึกษา (ครูชำนาญการครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- ปิยะภรณ์ สาริบุรณ์. (2553). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ เรื่อง การหารชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนิรัตน์ สุกโขติรัตน์. (2549). อ่านเป็น: เรียนก่อน สอนเก่ง. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ยุรพงษ์ ฉัตรสุภสิริ. (2553). การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กับการเรียนรู้ แบบปกติ. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัลยา บุญอากาศ. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา.

วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). เทคนิคการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้าวิชาการ.

สมบัติ ศิริจันดา. (2554). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2551). ความรู้พื้นฐานทางการอ่าน ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การใช้ภาษาไทย หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). การอ่านภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2551). ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เพ็ญฟ้า.

**การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3***
**CONFLICT MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS UNDER THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, 3**

ศิริวิทย์ พันธนาม¹, สุวัฒน์ อาษาลิงห์² และ วสิน สอนโพธิ์³

Sirawit Phanthanam¹, Suwat Asa Singh² and Wasin Sonphothi³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College

¹Corresponding Author's Email: 6604033202182@nmc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 322 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเอาชนะ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้ มีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ

* Received 13 March 2025; Revised 22 April 2025; Accepted 30 April 2025

พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการร่วมมือ และด้านการประนีประนอม มีการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานควรใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ มีกฎระเบียบอย่างยุติธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และเป้าหมายของงานให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของงานนั้น ๆ ควรการแก้ไขปัญหาโดยยึดทางสายกลาง มุ่งความพึงพอใจของผู้อื่น เพื่อหาทางออกร่วมกัน โดยใช้เหตุผล และข้อมูล ฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายก่อนตัดสินใจ มีการวางแผนเป็นทางเลือกที่ดี หากเป็นปัญหาเล็กน้อย และไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ และเสียเวลาส่วนตนให้กับส่วนร่วม ชุมชน

คำสำคัญ: การบริหารความขัดแย้ง, ผู้บริหารสถานศึกษา, ความขัดแย้ง

Abstract

This research aimed to 1) study the level of conflict management of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima, 2) compare the conflict management of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima, and 3) study the guidelines for developing conflict management of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima. The sample group used in the research was school administrators and teachers in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima, in the academic year 2024, totaling 322 people. The sample group was determined according to the ready-made Krejci and Morgan table, simple random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.80-1.00 and a reliability value of 0.93 for the entire test. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-value.

The research results found that:1) The level of conflict management of school administrators under the Office of the Primary Education Service Area 3, Nakhon Ratchasima, in general and in each aspect is at a high level. 2) Comparison of conflict management of school administrators under the Office of the Primary Education Service Area 3, Nakhon Ratchasima, classified by

educational qualifications, overall, there is no difference in practice. When considering each aspect, it was found that the aspects of winning, avoiding, and allowing were not different. When classified by work experience, overall, there was a statistically significant difference at the .05 level. When considering each aspect, it was found that the aspects of cooperation and compromise were statistically significant at the .05 level. And 3) Guidelines for developing conflict management of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area of Nakhon Ratchasima Area 3 found that school administrators should use their authority in making decisions, have fair rules and regulations as guidelines for personnel in the school to jointly practice, create awareness, understanding, and goals of work for personnel in the school to see the importance of that work, should solve problems by taking the middle path, focusing on the satisfaction of others to find a solution together, using reason and information, listening to the opinions of all parties before making a decision, being indifferent is a good option if it is a minor problem and there is not enough information, and sacrificing personal time for the community.

Keywords: Conflict Management, School Administrators, Conflict

บทนำ

ในสังคมต่างเต็มไปด้วยความสับสน ซับซ้อน และความหลากหลายในความต้องการของทั้งกลุ่มบุคคลและสังคม ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในระบบ และความรุนแรงต่างๆ ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ความไม่เป็นธรรมทางสังคมการทำงานขององค์กรจากหลายภาคส่วนที่ขาดศักยภาพที่จะเอื้ออำนวยให้ชีวิตและสังคมดำเนินไปด้วยดี ทิศทางการพัฒนาที่เน้นเรื่องการแข่งขันเสรีและการเอาเงินเป็นตัวตั้ง อันทำให้สภาพธรรมชาติและความเครียดในสังคมเพิ่มขึ้น และระบบการศึกษาที่ไม่ทำให้นักเรียนสามารถเผชิญกับปัญหาและความกดดันใหม่ ๆ ได้ ประเทศไทยเกิดความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งมีเป้าหมายให้คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับล้นของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การจัดการศึกษาของประเทศชาติมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการศึกษาประสบ

ความสำเร็จ ระบบการศึกษาไทยได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในกรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบายที่หลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจ กำหนดมาตรฐานการศึกษาและประกันคุณภาพ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการวางแผนทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ โดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 มีการบริหารสถานศึกษา สร้างวินัยในการปฏิบัติงานและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในทุกฝ่าย และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายความสำเร็จอันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนมากที่สุดส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบจัดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งแต่ละโรงเรียนค่อนข้างมาก มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านอายุของครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน เนื่องจากในหลายปีที่ผ่านมามีการบรรจุครูผู้สอนจำนวนมาก เพื่อทดแทนครูที่เกษียณอายุราชการ ทำให้โครงสร้างอายุของครูผู้สอนในสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในยุคปกติใหม่ มีผลทำให้เกิดความแตกต่างทั้งด้านความเชื่อ แนวคิด ค่านิยม ทักษะ และประสบการณ์ อันนำมาซึ่งความขัดแย้งที่ส่งผลต่อสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยแนวทางและขับเคลื่อนสถานศึกษาตามทิศทางของนโยบายที่ตั้งไว้ อีกทั้งเพื่อตอบสนองนโยบายของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษาประสบปัญหาในเรื่องการทำงาน ความรับผิดชอบงานหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน และต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อให้เสร็จทันเวลา เมื่อมีภาระงานเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความเครียดในการทำงาน และเกิดความขัดแย้งในการทำงานขึ้นในที่สุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2567)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เห็นได้ชัดว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถทำเป็นไม่สนใจหรือละเลยได้ และไม่สามารถปล่อยให้เกิดขึ้นและรุนแรงขึ้นได้โดยไม่จัดการแก้ไข ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เพื่อจะนำผลของการวิจัยนี้ ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในปีการศึกษา 2567 จากสถานศึกษาทั้งหมด 182 สถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 2,015 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,015 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างง่าย จำนวน 322 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเลือกแบบเจาะจงตามขนาดของสถานศึกษาดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่ 3 สถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลาง 3 สถานศึกษา และสถานศึกษาขนาดเล็ก 3 สถานศึกษา รวม 9 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 9 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย

2.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากศึกษากำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อสร้างแบบสอบถามการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ 2) นำ

แบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง 3) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความถูกต้องจำนวน 40 ข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.93 และ 5) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 8 ข้อ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม 2) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อ และ 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 9 สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน (ไพศาล วรคำ, 2561) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30) ได้แก่ ค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการเอาชนะ	3.91	0.92	มาก	4
2	ด้านการร่วมมือ	4.15	0.78	มาก	2
3	ด้านการประนีประนอม	4.17	0.76	มาก	1
4	ด้านการหลีกเลี่ยง	3.86	0.88	มาก	5
5	ด้านการยอมให้	4.08	0.78	มาก	3
ภาพรวม		4.07	0.79	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการประนีประนอม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.78) ด้านการยอมให้ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.78) ด้านการเอาชนะ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยง ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.88)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	p-value
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการเอาชนะ	3.88	0.93	3.98	0.91	-0.965	0.335
2	ด้านการร่วมมือ	4.08	0.81	4.33	0.69	-2.660*	0.008
3	ด้านการประนีประนอม	4.12	0.78	4.30	0.67	-1.971*	0.050
4	ด้านการหลีกเลี่ยง	3.83	0.88	3.93	0.89	-0.853	0.394
5	ด้านการยอมให้	4.04	0.82	4.17	0.67	-1.508	0.133
ภาพรวม		4.01	0.81	4.20	0.73	-1.954	0.052

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนก

ตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเอาชนะ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้ มีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมมือ และด้านการประนีประนอม มีการปฏิบัติที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p- value
ด้านการเอาชนะ	ระหว่างกลุ่ม	3.864	2	1.932	2.293	0.103
	ภายในกลุ่ม	268.841	319	0.843		
	รวม	272.705	321			
ด้านการร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	6.554	2	3.277	5.491*	0.005
	ภายในกลุ่ม	190.391	319	0.597		
	รวม	196.945	321			
ด้านการประนีประนอม	ระหว่างกลุ่ม	5.654	2	2.827	5.084*	0.007
	ภายในกลุ่ม	177.372	319	0.556		
	รวม	183.026	321			
ด้านการหลีกเลี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	0.952	2	0.476	0.612	0.543
	ภายในกลุ่ม	248.259	319	0.778		
	รวม	249.211	321			
ด้านการยอมให้	ระหว่างกลุ่ม	0.642	2	0.321	0.526	0.592
	ภายในกลุ่ม	194.744	319	0.610		
	รวม	195.386	321			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.473	2	2.236	3.621*	0.028
	ภายในกลุ่ม	197.024	319	0.618		
	รวม	201.497	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเอาชนะ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอม

ให้ มีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมมือ และด้านการประนีประนอม มีการปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า 1) ด้านการเอาชนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ มีกฎระเบียบอย่างยุติธรรมเป็นแนวทาง ปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา 2) ด้านการร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และเป้าหมายของงานให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญ ของงานนั้น ๆ ควรมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ 3) ด้านการ ประนีประนอม ผู้บริหารสถานศึกษาควรการแก้ไขปัญหาโดยยึดทางสายกลาง มุ่งความพึงพอใจ ของผู้อื่น เพื่อหาทางออกร่วมกัน โดยใช้เหตุผลและข้อมูล ฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายก่อน ตัดสินใจ 4) ด้านการหลีกเลี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนเป็นทางเลือกที่ดี หากเป็น ปัญหาเล็กน้อย และไม่มีความเสี่ยงที่เพียงพอ 5) ด้านการยอมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอง เสียสละเวลาส่วนตนให้กับส่วนรวม ชุมชน และสังคม เข้าร่วมกิจกรรมงานต่าง ๆ ของ สถานศึกษา

อภิปรายผล

1. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มีการจัดให้มีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถในการ บริหาร การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษาส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้ บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตาม วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การ บริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นิรุธาญา เสงี่ยมภา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ สุวรรณแสง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการร่วมมือเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ การใช้หลักเหตุผล ส่วนการหลีกเลี่ยงเป็นอันดับต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเอาชนะ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้ มีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมมือ และด้านการประนีประนอม มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสภาพแวดล้อมและบริบทที่ไม่ต่างกัน แต่มีลักษณะการทำงานความกระตือรือร้นในงาน การอยู่ร่วมกันในสังคม และการได้รับการพัฒนาตนเองในด้านการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา อาจมีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า มีการบริหารความขัดแย้งโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระศักดิ์ หอมสมบัติ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ สุวรรณแสง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเอาชนะ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้ มีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการร่วมมือ และด้านการประนีประนอม มีการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไปจะมีประสบการณ์การในการปฏิบัติงานและมุมมองความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งที่ลึกซึ้งแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าอาจจะมีมุมมองในการบริหารงานไม่มากเท่าที่ควร อีกทั้งขาดและความเชื่อมั่นจึงไม่อาจเกี่ยวข้องหรือกระทำการอันใดที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งอาจ

ส่งกระทบต่อการบริหารสถานศึกษา จึงพยายามแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และพยายามรักษาน้ำใจ คู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้มีการเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จตุรงค์ สุวรรณแสง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า การ เปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวจำแนกตามประสบการณ์ ในการบริหาร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า 1) ด้านการเอาชนะ ผู้บริหารสถานควรใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ มีกฎระเบียบอย่างยุติธรรมเป็นแนวทาง ปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา 2) ด้านการร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้าง ความตระหนัก ความเข้าใจ และเป้าหมายของงานให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญ ของงานนั้น ๆ ควรมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ 3) ด้านการ ประนีประนอม ผู้บริหารสถานศึกษาควรการแก้ไขปัญหาโดยยึดทางสายกลาง มุ่งความพึงพอใจ ของผู้อื่น เพื่อหาทางออกร่วมกัน โดยใช้เหตุผลและข้อมูล ฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายก่อน ตัดสินใจ 4) ด้านการหลีกเลี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางเฉยเป็นทางเลือกที่ดี หากเป็น ปัญหาเล็กน้อย และไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ 5) ด้านการยอมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรยอม เสียสละเวลาส่วนตนให้กับส่วนร่วม ชุมชน และสังคม เข้าร่วมกิจกรรมงานต่าง ๆ ของ สถานศึกษาทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมหรือการ กระทำที่ไปขัดขวาง กีดกัน ต่อกฝ่ายหนึ่งที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ทั้งในด้านค่านิยม เจตคติ การรับรู้ และผลประโยชน์ ทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นเกิดความคับข้องใจ ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงมีรูปแบบการแก้ปัญหาเป็นของตนเองจากการจัดการความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ เรียนรู้ได้ สามารถเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และหาวิธีการใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการ ความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การ บริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า แนวทางการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการ ประสานความร่วมมือ ควรรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากทุกฝ่าย และนำปัญหาที่เกิด ขึ้นมาคิดร่วมกันเพื่อแก้ไข ด้านการหลีกเลี่ยง ต้องเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ปัญหาความขัดแย้ง ได้เป็นอย่างดี ด้านการแข่งขันเอาชนะต้องกำชับให้ครู บุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติตาม

กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ด้านการประนีประนอม ให้ใช้หลักการ ประนีประนอมบนพื้นฐานความถูกต้องเหมาะสม ตัดสินปัญหาบนความพอดีถูกต้อง และทำให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย และด้านการยอมให้ ปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมได้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐพล บัวงาม (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า แนวทางในการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้แก่ (1) ด้านการแข่งขัน จะใช้ในกรณีที่เป็นการแข่งขันทัวร์นาเมนต์ เรื่องสำคัญที่ต้องรีบตัดสินใจโดยไม่รอเวลา ซึ่งจะต้องไม่ผิดกับกฎระเบียบ ข้อบังคับทางราชการ (2) ด้านการประสานความร่วมมือ มีการปรับความเข้าใจกันและหาทางออกของปัญหา โดยผ่านมติของที่ประชุมเพื่อปรับความเข้าใจและความร่วมมือที่จะทำงานร่วมกันต่อไป (3) ด้านการประนีประนอม ควรให้ทุกฝ่ายได้เจรจากันให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน (4) ด้านการหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งเพียงเล็กน้อย ที่ไม่ส่งผลเสียต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางตัวเป็นกลาง โดยไม่นำตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหา (5) ด้านการโอนอ่อนผ่อนตามควรศึกษาบริบทของวัฒนธรรมองค์กรของคณะครู ถ้าคณะครูมีแนวทางปฏิบัติที่มีเหตุผลเพียงพอโดยไม่ผิดระเบียบข้อบังคับทางราชการ ผู้บริหารก็ควรยอมให้บ้างเพื่อให้องค์กรสามารถไปต่อได้ เพื่อสร้างความสามัคคีในหน่วยงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา นำมาซึ่งการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ จัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้บริหารสถานศึกษาแสดงแบบการเป็นผู้นำย่อมจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ด้านการเอาชนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรออกถึงแสดงพฤติกรรมมุ่งจะเอาชนะด้วยการตัดสินใจของทุกฝ่ายมาร่วมในการตัดสินใจมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และลดความขัดแย้งในการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา 1.2 ด้านการร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกิจกรรมทำให้ทุกฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันมีความพอใจ หาจุดกึ่งกลางความพึงพอใจ พร้อมเสนอทางออก เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการทำงาน 1.3 ด้านการประนีประนอม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานงานกับบุคลากรแต่ละฝ่าย เพื่อให้ตนเองเกิดความใกล้ชิดกับครูและบุคลากร สามารถเข้าจัดการเจรจาไกล่เกลี่ยยุติปัญหาและตกลงกันด้วยตัวเองได้ หรือสามารถเกิดความเชื่อใจจากบุคลากรที่ให้ประนีประนอมการแก้ไขปัญหาย่างพึงพอใจ

1.4 ด้านการหลีกเลี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน และวางตัวให้ได้กับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งเล็กน้อย ให้เวลาเป็นเครื่องมือในแก้ไขปัญหาเรื่องบางเรื่อง 1.5 ด้านการยอมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักเป็นผู้เสียสละในทุก ๆ งานของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กหรืองานใหญ่ หากผู้บริหารสถานศึกษาเสียสละให้ผู้อื่นมากกว่า จึงส่งผลให้งานนั้น ๆ ได้รับความสำเร็จยิ่งขึ้น 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ ทำให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจาภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งมาจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากประเด็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ฉะนั้น ประเด็นที่น่าจะนำมาทำการศึกษา เมื่อเราทราบแล้วว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกในการบริหารจัดการความขัดแย้งเป็นวิธีการที่ผู้บริหารใช้แก้ปัญหาความขัดแย้ง เพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งให้ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จตุรงค์ สุวรรณแสง. (2566). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 4(1), 1-19.
- ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 16(2), 11-20.
- ธีระศักดิ์ หอมสมบัติ. (2566). การบริหารความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2567. จาก : <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index>.
- นิรุธาญา เจษฎาภา. (2566). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี. ใน การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ. (2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนที่ 57 ก, 1 พฤษภาคม 2562.
- ไพศาล วรคำ. (2561). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาสารคาม : ดักสิลาการพิมพ์.
- เศรษฐพล บัวงาม. (2563). การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์

- มหบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : นครราชสีมา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). เรียกใช้เมื่อ 5 พฤษภาคม 2567. จาก : <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหาร
สถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1*

GUIDELINES TO PROMOTION OF HUMAN RELATIONS BASED ON
SARANIYADHAMMA 6 OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS WITH
COMMUNITIES IN SOMDEJCHAOPHAKO NETWORK CENTRE'S EDUCATION
UNDER SONGKHLA PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

सानนท์ แก้วจันทร์¹ และ สันติ อุนจะนำ²

Sanon Kaewjan¹ and Santi Aunjanam²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻² Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding Author's Email: sanon.kae@student.mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ 2) เพื่อร่างแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ จำนวน 118 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี และมอร์แกน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ ประกอบด้วย 3

* Received 11 April 2025; Revised 22 April 2025; Accepted 30 April 2025

ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสาราณียธรรม 6, ด้านการเข้าใจคนอื่นตามหลักสาราณียธรรม 6 และ ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสาราณียธรรม 6 และ 3) ระดับความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ มีคะแนนความเหมาะสม คิดเป็น ร้อยละ 97.77

คำสำคัญ: มนุษยสัมพันธ์, หลักสาราณียธรรม 6, มนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1) To study the human relations according to Saraniyadhamma 6 of school administrators and the community. 2) To draft guidelines for promoting human relations according to Saraniyadhamma 6 of the school administrators and the community. 3) To evaluate the guidelines for promoting human relations according to Saraniyadhamma 6 of the school administrators and the community. In the school of the Somdejchaophako Education Network Center. The sample group consisted of 118 teachers and the basic education committee of schools in the Somdejchaophako Education Network Center, selected using simple random sampling, the sample size determined using Krejcie and Morgan's table. 5 people and 5 experts by quantitative and qualitative research methods. The research tools were a five-level estimation scale questionnaire, an interview form, and an evaluation questionnaire.

The results of the research showed that: 1) Human Relations According to Saraniyadhamma 6 of School Administrators and the Community In the Somdejchaophako Education Network Center School, the overall and individual levels are at a high level. 2) Guidelines for Promoting Human Relations Based on Saraniyadhamma 6 of Educational Administrators and the Community In the Somdejchaophako Education Network Center School, it consists of 3 aspects: self-understanding according to the principles; Ethical Understanding 6, Understanding Others 6, Understanding the Environment 6 and 3) The appropriateness of the guidelines for promoting human relations according to the Saraniyadhamma 6 of the school administrators and the community. In the Somdejchaophako Education Network Center School, there was an appropriateness score of 97.77 percent.

Keywords: Human Relations, Anthropological Principles 6, Anthropological Relationships 6

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนแนวทางวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ รอบคอบ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 หรือนโยบายอื่นใดก็ตามที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ (นพฤทธิ์ ก้อนใจ, ไพโรภ รัตนชูวงศ์ และประเวศ เวชชะ, 2560) ประกอบไปด้วย คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา เป็นต้น ซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ มีอาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาเพียงเท่านั้นหากแต่เกิดจากองค์กรภายนอกด้วยเป็นสำคัญ

บ้าน วัด ชุมชน เป็นองค์กรภายนอกที่สำคัญ ซึ่งเปรียบเสมือน 3 เสาหลักความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งของโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องเป็นแนวหน้าสำคัญในการประสานทั้งสามฝ่ายเข้าด้วยกัน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนมีความสำคัญใน 3 ประการคือ 1) ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันซึ่งรวมถึงการทราบความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย 2) ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งและ 3) ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วม (นพตล เจนอักษร, พระมหาไกรวรรณ ปุณฺณันท์ (ชินทตฺติโย), และชิตติยา ต่วงสำราญ, 2564) จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชนสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เป็นพื้นที่อยู่ที่ชุมชนกับโรงเรียนมีสัมพันธ์ร่วมกัน และมักมีกิจกรรมที่กระทำร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนอยู่เสมอ เนื่องจากมีวัฒนธรรม ประเพณี ที่ผู้คนในพื้นที่ได้กระทำสืบทอดมาเป็นเวลานาน รวมทั้งในการบริหารสถานศึกษาชุมชนก็ได้มีส่วนร่วมในการ

ขับเคลื่อน เช่น ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2566) ซึ่งในการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่สร้างความสำเร็จในการบริหารการศึกษาให้เกิดขึ้น โดยการนำหลักธรรมสาราณียธรรม 6 หลักธรรมแห่งความประสานเชื่อมต่อกันอย่างสามัคคี สำหรับผู้บริหารที่ต้องพึงมีต่อชุมชน ประกอบด้วย เมตตาเมตตาโนกรรม คือ การคิดดี เมตตาเมตตาจิกรรม คือ การพูด ในสิ่งที่ดีงาม เมตตาเมตตากายกรรม คือ การกระทำดีต่อกัน สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์ ต่อกันด้วยความยุติธรรม สีลสามัญญตา คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่าง ๆ แบบอย่างเดียวกัน และทวิญญูสามัญญตา คือ มีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน คิดในสิ่งที่ตรงกัน รู้จัก ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่เสมอ (ธนานนท์ แสงทองทาบ, 2564)

จากความเป็นมาดังกล่าว การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น มิใช่เพียงผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู หรือบุคลากรทางการศึกษา หากแต่ต้องอาศัยความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาจากชุมชน การพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนจึงเป็นภารกิจที่สำคัญ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนโดยใช้หลักธรรม สาราณียธรรม 6 ในการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งนี้งานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ ในการวางแผน การบริหาร ได้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ
2. เพื่อร่างแนวทางการส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ
3. เพื่อประเมินแนวทางการส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครู 11 โรงเรียน จำนวน 90 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 11 โรงเรียน จำนวน 77 คน ในศูนย์เครือข่าย

การศึกษาสมเด็จเจ้าพะโคะ รวมเป็นจำนวน 166 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จเจ้าพะโคะ ทั้ง 11 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละโรงเรียน จากนั้นดำเนินการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากรายชื่อครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนแบบไม่ใส่คืน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จเจ้าพะโคะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจาก มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เสนอต่อประธานศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จเจ้าพะโคะ พร้อมกับแนบ Link google form แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างได้กรอกข้อมูลแล้วเก็บรวบรวมจนครบ 118 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่ และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51-5.00, 3.51-4.50, 2.51-3.50, 1.51-2.50, และ 1.00-1.50 หมายถึง เห็นด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จเจ้าพะโคะ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ โดยรวม

สภาพมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสราณียธรรม 6	4.17	0.65	มาก
2. ด้านการเข้าใจคนอื่นตามหลักสราณียธรรม 6	4.18	0.66	มาก
3. ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสราณียธรรม 6	4.30	0.67	มาก
รวม	4.22	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.64) เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสราณียธรรม 6 ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) รองลงมา ด้านการเข้าใจคนอื่นตามหลักสราณียธรรม 6 ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสราณียธรรม 6 ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.65)

2. ผลการวางแผนทางการส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ พบว่า มี 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสราณียธรรม 6 มีดังนี้ 1. เมตตาการุณยธรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักรู้ในกระทำของตนที่ผลต่อผู้อื่นและชุมชน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อผู้คนในชุมชนด้วยความเมตตาและจริงใจ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาทำสิ่งดี ๆ ให้กับตัวเอง โรงเรียนและชุมชน 4) ผู้บริหารสถานศึกษารู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม ไม่กระทำการที่เป็นภัยต่อผู้อื่นและชุมชน 2. เมตตาวัจจกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการพิจารณาคำพูดของตนเองก่อนพูดเสมอว่าจะส่งผลต่อผู้อื่นหรือชุมชนอย่างไร 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการฝึกการพูดเชิงบวก ทั้งกับตนเองและผู้คนในชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาหลีกเลี่ยงคำพูดที่เป็นการทำร้ายจิตใจตนเองและผู้คนในชุมชน 3. เมตตาโมหกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาหมั่นสังเกตความคิดของตนเองที่มีต่อชุมชน และปรับให้เป็นความคิดเชิงบวก 2) ผู้บริหารสถานศึกษารู้จักให้อภัยผู้คนในชุมชนเมื่อทำผิด 4. สาธารณโภคี ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงการแบ่งปันและการช่วยเหลือผู้คนในชุมชนให้ตนเองมีคุณค่าและมีความสุข 2) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึดติดกับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ส่วนตัว และรู้จักเผื่อแผ่ให้กับผู้คนในชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงการให้และการรับเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาร่วมกับชุมชน 5. สีลสามัญญตา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักรู้ถึง กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และศีลธรรม ค่านิยมที่ดีของชุมชน 2) ผู้บริหาร

สถานศึกษาตระหนักถึงการกระทำที่ผิดกฎหมาย ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และศีลธรรม ค่านิยมที่ดีของชุมชนจะนำไปสู่ผลเสียต่อการบริหารสถานศึกษาและชุมชน

6. ทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มองโลกในแง่บวก และปรับตัวให้เข้ากับชุมชน ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการเข้าใจบุคคลอื่นตามหลักสาราณียธรรม 6 มีดังนี้ 1. เมตตาภาวกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตั้งใจทุ่มเท ในการบริหารสถานศึกษาร่วมกับชุมชนบนพื้นฐานความแตกต่างที่หลากหลายของผู้คนในชุมชน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความเสมอภาคและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม 3) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้คนในชุมชนที่มีภูมิปัญญาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อผู้คนในชุมชนหรือบุคคลที่มาติดต่อราชการด้วยความสุภาพ ให้เกียรติและเคารพในสิทธิของแต่ละบุคคล 2. เมตตาวจีกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาพูดจา สนทนา กับผู้คนในชุมชนหรือบุคคลที่มาติดต่อราชการ ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความยิ้มแย้ม แจ่มใส มีการกล่าวคำทักทายกับผู้คนในชุมชน หรือบุคคลที่มาติดต่อราชการ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้คนในชุมชนหรือบุคคลที่มาติดต่อราชการ 3. เมตตาโมหกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารสถานศึกษาเพื่อส่วนรวมและชุมชนด้วยความเสียสละ 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดหรือนโยบายที่เป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดและความปรารถนาดีต่อผู้คนในชุมชน รวมทั้งผู้ที่มาติดต่อราชการ 4. สาธารณโภคี ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเต็มใจและยินดีที่จะช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้คนในชุมชน รวมทั้งผู้ที่มาติดต่อราชการ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งปัน หรือ หยิบยื่น สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ได้ใช้สอยร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ชุมชนใช้สนามกีฬา ลานอเนกประสงค์ หรือห้องประชุมของโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมของชุมชน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเท่าเทียม 5. สีลสามัญญตา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เอาเปรียบหรือทำให้ผู้อื่นหรือคนในชุมชนเดือดร้อน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามหลักกฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน นโยบายให้ที่ทำให้ผู้คนในชุมชนดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรม เช่น หมู่บ้านศีล 5 เป็นต้น 6. ทัศนคติที่ดีต่อชีวิต ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเคารพความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้คนในชุมชน ในการบริหารสถานศึกษาร่วมกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดใจรับฟังและแลกเปลี่ยนความเห็นของผู้นำชุมชน ผู้คนในชุมชน ในการบริหารสถานศึกษาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความสามัคคีในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4) ผู้บริหารสถานศึกษามีช่องทาง

ที่หลากหลายในการรับฟังความคิดเห็นของผู้คนในชุมชน มีเพจเฟซบุ๊กของโรงเรียน เว็บไซต์โรงเรียน เป็นต้น

2.3 ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสสารณียธรรม 6 มีดังนี้ 1. เมตตากายกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อผู้คนในชุมชนด้วยความสุภาพและให้เกียรติ 2. เมตตาวจีกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการแจ้งข่าวสาร บอกกล่าว หรือประชาสัมพันธ์ ในสิ่งที่ประโยชน์ให้แก่ชุมชน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ชุมชน ประกาศผ่านเว็บไซต์โรงเรียน เพจเฟซบุ๊ก ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น 3) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมพบปะสนทนากับผู้นำในท้องถิ่น 3. เมตตามโนกรรม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญของความสามัคคีและให้ความร่วมมือในการบริหารสถานศึกษา หรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมกับชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาโรงเรียนให้น่าอยู่ ร่มรื่น สวยงาม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตเป็นคนดีของชุมชน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการเรียนการสอน 4. สาธารณโภคี ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดพื้นที่โรงเรียนเป็นศูนย์พักพิงในกรณีเกิดภัยพิบัติ หรือเป็นพื้นที่ทำกิจกรรมของชุมชน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมจิตอาสาที่ช่วยเหลือชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา ให้นักเรียน 5. สีสัมมัญญตา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเคารพในกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี จริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีของชุมชน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนไปแสวงหาผลประโยชน์จากชุมชน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมการต่อต้านปัญหาสังคม 6. ทิฐิสามัญญตา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการกำหนดแนวทางพัฒนาการศึกษาร่วมกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรในชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

3. การประเมินแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสสารณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ พบว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสสารณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ

แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน	ความ เหมาะสม
	ร้อยละ
1. ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสาราณียธรรม 6	96.66
2. ด้านการเข้าใจบุคคลอื่นตามหลักสาราณียธรรม 6	100.00
3. ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสาราณียธรรม 6	96.66
รวม	97.77

จากตารางที่ 2 ระดับความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ พบว่า โดยรวม มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 97.77

อภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 จากการศึกษา สภาพมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความสำคัญในมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน และบริหารสถานศึกษาร่วมกับชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของประทีป ทับโพน (2563) ที่อธิบายว่า งานด้านการบริหารความสัมพันธ์ชุมชน คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษา ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน อันจะก่อให้เกิดผลดี ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะได้รับซึ่งกันและกัน เช่น ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนาภรณ์ แสงทองทาบ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สภาพมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิมาลี ใบสะเมื้อ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ครูและบุคลากรทางสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับมากเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษา

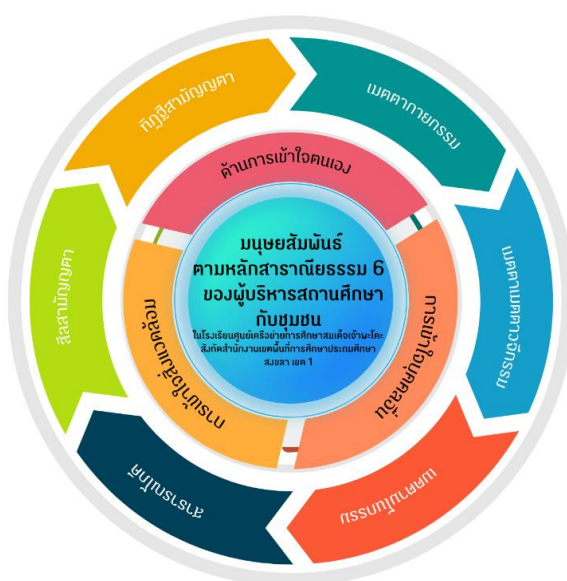
สมเด็จพระเจ้าพะโคะ มี 3 ด้าน คือ 1. ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสราณียธรรม 6, 2. ด้านการเข้าใจบุคคลอื่นตามหลักสราณียธรรม 6 และ 3. ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสราณียธรรม 6 เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากในการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่มีเนื้อหาครอบคลุมในแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน อีกทั้งยังสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามสภาพมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนานนท์ แสงทองทาบ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน ตามหลักสราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มี 3 ด้านได้แก่ 1. ด้านการเข้าใจตนเอง ผู้บริหารควรศึกษาบทบาท หน้าที่ ของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วนำคณะกรรมการ สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานเข้าร่วมดำเนินการ โดยยึดหลักประโยชน์สุขของสังคม และชุมชน 2. ด้านการเข้าใจผู้อื่น ผู้บริหารควรรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อยอมรับหรือปฏิบัติต่อบุคคลตามความแตกต่าง แล้วจัดฝึกอบรมความรู้ ทักษะ ให้กับผู้ได้บังคับบัญชาตามความถนัดของแต่ละบุคคล 3. ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่ดี ผู้บริหารควรพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ โดยรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก แนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ ดำเนินการตามขั้นตอนแนวทางการพัฒนา โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน เพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตของการศึกษา และนำผลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์สภาพ และการนำเสนอแนวทางการส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ

นำแบบประเมินมาใช้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้ตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑิรา บุตโยธี, วรกฤต เกื่อนช้าง และธานี เกสทอง (2568) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามหลักสราณียธรรม 6 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามหลักสราณียธรรม 6 พบว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ ประกอบด้วยแนวคิด และหลักธรรม ดังนี้

1. แนวคิดการทางการส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเข้าใจตนเอง 2) ด้านการเข้าใจบุคคลอื่น 3) ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อม

2. หลักธรรม คือ หลักสาราณียธรรม 6 ประกอบด้วย 6 ข้อ คือ 1) เมตตากายกรรม แสดงออกทางกายอย่างสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจทุ่มเทปฏิบัติหน้าที่บริหารสถานศึกษาร่วมกับชุมชนด้วยความเต็มใจ 2) เมตตาวจีกรรม พูดจาสุภาพ มีการบอกกล่าวในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้คำแนะนำ ตักเตือนด้วยความหวังดี 3) เมตตาภินิหารกรรม มีจิตคิดปรารถนาดีต่อชุมชน คิดกระทำการที่เป็นประโยชน์ 4) สาธารณโภคี แบ่งปัน สิ่งของต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ได้ใช้สอยร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน 5) สีสสามัญญตา ประพฤติตนอยู่ในกฎระเบียบวินัย และศีลธรรมอันดี และ 6) ทิฐิสามัญญตา รู้จักเคารพฟังความคิดเห็นของชุมชน รวมทั้งมีความเห็นชอบหรือความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถสร้างข้อตกลงที่ดีร่วมกันได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า สภาพมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาสมเด็จพระเจ้าพะโคะ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และแนวทางการส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสาราณียธรรม 6, ด้านการเข้าใจคนอื่นตามหลักสาราณียธรรม 6 และ ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสาราณียธรรม 6 มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) ด้านการเข้าใจตนเองตามหลักสาราณียธรรม 6 ผลวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งควรคงไว้ในระดับนี้ และมีการพัฒนาส่งเสริมให้ดีขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำสิ่งดีๆ ให้กับตัวเอง โรงเรียนและชุมชน เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น ทำงานอย่างตั้งใจ สร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง โรงเรียน และชุมชน 2) ด้านการเข้าใจคนอื่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ผลวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งควรคงไว้ในระดับนี้ และมีการพัฒนาส่งเสริมให้ดีขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้คนในชุมชนที่มีภูมิปัญญาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน มีความยิ้มแย้ม แจ่มใส กล่าวคำทักทายกับผู้คนในชุมชน หรือบุคคลที่มาติดต่อราชการ และ 3) ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อมตามหลักสาราณียธรรม 6 ผลวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งควรคงไว้ในระดับนี้ และมีการพัฒนาส่งเสริมให้ดีขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเคารพ ปฏิบัติตาม กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และค่านิยมที่ดีของชุมชน มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรในชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน และมี ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของ

ผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนส่งผลต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา และ 2) ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้วยหลักสาราณียธรรม 6 เช่น การบริหารงานทั่วไปตามหลักสาราณียธรรม 6 การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- ธนานนท์ แสงทองทาบ. (2564). การสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นพดล เจนอักษร พระมหาไกรวรรณ ปุณฺณันท์ (ชินทตฺติโย) และชัตติยา ดั่งสำราญ. (2564). ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 4(2), 87-100.
- นพฤทธิ์ ก้อนใจ, ไพโรจ รัตนชูวงศ์, และประเวศ เวชชะ. (2560). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย, 10(1), 71-88.
- นิมาลิกี ใบสะเม้าะ. (2564). พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ประทีป ทับโตน. (2563). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดเทศบาล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. (2552, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1 – 19.
- มณฑิรา บุตโยธี, วรกฤต เกื่อนช้าง และธานี เกสทอง. (2568). รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามหลักสาราณียธรรม 6. วารสารวิจัยวิชาการ, 8 (2), 297-314.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 .(2565). พันธกิจ/วิสัยทัศน์. เรียกใช้เมื่อ 14 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.ska1.>

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

**ภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3***
**LEADERSHIP AS A GOAL OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS BELOMGS TO THE NAKHON RATCHASIMA
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

อุษณีย์ พันธนาม¹ สุวัฒน์ อาษาสิงห์² และ วสิน สอนโพธิ์³
AUSANEE PHANTHANAM¹ Suwat Asa Singh² and Wasin Sonphothi³
วิทยาลัยนครราชสีมา
Nakhonratchasima College, Thailand
Corresponding Author's Email: 6604033202181@nmc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 322 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

* Received 13 April 2025; Revised 20 April 2025; Accepted 30 April 2025

ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิถิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ควรมีส่วนร่วมกัน วางแผนงานอย่างเป็นระบบในการดำเนินงานกับผู้รับผิดชอบงาน และนำเสนอให้ทราบโดยทั่วกัน 2) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ควรเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านเวลา และสถานที่ 3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ครูมีเวทีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาองค์กร 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ควรสร้างวัฒนธรรมในการทำงานที่เปิดกว้าง และเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ กำหนดวาระที่ชัดเจนในการทำงาน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงวิถิต่างเป้าหมาย, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of goal-directed leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima, 2) compare the goal-directed leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima, and 3) study the development of goal-directed leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima. The sample group used in the research was school administrators and teachers in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima, in the academic year 2024, totaling 322 people. The sample group was determined according to the ready-made Krejci and Morgan table, using simple random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.80-1.00 and a reliability value of 0.99 for the entire test. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-value.

The research results found that:

1) The level of leadership in the target path of school administrators under the Office of the Primary Education Service Area 3, Nakhon Ratchasima, in general and in each aspect is at a high level.

2) Comparison of leadership in the target path of school administrators under the Office of the Primary Education Service Area 3, classified by educational qualifications, work experience, and size of the school, overall and in each aspect, there are statistically significant differences at the .05 level.

3) Guidelines for developing leadership in the target path of school administrators under the Office of the Primary Education Service Area 3, Nakhon Ratchasima, found that 1) In terms of command-based leadership, there should be joint meetings, systematic planning of work operations with those responsible for the work, and presentations for general information. 2) In terms of supportive leadership, teachers should be given opportunities to meet, flexibility in both time and place. 3) In terms of participatory leadership, teachers should be given a forum to exchange knowledge, and all parties should participate in setting goals for organizational development. 4) In terms of success-oriented leadership, open work culture should be created, emphasizing the exchange of opinions, regular meetings, and a clear agenda for work should be set.

Keywords: Leadership, goal-directed leadership, school administrators

บทนำ

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้าง พื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวหน้าทันโลก โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ ประเทศไทยจึงมีการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งมีเป้าหมายให้คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีเป้าหมายคือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จำเป็นต้องจัดการปฏิรูปการศึกษาใหม่ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 39 บัญญัติไว้ว่าให้กระทรวงมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานและใช้ดุลยพินิจของวิชาชีพในการจัดการของโรงเรียนนั้น ๆ ให้มากขึ้น ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ และที่สำคัญเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูงและสามารถใช้ภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562 : 5)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการวางแผนทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดระบบนิเทศ กำกับติดตามดูแลภารกิจหลักของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ผลการประเมินการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการทดสอบเกือบทุกวิชาต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 มีผลการประเมินเกือบทุกวิชา ต่ำกว่าร้อยละ 50 เช่นกัน ปัญหาส่วนใหญ่มาจากวิธีการสอน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และสมรรถนะของครูที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ส่งผลให้ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานต่ำจากปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบางคนแสดงพฤติกรรมหรือภาวะผู้นำที่ไม่สอดคล้องและไม่สนองความต้องการของครูเท่าที่ควร เนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ขาดการแนะนำและให้การช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเอง โดยมุ่งแต่ให้ผลงานสำเร็จตามเป้าหมายเพียงด้านเดียว ครูจึงขาดกำลังใจความทุ่มเทในการปฏิบัติงานหรือก่อให้เกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติงานได้ อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำแบบวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารที่เอื้อต่อประสิทธิผลของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 นั้นมีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาโดยเฉพาะภารกิจหลักของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้าน

การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาผู้บริหารให้มีความเหมาะสม เป็นที่พึงพอใจของ ผู้ปฏิบัติงาน นำไปสู่การปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลงานที่มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ในปีการศึกษา 2567 จากสถานศึกษาทั้งหมด 182 สถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 2,015 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,015 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างง่าย จำนวน 322 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเลือกแบบเจาะจงตามขนาดของสถานศึกษาดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่ 3 สถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลาง 3 สถานศึกษา และสถานศึกษาขนาดเล็ก 3 สถานศึกษา รวม 9 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2567)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 9 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากศึกษากำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อสร้างแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ 2) นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง 3) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความถูกต้องจำนวน 40 ข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 และ 5) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 8 ข้อ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม 2) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และ 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 9 สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน (ไพศาล วรคำ, 2561) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30) ได้แก่ ค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.85) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.90) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.96)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมาย ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.85	0.85	มาก	2
2	ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	3.74	0.96	มาก	4
3	ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.81	0.90	มาก	3
4	ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	3.93	0.81	มาก	1
ภาพรวม		3.95	0.79	มาก	

2. ภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานมีการปฏิบัติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมาย ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	p- value
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.88	0.87	3.72	0.76	1.375	0.170
2	ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	3.83	0.97	3.34	0.84	4.045*	0.000
3	ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.86	0.93	3.63	0.72	2.156*	0.033
4	ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ของงาน	4.01	0.79	3.61	0.81	3.556*	0.000
ภาพรวม		4.00	0.79	3.78	0.74	1.985*	0.048

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงวิธิต่าง เป้าหมาย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p- value
ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	ระหว่างกลุ่ม	20.882	2	10.441	15.781*	0.000
	ภายในกลุ่ม	211.063	319	0.662		
	รวม	231.945	321			
ภาวะผู้นำแบบ สนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	31.031	2	15.515	18.605*	0.000
	ภายในกลุ่ม	266.031	319	0.834		
	รวม	297.062	321			
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	18.497	2	9.248	12.295*	0.000
	ภายในกลุ่ม	239.947	319	0.752		
	รวม	258.444	321			
ภาวะผู้นำแบบมุ่ง ความสำเร็จของงาน	ระหว่างกลุ่ม	23.438	2	11.719	19.822*	0.000
	ภายในกลุ่ม	188.597	319	0.591		
	รวม	212.035	321			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	17.735	2	8.867	15.683*	0.000

	ภายในกลุ่ม	180.362	319	0.565		
	รวม	20.882	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิถิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิถิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงวิถิต่างเป้าหมาย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	ระหว่างกลุ่ม	8.434	2	4.217	6.019*	0.003
	ภายในกลุ่ม	223.511	319	0.701		
	รวม	231.945	321			
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	7.205	2	3.603	3.965*	0.020
	ภายในกลุ่ม	289.857	319	0.909		
	รวม	297.062	321			
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	8.793	2	4.397	5.618*	0.004
	ภายในกลุ่ม	249.651	319	0.783		
	รวม	258.444	321			
ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	ระหว่างกลุ่ม	6.706	2	3.353	5.209*	0.006
	ภายในกลุ่ม	205.329	319	0.644		
	รวม	212.035	321			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5.939	2	2.969	4.929*	0.008
	ภายในกลุ่ม	192.158	319	0.602		
	รวม	8.434	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิถิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีประชุมร่วมกัน วางแผนงานอย่างเป็นระบบในการดำเนินงานกับผู้รับผิดชอบงาน และนำเสนอให้ทราบโดยทั่วกัน 2) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านเวลา และสถานที่ รูปแบบการ

เข้าพบไม่ควรเป็นแบบทางการเสมอไป เพื่อเอื้อต่อการพูดคุยอย่างเปิดเผย และให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ 3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีเวทีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาองค์กร 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมในการทำงานที่เปิดกว้าง และเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ กำหนดวาระที่ชัดเจนในการทำงาน

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการการศึกษา เป็นองค์กรในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำไปสู่การพัฒนาระดับสากลมีความรู้ คู่คุณธรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีพฤติกรรมที่แสดงออกสามารถกระทำให้ครูซึ่งเป็นผู้ตาม ดำเนินการไปในทิศทางและวิธีที่กำหนด โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายการติดต่อซึ่งกันและกันให้เกิดมีใจร่วมกับตนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินนา พลขำนิ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ พบว่า ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ อันสีเมือง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานมีการปฏิบัติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้าน

ภาวะผู้นำแบบสั่งการมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการครูในสถานศึกษามุ่งพัฒนาครูให้มีรู้ความสามารถ เพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และในปัจจุบันนี้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง โดยเข้าศึกษาต่อสูงกว่าในระดับปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ครูที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีย่อมนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้โดยบูรณาการกับประสบการณ์การทำงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญและมอบหมายงานให้เป็นพิเศษ ทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงมีทัศนคติต่อผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ อันสีเมือง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาในการทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อภาวะผู้นำวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องภพ วิชญกุล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการทำงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการที่จะนำพาองค์กรให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Steers (1979) ระบุถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานว่า มีปัจจัยที่สำคัญคือ ประสบการณ์ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูง จะรู้จักปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่น กล้าคิด กล้าแสดงออก และมีความมั่นคงในการทำงาน มีเป้าหมายและทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานได้เป็นอย่างดี สามารถจัดการและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ อันสีเมือง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำวิธิต่างเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารัตน์ นารอยี (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามวิธิต่างและเป้าหมายของผู้บริหารสตรี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความหลากหลายทางบริบทของสถานศึกษา มีสถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรจำนวนน้อยทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีเทคนิคหรือภาวะผู้นำในการบริหารงานมากนักและสามารถที่จะดูแลและนำบุคคลากรได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรจ วรตล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี คลังจินดา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีประชุมร่วมกัน วางแผนงานอย่างเป็นระบบในการดำเนินงานกับผู้รับผิดชอบงาน และนำเสนอให้ทราบโดยทั่วกัน 2) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านเวลา และสถานที่ รูปแบบการเข้าพบไม่ควรเป็นแบบทางการเกินไป เพื่อเอื้อต่อการพูดคุยอย่างเปิดเผย และให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ 3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีเวทีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนางาน 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมในการทำงานที่เปิดกว้าง และเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ กำหนดวาระที่ชัดเจนในการทำงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ดำเนินการจัดการศึกษาในพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ส่งผลต่อการ

ขับเคลื่อนสถานศึกษาในยุคใหม่ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิคและนโยบายในการปฏิบัติที่แสดงออก เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี คลังจินดา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นกฎระเบียบข้อบังคับและการใช้คำสั่งของโรงเรียน ในการบังคับให้คนที่อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน คอยตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ ส่งเสริมผลงานและความสัมพันธ์ภายในหมู่คณะครู ดูแลการปฏิบัติงานของครูคอยชี้แนะครู อย่างเป็นกันเองมากขึ้น ให้ครูเข้าใจถึงปัญหาความรับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติตามแผนให้สำเร็จครูจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแสดงเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับปฏิบัติอย่างไร ปฏิบัติเมื่อไร และสร้างขวัญกำลังใจ ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นทำงานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรจ วรตล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า นำเสนอแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนไว้ 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาโดยเฉพาะภารกิจหลักของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป นำไปสู่การปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลงานที่มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของงานส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย
 - 1.1 ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายทางการศึกษา วางแผนงานอย่างเป็นระบบในการดำเนินงานเป็นเกณฑ์การปฏิบัติงานอย่างละเอียด
 - 1.2 ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาเรื่องผลตอบแทน สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
 - 1.3 ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างตนเองและบุคลากรในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจในเนื้อหาของการปฏิบัติงาน
 - 1.4 ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดกว้าง และเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความมั่นใจให้

ผู้ได้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานเต็มความสามารถจนมีผลงานตามเป้าหมาย 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ ทำให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจาภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งมาจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากประเด็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดถึงผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ฉะนั้น ประเด็นที่น่าจะนำมาทำการศึกษา เมื่อเราทราบแล้วว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรในสถานศึกษาแล้วนั้น สิ่งที่น่าจะทำการศึกษาวิจัยต่อไป คือ การค้นหาเทคนิค วิธีการ หรือกลยุทธ์ เพื่อที่จะได้ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการใช้อำนาจ อิทธิพล หรือความสามารถในการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ก้องภพ วิชญกุล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พรทิพย์ อันสีเมือง. (2565). ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(6), 312-328.
- ไพศาล วรคำ. (2561). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- วรจุ วรดล. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วินนา พลขำนิ. (2566). ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวรี. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 8(2), 463-473.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : นครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. กรุงเทพมหานคร:
สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). เรียกใช้เมื่อ 5 พฤษภาคม 2567.
จาก : <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>.

สุปราณี คลังจินดา. (2566). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
สุดาร์ตน์ นารอยี. (2564). ภาวะผู้นำตามวิถีทางและเป้าหมายของผู้บริหารสตรี สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities Educational and Psychological Measurement, 30(3),
607-610.

Steers, R.M. (1991). Introduction to organizational behavior. New York :
Harper and Collin.

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยี
ปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ***

**GUIDELINES FOR DEVELOPING TECHNOLOGICAL LEADERSHIP USING
ARTIFICIAL INTELLIGENT FOR SECONDARY SCHOOL
ADMINISTRATORS IN THE LOWER NORTHERN**

อนุดตรีย์ ดิษเจริญ¹ และ อ้อมธจิต แป้นศรี²

Anuttaree Ditcharoen¹ and Omthajit Pansri²

¹⁻²มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand.

Corresponding Author's Email: Anuttareed66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยมีการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 160 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเจซีและมอร์แกน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม การยอมรับและปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร การพัฒนาทักษะการสื่อสาร การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้นำในยุคดิจิทัล และการ

* Received 13 April 2025; Revised 20 April 2025; Accepted 30 April 2025

บริหารด้วยความเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ประกอบด้วย 7 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา โดยแต่ละด้านมีจำนวน 3 แนวทาง รวมทั้งสิ้น 21 แนวทาง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

Abstract

This research aims to 1) study technological leadership using artificial intelligence and 2) study guidelines for developing technological leadership using artificial intelligence among secondary school administrators in the lower Northern. The research was conducted in 2 steps: Step 1 studied technological leadership using artificial intelligence with a sample of 160 secondary school administrators in the lower northern. The sample size was determined using Krejcie & Morgan's table and Cluster random sampling. Data was collected using a 5-level rating scale questionnaire and analyzed using mean and standard deviation. Phase 2 studied guidelines for developing technological leadership using artificial intelligence with 5 experts selected through Purposive sampling. Data was collected through interviews and analyzed using Content analysis.

The results of the research revealed that 1) The study of technological leadership using artificial intelligence found that, overall, it was at a high level. In descending order: building a teamwork culture, acceptance and adaptation to change, promoting creativity and innovation in leadership, changing organizational culture, developing communication skills, enhancing emotional intelligence for leaders in the digital era, and managing with empathy in a changing environment. 2) The study of guidelines for developing technological leadership using artificial intelligence consisted of 7 aspects, with 3 guidelines for each aspect, totaling 21 guidelines.

Keywords: Guidelines for developing, Technology leadership, Artificial intelligent

บทนำ

ในยุคดิจิทัลปัจจุบัน เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศทุกมิติ ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้โดยกำหนดแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. 2566-2570 ที่มีวิสัยทัศน์ "รัฐบาลดิจิทัล เปิดเผย เชื่อมโยง และร่วมกันสร้างบริการที่มีคุณค่าให้ประชาชน"

สถานศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนฯ ที่มุ่งสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้ทัน ยุคดิจิทัล ตามแนวคิดของ ถนอมพร เลหาจรัสแสง (2561) เน้นความสำคัญของผู้บริหารที่มี วิสัยทัศน์และความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ขณะที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2563) ชี้ว่า การพัฒนาผู้นำทางเทคโนโลยีจะช่วยสร้างวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ เพิ่มความยืดหยุ่นและการเข้าถึงการศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ความปลอดภัยของข้อมูล และการพัฒนาทักษะบุคลากร

ปัจจุบัน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้เข้ามามีบทบาท สำคัญในวงการศึกษา โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การบริหาร จัดการ และการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร (Holmes, 2019) เทคโนโลยีนี้สามารถช่วย ในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ การประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร และการ พยากรณ์แนวโน้มทางการศึกษา ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ AI ในการศึกษา เช่น ระบบการเรียนรู้ แบบปรับตัว (Adaptive Learning Systems) ที่สามารถปรับเนื้อหาและวิธีการสอนให้ เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้ AI จึงเป็นการเตรียม ความพร้อมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้ได้อย่างเต็ม ศักยภาพ

รายงานของสำนักงานศึกษาธิการภาค 17 (2566) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังขาดความเข้าใจและทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ สอดคล้องกับผล การศึกษาของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2566) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทย ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะด้านปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง การสำรวจของสุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2566) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดดังกล่าวมีข้อจำกัดสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ขาดความรู้และทักษะ ด้านปัญญาประดิษฐ์ 2) ขาดการบูรณาการเทคโนโลยีในการบริหาร 3) ขาดวิสัยทัศน์ด้าน เทคโนโลยีดิจิทัล 4) ขาดการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยี และ 5) ขาดการ วางแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดย ใช้ปัญญาประดิษฐ์จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจบนฐานข้อมูล บริหารทรัพยากร วางแผน กลยุทธ์ พัฒนาหลักสูตร และประกันคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยยกระดับ คุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่มีประสิทธิภาพ อัน จะส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยแบ่งออกเป็น 9 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิษณุโลก อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี จำนวนทั้งสิ้น 265 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 160 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เพื่อสุ่มจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างได้เป็น 5 จังหวัด คือ กำแพงเพชร 33 คน นครสวรรค์ 37 คน พิจิตร 30 คน อุทัยธานี 21 คน และเพชรบูรณ์ 39 คน และ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน และอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษาประสบการณ์การทำงาน และกลุ่มจังหวัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ข้อคำถาม 40 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.976

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ ตอนที่ 2

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) จำนวนด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 7 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการออกแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) พร้อมกับ QR Code โดยจำกัด 1 อีเมล ต่อการตอบกลับ ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 ในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2568 ถึงวันที่ 10 เมษายน 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ในขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentile) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 ในขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดกระทำกับข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างในภาพรวม

ที่	ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์	กลุ่มตัวอย่าง (n = 160)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	การยอมรับและปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง	4.44	0.49	มาก	2
2	การบริหารด้วยความเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง	4.30	0.63	มาก	7
3	การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในภาวะผู้นำ	4.41	0.56	มาก	3
4	การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร	4.40	0.51	มาก	4

5	การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้ใช้นายุคดิจิทัล	4.35	0.56	มาก	6
6	การพัฒนาทักษะการสื่อสาร	4.36	0.57	มาก	5
7	การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม	4.46	0.48	มาก	1
รวม		4.39	0.49	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.39, S.D = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.46, S.D = 0.48) รองลงมา คือ การยอมรับและปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง ($\bar{x}$ = 4.44, S.D = 0.49) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารด้วยความเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.30, S.D = 0.49) ตามลำดับ

2. ผลศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

2.1 การยอมรับและปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และสร้างวัฒนธรรมองค์กรขณะที่ผู้สอนปรับการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน

2.2 การบริหารด้วยความเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์และแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.3 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งห้องปฏิบัติการนวัตกรรมเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และจัดอบรม ส่วนผู้สอนใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้

2.4 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร โดยผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของบุคลากรและปรับโครงสร้างงาน

2.5 การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สร้างสถานการณ์จำลองและประเมิน EQ

2.6 การพัฒนาทักษะการสื่อสาร โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ Chatbot และระบบวิเคราะห์การสื่อสาร

2.7 การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการวางแผนและติดตามโครงการ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการบริหารด้วยความเข้าอกเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.1 การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.48) เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานร่วมกัน สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการประสานงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ระบบอัจฉริยะ และพื้นที่ดิจิทัลที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิโสพรรณ ช่วยวงศ์ญาติ (2566) ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและการประสานความร่วมมือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิภา เขยกลิ่น (2566) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี มีวิสัยทัศน์ สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการยอมรับกับผู้ร่วมงาน เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานและความร่วมมือในการสร้างนวัตกรรมและขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประสิทธิภาพ

1.2 การบริหารด้วยความเข้าอกเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D = 0.49) เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ช่วยประมวลผลข้อมูลเพื่อเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมการศึกษา ทั้งความต้องการของนักเรียน แนวโน้มทางการศึกษา และนโยบายใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ พสุ เดชะรินทร์ (2566) ที่กล่าวว่าการบริหารองค์กรโดยให้ความสำคัญกับบุคลากรเป็นศูนย์กลางต้องดำเนินการที่ลึกซึ้งกว่าการมุ่งเน้นเพียงกระบวนการทำงาน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ผู้นำต้องบริหารด้วยความเข้าอกเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา ชวนะไพศาล (2563) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี กำหนดนโยบายและกลยุทธ์ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันต่อยุคสมัยและตอบสนองต่อนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีดังนี้

2.1 การยอมรับและปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับนวัตกรรม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Smith & Cockburn (2022, อ้างถึงใน สมชาย เทพแสง และคณะ, 2566) ที่เน้นความสามารถในการ

ปรับตัวเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำในสภาพแวดล้อมที่มีพลวัต อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้มุ่งเน้นเทคโนโลยีมากกว่ามนุษย์ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของกัญญารัตน์ สุขแสน (2564) ที่พบว่าการต่อต้านจากบุคลากรเป็นอุปสรรคสำคัญ แม้ในโรงเรียนที่มีความพร้อมสูง

2.2 การบริหารด้วยความเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์นโยบายการศึกษาและแปลงเป็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะ สอดคล้องกับทฤษฎีของฟูลเลอร์ เดเซอร์รินทร์ (2566) ที่เน้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้นำ อย่างไรก็ตาม การมุ่งเน้นเทคโนโลยีอาจละเลยมิติด้านการมีส่วนร่วมระหว่างมนุษย์ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้าใจต่อนโยบายใหม่ แม้งานวิจัยของ เทียมยศ ปะสาวะโน (2564) จะสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ แต่ยังชี้ให้เห็นข้อจำกัดด้านทักษะและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในการตีความผลลัพธ์จากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งอาจทำให้การตัดสินใจเชิงนโยบายคลาดเคลื่อนจากบริบทที่แท้จริง

2.3 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในภาวะผู้นำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมนวัตกรรมโดยจัดตั้งห้องปฏิบัติการ AI และจัดประกวดแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเสริมพลังความคิดสร้างสรรค์ ไม่ใช่เพื่อทดแทนกระบวนการคิดของมนุษย์ ทั้งยังควรพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการ AI ในการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวคิดนี้สอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดของ Smith & Cockburn (2022, อ้างถึงใน สมชาย เทพแสง และคณะ, 2566) ที่เน้นว่าผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์จะส่งเสริมวัฒนธรรมการเปิดกว้างและการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ควรพิจารณาคือ การจัดตั้งห้องปฏิบัติการนวัตกรรม AI อาจเผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณและความเชี่ยวชาญของบุคลากร ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างสถานศึกษาที่มีความพร้อมแตกต่างกัน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของอัสนี โปราณานนท์ (2564) ที่พบว่าการพัฒนาครูให้มีความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่งานวิจัยนี้ยังขาดการวิเคราะห์ผลกระทบของการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไปต่อทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ที่แท้จริงของผู้เรียน

2.4 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในสามมิติหลัก ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการเชิงลึกของบุคลากร การปรับโครงสร้างภาระงาน และการออกแบบสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม โดยเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Flanagan & Jacobsen (2003) ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรโดยอาศัยเทคโนโลยีอาจสร้างความรู้สึกรังเกียจและลดความเป็นอิสระในการทำงานของบุคลากร อาจนำไปสู่การต่อต้านมากกว่าการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งงานวิจัยของ

ศิริพร เสรีตานนท์ (2564) ที่ศึกษาการเปลี่ยนผ่านวัฒนธรรมองค์กรสู่ดิจิทัลได้สนับสนุนความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการเปลี่ยนแปลง และเน้นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความทุ่มเทอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจขัดแย้งกับความคาดหวังว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์จะช่วยเร่งการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.5 การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้ผู้นำในยุคดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ผ่านสามกลไกหลัก ได้แก่ การสร้างสถานการณ์จำลองสำหรับฝึกทักษะการรับรู้และจัดการอารมณ์ การประเมินและติดตามพัฒนาการด้าน EQ อย่างเป็นระบบ และการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2567) ที่เน้นความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ในภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อาจเป็นการลดทอนลักษณะความเป็นมนุษย์ของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนา EQ ที่แท้จริง นอกจากนี้ การวิเคราะห์และจัดกลุ่มบุคคลตามเกณฑ์ EQ อาจนำไปสู่การตีตราและสร้างความคาดหวังที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาที่ควรเน้นการเคารพในความแตกต่างและศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.6 การพัฒนาทักษะการสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเสริมสร้างได้ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ใน 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ การใช้ AI Chatbot เฉพาะทางการศึกษาเพื่อการสื่อสารแบบทันที การวิเคราะห์ประสิทธิภาพช่องทางการสื่อสารองค์กรผ่านแดชบอร์ดอัจฉริยะ และการบูรณาการระบบติดตามพฤติกรรมผู้เรียนกับแพลตฟอร์มการสื่อสารต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของสโรจ เลหาศิริ (2566) ที่เน้นความสำคัญของทักษะการสื่อสารที่ชัดเจนและทรงอิทธิพลในภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม การพึ่งพาเทคโนโลยีในการสื่อสารอาจลดทอนปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างความไว้วางใจและการโน้มน้าวใจในบริบทการศึกษา งานวิจัยของสุมาลี ชัยเจริญ (2564) ชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการฟังและเข้าใจความคิดเห็นของบุคลากรเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญของผู้บริหาร แต่งานวิจัยนี้เน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นตัวกลางในการสื่อสาร ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้บริหารขาดการสัมผัสโดยตรงกับความคิดเห็นและข้อกังวลที่แท้จริงของบุคลากร

2.7 การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีมผ่านสามกระบวนการหลัก ได้แก่ การวิเคราะห์และวางแผนโครงการอย่างเป็นระบบ การติดตามความก้าวหน้าและบริหารความเสี่ยงแบบเรียลไทม์ และการวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Aepiphanni (2023) ที่เน้นการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และการให้รางวัลที่ส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ใน

การจัดการโครงการอาจลดการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างสมาชิกในทีม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและความผูกพันในองค์กร งานวิจัยของประภาศรี อุ่นอบ (2565) ระบุว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ความไว้วางใจ และการเปิดพื้นที่ให้แสดงความคิดเห็นเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบทีม สะท้อนถึงความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรในการนำเทคโนโลยีมาใช้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ขณะที่การบริหารด้วยความเข้าใจในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารยังขาดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และการวางแผนรับมือกับความไม่แน่นอน ควรเน้นพัฒนาทักษะการบริหารเชิงรุกเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ระดับนโยบาย ควรกำหนดนโยบายระดับชาติในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในระบบการศึกษา พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณเฉพาะและบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทยอย่างเป็นรูปธรรม 1.2 ระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสภาพปัจจุบันกับเป้าหมายนโยบาย วางแผนโครงการ ติดตามความก้าวหน้า และบริหารความเสี่ยง โดยจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะด้านเพื่อขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 1.3 ระดับครูผู้สอน ควรส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันที่มีระบบปัญญาประดิษฐ์ในการวางแผน ติดตามการสอนและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับบริบทห้องเรียนจริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ สุขแสน. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครื่องมือคุณลักษณะเขตนาคาเบรียลแห่งประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(7), 152-169.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2566). การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาไทยในยุค AI. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา.
- เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2563). การพัฒนาผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อสร้างวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 18(1), 1-15.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2561). การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งแพลตฟอร์มโดยใช้แนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรัตนนคร, 20(2), 1-11.
- เทียมยศ ปะสาวะโน. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 22(1), 112-129.
- ประภาศรี อุ๋นอบ. (2565). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันของครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 6(2), 89-105.
- พรวิภา เขยกลั่น. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พสุ เดชะรินทร์. (2566). ผู้นำยุค AI จะต้องทำอะไรบ้าง. เรียกใช้เมื่อ 19 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/tech/innovation/1070929>
- ศิริพร เสรีตานนท์. (2564). การเปลี่ยนผ่านวัฒนธรรมองค์กรสู่ดิจิทัลของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในภาคเหนือ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 22(2), 98-115.
- สมชาย เทพแสง และคณะ (2566). ภาวะผู้นำพลวัต (Dynamic Leadership) : ภาวะผู้นำเชิงรุกมุ่งสู่คุณภาพขององค์กรในยุคปัญญาประดิษฐ์ (AI). วารสารสหวิทยาการ วิจัยและนวัตกรรมการศึกษา, 2(2), 1-16

- สโรจ เลหาศิริ. (2566). 5 ทักษะที่จำเป็นของผู้นำรุ่นใหม่ในการทำงานในโลกที่จะเต็มไปด้วย AI. เรียกใช้เมื่อ 19 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/tips-for-you/new-leader-skill.html>.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2567). 5 ทักษะสำคัญที่ผู้นำรุ่นใหม่ต้องมีเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรม นำทีม และสร้างผลงานโดดเด่นในยุค AI. เรียกใช้เมื่อ 19 สิงหาคม 2567 จาก <https://partnership.thaihealth.or.th/5-ทักษะสำคัญที่ผู้นำ>.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 17. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาภาคเหนือ พ.ศ. 2566-2570. สำนักพิมพ์ศึกษาธิการภาค 17.
- สุทธิโสพรรณ ช่วยวงศ์ญาติ. (2566). Leadership and AI. เรียกใช้เมื่อ 19 สิงหาคม 2567 <https://www.slingshot.co.th/th/blog/leadership-and-ai>.
- สมาลี ชัยเจริญ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารกับความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 11(2), 102-116.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2566). การสำรวจสภาพปัญหาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 25(2), 125-140.
- อัสนี โปราณานนท์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Aepiphanni. (2023). Technology leadership: Setting standards, indicators, and collaborative rewards for staff motivation. Retrieved September 20, 2024, from <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4936491>.
- Flanagan, L., & Jacobsen, M. (2003). Technology leadership for the twenty-first century principal. *Journal of Educational Administration*, 41(2), 124-142.
- Holmes, W. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Center for Curriculum Redesign. Retrieved September 20, 2024, from <https://blog.cloudhm.co.th/what-is-ai>.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและความพึงพอใจโดยการ
จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*

THE DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION ABILITY AND
LEARNING SATISFACTION BY USING STAD COOPERATIVE LEARNING
TECHNIQUE TOGETHER WITH SKILL PRACTICE SETS
FOR GRADE 8 STUDENTS

ปรีชญาดา พรหมมินทร์¹ และ คงศักดิ์ สังขมานนท์²

Preechayada Prommin¹ and Khongsak Sangkhamanon²

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author E-mail: 630402320074@nmc.ac.th, khongsaksang@nmc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนกับก่อนเรียน และหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 2) ศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การอ่านจับใจความ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รูปแบบการวิจัยที่ใช้คือการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มประชากรคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มโรงเรียน ในเขตพื้นที่ ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษกและโรงเรียนแสนสุข ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 ห้อง รวมทั้งหมด 276 คน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนแสนสุขจำนวน 26 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนการสอน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าสถิติที่

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

* Received 20 March 2025; Revised 6 April 2025; Accepted 23 April 2025

2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ความพึงพอใจต่อการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ, ความพึงพอใจ, การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD, ชุดฝึกทักษะ, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ABSTRACT

This research aimed 1) to compare the learning achievement in reading comprehension of Grade 8 students taught through using STAD Cooperative Learning Technique combined with skill training packages, both between pre- and post-learning and between post-learning and the 75% criterion; and 2) to examine the level of learning satisfaction. The research utilized an experimental design. The population consisted of Grade 8 students from two schools in the Lahansai Sub-district, Lahansai District, Buriram Province—Lahansai Ratchadaphisek School and Saensuk School—during the second semester of the 2021 academic year, totaling 276 students from six classrooms. The sample group included 26 Grade 8 students from Saensuk School, selected using cluster random sampling. The research instruments comprised: 1) Lesson plans 2) Achievement test 3) a satisfaction questionnaire. Data analysis involved calculating mean, standard deviation, and t-test statistical analysis.

The research findings were summarized as follows: 1. The learning achievement in reading comprehension of Grade 8 students taught using STAD Cooperative Learning Technique together with skill training packages was significantly higher after learning than before learning at the .01 level. Additionally, the post-learning achievement exceeded the 75% criterion with statistical significance at the .01 level. 2. The students' satisfaction towards STAD Cooperative Learning Technique together with skill training packages for reading comprehension was rated at the highest level.

Keywords: Reading Comprehension Development, Satisfaction, STAD Cooperative Learning Technique, Skill Training Package, Grade 8 Student

บทนำ

ภาษาเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อสาร ระหว่างมนุษย์ในสังคมเดียวกัน ภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกัน ทำให้ภาษากลายเป็นเอกลักษณ์และเป็นวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ เช่นเดียวกันกับภาษาไทย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารกันระหว่างคนไทยถือได้ว่าภาษาเป็นหัวใจของการสื่อสาร และสภาพสังคมในปัจจุบันแน่นอนว่าภาษาเข้ามามีบทบาทในการสื่อสาร ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา

การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ผ่านมานั้นโรงเรียนแสนสุข นักเรียนส่วนหนึ่งยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั้งในระดับประเทศ และระดับเขตพื้นที่ ผลของคะแนน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่านจับใจความ สรุปความ อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนาส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือพบว่าผู้เรียนหลายคนยังมีปัญหาในการอ่านจับใจความ เช่น ไม่สามารถแยกประเด็นสำคัญจากเนื้อหาได้ หรือขาดความสามารถในการสรุปความเข้าใจให้กระชับและชัดเจน ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้โดยรวมลดลง

หนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการอ่านจับใจความ คือการนำ เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มาใช้ โดยเฉพาะ เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Division) ซึ่งเป็นวิธีการที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้เรียนแต่ละคนในทีมมีบทบาทช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม เทคนิคนี้ไม่เพียงส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความ แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแล้วประสบความสำเร็จ อย่างเช่นงานวิจัยของนพนา ออค์ดวง (2547: 93) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำ ในภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่ม ควบคุมที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ เนื่องมาจากการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ละครความสามารถทางการเรียนกัน นักเรียนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการช่วยกัน คิด แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ อีกทั้ง สุวพร อังกุลดี, ธนรัชฎ์ศิริสวัสดิ์ และสุจินต์ วิศวรธีรานนท์ (2563: 227) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การเปรียบเทียบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพุดที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 หมายความว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยดังกล่าวมานั้น แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือก็เป็นวิธีการแก้ปัญหา การสอนอีกทางหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ให้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตรงตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหลายประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด และความสามารถ ในการแก้ปัญหา

จากการศึกษางานวิจัยพบว่ามีผู้วิจัย จำนวนมากที่พัฒนาแบบฝึกเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนทักษะต่างๆ ทางด้านวิชาภาษาไทย ซึ่งแบบฝึกก็เป็นสื่ออีกอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านจับใจความของนักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ซึ่งประสบความสำเร็จเพราะแบบฝึกจะช่วยเสริมทักษะให้นักเรียน เป็นการช่วยตรวจสอบความรู้ความสามารถในการเรียนและอีกทั้งยังเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจในบทเรียนของนักเรียนด้วย และอีกทั้งจากผลการวิจัยที่มีผู้วิจัยใช้การจัดการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD แล้วประสบความสำเร็จทำให้ทราบว่าจัดการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มีจุดเด่นคือการสร้างแรงจูงใจ ให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีเงื่อนไขคือรางวัลที่กลุ่มของตนเองจะได้รับ นำไปสู่การร่วมมือร่วมใจกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีและความรับผิดชอบร่วมกัน ด้วยเหตุดังกล่าว การนำเทคนิค STAD มาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะจึงเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่สำคัญ ซึ่งไม่เพียงช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน แต่ยังสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการเรียนรู้ในอนาคตผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและความพึงพอใจ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระตัวแปรตาม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นเตรียมการ ครูนำเสนอประเด็นเนื้อหาใหม่หรือทบทวนเนื้อหาเดิม การอภิปรายด้วยสื่อประกอบการเรียนการสอนที่น่าสนใจ 2. ขั้นสอนจัดนักเรียนเป็นกลุ่มละความสามารถกันให้มีความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่มย่อยสมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาทบทวนทำความเข้าใจสิ่งที่ครูนำเสนอร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะ

4. ขั้นสรุปผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบของตนเอง เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน

5. ขั้นประเมินและให้รางวัลครูทำการตรวจคำตอบจากนั้นนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มรวมกัน เพื่อใช้เป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุดจะได้รับรางวัลยกย่อง

1. ความสามารถอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มโรงเรียน ในเขตพื้นที่ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษกและโรงเรียนแสนสุข ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 ห้องรวม 276 คน (โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก, 2564; โรงเรียนแสนสุข, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนแสนสุขจำนวน 26 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ เจาะจงเฉพาะนักเรียนที่เรียนรายวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

2. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้การสอนภาษาไทยและชุดฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การสอนภาษาไทยและชุดฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 16 ชั่วโมง กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นกิจกรรมกลุ่มย่อย 4) ขั้นสรุปและ 5) ขั้นประเมินและให้รางวัล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผลการพิจารณาพบว่า มีความเหมาะสมมาก จำนวน 4 แผน และมีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 2 แผน โดยในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเท่ากับ 4.50

การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้สร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อคัดเลือกให้เหลือจำนวน 30 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มีค่าอยู่ในระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.77 ค่าอำนาจจำแนก มีค่าอยู่ระหว่าง 0.23 ถึง 0.60 และนำข้อสอบที่เลือกแล้ว 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบมีค่าเท่ากับ 0.95

การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจำนวน 16 ข้อผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยประเมินความพึงพอใจ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านด้านเนื้อหา 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านครูผู้สอน 4) ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนการสอน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความพึงพอใจ ได้ค่าอยู่ในช่วง 0.80 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วให้พร้อมใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจพร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อสำหรับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะจากนั้นผู้วิจัยนำส่งหนังสือขออนุญาตดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยนครราชสีมาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนแสนสุข

ขั้นดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ปฐมนิเทศนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนและวิธีประเมินผลการเรียนรู้แล้วให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์สอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 ข้อ จากนั้นดำเนินการสอนโดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมงเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) และนำคะแนนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 75 และนำแบบประเมินความพึงพอใจที่หาคุณภาพของเครื่องมือแล้วมาสอบถามนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 26 คน ผู้วิจัยได้ใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์หมวดหมู่ข้อมูล (Typology Analysis) และผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนเทียบกับหลังเรียน และหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติ t ของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเทียบกับหลังเรียน และหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเทียบกับหลังเรียนและหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์								
การทดสอบ	N	df	คะแนนเต็ม	เกณฑ์กำหนด	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	26		30	-	11.85	2.39	5.03*	.00
หลังเรียน	26	25	30	-	25.46	1.58		
เกณฑ์ร้อยละ 75	26		-	22.5	25.46	1.58	9.55*	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนการสอน มีระดับชั้นความเป็นอิสระเท่ากับ ($df = 25$) คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ ($\bar{X} = 11.85$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($S.D. = 2.39$) มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ ($\bar{X} = 25.46$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($S.D. = 1.58$) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์เท่ากับ ($\bar{X} = 25.46$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($S.D. = 1.58$)

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
1. ด้านเนื้อหา	4.55	0.49	มากที่สุด	2
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.54	0.50	มากที่สุด	3
3. ด้านครูผู้สอน	4.42	0.49	มาก	4
4. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	4.57	0.51	มากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.52	0.52	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 2 แสดงว่าความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) โดยระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.49) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50.) และครูผู้สอนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49)

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลจากการจัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการทดลอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากผลการทดลอง พบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 11.85 ($\bar{X} = 11.85$, S.D. = 2.39) และหลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ มีคะแนนเฉลี่ย 25.46 ($\bar{X} = 25.46$, S.D. = 1.58) และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) พบว่า ค่า t ที่ได้จากการคำนวณ มีค่าเท่ากับ 5.03 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ หลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาลิตตา เหมเกียรติกุล (2553: 89-94) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน การอ่านสรุปความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 35 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านสรุปความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 83.19 / 82.29 2) มีดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 0.6385 3) นักเรียนเห็นว่าตนเองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก อีกทั้งอดิศร ขาวสะอาด (2555: 90 - 96) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การศึกษามีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD 2) ศึกษาคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 / 2 โรงเรียนนวลนรดิศรัชมังคลาภิเษก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 27 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SATD 2) แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ 3) แบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณลักษณะ จิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือที่ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการเรียน

และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อความสำเร็จของกลุ่ม ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่มและความสำเร็จของกลุ่ม สัมฤทธิ์ผลของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่จะเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งฝึกทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง ในเรื่องการอ่านจับใจความ โดยจากการศึกษาวิจัยพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ ส่งผลให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการอ่านจับใจความมากยิ่งขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 จากผลการทดลองพบว่า หลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะมีคะแนนเฉลี่ย 25.46 ($\bar{X} = 25.46$, S.D. = 1.58) คิดเป็นร้อยละ 84.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเมื่อวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test one sample) ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 9.55 แสดงว่าหลังจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับกินาริน ต้นเสียงสม (2548: 133 - 137) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียน กาญจนานิเชกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) อำเภอพุทธมณฑล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 88 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้สาระ การเรียนรู้ ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และศิริพร ทาทอง (2548: 94) มีผลหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เช่นกัน

3. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือด้านด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.49) และด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับ กินาริน ต้นเสียงสม (2548: 133 - 137) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียน

กาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัยยม) อำเภอพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 88 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้สาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธี สอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD มีผลการเรียนรู้ด้าน การอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ 2) พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD โดยภาพรวมนักเรียนมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ นักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยในระดับมาก การอ่านจับใจความจึงเป็นทักษะ ที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องฝึกฝนและพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันและปรับตัวให้ทันกับสังคมยุคข้อมูลข่าวสารจึงทำให้เห็นว่่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มากกว่าวิธีสอนแบบปกติ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและความพึงพอใจโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลจากการจัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลการทดลอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ หลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 จากผลการทดลองพบว่า หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือด้านด้านเนื้อหา และด้านครูผู้สอน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรช่วยเหลือแนะนำรวมถึงอธิบายข้อสงสัยที่ นักเรียนแต่ละกลุ่มไม่เข้าใจให้ทั่วถึงทุกกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนทุกคนเกิดความเข้าใจที่มากขึ้น บทเรียนนั้น ๆ

2. ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมกลุ่มย่อย ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับเรื่องความร่วมมือของ นักเรียนภายในกลุ่ม ให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบที่พึงมีทั้งต่อตนเองและต่อกลุ่ม เพราะในบางครั้งอาจมีบางกลุ่มที่นักเรียนละเลยไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ครูผู้สอนจึงควรกระตุ้นให้ นักเรียนสนใจและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. การอ่านจับใจความสำคัญที่จัดการเรียนรู้โดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการสอนให้นักเรียนมีความคิดเป็นระบบ เป็นขั้นตอน และให้ นักเรียนลงมือปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะมีหลายขั้นตอน ดังนั้นครูผู้สอนต้องตระหนักถึงการลำดับขั้นตอนในแต่ละขั้น ไม่ให้นักเรียนเกิดความ สับสน รวมถึงเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น ครูผู้สอน ควรใช้คาบสอนที่ติดกัน เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ

2. ควรมีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะในนักเรียนระดับชั้นอื่น

3. ควรมีการศึกษการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับชุดฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ เพื่อสะดวกในการเรียนรู้และเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการใช้แบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความแม่นยำมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา ชลเกริกเกียรติ. (2561). การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, :13.

- โรงเรียนวัดบ่อมะปริง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กีนาริน ดันเสียงสม. (2548). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ด้านการอ่าน จับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ที่สอนด้วยวิธีสอน
แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ธิดา โมสิกรัตน์. (2544). การพัฒนาวิธีการเรียนรู้ร่วมกันโดยการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรณีศึกษาชุดวิชาไทยศึกษาจังหวัด
สมุทรสาครรายงานการวิจัยฉบับย่อเรื่อง,565.นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพนภา อ็อกด้วง. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของ
คำในภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอน
แบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชา
หลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิธร ธัญลักษณ์านนท์. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. กรุงเทพฯ: เจริญเวฟเอ็ด
ดูเคชั่นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร ทาทอง. (2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทย เรื่องคำ
กริยาและวิเศษณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดธรรมิการาม
อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกัน
เทคนิคกลุ่ม STAD กับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- สุวพร อังกุลดี, ธนรัชฎ์ศิริสวัสดิ์ และสุจินต์ วิสวธีรานนท์. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มสธ, 13 (1),227.
- อดิศร ขาวสะอาด. (2555). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคมรัชมงคลาภิเษก
ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.

อาลิตตา เหมเกียรติกุล. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านสรุป
ความชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทาง
กฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น*

SERVICE QUALITY OF THE OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL FOR
THE PROTECTION OF RIGHTS AND LEGAL ASSISTANCE AND
ENFORCEMENT, KHON KAEN PROVINCE

พิมพ์พนิต วงศ์พรหม¹ และ บุญเหลือ บุษปามาลา²

Pimpanit Wongprom, And Boonluae Boobphamala ²

¹⁻²วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand.

Corresponding Author's Email: chayata.stamp@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี 2) เปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการ จำนวน 304 คน ด้วยการใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่า และใช้สถิติเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1 คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 3.96$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับ แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการ ไม่แตกต่างกัน

* Received 5 April 2025; Revised 23 April 2025; Accepted 25 April 2025

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี ได้แก่ จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทั้งทางด้านกฎหมายและทักษะการสื่อสารสำหรับบุคลากร

คำสำคัญ : คุณภาพการบริการ, บุคลากร, สำนักงานอัยการ

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the service quality of the Office of the Attorney General for the Protection of Rights and Legal Assistance and Enforcement, 2) compare the level of service quality of the Office of the Attorney General for the Protection of Rights and Legal Assistance and Enforcement classified by gender, age, education level and occupation, and 3) provide suggestions for guidelines for developing the service quality of the Office of the Attorney General for the Protection of Rights and Legal Assistance and Enforcement. The sample group used in this research was 304 people who came to request services using Yamane's formula. The tool used for collecting data was a questionnaire. The statistics used for analysis were the number, percentage, mean, standard deviation, and the analysis of data to test the hypothesis using the t-test and the F-test. The research results found that

1. The overall service quality of the Office of the Attorney General for the Protection of Rights and Legal Assistance and Enforcement was at a high level ($\bar{X} = 3.76$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the facilities aspect ($\bar{X} = 4.08$), followed by the service personnel aspect ($\bar{X} = 3.96$), and the aspect with the lowest average value was the management aspect ($\bar{X} = 3.40$).

2. The results of the comparison of the service quality levels found that overall, people with different levels of education There are different opinions on the quality of the services of the Office of the Attorney General for the Protection of Rights and Legal Assistance and Enforcement. People with different genders, ages, and occupations have no different opinions on the quality of the services.

3. Suggestions for improving the quality of the services of the Office of the Attorney General for the Protection of Rights and Legal Assistance and Enforcement

include organizing training to develop both legal and communication skills for personnel.

Keywords: Service, Personnel, Office of the Attorney General

บทนำ

สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นองค์การหนึ่งในหน่วยงานภาครัฐย่อมต้องให้ความสำคัญกับประเด็นการพัฒนาองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของคุณภาพการบริการภาครัฐ ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนที่จะก่อให้เกิดเป็นคุณภาพคุณภาพการบริการการมีคุณภาพคุณภาพการบริการที่ดีจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์การและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรมจริยธรรม และหลักสิทธิมนุษยชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมเสมอภาค เน้นการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมมุ่งเน้นพัฒนาการทำงานเพื่อประชาชน อันเป็นหนึ่งในแนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญยิ่งขององค์การ สำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้กำหนดค่านิยมร่วมไว้ โดยรวบรวมไว้เป็นส่วนเดียวกันเพื่อให้บุคลากรของทั้งองค์กรได้ยึดถือเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ตัวอักษรตัวแรกของค่านิยมต่าง ๆ จำนวน 7 ตัวอักษรมารวบรวมประกอบกันเป็นคำว่า “JUSTICE” ประกอบด้วย การใช้ดุลยพินิจอย่างรอบคอบความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในองค์กร ความมีจิตใจบริการ ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ความซื่อสัตย์เชื่อถือได้ อุทิศตนต่อองค์กรและสังคมและการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม (พรไพรินทร์ พงษ์มิตรัน, 2560)

สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่นในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ผลประโยชน์และให้ความช่วยเหลือประชาชนทางด้านกฎหมาย ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติโอนโครงการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในชนบทเขตยากจน ซึ่งขณะนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย มาให้สำนักงานอัยการสูงสุดรับผิดชอบดำเนินงานสืบมา ในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติโอนงานช่วยเหลือทางกฎหมายแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งขณะนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มาให้ สคช. สำนักงานอัยการสูงสุด รับผิดชอบดำเนินการ วิธีดำเนินการได้ดำเนินการตามแนวนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การพิจารณาพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานโดยนำเอาปัญหาที่แท้จริงของคนในท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาคและแต่ละพื้นที่เป็นตัวกำหนดพื้นที่ปฏิบัติการ โดยสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีคำสั่งจัดตั้งสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนประจำจังหวัดขึ้นทุกจังหวัดทั่วประเทศ เป็นคุณภาพการบริการฟรีไม่เสียค่าใช้จ่ายยกเว้นค่าธรรมเนียมในชั้นศาลที่ต้องเสียตามกฎหมาย จึงต้องพัฒนา

และปรับปรุงคุณภาพการบริการตามแนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ และการบริการสาธารณะอันได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการ และด้านการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพการบริการขององค์กร (สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น, 2567)

สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น ที่ผ่านมานั้นยังไม่มีมีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในการมารับบริการ ไม่ทราบถึงความพึงพอใจในการมารับบริการ ดังนั้นเพื่อสร้างความพึงพอใจในคุณภาพการบริการของผู้มารับบริการและเป็นการพัฒนาคุณภาพการบริการให้ดียิ่งขึ้น ประกอบกับผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานต้นสังกัดในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการบริการตามแนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการและการบริการสาธารณะ เพื่อปรับปรุงคุณภาพคุณภาพการบริการให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนผู้มารับบริการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค.67-31 ม.ค.68 จำนวน 1,276 คน (สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น, 2568)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น จำนวน 304 คน ด้วยการใช้สูตรของ Yamane

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ลักษณะของเครื่องมือมีรายละเอียด โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีจำนวน 4 ข้อ ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบปลายปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close Ended Questionnaires) ซึ่งเป็นคำถามที่มีคำตอบให้ ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความเห็นของตนเอง โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นชนิดเลือกตอบ ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) ตามแบบของไลเคิร์ท (Likert's scale) มีทั้งหมด 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของประชาชน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaires) เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือก แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบโดยใช้คำพูดของตนเอง

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสารวิชาการ ตำรางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณภาพการบริการด้านการปรึกษาปัญหาทางกฎหมายของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยสร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น

3. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้านรูปแบบ (Format) และภาษา (Wording) ที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) 0.67 - 1.00

4. นำแบบสอบถามกลับไปปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.903

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต ถึงคณะผู้บริหารของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูลแจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC:Index of Item Objective Congruence)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Samples

3.2 สถิติทดสอบ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) เนื่องจากสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันได้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.54 อายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.54 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 34.54 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 44.41

ตารางที่ 1 คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม

คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	3.96	0.39	มาก
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.08	0.34	มาก
3. ด้านกระบวนการ	3.58	0.63	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	3.40	0.75	ปานกลาง
รวม	3.76	0.42	มาก

2. จากตารางที่ 1 พบว่า คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 3.96$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล		t / F	P-value	สรุปสมมติฐานการวิจัย
1	เพศ	0.494	0.622	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2	อายุ	0.206	0.935	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3	ระดับการศึกษา	2.435	0.035*	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4	อาชีพ	0.993	0.119	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทั้งทางด้านกฎหมายและทักษะการสื่อสารสำหรับบุคลากร เช่น การจัดการกับผู้ร้องเรียน การให้คำปรึกษาทางกฎหมาย การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในคุณภาพการบริการ 2) ออกแบบพื้นที่ให้สะดวกสบายและมีความเป็นระเบียบ เช่น การจัดที่นั่งที่เพียงพอและเหมาะสมสำหรับประชาชนที่มารอรับบริการ 3) ฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย และการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ในคุณภาพการบริการ เช่น การพัฒนาแนวทางการจัดการคดีให้มีประสิทธิภาพ และ 4) ฝึกอบรมหรือสัมมนาให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและการบังคับคดี เช่น การใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ หรือคุณภาพการบริการที่มีคุณภาพ

อภิปรายผล

1. คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมา คือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น

เพราะว่า สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ให้ความสำคัญในการดูแลสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนอย่างจริงจัง ซึ่งรวมถึงการช่วยเหลือทั้งในด้านการดำเนินคดีและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสิทธิที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคุณภาพการบริการช่วยเหลือทางกฎหมายฟรีในกรณีที่ผู้ประสบปัญหาทางการเงินไม่สามารถจ่ายค่าทนายความได้ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการบังคับคดีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินคดีสามารถเป็นไปอย่างรวดเร็วและยุติธรรม โดยการมีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการบังคับคดีและการใช้มาตรการทางกฎหมายต่างๆ อย่างถูกต้อง จึงทำให้สำนักงานอัยการในจังหวัดขอนแก่นสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของสุนิสา วรรณภักดี และบุญเหลือ บุษปมาลา (2565) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ รองลงมาคือด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดหนองบัวลำภู ได้ให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพการบริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อกับงานเช่น มีนโยบายแสวงหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยให้เพียงพอกับความต้องการใช้งาน มีการพัฒนาทักษะของผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อการตอบสนองต่อผู้รับบริการ และมีช่องทางการบริการที่มีความหลากหลาย และทันสมัย และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของกัญญภาภักดิ์ ศรีอุตร และชาญยุทธ หาญชนะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารปัญหาการร้องเรียนของประชาชนของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอเมืองนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอเมืองนากลาง ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีความพอใจในประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการตอบสนองความต้องการของผู้มาใช้บริการ มากที่สุด รองลงมา คือด้านความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ และด้านความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจน้อยที่สุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอเมืองนากลาง มีคุณภาพการบริการด้วยความกระตือรือร้นในการบริการบนพื้นฐานนโยบายและระเบียบของกระทรวงมหาดไทย มีการปรับโครงสร้างองค์กรเชิงรุก มีการกำหนดเป้าหมายโดยการปฏิบัติ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักงาน ทำให้ประชาชนผู้ให้บริการได้รับการบริการที่มีความครบถ้วน ถูกต้อง ซึ่งตรงกับความต้องการของประชาชนจึงส่งผลให้ความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของศูนย์ดำรงธรรมออกมาในระดับมาก

1.1 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5. มีคุณภาพการบริการที่มีคุณภาพมาพร้อมกับการ ฝึกอบรมที่ทันสมัย รองลงมา คือ ข้อ 7. เจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่เป็นมิตรในคุณภาพการบริการ เพื่อให้ประชาชนรู้สึกสะดวกสบายในการติดต่อขอรับบริการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 2. มีการจัดเตรียมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อให้คำแนะนำที่ถูกต้องและ ชัดเจนในแต่ละกรณี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือ ทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น มีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถให้บริการประชาชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ทักษะและความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย และการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ นอกจากนี้บุคลากรยังมีความ ทุ่มเทในการทำงานและการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทำให้ผู้รับบริการได้รับความ ช่วยเหลือและบริการที่ดีและเป็นธรรมอย่างเหมาะสม ครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับผลการ ศึกษาวิจัยของกษมณี เอี่ยมหน่อ และพัชราภา สิงห์ธนสาร (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพ คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิ และช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ความพึง พอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชย์ ไชยแสง (2566) วิจัยเรื่อง คุณภาพคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของ ผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 18. มีการจัดบริการความสะดวกที่เอื้อต่อ คนพิการและผู้สูงอายุ เช่น มีทางขึ้น - ลง สำหรับวีลแชร์ รองลงมา คือ ข้อ 17. มีการจัดบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ที่นั่ง ที่จอดรถ ห้องน้ำ น้ำดื่ม ที่เพียงพอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ข้อ 13. เจ้าหน้าที่ให้บริการประชาชนมีจำนวนที่เพียงพอกับผู้ใช้บริการ ที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการ บังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ ประชาชนได้สะดวกและรวดเร็ว เช่น การจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการรอคอยที่สะดวกสบาย การ มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ การมีบริการต่าง ๆ ที่เข้าถึงง่าย รวมถึงการพัฒนา ระบบคุณภาพการบริการทั้งในรูปแบบออนไลน์และในสถานที่จริง เพื่อรองรับคุณภาพการ

บริการแก่ประชาชนในหลากหลายสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการจัดให้มีระบบการติดตามผลและการปรับปรุงคุณภาพการบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของเกษมณี เอี่ยมหน่อ และพัชรารากา สิงห์ธนสาร (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษพบว่า ด้านสิ่งที่สามารถจับต้องได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวณิชย์ ไชยแสง (2566) วิจัยเรื่อง คุณภาพคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 28. มีแบบฟอร์มต่างๆที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน รองลงมา คือ ข้อ 21. มีจุดประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการให้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 30. คุณภาพการบริการมีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนตามที่ผู้รับบริการคาดหวัง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น ให้ความสำคัญในการดูแลคดีและช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อนทางกฎหมาย เช่น การให้คำปรึกษาทางกฎหมายฟรี การช่วยเหลือด้านการฟ้องร้องและการบังคับคดี รวมถึงการจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำระบบที่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและโปร่งใส การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และการรับฟังข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากประชาชนยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินการของสำนักงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของณัฐฐา ปาลิกา กณิศาเตชสิทธิ์ (2563) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีและในมุมมองของประชาชนและผู้มาติดต่อราชการ ด้านกระบวนการคุณภาพการบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาวรรณ นิยมวัน และนฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ (2566) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพคุณภาพการบริการประชาชนด้านงานคดีอาญาของสำนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการประชาชนด้านงานคดีอาญาของสำนักงานอัยการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 32. มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการขอรับบริการให้ประชาชนรับทราบ รองลงมา คือ ข้อ 34. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้ครอบคลุม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 37. มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ศาล ตำรวจ และหน่วยงานรัฐต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ได้มีการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ต้องการการคุ้มครองสิทธิทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาทางกฎหมาย รวมถึงการบังคับคดีที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่กำหนด อีกทั้งยังมีการจัดการระบบงานที่ทันสมัยและเป็นระบบ ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของกัญญภาค ศรีอุตร และชาญยุทธ หาญชนะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารปัญหาการร้องเรียนของประชาชนของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอกลาง ในภาพรวมพบว่า ด้านการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าศูนย์ดำรงธรรมอำเภอกลางสามารถเป็นศูนย์กลางประสานในคุณภาพการบริการและสามารถแก้ไขปัญหาและสามารถยุติเรื่องได้ในระยะเวลาที่กำหนดจึงส่งผลให้ความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของศูนย์ดำรงธรรมออกมาในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศักชัย บัวทองจันทร์และ ชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพคุณภาพการบริการด้านการตอบสนองของผู้มาร้องเรียน/ร้องทุกข์/หรืออื่นๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานอัยการอาจมีคุณภาพการบริการที่ไม่เลือกปฏิบัติ และเน้นการช่วยเหลือทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยไม่สนใจเพศของผู้ใช้บริการ ทำให้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงรู้สึกพึงพอใจในระดับเดียวกัน ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศไหน อาจมีความเข้าใจในสิทธิของตนเองและต้องการได้รับการช่วยเหลือที่เป็นธรรม ซึ่งอาจทำให้ความคิดเห็นของทั้งสองเพศในเรื่องนี้ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของมยุรี ชะพินิจ และชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการของศาลจังหวัดหนองบัวลำภู ผล

การศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพคุณภาพการบริการของศาลจังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของศาลจังหวัดหนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศักชัย บัวทองจันทร์ และชาญยุทธ หาญชนะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันอาจมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพการบริการจากสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ในลักษณะที่คล้ายกัน เช่น การรับรู้ถึงคุณภาพคุณภาพการบริการหรือประสิทธิภาพของการช่วยเหลือที่ไม่แตกต่างกันมากนัก รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลและการรับบริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละช่วงอายุไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ ปัจจัยอื่นๆ เช่น ความเข้าใจในกระบวนการทางกฎหมาย ความคุ้นเคยกับการใช้บริการ หรือการให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ก็อาจมีผลในการทำให้ความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนแต่ละวัยมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของมยุรี ชะพินิจ และชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการของศาลจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพคุณภาพการบริการของศาลจังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของศาลจังหวัดหนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศักชัย บัวทองจันทร์ และชาญยุทธ หาญชนะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ที่จำแนกตามอายุโดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ไม่แตกต่างกัน

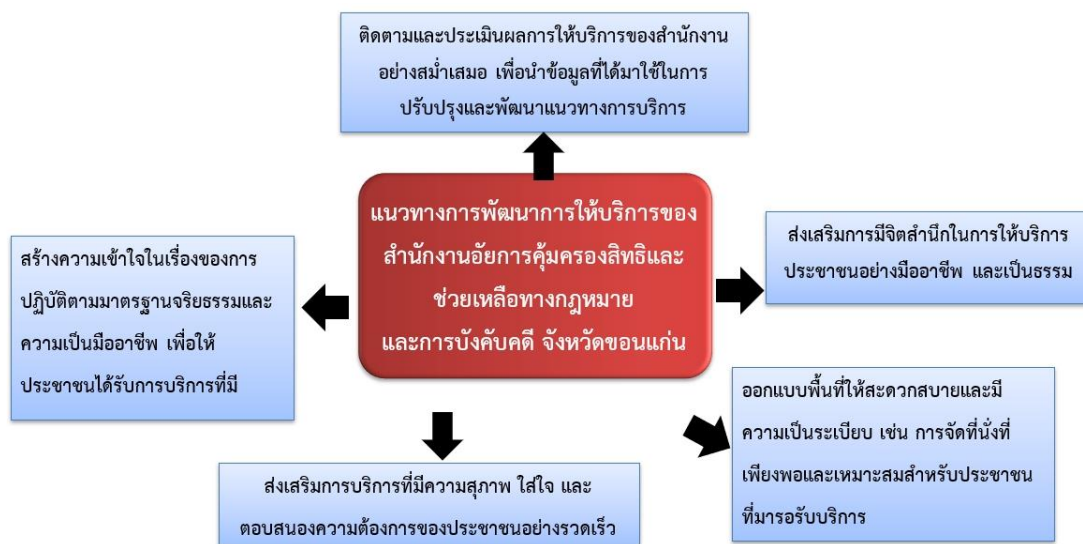
2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงอาจสามารถเข้าใจและตีความข้อมูลหรือขั้นตอนทางกฎหมายได้ดีขึ้น เพราะ

พวกเขามักมีทักษะในการอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่า ขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาต่ำอาจมีความยากลำบากในการเข้าใจกระบวนการทางกฎหมายหรือการใช้บริการดังกล่าว ระดับการศึกษา ยังอาจส่งผลต่อการรับรู้ถึงคุณภาพของบริการ เช่น ผู้ที่มีการศึกษาสูงอาจมีการประเมินบริการจากหลายมุมมอง เช่น ประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว หรือคุณภาพการบริการที่เป็นธรรม ขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาต่ำอาจมองที่ผลลัพธ์ของบริการอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิสา วรรณภักดี และบุญเหลือ บุปผามาลา (2565) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพงศ์ ยิ้มโกศล (2566) วิจัยเรื่องความพึงพอใจในงานของข้าราชการธุรการสำนักงานอัยการสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน ความพึงพอใจในงานของข้าราชการธุรการสำนักงานอัยการสูงสุดต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีในจังหวัดขอนแก่นมีความเสมอภาคและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งไม่คำนึงถึงอาชีพของประชาชนแต่ละกลุ่ม ทำให้ทุกคนได้รับบริการในระดับเดียวกัน อีกทั้งอาจเป็นเพราะมีการดำเนินการที่โปร่งใสและมีระบบการบริการที่เป็นกลาง ซึ่งทำให้ไม่เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการทุกอาชีพ นอกจากนี้ยังอาจจะเป็นเพราะการบริการได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและความเข้าใจในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นอาชีพใดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักชัย บัวทองจันทร์ และชาญยุทธ หาญชนะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ที่จำแนกตามอาชีพโดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ไม่แตกต่างกัน และยังสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระพันธ์ สมบูรณ์ และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2565) วิจัยเรื่อง คุณภาพคุณภาพการบริการของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพคุณภาพการบริการของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอสามโคก ที่จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพ

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

จากผลการวิจัยคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ดังนั้นทางสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น ควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 พัฒนาระบบการจัดการเอกสารและข้อมูลคดีที่ทันสมัย เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง รวมถึงการใช้ระบบดิจิทัลในการบันทึกและตรวจสอบข้อมูลคดี พัฒนาแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดี ข้อมูลด้านสิทธิทางกฎหมาย และช่องทางการติดต่อสำนักงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

1.2 จัดการอบรมพัฒนาทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ในด้านคุณภาพการบริการประชาชน การใช้เทคโนโลยี และความรู้ทางกฎหมายใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 พัฒนาระบบการทำงานภายในสำนักงานให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้นและมีความแม่นยำ เช่น การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ และพัฒนามาตรฐานการบริการให้ตรงตามความคาดหวังของประชาชน โดยการกำหนดมาตรฐานและขั้นตอนในคุณภาพการบริการ เช่น การตั้งเกณฑ์ในการรับเรื่องและการติดตามผลคดี

1.4 สร้างความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ เช่น ตำรวจ หน่วยงานด้านสวัสดิการและศาล เพื่อให้การดำเนินงานคดีและการช่วยเหลือประชาชนมีความครบวงจรมากขึ้น

1.5 จัดเวิร์กช็อปหรือกิจกรรมชุมชนเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านสิทธิและการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น

2.2 ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี จังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- กษมณี เอี่ยมหน่อ และพัชรภา สิมหัตถสาร. (2567). คุณภาพคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดนครสวรรค์. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- กัญญาภักดิ์ ศรีอุตร และชาญยุทธ หาญชนะ. (2566). การบริหารปัญหาการร้องเรียนของประชาชนของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- ณัฐปาลิกา กนิศาเดชสิทธิ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- พรไพรินทร์ พงษ์รัตน์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการ คุ้มครอง สิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มยุรี ชะพินิจ และชาญยุทธ หาญชนะ. (2565). คุณภาพคุณภาพการบริการของศาลจังหวัดหนองบัวลำภู. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.

- วณิชย์ ไชยแสง. (2566). คุณภาพคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดนครสวรรค์. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศักชัย บัวทองจันทร์และ ชาญยุทธ หาญชนะ. (2565). คุณภาพคุณภาพการบริการตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี. (2568). ข้อมูลพื้นฐาน สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิ. สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น.
- สุนิสา วรรณภักดี และบุญเหลือ บุบผามาลา. (2565). คุณภาพคุณภาพการบริการของสำนักงานอัยการ คุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดหนองบัวลำภู. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- สุดาวรรณ นิยมวัน และนฤมล อนุสนธิพัฒน์. (2566). แนวทางการพัฒนาคุณภาพคุณภาพการบริการประชาชนด้านงานคดีอาญาของสำนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper. & Row.

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคของการวางแผนทางการเงินของ
กลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร*
CURRENT SITUATION, PROBLEMS, AND OBSTACLES OF FINANCIAL
PLANNING FOR THE WORKING AGE GROUP IN BANGKOK.

สุกัญญา ศิริโท¹, เกียรติชัย วีระญาณนนท์², ณัฐภัตสร ธนาบวรพานิชย์³, และ รักษาศา รวงอ่อนนาม⁴

Sukanya Sirit¹, Kietchai Wirayanon², Nutpatsorn Tanaboworpanich³ and Rapassa Rong-onnam⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹⁻⁴North Bangkok University, Thailand

Corresponding author's : ¹Sukanya sirt@northbkk.ac.th, ²Kietchai.ve@gmail.com

³nutpatsorn.ta@northbkk.ac.th ⁴Rapassa.ro@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงิน และศึกษาการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ แต่ได้นำเสนอเฉพาะด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากผู้เชี่ยวชาญการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 17 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิควิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค ของวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร เช่น รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่สูง ความกดดันจากค่าครองชีพในเมืองใหญ่ และขาดการวางแผนที่ชัดเจนในการออมและการลงทุน ซึ่งส่งผลให้การวางแผนทางการเงินมีอุปสรรคและข้อจำกัดที่สำคัญ และ 2) ผลการวิเคราะห์การวางแผนทางการเงินระยะสั้น ระยะยาว เช่น การควบคุมการใช้จ่าย การออมและเลือกการลงทุนในสินทรัพย์ที่หลากหลาย การจัดการหนี้ให้มีระบบ และจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเงินของแต่ละบุคคล การวางแผนภาษี การวางแผนการเกษียณ จะช่วยให้ความมั่นคงทางการเงินระยะยาวบรรลุเป้าหมายทางการเงิน

คำสำคัญ : การวางแผนทางการเงิน, ปัญหาทางการเงิน, อุปสรรคการวางแผนการเงิน

* Received 16 April 2025; Revised 24 April 2025; Accepted 30 April 2025

Abstract

This research aims to present a study of the current conditions, problems, and obstacles in financial planning, focusing specifically on the working-age population in Bangkok. It is a survey-based study, with an emphasis on the qualitative research aspect. The research employed in-depth interviews using semi-structured interview questions as the main data collection tool. The participants were 17 experts in personal financial planning, each with at least five years of professional experience. Content analysis was used as the data analysis technique.

The research were as follows : 1) Current Conditions, Problems, and Obstacles The study revealed that working-age individuals in Bangkok face key challenges in financial planning, including insufficient income relative to high living expenses, pressure from the urban cost of living, and a lack of clear strategies for saving and investing. These issues contribute to significant barriers and limitations in their ability to implement effective financial plans. And 2) The results of the analysis of short-term and long-term financial planning-such as expense control, saving and selecting diverse investment assets, systematic debt management, and appropriately managing risks according to each individual's financial situation, as well as tax planning and retirement planning indicate that these practices help achieve long-term financial stability and financial goals.

Keywords: Financial planning, Financial Problems, Barriers to Financial Planning

บทนำ

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากประชากรไทยจำนวน 66.13 ล้าน แต่มีประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานในกรุงเทพ จำนวน 3,209,649 (สถิติประชากรทะเบียนราษฎร รายอายุปี พ.ศ. 2567 กรุงเทพมหานคร : ออนไลน์) ปัจจุบันสถานการณ์การวางแผนการเงินในคนรุ่นใหม่ตระหนักถึงความสำคัญของการออมเงินเพื่ออนาคต แต่ยังมีขาดวินัยและความรู้ในการจัดการการเงินอย่างเป็นระบบ (สุธิดา กาญจนกันติกุล, 2563) ได้กล่าวถึง แนวโน้มในเรื่องการวางแผนบริหารจัดการในเรื่องการเงินจัดการชีวิตของคนรุ่นใหม่อยู่ในช่วงปรับตัว แต่ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถออมเงินก่อนใช้จ่ายได้ อาจจะเพราะปัจจัยแวดล้อมหลายอย่างที่ไม่อำนวยความสะดวกให้รายได้กับค่าครองชีพไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากการสำรวจ พบว่า คนรุ่นใหม่ไม่ได้วางแผนเรื่องการออม ส่วนใหญ่เป็นการออมเหลือจากการใช้จ่าย และส่วนใหญ่จะเป็นการวางแผนด้วยตัวเอง ซึ่งคนกลุ่มใหญ่ที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท ขาดวินัยทางการเงินการออม ขาด

ความรู้ด้านการออมและการลงทุนที่ถูกต้อง ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบเงินฝากประจำ หรือประกันชีวิตสะสมทรัพย์ซึ่งรูปแบบอาจจะไม่หลากหลาย การลงทุนในกองทุนถือเป็นส่วนน้อย ดังนั้นทางออกในการบริหารจัดการชีวิตของคนรุ่นใหม่ในอนาคตคาดการณ์ว่าการหารายได้เพิ่ม ยังคงยึดมั่นในส่วนของการงานประจำ แต่รายได้เพิ่ม เช่น ขายออนไลน์ เพื่อให้เขายังคงมีคุณภาพชีวิตที่ดี (กิตติชัย เตชะงามเลิศ, 2567) สำหรับคนที่มีเงินเก็บ พบว่า หลายคนเลือกที่จะฝากธนาคารระยะยาว หรือบางคนเลือกที่จะลงทุนเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสำหรับการลงทุน สิ่งสำคัญที่สุด คือ ต้องเรียนรู้ว่าจะลงทุน กระจายลงทุนหลายอย่างทำให้เราไม่เอาไข่ใส่ในตะกร้าใบเดียวความเสี่ยงก็จะลดลง

การวางแผนทางการเงินเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการทรัพย์สินและการเงินส่วนบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยทำงาน ซึ่งเป็นช่วงที่บุคคลมีรายได้สูงสุดและมีภาระทางการเงินที่ต้องรับผิดชอบ การวางแผนทางการเงินที่ดีช่วยให้บุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินทั้งในระยะสั้น ระยะยาว เช่น การออมเพื่อเกษียณ การลงทุน การจัดการหนี้สิน รวมถึงการเตรียมตัวสำหรับเหตุการณ์ไม่คาดคิด ในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงที่มีการแข่งขันและมีความตึงเครียดทางเศรษฐกิจสูง กับประสบปัญหาหลายประการ เช่น การขึ้นค่าครองชีพ ค่าเช่าที่อยู่อาศัย การปรับอัตราดอกเบี้ย และการแข่งขันในตลาดแรงงาน ทำให้วัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดการการเงินส่วนบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดสรรรายได้และการบริหารหนี้สิน รวมถึงการวางแผนเพื่ออนาคตซึ่งมักถูกจำกัดด้วยปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม

จากบริบทและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวงานวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยจะพิจารณาปัจจัยต่างๆ ของการวางแผนทางการเงิน รวมถึงการค้นหาวิธีการและกลยุทธ์ที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลในกลุ่มวัยทำงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะมีประโยชน์ทั้งบุคคล และสังคม ในการส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินในระยะยาวของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร.

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็น

ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้เชิงนโยบายได้ โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) 1) นักวางแผนทางการเงิน CFP จำนวน 6 คน 2) ที่ปรึกษาทางการเงิน FChFP จำนวน 6 คน และ 3) คณะกรรมการสมาคมตัวแทนประกันชีวิต จำนวน 5 คน มีประสบการณ์การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และตอนที่ 3 การวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดทำการศึกษาจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อแก้ไขเนื้อหาที่ใช้ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย พิจารณาเพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์มากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และตรวจสอบคุณภาพโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญการวางแผนการเงินส่วนบุคคลมีประสบการณ์การวางแผนการเงินส่วนบุคคลอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 17 คน โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้างและการบันทึกเสียง

3.4 การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการถอดข้อความของข้อมูลที่เก็บได้ นำมาวิเคราะห์ด้วยหลักการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อหาองค์ประกอบที่สำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน 3 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์มาตรวจสอบและสรุปในประเด็นต่าง ๆ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรค ต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ประเด็นโดยสรุปของสภาพปัจจุบันของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

ประเด็นความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน

- การบริหารจัดการหนี้ หลายคนในวัยทำงานต้องเผชิญกับภาระหนี้สิน ไม่ว่าจะเป็นหนี้สินบ้าน หนี้สินรถ หรือหนี้สินการใช้บัตรเครดิต ซึ่งบางคนอาจไม่มีแผนการชำระหนี้ที่ชัดเจนหรือคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยอย่างรอบคอบ
- การบริหารจัดการค่าใช้จ่าย วัยทำงานเริ่มสนใจการควบคุมค่าใช้จ่ายมากขึ้น โดยการวางแผนการเงิน เพื่อการจัดการรายจ่ายในแต่ละเดือน และมักจะใช้แอปพลิเคชันหรือเครื่องมือออนไลน์ในการติดตามการใช้จ่าย แต่ยังคงมีปัญหา คือ การใช้จ่ายเกินตัวโดยไม่รู้ตัว หรือการลืมสำรองเงินในกรณีฉุกเฉิน

ประเด็นความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน

- การออมเพื่อเกษียณ วัยทำงานให้ความสนใจมากขึ้น แม้ว่าหลายคนยังไม่เริ่มต้นออมตั้งแต่เนิ่น ๆ ซึ่งทำให้บางคนอาจไม่สามารถมีเงินเพียงพอสำหรับการเกษียณอายุ
- การวางแผนการลงทุน วัยทำงานเริ่มสนใจการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น หุ้น, อสังหาริมทรัพย์, หรือคริปโตเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาว การลงทุนออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ได้รับความนิยมเนื่องจากสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก
- การประกันภัยและสุขภาพ วัยทำงานให้ความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากค่ารักษาพยาบาลที่สูงและความเสี่ยงในชีวิตที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และการประกันภัยสำหรับทรัพย์สิน เช่น บ้านหรือรถยนต์ เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางการเงินในกรณีไม่คาดคิด
- การวางแผนภาษี วัยทำงานเริ่มตระหนักถึงการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่างๆ เช่น การหักลดหย่อนภาษีจากการออม หรือการลงทุนในสินทรัพย์ที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐ

ประเด็นความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน

- การบริหารเวลาและการเงิน วัยทำงานยังต้องจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการหาวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพและการสามารถหารายได้เพิ่ม

- สถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน เช่น การขาดงาน การเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม หรือความผันผวนของตลาดทุน ทำให้การวางแผนทางการเงินในระยะยาวยากขึ้น เพราะกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีรายได้มั่นคงในอนาคตหรือไม่
- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวและการทำงาน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบครอบครัว เช่น การมีบุตรหรือบุคคลในอุปการะทำให้การวางแผนทางการเงินมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

สรุปสภาพปัจจุบันและความคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

สภาพปัจจุบันในการวางแผนการเงินของกลุ่มวัยทำงานนั้นมุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการการเงินในชีวิตประจำวัน และจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการบริหารจัดการหนี้ การวางแผนการออมเพื่อการเกษียณ การวางแผนการลงทุน การประกันภัยและสุขภาพ การวางแผนภาษี นอกจากการวางแผนทางการเงินยังต้องบริหารเวลาและทางการเงิน พัฒนาความรู้ทางการเงินให้ดียิ่งขึ้นเพื่อความมั่นคงทางการเงินในอนาคต ซึ่งอาจส่งผลให้การวางแผนการเงินและการตัดสินใจทางการเงินช่วยให้กลุ่มวัยทำงานสามารถรับมือกับสถานการณ์ในปัจจุบันของการเปลี่ยนแปลง เช่น ความผันผวนทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้

ตารางที่ 2 ประเด็นโดยสรุปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงินของวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

ประเด็นความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน

- รายได้ไม่แน่นอน วัยทำงานบางคนโดยเฉพาะกลุ่มอาชีพฟรีแลนซ์หรือเจ้าของธุรกิจอาจมีรายได้ไม่คงที่หรือไม่สม่ำเสมอ ทำให้การวางแผนการใช้จ่ายและการออมเป็นเรื่องยาก
- ภาระค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้ต่ำ เนื่องจากวัยทำงานต้องใช้จ่ายในเรื่องพื้นฐานอย่างที่อยู่อาศัย การเดินทาง และอาหาร ทำให้ไม่มีเงินเหลือเก็บออม
- หนี้สินส่วนบุคคล มักมีการก่อหนี้สินจากการใช้บัตรเครดิต หรือสินเชื่อส่วนบุคคล ทำให้เงินเดือนบางส่วนต้องนำไปใช้ชำระหนี้แทนการออม
- ขาดความรู้ทางการเงิน หลายคนในวัยทำงานยังขาดความรู้และความเข้าใจในการวางแผนการเงิน เช่น การบริหารจัดการหนี้ การออม การลงทุน เช่น การวางแผนการเกษียณ หรือการประกันภัยและสุขภาพ ซึ่งอาจทำให้วัยทำงานไม่สามารถวางแผนทางการเงินระยะยาวได้

- ขาดวินัยทางการเงิน แม้บางคนจะมีความตั้งใจในการออม แต่ยังขาดวินัยในการจัดสรรค่าใช้จ่าย นำเงินไปใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น หรือไม่มีการตั้งเป้าหมายการออมที่ชัดเจน

ประเด็นความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน

- ความคาดหวังสังคม คนในกลุ่มวัยทำงานอาจเผชิญกับแรงกดดันจากสังคม เช่น การซื้อบ้านหรือรถยนต์ใหม่ หรือการใช้ชีวิตในรูปแบบที่มีค่าใช้จ่ายสูงตามเทรนด์สังคม ซึ่งทำให้มีการจ่ายมากเกินไป และไม่สามารถออมเงินได้
- ขาดระยะเวลาในการวางแผนการเงิน การทำงานที่มีภาระและความเครียดสูงในเมืองหลวงทำให้บางคนไม่มีเวลาในการวางแผนการเงินอย่างจริงจัง หรือไม่รู้ว่าจะเริ่มต้น

สรุป ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และความคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีการแข่งขัน และค่าครองชีพสูง ทั้งนี้วัยทำงานควรตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการวางแผนทางการเงินตั้งแต่เริ่มต้นวัยทำงาน จะช่วยให้ชีวิตทางการเงินในอนาคตมั่นคงและปลอดภัยจากความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2. การวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร สรุปโดยประเด็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน

1. การวางแผนอุปโภคและบริโภคที่มีประสิทธิภาพของวัยทำงานส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนการเงินระยะสั้น ระยะยาว อย่างรอบคอบและมีการเตรียมตัวล่วงหน้า เช่น การกำหนดสัดส่วนการใช้จ่าย และสัดส่วนการเก็บออม ติดตามสถานะการเงินแผนการเงินของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และปรับแผนการเงินเมื่อจำเป็น จะช่วยในการจัดการเงินในปัจจุบันในการอุปโภคและบริโภคที่มีประสิทธิภาพ ช่วยเตรียมความพร้อมสำหรับในอนาคตด้วย

2. การวางแผนการออมและการลงทุนเพื่อความงอกเงยของวัยทำงาน ควรมีการวางแผนการเงินอย่างรอบคอบ เริ่มต้นจากการออมและการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน แล้วต่อยอดด้วยการเลือกการลงทุนในสินทรัพย์ที่หลากหลาย และจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเงินของแต่ละบุคคล หากวัยทำงานสามารถทำได้อย่างมีระบบ และ ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลงทุนก็สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินในระยะยาวได้ ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินในอนาคต และการบรรลุเป้าหมายชีวิตวัยทำงานแต่ละบุคคล

3. การจัดการความเสี่ยงในการใช้ชีวิตของวัยทำงาน คลอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านปัญหาสุขภาพ ด้านการเดินทาง และความปลอดภัย ด้านการทำงานและอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อม เหล่านี้เป็นการเตรียมรับสถานการณ์ต่าง ๆ ของวัยทำงานเพื่อให้การ

ดำเนินชีวิตในกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างราบรื่น และสามารถเผชิญกับความท้าทายต่างๆ ได้โดยไม่เกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อชีวิตและการทำงาน

4. การวางแผนความมั่นคงในอนาคตของวัยทำงานในกรุงเทพมหานครครอบคลุมหลายด้าน เช่น การวางแผนการเงิน การดูแลสุขภาพ การพัฒนาทักษะใหม่และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เตรียมรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อให้มีชีวิตที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีในระยะยาว

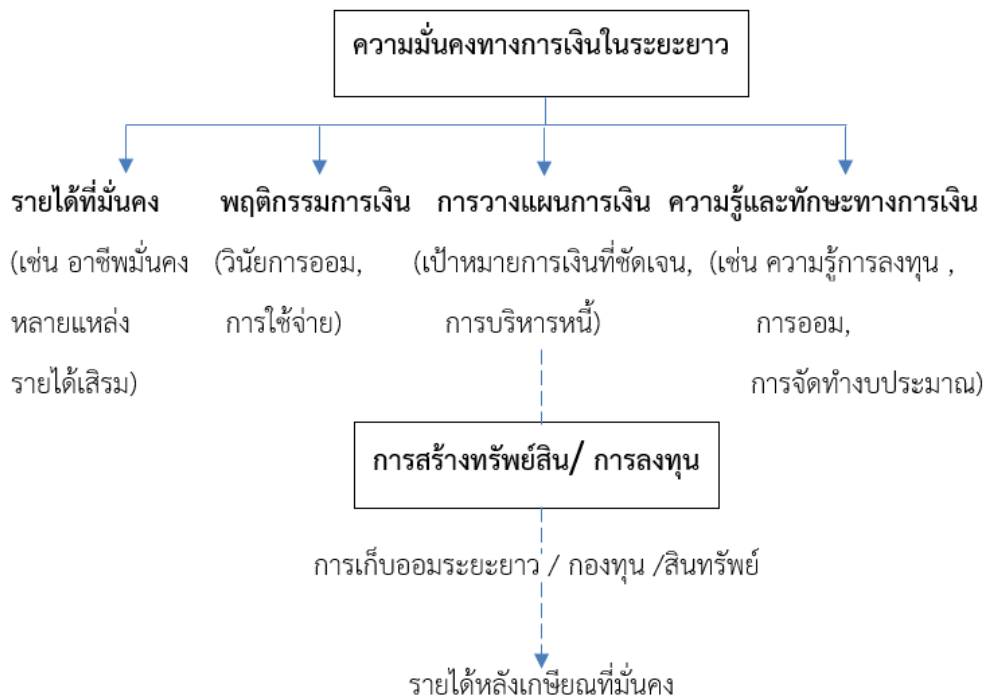
5. การวางแผนภาษีที่ดีของวัยทำงานช่วยให้การเงินมีความมั่นคงและสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินในอนาคตได้เร็วขึ้น โดยไม่ต้องเผชิญกับภาระภาษีที่สูงเกินไป การวางแผนภาษีสำหรับวัยทำงานต้องคำนึงถึงการลดภาษีระยะสั้น และการสร้างฐานะการเงินที่มั่นคงในระยะยาว วิธีที่เหมาะสมในการใช้เครื่องมือทางการเงิน เช่น กองทุนรวม ประกันชีวิต หรือการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้วัยทำงานสามารถจัดการภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งบรรลุเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว

6. การวางแผนหนี้สิน จัดการหนี้ควบคุมภาระหนี้สิน เช่น การเลือกวิธีการชำระหนี้สินที่เหมาะสม ลดภาระดอกเบี้ย การสร้างฐานะการเงินที่มั่นคง การเก็บออมเงินเพื่อเกษียณวางแผนความเสี่ยงในหนี้ที่อาจเกิดขึ้น วางแผนการใช้จ่ายที่รอบคอบเพื่อไม่ให้ภาระหนี้สินสูงเกินไป โดยการวางแผนด้านหนี้สินของวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร หากการบริหารจัดการหนี้ได้ดี ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาทางการเงินในอนาคตโดยวัยทำงานสามารถกำหนดเป้าหมายการลงทุนและการเก็บออมทำให้มีคุณภาพการเงินที่ดี

การศึกษาวิจัยนี้แสดงให้เห็นความจำเป็นในการส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรมทางการเงินเพื่อเพิ่มทักษะความเข้าใจในการบริหารจัดการทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานจะช่วยให้คุณภาพชีวิตทางการเงินในอนาคตมั่นคงและปลอดภัยจากความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้สรุปผลสังเคราะห์การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทางการเงิน โดยกำหนดขั้นตอนความมั่นคงทางการเงินในระยะยาวดังภาพนี้

ภาพที่ 1 ผังความคิดไปสู่ความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

โดยสรุปผังความคิดไปสู่ขั้นตอนความมั่นคงทางการเงินระยะยาว ได้ดังนี้

ความมั่นคงทางการเงินระยะยาว เกิดจากปัจจัยหลัก 4 ด้าน 1) รายได้ที่มั่นคง : ฐานรายได้ที่แน่นอนและเพียงพอ 2) พฤติกรรมทางการเงินที่ดี : การใช้เงินอย่างมีวินัย 3) การวางแผนการเงินที่ชัดเจน : เป้าหมาย และการจัดการความเสี่ยง 4) ความรู้และทักษะทางการเงิน : เข้าใจเครื่องมือทางการเงิน องค์ประกอบเหล่านี้ จะส่งผลต่อการลงทุนและการสร้างทรัพย์สิน การลงทุนในระยะยาวซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการมีรายได้หลังเกษียณที่มั่นคง

ความมั่นคงทางการเงินระยะยาวนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ 1) การบูรณาการวางแผนทางการเงินใช้เป็นแนวทางวางแผนทางการเงินให้มีคุณภาพชีวิตทางการเงินที่ดีขึ้น สร้างสังคมที่รู้จักการบริหารจัดการเงิน ลดปัญหาหนี้ครัวเรือน และองค์กรสามารถส่งเสริมผ่านกิจกรรมหรือสวัสดิการด้านการเงิน เช่น ให้ความรู้หรือจัดเวิร์คช็อป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร จากการสรุปผลการวิจัย มีประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 สภาพปัจจุบันในการวางแผนทางการเงินนั้นมุ่งเน้นไปที่ การบริหารจัดการการเงินในชีวิตประจำวัน ในขณะที่เดียวกันกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงมี การแข่งขันและค่าครองชีพสูงปัญหาและอุปสรรค ต่างๆ ในการวางแผนทางการเงินในเรื่อง ปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ ได้แก่ ขาดเป้าหมายและพฤติกรรมเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน (นราวัลลภ ศุภวงศ์, 2564) ทั้งนี้วัยทำงานควรตระหนักและให้ความสำคัญมากในเรื่องการ วางแผนทางการเงิน จะช่วยให้กลุ่มวัยทำงานสามารถเตรียมตัวสำหรับอนาคตและรับมือกับ ความไม่แน่นอนในชีวิตได้ดีขึ้น การบริหารจัดการการเงินตั้งแต่เนิ่น ๆ การทำความเข้าใจในเรื่อง การวางแผนภาษี การประกันภัยและสุขภาพ เครื่องมือและทางเลือกในการลงทุนเหมาะสมและ สอดคล้องกับเป้าหมาย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ เกิดการบริหารจัดการการเงินที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน การวางแผนเกษียณล่วงหน้า สามารถ จัดการกับปัญหาทางการเงินในช่วงบั้นปลายชีวิตได้ดี และมีความพึงพอใจในชีวิตสูงขึ้น (Browning, L. 2019) การหาความรู้และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินถือเป็นสิ่งที่ควรทำ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้พลาดโอกาสในการเพิ่มพูนความมั่นคงในอนาคต (Stebbins, R. 2018) บุคคลที่มีการวางแผนการเงินที่ดีมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตสูงขึ้น มีความ มั่นคงทางการเงิน และสามารถรับมือกับปัญหาทางการเงินได้ดี และยังช่วยลดความเครียดทาง การเงิน ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีโดยรวมของกลุ่มวัยทำงาน (Smith & Johnson, 2021) การ วางแผนการออมเพื่ออนาคต การเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่เหมาะสม หรือการบริหารจัดการหนี้สิน อย่างมีระบบเป็นวิธีการที่สำคัญในการเพิ่มพูนทักษะทางการเงินและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ กลุ่ม วัยทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยสรุปแล้ว กลุ่มวัยทำงานตระหนักเรื่อง การ ออม การลงทุน แต่พบว่าวัยทำงานมีพฤติกรรม “หลังค่าใช้จ่ายค่อยออม” ซึ่งส่วนทางกับ หลักการวางแผนการเงินส่วนบุคคลโดยสิ้นเชิง การวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานไม่ เพียงแต่เป็นการเตรียมตัวสำหรับอนาคต แต่ยังเป็นการจัดการชีวิตการเงิน ในปัจจุบันให้มี ความสมดุลและมั่นคง เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินได้ในระยะยาว

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าการวางแผนการเงินระยะสั้น ระยะยาว อย่าง รอบคอบและมีการเตรียมตัวล่วงหน้า เช่น การควบคุมค่าใช้จ่าย (Smith & Johnson, 2021) การออม และเลือกการลงทุนในสินทรัพย์ที่หลากหลาย การจัดการหนี้อย่างมีระบบ เลือกจ่าย หนี้ดอกเบี้ยสูงก่อน และไม่ก่อหนี้เกินตัว และจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ทางการเงินของแต่ละบุคคล การวางแผนภาษีลดภาษีระยะสั้น การวางแผนการเกษียณ ติดตาม สถานะการเงินแผนการเงินของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และปรับแผนการเงินเมื่อจำเป็น จะช่วย

ในการจัดการเงินในปัจจุบันมีประสิทธิภาพช่วยให้การเงินมีความมั่นคงและสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อนำไปใช้ช่วยให้กลุ่มวัยทำงานกรุงเทพมหานครสามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงมากในอนาคต **วัตถุประสงค์ที่ 1** พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการวางแผนทางการเงินของกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร 1.1 ภาระค่าใช้จ่ายสูง ควรมีการสนับสนุนให้เกิดการวางแผนงบประมาณที่รัดกุม ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น การใช้บริการขนส่งสาธารณะ หรือการหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับรายได้ 1.2 ขาดการวางแผนการเงินระยะยาวควรมีการให้คำแนะนำหรือบริการทางการเงินที่เน้นการวางแผนระยะยาว เช่น การลงทุนในกองทุนบำเหน็จบำนาญ การสะสมเงินเพื่อเกษียณ หรือการทำประกันชีวิต 1.3 การขาดการบริหารจัดการหนี้สิน ควรมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการหนี้ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การเลือกวิธีการชำระหนี้สินที่เหมาะสม ลดภาระดอกเบี้ย และวางแผนการใช้จ่ายที่รอบคอบเพื่อไม่ให้ภาระหนี้สินสูงเกินไป รวมถึงการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหนี้สิน 1.4 เครื่องมือหรือแพลตฟอร์มที่เหมาะสมในการวางแผนการเงินการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มที่ช่วยให้วัยทำงานสามารถติดตามและวางแผนการเงินได้สะดวกยิ่งขึ้น เช่น การบันทึกค่าใช้จ่าย การตั้งเป้าหมายทางการเงิน และการแนะนำการลงทุนที่เหมาะสม 1.5 แรงกดดันทางสังคมควรมีการสร้างตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างมีสติ โดยไม่ต้องแข่งขันตามกระแสหรือการสร้างค่านิยม ใช้จ่ายที่มีความรับผิดชอบ 1.6 ปัญหาความไม่แน่นอนของรายได้ การสร้างรายได้หลายช่องทางหรือการลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนระยะยาว เช่น กองทุนรวมหรือสังหาริมทรัพย์ สามารถช่วยลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนทางการเงิน 2. เชนนโยบาย “ปรับโครงสร้างหนี้” ร่วมกับธนาคารและ FinTech รัฐ จัดตั้งแพลตฟอร์มกลาง ให้บุคคลมีปัญหาทางการเงินสามารถขอรับคำปรึกษาได้ฟรี ธนาคารและบริษัทการเงิน มีการกักร่วมในการให้บริการปรับโครงสร้างหนี้แบบไม่คิดค่าธรรมเนียม และสนับสนุนการใช้แอปฯ หรือเครื่องมือวางแผนหนี้รายบุคคลที่มีความปลอดภัย ได้รับการรับรองโดยภาครัฐ **วัตถุประสงค์ที่ 2** พบว่า การวางแผนทางการเงินกลุ่มวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ควรวางแผนการเงินระยะสั้น ระยะยาว อย่างรอบคอบและมีการเตรียมตัวล่วงหน้า เช่น การควบคุมค่าใช้จ่าย การออมและการลงทุน การจัดการความเสี่ยง การวางแผนการเกษียณ ติดตามสถานะการเงินแผนการเงินของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และปรับแผนการเงินเมื่อจำเป็น จะช่วยในการจัดการเงินมีประสิทธิภาพและช่วยเตรียมความพร้อมสำหรับในอนาคตด้วย 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปจากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญการสร้างแนวทางการศึกษาและอบรมการวางแผนการเงิน ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา

หลักสูตรหรือ เวิร์คช็อปที่สามารถช่วยกลุ่มวัยทำงานเข้าใจเรื่องการวางแผนการเงินได้ง่ายขึ้น เช่น การใช้เครื่องมือออมเงิน การลงทุนในตลาดหุ้น หรือการวางแผนภาษี และเครื่องมือที่เหมาะสมสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรู้ในการบริหารจัดการการเงิน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย เตชะงามเลิศ. (2567). พฤติกรรมใช้ออมคนรุ่นใหม่ยุค 4.0. เรียกใช้เมื่อ 7 เมษายน 2568 จาก <https://www.bangkokbiznews.com>.
- ณัฐฐาวี ศรีวัฒนไชย. (2563). การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน บริษัทหลักทรัพย์ เอเซีย พลัส จำกัด. คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). การวางแผนการเงิน. เรียกใช้เมื่อ 8 มีนาคม 2567, จาก <https://www.set.or.th/education/th/start/start.html>.
- ธัญวรัตน์ สุวรรณะ. (2564). การเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของแรงงานนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4 (2), หน้า 58-72.
- นราวัลลภ ศุภวงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินในคนวัยทำงาน การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2553). การบริหารการเงินส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ศักรินทร์ สุวรรณแผ่นผา. (2565). แนวทางการวางแผนการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อความมั่นคงทางการเงินของ Generation X ในกรุงเทพมหานคร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาการจัดการ. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2553). พื้นฐานการวางแผนการเงิน. เรียกใช้เมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก <https://media.set.or.th/set/Documents/2022/Jul/50.pdf>.
- สถิติประชากรทางทะเบียนราษฎร. (2567). ประชากรรายอายุแยกตามจำนวนประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน มีสัญชาติไทย พื้นที่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 19 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/s>.
- สุรัชยุชนา ลินสมุท. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการหนีของพนักงานและลูกจ้างของการเคหะแห่งชาติ. สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุธิดา กาญจนกันติกุล. (2563). คุณภาพชีวิต-สังคม พฤติกรรมการใช้เงินคนรุ่นใหม่. เรียกใช้เมื่อ 7 เมษายน 2568, จาก <https://www.bangkokbiznews.com>.

- Browning, L. (2019). *Financial planning on quality of life in retirement. Journal of Financial Planning*, 25(3), 45-56.
- Smith, J., & Johnson, E. (2021). Financial Literacy and Personal Financial Planning Behavior : Insights from a Systematic Literature Review. *Journal of Financial Services Marketing*, 25(2), 105-123.
- Stebbins, R. (2018). Personal financial planning and its impact on quality of life. *Journal of Financial Planning*.
- Kumar, A. (2020). A study on awareness of personal financial planning among households. *International Journal of Economics and Management Research*.

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชม
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ของนักเรียนระดับชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1*

DEVELOPMENT OF ENGLISH SPEAKING SKILLS BY USING GALLERY
WALK TECHNIQUES FOR YEAR-1 VOCATIONAL
CERTIFICATE STUDENTS

ธัญชนก เกิดผล¹ และ สุดากาญจน์ ปัทมดิลก²

Thanchanok Koedphon¹ and Sudakarn Patamadilok²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

Corresponding Author's Email: thanchanokko66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ วิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 กลุ่ม 3 สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ ปีการศึกษา 2567 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 18 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) แบบทดสอบความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มไม่อิสระ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.72/86.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึง

* Received 16 April 2025; Revised 25 April 2025; Accepted 30 April 2025

พอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.59)

คำสำคัญ: เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้, ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ, นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) develop an English-speaking learning activity using the Gallery Walk technique of Year-1 Vocational Certificate students on the 80/80 efficiency criterion. 2) compare the English-speaking achievement of Year-1 Vocational Certificate students before and after using the Gallery Walk technique and 3) study students' satisfaction with the learning by using the Gallery Walk technique to develop English-speaking skills. The sample group was purposively selected to be eighteen of the Year-1 Vocational Certificate students' class 3 in Accounting at Nakhon Sawan Vocational College in the academic year 2567. The research instruments in this research included 1) The lesson plan with the Gallery Walk technique. 2) English Speaking Ability Test before and after learning and 3) Students' satisfaction assessment form for learning by using Gallery Walk technique to develop English speaking skills. The statistics used for data analysis were analysis; mean, standard deviation, and t-test (dependent samples).

The results of the study were as follows: 1) The Gallery Walk technique had an efficiency was 82.72/86.22 higher than the defined criteria of 80/80. 2) The students who learned by Gallery Walk technique. There were the post-experiment English Speaking Ability increased over the pre-experiment at the .05 level of statistical significance and 3) The satisfaction of the students to learning using Gallery Walk technique to develop English speaking skills were at the high level. ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.59)

Keywords: Gallery walk, English Speaking Skill, Vocational Certificate Student

บทนำ

ในสังคมโลกยุคปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้การประกอบอาชีพการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลกนำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และที่สำคัญปัจจุบันภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการประกอบอาชีพต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ เพื่อการพัฒนาประเทศและประชากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคต ผู้มีความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษได้ดี จึงมีโอกาสได้รับประโยชน์

การจัดการเรียนการสอนการพูดภาษาอังกฤษในปัจจุบันนั้น การสอนและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับครูและนักเรียนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ซึ่งปัจจุบันทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนอาจจะไม่ดีมากนัก เนื่องมาจากหลายปัจจัย ดังที่ ภัคกร อุบลน้อย (2564) กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันนักเรียนมีทักษะพูดภาษาอังกฤษน้อยลง เพราะเรียบเรียงประโยคไม่เป็น ใช้ไวยากรณ์ไม่ถูกต้อง ออกเสียงคำผิด ทำให้การสื่อความหมายผิดพลาดได้ อีกทั้งการสอนไม่เน้นฝึกทักษะการพูดเท่าที่ควร ครูเน้นไวยากรณ์ รูปแบบภาษา เวลาเรียนจำกัด ครูใช้ภาษาไทยสอน ทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกพูด นอกจากนี้บรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อให้แสดงออก ผู้เรียนจึงไม่สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ Putri (2020) ยังกล่าวอีกว่า นักเรียนมองว่าภาษาอังกฤษยาก นักเรียนกลัวการพูดหน้าชั้นเรียน กลัวออกเสียงผิด กลัวเพื่อนล้อ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสื่อการสอนที่ล้าสมัย ไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน จากผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา หรือ V-NET ของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ โดยสถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา จากรายงานผลการทดสอบในหมวดสมรรถนะภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยรายวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งในแบบทดสอบในรายวิชาภาษาอังกฤษจะเน้นวัดความสามารถของนักเรียนในด้านสมรรถนะภาษาอังกฤษ โดย ผลคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ ที่ได้รับการทดสอบทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ในปี 2565 และ 2566 นั้น พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.75 และ 29.50 ของคะแนนเต็ม ซึ่งไม่ถึงร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) รวมถึงประสบการณ์การสอนของผู้วิจัย นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษได้น้อยกว่าทักษะอื่น ๆ จากการสอบวัดผลในชั้นเรียน อีกทั้งนักเรียนไม่กล้าแสดงออก และไม่มั่นใจในการพูดขาดความรู้ทางทักษะการพูดภาษาอังกฤษ จึงทำให้ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ดีเท่าที่ควร จากผลการรายงานข้างต้น ทำให้ทราบถึงความสามารถของนักเรียนด้านสมรรถนะภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนรู้แบบการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) เป็นอีกหนึ่งเทคนิคที่น่าสนใจในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน เป็นเทคนิคการสอนแบบร่วมมือที่ให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวไปยังกลุ่มนักเรียนอื่น โดยมีการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด ทำภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จจนครบทุกกลุ่มราวกับเหมือนเดินชมผลงานในการเดินชมแกลเลอรี โดยนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เป็นทั้งผู้นำเสนอและผู้ปฏิบัติการกิจ ซึ่งการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือเทคนิค Gallery Walk นั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ หรือฝึกฝนการพูดภาษาอังกฤษรวมถึงกระตุ้นให้นักเรียนพูดโดยใช้ภาษาอังกฤษในการแสดงออกถึงความคิดและความคิดเห็นของตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนุกสนานและได้นำความรู้ที่มีมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนภายในเวลาอันสั้นอีกด้วย ตามที่ Otoyoy (2018) กล่าวว่า เป็นเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สนุกสนาน นักเรียนชอบและต้องการเข้าร่วมในการจัดการเรียนรู้นี้ ช่วยให้จำบทเรียนได้อย่างง่ายดาย นักเรียนมีแรงจูงใจ กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้กิจกรรมการพูด และช่วยพัฒนาการพูดได้ดีขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ งานวิจัยของ Asyra Qamra Bahar (2022) ผลการศึกษาพบว่า คะแนนการพูดโดยรวมสำหรับการทดสอบล่วงหน้า 1 คือ 53,39 หลังการทดสอบ คือ 76,56 ซึ่งหลังจากใช้วิธีการสอนแบบการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้ว ทักษะการพูดของนักเรียนดีขึ้นและพูดได้คล่องขึ้นกว่าเดิม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทักษะการพูดของนักเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังจากใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการพูด และได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยทักษะการพูดภาษาอังกฤษนั้นเป็นหนึ่งในทักษะพื้นฐานทางภาษาที่สำคัญ ในตลาดแรงงาน รวมทั้งได้เทคนิคที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอีกด้วย และยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนให้นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้นและได้มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาที่สองด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างไปจากเดิม อีกทั้งนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ยังไม่เคยได้เจอรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และในประเทศไทย ยังไม่เคยมีการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาใช้ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในประเภทอาชีวศึกษาอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เทคนิคการชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) สูงกว่าก่อนเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาระบบอาชีวศึกษา (2567) 2) ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ ภัคกร อุบลน้อย (2564) 3) การสอนการพูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ Meinawati et al. (2020) 4) เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ได้แก่ Otoyoy (2018), 5) Ridwan (2019), Asyra Qamra Bahar (2022) และ Rangkuti, et al (2022). 6) การทดสอบประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ได้แก่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520) และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) มีทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ คือ รัชานานาฏ วราฤทธิ์ชัย (2566), Linda Astuti Rangkuti (2022), Asyra Qamra Bahar (2022) และ Mary Kathleen Rose R. Lopez & Ruth A. Ortega-Dela Cruz (2022)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญ เป็นทักษะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างราบรื่นและเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษนั้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายทั้งนี้ทั้งนั้นควรให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการพูด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 710 คน (วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 กลุ่ม 3 สาขาวิชาการบัญชี ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 18 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) สำหรับระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2567 จุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชา 20000-1203 การฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของภาษาและเนื้อหาในการทดลอง จำนวน 3 ท่าน ประเมินด้านเนื้อหา ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้และหาค่า IOC โดยมีค่าเท่ากับ 0.72 ผ่านเกณฑ์

2.2 แบบทดสอบความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ชุด โดยใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถาม กับจุดประสงค์ โดยมีค่าเท่ากับ 0.71 ผ่านเกณฑ์

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยมีกำหนดข้อคำถามในรายการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบกิจกรรม ด้านเนื้อหา ด้านการนำไปใช้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยมีค่าเท่ากับ 0.74 ผ่านเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยแจ้งความประสงค์ให้นักเรียนทราบและเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk)

3.2 ผู้วิจัยทดสอบผู้เรียนในกลุ่มทดลองก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด โดยใช้วิธีการทดสอบแบบปากเปล่า จำนวน 5 เรื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

3.4 ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เมื่อจบแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด โดยใช้วิธีการทดสอบแบบปากเปล่า จำนวน 5 เรื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ

3.6 ผู้วิจัยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ เพื่อแปลผลในรูปตารางและการพรรณนา และอภิปรายผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์คะแนนความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษด้วยการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าสถิติ t-test Dependent

4.3 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.4 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) กำหนดเกณฑ์โดยใช้สูตรหาค่า E_1/E_2

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery Walk) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เปลี่ยนเรียนรู้ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 นั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 5 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งหมด 10 ชั่วโมง โดยมีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญคือเหมาะสมที่สุด โดยเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการดำเนินกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ระดมความคิด นำเสนอผลงานลงในกระดานและติดลงบนผนังห้องเรียน จากนั้นแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน และทำภารกิจในแต่ละสถานี ซึ่งเทคนิคนี้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนและปฏิบัติกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่พบเจอได้ในชีวิตประจำวัน โดยลงมือปฏิบัติจริง ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และมีความมุ่งมั่นในการทำภารกิจที่ได้รับมอบหมายในแต่ละสถานีให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ พบว่า ผลประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ทั้ง 5 เรื่อง มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.72/86.22 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

บทเรียน	คะแนนเต็มระหว่างเรียน	คะแนนเต็มหลังเรียน	คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน ($\bar{x}$)	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$)	ค่าประสิทธิภาพของบทเรียน (E_1/E_2)
1. เรื่อง Shopping	20	20	16.72	17.61	83.61/88.06
2. เรื่อง Food	20	20	16.56	17.06	82.78/85.28
3. เรื่อง Emotions	20	20	16.61	17.11	83.06/85.56
4. เรื่อง Free times and hobbies	20	20	16.50	17.67	82.50/88.33
5. เรื่อง Asking and giving direction	20	20	16.33	16.78	81.67/83.89
	100	100	16.54	17.25	82.72/86.22

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) จำนวน 5 เรื่อง

แผนการจัดการเรียนรู้	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	S.D.	t	df	p
1. เรื่อง Shopping	ก่อนเรียน	13.78	2.23	-12.14	17	.00
	หลังเรียน	17.61	2.20			
2. เรื่อง Food	ก่อนเรียน	12.33	2.61	-17.00	17	.00
	หลังเรียน	17.06	2.18			
3. เรื่อง Emotions	ก่อนเรียน	13.28	2.56	-10.81	17	.00
	หลังเรียน	17.11	1.41			
4. เรื่อง Free times and hobbies	ก่อนเรียน	12.67	1.32	-14.87	17	.00
	หลังเรียน	17.00	0.84			
5. เรื่อง Asking and giving direction	ก่อนเรียน	11.78	2.34	-21.88	17	.00
	หลังเรียน	16.11	2.06			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กัน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา	4.42	0.59	มาก
ด้านรูปแบบกิจกรรม	4.44	0.60	มาก
ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน	4.53	0.56	มากที่สุด
ด้านประโยชน์	4.46	0.60	มาก
รวม	4.46	0.59	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า มีด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.53 (S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.46 (S.D. = 0.60) ด้านรูปแบบกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 (S.D. = 0.60) และด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.42 (S.D. = 0.59) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery Walk) นั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ Ridwan (2019) คือ 1. การแบ่งผู้เข้าร่วม โดยแบ่งตามจำนวนนักเรียนและหัวข้อในการทำกิจกรรม 2. สมาชิกในกลุ่มพูดคุยและสืบค้นเกี่ยวกับหัวข้อที่กำหนด 3. แต่ละกลุ่มเขียนข้อมูลในการนำเสนอในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายลงบนกระดาษฟลิปชาร์ตและติดลงบนผนังห้องเรียน 4. สมาชิกทุกคนในกลุ่มยืนหน้าสถานีของตนเอง โดยนำเสนอและถามคำถามกับเพื่อนที่มารับฟัง 5. ผู้สอนแจ้งให้นักเรียนเดินเวียนไปทางขวามือของตนเอง และปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ครบทุกสถานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 มีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากนักเรียนได้รับการฝึกฝนและปฏิบัติกิจกรรมในการพูดภาษาอังกฤษในแต่ละสถานีและเป็นสถานการณ์ที่พบเจอได้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนได้ปฏิบัติจริง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ซึ่งทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำภารกิจแต่ละสถานีที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเมื่อนักเรียนได้ฝึกพูดในหลายสถานี ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้นักเรียนคุ้นเคยกับการพูดภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่าง ๆ และเกิดความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Waloyo และ Farchati (2021) ผลการศึกษาพบว่า การใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery Walk) มีผลต่อทักษะการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน เนื่องจากส่งเสริมการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน และนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2. ผลการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery Walk) ในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.72/86.22 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นั้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เฉลี่ยร้อยละ 82.72 และพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เฉลี่ยร้อยละ 86.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นั้นมีขั้นตอนการทำกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Imaduddin Abil Fida (2022) พบว่าการสอนโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีประสิทธิภาพในการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ehsan Namaziandost (2018) พบว่า เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีประสิทธิภาพของเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อทักษะการพูดของผู้เรียน EFL โดยมีประสิทธิภาพสำหรับการสอนและเรียนภาษาอังกฤษ และประสิทธิภาพการพูดของนักเรียนของกลุ่มทดลองดีขึ้น ดังนั้นกล่าวได้ว่า เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการพูดของนักเรียนและนักเรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้นจากการใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery Walk) นั้นมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบกิจกรรม ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน และด้านประโยชน์ พบว่าความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจัยดังนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ นักเรียนได้ฝึกพูดภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่คุ้นเคย มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความเห็นได้อย่างอิสระ การเรียนรู้สนุกสนาน นักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้น่าเบื่อ และไม่เกิดความเครียด นักเรียนประเภทอาชีวศึกษาไม่เคยเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการจัดการเรียนรู้นี้มาก่อน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมให้ครบทุกสถานี ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถด้านการพูดได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mary Kathleen Rose R. Lopez และ Ruth A. Ortega-Dela Cruz (2022) เรื่อง เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางภาษาอังกฤษแบบปากเปล่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนให้ผลตอบรับเชิงบวกเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Ananda Rifna Humairoh (2022) พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมมากขึ้น เป็นหนึ่งในเทคนิคที่แนะนำสำหรับครูเพื่อยกระดับทักษะการพูดของนักเรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้

เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นั้น เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ดีที่ใช้ในการสอนทักษะการพูดของนักเรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษได้สูงขึ้น ซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ สามารถพูดภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจมากขึ้น พร้อมทั้งสนุกสนานและไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1.1 ถ้านักเรียนมีจำนวนมาก ทำให้เวลาในการจัดการเรียนการสอนนาน ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการและบริหารเวลาให้ดี เพื่อให้การสอนใช้เวลาอย่างเหมาะสม และนักเรียนปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และ 1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery Walk) อาจจะเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ สำหรับทั้งผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนควรมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม และควรชี้แจงรูปแบบและวิธีการให้ชัดเจนก่อนเริ่มทำกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ 2.1 ควรจะมีการเปรียบเทียบผลความสามารถของการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk) กับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ และ 2.2 ควรมีการวิจัยพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสาร 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยใช้เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Gallery walk)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ผลการประเมินจากการ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้าน อาชีวศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2566 จาก <https://reo15.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/08/V-NET-2566>.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). ระบบสื่อการสอน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 135-143.
- ภัคกร อุบลน้อย. (2564). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ภาระงาน เกี่ยวกับการค้าขายสินค้าประจำท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านลาดวิทยา จังหวัดเพชรบุรี. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาวิชา การสอนภาษาอังกฤษ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- รัชานานฎ วราฤทธิ์ชัย (2566) การพัฒนานวัตกรรมการบทเรียนสำเร็จรูปโดยใช้กลวิธีเดินชม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำราชาศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(2), 73-86.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์. (2567). ข้อมูลนักเรียน นักศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก <http://www.nwvoc.ac.th>.
- Ananda Rifna Humairoh. (2022). Implementing Gallery Walk Technique in Teaching Speaking to the Seventh Grade Students of SMP Darul Hikmah. SELL Journal, 7(1), 1-12.
- Asyra Qamra Bahar. (2022). GALLERY WALK TECHNIQUE IN IMPROVING STUDENTS SPEAKING SKILL AT SMP UNISMUH MAKASSAR. English Language Teaching Methodology, 2(3), 185-191.
- Imaduddin Abil Fida. (2022). The Effectiveness of Gallery Walk and Numbered-Heads Together in Teaching Reading Comprehension. English Education Journal, 12(2), 225-233.
- Lopez, M. K. R. R., & Ortega-Dela Cruz, R. A. (2022). Gallery Walk Technique in enhancing reading comprehension and oral English language proficiency of junior high school students. Waikato Journal of Education, 27(3), 57-71.
- Namaziandost, E., Esfahani, F. R., Nasri, M., & Mirshekaran, R. (2018). The effect of gallery walk technique on pre-speaking skill. Language Teaching Research Quarterly, 8, 1-15.
- Meinawati, E., Rahmah, N. A., Harmoko, D. D., & Dewi, N. (2020). Increasing English speaking skills using YouTube. POLYGLOT: Jurnal Ilmiah, 16(1), 1-13.
- Otoyo. K. (2018). The use of gallery walk to enhance speaking ability of the eleventh grade students of State Madrasah Aliyah. Edukasi. Jurnal Pendidikan Dan Pengajaran, 5(2), 101-111.
- Putri, A. R. P. A. R. (2020). A study of students' anxiety in speaking. Journal of Education, Linguistics, Literature and Language Teaching, 3(1), 35-47.
- Rangkuti, et al. (2022). The Effect of Gallery Walk Technique towards Students'.
- Ridwan, M. (2019). Gallery walk; An alternative learning strategy in increasing students' active learning. The Journal of Literature, 16(1), 49-63.

Waloyo & Farchati. (2021). The Effect Of Gallery Walk Strategy On Students' Speaking Skill. Dialectical Literature and Education Journal (DLEJ), 5(2), 66-76.

ปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาพหุกรณี*
FACTORS THAT PROMOTE JOB RETENTION OF TEACHERS AND
FINANCIAL OFFICERS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE
BASIC EDUCATION COMMISSION: MULTIPLE CASE STUDY

สุกัญญา ประจิตร¹ และ อนุชา กอนพวง²

Sukanya prachit¹ and Anucha Konpuang²

¹⁻²มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: sukanyapr66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1)เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีพหุกรณีศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลักมี 2 กลุ่มได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน 2) ครูเจ้าหน้าที่การเงิน จำนวน 3 คน รวมจำนวน 6 คน จากโรงเรียนที่มีระบบการบริหารงบประมาณที่ดี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า1)ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินพบว่ามี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านองค์กรและนโยบาย2)ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ3)ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ4)ด้านส่วนบุคคล5)ด้านลักษณะงานและ6)ด้านผู้บริหาร นอกจากนี้ยังพบปัจจัยที่ค้นพบใหม่ 2 ปัจจัย คือด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการสนับสนุน ซึ่งส่งผลต่อความผูกพัน ความพึงพอใจ ความมั่นคงในอาชีพของครูเจ้าหน้าที่การเงิน ผลการศึกษานี้นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนอื่นได้2) ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินพบว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงในหน้าที่การงานของบุคลากรผ่านการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงาน การให้กำลังใจอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน อีกทั้งให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจที่ช่วยเสริมสร้างความผูกพัน

* Received 16 April 2025; Revised 25 April 2025; Accepted 30 April 2025

และความตั้งใจที่จะคงอยู่ในงานในระยะยาว จากงานวิจัยนี้สามารถนำไปปรับใช้กับโรงเรียนของตนเองได้ เพื่อให้ครูเจ้าหน้าที่การเงินปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปได้

คำสำคัญ: การคงอยู่ในงาน, ครูเจ้าหน้าที่การเงิน, พหุกรณีศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the factors that promote the retention of finance teachers in educational institutions under the Office of the Basic Education Commission and 2) study the recommendations for promoting the retention of finance teachers in educational institutions. This research was qualitative using a multi-case study method. There were 2 main groups of informants: 1) 3 school administrators and 2) 3 finance teachers, totaling 6 people from schools with good budget management systems. Data analysis used inductive content analysis.

The research results found that 1) the results of the study of the factors that promote the retention of finance teachers found 6 aspects: 1) organization and policy, 2) career advancement, 3) compensation and welfare, 4) personal, 5) job characteristics, and 6) executives. In addition, 2 new factors were found: ethics and support, which affected the commitment, satisfaction, and job security of finance teachers. The results of this study can be applied as a guideline for developing personnel management systems in other schools. 2) recommendations for promoting the retention of finance teachers found that executives play an important role in creating job security for personnel through promoting the work environment, continuous encouragement, and supporting the development of skills related to financial management. It also allows staff to participate in planning and decision-making, which helps to build engagement and intention to stay in the job in the long term. This research can be applied to your own school to help teachers and finance officers continue to work effectively.

Keywords: job retention, school finance officers, multi-case study

บทนำ

ในปัจจุบัน องค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารจำเป็นต้องวางแผนเชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในภาคการศึกษาของประเทศไทย ที่สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมการบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ส่งผลให้สถานศึกษาต้องพัฒนากลยุทธ์การจัดการที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการบริหารด้านการเงินและงบประมาณที่เป็นหัวใจสำคัญในการรักษามาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การบริหารงบประมาณเป็นภารกิจสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ครูเจ้าหน้าที่การเงินมีบทบาทหลักในการควบคุมและบริหารทรัพยากรทางการเงิน ครูต้องเผชิญความท้าทายต่างๆ เช่น งบประมาณที่จำกัด การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ และภาระงานนอกเหนือหน้าที่สอน ซึ่งส่งผลต่อแรงจูงใจและความพึงพอใจในงาน ปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการจัดระบบบริหารที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน อันจะช่วยลดการลาออกและสนับสนุนให้ครูได้กลับไปทำหน้าที่สอนอย่างเต็มที่ตามเจตนารมณ์ของโครงการ "คืนครูสู่ห้องเรียน" ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง (อมลวรรณ วีระธรรมโม, 2566) ทั้งนี้ หลายงานวิจัยได้ชี้ว่าครูที่รับผิดชอบงานการเงินมักขาดความรู้ ทักษะ และการอบรมที่เหมาะสม (Baker & McGowan, 2007; Smith & Kennedy, 2014) รวมถึงความกดดันจากความรับผิดชอบที่สูง (Brunetti G.J. , 2001) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ครูลังเลหรือไม่ต้องการรับผิดชอบงานด้านงบประมาณ ดังนั้นการเข้าใจปัจจัยเหล่านี้จะช่วยนำไปสู่การพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการทำงานของครูเจ้าหน้าที่การเงิน ทั้งในด้านความรู้ และความพึงพอใจในงาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระยะยาว

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนประสบการณ์และมุมมองจากผู้ปฏิบัติงานจริง การศึกษาครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อค้นหาแนวทางและกระบวนการที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านการเงินให้มีความชัดเจน ผลการวิจัยที่ได้รับจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ พัฒนาศักยภาพ และยกระดับ

ความมั่นคงในวิชาชีพของครูเจ้าหน้าที่การเงิน อีกทั้งยังสามารถเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นใช้เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการบุคลากรด้านการเงินอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งเสริมให้ระบบการบริหารงานด้านการเงินของสถานศึกษามีความเข้มแข็ง โปร่งใส และสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นพหุกรณีศึกษา
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาเรียงลำดับตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการคงอยู่ในงาน แนวคิดการคงอยู่ในงานกับองค์กรเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับความสมัครใจที่จะอยู่กับองค์กรต่อไปและยังคงต้องการที่จะทำงานในหน่วยงานนั้นๆ จนถึงปัจจุบัน (Taunton, Krampitz and Woods ,1989) ซึ่งอธิบายการคงอยู่ในงานในบริบทของการคงอยู่ในงานของพนักงานในองค์กร ไว้ 4 ด้านคือ 1) ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ การได้โอกาสการเปลี่ยนงาน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและภาระครอบครัว 2) ปัจจัยด้านลักษณะงาน ได้แก่ ความจำเจของงาน การมีส่วนร่วมในงาน การติดต่อ สื่อสาร 3) ปัจจัยด้านองค์กรนโยบาย ได้แก่ ความยุติธรรมในการปฏิบัติงานและโอกาสการเลื่อนตำแหน่ง ความก้าวหน้า 4) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ แรงจูงใจในการจัดการ อำนาจแบบของภาวะผู้นำ

2. แบบแผนการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา (Multi-case Studies) (รัตนะ บัวสนธิ์ ,2558) ได้กล่าวถึงแบบแผนการวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษาไว้ 3 ลักษณะดังนี้ 1. การศึกษารายกรณี คือ การวิจัยที่นักวิจัยกำหนดออกแบบขึ้นเพื่อการศึกษาสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเพียงกรณีเดียว อาทิ สถานการณ์ บุคคล สถานที่เก็บเอกสารหรือเหตุการณ์หนึ่งๆ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีนั้นอย่างเข้มข้น ซึ่งแบ่งออกได้ 4 แบบคือ 1) การศึกษารายกรณีประวัติองค์กร 2) การสังเกตรายกรณีศึกษา 3) ประวัติชีวิต 4) ประวัติของกลุ่ม 2. การศึกษาพหุกรณี คือ การวิจัยที่นักวิจัยทำการศึกษากับบุคคล สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ตั้งแต่ 2 กรณีขึ้นไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การศึกษาที่มากกว่า 1 รายกรณีนั่นเอง 3. การศึกษาพหุพื้นที่ คือ กรณีที่นักวิจัยออกแบบแผนการวิจัยโดยใช้พื้นที่ที่ทำการศึกษามีปัญหาวิจัยเดียวกันมากกว่าหนึ่งพื้นที่ โดยในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษานั้นก็ศึกษาจากบุคคลที่มากกว่าสองคนขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยมี

วัตถุประสงค์การวิจัยไว้ก่อนแล้วว่าการพัฒนาทฤษฎีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาวิจัยนั้น ลักษณะแบบแผนดังกล่าวนี้จะเรียกว่า การศึกษาพหุพื้นที่ แบบแผนการวิจัยแบบนี้จะแตกต่างจากแบบแผนการวิจัยแบบการศึกษาพหุกรณีที่มุ่งศึกษาจากกรณีตั้งแต่สองกรณีขึ้นไป ซึ่งกรณีต่างๆจะไม่แตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ โดยที่วัตถุประสงค์สำคัญของแบบแผนการวิจัยก็เพื่อต้องการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของข้อค้นพบที่ได้รับ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเป็นข้อสรุปที่เป็นเชิงทฤษฎีและมีความเป็นนัยทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นสนามวิจัยจำนวน 6 แห่งดังนี้ 1) โรงเรียนน้ำตกเหนือ 2) โรงเรียนบ้านกลางพิทยาคม 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครสวรรค์ 4) โรงเรียนบ้านห้วยนาเลา 5) โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา 6) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเจ้าหน้าที่การเงินในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูเจ้าหน้าที่การเงินจำนวน 3 คน จำนวน 6 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็น แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการจัดทำแบบสัมภาษณ์และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา โดยวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Item Objective Congruence Index:IOC) ซึ่งผลปรากฏว่าทุกข้อมีค่าดัชนี IOC 1.00 ทุกข้อ จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลลงภาคสนามด้วยตนเอง ผ่านการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเจ้าหน้าที่การเงิน โดยมีการนัดหมายล่วงหน้าอย่างเหมาะสม การสัมภาษณ์ดำเนินการตามแนวคำถามที่จัดทำไว้ในแบบสัมภาษณ์ พร้อมใช้วิธีบันทึกเสียงและจดบันทึกประกอบ โดยใช้เวลาสัมภาษณ์แต่ละรายประมาณ 30 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวิธีตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าและวิเคราะห์

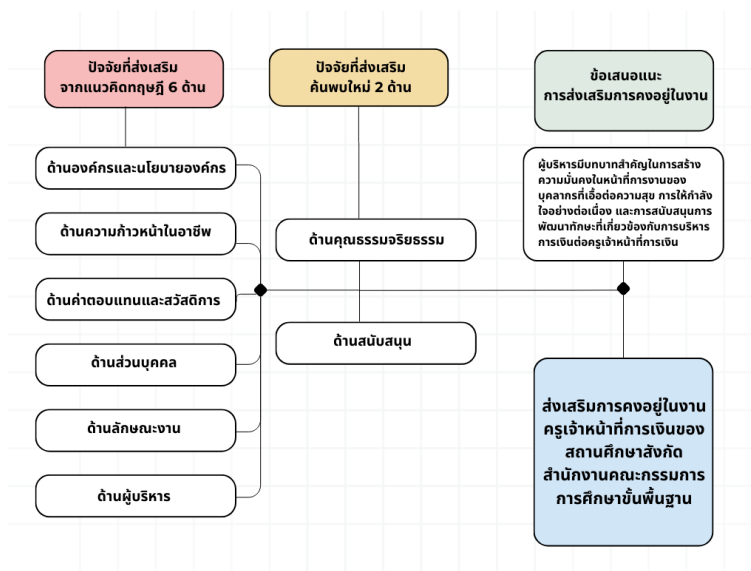
ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผสมผสานข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสังเกตภาคสนาม การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยอธิบายสาระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ ยกข้อความจากผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมาใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะที่เชื่อมโยงกับข้อสรุปของแต่ละประเด็นการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าปัจจัยทั้ง 6 ด้านส่งผลต่อการคงอยู่ในงานดังนี้ 1) ด้านองค์กรและนโยบายที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสนับสนุนการทำงานอย่างเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ 2) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ผู้บริหารส่งเสริมการอบรม พัฒนาทักษะ การนิเทศ การเปิดโอกาสให้เรียนรู้ระบบงานใหม่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานภายนอกช่วยให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการผู้บริหารพิจารณาค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม ยึดตามผลการปฏิบัติงานและความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่งผลให้ครูการเงินมีทัศนคติเชิงบวก เห็นคุณค่าในบทบาทหน้าที่ 4) ด้านส่วนบุคคล ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาด้านตนเองของบุคลากรผ่านการให้คำปรึกษา การเรียนรู้แบบมีพี่เลี้ยง และสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เน้นความเข้าใจ เอาใจใส่ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่า มั่นคง และมีแรงจูงใจในการทำงาน 5) ด้านลักษณะงาน ผู้บริหารออกแบบลักษณะงานให้เหมาะสมกับศักยภาพ ความถนัด และความสนใจของบุคลากรแต่ละคนพร้อมใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความโปร่งใส อีกทั้งสนับสนุนการประสานงาน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพภายในและภายนอกองค์กร เปิดโอกาสให้ครูเจ้าหน้าที่การเงินมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงงาน ส่งผลให้ครูการเงินสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว 6) ด้านผู้บริหาร มีภาวะผู้นำเชิงสนับสนุน เปิดใจรับฟังความคิดเห็น มีความยืดหยุ่น และเลือกวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล รวมถึงพัฒนาทักษะที่จำเป็น ส่งผลให้ครูการเงินเกิดแรงจูงใจ ความผูกพัน และความสุขในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกิดขึ้นใหม่ 2 ปัจจัยได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะเมื่อหลอมรวมเข้ากับ หลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม การยอมรับการตรวจสอบ และหลักนิติธรรม ซึ่งเป็นกรอบที่ช่วยให้องค์กรดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดเผย ยุติธรรม และให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม ทำให้บุคลากรเกิดความไว้วางใจและพร้อมทุ่มเท 2) ด้านสนับสนุน ทั้งในแง่ของทรัพยากร ระบบงาน และความ

ช่วยเหลือจากผู้บริหารหรือเพื่อนร่วมงาน ช่วยให้การทำงานราบรื่น ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว โดยผู้บริหารที่ให้เครื่องมือ คำปรึกษา และการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง จะสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจให้เจ้าหน้าที่รู้สึกมีคุณค่าและอยากอยู่กับองค์กรจาก

2.ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงในหน้าที่การงานของบุคลากรที่เอื้อต่อความสุข การให้กำลังใจอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน ยึดหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส การเปิดรับความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ช่วยเสริมสร้างความผูกพัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และความตั้งใจที่จะคงอยู่ในตำแหน่งงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินในระยะยาวผลสรุปทั้งหมดสามารถสร้างเป็นโมเดลได้ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปโมเดลเชิงปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการคงอยู่ในการงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 6 ปัจจัยหลัก และมีปัจจัยใหม่ที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมอีก 2 ด้าน พร้อมข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นพุทธศาสนิกชน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สะท้อนให้เห็นว่า การคงอยู่ในงานของบุคลากรกลุ่มนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง หากแต่เป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยหลายด้านที่ส่งเสริมและเกื้อหนุนซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะปัจจัย 1) ด้านองค์กรและนโยบายองค์กร ต้องมีความชัดเจน โปร่งใส และระบบการบริหารงานที่ตรวจสอบได้ การนำเทคโนโลยีมาใช้ ช่วยให้ครูเจ้าหน้าที่การเงินทำงานอย่างมั่นใจไม่วิตกกังวล ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ (Davis, 1989) ใน Technology Acceptance Model (TAM) ที่ระบุว่า การยอมรับเทคโนโลยีขึ้นอยู่กับ การรับรู้ถึงประโยชน์และความง่ายในการใช้งาน 2) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ เปิดโอกาสพัฒนาวิชาชีพ การอบรม เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ครูเจ้าหน้าที่การเงินเกิดแรงจูงใจและความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ (Herzberg's Two-Factor Theory, 1959) ในส่วนของ Motivators เช่น การยอมรับ ความสำเร็จ และโอกาสในการเติบโตในหน้าที่ 3) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ได้รับค่าตอบแทนตามภาระงานอย่างเป็นธรรม สร้างความพึงพอใจในหน้าที่การงาน ซึ่งเป็นไปตามกลุ่มปัจจัย Hygiene Factors ตาม (Herzberg, 1959) ซึ่งแม้ไม่ทำให้เกิดแรงจูงใจโดยตรง แต่สามารถลดความไม่พอใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านส่วนบุคคลได้รับการยอมรับและโอกาสในการพัฒนาแบบมีพี่เลี้ยง ล้วนช่วยให้ครูเกิดแรงจูงใจ ความมั่นใจ และความผูกพัน ซึ่งสอดคล้องกับ (Taunton et al, 1989) ที่อธิบายว่าปัจจัยด้านส่วนบุคคล เช่น โอกาสแสดงศักยภาพและการยอมรับ ส่งผลต่อการตัดสินใจอยู่ต่อในองค์กร 5) ด้านลักษณะงานการออกแบบงานให้เหมาะสมกับความสามารถ และการใช้เครื่องมือทันสมัย ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ลดความผิดพลาดและสร้างความสุขในการทำงาน เป็นตัวอย่างของ Job Design ที่ช่วยส่งเสริม Intrinsic Motivation ตามแนวทางของ (Herzberg, 1959) และ TAM ที่ยืนยันถึงบทบาทของเทคโนโลยีต่อประสิทธิภาพการทำงาน และ 6) ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและเปิดรับฟัง ส่งผลโดยตรงต่อความผูกพันและแรงจูงใจของครูเจ้าหน้าที่การเงิน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด Transformational Leadership ของ (Bass & Avolio, 1994) ที่ระบุว่าผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและให้ความสำคัญกับบุคลากร จะส่งผลต่อความผูกพันและความตั้งใจในการอยู่ร่วมกับองค์กรในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชี้ให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพของบุคลากรสายสนับสนุน

โดยเฉพาะการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อความสุข การให้กำลังใจ และการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Herzberg, 1959) ที่อธิบายว่า “ปัจจัยจูงใจ” (Motivators) เช่น ความก้าวหน้าในงาน การได้รับการยอมรับ และความสำเร็จในงาน จะช่วยส่งเสริมความพึงพอใจและความตั้งใจในการทำงาน ในขณะที่ “ปัจจัยสุขอนามัย” (Hygiene Factors) เช่น สภาพแวดล้อมการทำงานและค่าตอบแทน เมื่อได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม จะช่วยลดความไม่พึงพอใจและทำให้บุคลากรรู้สึกมั่นคงในหน้าที่ นอกจากนี้ แนวทางการบริหารจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ยังสอดคล้องกับแนวคิด Transformational Leadership ของ (Bass & Avolio, 1994) ซึ่งเน้นว่าผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพ จะส่งผลให้เกิดความผูกพันในองค์กร และความตั้งใจที่จะคงอยู่ในบทบาทหน้าที่อย่างมั่นคง นอกจากนี้ยังสนับสนุนผลการวิจัยของ (สุจิตรา ศิริสวัสดิ์, 2561) ซึ่งระบุว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม การยอมรับในศักยภาพของบุคลากร และการให้สิ่งจูงใจที่เหมาะสม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดอัตราการลาออกของบุคลากรสายสนับสนุนในสถานศึกษา และส่งเสริมความยั่งยืนในอาชีพ

องค์ความรู้ใหม่

ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนความมั่นคงและแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ไม่เพียงทำหน้าที่กำกับควบคุมงานตามภารกิจ แต่ยังมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ในการกำหนดทิศทางองค์กร สร้างแรงบันดาลใจ และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของบุคลากรในการคงอยู่ในตำแหน่งงานอย่างมั่นคงและมีความสุข โดยเฉพาะในตำแหน่งครูเจ้าหน้าที่การเงินซึ่งต้องรับผิดชอบงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและความซื่อสัตย์สูง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคงอยู่ในงานสามารถจำแนกออกเป็น 6 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ด้านองค์กรและนโยบาย, ด้านลักษณะงาน, ด้านผู้บริหาร, ด้านส่วนบุคคล, ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ, และด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ นอกจากนี้ยังพบปัจจัยใหม่ที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมอีก 2 ปัจจัย คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการสนับสนุน ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นองค์ประกอบที่เสริมสร้างความผูกพัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในระยะยาว ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการคงอยู่ในงานของเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ควรมีการเสนอแนวนโยบายในระดับโครงสร้างเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพของบุคลากร โดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดกรอบแนวนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการครูเจ้าหน้าที่การเงิน ทั้งในด้านการจัดตำแหน่งและความก้าวหน้าในสายงาน การจัดสรรค่าตอบแทนและสวัสดิการให้เหมาะสม การอบรมและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

1.1.2 จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการคงอยู่ในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า โดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดทำนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมระบบบริหารงานการเงินของสถานศึกษาให้โปร่งใสและตรวจสอบได้ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นมาตรฐานกลาง การเปิดโอกาสให้ครูเจ้าหน้าที่การเงินได้เข้าร่วมอบรม พัฒนาทักษะ และแสดงผลงาน เป็นการสร้างแรงจูงใจและแรงผลักดันที่สำคัญในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.2 ข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติ

1.2.1 สถานศึกษาควรจัดระบบบริหารงานการเงินให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับภาระงานจริงของครูเจ้าหน้าที่การเงิน โดยการกำหนดบทบาท

หน้าตัวอย่างชัดเจน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบติดตามงบประมาณแบบออนไลน์เพื่อเสริมความมั่นใจ ลดข้อผิดพลาด และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

1.2.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้าในอาชีพของครูเจ้าหน้าที่การเงินอย่างต่อเนื่อง ด้วยการจัดอบรม การเปิดโอกาสให้แสดงผลงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พร้อมทั้งออกแบบลักษณะงานให้เหมาะสมกับทักษะของแต่ละบุคคล และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร เพื่อเสริมแรงจูงใจ ความพึงพอใจ และความผูกพันในระยะยาว

2.ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแนวทางการบริหารงบประมาณในโรงเรียนอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับระดับความผูกพันในงานของครูเจ้าหน้าที่การเงิน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณหรือผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายบุคลากรในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ.
- รัตน์ บัสนันท์. (2558). วิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตรา ศิริสวัสดิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของบุคลากรสายสนับสนุนในสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 15(2), 85–97.
- อมลวรรณ วีระธรรมโม. (2566). ครูไม่สบายใจต้องทำหน้าที่การเงิน-พัสดุ. ครูวัน. เรียกใช้เมื่อ 20 มิถุนายน 2566. จาก <https://www.kruwandee.com/news-id51540.html>.
- Baker, B. D., & McGowan, R. (2007). The management of school finance: What school leaders need to know. *Journal of School Business Management*, 8(2), 22-35.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness through Transformational Leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Brunetti, G. J. (2001). Teacher morale and student achievement: The impact of school leadership. *Journal of Educational Administration*, 39(4), 366-379.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.

- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The Motivation to Work*. New York: Wiley.
- Smith, A., & Kennedy, K. (2014). Challenges in financial management in schools: An analysis. *Education Finance and Policy*, 9(2), 123-144.
- Taunton, R. L., Krampitz, S. D., & Woods, C. Q. (1989). Manager impact on retention of hospital staff: Part I. *Journal of Nursing Administration*, 19(3), 14-18.

การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาล
นครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE ADMINISTRATION OF ACADEMIC AFFAIRS BASED ON THE SEVEN
PRINCIPLES OF KALYANAMITTA BY EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS AND ITS IMPACT ON TEACHER PERFORMANCE
EFFECTIVENESS IN SCHOOLS UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT
MUNICIPALITY

พรรณนลิน เค้าศิริวัฒน์¹ และ สันติ อุนจะน่า²

Pannalin Kaosiriwat² and Santi Aunjanam²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช

¹⁻²Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

¹Corresponding Author's Email: pannalin.kao@student.mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับประสิทธิภาพในการทำงานของครู 4) เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ และสถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง

* Received 29 March 2025; Revised 25 April 2025; Accepted 30 April 2025

การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับสูง .808 และรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 4) ตัวแปรพยากรณ์การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 ด้าน โดยใช้การวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ด้านโน จักรฐาเน นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ และด้านภาวนีโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้ สามารถร่วมกันทำนวยประสิทธิผลในการทำงานของครู

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, หลักกัลยาณมิตรธรรม 7, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aims to 1) Study the level of academic administration based on the Seven Qualities of a Good Friend (Kalyanamitra Dhamma 7) among school administrators under the jurisdiction of Nakhon Si Thammarat Municipality, Nakhon Si Thammarat Province. 2) Examine the level of work effectiveness among teachers under the same jurisdiction. 3) Investigate the relationship between academic administration based on the Seven Qualities of a Good Friend and teachers' work effectiveness. 4) Identify the predictive variables of academic administration based on the Seven Qualities of a Good Friend that affect teachers' work effectiveness. The population consisted of 217 teaching staff who served as the sample group. The research instrument used was a questionnaire. Statistical methods for data analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, standard multiple regression analysis, and stepwise multiple regression analysis.

The findings indicate that: 1) The overall academic administration based on the Seven Qualities of a Good Friend (Kalyanamitra Dhamma 7) among school administrators under Nakhon Si Thammarat Municipality was found to be at a high level. 2) The work effectiveness of teachers under Nakhon Si Thammarat Municipality was found to be at the highest level overall. 3) The analysis of the relationship between academic administration based on the Seven Qualities of a Good Friend and teachers' work effectiveness revealed a high positive correlation

($r = .808$). In each individual aspect, the relationship was statistically significant at the .001 level. And 4) tepwise multiple regression analysis of the seven components of academic administration based on the Seven Qualities of a Good Friend showed that two components “Na catthane niyojaye” (assigning duties appropriately with leadership) and “Pannava” (being knowledgeable) can jointly predict teachers’ work effectiveness.

Keyword: Academic Administration, The Seven Principles of Kalyanamitta, Educational Administrator, Effectiveness

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกเข้าสู่ยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 จากการสำรวจงานวิจัยของหลายสถาบันในประเทศไทยพบว่าต้องปรับปรุงอยู่มาก และยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะตกต่ำอยู่เรื่อย ๆ เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่วัดจากการสอบ O – Net (ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2562) ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ลดลงถึง 6 เปอร์เซ็นต์ และคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยลดลงถึง 6 เปอร์เซ็นต์ ในด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ก็เห็นได้จากพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกไม่ว่าจะเป็นความไร้ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และทักษะอื่น ๆ ในการดำรงชีวิตที่สะท้อนให้เห็นผ่านสื่อมวลชน แม้จะเป็นเพียงส่วนน้อยแต่ก็พอให้มองเห็นคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดีสำหรับปัญหาด้านโครงสร้างบริหารก็ยิ่งพบว่าเป็นปัญหาที่ยากจะหาทางปรับปรุงไม่ว่าจะเป็นความไม่สมดุลและสอดคล้องเชื่อมโยงกันของโครงสร้างองค์กรหลักในส่วนกลาง ความไม่สอดคล้องกับระบบบริหารของประเทศ ของระบบบริหารของเขตพื้นที่การศึกษา สภาพเหล่านี้ทำให้การบริหารการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรและนำไปสู่ปัญหาการขาดคุณภาพของการศึกษา (มูนา จารง, 2560) ซึ่งปัญหาคคุณภาพของการศึกษาดังกล่าว เกิดจากองค์ประกอบหลายอย่าง รวมถึงผลอันเนื่องจากการบริหารจัดการของสถานศึกษาด้วย จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และในปัจจุบันก็อยู่ในช่วงแห่งการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ที่มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ มุ่งกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น ประชาชน และท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายที่มีความสำคัญที่จะขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมสถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2562 ซึ่งข้าราชการทุกคนต้องประพฤติ ปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม โดยใน มาตรา 5 ได้กำหนดไว้ว่า มาตรฐานทางจริยธรรม คือ

หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะต้องประกอบด้วย (1) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศอันได้แก่ชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ (3) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและมีจิตสาธารณะ (5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (6) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ (7) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่งให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับสภาพคุณงาม ความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินใจความถูกต้องในการปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำตลอดจนการดำรงตนในการทำความดีและละเว้นความชั่ว (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) บุคลากรครูในฐานะเป็นแม่พิมพ์ของชาติจึงควรมีหลักธรรมในการยึดเหนี่ยวจิตใจในการบริหารงานวิชาการเพราะคุณธรรมเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจบุคคลให้ประพฤติในทางที่ถูกที่ควร และเป็นเครื่องมือ ช่วยเสริมให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ รู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักคุณธรรมของผู้ใหญ่ หรือที่ผู้บริหารงาน ควรยึดปฏิบัติ และสามารถใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการ ครูผู้ซึ่งบริหารงานวิชาการไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงานวิชาการก็จะส่งผลต่อก่อให้เกิดความลำเอียง เลือกที่รักมักที่ชัง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561- 2580, 2565) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักมีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษาโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียน การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2566) ได้กล่าวถึงสถานการณ์ วิฤตคุณภาพการศึกษาในสังคมไทยไว้ว่า การจัดการศึกษาในสังคมไทยที่ผ่านมามีวิฤตคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน 4) ด้านการบริหารจัดการศึกษา และ 5) ด้านผลผลิตของการจัดการศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็กและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการ

ส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชนและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงมุ่งแก้ไขปัญหาคอนภาพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น ประชาชนและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นนโยบายที่มีความสำคัญที่จะขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจัง การบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีการแบ่งงานในการบริหารออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากหรือน้อยขึ้นกับขนาดขององค์กร และความคล่องตัวในการบริหาร แต่ทั้งนี้ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถึงอย่างไรการบริหารสถานศึกษาต้องมีงานหลัก ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักธรรมสำหรับผู้บริหารที่ดีนั้นมีอยู่มากมาย (นิรมล รอดไพ และวรกฤต เกื่อนช้าง, 2564) อาทิ พรหมวิหาร 4 ธรรมของผู้ใหญ่ ส่งผลให้ผู้บริหารไม่บ้าอำนาจ ฉ้อราษฎร์บังหลวง หลอกลวงลูกน้อง ยกย่องคนชั่ว สังคหวัตถุ 4 ธรรมเพื่อให้คนเป็นที่รักของคนทั่วไป ส่งผลให้ผู้บริหารเป็นผู้โอ้อ้อมอารี วชิโรเราะ สงเคราะห์ปวงชน วางตนเหมาะสม จริยธรรม หมายถึง การกระทำ หรือพฤติกรรมอันดีงาม อิทธิบาท 4 ธรรมให้เกิดความสำเร็จ ทศพิธราชธรรม 10 ธรรมสำหรับผู้บริหาร กัลยาณมิตรธรรม 7 ธรรมของผู้เป็นกัลยาณมิตร (ภณศิริรา ธิตะปัน และคณะ, 2565) บารมี 6 ธรรมอันซึ่งความรักใคร่แนบถือนั้นเป็นต้น โดยหลักธรรมข้างต้นนั้นล้วนมีความสำคัญ และได้รับสิ่งที่เป็นผลแตกต่างกันไป แต่ไม่ว่าจะหลักธรรมใดทั้งสิ้นล้วนส่งเสริมให้เป็นผู้บริหารที่ดี ที่มีวิสัยทัศน์ เป็นนักคิด นักวิเคราะห์ ที่มีเมตตาธรรม ส่งผลให้ผู้ร่วมงานเกิดความสุข ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพที่ดี กัลยาณมิตรธรรมสำหรับผู้บริหาร (เดือนฉาย เงามาม และคณะ, 2565) แม้จะมีกำลังน้อยแต่ถือได้ว่าก่อให้เกิดกำลังใจเป็นทั้งญาติ เป็นทั้งเพื่อนพ้อง และเป็นทั้งเพื่อนเรา นั่นคือคุณสมบัติของมิตรดี มิตรแท้ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาแล้วนั้นหมายถึงการมุ่งเป็นมิตรกับครู ทำให้ครูเกิดความรู้สึกน่ารัก สบายใจ สนุกสนาน ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษา เป็นที่น่าเคารพ เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่ง นำยกย่อง นำเอาเป็นแบบอย่าง ทำให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งใจ เมื่อผู้บริหารชี้แนะ ตักเตือน ก็จะอดทนต่อถ้อยคำ คือพร้อมจะรับฟัง และซักถาม มีคำแนะนำแนะ อดทน ฟังได้โดยไม่ฉุนเฉียว ส่งผลให้สามารถคุยกันได้อย่างล้าลึก สามารถอธิบายเรื่องที่ซับซ้อน ให้เข้าใจกันง่ายยิ่งขึ้น

จากความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในการบริหารงานวิชาการ จึงมีความน่าสนใจที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร เพื่อการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่ความร่วมมือ ความเสมอภาค การช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนเพื่อร่วมองค์กร ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีผลงานออกอย่างมีคุณภาพ ครูมีความสุขในการทำงานส่งผลให้นักเรียนมีความสุขและเป็นคนคุณภาพของสังคม และเป็นต้นแบบที่ดีของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับประสิทธิผลในการทำงานของครู
4. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเทศบาลวัดท่าโพธิ์ 2) โรงเรียนเทศบาลวัดท่าโคตร 3) โรงเรียนเทศบาลวัดมเหยงคณ์ 4) โรงเรียนเทศบาลวัดศรีทวี 5) โรงเรียนเทศบาลศาลาไม้ชัย 6) โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง 7) โรงเรียนเทศบาลวัดเสาธงทอง 8) โรงเรียนเทศบาลวัดใหญ่ 9) โรงเรียนนานาชาติเทศบาลนครศรีธรรมราช จำนวน 502 คน (สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครศรีธรรมราช, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2567 ใน 9 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากข้อมูลจากหนังสือ ตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะคำถามปลายปิด (Close Ended) ซึ่ง ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1** สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบ (Multiple Choices) มีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการสอน **ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 41 ข้อ ประกอบด้วย **ตอนที่ 3** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย

2.2 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารจากข้อมูล ได้แก่ หนังสือตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสมสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์ที่สรุปจากการทบทวนวรรณกรรมนำมาสร้างแบบสอบถาม 2) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด และเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม และ 3) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัยตามกรอบแนวคิด โดยสร้างแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบปลายปิด

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) (พิสนุ พองศรี, 2550) 3) ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้ได้ทดลองใช้กับครูในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.97 และ 5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นี้ไปจัดพิมพ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

3.2 เมื่อได้แบบสอบถามที่ตอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วกลับคืนมาจำนวน 217 ชุด คิดเป็น 100% จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดลำดับของข้อมูล ลงรหัส และบันทึกข้อมูล

3.3 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับประสิทธิผลในการทำงานของครู โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมายของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของ (พิสนุ พองศรี, 2552)

4. วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ของการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิธีการสร้างสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบนำเข้าตัวแปรทั้งหมด (Enter Regression) และแบบขั้นตอน (Stepwise Method) ในรูปแบบสมการพยากรณ์คะแนนดิบ และรูปแบบสมการพยากรณ์มาตรฐาน

ผลการวิจัย

การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. แสดงผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการบริหาร		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านนโยบาย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักน่ารัก	4.47	0.60	มาก
2. ด้านครู การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักน่ารัก	4.48	0.55	มาก
3. ด้านภาวนีโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้	4.55	0.50	มากที่สุด
4. ด้านวิตตะ การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักชี้แจงเหตุผลโน้มน้าวใจ	4.51	0.54	มากที่สุด
5. วจนกขโม การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักไม่โกรธง่ายอดทน	4.40	0.66	มาก
6. คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย	4.47	0.55	มาก
7. โน จัญฐานะ นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ	4.50	0.54	มาก
รวม	4.48	0.51	มาก

จากตาราง พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านภาวนีโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) รองลงมา คือ ด้านวิตตะ การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักชี้แจงเหตุผลโน้มน้าวใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51) ส่วนด้านวจนกขโม การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักไม่โกรธง่ายอดทน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40) ตามลำดับ

2. แสดงผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับประสิทธิผล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความสามารถ	4.67	0.42	มากที่สุด
2. ด้านการปรับตัว	4.58	0.45	มากที่สุด
3. ด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร	4.51	0.53	มากที่สุด
4. ด้านแรงจูงใจ	4.53	0.49	มากที่สุด
รวม	4.57	0.43	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ ประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความสามารถมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา คือ ด้านการปรับตัว ($\bar{X} = 4.58$) และด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ

3. แสดงการหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักกลายณมิติธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

การบริหารงานวิชาการตามหลักกลายณมิติธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา		ประสิทธิผลในการทำงานของครู				
		ด้านความสามารถ (Y ₁)	ด้านการปรับตัว (Y ₂)	ด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร (Y ₃)	ด้านแรงจูงใจ (Y ₄)	ประสิทธิผลในการทำงานของครู
1.	ด้านปิโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักน่ารัก (X ₁)	.492***	.537***	.719***	.641***	.658***
2.	ด้านครุ การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักน่ารัก (X ₂)	.608***	.603***	.761***	.707***	.735***
3.	ด้านภาวนิโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้ (X ₃)	.626***	.639***	.744***	.730***	.750***
4.	ด้านวิตตา การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักชี้แจงเหตุผลให้น่าพอใจ (X ₄)	.643***	.660***	.790***	.767***	.784***
5.	ด้านวจนักขโม การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักไม่โกรธง่ายอดทน (X ₅)	.505***	.577***	.758***	.709***	.703***
6.	ด้านคัมภีร์ธูจะ กะถัง กัตตา การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย (X ₆)	.627***	.642***	.771***	.736***	.761***
7.	ด้านโน จัฏฐาเน นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ (X ₇)	.676***	.669***	.792***	.788***	.801***
การบริหารงานวิชาการตามหลักกลายณมิติธรรม 7		.647***	.672***	.832***	.791***	.808***

จากตาราง พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .808$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกันกับสมมติฐาน และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด คือการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านโน จัญฐาเน นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำกับประสิทธิผลในการทำงานของครู ด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .792 รองลงมา คือ การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวัดตา การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักชี้แจงเหตุผลโน้มน้าวใจ กับประสิทธิผลในการทำงานของครู ด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .790 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านปิโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักน่ารัก กับประสิทธิผลในการทำงานของครู ด้านความสามารถ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .492

4. แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรูปแบบโดยภาพรวม

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	F	Sig.
X ₁ , X ₂ , X ₃ , X ₄ , X ₅ , X ₆ , X ₇	.824 ^a	.679	.668	.253	63.150	.000
a. Predictors: (Constant), ด้านปิโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักน่ารัก, ด้านครู การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนำเคารพ, ด้านภาวนิโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้, ด้านวัดตา การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักชี้แจงเหตุผลโน้มน้าวใจ, ด้านจวนักขโม การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักไม่โกรธงายอดทน, ด้านคัมภีร์จะกะถัง กัตตา การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย, ด้านโน จัญฐาเน นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ						

จากตาราง พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายการแปรผันประสิทธิผลในการทำงานของครู ได้ร้อยละ 67.9 ($R^2 = .679$) ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .253

5. แสดงผลความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple regression Analysis) การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.801 ^a	.641	.639	.264
2	.820 ^b	.673	.670	.252
^a Predictors: (Constant), ด้านโน จักรฐาน นโยชน การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ (X ₇)				
^b Predictors: (Constant), ด้านโน จักรฐาน นโยชน การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ (X ₇), ด้านภาวนีย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้ (X ₃)				

จากตาราง พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถอธิบายการแปรผันประสิทธิภาพในการทำงานของครู ได้ร้อยละ 67.3 ($R^2 = .673$) ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .252

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักการนี้มาใช้ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารที่มีคุณภาพและได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน ด้านภาวนีย หรือการบริหารงานโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทั้งในด้านวิชาการและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพของสถานศึกษา เนื่องจากความรู้เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและองค์กร ด้านวัดตา การบริหารโดยใช้หลักการชี้แจงเหตุผลและโน้มน้าวใจ ผู้บริหารที่สามารถสื่อสารและอธิบายแนวทางการดำเนินงานอย่างมีเหตุผล จะช่วยให้ครูและบุคลากรเข้าใจแนวทางของโรงเรียนและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านวงนักษิ การบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมและเข้าใจเหตุผลของการตัดสินใจต่าง ๆ ย่อมช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม หรือการบริหารโดยใช้หลักความอดทน ไม่โกรธง่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่า

ผู้บริหารบางส่วนอาจยังขาดความอดทน หรือมีแนวโน้มที่จะแสดงอารมณ์ในบางสถานการณ์ การบริหารสถานศึกษานั้นต้องเผชิญกับปัญหาหลากหลาย ทั้งด้านบุคลากร นักเรียน และการบริหารจัดการ หากผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์และมีความอดทนมากขึ้น จะช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่สงบ ส่งเสริมความร่วมมือ และช่วยลดความตึงเครียดในองค์กรได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นาริรัตน์ กว้างขวาง (2561) ได้ศึกษาการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ด้านภาวนีโย (เป็นผู้มีความรู้) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้รับการยอมรับในฐานะผู้มีความรู้และมีแนวคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ด้านการบริหารและวิชาการอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมศักยภาพของผู้บริหารให้สามารถขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่สูงขึ้นได้ ด้านวตฺตา (ชี้แจงเหตุผล ไฉนนำใจ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสาร สามารถพูดให้ครูและบุคลากรเข้าใจ มีความจริงใจและหลักการในการสื่อสาร ความสามารถนี้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับทีมงานและลดความขัดแย้งในการบริหารโรงเรียน ด้านวจนฺทโกโม (ไม่โกรธง่าย อดทน) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ รับฟังความคิดเห็น และนำคำวิพากษ์วิจารณ์ไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงาน ความอดทนต่อแรงกดดันและเสียงสะท้อนจากบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานไปในทิศทางที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปิยะดา ก่ออุฏฺฐิกรังสี (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรมโรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยทั้งวิสัยทัศน์ ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ หลักกัลยาณมิตรธรรม เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ทั้งในแง่ของความเป็นที่พึ่งพาของบุคลากร ความสามารถในการสื่อสาร การตัดสินใจ และการรักษาความสัมพันธ์อันดีภายในองค์กร หนึ่งในหลักสำคัญของกัลยาณมิตรธรรม คือ "ปิโย" (น่ารัก เข้าถึงจิตใจ) ซึ่งหมายถึงผู้บริหารที่มีบุคลิกเป็นมิตร ใส่ใจบุคลากร มีอัธยาศัยไมตรี และแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ความสามารถในการเข้าถึงจิตใจของบุคลากรช่วยให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนางานการศึกษานอกจากนี้ "ครู" (นำเคารพ) เป็นอีกคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและบุคลากร ความหนักแน่นทางอารมณ์ ความมีคุณธรรม และจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ครูให้ความเคารพนับถือและพร้อมปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียน ในด้านของความรู้ "ภาวนีโย" (นำเจริญใจ มีความรู้จริง) เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ผู้บริหารที่ดีต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน และต้องสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษา และเทคโนโลยีสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม ผู้นำที่ดีต้องไม่ใช้อำนาจแบบเผด็จการ แต่ควรมีความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจ "วัดตา" (รู้จักพูดให้ได้ผล) เป็นคุณสมบัติที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหาร ผู้บริหารที่สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา และโน้มน้าวใจบุคลากรได้ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ลดความคลุมเครือในการปฏิบัติงาน และทำให้บุคลากรมีความมั่นใจในแนวทางการบริหารของโรงเรียน นอกจากนี้ "วณิกขโม" (ทนต่อถ้อยคำ พร้อมรับฟังคำปรึกษา) เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ ผู้บริหารต้องมีความอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะและคำวิพากษ์วิจารณ์ และสามารถนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปรับปรุงการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การสร้างเครือข่ายการบริหารและให้คำปรึกษาแก่บุคลากรเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม ในแง่ของการอธิบายเรื่องยากให้เข้าใจได้ง่าย "คัมภีร์จะ กถ์ กัตตา" (ชี้แจงเรื่องลึกลับให้เข้าใจได้) เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าใจแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นให้แก่บุคลากรได้ จะช่วยให้ทุกฝ่ายมีเป้าหมายร่วมกัน ในการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้า สุดท้าย "โน จฏฐาเน นิโยชเย" (ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย) เป็นหลักที่สำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่ดีต้องมีศีลธรรมประจำใจ ปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต ไม่ชักนำบุคลากรไปในทางที่ผิด และต้องเป็นต้นแบบของคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานสถานศึกษา

2. ประสิทธิภาพในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาและการพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าครูในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมี ประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการ จัดการเรียนการสอน การปรับตัวต่อสถานการณ์ และการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็น ว่าครูในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ใช้เทคนิค การสอนที่หลากหลาย และสามารถปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ครูยังมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็น รองลงมา คือ ด้านการปรับตัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครูสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และนโยบายทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี การปรับตัวเป็นทักษะที่จำเป็นในยุค ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ครูที่สามารถปรับตัวได้ดีจะสามารถนำแนวทางใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกชา มีสวน (2563) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร และประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง” จากผลวิจัย ครั้งนี้พบว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน การวิจัยพบว่าพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่าผู้บริหารมี

บทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสามอันดับแรกที่ได้รับค่าคะแนนสูงสุด ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเป็นผู้นำ และด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มยุรี สนิทกุล (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีว่าการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาทักษะด้านการบริหารที่สำคัญให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานของบุคลากรและการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

3. อภิปรายผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง .808 และรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง คู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด คือการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านโน จัญฐานะ นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ กับประสิทธิผลในการทำงานของครู ด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร รองลงมา คือ การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวัดตา การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักชี้แจงเหตุผลโน้มน้าวใจ กับประสิทธิผลในการทำงานของครู ด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านปิโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนารัก กับประสิทธิผลในการทำงานของครู ด้านความสามารถ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิพวัลย์ ชาลีเครือ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่ง

สะท้อนให้เห็นว่าหากผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี ย่อมส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่า หากผู้บริหารสามารถเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และให้การสนับสนุนแก่ครูอย่างเหมาะสม จะทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษา เพราะจะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้ดี ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้นและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบันได้อย่างแท้จริง

4. การถดถอยโดยใช้สมการพยากรณ์เพื่อพยากรณ์การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครูสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตัวแปรการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านโน จัฏฐาเน นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ และด้านภาวนีโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้ สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลในการทำงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 เมื่อนำปัจจัยดังกล่าวซึ่งเป็นตัวพยากรณ์ไปสร้างสมการพยากรณ์ สามารถสร้างในรูปคะแนนดิบ $\hat{y} = 1.333 + .454 (X_7) + .263 (X_3)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = .559 (X_7) + .300 (X_3)$ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านโน จัฏฐาเน นิโยชเย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักมีความเป็นผู้นำ และด้านภาวนีโย การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักเป็นผู้มีความรู้ นั้นส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครู เพราะการมีความเป็น “ผู้นำที่ดี” ตามหลักธรรมของกัลยาณมิตรยังทำให้ครูรู้สึกมั่นใจ เชื่อมมั่น และเต็มใจปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ความกระตือรือร้น และสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปัทมา มีพรหมดี (2562) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารด้านการจัดการองค์การ โครงสร้าง และการบริหารงานโดยรวมในระดับสูงที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการวางระบบงาน การจัดสรรทรัพยากร และการบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความเป็นระบบและราบรื่น ในขณะเดียวกัน การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน ซึ่งแสดงถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารที่เข้มแข็ง และการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน

อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าพฤติกรรมของผู้บริหารมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำรอบด้านและมุ่งเน้นคุณภาพ ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างยั่งยืนซึ่งผู้วิจัยได้ยึดขอบข่ายการทำงานทั้ง 4 ด้าน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครู สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช" ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำที่ดี โดยยึดหลัก "โน จัญญาเน นิโยชเย" (การไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย) ซึ่งหมายถึงการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการบริหารงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมตนเองให้เป็น โดยยึดหลัก "ภาวนีโย" โดยแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้านการจัดการศึกษา หลักสูตร สื่อการสอน และนวัตกรรมทางการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ผ่านการเข้าอบรม การศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การประเมินผลการทำงานของครูควรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการใช้เกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมและเป็นธรรม ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลจากการประเมินผลเพื่อชี้แจงจุดแข็ง และจุดที่ควรปรับปรุงให้กับครู สนับสนุนการพัฒนาอาชีพครูตามผลการประเมิน เพื่อให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง **มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ** ดังนี้ ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา สามารถนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 และประสิทธิผลในการทำงานของครู ไปเป็นแนวทางในการครองตนและปฏิบัติตนได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ และ **ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป** ดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาและผลกระทบต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช 2) ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และ 3) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

เกชา มีสวน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2566). ภาวะผู้นำคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษา. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ไทมอนด์ กราฟิก กรุ๊ป.
- ทิพวัลย์ ชาลีเครือ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผล การปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นาริรัตน์ กว้างขวาง. (2561). การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา พุทธศาสนามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.
- นิรมล รอดไพ และวรกฤต เกื่อนช้าง. (2564). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร. วารสารวิจัยวิชาการมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครสวรรค์.
- ปัทมา มีพรหมดี. (2562). การศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่มีต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์.
- ปิยะดา ก่อวุฒิกุลรังสี. (2561). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารตามหลักกัลยาณมิตร ธรรมโรงเรียน ป้อมนาคราชสวทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (2550). วิจัยในชั้นเรียน หลักการและเทคนิคปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- ภัณฑิรา ธิตะปัน. (2564). การบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนการ กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิต. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬา ลงกรณราชวิทยาลัย.
- มยุรี สนิทกุล. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทศนะครูผู้สอนในศูนย์
เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช. (2562). รายงานผลการทดสอบทาง
การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 สพม.12.

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต*
INFORMATION TECHNOLOGY LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AFFECTING TEACHER'S DIGITAL SKILLS UNDER
THE OFFICE OF EDUCATION PHUKET MUNICIPALITY

ธิดารัตน์ ไชยวรรณ¹ และ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี²

Thidarat Chaiwan¹ and Supattara Pusitrattanaalee²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศกรราช

¹⁻²Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

1Corresponding Author's Email: teacher.ewii@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู 2) เพื่อศึกษาระดับทักษะดิจิทัลของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะดิจิทัลของครู 4) เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครู กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 205 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามชื่อโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับทักษะดิจิทัลของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะดิจิทัลของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 4) ตัวแปรภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ด้าน เป็นตัวแปรพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 สามารถอธิบายการผันแปรทักษะดิจิทัลของครูได้ร้อยละ 51.60 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้ $\hat{Y} = 1.372 + .411(X_1) +$

* Received 6 April 2025; Revised 15 April 2025; Accepted 30 April 2025

.279(X₄) สมการพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้ $\hat{Z} = .463(X_1) + .386(X_4)$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี, ทักษะดิจิทัลของครู, ภาวะผู้นำผู้บริหาร

Abstract

The purposes of this research were to 1) to study the level of technological leadership of school administrators as perceived by teachers; 2) to study the level of digital skills of teachers; 3) to examine the relationship between school administrators' technological leadership and teachers' digital skills; and 4) to identify the predictive variables of school administrators' technological leadership that influence teachers' digital skills. The sample consisted of 205 teachers selected through stratified random sampling based on school names. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The results showed that: 1) The overall level of technological leadership of school administrators was at the highest level. 2) The overall level of teachers' digital skills was also at the highest level. 3) There was a high positive correlation between school administrators' technological leadership and teachers' digital skills, which was statistically significant at the .001 level. And 4) Two aspects of technological leadership technological vision and the use of technology in teaching and learning were found to be the best predictors of teachers' digital skills. These two variables could explain 51.60% of the variance in teachers' digital skills. The regression equations for predicting teachers' digital skills were as follows: Raw score equation: $\hat{Y} = 1.372 + .411(X_1) + .279(X_4)$ Standard score equation: $\hat{Z} = .463(X_1) + .386(X_4)$

Keywords: Information Technology Leadership, Teachers' Digital Skills, Administrative Leadership

บทนำ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้ภาคการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลยังคงเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมามีได้สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านทักษะดิจิทัลของครูและนักเรียนอย่างชัดเจน สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลนครภูเก็ต ต้องเผชิญกับความท้าทายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยเทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จากหลักการและแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้เน้นให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ๑๖) นอกจากนี้ แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษา (รัตนารักษ์ วัชรอติยาพล, 2563) โดยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และสามารถใช้งานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู (จุฬาลักษณ์ พรหมอุบล, 2564, หน้า 18–19; อภิวิชญ์ สนลอย, 2565) ซึ่งครูจำเป็นต้องมีความรู้ด้านดิจิทัลทั้งในด้านการใช้ การเข้าใจ การเข้าถึง และจริยธรรมทางเทคโนโลยี (อมรรัตน์ ดอนพิลา, 2566) เพื่อออกแบบการเรียนรู้ พัฒนาสื่อนวัตกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (วราพินทร์ ชาววิวัฒน์, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาระดับทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

4. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครภูเก็ต
2. ตัวแปรภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านสามารถพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต ประกอบด้วย 7 โรงเรียน และ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 604 คน (กองการเจ้าหน้าที่, 2566, หน้า 93-96)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน จำนวน 205 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามชื่อโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม มี 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 27 ข้อ และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน จำนวน 17 ข้อ

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมขอบข่ายนิยามศัพท์และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชา และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำผลการพิจารณาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับประเด็นหลักของเนื้อหา (Index of item objective congruence : IOC) 3) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าได้ 1.00 ทุกข้อคำถาม 4) นำ

แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, หน้า 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .959 และ 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกกราช เรียนนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

3.2 ผู้วิจัยประสานงานนำส่งหนังสือถึงสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต เพื่อแจ้งประสงค์ขอความอนุเคราะห์จัดการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยส่งลิงก์แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในส่วน of สถานศึกษา หรือกลุ่มตัวอย่างใดไม่สามารถส่งคำตอบแบบสอบถามได้ ผู้วิจัยจะทำการติดตามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.4 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความเรียบร้อยและวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิสหพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficients)

4.5 วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยวิธีสร้างสมการพยากรณ์ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบนำเข้าตัวแปรทั้งหมด (Enter Regression) และแบบขั้นตอน (Stepwise Method) ในรูปสมการพยากรณ์คะแนนดิบและรูปสมการพยากรณ์มาตรฐาน

4.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยภาพรวม

ที่	ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 205		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	4.57	0.41	มากที่สุด
2	ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.49	0.52	มาก
3	ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร	4.50	0.49	มาก
4	ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน	4.51	0.50	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.54	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี (X_1) ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน (X_4) ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร (X_3) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.49) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี (X_2) ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยภาพรวม

ที่	ทักษะดิจิทัลของครู	n = 205		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์	4.48	0.44	มาก
2	ด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ต	4.52	0.51	มากที่สุด
3	ด้านการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์	4.54	0.42	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.51	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ ด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.51) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.44)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	ทักษะดิจิทัลของครู (Y)			ผลรวม Yรวม
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	
X ₁	.622 ^{***}	.536 ^{***}	.432 ^{***}	.628 ^{***}
X ₂	.542 ^{***}	.545 ^{***}	.208 ^{***}	.449 ^{***}
X ₃	.300 ^{***}	.700 ^{***}	.343 ^{***}	.382 ^{***}
X ₄	.528 ^{***}	.188 ^{***}	.453 ^{***}	.584 ^{***}
ผลรวม Xรวม	.673 ^{***}	.406 ^{***}	.524 ^{***}	.713 ^{***}

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficients) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.713

4. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเสนอการคัดเลือกตัวแปร ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่สมการพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการทำนายทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนดิบ		คะแนน มาตรฐาน β	t	Sig.
	B	S.E.			
ค่าคงที่ (Constant)	1.372	.216		6.357	.000

ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี (X_1)	.411	.048	.463	8.548	.000
ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน (X_4)	.279	.039	.386	7.117	.000
R = .718, R^2 = .516, Adjusted R^2 = .511, S.E. _{EST} = .253, F = 107.66, Sig = .000					

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต พบว่า เมื่อนำตัวแปรภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เข้าสู่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน มีตัวแปรภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ด้าน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี (X_1) และด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน (X_4) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 สามารถพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต ได้ร้อยละ 51.60 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ตในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้ $\hat{Y} = 1.372 + .411(X_1) + .279(X_4)$

สมการพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้ $\hat{Z} = .463(X_1) + .386(X_4)$

อภิปรายผลการวิจัย

1 ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการองค์กร สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง บุคลากรการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน สามารถนำไปต่อยอดการบริหารงานฝ่ายต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล ครุฑวิสัย (2565, หน้า จ-ข) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิง

เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ทักษะดิจิทัลของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาและการทำงานในโลกดิจิทัลที่มีการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทุกคนจำเป็นต้องมีทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต การทำงาน การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งสามารถเรียนรู้ออนไลน์ผ่านบทเรียนต่าง ๆ ทั่วโลกได้ทุกที่ตลอดเวลา ตลอดจนครูผู้สอนควรมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบการเรียนรู้ (Technology - Based Learning Design) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการสะท้อนผลการประเมิน ไปสู่การพัฒนาผู้เรียนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ ไชยสงค์ (2564, หน้า ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะดิจิทัลของครูโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะดิจิทัลของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหากภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสูง ทักษะดิจิทัลของครูก็จะพัฒนาสูงตามขึ้นด้วย หรือกล่าวได้ว่า ทักษะดิจิทัลของครูของครูเป็นผลมาจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีนั่นเอง ดังนั้น หากเราต้องการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อน ทั้งนี้การพัฒนาครูให้มีทักษะดิจิทัลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่าและขับเคลื่อนองค์กรในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการมีวิสัยทัศน์ การจัดการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาบุคลากรและการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการทำงาน ผู้นำต้องมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการปรับตัวตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการทำงาน อีกทั้งยังช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างยั่งยืนในสังคมดิจิทัล ด้วยเหตุนี้หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีก็ไม่สามารถจะพัฒนาครูให้มีทักษะดิจิทัลได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลักษณ์ พรหมอุบล (2564, หน้า 13) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์

ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ตัวแปรภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ด้าน ที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู คือ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 สามารถพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู ได้ร้อยละ 51.60 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีสร้างวิสัยทัศน์ทางด้านเทคโนโลยี โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ทางด้านเทคโนโลยีร่วมกัน มีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ทางด้านเทคโนโลยีอย่างชัดเจน ติดตามและตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา เพื่อการวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ทำให้ครูสามารถบูรณาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการพัฒนาหลักสูตรกำหนดนโยบายให้ครูนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอน ประเมินความต้องการของครูในการใช้เทคโนโลยีและสนับสนุนการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาปรับใช้ในงานสอน เพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายสนองความต้องการของครูและนักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลักษณ์พรหมอุบล (2564, หน้า 13) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานีชุมพร พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครูได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ด้านความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีการศึกษาและด้านความรู้ทางกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยี โดยสามารถร่วมกันทำนายความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครูได้ร้อยละ 48.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต ซึ่งมีระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับทักษะดิจิทัลของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะดิจิทัลของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ด้านเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 สามารถอธิบายการผันแปรทักษะดิจิทัลของครู ได้ร้อยละ 51.60 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้ $\hat{Y} = 1.372 + .411(X_1) + .279(X_4)$ สมการพยากรณ์ทักษะดิจิทัลของครู ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้ $\hat{Z} = .463(X_1) + .386(X_4)$ **มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้** 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมทักษะของตนเองเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น โดยการกำหนดนโยบายภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาทักษะดิจิทัลของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาที่ได้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู โดยส่งเสริมด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์เรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ การสอนบนเว็บไซต์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ช่วยสอน การใช้โปรแกรมต่างๆ และพัฒนาด้านการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์เกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรมในรูปแบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เกิดงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ 3) สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ตสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการกำหนดนโยบายภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาทักษะดิจิทัลของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต **และมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต 2) ควรศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลของครู 3) ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครภูเก็ต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- จุฬาลักษณ์ พรหมอุบล. (2564). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานีชุมพร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. แขนงวิชาบริหารการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เทศบาลนครภูเก็ต. (2566). แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567-2569. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2567 จาก <https://www.phuketcity.go.th>.
- รัตนารณ วัชรอติยาพล. (2563). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วรพล ครุทวิสัย. (2565). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วราพินท์ ชาววิวัฒน์. (2565). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. ใน การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิวิชญ์ สนลอย. (2565). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อมรรัตน์ ดอนพิลา. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูเก็ต. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อำนาจ ไชยสงค์. (2564). ทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row. pp. 202-204.

ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 3*

LEADERSHIP ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF FRIENDSHIP
AMONG EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, 3

จิรศักดิ์ เรืองเศษ¹ สุวัฒน์ อาษาสิงห์² และ วสิน สอนโพธิ์³

JIRASAK RUENGSET¹ Suwat Asa Singh² and Wasin Sonphothi³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 6604033202183@nmc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 322 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างการสุ่มอย่างง่ายตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะ

* Received 13 march 2025; Revised 24 April 2025; Accepted 30 April 2025

ผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบุคลิกที่ดีทั้งภายนอกและภายใน รวมถึงการมีหลักธรรมเป็นเครื่องชี้นำในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากร มีกลวิธีที่หลากหลาย เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ตนเองมาประยุกต์และบูรณาการใช้ในการปฏิบัติงาน มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีเหตุผล รู้จักการประสานงาน เคารพและให้เกียรติบุคลากรทุกคน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตร, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of leadership according to the Kalyanamitra principle of school administrators, 2) compare the leadership according to the Kalyanamitra principle of school administrators classified by position, education level, and work experience, and 3) study the guidelines for developing leadership according to the Kalyanamitra principle of school administrators in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima. The sample group used in the research was 322 school administrators and teachers, using a simple random sampling according to the Krejci and Morgan ready-made table. The research instruments were a 5-level rating scale questionnaire and a structured interview form with a reliability of 0.99 for the entire questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results of the research found that: 1) The level of leadership according to the Kalyanamitra principle of school administrators, overall and in each aspect, was at a high level. 2) The results of the comparison of leadership according to the Kalyanamitra principle of school administrators, classified by position and education level, showed that overall, the practices were not different. When classified by work experience Overall and in each aspect, there were statistically significant differences in practice at the .05 level. And 3) The development guidelines for leadership according to the Kalyanamitra principle of educational administrators found that educational administrators must have good personalities both externally and internally, including having moral principles as a guide in their work, having good human relations with personnel, having various strategies, constantly learning to increase their potential to apply and integrate them in their work, having good communication skills, being

reasonable, knowing how to coordinate, and respecting and honoring all personnel.

Keywords: Leadership, Leadership based on the Kalyanamitra principle, school administrators

บทนำ

ในสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน ประเทศชาติต้องการนักบริหารที่มีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ย่อมต้องการผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นทุนเดิม การบริหารงานของผู้บริหารนั้นสามารถอ้างอิงนำหลักการในทางทฤษฎีของการบริหาร งานของท่านผู้รู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับเป็นสากลทั่วไป แต่ในบางครั้งการบริหารงานในแนวต่าง ๆ ตามหลักการบริหารนั้นอาจจะมีความกระด้างอยู่บ้างก็เป็นได้ซึ่งอาจเป็นเหตุให้การบริหารงานไม่ประสบความสำเร็จตามคาดหวัง แต่ถ้ามีการผสมผสานหลักการทางทฤษฎีต่าง ๆ ของการบริหารเข้ากับหลักการทางคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วเชื่อว่าจะทำให้เสริมสร้างทักษะการบริหารงานได้ดีและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะในทางพุทธศาสนานั้นสอนให้ทุกคนเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมซึ่งหากนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานจะเกิดความอ่อนนุ่มในการบริหารงานมากขึ้น เกิดความยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ที่เหมาะสมได้ (อุทัย ชังชั่ว, 2557)

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปการศึกษาอย่างเร่งด่วน ผู้บริหารการศึกษานับเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาและประสิทธิผลขององค์กรทางการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง, 2546 : 9 อ้างถึงใน ชนากร ศาสตร์สกุล, 2565 : 179-192) ความเป็นผู้นำจึงถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการบริหารงานองค์กรหรือของหน่วยงานเป็นอย่างมาก ผู้นำที่ยังขาดประสบการณ์การบริหาร ทำให้ขาดทักษะและขาดวิสัยทัศน์ในการบริหาร ไม่สามารถควบคุมบุคลากรหรือปล่อยให้บุคลากรทำงานตามลำพังย่อมจะเป็นการทำลายขวัญกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความไม่สามัคคีในหมู่คณะ เกิดความท้อแท้ไม่ยอมทำงานซึ่งจะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพ (Bass and Avolio, 1990 : 31) หลักธรรมในพระพุทธศาสนาถือได้ว่าพัฒนาคนให้เป็นคนดี ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรมนั้นต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง หูกว้าง ตากว้าง หนักแน่นอดสงัดดูแลความทุกข์สุขของผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาเสมอหน้ากัน ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประกอบด้วยความไม่เอนเอียง และที่สำคัญต้องมีกัลยาณมิตรธรรม คือความเป็นมิตรแท้ เพื่อนแท้ ทั้งต่อคณะผู้บริหาร และต่อบุคลากรทุกฝ่าย กล่าวคือจะต้องเป็นผู้เป็นที่รัก น่าเคารพ น่ายกย่อง เป็นต้น หลักธรรมสอนให้คนเข้าใจถึงความจริงที่เกิดขึ้นและสามารถเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น สอนให้คนเป็นคนดีมีศีลธรรม ทั้งยัง

สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการบริหารงานในยุคปัจจุบัน คือ หลักกลยาณมิตรธรรม ประกอบด้วย 1) ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ 2) ครุ น่าเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ 3) ภาวนีโย น่าเจริญใจ คือ มีความรู้จริง 4) วตฺตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จัดพูดชี้แจงให้เข้าใจ 5) วจนฺทโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา 6) คมภิรณฺจ กลั กตฺตา คือ กล่าวชี้แจงเรื่องล้าลึก ชับซ้อนให้เข้าใจได้ 7) โน จญฺฐาเน นิโยชเย คือ ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 23 ข้อ : 57 อ้างถึงใน พระมหาสมชาย สิริปัญโญ, 2558

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เป็นองค์การในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำไปสู่การพัฒนาระดับสากลมีความรู้ คู่คุณธรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ทว่าผู้นำบางโรงเรียนขาดภาวะความเป็นผู้นำเกี่ยวกับปัญหาบางประการที่ต้องนำมาเป็นประเด็นที่ต้องพัฒนา เช่น สมรรถนะภาวะผู้นำ ผลสัมฤทธิ์ของภาวะผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ของภาวะผู้นำการมีส่วนร่วมของภาวะผู้นำ และการสื่อสารของภาวะผู้นำ เห็นได้จาก ผลการประเมินการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการทดสอบเกือบทุกวิชาต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 จากปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จากปัญหาคุณภาพการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาก็พบว่ามีหลายประการอื่น ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากรยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง 2) การขาดแคลนครูผู้สอนในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดครูผู้สอนไม่ตรงกับวิชาเอก และความสามารถของครู 3) ขาดอัตรากำลังครู ทำให้ครูมีชั่วโมงการสอนมากเกินไป 4) ปัญหาการโอน ย้าย ลาออกของข้าราชการครูจำนวนมาก เนื่องจากขวัญและกำลังใจของครูในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะครูบางรายต้องปฏิบัติหน้าที่สอนในรายวิชาที่ไม่ถนัดแทนครูที่ย้ายไป และครูบางรายต้องปฏิบัติหน้าที่การสอนในรายวิชาที่ไม่ถนัด ปฏิบัติการสอนหลายวิชา จนเกิดความเบื่อหน่ายส่งผลให้คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุงสูง ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังนั้นภาวะผู้นำตามหลักกลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างมาก เพื่อให้เกิดความผูกพันต่อสถานศึกษาของครูในโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำตามหลักกลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่และนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาการบริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อองค์กรให้มีความเป็นเลิศ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรเกิด

ความเป็นกัลยาณมิตรธรรมที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในปีการศึกษา 2567 จากสถานศึกษาทั้งหมด 182 สถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 2,015 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างง่าย จำนวน 322 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 9 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2567)

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ 1) ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากศึกษากำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อสร้างแบบสอบถามภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ 2) นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง

เนื้อหารายชื่อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 3) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความถูกต้องจำนวน 40 ข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.995 และ 4) นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 7 ข้อ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม 2) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รายชื่อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และ 3) นำแบบสัมภาษณ์จัดพิมพ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 9 สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน (ไพศาล วรคำ, 2561) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30) ได้แก่ ค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำตามหลักกลายามิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านโน จงฐาเน นิโยชเย คือ ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.92) รองลงมาคือ ด้านวจนกขโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา และด้านภาวนิโย น่าเจริญใจ คือ มีความรู้จริง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.92) ด้านวตตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.95) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามหลักกลายามิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตร ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ	4.02	0.95	มาก	7
2	ครู นำเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ	4.10	0.98	มาก	5
3	ภาวนิโย นำเจริญใจ คือ มีความรู้จริง	4.13	0.92	มาก	2
4	วตตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ	4.13	0.94	มาก	4
5	วจนกขโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา	4.13	0.92	มาก	2
6	คมภีรณจ ถก กตดา คือ กล่าวชี้แจงเรื่องล้าลึกซับซ้อนให้เข้าใจได้	4.04	0.98	มาก	6
7	โน จฏฐาเน นิโยชเย คือ ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย	4.16	0.92	มาก	1
ภาพรวม		4.13	0.94	มาก	

2. ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ได้ดังต่อไปนี้

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตร ของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	p- value
		ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ	4.31	0.54	3.98	0.99	2.056*	0.041
2	ครู น่ารักพอ คือ มีความประพฤติ สมควรแก่ฐานะ	4.44	0.71	4.05	1.01	3.038*	0.003
3	ภาวนิโย น่ารักใจ คือ มีความรู้จริง	4.38	0.59	4.09	0.96	1.810	0.071
4	วตตะ รุจักพูดให้ได้ผล คือ รู้จัดพูดชี้แจง ให้เข้าใจ	4.24	0.66	4.12	0.97	0.771	0.441
5	วจนคขโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะ รับฟังคำปรึกษา	4.18	0.69	4.12	0.95	0.327	0.744
6	คมภีรณจ ถก กตตะ คือ กล่าวชี้แจง เรื่องล้าลึก ชับซ้อนให้เข้าใจได้	4.01	0.92	4.05	0.99	-0.215	0.831
7	โน จฏฐาเน นิโยชเย คือ ไม่ชักนำไป ในทางที่เสื่อมเสีย	4.31	0.63	4.14	0.95	1.526	0.132
ภาพรวม		4.28	0.69	4.11	0.97	1.338	0.186

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตาม
ระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตาม
ระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตร ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	p- value
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ	3.99	0.98	4.11	0.87	-1.150	0.251
2	ครุ น่าเคารพ คือ มีความประพฤติสมควร แก่ฐานะ	4.05	0.96	4.22	1.02	-1.440	0.152
3	ภาวนีโย น่าเจริญใจ คือ มีความรู้จริง	4.11	0.93	4.16	0.91	-0.464	0.643
4	วตฺตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จัดพูดชี้แจง ให้เข้าใจ	4.16	0.93	4.07	0.95	0.793	0.429
5	วจนฺทโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะ รับฟังคำปรึกษา	4.11	0.94	4.17	0.87	-0.522	0.602
6	คมภีรณฺจ ถถ กตฺตา คือ กล่าวชี้แจงเรื่อง ล้าลึก ชับซ้อนให้เข้าใจได้	4.05	1.02	4.03	0.89	0.139	0.890
7	โน จญฺฐาน นิโยชเย คือ ไม่ชักนำไปในทาง ที่เสื่อมเสีย	4.16	0.96	4.16	0.82	-0.068	0.946
ภาพรวม		4.11	0.97	4.17	0.87	-0.516	0.607

2.3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตร ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p- value
ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	14.303	2	7.152	8.281*	0.000
	ภายในกลุ่ม	275.498	319	0.864		
	รวม	289.801	321			
ครุ น่าเคารพ คือ มีความประพฤติ สมควรแก่ฐานะ	ระหว่างกลุ่ม	10.562	2	5.281	5.639*	0.004
	ภายในกลุ่ม	298.758	319	0.937		
	รวม	309.320	321			
ภาวนีโย น่าเจริญใจ คือ มีความรู้จริง	ระหว่างกลุ่ม	22.667	2	11.334	14.448*	0.000
	ภายในกลุ่ม	250.234	319	0.784		
	รวม	272.901	321			
	ระหว่างกลุ่ม	29.381	2	14.690	18.549*	0.000

วตฺตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จัดพูด ชี้แจงให้เข้าใจ	ภายในกลุ่ม	252.641	319	0.792		
	รวม	282.022	321			
วจนภขโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมทั้ง จะรับฟังคำปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	24.695	2	12.348	15.958*	0.000
	ภายในกลุ่ม	246.827	319	0.774		
	รวม	271.522	321			
คมภีรณจ ถถ กตฺตา คือ กล่าวชี้แจง เรื่องล้าลึก ชับซ้อนให้เข้าใจได้	ระหว่างกลุ่ม	26.469	2	13.234	14.933*	0.000
	ภายในกลุ่ม	282.715	319	0.886		
	รวม	309.184	321			
โน จฏฐาเน นโยชเย คือ ไม่ชักนำไป ในทางที่เสื่อมเสีย	ระหว่างกลุ่ม	28.964	2	14.482	19.205*	0.000
	ภายในกลุ่ม	240.549	319	0.754		
	รวม	269.513	321			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	21.327	2	10.664	12.827*	0.000
	ภายในกลุ่ม	265.194	319	0.831		
	รวม	286.522	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบุคลิกที่ดีทั้งภายนอกและภายใน รวมถึงการมีหลักธรรมเป็นเครื่องชี้นำในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากร มีกลวิธีที่หลากหลาย เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ตนเองมาประยุกต์และบูรณาการใช้ในการปฏิบัติงาน มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีเหตุผล รู้จักการประสานงาน เคารพและให้เกียรติบุคลากรทุกคน

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จึงมีการจัดให้มีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอยู่เสมอ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำมาปรับใช้ในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดือนฉาย เงามาม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมชาย สิริปัญโญ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักกัลยาณมิตรธรรมของผู้บริหารองค์การบริหาร

ส่วนตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักกัลยาณมิตรธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล และหลักธรรมต่าง ๆ ในศาสนาพุทธ ทำให้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจหลักกัลยาณมิตรที่ใช้งานการบริหารในสถานศึกษาไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนติกา ยากระโทก (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า ผลจากการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ชัยเสน (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้ให้ความสำคัญต่อการที่บุคลากรจะต้องยึดหลักการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวิชาชีพ โดยมีการสนับสนุนให้ในผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้เป็นหลักในการบริหาร ทำให้บุคลากรทุกระดับการศึกษารับรู้ได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดือนฉาย เงามาม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เล็บกลิน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการทำงาน ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการน้อมนำเอาหลักธรรมเข้ามาบูรณาการในการทำงาน บุคคลมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันย่อมมีข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิบัติ ในการทำงานที่หลากหลาย หากแต่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยยังต้องยึดหลักการมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์มากเท่านั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนฉาย เงามาม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรพิรุณ มหาหิงค์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบุคลิกที่ดีทั้งภายนอกและภายใน รวมถึงการมีหลักธรรมเป็นเครื่องชี้นำในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากร มีกลวิธีที่หลากหลาย เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ตนเองมาประยุกต์และบูรณาการใช้ในการปฏิบัติงาน มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีเหตุผล รู้จักการประสานงาน เคารพและให้เกียรติบุคลากรทุกคน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีการบริหารงานโดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาต่อบุคลากร และฟังความคิดเห็นสามารถวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานและได้ยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการบริหาร สร้างความเข้าใจที่ดีให้กับบุคลากรในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ปิยะดา ก่อวุฒิกุลรังสี (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรมโรงเรียน ป้อมนาคราชสวทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ปิโย นารัก เข้าถึงจิตใจ มีนิสัยดีเข้าใจบุคลากร มีบุคลิกภาพดี แต่งกายเรียบร้อย และยิ้มแย้มแจ่มใส มีธรรมาจริยธรรมที่ดี ครุ น้าเคารพ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ อารมณ์หนักแน่นทุกสถานการณ์เป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากร และมีคุณธรรม จริยธรรม ภาพนี้โย นำเจริญใจ มีความรู้จริง ต้องไม่เผด็จการในการสั่งงาน ผู้นำต้องมีความเป็นประชาธิปไตย และมีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง วดตา รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักพูดชี้แจง ให้เข้าใจ สื่อสารเข้าใจง่าย เวลาสั่งงาน ชัดเจนและวางแผนพัฒนางานการศึกษาที่ดี วจนกขโม ทนต่อถ้อยคำ พร้อมรับฟัง

คำปรึกษา มีความอดทนทุกสถานการณ์และสร้างเครือข่ายการบริหารให้คำปรึกษา คมกัณฐกถ กัตตา ชี้แจงเรื่องล้าลึกให้เข้าใจได้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานและมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนสู่สาธารณชน และ โน จมฐาเน นิโยชเย ผู้นำไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย และต้องมึศีลธรรมประจำใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์ยุทธนา อนุกโย (กรใหม่) (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการใช้หลักกัลยาณมิตรในการบริหาร การศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังเคราะห์ได้ดังนี้ 1) จัดบุคคลให้เหมาะสมกับงาน 2) มีมนุษยสัมพันธ์ 3) มีเหตุผลในการบริหารงาน 4) ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา 5) สงเคราะห์บุคลากรด้วยหลักกัลยาณมิตร และ 6) ยุติธรรมไม่ลำเอียงต่อการบริหารงานซึ่งสอดคล้องกับองค์ความรู้คุณลักษณะกัลยาณมิตรสำหรับผู้บริหารที่ดี

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา นำมาซึ่งเสริมสร้างทักษะการบริหารสถานศึกษาได้ดีและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะในทางพุทธศาสนานั้นสอนให้ทุกคนเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมซึ่งหากนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษา จะเกิดความอ่อนนุ่มในการบริหารสถานศึกษามากขึ้น เกิดความยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ที่เหมาะสมได้ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ด้านปิโย นารัก คือ เข้าถึงจิตใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการให้กำลังใจช่วยเหลือแนะนำแนวทางแก้ไข เมื่อองค์กรเกิดปัญหาในการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นอย่างราบรื่น 1.2 ด้านครุ นาคเรพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแสดงความชื่นชมบุคลากรทุกคนในที่สาธารณะ เพื่อเป็นการยกย่องคุณงานความดีในการทำงาน อีกทั้งตระหนัก แยกแยะ สิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ไม่ถูกต้อง 1.3 ด้านภาวนีโย นาคเรญใจ คือ มีความรู้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานในความคิดทันสมัย นำเทคโนโลยี เข้ามาเป็นส่วนช่วยในการทำงานให้ด้านต่าง ๆ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองให้กับบุคลากรด้วย 1.4 ด้านวตตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน นิ่ง และวางตัวให้ได้กับทุกสถานการณ์ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้ว่าในสถานการณ์ไหนและกับใคร ควรพูดอะไร อย่างไร 1.5 ด้านวจนกขโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความอดทนรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และข้อเสนอแนะโดยไม่รู้สึกรำคาญของบุคลากรในองค์กร และนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มากปรับใช้ในการทำงานครั้งต่อไป 1.6 ด้านคมกัณฐกถ กถ กัตตา คือ กล่าวชี้แจงเรื่องล้าลึก ชับซ้อนให้เข้าใจได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาการสื่อสารที่ดี ใช้คำพูดที่เป็นกันเอง แต่สามารถให้เหตุผล พร้อมกับมีข้อเสนอแนะให้บุคลากรปรับปรุงให้เป็นเรื่องง่าย 1.7 ด้านโน จมฐาเน นิโยชเย คือ ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย ผู้บริหาร

สถานศึกษาควรมีความเชื่อตรงต่อคำพูดและการกระทำทุกอย่างไร ทำอย่างนั้น ไม่มีเบื้องหน้า ไม่มีเบื้องหลัง ให้ความเสมอภาคกับทุกฝ่าย 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ ทำให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจาภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งมาจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากประเด็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดถึงผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ฉะนั้น ประเด็นที่น่าจะนำมาทำการศึกษา เมื่อเราทราบแล้วว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรในสถานศึกษาแล้วนั้น สิ่งที่น่าจะทำการศึกษาวิจัยต่อไป คือ การค้นหาเทคนิค วิธีการ หรือกลยุทธ์ เพื่อที่จะได้ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาที่ดี ส่งผลเกิดความผูกพันต่อองค์กร เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์พิรุณ มหาหิงค์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชนากร ศาสตร์สกุล. (2565). หลักกัลยาณมิตรธรรม : หลักพุทธธรรมสำหรับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 8(3), 179 – 192.
- เดือนฉาย เงามาม. (2565). ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์, 6(1), 39-50.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะดา ก่อวุฒิกุลรังสี. (2560). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรมโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะพุทธศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมชาย สิริปัญโญ. (2558). การบริหารงานตามหลักกัลยาณมิตรธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 3(2), 79 – 97.
- พระสมุห์ยุทธนา อนุทโย (กรใหม่). (2561). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ไพศาล วรคำ. (2561). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- รัชพล เสือกลิ่น. (2566). แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 11(3), 89-110.
- รัตนติกา ยากระโทก. (2567). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารเสียงธรรมจากมหายาน, 11(1), 101-115.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : นครราชสีมา.
- อภิวัฒน์ ชัยเสน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ, 3(8), 61-76.
- อุทัย ชังซั่ว. (2557). คุณธรรมของผู้บริหารการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤษภาคม 2567. จาก :http://www.sobkroo.com/detail_room_main1.php?nid=2957.
- Bass.B.M.andAvolio B.J. (1990). Transformational Leadership Development. California : Consulting Psychologists Press.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities Educational and Psychological Measurement, 30(3),607-610.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น*

FACTORS AFFECTING THE DECISION TO CHOOSE A HOMESTAY TOURIST DESTINATION IN PHU PHA MAN DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

อภิรดี คำไล่¹, รวิวัฒน์ มั่นทรา² และ ช่อเพชร สำราญพันธุ์³

Apiradee Khamlai¹, Rawat mantra² and Chorpet Samranphan³

¹⁻³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹⁻³ Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

Corresponding Author's Email : aimmie6699@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 244 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบ สถิติ t-test และ F-test (One-way ANOVA) ตามวิธีของ Least-Significant Different (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) รองลงมาคือ ด้านราคา (Price) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นพบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่

* Received 29 March 2025; Revised 23 April 2025; Accepted 30 April 2025

มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านคุณภาพการให้บริการ รองลงมาคือ ด้านการบริการ และการตอบรับ และด้านที่ต่ำสุดคือ ด้านการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทางการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอกู่แก้ว จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ พบว่า มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนจำแนกตามสถานภาพ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรม, การตัดสินใจ, การบริการ

Abstract

This research aims to: 1) study the service marketing factors influencing the decision to select homestay accommodations in tourist destinations in Phu Pha Man District, Khon Kaen Province, and 2) compare the factors affecting the decision to use homestay services in the same area. The research employs a quantitative research methodology. The sample consists of 244 individuals who have made decisions to choose homestay accommodations in Phu Pha Man District, selected through purposive sampling and quota sampling techniques. The research instrument used is a questionnaire. Data analysis includes basic statistics such as frequency, percentage, and standard deviation, as well as inferential statistics using t-test and one-way analysis of variance (ANOVA). The Least Significant Difference (LSD) method was applied for post hoc comparisons. This research aims to :

1. Study the service marketing factors influencing the decision to select homestay accommodations in tourist destinations in Phu Pha Man District, Khon Kaen Province.

2. Compare the factors affecting the decision to use homestay services in the same area. The study employs a quantitative research methodology. The sample consisted of 244 individuals who had decided to use homestay accommodations in Phu Pha Man District, selected using purposive sampling and quota sampling techniques.

The findings indicate that, overall, the service marketing factors influencing the decision to choose homestay accommodations were rated at the highest level. Specifically, the Product factor had the highest average score, followed by Price, with the Promotion factor having the lowest average score. Regarding the factors affecting the decision to use homestay services, the highest average score was found for Service Quality, followed by Service and Response, while the lowest score was for the Decision to Select Homestay Accommodation.

The analysis of differences in service marketing factors based on gender, age, education, occupation, and income showed no significant differences. However, there was a statistically significant difference based on marital status at the 0.05 level.

Keywords : Behavior, Decision Making, Service

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม รวมถึงการค้าและการลงทุนช่วยเพิ่มการขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศไทย อ้างอิงจากบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Account: TSA) ในปีพ.ศ.2562 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว (Tourism Gross Domestic Product : TGDP) มากถึง 3,005,552 ล้านบาท หรือเท่ากับสัดส่วนร้อยละ 17.79 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ดังนั้นเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการพัฒนาและกระจายผลประโยชน์ไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง จึงจำเป็นต้องพัฒนาและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570) ให้มีความสมบูรณ์ต่อเนื่อง และทันต่อเหตุการณ์ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567)

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน อุทยานแห่งชาติลำน้ำพอง เช่น ถ้ำพญานาคราช ถ้ำค้างคาวภูผาม่าน เขื่อนอุบลรัตน์ เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดขอนแก่น, 2567) จากรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ปี 2567 มีจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น 205,572 คน สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการในจังหวัดขอนแก่น

จำนวน 1,280.56 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) การพัฒนาที่พักโฮมสเตย์จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการท่องเที่ยวและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว สำหรับการเลือกที่พักโฮมสเตย์ในปัจจุบันมักจะเป็นการตัดสินใจแบบง่ายโดยอาศัยจากประสบการณ์และการพิจารณาตามหลักเหตุผลเป็นบางส่วน ซึ่งผลจากการเลือกนั้นอาจจะไม่ได้ผลลัพธ์ที่ตรงกับความต้องการที่คาดหวังไว้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากนักท่องเที่ยวหรือผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) ต้องเผชิญกับสถานการณ์ของปัญหาที่ซับซ้อนและยากที่จะเปรียบเทียบความพึงพอใจได้นั้นมีทางเลือกมากขึ้นและมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น การตัดสินใจจากการคาดการณ์และจากประสบการณ์เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้ตัดสินใจจึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการตัดสินใจที่มีเหตุผลและยุติธรรมเข้ามาช่วยในการตัดสินใจ (Vanichbancha, 2010)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ประกอบการที่พักและโฮมสเตย์ดำเนินธุรกิจได้สำเร็จจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมาเป็นกลยุทธ์ที่จะนำมาสู่การตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักโฮมสเตย์ ด้วยเหตุนี้ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดบริการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการเลือกใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น เพื่อสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในจังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

$H_0 : \bar{X} \text{ ชาย} = \bar{X} \text{ หญิง}$ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่มีการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

$H_1 : \bar{X} \text{ ชาย} \neq \bar{X} \text{ หญิง}$ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่มีการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน มีการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่อายุแตกต่างกัน มีการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักรีสอร์ทในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักรีสอร์ทในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักรีสอร์ทในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักรีสอร์ทในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ลูกค้าที่มาใช้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวที่พักรีสอร์ท ในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น แต่เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 125) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร 385 ตัวอย่าง และในการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง

2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย และรวบรวมข้อมูลโดยมีวิธีการ ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวที่พักรีสอร์ท ในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจนเสร็จสิ้น และรอรับกลับคืน และนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความเรียบร้อย และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questions) โดยข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักรีสอร์ท ในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questions) โดยข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

(Check List) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อใหญ่ ได้แก่ แรงจูงใจความต้องการพักผ่อน คุณภาพบริการเทียบกับค่าใช้จ่าย และการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการตลาด เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questions) โดยข้อคำถาม จำนวน 3 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านพฤติกรรมผู้บริโภค

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการตลาด เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questions) โดยข้อคำถาม จำนวน 3 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนัก 5 ระดับ แบ่งเป็น เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ในการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัค (Cronbach) โดยมีค่าระหว่าง 0 – 1 ซึ่งในงานวิจัยนี้ยอมรับค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.70 ขึ้นไป (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2561)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปประมวลผล และจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้มีดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) แสดงผลเป็นร้อยละ (Percentage) และระดับความคิดเห็น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) Independent Sample t-test เพื่อใช้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระที่มีการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ 2) การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความแตกต่างระหว่างอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ได้แก่ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA ทดสอบความแตกต่างกรณีกลุ่มตัวอย่างมีมากกว่า 2 กลุ่ม หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Least-Significant Different (LSD)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.07 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 81 คนคิดเป็นร้อยละ 33.20 มีรายได้สุทธิต่อเดือน 10,000-30,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 32.38 และมีสถานภาพสมรส จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 39.75

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมปัจจัยการตลาด

ด้านปัจจัยการตลาด	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.36	0.65	มากที่สุด
2. ด้านราคา (Price)	4.28	0.71	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ (Place)	4.25	0.68	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion)	4.06	0.58	มาก
5. ด้านการใช้เทคโนโลยี	4.23	0.62	มากที่สุด
6. ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค	4.22	0.67	มากที่สุด
โดยรวม	4.36	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการตลาดภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน และระดับมาก จำนวน 1 ด้าน โดยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ด้านราคา (Price) ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) มีคะแนนต่ำสุด ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.58) แม้ว่าภาพรวมจะอยู่ในระดับมากที่สุดก็ตาม แสดงว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญกับประสบการณ์มากกว่าการส่งเสริมการขาย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยที่มีผลต่อการ ตัดสินใจใช้บริการ	เพศ		อายุ		ระดับ การศึกษา		อาชีพ		รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน	
	t	Sig.	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
1. ด้านการตัดสินใจ เลือกสถานที่ ท่องเที่ยวที่พัก โฮมสเตย์	0.35	0.73	0.38	0.77	1.07	0.37	1.39	0.25	1.10	0.35
2. ด้านคุณภาพการ ให้บริการ	1.43	0.21	1.83	0.14	1.74	0.14	0.68	0.57	0.58	0.63
3. ด้านความ พึงพอใจของ นักท่องเที่ยวที่มี ต่อสถานที่พัก โฮมสเตย์	1.66	0.10	1.59	0.19	1.77	0.14	0.95	0.42	0.56	0.64
4. ด้านการบริการ และการตอบรับ	1.61	0.11	2.23	0.09	0.38	0.81	0.41	0.75	0.10	0.96

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทาง
การตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ พบว่า มีความคิดเห็นที่
ไม่แตกต่างกัน ขณะที่จำแนกตามสถานภาพ ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่
พักโฮมสเตย์ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษา การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดในการเลือกสถานที่
ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือก
สถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม คือ ด้าน
ผลิตภัณฑ์ (Product) ที่มีคุณสมบัติของสินค้า/บริการตรงกับความต้องการ และชื่อเสียงของ
สถานที่ท่องเที่ยว ที่พักโฮมสเตย์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) มีคุณสมบัติของ

สินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างแท้จริงมีชื่อเสียงที่ดีของสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักโฮมสเตย์ช่วยเสริมความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ และสาเหตุหลักเกิดจากการที่สินค้าหรือบริการสามารถสร้างความประทับใจและตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องที่ พิมพ์พิศา จันทรมณ (2562 : 47) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง และพบว่าผลการศึกษาค้นคว้า ด้านประชาสัมพันธ์ ชุมชนมีชื่อเสียงบางส่วนอยู่แล้วจากแหล่งข้อมูลข่าวสาร เช่น หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ เนื่องจากการถ่ายทำเรื่องราวของชุมชนนี้ผ่านทางโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์หลายครั้ง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านคุณภาพการให้บริการ คุณภาพของอาหารและเครื่องดื่ม การจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศโดยรวม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพของอาหาร เครื่องดื่ม ความสะอาด และบรรยากาศที่ช่วยให้การเข้าพักเป็นประสบการณ์ที่ดีและน่าประทับใจ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น แม้ว่าจะจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ พบว่า มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามสถานภาพ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกที่พักโฮมสเตย์ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวมีแนวโน้ม ให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ ในระดับใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามเมื่อตรวจสอบตามสถานภาพ ซึ่งอาจเกิดจากความต้องการและรูปแบบการเดินทางที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มโสดและกลุ่มที่มีครอบครัว ส่งผลต่อมุมมองในการเลือกใช้บริการที่พักโฮมสเตย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับที่ ทศนีย์ นาคเสนีย์ (2562 : 38) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดราชบุรี ด้วยการท่องเที่ยวแบบแบ่งปันผลการศึกษพบว่า ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี มีสถานภาพโสด เดินทางมาจากภาคกลาง จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (มัธยมต้นและมัธยมปลาย) อาชีพเป็นนักเรียน นักศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ได้เรียนรู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ และเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดบริการในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น และชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน สามารถเพิ่มความน่าสนใจให้กับแหล่งท่องเที่ยวได้ อีกทั้งได้แนวทางในการ

สร้างสรรค์พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนเสริมสร้างสภาพเศรษฐกิจในท้องถิ่นให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การศึกษาปัจจัยทางการตลาดบริการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการเลือกใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่พัทโฮมสเตย์ ทำให้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นสามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยวให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ และทำให้เกิดการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่พัทโฮมสเตย์ในจังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรมีการศึกษาเรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ครบถ้วน

1.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สถานที่ท่องเที่ยวและที่พัทโฮมสเตย์ในภาพรวมที่กว้างขึ้น เช่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นควรมีการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการในท้องถิ่น เพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

3.1 ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแคมเปญประชาสัมพันธ์ โฆษณาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ. เรียกใช้เมื่อ 11 ธันวาคม 2567 จาก <https://intelligencecenter.tat.or.th>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ปี 2567. เรียกใช้เมื่อ 11 ธันวาคม 2567 จาก <https://intelligencecenter.tat.or.th>.
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2561). สถิติสำหรับงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- ทัศนีย์ นาคเสนีย์. (2562). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของวิสาหกิจชุมชน การเกษตรในจังหวัดราชบุรี ด้วยการท่องเที่ยวแบบแบ่งปัน. ใน รายงานการวิจัย สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์พิศา จันทรมณี. (2562). แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของ ชุมชนวอแก้ว อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง. ใน รายงานการวิจัยสาขาวิชา อดสาหกรรมกาท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และการศึกษา วิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง.
- สำนักงานจังหวัดขอนแก่น. (2567). แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. เรียกใช้เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.khonkaen.go.th/khonkaen6/fileDir/vision/20230430-Plan66-70-1>.
- Vanichabancha K. (2010). Quantative Analysis. Bangkok: Faculty of Commerce and Accountancy. Chulalongkorn University.

แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนพื้นที่
เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่*

ADMINISTRATIVE GUIDELINES FOR PROMOTING MIXED CLASSROOM
LEARNING IN SCHOOL IN THE ISLAND AREA KOHSRIBOYA
SUBDISTRICT NUEAKHLONG DIETRICK KRABI PROVINCE

ประพันธ์ ปานเต้ง¹ และ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี²

Prapan Panteng¹ and Supattara Pusitrattanavalee²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์

¹⁻²Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

Corresponding Author's Email: prapan7507@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ 3) เพื่อประเมินแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 63 คน โดยเลือกแบบผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ รวมอยู่ในระดับ มาก 2) แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ พบว่า มี 5 ด้าน 20 ข้อ คือ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนการวางแผนการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนการประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนการส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนการจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน จำนวน 4 ข้อ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรี

* Received 9 April 2025; Revised 25 April 2025; Accepted 30 April 2025

บอยา อำเภอนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ระหว่างร้อยละ 80 – 100

คำสำคัญ : แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน,โรงเรียนในพื้นที่เกาะ

Abstract

The objectives of this research are: 1) examine the current situation of promoting multi-grade learning management in island schools, 2) identify strategies for promoting multi-grade learning management in such contexts, and 3) evaluate the appropriateness of these strategies. The sample consisted of 63 teachers under the Krabi Primary Educational Service Area Office in the 2024 academic year. Key informants included six school administrators and five educational experts. Research instruments included questionnaires, semi-structured interviews, and evaluation forms for assessing appropriateness. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that: The current state of promoting multi-grade learning management in island schools was at a high level. Strategies for promoting multi-grade learning management in these schools could be categorized into five key areas comprising 20 items: Instructional planning (4 items), Internal supervision and monitoring of teaching and learning (4 items), Evaluation of teaching and learning outcomes (4 items), Support for instructional media and learning materials (4 items), and Classroom organization and teacher deployment (4 items).

The evaluation of the appropriateness of the proposed strategies, conducted in Koh Sri Boya Subdistrict, Nuea Khlong District, Krabi Province, showed that all items were deemed appropriate, with ratings ranging between 80% and 100%.

Keywords: Guidelines for promotion, mixed-grade learning management. School in the island area.

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งได้กล่าวถึงการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ โดยให้เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับและปรับปรุงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพการพัฒนาด้านปริมาณเป็นการดำเนินการด้วยวิธีต่างๆ เพื่อเพิ่มอัตราครูต่อนักเรียน ส่วนการพัฒนาด้านคุณภาพเป็นการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด แนวทางการดำเนินงานและเป้าหมายของการปฏิบัติงานวิธีหนึ่ง คือ การคละชั้น ซึ่งการคละชั้นหมายถึงการจัดนักเรียนที่เรียนในชั้น ต่างกันตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปมาเรียนรวมกันโดยมีแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนในพื้นที่เกาะส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญและคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ อัตราครูต่อนักเรียนในแต่ละระดับชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน และครูไม่ครบชั้น 2) ปัญหาด้านการสอน ครูส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับสภาพครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อยหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับนักเรียน สื่อการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน โรงเรียนในพื้นที่เกาะได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อย อาคารเก่าโรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองและชุมชนได้มากนักและ 4) ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร อื่นทั้งภาครัฐและเอกชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระเบี, 2567)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กนั้นก็คือการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ จึงสนใจทำการศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่เกาะมีความเสมอภาคเทียบเท่ากับโรงเรียนอื่น อีกทั้งเป็นการยกระดับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมเยาวชนในพื้นที่เกาะให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่
3. เพื่อประเมินแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครู จำนวน 75 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โรงเรียนพื้นที่เกาะ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 63 คน ดำเนินการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) โดยเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากรจากแต่ละโรงเรียน

1.3 ผู้ให้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เกาะ จำนวน 6 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านเกาะปู โรงเรียนบ้านเกาะจำ โรงเรียนบ้านเกาะศรีบอยา โรงเรียนบ้านเกาะฮัง โรงเรียนบ้านคลองเตาะ และโรงเรียนบ้านดิงไทร

1.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประเมินแนวทาง ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จังหวัดกระบี่ หรือผู้ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นแบบบูรณาการ อย่างน้อย 10 ปี จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 3 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย มีจำนวน 3 ชุด

2.1 แบบสอบถาม 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 45 ข้อ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert's) (ล้วน สายยศ

และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 183) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น 0.957

2.2 แบบกึ่งโครงสร้าง ประเด็นแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งแนวคำถามของแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. การวางแผนการเรียนการสอน 2. การนิเทศภายใน กำกับติดตามผลการเรียนการสอน 3. การประเมินผลการเรียนการสอน 4. การส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน 5. การจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน

2.3 แบบสอบถามประเมินความเหมาะสม ทั้ง 5 ด้าน คือ 1. การวางแผนการเรียนการสอน 2. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน 3. การประเมินผลการเรียนการสอน 4. ส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน 5. การจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขออนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือในตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการประเมินแนวทาง เดือนกุมภาพันธ์ 2568

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผ่านระบบ Google form ถึงสถานศึกษาถึงผู้บริหารโรงเรียน โดยทำเป็น QR Code ผ่านระบบ E-office สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ได้ข้อมูลกลับจำนวน 63 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เดือนมีนาคม 2568

3.3 ผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมส่งแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ ขออนุญาตในการบันทึกเทปและจดบันทึกด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยส่งแบบตรวจสอบแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอน การวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

4.3 แบบประเมินแนวทางทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความเหมาะสม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาศภาพการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.12	0.92	มาก
การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน	4.27	0.66	มาก
การประเมินผลการเรียนการสอน	4.22	0.63	มาก
การส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.11	0.68	มาก
การจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน	4.11	0.90	มาก
รวม	4.12	0.86	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.66) รองลงมา การประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.68) การจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.90) ตามลำดับ ส่วนการส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.68) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

ผลการศึกษาพบว่า ได้แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน 5 ด้าน 20 แนวทาง ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการเรียนการสอน มีแนวทาง 4 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารควรมีการพัฒนาการจัดโครงสร้างหลักสูตรที่สมดุล การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่หลากหลายและตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองนักเรียนในระดับชั้นที่แตกต่างกัน 2) ผู้บริหารควรพัฒนาเทคนิคการจัดชั้นเรียน ต้องมีวิธีการหลากหลายในการจัดชั้น แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 3) ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนการนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ได้ อย่างเหมาะสมและปลอดภัยเพื่อยกระดับการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารควรพัฒนาและส่งเสริมครูและบุคลากรพัฒนาการใช้เทคโนโลยี การจัดอบรมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น/แบบบูรณาการที่เชื่อมโยงกับบริบทชุมชน) และนำมาใช้จริง กับการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน มีแนวทาง 4 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน การวางแผนการสอน/โครงสร้างการสอนที่

เอื้อต่อการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน 2) ผู้บริหารควรติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ การติดตามการสอนแบบต่อเนื่อง การสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อวางแผนในการจัดการเรียนรู้ 3) ผู้บริหารควรมีวิธีการ เครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลายการประเมินผลที่หลากหลาย 4) ผู้บริหารควรมีการให้ความรู้และอบรมครู จัดอบรมหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนเพื่อใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

3. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน มีแนวทาง 4 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารควรพัฒนาการประเมิน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบหลากหลายและแบบต่อเนื่องเพื่อตอบโจทย์ความหลากหลายการเรียนรู้ในห้องเรียน 2) ผู้บริหารควรมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ผู้บริหารควรมีการติดตามการพัฒนาในระยะยาว ใช้การประเมินระหว่างภาคเรียน ความก้าวหน้าและการเติบโตของนักเรียน 4) ผู้บริหารควรมีการใช้แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมกลุ่ม การประเมินผลจากการทำกิจกรรมกลุ่มหรือการทำงานร่วมกัน

4. ด้านการส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน มีแนวทาง 4 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน 2) ผู้บริหารควรการฝึกอบรมให้กับครูในด้านการใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน พัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ 3) ผู้บริหารควรพัฒนาเครื่องมือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) ผู้บริหารควรส่งเสริม สื่อที่มีต้นทุนต่ำ ใช้สื่อที่เหมาะสมกับทรัพยากรและบริบทของโรงเรียน ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันการทำงานกลุ่ม

5. ด้านการจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน มีแนวทาง 4 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูในการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) ผู้บริหารควรมีการร่วมวางแผนการจัดทำตารางสอน/ตารางเรียนในการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น 3) ผู้บริหารควรมีการออกแบบกิจกรรมที่ยืดหยุ่น การสนับสนุนการเรียนรู้แบบอิสระ การจัดลำดับเนื้อหาการสอน 4) ผู้บริหารควรมีวิธีการสอนแบบหมุนเวียน การนิเทศและติดตามนักเรียน การใช้สื่อและเครื่องมือช่วยในการสอน การมอบหมายงานที่เหมาะสม

**ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน
ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่**

**ตารางที่ 3 ผลการประเมินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่
เกาะ รายด้าน**

แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน	ความเหมาะสม	
	ความถี่	ร้อยละ
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	4	80
การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน	4	80
การประเมินผลการเรียนการสอน	5	100
การส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4	80
การจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน	5	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ มีความเหมาะสม อยู่ระหว่างร้อยละ 80-100

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

ผลการศึกษาสภาพแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่มีจำนวนครูน้อย ทำให้ต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนหลายชั้นมาเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ที่กล่าวว่า การจัดชั้นเรียนคละชั้น คือการเรียนรู้สำหรับเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่ม ต่างอายุซึ่งมีความสามารถต่างกันนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้พร้อมกันเป็นชั้นเดียว โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่ครูคนเดียวสามารถจัดกิจกรรม สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา สกุลเกื้อกุล และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัญหารายด้านทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านสภาพแวดล้อมตามลำดับ

2. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่า มี 5 ด้าน 20 ข้อ คือ แนวทางการวางแผนการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ แนวทางการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล

การเรียนการสอน จำนวน 4 แนวทางข้อการประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ แนวทางการส่งเสริมสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ การจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน จำนวน 4 ข้อ ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดการเรียนรู้จะต้องมีการวางแผน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทศนา ขมมณี (2553) ได้ความเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องมี องค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ 1. ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ นั้น 2. การบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ 3. การจัดระบบ เป็นการจัดองค์ประกอบที่สำคัญและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของ ระบบ เพื่อสามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ ได้ 4. เป็นการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา สกุลเกื้อกุล และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านวิชาการ ควรปรับ หลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นหลักสูตรเฉพาะให้ชัดเจน 2) ด้านบุคลากร ควรจัดอบรมเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษให้กับครู และให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องของการศึกษาพิเศษ 3) ด้านงบประมาณ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับจำนวน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขอสนับสนุน จากหน่วยงานภายนอก 4) ด้านสภาพแวดล้อม ควรปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. การประเมินแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

จากการศึกษาการประเมินแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า แนวทางทุกข้อมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ระหว่างร้อยละ 80 - 100 ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ที่ได้พัฒนาขึ้นเริ่มจากการสำรวจสภาพการจัดการเรียนรู้จากครูในโรงเรียนพื้นที่เกาะ จากนั้นเชิญผู้อำนวยการโรงเรียนในพื้นที่เกาะมาร่วมร่างแนวทาง จึงได้แนวทางที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ สุพิชญา พันธเดช (2563) ที่ได้พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ทั้ง 5 ด้าน 20 แนวทางที่มีความเหมาะสมอยู่ร้อยละ 80 – 100 ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ รวมทั้งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลวิจัยพบว่าสภาพแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนจึงควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศ กำกับ ติดตาม สนับสนุนเพื่อการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ผลการวิจัยได้แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน 5 ด้าน 20 ข้อ และ การประเมินผลแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน พบว่ามีความเหมาะสม ร้อยละ 80 – 100 โรงเรียนพื้นที่เกาะ สามารถนำไปขยายผลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้นต่อไป

3. ผู้บริหารของโรงเรียนที่อยู่ในบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนพื้นที่เกาะสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนแก้ไขส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากระบี่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรศึกษาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชน ในโรงเรียนพื้นที่เกาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากระบี่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ.(2538). เทคนิควิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุริยาสาน.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551).แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตาม หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552 .(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สุนิสา สกุลเกื้อกุล และคณะ.(2563). รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับ สถานศึกษาในจังหวัดน่าน.วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช. 7(8) 363-380.
- สุพิชญา พันธเดช. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. ใน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ .(2567). ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 2567. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.krabiarea.go.th/date-technology/>.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement,30(3), 607-610.

การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3*
THE EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION
ACCORDING TO THE IV DEVINE STATES (BRAHMAVIHARAS)
UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIM SERVICE AREA
OFFICE 3

ธนันท์ ลาภอนันต์ตระกูล¹ และ บุญส่ง ทองเอียง²

Tananan Lapanantakul¹ and Boonsong Thongiang²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

¹⁻²Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Tananan.lap@student.mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 และ 3) เพื่อประเมินแนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 216 แห่ง รวม 1,662 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 310 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการใช้สูตรเครจซี่และมอร์แกน โดยเลือกแบบผู้ให้ข้อมูลเป็นประธานเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 รวมอยู่ในระดับ มาก 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่ามี 4 ด้าน 20 ข้อ คือแนวทางด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 จำนวน 5 ข้อ แนวทางด้านการบริหารงานบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร 4 จำนวน 5 ข้อ แนวทางด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4

* Received 9 April 2025; Revised 25 April 2025; Accepted 30 April 2025

จำนวน 5 ข้อ แนวทางด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 จำนวน 5 ข้อ และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 80 – 100

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, หลักพรหมวิหาร 4, การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4

Abstract

The objectives of this research are: 1) To study the current conditions of school administration based on the Four principles in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2) To explore guidelines for school administration according to the Four principles under the same educational service area. And 3) To evaluate the appropriateness of the administrative guidelines based on the Four principles in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office

The sample consisted of teachers from 216 schools under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3, totaling 1,662 individuals. A sample size of 310 participants was determined using Krejcie and Morgan's formula. Additionally, purposive sampling was used to select 7 school network chairpersons and 5 experts as key informants. The research instruments included questionnaires, semi-structured interviews, and an appropriateness assessment form. The statistical methods used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows: 1) The current state of school administration based on the Four principles in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level. 2) The guidelines for school administration based on the Four principles were divided into four aspects with a total of 20 items: Academic administration (5 items), Personnel administration (5 items), Budget administration (5 items), and General administration (5 items). And 3) The evaluation of the appropriateness of these administrative guidelines showed that all items were rated within the range of 80 to 100, indicating a high level of suitability.

Keywords: Educational institution administration, principles of the four divine states of mind, administration of educational institutions according to the principles of the four divine states of mind

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนามนุษย์เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง แต่ในขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมืองการปกครองกลับเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการจัดการศึกษาได้เช่นกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต ย่อมส่งผลต่อความเป็นอยู่ของทุกคนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคม “ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based Economy society) หรือสังคมที่ต้องใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม คุณภาพของสถานศึกษาจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา ต้องทำงานร่วมกับครูและมีส่วนสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน มีการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม (นิตติยา เกื้อทาน, 2560)

การเลือกหลักธรรมมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงต้องทราบก่อนว่าผู้นำทำหน้าที่อะไร การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น ต้องมีหลักธรรมหรือนำธรรมะข้อใดข้อหนึ่งมาเป็นแนวทางปฏิบัติจึงจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นันทพร ทองเชื้อ, 2564) หลักพรหมวิหารธรรม หรือพรหมวิหาร 4 เป็นธรรมของผู้เป็นใหญ่ เป็นหลักธรรมของผู้บริหาร คำว่าวิหารธรรม คือ ธรรมเป็นเครื่องอยู่ หมายถึง เอาใจเข้าหาธรรมะ หรือเอาธรรมะเข้ามาไว้ที่ใจ พุดง่าย ๆ ก็คือทั้งเนื้อทั้งตัวมีธรรมะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีหลักธรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารองค์กรขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ การนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และอาจเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานสามารถกระตุ้น และส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยการมอบความรักความหวังดีแก่ผู้อื่นมีจิตใจเกื้อกูลต่อเพื่อนร่วมงานหรือบุคลากรในองค์กร (วิณา คำคุ้ม, 2561)

ดังนั้นจากการที่ศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จึงได้เลือกหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ

ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตรงวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 216 โรงเรียน รวม 1,662 คน (DL-ICT) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 216 แห่ง รวม 1,662 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเครจซี่และมอร์แกน, (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คนจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage sample)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ คือ ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประเมินแนวทาง ผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 หรือผู้ที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม 5 ระดับ 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงานบุคลากร 3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ 4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของคิด

ของลิเคิร์ท Likert, R. (1967). รวมทั้งหมด 21 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่น 0.957

2.2 แบบกึ่งโครงสร้าง ประเด็นแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งแนวคำถามของแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยจำนวน 4 ด้าน คือ ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงานบุคลากร 3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ 4. ด้านการบริหารงานทั่วไปหลักพรหมวิหาร 4

2.3 แบบสอบถามประเมินความเหมาะสม ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงานบุคลากร 3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ 4. ด้านการบริหารงานทั่วไปหลักพรหมวิหาร 4

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือในตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการประเมินแนวทาง เดือนกุมภาพันธ์ 2568

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผ่านระบบ Google form ถึงสถานศึกษาถึงผู้บริหารโรงเรียน โดยทำเป็น QR Code ผ่านระบบ E-office สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ได้ข้อมูลกลับจำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เดือนมีนาคม 2568

3.3 ผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมส่งแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ ขออนุญาตในการบันทึกเทปและจดบันทึกด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยส่งแบบตรวจสอบแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนพื้นที่เกาะไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอน การวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

4.3 แบบประเมินแนวทางทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าแจกแจงความถี่และหาร้อยละ (Percentage) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความเหมาะสม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4	4.43	0.64	มาก
การบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4	4.39	0.68	มาก
การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4	4.44	0.69	มาก
การบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4	4.48	0.63	มาก
รวม	4.45	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.63) รองลงมา การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.69) การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.64) และ การบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4 ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.68) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ผลการศึกษาพบว่า ได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 จำนวน 4 ด้าน 20 แนวทาง ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 1) ส่งเสริม สนับสนุนการวางแผน และพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ 2) พัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพ บริบทของโรงเรียน จัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะกับการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน ที่มีผลการเรียนดี สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน 4) สนับสนุนให้วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ด้วยความเป็น 5) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

2. การบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4 1) บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โปร่งใสตรวจสอบได้ มอบหมายให้บุคลากร ที่มีความซื่อสัตย์ 2) วางแผนการใช้จ่ายทรัพยากร

ทางการเงินให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมของสถานศึกษา 3) การสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความทุ่มเทเสียสละ 4) การใช้กับหลักพรหมวิหาร 4 คือ หลักเมตตา หลักกรุณา หลักมุทิตา และหลักอุเบกขา ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด 5) การวางแผนดำเนินการ และควบคุมการใช้จ่ายเงินและทรัพยากรทางการเงินอย่างมีระบบ

3. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 1) จัดคนให้ตรงกับงาน ตรงความรู้ความสามารถ มอบหมายงานที่สามารถทำงานที่ไม่ถนัด เปิดโอกาสให้ซักถามเรียนรู้ 2) สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาทักษะ ความสามารถในการทำงาน 3) การบริหารอัตรากำลัง มีการกำหนดตำแหน่ง สรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ รักษาระเบียบวินัยข้าราชการ และการออกจากราชการ ต้องมีระบบการบริหารจัดงานบุคคลที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) การใช้แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมกลุ่ม การประเมินผลจากการทำกิจกรรมกลุ่มหรือการทำงานร่วมกัน 5) นำหลักพรหมวิหาร 4 มาบูรณาการ โดยเริ่มจากผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อบุคลากรอย่างจริงใจ ให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขปัญหามูลากร

4. การบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 1) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและสังคมอย่างสม่ำเสมอ 2) วางแผนบริหารงานการศึกษาด้วยความทุ่มเทเสียสละ 3) การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยบูรณาการใช้กับหลักพรหมวิหาร 4 คือ หลักกรุณา หลักมุทิตา และหลักอุเบกขา 4) ศึกษาสภาพบริบท สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ปรับปรุงและพัฒนาสิ่งแวดล้อม อาคารเรียน แหล่งเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ 5) สนับสนุน การตรวจสอบและ ประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยความเป็นธรรม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4		ความเหมาะสม
		ร้อยละ
การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4		96
การบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4		96
การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4		96
การบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4		100
ภาพรวม		97

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีความเหมาะสม อยู่ระหว่างร้อยละ 80-100

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ผลการวิเคราะห์สภาพแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีรากฐานที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในองค์กร จึงเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาองค์กรให้มีความมั่นคง ทั้งในด้านคุณธรรมและประสิทธิภาพ เป็นการสร้าง “สถานศึกษาแห่งความสุข” ที่ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองต่างก็มีส่วนร่วมอย่างกลมกลืนและยั่งยืนในระยะยาวและสอดคล้องกับงานวิจัย พิมพ์ใจ โนนิง (2558) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลัก พรหมวิหาร 4 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอน เขต 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อการศึกษาการบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขต 4 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและราย ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ร่างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีการวางแผนพัฒนา คือ การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า มี 4 ด้าน 20 ข้อ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันไม่เพียงพอแต่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถด้านการจัดการและการวางแผนเท่านั้น หากแต่ยังต้องคำนึงถึงจิตใจของบุคลากรและผู้เรียน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะ พรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุติตา และ อุเบกขา จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ บุญถม อินทรธา (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาของตนเอง พบว่าด้านการบริหารจัดการมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บริหาร การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา ผู้ร่วมงานความสุจริตโปร่งใสและเที่ยงธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและกล้าตัดสินใจ ปฏิบัติตามนโยบายของ

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

จากการวิเคราะห์แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและสังคมอย่างสม่ำเสมอ วางแผนบริหารงานการศึกษาด้วยความทุ่มเทเสียสละ การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยบูรณาการใช้กับหลักพรหมวิหาร 4 คือ หลักกรุณา หลักมูทิตา และหลักอุเบกขา ศึกษาสภาพบริบท สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ปรับปรุงและพัฒนา สิ่งแวดล้อม อาคารเรียน แหล่งเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ สนับสนุน การตรวจสอบและ ประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยความเป็นธรรม มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด หากพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ มากที่สุด ทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและการจัดชั้นเรียนและครูเข้าชั้นเรียน รองลงมา ด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พระภัทรพงษ์ จิตตญาโณ (ปิตตาระโพธิ์) (2562) ได้ศึกษาเรื่องการบริหาร สถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดย ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้าน การบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหม วิหาร 4 และด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4 ผล การเปรียบเทียบการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ทั้ง 4 ด้าน 20 แนวทางที่มีความเหมาะสมอยู่ร้อยละ 80 – 100 ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประกอบการวางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ให้มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ รวมทั้งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้และมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลวิจัยพบว่าสภาพพบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 การบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนจึงควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อการดำเนินงานการจัดการเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ผลการวิจัยได้พบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 มี 4 ด้าน 20 ข้อ และพบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 พบว่ามีความเหมาะสม ร้อยละ 80 – 100 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชสามารถนำไปขยายผลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้นต่อไป

3. ผู้บริหารของโรงเรียนที่อยู่ในบริบทใกล้เคียงกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนแก้ไขส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรศึกษาทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

นันทพร ทองเชื้อ, มิตรภาณี พุ่มกล่อม และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2565). การบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi. 7(1). 90-102.

- นิตติยา เกื้อทาน. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอปลวก
แดงจังหวัดระยอง. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญถม อินทรธา. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มโรงเรียนหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัย
วิชาการ, 1(1), 83-96.
- พระภัทรพงษ์ ฐิตญาโณ (ปิตตาระโพธิ์). (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต 1. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 2(1), 1-10.
- พิมพ์ใจ โนนิง. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.
ธรรมทรรศน์, 15(1), 135-142.
- วีณา คำคุ้ม. (2561). พฤติกรรมการบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิด เห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14
ในจังหวัดพังงา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุ
ราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. (2567). แผนพัฒนาการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570 (ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568). เรียกใช้
เมื่อ 25 กันยายน 2567 จาก <http://www.nst3.go.th>.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale, in Attitude
Theory and Measurement. P.90-95.

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา*

A STUDY OF MANAGEMENT COMPONENTS TO ENHANCE PUBLIC RELATIONS IN VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

ศิวกร อินทญา¹, พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ (สืบนิสัย)², ยิ่งสรค์ หาพา³

Siwakorn Inphusa¹, Phramaha Phisit Visittaphaño (Suebnisai)², Yingsak Hapa³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

¹⁻³Mahachulalongkorn rajavidyalay University, Thailand

Corresponding Author's siwakornin@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 2) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ 3) เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยเป็นวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ใช้แหล่งข้อมูลจากวารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงสร้างแบบสอบถาม เพื่อยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบองค์ประกอบการบริหารที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม ได้รับความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.42) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การวัดผลการดำเนินงาน ความโปร่งใส การประเมินผลกระทบทางสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 4.28) ครอบคลุมการตั้งเป้าหมาย วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดสรรทรัพยากร และการกำหนดตัวชี้วัด 3) ด้านการพัฒนาเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 4.06) เช่น การประยุกต์ใช้ AI การเลือกช่องทางสื่อสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และ 4) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 4.00) เช่น การสร้างความร่วมมือกับชุมชนและพันธมิตร

องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านมีลักษณะบูรณาการซึ่งกันและกัน โดยมีการวางแผนเป็นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ การมีส่วนร่วมเป็นกลไกขับเคลื่อน และการประเมินผลเป็นตัว

* Received 9 April 2025; Revised 25 April 2025; Accepted 30 April 2025

ปรับปรุงกลยุทธ์ สะท้อนให้เห็นว่า การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องเป็นกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: องค์ประกอบการบริหาร, การประชาสัมพันธ์, สถานศึกษาอาชีวศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the management components to enhance public relations in vocational education institutions, 2) synthesize the management components to enhance public relations in vocational education institutions, and 3) validate the management components to enhance public relations in vocational education institutions. This study employed a mixed methodology. Data were collected from academic journals, theses, research reports, textbooks, and related documents. Subsequently, a questionnaire was developed to validate the components by nine selected experts. The data were analyzed using mean and standard deviation.

The results revealed four key management components. 1) Evaluation and Social Responsibility, rated as the most appropriate (mean = 4.42), included sub-components such as performance evaluation, transparency, social impact assessment, and sustainable development. 2) Strategic Planning and Management (mean = 4.28) encompassed goal setting, stakeholder analysis, resource allocation, and indicator development. 3) Content Development and Digital Technology (mean = 4.06) focused on AI application, selection of communication channels, and data analytics. And 4) Engagement and Networking (mean = 4.00) emphasized collaboration with communities and partners.

These four components were found to be integrated and interdependent, with strategic planning as the foundation, digital technology as the tool, engagement as the driving mechanism, and evaluation as the strategy refinement mechanism. This reflects those public relations in vocational education institutions today must be managed strategically to build credibility and meet the expectations of society effectively.

Keywords: Management Components, Public Relations, Vocational Education Institutions

บทนำ

การประชาสัมพันธ์เป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์และส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้กับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง (Kotler & Keller, 2020) ในบริบทของประเทศไทย นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าและศักยภาพของอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2566) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาและบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา แต่ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษายังขาดความเป็นระบบและประสิทธิภาพ (Wang and Zhou, 2021) หลายสถานศึกษายังคงใช้วิธีการประชาสัมพันธ์แบบดั้งเดิมที่ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขาดการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสื่อสาร (ศิริชัย วงศ์ชัย, 2565) นอกจากนี้ การขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านประชาสัมพันธ์และเทคโนโลยีดิจิทัลยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาขาดประสิทธิภาพ (Zhang, 2022)

ในระดับสถานศึกษาอาชีวศึกษาโดยเฉพาะในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย พบว่าสถาบันส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลอย่างเต็มที่ในการประชาสัมพันธ์ (นภัสวรรณ สุขสวัสดิ์, 2566) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารที่มีผลต่อการยกระดับการประชาสัมพันธ์จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางการบริหารที่เหมาะสมและพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาดังกล่าว การศึกษานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการระบุดังกล่าวองค์ประกอบการบริหารที่สามารถช่วยยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การศึกษานี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม และสามารถนำไปปรับใช้ในเชิงปฏิบัติได้จริง อีกทั้งยังมีประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนานโยบายและแผนกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการรับรู้และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของอาชีวศึกษาให้กับสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

3. เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยเริ่มจากการวิจัยเอกสารเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ จากนั้นนำผลที่ได้ไปยืนยันความเหมาะสมผ่านแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Mean, S.D.) เพื่อสรุปองค์ประกอบการบริหารที่เหมาะสมในการยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญ ที่ใช้ในการยืนยันองค์ประกอบการบริหาร จำนวน 9 ท่าน โดยมีคุณสมบัติและประสบการณ์ ดังนี้ เชี่ยวชาญในระดับอุดมศึกษา จำนวน 4 ท่าน เชี่ยวชาญในระดับอาชีวศึกษา จำนวน 4 ท่าน เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบประเมินระดับ 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อยืนยันความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหาร มีเกณฑ์การให้คะแนน 4.51 - 5.00 = เหมาะสมมากที่สุด 3.51 - 4.50 = เหมาะสมมาก 2.51 - 3.50 = เหมาะสมปานกลาง 1.51 - 2.50 = เหมาะสมน้อย และ 1.00 - 1.50 = เหมาะสมน้อยที่สุด การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้ 1) วารสารวิชาการ 2) วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย 3) รายงานวิจัย 4) หนังสือหรือตำรา และ 5) เอกสารที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป ขั้นตอนที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ สร้างแบบสอบถามและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ เกณฑ์การยอมรับมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป (อยู่ในระดับ "เหมาะสมมาก" ขึ้นไป)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สันเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปองค์ประกอบ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาได้องค์ประกอบหลักสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการบริหารจัดการ (Strategic Planning and Management) ด้านการพัฒนาเนื้อหาและ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Content Development and Digital Technology) ด้านการสร้าง การมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Engagement and Networking) และ ด้านการประเมินผลและ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Evaluation and Social Responsibility) แสดงผลการยืนยัน องค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของ ผู้เชี่ยวชาญ 9 รูป/ท่าน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการยืนยันการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{x}$	S.D.	Result	$\bar{x}$	S.D.	Result
1	ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และ การบริหารจัดการ (Strategic Planning and Management)	4.28	0.66	Much	4.33	0.68	Much
1.1	การกำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมายที่ชัดเจน	4.00	1.00	Much	4.00	1.00	Much
1.2	การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและผู้ มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.11	0.33	Much	4.11	0.33	Much
1.3	การจัดสรรทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.22	0.44	Much	4.33	0.50	Much
1.4	การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ	4.28	0.44	Much	4.89	0.33	Most
2	ด้านการพัฒนาเนื้อหาและการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Content Development and Digital Technology)	4.06	0.71	Much	4.08	0.73	Much
2.1	การสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณค่า	4.22	0.44	Much	4.33	0.50	Much
2.2	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI	4.33	0.50	Much	4.44	0.53	Much

ที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{x}$	S.D.	Result	$\bar{x}$	S.D.	Result
2.3	การเลือกใช้ช่องทางดิจิทัล	3.89	0.93	Much	3.89	0.93	Much
2.4	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก	3.78	0.83	Much	3.67	0.71	Much
3	ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Engagement and Networking)	4.00	0.68	Much	4.00	0.68	Much
3.1	การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสาร	4.22	0.44	Much	4.22	0.44	Much
3.2	การพัฒนาความร่วมมือกับพันธมิตร	3.78	0.83	Much	3.67	0.71	Much
3.3	การแลกเปลี่ยนทรัพยากรและองค์ความรู้	3.78	0.83	Much	3.89	0.93	Much
3.4	การสร้างคุณค่าร่วมกัน	4.22	0.44	Much	4.22	0.44	Much
4	ด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม (Evaluation and Social Responsibility)	4.42	0.50	Much	4.39	0.55	Much
4.1	การวัดผลการดำเนินงาน	4.67	0.50	Most	4.56	0.53	Most
4.2	การสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ	4.33	0.50	Much	4.33	0.50	Much
4.3	การประเมินผลกระทบต่องสังคม	4.22	0.44	Much	4.22	0.44	Much
4.4	การพัฒนาอย่างยั่งยืน	4.44	0.53	Much	4.44	0.73	Much
รวมทั้งหมด		4.19	0.66	Much	4.20	0.68	Much

ผลการศึกษา พบว่า

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา อาชีวศึกษา ได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน โดย ด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม (Evaluation and Social Responsibility) มีความถี่สูงสุดถึงร้อยละ 88 ซึ่งประกอบด้วย การวัดผลการดำเนินงาน การสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ การประเมินผลกระทบต่องสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน รองลงมา คือ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการ (Strategic Planning and Management) ที่มีความถี่ร้อยละ 86 ครอบคลุมทั้ง การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ต่อมา คือ ด้านการพัฒนาเนื้อหาและ

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Content Development and Digital Technology) ได้แก่ การสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณค่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI การเลือกใช้ช่องทางดิจิทัล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก มีความถี่ที่ร้อยละ 81 และสุดท้าย ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Engagement and Networking) มีความถี่ที่ร้อยละ 80 เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสาร การพัฒนาความร่วมมือกับพันธมิตร การแลกเปลี่ยนทรัพยากรและองค์ความรู้ และการสร้างคุณค่าร่วมกัน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่ใช่เพียงการเผยแพร่ข้อมูล แต่เป็นการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ต้องผสมผสาน การวางแผน การใช้เทคโนโลยี การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อสังคม เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่การแข่งขันด้านอาชีวศึกษาสูง การเน้นองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยสร้างจุดเด่นทั้งในแง่การรับรู้ (Brand Awareness) และการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Trust) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง e-Learning ที่เน้นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) และการประเมินผลแบบ Real-time เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้เกณฑ์ความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป นำไปสู่การค้นพบองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ที่มีความสำคัญต่อการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม (Evaluation and Social Responsibility) ยังคงมีความถี่สูงสุด สะท้อนถึงความคาดหวังของสังคมต่อสถานศึกษาในฐานะหน่วยงานที่ต้องสร้างผลกระทบเชิงบวก ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะแรงงานและตอบสนองความต้องการของชุมชน การวัดผลแบบรอบด้าน การติดตามความพึงพอใจของผู้เรียน อัตราการจ้างงานหลังสำเร็จการศึกษา การสื่อสารอย่างโปร่งใส เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ การรายงานผลการดำเนินงานประจำปี การประเมินผลกระทบทางสังคม การมีส่วนร่วมลดปัญหาว่างงานในท้องถิ่น การเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการ (Strategic Planning and Management) มีความถี่สูงเป็นอันดับสอง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานที่กำหนดทิศทางและประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์ โดยการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การเพิ่มจำนวนผู้สมัครเรียน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SWOT Analysis, Stakeholder Mapping) การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมงบประมาณสำหรับแพลตฟอร์มดิจิทัล และการใช้ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและคุณภาพ (KPIs) อัตราการเข้าถึงเนื้อหา การมีส่วนร่วมในโซเชียลมีเดีย ด้านการพัฒนาเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Content Development and Digital Technology) มีความถี่สูงเป็นอันดับสาม ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในยุคดิจิทัล โดยการผลิตเนื้อหาที่สร้างมูลค่า วิดีโอสอนทักษะอาชีพ บทความวิเคราะห์แนวโน้มตลาดแรงงาน การประยุกต์ใช้

เทคโนโลยีสมัยใหม่(AI, Data Analytics, Metaverse สำหรับการฝึกอาชีพเสมือนจริง การเลือกช่องทางสื่อสารที่เหมาะสม TikTok สำหรับเยาวชน, LinkedIn สำหรับพันธมิตรอุตสาหกรรม และการปรับปรุงเนื้อหาจากข้อมูลเชิงลึก (Social Listening, A/B Testing) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Engagement and Networking) มีความถี่สูงเป็นอันดับสุดท้าย เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการออกแบบกิจกรรมเชิงโต้ตอบ เวิร์กช็อปออนไลน์ การแข่งขันทักษะอาชีพ การขยายเครือข่ายกับภาคอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษา MOUs, การฝึกงานร่วม การสร้างชุมชนออนไลน์ Facebook Groups, Discord สำหรับผู้เรียนและศิษย์เก่า และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โครงการอาชีพเพื่อสังคม โครงการอาชีพชีวิตอาสา องค์ประกอบเหล่านี้ไม่ทำงานแบบแยกส่วน แต่มีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะ วงจรการบริหารเชิงกลยุทธ์ การยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในปัจจุบัน ต้องเปลี่ยนจาก การสื่อสารแบบทางเดียว สู่ การบริหารเชิงรุกที่ผสมผสานการวัดผล เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญกับ ผลกระทบทางสังคม เป็นแกนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง Education 4.0 และความต้องการกำลังคนในยุคดิจิทัล

3. เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการยืนยันองค์ประกอบจากผู้เชี่ยวชาญแสดงให้เห็นมุมมองที่น่าสนใจ โดยด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม (Evaluation and Social Responsibility) ได้รับการประเมินความเหมาะสมสูงสุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.42 และมีความเห็นสอดคล้องกันค่า S.D. = 0.50 สะท้อนให้เห็นความสำคัญของความคาดหวังของสังคมต่อสถานศึกษาในฐานะหน่วยงานที่ต้องสร้างผลกระทบเชิงบวก ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะแรงงานและตอบสนองความต้องการของชุมชน ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการ (Strategic Planning and Management) ได้รับการประเมินเป็นอันดับสอง ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.28 และมีความเห็นสอดคล้องกันค่า S.D. = 0.66 สะท้อนให้เห็นความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานที่กำหนดทิศทางและประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Content Development and Digital Technology) ได้รับการประเมินเป็นอันดับสาม ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.06 และมีความเห็นสอดคล้องกันค่า S.D. = 0.71 สะท้อนให้เห็นความสำคัญของเครื่องมือการขับเคลื่อนการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในยุคดิจิทัล และด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Engagement and Networking) ได้รับการประเมินเป็นอันดับสุดท้าย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.00 และมีความเห็นสอดคล้องกันค่า S.D. = 0.68 สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษา สังเคราะห์ และยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กันแบบบูรณาการ และควรดำเนินการควบคู่กัน โดยเฉพาะการวางแผนเชิงกล

ยุทธ์เป็น ฐาน เทคโนโลยีดิจิทัลเป็น เครื่องมือ การมีส่วนร่วมเป็น กลไกขับเคลื่อน และการประเมินผลเป็น ตัวปรับปรุงกลยุทธ์ ด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคมได้รับการยืนยันว่าสำคัญที่สุด ทั้งจากเอกสารวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ สะท้อนถึงแนวโน้มที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องแสดงผลลัพธ์เชิงประจักษ์ และตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ความสอดคล้องระหว่างผลการศึกษาเอกสารและความเห็นผู้เชี่ยวชาญ แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบเหล่านี้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความน่าเชื่อถือทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ

อภิปรายผล

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 2) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ 3) เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สามารถอภิปรายเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม (Evaluation and Social Responsibility) ผลการวิจัยพบว่า มีความถี่สูงสุด (ร้อยละ 88) และได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.42 (S.D. = 0.50) ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการวัดผลเชิงประจักษ์และความโปร่งใส สอดคล้องกับแนวคิดของ Johnson (2023) ที่เน้นการประเมินผลกระทบทางสังคม และ Thompson (2024) ที่ย้ำถึงความโปร่งใสในการสื่อสาร และขยายแนวคิดด้วยการบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งไม่พบในงานวิจัยก่อนหน้านี้

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการ (Strategic Planning and Management) ผลการวิจัยพบว่า มีความถี่ร้อยละ 86 และคะแนนเฉลี่ย 4.28 (S.D. = 0.66) โดยเฉพาะตัวชี้วัด “การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน” และ “การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” สอดคล้องกับ Williams (2004) ที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อออกแบบกลยุทธ์ การเน้นย้ำความต้องการเฉพาะของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เช่น พันธมิตรเชิงกลยุทธ์กับหุ้นส่วนในภาคอุตสาหกรรม (MOUs) ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนน “ตัวชี้วัดความสำเร็จ” สูงสุด (4.89) สะท้อนความสำคัญของ KPIs เชิงปริมาณและคุณภาพ

3. ด้านการพัฒนาเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Content Development and Digital Technology) ผลการวิจัยพบว่า มีความถี่ร้อยละ 81 และคะแนนเฉลี่ย 4.06 (S.D. = 0.71) โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้ AI (4.33) สอดคล้องกับ Martinez และ Wilson (2023) ที่เสนอการใช้ AI วิเคราะห์พฤติกรรมผู้รับสาร และ สุวิมล จันทร์เจริญ (2566) ที่เน้นการผลิตเนื้อหาดิจิทัล รวมถึงการใช้ Metaverse สำหรับฝึกอาชีพเสมือนจริง ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่

4. ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Engagement and Networking) ผลการวิจัยพบว่า มีความถี่ร้อยละ 80 และคะแนนเฉลี่ย 4.00 (S.D. = 0.68) โดยเน้นการสร้างชุมชนออนไลน์ (Facebook Groups, Discord) สอดคล้องกับ Roberts (2024) ที่เสนอการสร้างเครือข่ายดิจิทัล และ วรรณพร กลิ่นอ่อน (2565) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีกิจกรรมเฉพาะ “อาชีวะจิตอาสา” ช่วยเสริมภาพลักษณ์สถานศึกษาอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยทั้งหมดสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ (2567) ที่เสนอว่าการประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ต้องผสมผสาน 4 องค์ประกอบหลัก แต่งานวิจัยนี้ได้พัฒนาเพิ่มเติมโดยที่ 1) การเชื่อมโยงกับบริบทอาชีวศึกษา เช่น การวัดอัตราการจ้างงานผู้สำเร็จการศึกษา 2) การเน้นเทคโนโลยีดิจิทัลเชิงรุก เช่น AI และ Metaverse 3) การบูรณาการแนวทาง Education 4.0 ที่สอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 ผลการวิจัยนี้ไม่เพียงยืนยันองค์ประกอบจากงานศึกษาก่อนหน้า แต่ยังขยายกรอบแนวคิดด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างชัดเจน ซึ่งเหมาะสมกับบริบทการแข่งขันด้านอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่ามีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ดังนี้

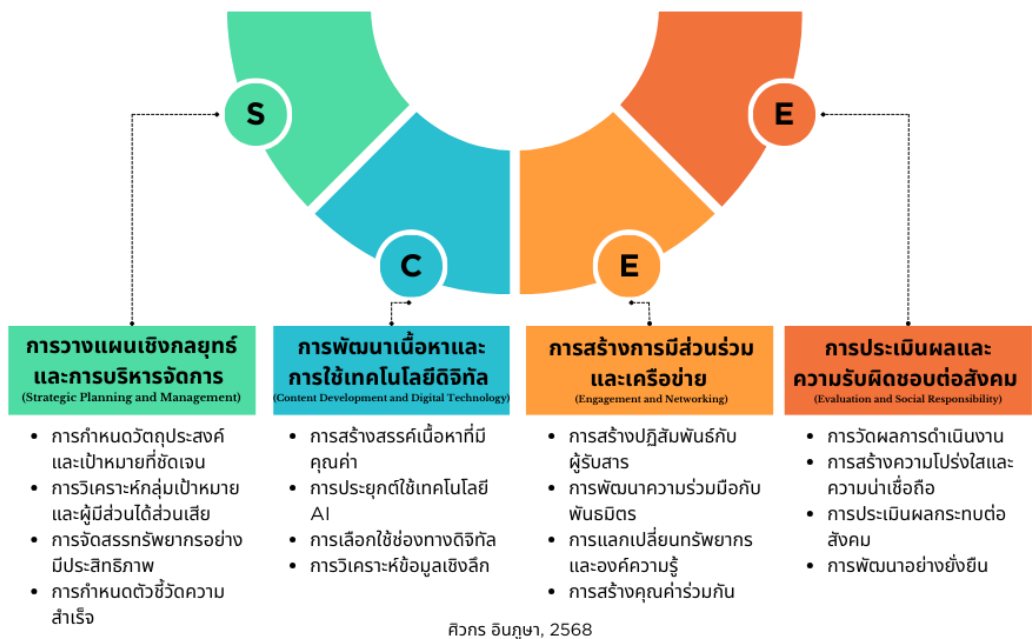
1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการ (Strategic Planning and Management) ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน หมายถึง การระบุจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงลึกและสามารถวัดผลได้ 1.2) การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การศึกษาความต้องการ พฤติกรรม และแนวโน้มของผู้รับสาร 1.3) การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมือให้เหมาะสมตามข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 1.4) การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ หมายถึง การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

2. การพัฒนาเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Content Development and Digital Technology) ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 2.1) การสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณค่า หมายถึง การผลิตเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการและสร้างประโยชน์แก่ผู้รับสาร 2.2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI หมายถึง การนำปัญญาประดิษฐ์มาวิเคราะห์ข้อมูลและปรับแต่งเนื้อหา 2.3) การเลือกช่องทางดิจิทัล หมายถึง การใช้แพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และ 2.4) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก หมายถึง การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการวิเคราะห์พฤติกรรมและการตอบสนองของผู้รับสาร

3. การสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (Engagement and Networking) ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 3.1) การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสาร หมายถึง การสื่อสารแบบสองทางที่กระตุ้นการมีส่วนร่วม 3.2) การพัฒนาความร่วมมือกับพันธมิตร หมายถึง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง 3.3) การแลกเปลี่ยนทรัพยากรและองค์ความรู้ หมายถึง การแบ่งปันและใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างเครือข่าย และ 3.4) การสร้างคุณค่าร่วมกัน หมายถึง การพัฒนาประโยชน์ร่วมกันระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. การประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม (Evaluation and Social Responsibility) ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 4.1) การวัดผลการดำเนินงาน หมายถึง การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์ 4.2) การสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ หมายถึง การสื่อสารที่ตรงไปตรงมาและตรวจสอบได้ 4.3) การประเมินผลกระทบต่อสังคม หมายถึง การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และ 4.4) การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การดำเนินงานที่คำนึงถึงความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยการศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อยกระดับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.42) มีความสำคัญสูงสุด ประกอบด้วย การวัดผลการดำเนินงาน การสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ การประเมินผลกระทบต่อสังคมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 4.28) ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ 3) ด้านการพัฒนาเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (ค่าเฉลี่ย 4.06) ประกอบด้วย การสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีคุณค่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI การเลือกใช้ช่องทางดิจิทัล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และ 4) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 4.00) ประกอบด้วย การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสาร การพัฒนาความร่วมมือกับพันธมิตร การแลกเปลี่ยนทรัพยากรและองค์ความรู้ และการสร้างคุณค่าร่วมกัน องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้มีความสัมพันธ์กันแบบบูรณาการและควรดำเนินการควบคู่กัน โดยมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ การมีส่วนร่วมเป็นกลไกขับเคลื่อน และการประเมินผลเป็นตัวปรับปรุงกลยุทธ์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาควรนำองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านไปพัฒนาเป็นแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ โดยให้ความสำคัญกับการประเมินผลและความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพิเศษ เน้นการแสดงผลลัพธ์เชิงประจักษ์และความโปร่งใสในการสื่อสาร 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนากระบวนประชาสัมพันธ์ดิจิทัล ลงทุนในเทคโนโลยี AI และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกพร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ดิจิทัล 3) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ควรปรับเปลี่ยนจากการสื่อสารแบบทางเดียวสู่การบริหารเชิงรุกที่ผสมผสานการวัดผล สร้างเนื้อหาที่มีคุณค่า ใช้ช่องทางดิจิทัลที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ที่บูรณาการทั้ง 4 องค์ประกอบ พัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานประชาสัมพันธ์ และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน 2) ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI และ Metaverse ในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาอาชีวศึกษา 3) ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน 4) ควรศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประชาสัมพันธ์กับจำนวนผู้เรียนและภาพลักษณ์

ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ 5) ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการ
ประชาสัมพันธ์สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีมาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์. (2024). ตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการประชาสัมพันธ์องค์กรสมัยใหม่.
วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา, 15(1), 112-130.
- นภัสวรรณ สุขสวัสดิ์. (2566). การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างการประชาสัมพันธ์
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา. วารสารเทคโนโลยีและการศึกษา, 28(2), 95-110.
- วรรณพร กลิ่นอ่อน. (2022). การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประชาสัมพันธ์
ยุคดิจิทัล. วารสารการสื่อสารและการจัดการ, 8(1), 78-95.
- ศิริชัย วงศ์ชัย. (2565). การพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ในประเทศไทย. วารสารบริหารการศึกษา, 23(1), 112-130.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). แนวทางการพัฒนาการอาชีวศึกษา
ในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล จันทรเจริญ. (2023). การพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ดิจิทัลสำหรับ
สถาบันการศึกษา. วารสารนิเทศศาสตร์, 41(2), 45-62.
- Anderson, M. (2023). Digital PR metrics: A comprehensive framework.
Journal of Public Relations Research, 35(2), 167-185.
- Johnson, P. (2023). Social impact assessment in public relations campaigns.
Journal of Communication Management, 27(2), 156-173.
- Kotler, P., and Keller, K. L. (2020). Marketing management (15th ed.). Pearson.
- Martinez, C., & Wilson, K. (2023). AI-driven public relations: Innovation and
implementation. International Journal of Strategic Communication,
17(3), 201-218.
- Roberts, S. (2024). Network building in digital public relations. Public Relations
Quarterly, 66(1), 45-60.
- Thompson, R. (2024). Trust and transparency in modern public relations.
Public Relations Review, 50(1), 88-102.
- Wang, J., and Zhou, L. (2021). Digital public relations strategies in vocational
education institutions. Journal of Educational Communication,
15(3), 45-60.

Williams, E. (2024). Data-driven public relations: Leveraging analytics for strategic communication. *Journal of Strategic Communication*, 45(2), 178-195.

Zhang, Y. (2022). The role of digital innovation in enhancing educational marketing. *Educational Management Review*, 18(2), 78-95.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน*

THE DEVELOPMENT OF ACHIEVEMENT OF LEARNING THAI
LANGUAGE SUBJECT IN THE TYPES OF WORDS FOR PRATHOM 6
STUDENTS WITH THE STUDENTS TEAMS ACHIEVEMENT DIVISIONS
AND GAMIFICATION LEARNING

สุพรรณษา เข้มทอง¹ และ กฤตยาภาณุจัน โดพิทักษ์²

Supansa Kemtong¹ and and Krittayakan Topithak²

¹⁻² มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Supansak66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันกับเกณฑ์ ร้อยละ 75 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง จำนวน 22 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิ

* Received 16 April 2025; Revised 26 April 2025; Accepted 30 April 2025

เคชั่น มีคะแนนสอบรายวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 และ3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชนิดของคำ, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD, เกมมิฟิเคชัน

Abstract

This research is to 1) Compare the learning achievement in Thai language Subject in the Types of Words for Prathom 6 students using the STAD cooperative learning technique integrated with gamification. 2) Compare the learning achievement in Thai language Subject in the Types of Words of Prathom 6 students using the STAD cooperative learning technique integrated with gamification of quality assessment criterion of 75 percent and 3) Examine the students' satisfaction toward the learning management using STAD with gamification. The sample group consisted of 22 Prathom 6 students from Ban Dong Suea Lueang School in the academic year 2024, selected through cluster sampling. The research instruments included lesson plans based on STAD combined with gamification, an achievement test on Thai word classes, and a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that: 1) students' post-test scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level of significance; 2) the post-test average score exceeded the 75% benchmark; and 3) students' overall satisfaction toward the learning management was at the highest level.

Keywords: Subject in the Types of Words, Students Teams Achievement Divisions (STAD) , Gamification Learning

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนไทย เพราะการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพย่อมเอื้อต่อการเรียนรู้ การสื่อสาร และการพัฒนาตนเองทั้งในด้านการศึกษาและอาชีพ ผู้ที่สามารถใช้ภาษาได้ดี ย่อมสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้ และความสามารถของตนได้อย่างชัดเจน ทั้งในการพูด การเขียน การอ่าน และการฟัง ด้วยเหตุนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงให้ความสำคัญกับการจัดการ

เรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยเน้นหลักภาษาและการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังพบว่านักเรียนจำนวนมากประสบปัญหาในการใช้ภาษาไทย เช่น อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ออกเสียงไม่ถูกต้อง ใช้คำไม่เหมาะสม หรือเรียงลำดับคำผิดพลาด (บุญญาพร ทองจันทร์, 2560) ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาวิธีการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์สอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง พบว่าปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่พบมากที่สุด คือ เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ซึ่งสาเหตุของปัญหา คือ ชนิดของคำในภาษาไทยนั้นสามารถแบ่งประเภทแยกย่อยลงไปได้อีกหลายประเภท และมีคำนิยามและหน้าที่ที่คล้ายๆกัน ย่อมส่งผลให้ยากต่อการจดจำ เนื่องด้วยระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนนั้นน้อยเกินไป ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะจดจำชนิดของคำในภาษาไทยได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในด้านหลักภาษาไทยและการใช้ภาษาต่ำกว่าสาระอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-net) วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ปีการศึกษา 2564 – 2566 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2567) ในภาพรวมพบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-Net) วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ปีการศึกษา 2564 – 2565 สาระที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ สาระหลักการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ย 45.62 รองลงมาคือ สาระวรรณคดีและวรรณกรรม มีค่าเฉลี่ย 47.93, สาระการอ่าน มีค่าเฉลี่ย 57.27, สาระการเขียน มีค่าเฉลี่ย 59.89 และสาระที่มีคะแนนสูงสุดคือ สาระการฟัง การดูและการพูด มีค่าเฉลี่ย 71.52 และจากผลการทดสอบรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 – 2566 พบว่าสาระหลักการใช้ภาษา ตัวชี้วัดที่ ท 4.1 ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดอื่น ๆ ในหลักการใช้ภาษา แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งปัญหาเหล่านั้นคือ ผู้เรียนยังขาดทักษะการจดจำและขาดความเข้าใจในเรื่อง ชนิดของคำ จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจเรียน และเนื่องจากในโรงเรียนที่ผู้วิจัยสอนอยู่นั้นเป็นโรงเรียนเรียนรวม ทำให้ในชั้นเรียนมีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้วย ซึ่งในเวลาเรียนนักเรียนกลุ่มที่เรียนเก่ง มีความพยายามสนใจเรียนรู้ มีการรวมกลุ่มศึกษาปัญหาแล้วปรึกษาครูในเวลาเรียน ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น แต่ในกลุ่มนักเรียนที่เรียนไม่ค่อยเก่งนั้นไม่กล้าที่จะมาปรึกษาครู ส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนกลุ่มนี้ตกลง ทำให้ผู้วิจัยมีความคิดว่าการเรียนเป็นกลุ่มให้นักเรียนได้ช่วยเหลือและพึ่งพากัน น่าจะเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนที่เรียนไม่เก่งเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเรียน แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Division) เป็นเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบลง

มือปฏิบัติ โดยให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ซึ่งมีระดับความสามารถที่หลากหลาย เน้นการแบ่งหน้าที่ ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้เนื้อหา เมื่อจบบทเรียนจะมีการทดสอบรายบุคคล แล้วนำคะแนนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม หากกลุ่มใดได้คะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547) กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม ร่วมมือกับเพื่อนในทีม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน และได้สลับกันเป็นผู้นำ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวกาญจนา ดวงมณี (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียนสูงกว่าหลังเรียน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค เกมมิฟิเคชัน เพื่อนำมาสร้างความสนุกสนานในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และสร้างความรู้สึกรักในการอยากเรียนวิชาภาษาไทยให้แก่ นักเรียน โดย เกมมิฟิเคชัน เป็นการนำหลักการพื้นฐานในการออกแบบวิธีการเล่น หรือจัดระดับผู้เข้าร่วม มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นที่ไม่ใช่การเล่น เกม โดยจำลองสภาพแวดล้อมให้เหมือนการเล่น เกม ซึ่งเกมมิฟิเคชัน (Gamification) คือการนำแนวคิดและหลักการของเกมมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมที่ไม่ใช่เกม โดยเฉพาะในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจและสร้างมีส่วนร่วมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุก ตื่นตัว และกระตือรือร้นมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การใช้ระบบแต้มสะสมจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีเป้าหมายและท้าทาย เช่น นักเรียนทุกคนมีแต้มสะสมโดยจะได้รับแต้มเพิ่มขึ้นจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน จากการศึกษาข้อมูลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD และจากการศึกษาข้อมูลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเกมมิฟิเคชันนั้นพบว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่นำแนวคิดทั้งสองมาประยุกต์ใช้นั้น นอกจากจะกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามในด้านการเรียนแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในการเรียนได้ดีอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค เกมมิฟิเคชัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค เกมมิฟิเคชัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์เกณฑ์การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนขนาดกลาง กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนวังท่าเสือใหญ่ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 103 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จำนวน 22 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน จำนวน 7 แผน รวม 12 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 7 แผนมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.18 – 4.81 ถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

2.2 แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน เรื่อง ชนิดของคำ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อพิจารณาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม พบว่า ผลของค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม อยู่ที่ 0.80 - 1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และ หาค่าความเที่ยง (Reliability) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบทดสอบมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.45 - 0.65 จำนวน 29 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ในระดับ 0.20 - 0.40 มีจำนวน 22 ข้อ และ มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.93

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่อง ชนิดของคำ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจแต่ละข้อผ่านเกณฑ์อยู่ที่ 0.60 - 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ชี้แจงให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบถึงการจัดการเรียนรู้ เพื่อการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

3.2 ทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ชนิดของคำ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.3 จัดการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เวลาในการสอน 12 ชั่วโมง

3.4 ทดสอบหลังเรียน เรื่อง ชนิดของคำ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.5 นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง ชนิดของคำ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

3.6 รวบรวมคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ดังนี้ 1) ตรวจสอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ข้อ รวม 20 คะแนน นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที (t – test dependent) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

4.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ดังนี้ 1) นำผลคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที (t – test) แบบการทดสอบค่าของประชากรกลุ่มเดียว (t - test one sample)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน โดยนำผลแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ปรากฏผล ปรากฏผล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	$\bar{x}$	SD	t	df	p	Effect size
ก่อนเรียน	22	9.636	3.001	14.754	21.000	< .001	3.146
หลังเรียน	22	16.636	1.831				

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน เท่ากับ 16.636 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.891 ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน เท่ากับ 9.636 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.001 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค เกมมิฟิเคชัน กับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	เกณฑ์	$\bar{x}$	SD	t	df	p	Effect size
หลัง ทดลอง	22	75%	16.636	1.861	4.059	21	< .001	0.865

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 พบว่าคะแนนสอบรายวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.636 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.861 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 (15 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.78	0.31	มากที่สุด
2. ด้านบรรยากาศในการเรียน	4.64	0.48	มากที่สุด
3.ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	4.59	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม 3 ด้าน	4.67	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.43)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 9.64 คะแนน และ 16.636 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า คะแนนสอบหลัง การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆในกลุ่มของตนและนอกกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนมีการสื่อสารและคิดวิเคราะห์ จนสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้เองได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD นั้นทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจรับผิดชอบตัวเอง และกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนร่วมกันส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น นอกจากนี้การนำเทคนิคเกมมิฟิเคชัน มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความจำ ความคิดรวบยอด ความสนุกสนาน แรงกระตุ้นในการเรียน เกิดทักษะในด้านต่างๆ จากการทำกิจกรรมที่เปรียบเสมือนด่านของเกมแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้มาคิดวิเคราะห์ ทบทวนเพื่อให้เข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ ชนัตต์ พุนเดช และธนิศา เลิศพรกุลรัตน์ (2559) กล่าวสนับสนุนการใช้เกมมิฟิเคชันว่า การใช้เกมมิฟิเคชันในการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางที่น่าสนใจและกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุก กระตุ้นความสนใจ และเสริมสร้างความผูกพันของผู้เรียนต่อการเรียนรู้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 พบว่า คะแนนสอบรายวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.636 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.861 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพ

ภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่อง ชนิดของคำ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน เพราะนอกจากจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแล้วยังทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 อีกด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะการประยุกต์ใช้ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิค เกมมิฟิเคชัน ซึ่งมีการเรียงตามลำดับขั้นตอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาและถ่ายทอดความรู้ของตนเองให้แก่คนอื่นผ่านกระบวนการกลุ่ม ได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ การต่อยอดองค์ความรู้ มีใบงานและกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ทบทวน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และมีคะแนนทดสอบหลังเรียนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ หกพจน์รัตน์ เฟื่องคำและดุจเดือน ไชยพิชิต (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลความสามารถด้านการเขียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ผ่านเกณฑ์ด้วยคะแนนเฉลี่ย 26.73 คิดเป็นร้อยละ 89.10 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.48 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 89.19 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.43) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันนั้น เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เป็นขั้นตอน ผู้เรียนได้เกิดทักษะการคิด เข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆในห้องและมีความสนุกสนาน กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ ศรีใจ (2564) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้บทเรียนการบูรณาการกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการใช้บทเรียนการบูรณาการกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้งานวิจัยของ ธรรมกิริติ บวบมี (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการ เรียนรู้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัย

พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ การสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) อยู่ในระดับ มากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้ของตนให้แก่เพื่อนร่วมกลุ่มและชั้นเรียน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน มีความกระตือรือร้นในการเรียนและการทำกิจกรรม อีกทั้งทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานไม่น่าเบื่อ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนดีขึ้น ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงเหมาะที่จะเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาอื่นๆต่อไป มีดังนี้ 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน หลังการจัดการเรียนรู้เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน สูงกว่าคะแนนก่อนการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 พบว่า คะแนนสอบรายวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน สูงกว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านดงเสือเหลือง ร้อยละ 75 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน พบว่า ในภาพรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = 0.43) มีข้อเสนอแนะทั่วไป ดังนี้ 1) ผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนในการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กับผู้เรียนให้เข้าใจ พร้อมทั้งอธิบายวิธีการสะสมคะแนนรายกลุ่มและรายบุคคลให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความสับสน 2) ในการจัดการ

เรียนรู้ ผู้สอนควรเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และผู้สอนควรตั้งคำถามที่คอยกระตุ้นความสนใจผู้เรียนอยู่เสมอ และ 3) ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้สอนควรคอยชี้แนะหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับใบงานเพิ่มเติมแก่ผู้เรียน และคอยชี้แนะบทบาทหน้าที่ให้ผู้เรียนทราบหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม และมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป ดังนี้ 1) ควรมีการจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน และวิธีการสอนหรือการใช้สื่ออื่นๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องอื่น และ 2) ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมมิฟิเคชันมาทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ดวงมณี. (2564). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2566 จาก <http://www.kws.ac.th>.
- จุฑามาศ ศรีใจ และ อ้อมธจิต แป้นศรี. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้บทเรียนการคูณร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(1), 243–256.
- ชนัดต์ พุนเดช, และธนิดา เลิศพรกุลรัตน์. (2559). แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมมิฟิเคชัน. Journal of Education and Innovation, 18(3), 331–339.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 7) นนทบุรี : ฟิบาลาสต์ไชด์แอนปรีนติ้ง.
- ธรรมกิตติ บวบมี. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญญาพร ทองจันทร์. (2560). ปัญหาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม). วารสารช่อพะยอม, 28(1), 125-131.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2567). รายงานผลการเปิดโอกาสให้บุคลากรภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของกลุ่มนโยบายและแผน. เรียกใช้เมื่อ 26 มิถุนายน 2567 จาก <https://phichit1.go.th>.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ภาพการพิมพ์.

หกพจน์รัตน์ เฟื่องคำและดุจเดือน ไชยพิชิต. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(3), 88–107.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี*

THE GUIDELINES FOR CROSS-CULTURAL DEVELOPING LEADERSHIP
DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE
OF UDON THANI SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA

ทรงศักดิ์ ยั่งยืน¹ และ พนายุทธ เชยบาล²
Songsak Yongyuen¹ and Panayuth Choeibal²
¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹⁻²Udon Thani Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: songsakyongyuen@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี ออกแบบการวิจัยในรูปแบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอน จำนวน 332 คนโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับมากที่สุด ภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการความขัดแย้ง 2) ด้านการมีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการสร้างควมไว้วางใจ 4) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร และ 5) ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน และ 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 20 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการความขัดแย้ง มี 5 แนวทาง 2) ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี 3 แนวทาง 3) ด้านการสร้างควมไว้วางใจ มี 4 แนวทาง 4) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร มี 4 แนวทาง และ 5)

* Received 2 April 2025; Revised 26 April 2025; Accepted 30 April 2025

ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน มี 4 แนวทาง โดยได้รับการยืนยันว่าใช้ได้ทุกแนวทาง

คำสำคัญ: แนวทาง, การพัฒนา, ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรม

Abstract

This research aimed to 1) study the cross-cultural leadership of school administrators and 2) investigate guidelines for developing cross-cultural leadership among school administrators under the Office of Udon Thani Secondary Educational Service Area. By using a mixed-method research methodology, the researcher designed the research in a sequential explanatory format. The researcher conducted the research in 2 phases: Phase 1 studied the cross-cultural leadership of school administrators. The sample group used in the research was 332 teachers using the Krejci and Morgan table. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.96. The data were analyzed by finding the frequency, percentage, mean, and standard deviation. Phase 2 found a guideline for developing cross-cultural leadership of school administrators. The informants were purposively selected, totaling 15 people. Data were collected by semi-structured interviews. Data were analyzed by content analysis.

The results were as follow: 1. Overall and specific aspect the cross-cultural leadership of school administrators under the Udon Thani Secondary Educational Service Area Office was at the high level. consisting of 1) in terms of conflict management 2) in terms of transformational leadership, 3) in terms of building trust, 4) in terms of communication ability, and 5) in terms of empathy in work. And 2. The guidelines for developing cross-cultural leadership for school administrators under the Udon Thani Secondary Educational Service Area Office were comprised 20 approaches consisting of 1) 5 approaches in terms of conflict management 2) 3 of approaches in terms of transformational leadership, 3) 4 approaches in terms of building trust, 4) 2 approaches in terms of communication ability, and 5) 4 approaches in terms of empathy in work. All guidelines have been confirmed to be applicable.

Keywords: Approaches, Development, Cross-Cultural Leadership

บทนำ

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Culture Diversity) ของมนุษยชนโลกนี้เป็นเรื่องปกติทั่วไปที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่บุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์กรต่าง ๆ หรือสถาบันการศึกษาเอกชน โดยเฉพาะบุคลากรในระดับผู้บริหารองค์การ จำเป็นจะต้องทำการศึกษา และทำความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบุคคลที่ต้องปฏิสัมพันธ์ (Multicultural) ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรที่เป็นพลเมืองในประเทศของตนเอง (Local People) และบุคคลที่เป็นชาวต่างชาติ (Foreigners) (รัชพล แสงสว่าง, 2558: 19) การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมของหลายประเทศในโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนในประเทศนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งด้านความเชื่อ ทศนคติ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้จ่าย การทำธุรกรรมต่าง ๆ บนสมาร์ตโฟน รวมถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาเนื่องจากประชาชนขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ตึงงามและถูกต้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาสามารถจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เช่น การดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณี พิธีกรรม หรือ ภูมิปัญญา โดยมีการถ่ายทอดกันอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ดังนั้น วัฒนธรรมจะมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ (ณัฐชญา ปวงคำคง, 2560) วัฒนธรรมสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เพื่อแสดงถึงความเจริญงอกงามคนในสังคมและช่วยให้คนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (ทับทิม เป็งมุล, 2564)

ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Leadership) เป็น คุณลักษณะ และ พฤติกรรมของผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบุคลากรในองค์กรหรือสถานศึกษา ดังนั้น หากผู้นำมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา บริหารจัดการ และควบคุมสถานการณ์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมของบุคลากรในองค์กร ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ให้ได้รับความเท่าเทียมกันอย่างเหมาะสมจะทำให้สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (พันธกานต์ ทรงบุญรอด, 2565) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดมาถ่ายทอด กำหนดทิศทาง และนำพาให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตาม หากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาก้าวไปสู่สำเร็จได้ตามนโยบาย (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่ง

ต่อการบริหารงานของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ และสามารถนำนโยบายมาจากหน่วยงานต้นสังกัดมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำสูงเพื่อสามารถทำหน้าที่บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เตือนใจ คล้ายแก้ว, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้มีการเน้นย้ำให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อีกทั้งต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, 2566) อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและตระหนักอยู่เสมอว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้นต่างก็มีวัฒนธรรมของตนเองที่มีความแตกต่างกัน การที่สถานศึกษามีวัฒนธรรมองค์การที่ดีแล้วจะส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และก้าวไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (สมุทร ชำนาญ, 2555) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างของบุคคลในแต่ละสถานศึกษา (สุกัญญา แหม่มซ้อย, 2561)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการนำนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา จะทำให้ท่านผู้บริหารสามารถนำพา พัฒนาครู นักเรียน และบุคลากรภายในสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาและการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ทั้งหมด 63 โรงเรียน จำนวน 2,422 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) อ้างถึงใน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 คน และมี ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน 2) ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และ 3) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน รวมจำนวน 15 คน โดยใช้ การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มี 2 ตอน ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2.2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นแบบสัมภาษณ์แบบ กลุ่ม (Group Interview Form) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีข้อคำถามทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจ ในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร 4) ด้านการสร้างควมไว้วางใจ และ 5) ด้านการจัดการความขัดแย้ง โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามที่สร้างผ่าน Google Forms และจัดทำเป็นคิวอาร์โค้ด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเข้าไปดำเนินการตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 332 ฉบับ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาผลการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทีละกลุ่ม ครบทั้ง 3 กลุ่ม โดยการสัมภาษณ์แบบ กลุ่ม (Group Interview) (รัตนะ บัวสนธ์, 2555) โดยใช้การประชุมผ่านระบบออนไลน์ พร้อม ทั้งบันทึกเสียงการสัมภาษณ์จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุปผล แล้วส่งกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ทั้ง 15 คน เพื่อยืนยันแนวทาง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในระยยะที่ 1 เกี่ยวกับภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยมีเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลผลการสัมภาษณ์ในระยยะที่ 2 เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) การมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน 3) การมีความสามารถในการสื่อสาร 4) การสร้างความไว้วางใจ และ 5) การจัดการความขัดแย้ง แล้วนำข้อมูลจากการวิเคราะห์และสรุปผล ส่งกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ทั้ง 15 คน เพื่อยืนยันแนวทาง

ผลการวิจัย

ระยยะที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของการศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม

ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.11	0.74	มาก
2. ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน	4.03	0.84	มาก
3. ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร	3.95	0.86	มาก
4. ด้านการสร้างความไว้วางใจ	4.06	0.86	มาก
5. ด้านการจัดการความขัดแย้ง	4.13	0.89	มาก
โดยรวม	4.06	0.84	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D.= 0.84) เมื่อพิจารณาด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดการความขัดแย้ง ($\bar{x} = 4.13$, S.D.=0.89) รองลงมาคือ ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.11$, S.D.=0.74) และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{x} = 3.95$, S.D.=0.86) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

ผลการศึกษาในระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยนำผลการศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นประเด็นข้อคำถาม และใช้เป็นข้อมูลสำหรับให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประกอบการให้สัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยใช้วิธีการแบบสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group Interview) ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน มาจาก 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน 2) ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และ 3) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้สรุปเป็นประเด็นสำคัญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดเรียงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการความขัดแย้ง ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้าง ความไว้วางใจ ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร และด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการ ปฏิบัติงานตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมาก สามารถจัดการและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับบุคลากร สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงแล้วมาปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน คณะครูและบุคลากรเกิดความไว้วางใจ มีทักษะการสื่อสารที่ดีช่วยให้สามารถถ่ายทอดแนวคิดหรือวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน เข้าใจความต้องการของครูและนักเรียน รวมถึงมีความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่นและสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พันธกานต์

ทรงบุญรอด (2565) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพื้นที่พิเศษจังหวัดตาก พบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิราภรณ์ ลอยขจร (2565) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิรติ การะเกษ (2566) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี พบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับที่ พัทธภรณ์ จันทระโคตร (2561) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการความขัดแย้ง มีทั้งหมด 5 แนวทาง สอดคล้องกับที่ ศรัณย์ สุภรณ์พานิช (2564) ที่ศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 6 พบว่า มี 5 แนวทาง

2.2 ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีทั้งหมด 5 แนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับที่ รัตติยา บุญยิ้ม (2562) ที่ศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ พบว่า มีทั้งหมด 9 แนวทาง

2.3 ด้านการสร้างควมไว้วางใจ มีทั้งหมด 4 แนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับที่ กนก ขวัญร้อน (2560) กล่าวว่า เป็นความรู้สึกและการกระทำของบุคคลที่แสดงถึงความมั่นใจ ความเชื่อมั่น และการให้การสนับสนุนต่อบุคคลและองค์การ สอดคล้องกับที่ วรพงษ์ วรณราม (2562) กล่าวว่า การสร้างควมไว้วางใจ คือ พฤติกรรมที่แสดงถึงความมั่นใจในความไว้วางใจกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือการกระทำต่าง ๆ และสอดคล้องกับที่ สุกัญญา ศรีแก้ว (2563) กล่าวว่า คือ การเต็มใจ ยินยอมหรือเชื่อมั่นของผู้ที่ไว้วางใจต่อผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ ผู้ที่ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจนั้นต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น มีทักษะในการมอบหมายงานที่ทำหาย และสร้างความเชื่อถือให้กับองค์กรได้ สอดคล้องกับที่ จิราภรณ์ ลอยขจร (2565) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 พบว่า มีแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการบริหารเวลา และ 2) ด้านความไว้วางใจ

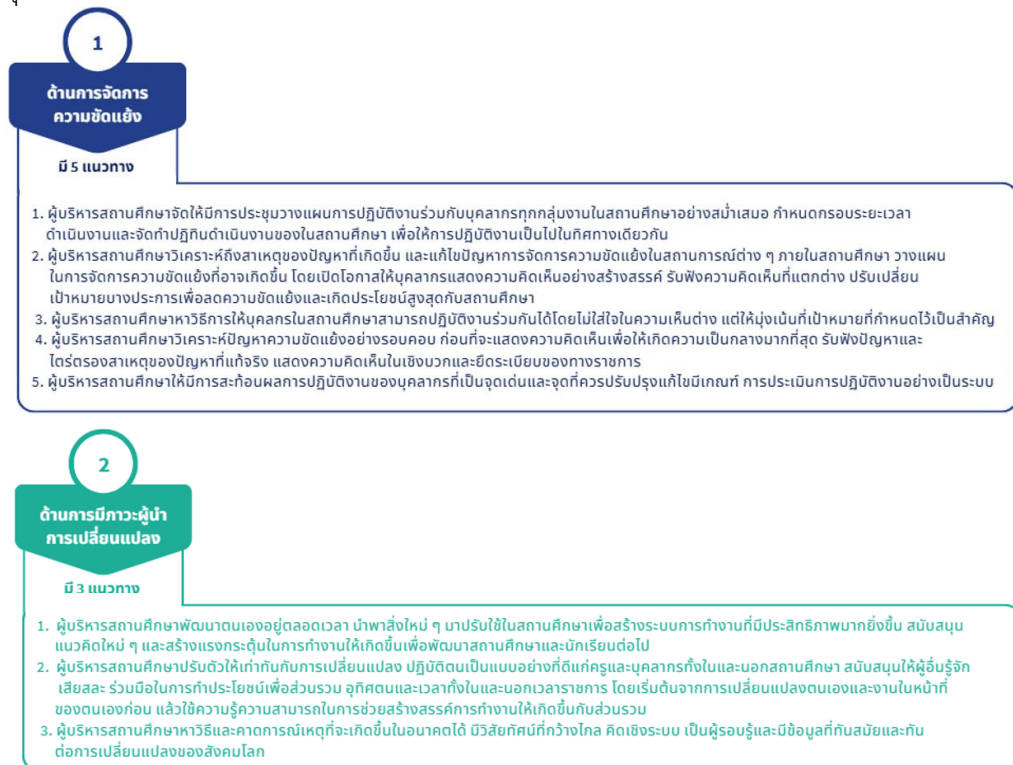
2.4 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร มีทั้งหมด 4 แนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับที่ สอดคล้องกับที่ รัชณี จอมศรี (2565) ที่ศึกษา แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 พบว่า ด้านส่วสติภาพและความวางใจ มี 5 แนวทาง ด้านสังคมและความคล่องตัว มี 5 แนวทาง และด้านคุณสมบัติของผู้บริหาร มี 4 แนวทาง

5. ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน มีทั้งหมด 4 แนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ปทิตตา เตจวัน (2565) ที่ศึกษา เครื่องมือวัดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของครูระดับชั้นพื้นฐานของประเทศไทยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการรู้จักส่งเสริมผู้อื่น ด้านการมีจิตใจให้บริการช่วยเหลือ ด้านการรู้จักให้ออกาสผู้อื่น และด้านการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม

องค์ความรู้ใหม่

1. ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการความขัดแย้ง มี 5 แนวทาง 2) ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี 3 แนวทาง 3) ด้านการสร้างควมไว้วางใจ มี 4 แนวทาง 4) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร มี 4 แนวทาง และ 5) ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน มี 4 แนวทาง ได้รับการยืนยันว่าใช้ได้ทุกแนวทาง ดังภาพ

3

**ด้านการสร้าง
ความไว้วางใจ****มี 4 แนวทาง**

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีพื้นที่และช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้คณะครูและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนสามารถเข้าถึง ได้ง่าย และสามารถปรึกษาหารือได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษา จัดลำดับความสำคัญของงานร่วมกับคณะครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีการกระจายงานและมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของบุคคล ยกย่องชมเชยและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานที่ของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนด้วยความยุติธรรม
3. ผู้บริหารสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้วยความเป็นกลาง ไม่ลำเอียง มีความซื่อสัตย์ โปร่งใสในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ดี และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ตระหนักว่าโรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ชุมชนขอรับการบริการจัดการต่าง ๆ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย ประสานความร่วมมือกับ ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน

ภาพ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

มี 4 แนวทาง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา เลือกช่องทางการสื่อสารและวิธีการสื่อสารให้เหมาะสมกับประเด็นที่จะสื่อสาร การสื่อสารที่ดีจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สื่อสารข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ทำให้ผู้ฟังเต็มใจที่จะรับฟังข่าวสาร เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เก็บความลับในการสื่อสาร ทำให้ผู้รับสารคล้อยตามเมื่อสื่อสารและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้โดยไม่มีข้อโต้แย้ง และต้องระมัดระวังการใช้คำเสียงแข็งและท่าทาง
3. ผู้บริหารสถานศึกษา สื่อสารให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ไม่คลุมเครือ ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่าย โดยต้องมีการเรียบเรียงข้อมูลก่อนที่จะสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญอย่างครบถ้วน และควรเลือกใช้วิธีการคุยต่อหน้ากับให้มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษา เข้าใจความสามารถในการอ่าน การฟัง ระดับการศึกษาของผู้รับสาร คำนึงถึงกาลเทศะ ในการสื่อสาร และเลือกใช้ภาษาเดียวกันกับผู้รับสารโดยไม่อคติ

5

**ด้านความเปิดเผย
เห็นใจในการปฏิบัติงาน****มี 4 แนวทาง**

1. ผู้บริหารสถานศึกษา เข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกหรือปัญหาที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา กำลังเผชิญอยู่ผ่านพฤติกรรมที่แสดงออกถึง การมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน เช่น การให้กำลังใจในโอกาสต่าง ๆ การเสริมแรง ฯลฯ
2. ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถพูดคุยก่อนและปัญหาส่วนตัวได้ จะช่วยลดความเครียดและความวิตกกังวลในที่ทำงาน ซึ่งจะทำให้สุขภาพจิตของครูและบุคลากรในสถานศึกษาดีขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูและบุคลากรในสถานศึกษา โดยผู้บริหารแสดงออกถึงความเข้าใจในพฤติกรรม หรือการกระทำของบุคคลนั้น ๆ ว่าสามารถพัฒนาไปพร้อมกับบุคคลอื่นได้โดยช่วงอายุจะไม่ส่งผลกระทบในการทำงาน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกียรติครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เคารพในการตัดสินใจ หากเกิดความผิดพลาดจากงานที่ทำในหน้าที่ ไม่ควรตำหนิ แต่ควรให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในงานนั้น ๆ

ภาพ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี (ต่อ)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการความขัดแย้ง 2) ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการสร้างควมไว้วางใจ 4) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร และ 5) ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน และ 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 20 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการความขัดแย้ง มี 5 แนวทาง 2) ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี 3 แนวทาง 3) ด้านการสร้างควมไว้วางใจ มี 4 แนวทาง 4) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร มี 4 แนวทาง และ 5) ด้านการมีความเห็นอกเห็นใจในการปฏิบัติงาน มี 4 แนวทาง โดยได้รับการยืนยันว่าใช้ได้ทุกแนวทาง มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1 จากผลการวิจัย ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร แนวทางคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ทั้งการสื่อสารทางการพูดและการเขียน เพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย ไม่ว่าจะเป็นกับครู นักเรียน หรือผู้ปกครอง เพื่อปรับปรุงความสามารถในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ 2 ทุกแนวทางได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ควรนำผลการศึกษาแนวทางไปใช้จัดการอบรมเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และ มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมในจังหวัดอื่น ๆ 2) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมมีผลกระทบอย่างไรต่อประสิทธิภาพการทำงานและความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษา และ 3) ควรศึกษาผลที่เกิดจากการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมไปใช้ เช่น การปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารเพื่อให้การสื่อสารเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของผู้บริหารหลังจากที่ได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารแล้ว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนก ขวัญเรือน. (2560). ความไว้วางใจหัวหน้างานการรับรู้ลักษณะภาวะผู้นำตามแนวคิดตาข่ายบริหารงาน ผลการปฏิบัติงานของพนักงานให้บริการทางโทรศัพท์ โดยมี การสื่อสารในองค์การเป็นตัวแปรสื่อ: กรณีศึกษาบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่ง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กীরติ การเกษ. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี.วารสารวิชาการวิทยาลัย

สันตพล, 9(2), 82-91.

จิราภรณ์ ลอยขจร. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
พระราชรัฐ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2.
วารสารสิรินธรปริทรรศน์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม, 23(2), 172-185.

ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.

ณัฐญา ปวงคำคง. (2560). ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
พื้นที่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2.
ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เตือนใจ คล้ายแก้ว. (2560). แนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในจังหวัดพิจิตร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ทับทิม เป็งมล. (2564). กระบวนการสืบทอดวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ดำ ในกลุ่มเด็กและ
เยาวชน พื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนบ้านจำโบ อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน.
รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน.

ปทิตตา เตจะวัน. (2567). วารพัฒนาเครื่องมือวัดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของครูระดับ
ชั้นพื้นฐานของประเทศไทย. วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์, 9(2), 549-562.

พัชรภรณ์ จันทรโคตร. (2561). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหาร
โรงเรียนมาตรฐานสากล. วารสารแสงอีสาน, 15(2), 12-25.

พันธกานต์ ทรงบุญรอด. (2565). ภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพื้นที่พิเศษ
จังหวัดตาก. ใน การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รัชณี จอมศรี. (2565). แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของผู้บริหาร
สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่าย
ที่ 9. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

รัตติยา บุญยิ้ม. (2562). การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคเหนือ. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์, 7(3), 361-376.

วรพงษ์ วรรณราม. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา การวิจัยผสมผสานวิธี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ศรัณย์ ศุภรณ์พานิช. (2564). แนวทางการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 6. วารสารร้อยแก่นสาร, 6(12), 70-84.
- สมุทร ชำนาญ. (2556). ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ระยอง: พี เอส การพิมพ์.
- สุกัญญา ศรีแก้ว. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุกัญญา แซ่มซอย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ.2566–2570. เรียกใช้เมื่อ 16 ตุลาคม 2567 จาก <https://web.udonpeo.go.th/?wpdmpo>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Krejcie, R. & Morgan, D. 1970. Determining sample sizes for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*

FACTORS AFFECTING MATHEMATICAL COMPETENCY OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

กิมพัฒน์ นามโยธา¹ และ นวพล นนทภา²

Phimmaphat Namyotha¹ and Navapon nontapa²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author's E-mail: kritsada.namyothaa@gmail.com¹, E-mail: Nawapoon@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 280 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ 1) แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ 2) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ 3) แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ 4) แบบสอบถามความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 5) แบบวัดการกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ 6) แบบวัดเจตคติทางคณิตศาสตร์ 7) แบบวัดพฤติกรรมการสอนของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย พฤติกรรมการสอนของครู เจตคติทางคณิตศาสตร์ การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .854, .892, .860, .904, .875, .881 และ 2) สมการพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์ พบว่าตัวแปรทั้ง 6 ตัวสามารถพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์และร่วมกัน

* Received 2 April 2025; Revised 23 April 2025; Accepted 30 April 2025

พยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ $\hat{Y}$ ที่ร้อยละ 88.3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถนำค่าที่ได้มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -9.090 + (-0.953)X_1 + 1.093X_2 + 0.716X_3 + 1.728X_4 + 0.699X_5 + 0.847X_6$$

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{\hat{Y}} = -0.236X_1 + 0.262X_2 + 0.172X_3 + 0.412X_4 + 0.168X_5 + 0.212X_6$$

คำสำคัญ: สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ , ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะ, สมรรถนะของนักเรียน

Abstract

This research aims to: Study the factors affecting the mathematical competence of Mathayomsuksa 1 students. Develop a predictive equation for the mathematical competence of Grade 7 students. The sample group consists of 280 Mathayomsuksa 1 students from Sarakhampittayakhom School, in the second semester of the academic year 2024, totaling 280 students. selected using the Cluster Random Sampling method. The research instruments include: 1) A mathematical competence test 2) A mathematical achievement motivation scale 3) A self-efficacy in mathematics learning scale 4) A mathematics learning intention questionnaire 5) A self-regulation in mathematics learning scale 6) A mathematics attitude scale 7) A teacher's instructional behavior assessment The statistics used for data analysis included percentage, mean, and standard deviation, Pearson correlation analysis and Stepwise multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) Factors influencing the mathematical competence of Mathayomsuksa 1 students include teacher instructional behavior, mathematical attitude, self-regulation in mathematics learning, mathematics learning intention, self-efficacy in mathematics learning, and achievement motivation in mathematics learning. These factors showed a statistically significant relationship with mathematical competence at the .05 level, with correlation coefficients of .854, .892, .860, .904, .875, .881 respectively. 2) The predictive equation for the mathematical competence of Mathayomsuksa 1 students, derived using stepwise multiple regression analysis, indicated that all six variables could predict mathematical competence and collectively explained

88.3% of the variance in mathematical competence at a statistically significant level of .05. The predictive equations are as follows:

Raw score equation:

$$\hat{Y} = -9.090 + (-0.953)X_1 + 1.093X_2 + 0.716X_3 + 1.728X_4 + 0.699X_5 + 0.847X_6$$

Standardized score equation:

$$Z_{\hat{Y}} = -0.236X_1 + 0.262X_2 + 0.172X_3 + 0.412X_4 + 0.168X_5 + 0.212X_6$$

Keywords: Mathematical competence, Factors affecting competence, Student competence

บทนำ

สมรรถนะทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และสามารถแปลงปัญหาทางคณิตศาสตร์ และตีความผลลัพธ์ทางคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในบริบทของโลกรจริง รวมถึงการใช้แนวคิด กระบวนการ ข้อเท็จจริง และเครื่องมือทางคณิตศาสตร์เพื่อบรรยาย อธิบายและคาดการณ์ปรากฏการณ์ต่างๆ โดยสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้แต่ละบุคคลทราบถึงบทบาทของคณิตศาสตร์ที่มีต่อโลกนี้ และสร้างพื้นฐานที่ดีในการลงข้อสรุป และการตัดสินใจซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มีการคิดไตร่ตรอง และมีส่วนร่วมต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งการประเมินความฉลาดรู้คณิตศาสตร์ของ PISA 2021 มุ่งเน้นการวัดความสามารถของบุคคลในการให้เหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical reasoning) กับการแก้ปัญหาในสถานการณ์โลกจริง (Real-World problem solving) หรือที่เรียกว่าสมรรถนะการสร้างแบบจำลอง (Modelling Competency) ซึ่งในกระบวนการแก้ปัญหาโลกจริงหรือกระบวนการสร้างแบบจำลองนั้น จะมีกระบวนการที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การคิด/การแปลงปัญหา (Formulate) การใช้คณิตศาสตร์ (Employ) การตีความและประเมิน (Interpret & Evaluate) (สถาบันการส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2565)

ปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในการเรียนคณิตศาสตร์ให้เกิดผลย่อมต้องอาศัยปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ก็คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยาก ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานอันดีเลิศต้องการเป็นคนเก่งมีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ (Hermans, 1970, p. 353) เจตคติทางคณิตศาสตร์ เป็นความคิดเห็นของนักเรียนในด้านความสำคัญ และคุณประโยชน์ของวิชาคณิตศาสตร์ ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อวิชาคณิตศาสตร์ และด้านการแสดงออก และมีส่วนร่วม (จิตติพร ลิธิษฐา, 2547, น. 13) ความตั้งใจเรียน หมายถึง ความจดจ่อของจิตใจ

ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความตั้งใจเรียนจะทำให้บุคคลมีสมาธิ การศึกษาวิชาใดก็ตาม ถ้าวิชาที่เรียนตรงกับความสนใจของผู้เรียนแล้ว จะทำให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความตั้งใจเรียนจะสูงขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ไม่มีความตั้งใจเรียน (ศรีนวลวรรณสุธี, 2536) พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งถ้าครูเอาใจใส่และควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้แล้ว ย่อมทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้ (Flanders, 1970) การกำกับตนเองไว้ว่าการวางแผนและปรับการคิด ความรู้สึก อารมณ์ และการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลในการเรียนรู้จากการคิดและพฤติกรรมของตน เพื่อบรรลุเป้าหมายของตนที่ตั้งไว้ (Zimmerman, 1994) การรับรู้ความสามารถของตนเองไว้ว่าเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ในการแสดงพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละสถานการณ์ (Pajares and Miller, 1994)

เนื่องจากมีนักเรียนที่มีสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ในระดับที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งกลุ่มที่มีความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ ซึ่งทำให้เป็นกรณีศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ได้อย่างเต็มศักยภาพ และเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการศึกษาต่อในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์
2. สัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงส่วนของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 17 ห้องเรียน โดยเป็นห้องที่จัดนักเรียนแบบคละความสามารถ จำนวนนักเรียนทั้งหมด 636 คน (โรงเรียนสารคามพิทยาคม, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 280 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/11 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/12 จำนวน 40 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/17 จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 8 ข้อ

2.2 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

2.5 แบบวัดการกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ

2.6 แบบวัดเจตคติทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

2.7 แบบวัดพฤติกรรมการสอนของครู เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตจากคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดวันเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.2 ส่งเคราะห์เอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อได้ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย รวมถึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบ แบบวัด และแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอ

ความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้ตอบคำถามและดำเนินการทุกขั้นตอนด้วยความตั้งใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความเป็นจริง

3.4 วันแรกผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์จำนวน 8 ข้อ ซึ่งใช้เวลาในการทำแบบทดสอบทั้งหมด 50 นาที

3.5 วันที่สองผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ และแบบสอบถามความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รวมทั้งหมด 3 แบบวัด ซึ่งใช้เวลา 50 นาที

3.6 วันที่สามผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดการกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ แบบวัดเจตคติทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดพฤติกรรมการสอนของครู รวมทั้งหมด 3 แบบวัด ซึ่งใช้เวลาใน เวลา 50 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis)

2. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์ (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ เจตคติทางคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการสอนของครู มีรายละเอียด ดังนี้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ได้นำเสนอข้อมูลในรูปแบบ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ X_6	3.80	0.56	เห็นด้วย
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ X_5	3.78	0.54	เห็นด้วย
ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ X_4	3.77	0.54	เห็นด้วย
การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ X_3	3.80	0.54	เห็นด้วย
เจตคติทางคณิตศาสตร์ X_2	3.77	0.54	เห็นด้วย
พฤติกรรมการสอนของครู X_1	3.92	0.56	เห็นด้วย

จากตารางที่ 1 พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 การแปลความหมายอยู่ในระดับเห็นด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 การแปลความหมายอยู่ในระดับเห็นด้วย ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 การแปลความหมายอยู่ในระดับเห็นด้วย การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 การแปลความหมายอยู่ในระดับเห็นด้วย เจตคติทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 การแปลความหมายอยู่ในระดับเห็นด้วย และพฤติกรรมการสอนของครูมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 การแปลความหมายอยู่ในระดับเห็นด้วย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปร	Y	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
Y	1	-	-	-	-	-	-
X_1	.854**	1	-	-	-	-	-
X_2	.892**	.917**	1	-	-	-	-
X_3	.860**	.862**	.862**	1	-	-	-
X_4	.904**	.881**	.878**	.834**	1	-	-
X_5	.875**	.893**	.893**	.871**	.847**	1	-
X_6	.881**	.896**	.886**	.833**	.871**	.879**	1

หมายเหตุ. *, ** ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู เจตคติทางคณิตศาสตร์ การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .854, .892, .860, .904, .875 และ .881 ตามลำดับ

2. ผลการสร้างสมการพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงซ้อน จากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงซ้อน ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงซ้อน

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p-value</i>
Regression	7	1263.199	210.533	14.521	.000**
Residual	273	163.797	.600		
Total	280	1426.996			
R	R Square	Adj.R Square	SE. of the Estimate		
.941	.885	.883	.77459		

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงซ้อน ได้ดังนี้ $F=14.521$ และค่าความน่าจะเป็นของ $p\text{-value}=.000$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า $\alpha=.05$ จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือมี β_i อย่างน้อย 1 ค่าที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์และพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (R) มีเท่ากับ .941 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .77459 ส่วนค่า R Square (R^2) เท่ากับ .885 และค่า Adjusted R Square ($Adj.R^2$) เท่ากับ .883

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงซ้อน ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงซ้อนระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์ ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงซ้อน ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทาง คณิตศาสตร์ จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์

ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	<i>B</i>	<i>B Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
พฤติกรรมการสอนของครู (X_1)	-.953	.250	-.236	-3.811	.000*
เจตคติทางคณิตศาสตร์ (X_2)	1.093	.252	.262	4.336	.000*
การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ (X_3)	.716	.195	.172	3.672	.000*
ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (X_4)	1.728	.208	.412	8.303	.000*
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ (X_5)	.699	.229	.168	3.055	.002*
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ (X_6)	.847	.215	.212	3.942	.000*
ค่าคงที่ (Constant)	-9.090	.346		-26.309	.000*

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สามารถนำค่าที่ได้มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -9.090 + (-0.953)X_1 + 1.093X_2 + 0.716X_3 + 1.728X_4 + 0.699X_5 + 0.847X_6$$

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = -0.236X_1 + 0.262X_2 + 0.172X_3 + 0.412X_4 + 0.168X_5 + 0.212X_6$$

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ มี เจตคติทางคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการสอนของครู และเมื่อจำแนกตามแบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ พบว่า อยู่ในระดับสูงจำนวน 120 คน (ร้อยละ 42.86) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 98 คน (ร้อยละ 35) อยู่ในระดับต่ำจำนวน 62 คน (ร้อยละ 22.14) ทั้งนี้ เนื่องจาก พฤติกรรมการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูที่มีการวางตัวอย่างเหมาะสมสามารถสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ทำให้นักเรียนรู้สึกสบายใจขณะเรียน นอกจากนี้ การใช้หลักจิตวิทยาที่เหมาะสมยังช่วยเสริมสร้างความกระตือรือร้นและความตั้งใจในการเรียนคณิตศาสตร์ นักเรียนที่ตั้งใจเรียนจะสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล การแก้ปัญหา และการค้นหา

คำตอบอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้พวกเขาประสบความสำเร็จในการเรียนคณิตศาสตร์ แบบทดสอบสมรรถนะทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญที่สะท้อนถึงความก้าวหน้าของนักเรียน สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ไม่เพียงช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบัน แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพในระยะยาว นอกจากนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ยังเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ให้นักเรียนมุ่งมั่นตั้งใจบรรลุเป้าหมายทางการเรียน ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงมักแสดงความมุ่งมั่นและมีพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น อีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้คือเจตคติทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติที่ดีจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและเต็มใจเรียนรู้ ในขณะที่เจตคติที่เป็นลบอาจทำให้พวกเขาหลีกเลี่ยงหรือไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนคณิตศาสตร์ ทั้งนี้ คณิตศาสตร์เป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน นักเรียนมักได้ฝึกฝนการคิดคำนวณอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ในบริบทของการเรียนการสอนในโรงเรียน ครูส่วนใหญ่มักเน้นการคำนวณมากกว่าการอธิบายเหตุผลหรือที่มาของคำตอบ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการตรวจสอบและพิจารณาคำตอบของตนเอง ซึ่งอาจส่งผลต่อความเข้าใจและการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Moors (1978, pp. 263-269) ศึกษาเรื่องบรรยากาศในห้องเรียน การขาดเรียนและผลการเรียนของนักเรียน พบว่า การที่ครูสนใจเอาใจใส่นักเรียน จะส่งผลต่อความรู้สึกรักคิด และพฤติกรรมของผู้เรียนมีจิตวิทยาเป็นไปในทางบวก และสอดคล้องแนวคิด อัมพร ม้าคนอง (2556, น. 16) ที่ว่า เจตคติทางคณิตศาสตร์เป็นความรู้สึกรักของผู้เรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เป็นผลให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อวิชาคณิตศาสตร์ เช่น ตระหนักในคุณค่าหรือประโยชน์ของคณิตศาสตร์

2. ผลการสร้างสมการพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ค่า $F=14.521$ และค่าความน่าจะเป็นของ $p\text{-value}=0.000$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า $\alpha=0.05$ จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือมี β_i อย่างน้อย 1 ค่าที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์และพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (R) มีเท่ากับ .941 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .77459 ส่วนค่า R Square (R^2) เท่ากับ .885 และค่า Adjusted R Square ($Adj.R^2$) เท่ากับ .883 สมการพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบสเต็ปไวส์ พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู (X_1) เจตคติทางคณิตศาสตร์ (X_2) การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ (X_3) ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (X_4) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ (X_5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ (X_6) สามารถพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ $\hat{Y}$ ที่ร้อยละ 88.3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถนำค่าที่ได้มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$\hat{Y} = -9.090 + (-0.953)X_1 + 1.093X_2 + 0.716X_3 + 1.728X_4 + 0.699X_5 + 0.847X_6$ สมการพยากรณ์
ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_F = -0.236X_1 + 0.262X_2 + 0.172X_3 + 0.412X_4 + 0.168X_5 + 0.212X_6$ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ดีพันธ์ (2561, น. 164-165) ได้ศึกษาเรื่อง
สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ของนักเรียน ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ระดับนักเรียน
ตัวแปรผลการเรียนเฉลี่ยคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปร
ทำนายระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับนโยบาย
ประเทศไทย 4.0 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8 ได้แก่ ตัวแปรเจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์ และตัวแปรความเอาใจใส่
ของผู้ปกครอง ส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนตัวแปรความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง และ
ตัวแปรรายได้ของผู้ปกครอง ส่งผ่านตัวแปรเจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง และเจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์ มี
อิทธิพลตรงต่อสมรรถนะทาง คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 อย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และเพื่อการวิจัยในครั้ง
ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ
และลักษณะของผู้เรียน โดยควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ครูควรตระหนัก
ถึงพฤติกรรมของตนเองในห้องเรียน พร้อมทั้งพัฒนาเทคนิคการสอนที่เหมาะสมและมีคุณภาพ
เพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุด

1.2 การศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการ
เรียนคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์
เจตคติทางคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้น ครูควรให้ความใส่ใจในการเรียน
ของนักเรียนมากขึ้น โดยช่วยนักเรียนทบทวนเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้
วิชาคณิตศาสตร์ได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ ปัจจัยดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะทาง
คณิตศาสตร์ของนักเรียนในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ การรับรู้
ความสามารถของตนเอง ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การกำกับตนเองในการเรียน

คณิตศาสตร์ เจตคติทางคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการสอนของครู เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย

2.1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสารคามพิทยาคมเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการขยายการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในระดับที่หลากหลาย เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนของครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์มากที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ในด้านนี้อีกยิ่งขึ้น เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและวิธีการส่งเสริมการรับรู้ดังกล่าว การศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างคามมั่นใจและศักยภาพในตัวนักเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ได้อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพสูงสุด

2.3 เนื่องจากสมรรถนะทางคณิตศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในทุกระดับชั้น จึงควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อสมรรถนะทางคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางสังคม อารมณ์ การสนับสนุนจากครอบครัว หรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายการศึกษาปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้สามารถออกแบบและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ได้อย่างรอบด้านและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ ดีพันธ์. (2561). สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติพร ลิธิษฐา. (2547). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบคณิตศาสตร์ ของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) สาขาคณิตศาสตร์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีนวล วรรณสุธี. (2536). รูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการ PISA ประเทศไทย. (2557). ตัวอย่างการประเมินผลนานาชาติ PISA คณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- อัมพร ม้าคอง. (2556). ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Flanders, Ned. (1970). *Analyzing Teacher Behavior*. Philippines: Addison-Wesley.
- Hermans, J.M. (1970). A Questionnaire Measure of Achievement Motivation. *Journal of Applied Psychology*, 54, 353-363.
- Moors, Rudolf H. and Moor, Bernice S. (1978). Classroom Social Climate and Student Absences and Grades. *Journal of Educational Psychology*, 70(2), 263-269.
- Pajares, F., and Miller, M. D. (1994). Role of Self-efficacy and self-Concept beliefs in mathematical problem solving: a path analysis. *Journal of Educational Psychology*, 86 (2), 193-203.
- Zimmerman, B. J. (1994). Dimensions of academic self-regulation: A conceptual framework for education. In D. H. Schunk and B. J. Zimmerman (Eds.), *Self-regulation of learning and performance: Issue and educational applications* (pp. 3-21). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทาง เรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1*

THE LEARNING ACTIVITIES ACCORDING TO THE CONCEPT OF STEM THAT PROMOTES, GEOMETRIC THINKING AND MATHEMATICS ACHIEVEMENT FOR MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

ธัญญลักษณ์ กะตะศิลา¹ และ รามนรี นนทภา²

Thanyaluck Katasilai¹ and Ramnaree Nontapa²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author's E-mail: tanyaluck209@gmail.com¹, E-mail: ramnaree_cute.pig@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/10 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา 2) แบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิต 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย การบรรยายเชิงวิเคราะห์ สถิติทดสอบค่าสถิติที

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 79.85/75.94 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนด 2) การคิดทางเรขาคณิต มีค่าเฉลี่ย 15.18 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 15.20 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี

* Received 2 April 2025; Revised 23 April 2025; Accepted 30 April 2025

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา นักเรียนมีความพึงพอใจคะแนนเฉลี่ย 4.42 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยที่ได้อยู่ในเกณฑ์ ตั้งแต่ 3.51–4.50 มีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การคิดทางเรขาคณิต

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) Development of Learning Activities Based on STEM Education to Promote Geometric Thinking and Mathematics Achievement for Mathayomsuksa 1 Students to Meet the Efficiency Criterion of 70/70, (2) Comparison of Geometric Thinking and Mathematics Achievement with the 70 percent Criterion, (3) compare learning achievement and aGeometric Thinking before and after instruction, and (4) to examine the satisfaction of Mathayomsuksa 1 students with the implementation of STEM-based learning activities, the sample group consisted of 40 Mathayomsuksa 1 students selected by cluster random sampling. The research instruments included. 1) Lesson plans on geometric constructions based on the STEM education approach, 2) Geometric thinking test, 3) Mathematics achievement test, 4) Student satisfaction questionnaire on learning activities. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean, and standard deviation. Using Task Analysis, Analytic Description, and t-tests.

The results showed that 1) The implementation of learning activities achieved an effectiveness of 79.85/75.94, which is higher than the established 70/70 criterion, 2) Geometric thinking had an average score of 15.18, and mathematics achievement had an average score of 15.20, both exceeding the 70% criterion with statistically significant differences at the .05 level, 3) Geometric thinking and mathematics achievement after the learning activities were significantly higher than before the instruction, with statistical significance at the .05 level, 4) After participating in STEM-based learning activities, students expressed high satisfaction, with an average score of 4.64, which falls within the range of 3.51–4.50, indicating a high level of satisfaction.

Keywords: The organization of learning activities based on the STEM education approach, academic achievement, and geometric thinking.

บทนำ

คณิตศาสตร์มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจในคณิตศาสตร์เพิ่มเติมเกี่ยวกับจำนวน และพีชคณิต การวัด และเรขาคณิต สถิติ และความน่าจะเป็น แคลคูลัสเบื้องต้น ซึ่งถือว่าเป็นประการแรกและประการต่อมา ผู้เรียนต้องมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหา การสื่อสาร และสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยง การให้เหตุผลและคิดอย่างสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการหลากหลาย และประการสุดท้าย ผู้เรียนจะต้องสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีระเบียบวินัย มีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง พร้อมทั้งตระหนักในคุณค่าที่ดีต่อคณิตศาสตร์ (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2560, น. 31) เนื่องจากสะเต็มศึกษามีความสำคัญโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ ในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน ซึ่งมีความสำคัญในการเสริมสร้างประสบการณ์ ทักษะชีวิตทั้งใน และนอกห้องเรียน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ที่จำเป็นต่อผู้เรียน ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีสูงขึ้น สามารถนำความรู้ ความสามารถจากการบูรณาการ ไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Mehalik, Doppelt and Schunn, 2008, pp. 22-35) นอกจากนี้ การคิดทางเรขาคณิตเป็นแนวคิดตามแนวของ Van Hiele ซึ่งเป็นรูปแบบเกี่ยวกับความคิดทางเรขาคณิต เพื่อใช้ประเมินความสามารถของนักเรียน โดยวัดจากการคิดทางเรขาคณิต จากการศึกษาค้นคว้าและการทำงานวิจัยของ Pierre Van Hiele and Dina Van Hiele พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน เรขาคณิต คือ นักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาเรขาคณิต นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเรขาคณิตเป็นเรื่องยากซึ่ง Van Hiele Model ได้แบ่งการคิดทางเรขาคณิตจากระดับต่ำสุดไปสู่ระดับสูงสุดเป็น 5 ระดับ มีรายละเอียดในแต่ละระดับดังนี้ ระดับ 0 ระดับการมองเห็นรูปธรรมภายนอก ระดับ 1 ระดับการวิเคราะห์ ระดับ 2 ระดับการอนุมานที่ไม่เป็นแบบแผน ระดับ 3 ระดับการอนุมานที่เป็นแบบแผน และระดับ 4 ระดับการคิดสุดยอด ครูเป็นบุคลากรสำคัญที่ต้องรู้พัฒนาการการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียนที่ต้องพัฒนาอย่างสมบูรณ์เป็นไปตามระดับขั้นไม่สามารถคิดข้ามขั้นได้ (สิริพรทิพย์คง , 2532, น. 91-98)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและทดลองสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ณ โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัด

มหาสารคาม ตลอดจนประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง นักเรียนยังขาดความเข้าใจในด้านการคิดทางเรขาคณิต การสร้างทางเรขาคณิตและความสัมพันธ์ของรูปเรขาคณิต ส่งผลให้เกิดความสับสนและไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนขาดความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งอาจเกิดจากรูปแบบการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการท่องจำมากกว่าการสร้าง ความเข้าใจผ่านประสบการณ์จริง ผู้วิจัยเห็นว่า หากกระบวนการเรียนรู้ได้รับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดทางเรขาคณิต จะสามารถส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเป็นกรอบแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านการบูรณาการองค์ความรู้จากศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ฝึกทักษะการคิดทางเรขาคณิต การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีระบบ ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต โดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะช่วยให้เข้าใจวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการคิดทางเรขาคณิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งจะช่วยส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยการคิดทางเรขาคณิตที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

2. คะแนนเฉลี่ยการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียน และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบแผนก่อนทดลอง (Pre-Experiment Design) ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest-Posttest Design)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 400 คน (โรงเรียนสารคามพิทยาคม, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/10 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต จำนวน 10 แผน กำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, น. 95-100) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด

3.2 แบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิต เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจำนวน 5 คน ปรับปรุง แก้ไข จำนวน 10 ข้อ หาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ นำข้อสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน มีค่าความยากง่ายแบบอิงกลุ่ม ตั้งแต่ 0.44-0.64ค่าอำนาจจำแนกจากการวิเคราะห์ของวิทนี

และซาเบอร์สแบบอิงกลุ่ม ตั้งแต่ 0.273-0.636 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคแบบอิงกลุ่ม เท่ากับ 0.903

3.3 การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจำนวน 5 คน ปรับปรุง แก้ไข จำนวน 20 ข้อ หาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) มีค่า ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ นำข้อสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน มีค่าความยากง่ายแบบอิงเกณฑ์ ตั้งแต่ 0.35-0.58 ค่าอำนาจจำแนกจากการวิเคราะห์ของของเบรนนแบบอิงเกณฑ์ ตั้งแต่ 0.300-0.600 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบอิงเกณฑ์ของโลเวทท์ เท่ากับ 0.858

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ใช้มาตรวัดลิเคิร์ท กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น. 160-162) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจำนวน 5 คน ปรับปรุง แก้ไข จำนวน 22 ข้อ หาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) มีค่า ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ นำข้อสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน มีค่าอำนาจจำแนกจากการวิเคราะห์หัตถ์วิธานและซาเบอร์สแบบอิงกลุ่ม อยู่ระหว่าง 0.350-0.800 ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคแบบอิงกลุ่ม เท่ากับ 0.925

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

4.1 ระยะที่ 1 ก่อนการสอน (2 วัน) วันที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิตก่อนเรียน แบบอัตนัย เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต จำนวน 10 ข้อ (ใช้เวลา 1 ชั่วโมง) และ วันที่ 2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน แบบปรนัย เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต จำนวน 20 ข้อ (ใช้เวลา 30 นาที)

4.2 ระยะที่ 2 ระหว่างการสอน (10 คาบเรียน) ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา จำนวน 10 แผน

4.3 ระยะที่ 3 หลังการสอน (2 วัน) วันที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิตหลังเรียนแบบอัตนัย เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต จำนวน 10 ข้อ (ใช้เวลา 1 ชั่วโมง) วันที่ 2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แบบปรนัย เรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต จำนวน 20 ข้อ (ใช้เวลา 30 นาที) และแบบวัดความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา จำนวน 22 ข้อ (ใช้เวลา 10 นาที)

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิต แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา นำคะแนนที่ได้วิเคราะห์ใช้วิธีการทางสถิติเพื่อประเมินผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ได้แก่ One-Sample t-test และ Dependent-Sample t-test โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของแบบวัดความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

เลขที่	E ₁			รวม (100)	ทดสอบหลังเรียน (40) E ₂
	ใบกิจกรรม (40)	แบบฝึกหัด (30)	ทดสอบย่อย (30)		
$\bar{x}$	32.63	25.35	21.88	79.85	30.38
S.D.	2.880	1.833	3.897	5.912	2.780
ร้อยละ	81.56	84.50	72.92	79.85	75.94
(E ₁ / E ₂) เท่ากับ 79.85/75.94					

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีประสิทธิภาพ 79.85/75.94 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนจากใบกิจกรรม แบบฝึกหัด และแบบทดสอบย่อย ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 79.85 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน จากแบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิต และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 75.94

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังแสดงตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การคิดทางเรขาคณิต	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	40	15.18	1.880	39	3.954	.000

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีค่าเฉลี่ย 15.18 ร้อยละ 75.90 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การคิดทางเรขาคณิต	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	40	15.20	1.829	39	4.151	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีค่าเฉลี่ย 15.20 ร้อยละ 76.00 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังแสดงตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาก่อนและหลังเรียน นำเสนอโดยใช้ความถี่และร้อยละ

การคิดทางเรขาคณิต	การแปลความหมายการคิดทางเรขาคณิต	จำนวนนักเรียน (คน)	f	ร้อยละ
ก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	ระดับ 0	40	8	20
	ระดับ 1		9	22.5
	ระดับ 2		23	57.5
	ระดับ 0		0	-

หลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	ระดับ 1		0	-
	ระดับ 2		40	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความสามารถในการการคิดทางเรขาคณิตก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาอยู่ระดับ 0 มีความถี่ 8 คิดเป็นร้อยละ 20 ระดับ 1 มีความถี่ 9 คิดเป็นร้อยละ 22.5 และระดับ 2 มีความถี่ 23 คิดเป็นร้อยละ 57.5 และระดับความสามารถในการคิดทางเรขาคณิตหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาอยู่ระดับ 2 มีความถี่ 40 คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ก่อนและหลังเรียน นำเสนอโดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงตารางที่ 5

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	แปลความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	สูง	0	-	-
	ปานกลาง	10	8.50	1.264
	ต่ำ	30	4.00	1.661
หลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	สูง	30	16.03	1.245
	ปานกลาง	10	12.70	0.4830
	ต่ำ	0	-	-

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=8.50$, S.D.=1.264) และระดับต่ำ ($\bar{X}=4.00$, S.D.=1.661) และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=16.03$, S.D.=1.245) และระดับปานกลาง ($\bar{X}=12.70$, S.D.=0.483)

4.วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีความพึงพอใจคะแนนเฉลี่ย 4.42 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยที่ได้อยู่ในเกณฑ์ ตั้งแต่ 3.51–4.50 มีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ลำดับแรก คือ สถานการณ์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทาย

ความสามารถของนักเรียน ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.46) รองลงมา คือ นักเรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตัวเอง และทำให้นักเรียนมีวินัยและใฝ่เรียนรู้ ในการทำงานจนสำเร็จ ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.53) และ ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.83) ตามลำดับและ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.49) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ทดสอบสมมติฐานและอภิปรายผลเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนที่ได้จากการทำใบกิจกรรม แบบฝึกหัด ทดสอบย่อย เท่ากับ 32.63, 25.35 และ 21.88 คิดเป็นร้อยละ 81.56, 84.50 และ 72.92 ตามลำดับ รวมค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 79.85 นั่นคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 79.85 และนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบการคิดทางเรขาคณิต เท่ากับ 30.38 คิดเป็นร้อยละ 75.94 นั่นคือ ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 75.94 ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา จึงมีประสิทธิภาพ 79.85/75.94 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 10 แผน ทำให้เห็นได้ว่านักเรียนมีการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์รูปเรขาคณิตและเข้าใจสมบัติต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น และทำให้นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบโดยนักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ปัญหาวางแผน และปรับปรุงแนวทางการแก้ไขผ่านการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ยอมรับและรับฟังความคิดเห็นภายในกลุ่ม และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญขวัญ แสนมณี (2563) ได้ศึกษาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คะแนนสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเรียงตามความสามารถในการใช้สมรรถนะทางคณิตศาสตร์สูงไปต่ำ กล่าวได้ว่า การใช้โครงงานตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ช่วยพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ (STEM) โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนมัธยมต้น และมัธยมปลาย การศึกษานี้เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนในการประกอบอาชีพในศตวรรษ ที่ 21 ผลการวิจัยนี้รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 40

คนที่ร่วมกับ Project Lead the Way การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ครูมีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการที่จัดการกับปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง และยังมีการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่สนับสนุนแนวคิดของคอนสตรัคติวิสต์ในการจัด การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และยังเกี่ยวกับการประเมินครูโดยให้ข้อเสนอแนะ ทั้งปากเปล่า และข้อเขียนแก่นักเรียนพร้อมเกณฑ์ในการวัดเพื่อใช้วัดการพัฒนาทักษะ ในศตวรรษที่ 21 โดยครูวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ที่ใช้ Project Lead the Way ได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินของครูในการศึกษารั้งนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีวาล อ่อนเกษ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.32/86.07 2. ความสามารถในการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.91 คิดเป็นร้อยละ 86.07 3. ความสามารถในการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ของนักเรียน ก่อนเรียนอยู่ที่ระดับ 1 ถึงระดับ 3 และหลังเรียนอยู่ที่ระดับ 3 ถึงระดับ 5 ซึ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4. ความสามารถในการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ ของนักเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา สูงกว่านักเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาคิดเป็นร้อยละ 86.07 ($\bar{X}=12.91$, S.D. =1.443) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติคิดเป็นร้อยละ 75.80 ($\bar{X}=11.37$, S.D. =1.896)

2. วัดอุปสงค์ข้อที่ 2 จากการศึกษา พบว่า ผลเปรียบเทียบการคิดทางเรขาคณิต โดยจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 15.18 คิดเป็นร้อยละ 75.90 และผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนเฉลี่ย 15.20 คิดเป็นร้อยละ 76.00 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน ซึ่งช่วยเพิ่มทักษะการคิดทางเรขาคณิตและใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Trimurtini (2022) การศึกษานี้ทบทวนงานวิจัยปี 2017-2021 เกี่ยวกับการคิดเชิงเรขาคณิตในทุกระดับการศึกษา โดยวิเคราะห์แนวทางพัฒนาและผลกระทบจาก 36 งานวิจัย พบว่าการแทรกแซงด้วยแนวทาง van Hiele และสื่อเทคโนโลยีให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด พร้อมระบุแนวโน้มวิจัย 12 กลุ่ม และเสนอให้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีพัฒนาทักษะในระดับสูงสุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย สุนทรชัย (2567)

ศึกษาระดับความคิดทางเรขาคณิตตามแนวคิดของแวนฮิลี เรื่อง รูปหลายเหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีระดับความคิดทางเรขาคณิตตามแนวคิดของแวนฮิลีระดับ 0 การมองเห็น ร้อยละ 20.00 ระดับ 1 การวิเคราะห์ ร้อยละ 17.5 และระดับ 2 การนิรนัยอย่างไม่เป็นทางการ ร้อยละ 62.5 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บติศรี อนุชาติ (2566) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตและระดับการคิดทางเรขาคณิต ผลการศึกษาพบว่า (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra มีประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 74.00/76.25 (2) นักเรียนมีการคิดเชิงพีชคณิตมากที่สุดในการตระหนักรู้องค์ประกอบ และสมบัติพื้นฐานคิดเป็นร้อยละ 94.87 และสุดท้ายคือ การหาเอกลักษณ์ของคุณสมบัติที่สำคัญคิดเป็นร้อยละ 71.80 และมีระดับการคิดทางเรขาคณิตมากที่สุดในระดับที่ 0 คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ระดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 89.74 ระดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 84.62 ระดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 82.05 และระดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 71.79 ตามลำดับ (3) การคิดเชิงพีชคณิตและการคิดทางเรขาคณิต ของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ผลการศึกษาดังนี้ประสิทธิผล ของกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra คิดเป็นร้อยละ 73.65 (5) ความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra โดยในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55

3. วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 จากการศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนระดับความสามารถในการการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการคิดทางเรขาคณิต การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียนได้สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนสมุทร แสงพันธ์ (2563) ศึกษาการสอนของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ในการพัฒนาการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ผ่านการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด พบว่ากระบวนการนี้ช่วยให้นักศึกษาครูพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหา การสอน และการคิดทางเรขาคณิตของผู้เรียน ผ่านการวิเคราะห์ ออกแบบ และสะท้อนผลการสอน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านเหตุผล การสร้าง และการนิภาพทางเรขาคณิตได้ดีขึ้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Seah (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ทางเรขาคณิตเพื่อสำรวจและวิเคราะห์การเขียนเกี่ยวกับสี่เหลี่ยมจัตุรัส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของออสเตรเลีย จำนวน 214 คน โดยใช้วิธีการของ

Sfard ในการทำความเข้าใจกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นความรู้ทางเรขาคณิต ซึ่งจะช่วยปรับปรุงการพัฒนาการเรียนรู้ทางเรขาคณิต และช่วยปรับปรุงการพัฒนาการเรียนรู้ทางเรขาคณิตด้วยชุดเครื่องมือประเมินผล

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 จากการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเรื่อง การสร้างทางเรขาคณิต นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ลำดับแรก คือ สถานการณ์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.46) รองลงมา คือ นักเรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตัวเองและทำให้นักเรียนมีวินัยและใฝ่เรียนรู้ ในการทำงานจนสำเร็จ ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.53) และ ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.83) ตามลำดับและ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.49) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ผ่านการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษามีประสิทธิภาพในการกระตุ้นความสนใจและความพึงพอใจของนักเรียน โดยเฉพาะสถานการณ์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน ดังนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมสะเต็มศึกษาในระดับมาก เพราะช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมาย สนุก และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญา กุญแจพะเนา (2565) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษา มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 83.27/85.60 2. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษามีค่าเท่ากับ 0.6738 คิดเป็นร้อยละ 67.38 3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษา สูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษา โดยในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีประสิทธิภาพ 79.85/75.94 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งหลังจากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีพัฒนาการในด้านการคิดทางเรขาคณิต และผลสัมฤทธิ์ทางเรียนคณิตศาสตร์ โดยพบว่า นักเรียนมีการคิดทางเรขาคณิตมีคะแนนเฉลี่ย 15.18 (ร้อยละ 75.90) และผลสัมฤทธิ์ทางเรียนคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 15.20 (ร้อยละ 76.00) อยู่ในระดับสูง ซึ่งทั้งสองด้านสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษานั้น สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมาย และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการคิดทางเรขาคณิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/10 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ควรประยุกต์ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์อื่นๆ โดยเน้นแนวคิดสะเต็มศึกษา เพื่อกระตุ้นความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

1.2 ครูผู้สอนควรนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ไปใช้ในการสอนคณิตศาสตร์ตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ส่งเสริมการทำงานแบบกลุ่ม และการคิดสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกัน

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรทบทวนและดึงความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อช่วยให้สามารถเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับข้อมูลและประสบการณ์ใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ระหว่างนักเรียนสายวิทย์-คณิต กับสายศิลป์-ภาษา หรือเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีและวิธีการสอนแบบอื่น

2.2 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังเนื้อหาคณิตศาสตร์อื่น เช่น ความน่าจะเป็น พีชคณิต หรือเรขาคณิต เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการคิดทางเรขาคณิต และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเนื้อหาเหล่านั้น

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและเกื้อหนุนความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เช่น ความพร้อมของครูผู้สอน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน บรรยากาศในห้องเรียน ตลอดจนปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถขยายผลได้ในวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- เจนสมุทร แสงพันธ์ และอัญชลี ตานนท์. (2563). การเรียนรู้วิธีการสอนของนักศึกษาครูคณิตศาสตร์ ในการพัฒนาการคิดทางเรขาคณิตของนักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 40(1), 138-154.
- ชัชวาล อ่อนเกษ และนพพล นนทภา. (2565). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บติศร อนุชาติ และรามนรี นนทภา. (2566). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตและระดับการคิดทางเรขาคณิต. วารสารสหวิชาการวิจัยและวิชาการ, 3(5), 131-134.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชญา กุญแก้วพะเนา และนพพล นนทภา. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานร่วมกับแนวคิดสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพียงขวัญ แสนมณี และนพพล นนทภา. (2563). การศึกษาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศุภชัย สุนทรชัย. (2024). การศึกษาระดับความคิดทางเรขาคณิตตามแนวคิดของแวนฮีลี เรื่องรูปหลายเหลี่ยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6: A study of geometric thinking levels about polygons based on the Van Hiele model for 6th grade students. เรียกใช้เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://ph02.tcithaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/view/253466>.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560). (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สิริพร ทิพย์คง. (2532). แวนฮีสต์ โมเดล: ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้เรขาคณิต. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 5(3), 91-98.
- Seah, R., Horne, M., and Berenger, A. (2016). High school students' knowledge of a square as a basis for developing a geometric learning progression. Opening up mathematics ducation research (Proceedings of the 39th annual conference of the Mathematics Education Research Group of Australasia). Adelaide: MERGA.
- Trimurtini, W., Waluya, S. B., Sukestiyarno, Y. L., & Kharisudin, I. (2022). A systematic review on geometric thinking: A review research between 2017-2021. European Journal of Educational Research, 11(3), 1535-1552.
- Mehalik, M. M., Doppelt, Y., & Schunn, C. D. (2005). Engagement and Achievements: A Case Study of Design-Based Learning in a Science Context. National Association of Research in Science Teaching (NARST), Dallas, TX.
- OECD. (2008). Lifelong Learning. OECD Publications.

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

DEVELOPING CRITICAL THINKING SKILLS USING LEARNING MANAGEMENT BRAIN BASE LEARNING WITH BOARD GAMES OF GRADE 6 STUDENTS

เนตรกมล ศรีสุธรรม¹ และ อ้อมธจิต แป้นศรี²

Netkamon Srisutham¹ and Omthajit Pansri²

¹⁻² มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻² Naresuan University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Netkamonsrisutham@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม โดยเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำขุน จำนวน 15 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากนักเรียนจำนวนทั้งหมด 11 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีความเหมาะสมระดับเหมาะสมมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมพบว่า คะแนน

* Received 9 April 2025; Revised 27 April 2025; Accepted 30 April 2025

สอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.23)

คำสำคัญ: ทักษะการคิดวิเคราะห์ , การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) , บอร์ดเกม

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop critical thinking skills using the brain-based learning management plan with board games of Grade 6 students, 2) to compare the results of the development of critical thinking skills of Grade 6 students before and after school with brain-based learning management with board games, and 3) to study the satisfaction of Grade 6 students with brain-based learning management with board games. The sample group was Grade 6 students of Ban Nam Chun School, under the jurisdiction of Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2, obtained by purposive sampling from 11 schools. The research instruments were: learning management plans for developing analytical thinking skills, analytical thinking skills tests, and satisfaction assessment forms. The statistics used were: mean, standard deviation, and t-test.

The results showed that: 1) The results of the development of critical thinking skills using the brain-based learning management plan and board games of Grade 6 students showed that the results of the assessment of the appropriateness of the learning management plan for the development of critical thinking skills using brain-based learning management and board games of grade 6 students by 5 experts were the most appropriate level 2) The results of the comparison of the development of critical thinking skills of Grade 6 students before and after school with brain-based learning management with board games showed that the scores of the exam after school were statistically significantly higher than the pre-school test scores at the level of .05 3) The results of the satisfaction study of Grade 6 students with the brain-based learning management with board games showed that the 6th grade students who received brain-based

learning management with board games were found to be statistically significantly higher than the pre-school test scores at the level of .05. The highest level of satisfaction ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.23)

Keywords: Critical thinking skills, brain-based learning management, Board games

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนด ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด โดยเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางด้านสมอง เน้นความรู้คู่คุณธรรม ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจความรู้สึก และทักษะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมทั้งการเจรจา ตีอรรถเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม มีความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์การคิดสังเคราะห์การคิดอย่างสร้างสรรค์การคิดอย่างมีวิจญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำความรู้มาปรับใช้ต่อการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานเป็นทีมและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การพัฒนาการคิดวิเคราะห์จะสามารถทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์สิ่งที่อ่านหรือฟังผ่านกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป จากผลคะแนนการทดสอบ (Test Blueprint) O-Net รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำขุน ในปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าผลคะแนนเฉลี่ยในรายวิชา ภาษาไทย ระดับโรงเรียนต่ำกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งเป็นผลคะแนนที่ลดลง ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงปัญหาของผู้เรียนที่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ จากผลการทำแบบทดสอบในรูปแบบคำถามที่หลากหลาย จนทำให้ไม่สามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่อ่าน

ได้ รวมทั้งไม่สามารถวิเคราะห์ จำแนก แยกแยะข้อมูลได้อย่างมีความสมเหตุสมผลและถูกต้อง ซึ่งทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นการตรึงตรองโดยอาศัยความเป็นเหตุเป็นผลกัน นำไปสู่การสังเคราะห์ ประเมินค่าและการนำไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้นั่นเอง (อาภา วรณฉลี, 2565)

ผลการทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำขุน 4 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) รายวิชาภาษาไทยอยู่ที่ 42.55 และในปีการศึกษา 2563 - 2564 โรงเรียนไม่ได้ให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบเนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 2019 จึงได้ทำการทดสอบอีกครั้งในปีการศึกษา 2565 โดยมีผลคะแนนรายวิชา ภาษาไทยเฉลี่ยที่ 43.62 ค่าเฉลี่ยของการทดสอบเพิ่มขึ้นเพียง 1.07 โดยมีผลต่างระดับเขตพื้นที่การศึกษาจากทั้งหมด 95 โรงเรียน อยู่ในลำดับที่ 73 มีค่าคะแนนผลต่างเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ที่ -3.91 และมีค่าผลต่างระหว่างประเทศที่ -9.36 ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจและไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2, 2565)

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และแยกแยะหาเหตุผลและความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้เกิดเป็นทักษะที่จะสามารถทำให้ผู้เรียนไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วนและมีเหตุผลจนนำไปสู่แนวทางการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องได้ โดยนำมาพัฒนาร่วมกับนวัตกรรมสื่อการสอนเกมกระดานที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเกิดผลการพัฒนาทักษะที่ดีขึ้น เมื่อได้ดำเนินการตามวิธีวิจัยแล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ที่มากขึ้น ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม สร้างภูมิคุ้มกันในการรับรู้ข้อมูลอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมอยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพ่อบุญผาเมือง จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านดงขวาง โรงเรียนบ้านห้วยลาน โรงเรียนพ่อบุญผาเมืองรำลึก โรงเรียนบ้านกกโฮ โรงเรียนบ้านน้ำก้อ โรงเรียนบ้านฝาย โรงเรียนบ้านหนองไขว่ โรงเรียนบ้านโนนทอง โรงเรียนวัดหนองปลาชีว โรงเรียนบ้านหนองปลาและโรงเรียนบ้านน้ำขุ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวนรวมทั้งหมด 116 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำขุ่น จำนวนรวมทั้งหมด 15 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 11 โรงเรียนในเขตศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพ่อบุญผาเมือง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 แผน รวมระยะเวลา 12 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม เป็นแบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อยและระดับน้อยที่สุด

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง แล้วตรวจสอบคะแนน

3.2 ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมอง เป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม

3.3 จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากแบบทดสอบวัด ทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม

3.5 ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 เปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับบอร์ดเกม เพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.75 รองลงมาคือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มี

ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.7 และด้านการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.55 ($\bar{x} = 4.49$, S.D.= 0.60) ดังตารางที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การคิดวิเคราะห์จากนิทาน	4.51	0.60	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การคิดวิเคราะห์จากข่าว	4.52	0.57	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การคิดวิเคราะห์จากตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์	4.51	0.60	มากที่สุด
ผลรวมความเหมาะสม	4.51	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อยู่ในระดับเหมาะสมที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.60) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อยู่ในระดับเหมาะสมที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.57) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.60) ทั้งนี้พบว่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1, 2 และ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.59)

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test One-Sample)

	n	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ยของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig.
ก่อน	15	30	13.47	4.24	4.20	2.783	5.846 *	14.00	0.000
หลัง	15	30	17.67	3.24					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test One-Sample) พบว่า การทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนก่อนเรียน ($\bar{X}=13.47$, S.D.= 4.240) และมีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}=17.67$, S.D.=3.244) ทั้งนี้เพราะข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ก่อนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ และด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม

รายการประเมิน		$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้				
1.1	การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning) ร่วมกับบอร์ดเกมมีความสนุกสนาน น่าสนใจ	4.8	0.56	มากที่สุด
1.2	เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning) มีความหลากหลาย	4.27	0.70	มากที่สุด
1.3	การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning) ร่วมกับบอร์ดเกมมีขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจน	4.73	0.70	มากที่สุด
1.4	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.47	1.19	มากที่สุด
2. ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน				
2.1	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.56	มากที่สุด
2.2	ครูมีวิธีการสอนที่แปลกใหม่ ไม่น่าเบื่อ เหมาะสมต่อการเรียนรู้	4.64	0.72	มากที่สุด

2.3	บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้	4.27	0.80	มากที่สุด
2.4	นักเรียนมีโอกาสได้คิด ตัดสินใจด้วยตนเอง	4.60	0.91	มากที่สุด
3. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์				
3.1	นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ จำแนก แยกแยะสื่อจากบทเรียนได้	4.33	0.62	มากที่สุด
3.2	นักเรียนมีการพัฒนาด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้งจากการฟัง ดู และพูด	4.67	0.72	มากที่สุด
3.3	นักเรียนสามารถนำประโยชน์จากการเรียนไปใช้วิเคราะห์เนื้อหาอื่น ๆ ได้	4.13	0.83	มากที่สุด
3.4	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ถูกต้อง	4.87	0.35	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผล				
4.1	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.33	0.62	มากที่สุด
4.2	การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.90	มากที่สุด
4.3	เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.73	0.80	มากที่สุด
4.4	มีวิธีการวัดประเมินผลทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล	4.4	1.30	มากที่สุด
4.5	วิธีการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.13	0.83	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน		4.52	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.23) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D.=.22) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.20) และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม ที่ได้

นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำขุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 15 คน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 13.47 คะแนน และมีคะแนนระหว่างหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 16.73 คะแนน และในแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยแบบทดสอบ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อบอร์ดเกม ใบงานที่ใช้สำหรับพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.75 รองลงมาคือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.7 และด้านการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.55 ($\bar{X}$ = 4.49 , S.D. = 0.60) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ของภริตา การะภาพ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning : BBL) ร่วมกับการใช้สื่อโมชันกราฟิกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ผู้เรียนมีพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ด้านความตั้งใจในการทำงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาดเรียบร้อย และด้านผลสำเร็จของงาน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ในด้านเนื้อหา พบว่า ด้านเนื้อหาทางภาษาไทย มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.98, S.D. = 0.12) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.94, S.D. = 0.23) และด้านการออกแบบสื่อโมชันกราฟิก มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.92, S.D. = 0.16)

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาที่เกิดขึ้น เกิดจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและกระบวนการใช้สมองส่วนต่าง ๆ ทำงานอย่างเป็นระบบจนสามารถเกิดทักษะทางสังคมและการใช้ชีวิตได้อย่างดี ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม พบว่า ผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิตนันท์ เขตวิทย์ (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning ร่วมกับการใช้บอร์ดเกม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning

ร่วมกับการใช้บอร์ดเกม หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งการที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

3. ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนรวมเรียงลำดับจากค่าน้อยไปมาก ได้แก่ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านเครื่องมือวัดและประเมินผล โดยมีภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.23) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์ นิลดี (2553) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหารเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 5E กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล TAI กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิดหรือความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่ชอบ หรือพึงพอใจในด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล ย่อมจะแตกต่างกันไปตามการรับรู้ของแต่ละคน พฤติกรรมต่อการปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสำเร็จของงานในด้านของแต่ละบุคคลอาจเป็นทางบวกหรือทางลบของพฤติกรรมนั้นๆ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน เป็นกระบวนการการรับรู้ที่เกิดจากการใช้สมองทั้งสองซีก ทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกี่ยวเนื่องกับความพร้อมของสมอง การจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพร่วมกับบอร์ดเกม ที่มีลักษณะดึงดูดใจผู้เรียนให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สามารถนำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ ข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนสามารถนำแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ 2) ครูผู้สอนสามารถใช้รูปแบบการสอนสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกมมาบูรณาการกับแผนการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาภาษาไทยเรื่องอื่น ๆ ได้ และ 3) ครูผู้สอนควรพัฒนาให้การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมองเป็นฐาน (Brain base learning) ร่วมกับบอร์ดเกม ให้มีการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน สามารถวัดได้จริงและมีความสอดคล้องกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ และ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 1) ควรมี การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมหรือการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ เพื่อนำมาพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ได้ เช่น กิจกรรมเกม กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ การสอนรูปแบบเพื่อน คู่คิด การใช้แผนผังความคิด 2) ควรพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจให้มีวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ 3) ควรจำแนกพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์แต่ละ ด้านมาสร้างแบบทดสอบ เพื่อให้ได้ข้อสอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และ 4) ควรมีการ ให้ทำชิ้นงานอื่น ๆ และควรเพิ่มเครื่องมือวัดประเมินผลงานนักเรียน เพื่อให้การวัดและการ ประเมินผลของชิ้นงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชญาญ วงศ์ชัย. (2566). แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบปรับเหมาะร่วมกับการใช้บอร์ดเกม เพื่อ พัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้เรื่อง สิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ใน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอน กระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : สหมิตร. ทิศนา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณ์ ประจัญบาน. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ปุนยาพร สอนศรี. (2564). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำโดยใช้การจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นิฐธิตา แจ่มกระจ่าง. (2563). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์จากวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง ชีวิตมหัศจรรย์ของอวกัสต์ โดยใช้ทฤษฎีของมาร์ซาโนร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ใน วิทยานิพนธ์กศ.ม., มหาวิทยาลัย นเรศวร, พิษณุโลก.
- พัชรี นาคผง. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ จัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD. ใน ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พิมพ์พิสุทธิ์ ชันทะสีมา. (2565). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- พรพรรณ บุญเนตร. (2561). การพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย. ใน วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภริตา การะภาพ. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning : BBL) ร่วมกับการใช้สื่อโมชันกราฟิกเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ใน ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รพิสา กันสุข. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้บอร์ดเกม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรรณวลี เจนเจนประเสริฐ. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ เป็นฐาน ร่วมกับบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการขยะเป็นศูนย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนอ่านคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบการศึกษา.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2554). ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. (2566). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 13 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.phetchabun2.go.th>.
- อาภา วรรณฉวี. (2565). การคิดวิเคราะห์. เรียกใช้เมื่อ 22 เมษายน 2568, จาก <https://bsru.net>.

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์*

DEVELOPMENT OF INTERNAL EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE
IMPLEMENTATION GUIDELINES USING QUALITY CYCLE FOR
SCHOOLS UNDER THE SURIN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE

เฉลิมพล วิโรจน์รัตน์¹ และ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ²

Chaloemphon Wirotat¹ and Suwat Julsuwan²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹⁻²Mahasarakham University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 65010581012@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และ 2) เพื่อสร้างและประเมินแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 338 คน โดยเลือกสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ระยะที่ 2 การสร้างและประเมินแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เลือกแบบเจาะจงเป็นผู้บริหารต้นแบบ เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ

* Received 20 April 2025; Revised 28 April 2025; Accepted 30 April 2025

สถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

2. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 35 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การประกันคุณภาพภายใน, วงจรคุณภาพ

Abstract

The purposes of this research were: 1) To investigate the current conditions, desirable conditions, and necessary requirements for internal educational quality assurance in schools under the Surin Secondary Educational Service Area Office; and 2) To develop and evaluate implementation guidelines using the quality cycle for these schools. The research was conducted in two phases. Phase 1 studied current conditions, desirable conditions, and necessary requirements. The sample comprised 338 administrators and teachers selected through stratified random sampling, with questionnaires as the research instrument. Phase 2 involved developing and evaluating implementation guidelines using the quality cycle. Five experts, purposively selected as model administrators, provided data through interviews and evaluation forms. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNImodified).

Results showed:

1. Current implementation conditions were at a moderate level overall, while desirable conditions were at a high level. PNImodified rankings in descending order were preparation of internal quality assurance planning, monitoring implementation according to educational standards, development of quality-focused management plans, implementation of educational management development plans, evaluation of internal educational quality, establishment of educational standards, and preparation of self-assessment reports.

2. The internal educational quality assurance implementation guidelines using the quality cycle consisted of 7 components and 35 guidelines. Evaluation of their suitability and feasibility resulted in ratings at the highest level overall.

Keyword: Guideline Development; Internal Quality Assurance; Quality Cycle

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการสำคัญข้อหนึ่งคือ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาโดยที่กำหนดให้ “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา” เป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ อีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน นอกจากนี้ ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2561)

การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้ระบบการประกันคุณภาพภายในจึงต้องดูแลทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ ซึ่งต่างจากการประเมินคุณภาพภายนอก ที่เน้นการประเมินผลการจัดการศึกษา ดังนั้นความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกจึงเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อสถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้ว จำเป็นต้องจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นผลจากการประกันคุณภาพภายในหรือเรียกว่ารายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เอกสารดังกล่าวจะเป็นเอกสารเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาการติดตามตรวจสอบโดยหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่มีความลุ่มลึกสะท้อนภาพที่แท้จริงของสถานศึกษาในทุกองค์ประกอบของคุณภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555)

แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรยังคงให้สถานศึกษายึดตามแนวทางที่กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนด คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผน มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมีการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด (วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ, 2563) หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงาน (Do & Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act) (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้ขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 อย่างมีประสิทธิภาพมีความเข้มแข็งและเป็นวัฒนธรรมในการทำงานปกติโดยการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบที่หลากหลาย ระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เกิดขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพในยุคศตวรรษที่ 21 หรือยุคประเทศไทย 4.0 ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง จัดส่งรายงานการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 เพื่อเขตพื้นที่การศึกษาได้วิเคราะห์สังเคราะห์รายงานดังกล่าว เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา 2565 ว่าการจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีมาตรฐานอยู่ในระดับใด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการ

พัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร คณะครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ข้อมูลและนำไปพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อสร้างและประเมินแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2566 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 85 คน และครูจำนวน 2662 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 2747 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้นจำนวน 338 คน ซึ่งใช้การเทียบตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด และคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิแล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

และ การสร้างและประเมินแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูในสถานศึกษาที่มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 3 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิ เคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546) ได้ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.930 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.834

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อขอทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งมีการประสานงานทางโทรศัพท์ถึงผู้ประสานงานการเก็บข้อมูลของแต่ละสถานศึกษา โดยการนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.2 ช่วงเวลาเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2567 โดยการนำส่งแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าความต้องการจำเป็นของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้าน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	2.90	0.81	ปานกลาง	4.35	0.42	มาก	0.50	1
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาขอสถานศึกษา	3.13	0.51	ปานกลาง	4.25	0.28	มาก	0.36	6
3. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ	3.15	0.54	ปานกลาง	4.42	0.24	มาก	0.40	3
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.20	0.41	ปานกลาง	4.42	0.31	มาก	0.38	4
5. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.18	0.41	ปานกลาง	4.36	0.26	มาก	0.37	5
6. การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.05	0.42	ปานกลาง	4.39	0.26	มาก	0.44	2
7. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	3.14	0.34	ปานกลาง	4.26	0.34	มาก	0.35	7
รวม	3.13	0.33	ปานกลาง	4.35	0.17	มาก		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.13, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา

การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.20, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.18, S.D. = 0.41) ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ ($\bar{X}$ = 3.15, S.D. = 0.54) ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.14, S.D. = 0.34) ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.13, S.D. = 0.51) และด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.05, S.D. = 0.42) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 2.90, S.D. = 0.81)

สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.24) และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.31) รองลงมาคือด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.26) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.26) ด้านการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.42) และด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.34) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.28)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.50) ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (PNI_{modified} = 0.44) ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ (PNI_{modified} = 0.40) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.38) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.37) ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.36) และด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.35) ตามลำดับ

2. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 35 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจร

คุณภาพ พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ โดยรวมและรายด้าน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	4.40	0.52	มาก	4.80	0.33	มากที่สุด
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.68	0.42	มากที่สุด	4.44	0.51	มาก
3. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ	4.80	0.39	มากที่สุด	4.60	0.50	มากที่สุด
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	4.67	0.44	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด
5. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	4.68	0.42	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
6. การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	4.60	0.53	มากที่สุด	4.55	0.50	มากที่สุด
7. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของ สถานศึกษา	4.60	0.53	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด
รวม	4.63	0.46	มากที่สุด	4.60	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการ พัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจร คุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ในด้าน ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.46) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่ คุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.39) ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.42) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.42) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.44) ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.53) ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.53) และด้านการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.52)

ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.48) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.33) ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.52) ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.50) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.52) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.49) ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.50) และด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.51)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีประเด็นสำคัญอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ซึ่งยังคงให้ความสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับโดยกำหนดให้เป็นหมวดหนึ่งในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ คือ หมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่มาตรา 47-51 โดยเฉพาะในมาตรา 47 ได้ระบุว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาระดับพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก” และมาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมี

การจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วย งานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อเป็นสิ่งที่ประกันว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่กล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 คือ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะก้าวไปสู่ระดับนานาชาติ ทั้งนี้หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงาน (Do & Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act) สอดคล้องกับการวิจัยของ ธนพล วงศ์ฉลาด (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สภาพปัจจุบัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ ธีรพล จันทะพล (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ ดวงรัตน์ สายแดง คำ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ดำเนินการดังนี้ 1. การเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมวางแผนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และนำขั้นตอนการทำงาน

ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการดำเนินงานเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 2. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อร่วมกันศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาและประเด็นพิจารณาว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้ร่วมกัน 3. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ ควรมีการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์โดยการใช้วิธี SWOT Analysis วิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอก โอกาส อุปสรรค และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างรอบด้านในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของบุคลากรอย่างเหมาะสม 5. จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับสถานศึกษาติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน 6. จัดให้มีการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ควรมีจัดทำข้อมูลสารสนเทศการรายงานผลการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 7. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับรู้และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปฏิบัติงาน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และผลการประเมินแนวทางด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยนำขั้นตอนการทำงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการดำเนินงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล จันทรพล (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวม แนวทางมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์สินี วาดวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า 1. องค์ประกอบประกันคุณภาพภายใน มีจำนวน 8 องค์ประกอบ และ 32 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) กำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงรัตน์ สายแดงคำ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่งได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่าแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 35 แนวทาง โดยการประเมินแนวทางมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย สถานศึกษาควรมีการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรในทุกภาคเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และสถานศึกษาควรมีการกำกับติดตามผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ที่มีขนาดแตกต่างกัน และควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกรณีศึกษาสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กานต์สินี วาดวงศ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐพล จันทรพล (2564). การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงรัตน์ สายแดงคำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนพล วงศ์ฉลาด. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2561). ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ. (5 กรกฎาคม 2563). ข้อเสนอเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ช่วง พ.ศ. 2564 - 2568. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2566 จาก <https://boet.obec.go.th/2110/05/07/2020/>.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กทม.: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554). สมุทรปราการ: ออฟเซ็ท พลัส.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. เรียกใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.secondarysurin.go.th>.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.

ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพ
องค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สิงห์บุรี อ่างทอง*

LEADERSHIP AND CONFLICT MANAGEMENT OF ADMINISTRATORS
THAT AFFECT THE ORGANIZATIONAL HEALTH OF EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE SINGBURI ANGTHONG

วรพันธ์ รอดสถิตย¹ และ จันทรศม ภูตอริยวัฒน์²

Woraphun Rodsathit¹ and Jantarat Phutiar²

¹⁻²มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹⁻²Srinakharinwirot University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: woraphun.rodsathit@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร และสุขภาพองค์การของสถานศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา 3) สร้างสมการภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 270 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.979 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำ ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา พบว่า มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3) แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบ

* Received 20 April 2025; Revised 28 April 2025; Accepted 30 April 2025

ร่วมมือ (X_7) แบบหลีกเลี่ยง (X_4) สามารถร่วมกันทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ร้อยละ 74.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.359 + 0.209X_3 + 0.167X_1 + 0.354X_7 - 0.049X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.239Z_{X_3} + 0.186Z_{X_1} + 0.406Z_{X_7} - 0.127Z_{X_4}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, การบริหารความขัดแย้ง, สุขภาพองค์การ

Abstract

The purposes of this research are as follows 1) To study the levels of leadership, conflict management of administrators, and organizational health of educational institutions. 2) To study the relationship between leadership and conflict management of executives and organizational health of educational institutions. 3) Create an equation of leadership and conflict management of administrators that can predict the organizational health of educational institutions. The sample group is 270 teachers. The sample size of Krejci and Morgan was determined. The research tool was a questionnaire with a reliability value of 0.979. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, Pearson's product moment correlation coefficients, and stepwise multiple regression equations.

The research results found 1) The level of leadership, the level of conflict management of executives, and the level of organizational health of the educational institution are all at a high level. 2) Overall, leadership and organizational health of educational institutions have a high level of positive relationship, with statistical significance at the .01 level. Overall, conflict management of administrators and organizational health of educational institutions have a low level of positive relationship, with statistical significance at the .05 level. 3) The prediction equation of leadership and conflict management of executives that can predict the organizational health of educational institutions found that there were 4 variables: academic leadership style (X_3), transformational leadership style (X_1), collaborative executive conflict management style (X_7), and avoidant style (X_4). can jointly predict the

organizational health of educational institutions under the Office of the Secondary Education Area, Singburi, Angthong, at 74.60 percent, with statistical significance at the .01 level. The forecast equation can be written as follows Prediction equations in raw score form

$$\hat{Y} = 1.359 + 0.209X_3 + 0.167X_1 + 0.354X_7 - 0.049X_4$$

Prediction equations in standard score form

$$\hat{Z} = 0.239Z_{X3} + 0.186Z_{X1} + 0.406Z_{X7} - 0.127Z_{X4}$$

Keyword: Leadership, Conflict Management, Organizational Health

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน เนื่องจากการศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประเทศชาติ สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญของสังคมที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตร และบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579) ได้มีการพัฒนาการศึกษาของประเทศมุ่งให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาคุณภาพอย่างเท่าเทียม พัฒนาทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิต เพื่อเตรียมผู้เรียนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต พร้อมบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สามารถกล่าวได้ว่า สถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น คือ การแสดงถึงสุขภาพองค์การของสถานศึกษา

สุขภาพองค์การ คือ สภาวะการทำงานที่สอดคล้องกับภารกิจและการตอบสนองต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (Hoy & Miskel, 1991) สุขภาพองค์การถือเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของความสำเร็จขององค์การ สะท้อนถึงทั้งประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Hoy & Forsyth, 1986) สุขภาพองค์การมีองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยได้รับการเสนอโดยนักทฤษฎีหลายท่านโดย เช่น Miles (1973) Hoy & Forsyth (1986) Guarnaccia (1994) Feldman & Hoy (2000) Hoy & Sabo (1997) ธนัตติยา จาตุรนต์ (2558) เนาวรัตน์ ช่างเครื่อง (2563) สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของสุขภาพองค์การ มีดังนี้ 1) ความสามัคคี 2) มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม 3) เป้าหมาย 4) ความเป็นธรรมในการใช้อำนาจ 5) ขวัญและกำลังใจ 6) การมุ่งเน้นวิชาการ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะผู้นำมีบทบาทในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำจึงต้องนำแนวคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อการปรับตัวและพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน (Wright & Noe, 1996) จากงานวิจัยของ โชติกา แสงอรุณ (2560) พบว่า แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์กับสภาพองค์กรของโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการปรับปรุงพันธกิจ และจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (Leithwood, 2005) จากงานวิจัยของ Hanifi & Ramazan (2017) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับสภาพองค์กรของโรงเรียน

สถานศึกษาประกอบไปด้วยบุคคลหลากหลายทั้งครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน มีการทำงานร่วมกันในทรัพยากรที่จำกัดอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพและไม่ประสบผลสำเร็จ (จิตรพัชร ชัยรัตน์ หิรัญกุล, 2556) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจกับปัญหาความขัดแย้งและหาวิธีการบริหารความขัดแย้งอย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร รักชูชีพ (Rakchuchip, 2010 อ้างถึงใน ญัฐณิการ์ แก้วสุธา, 2564) อธิบายว่า ผู้บริหารที่สามารถบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อสภาพองค์กรของโรงเรียนให้เป็นสถานที่น่าปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Çelik & Tosun (2019) พบว่า กลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งสัมพันธ์กับองค์กรที่มีสุขภาพดี เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ญัฐณิการ์ แก้วสุธา (2564) พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับสภาพองค์กรของโรงเรียน และการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารส่งผลต่อสภาพองค์กรของโรงเรียนอีกด้วย

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่พัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีสภาพองค์กรที่ดีในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบันพบว่า สถานศึกษายังมีปัญหาคือต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ครูมีภาระงานมากเกินไป ไม่สามารถสอนได้อย่างเต็มที่ อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ การจัดสรรทรัพยากรยังไม่เหมาะสม ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน หลักสูตรยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง การสั่งการจากส่วนกลางไม่ชัดเจน ยังรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนยังไม่เพียงพอ มีปัญหาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรที่มีสัดส่วนรายจ่ายด้านการศึกษาสูง แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) นอกจากนี้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง พบว่า ผู้เรียนยังมีข้อบกพร่องในด้านการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง ขาดความมั่นใจในตนเอง และไม่กล้าที่จะแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยมักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความบันเทิงและการสื่อสารมากกว่าการเรียนรู้ รวมทั้งยังขาดวินัยและความรับผิดชอบในการศึกษา ในส่วนของผู้บริหาร ครู และบุคลากรบางคนที่ยังขาดทักษะด้านดิจิทัล รวมถึงการสอนผ่านระบบออนไลน์และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย อีกทั้งยังมีการงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการสอน ส่งผลให้ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และขาดแรงจูงใจในการเป็นครูมืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2565)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่คาดหวัง ซึ่งอาจเป็นปัญหาของสุขภาพองค์กรของสถานศึกษาดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เพื่อใช้ผลการศึกษาในการพัฒนาวิธีการบริหารความขัดแย้งและสุขภาพองค์กรให้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและยกระดับคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร และสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง มีความสัมพันธ์กัน
2. ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสามารถทำนายสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 26 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 919 คน (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 26 แห่ง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970) ได้จำนวน 270 คน จากการสุ่มอย่าง ง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร ตอนที่ 3 สุขภาพ องค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

2.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี หนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตาม คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท 3) นำแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 4) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5) นำแบบสอบถามไป ทดลอง (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 6) นำมาหาความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Alpha Coefficient) โดย ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.979 7) นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บ ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ส่งหนังสืออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน จาก 26 โรงเรียน

3.2 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามทั้งแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ และเดินทางด้วยตนเองไป ยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่ง แบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับของภาวะผู้นำ ระดับของการบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหาร ระดับของสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นโดยรวม รายด้านและรายข้อ

4.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

4.3 วิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์เพื่อดูว่าตัวแปรพยากรณ์สามารถทำนายสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ปรากฏดังตารางที่ 1

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.43	0.63	มาก
2. ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน	4.42	0.66	มาก
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.47	0.64	มาก
รวม	4.44	0.62	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.62) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.66)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ปรากฏดังตารางที่ 2

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

การบริหารความขัดแย้ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. แบบหลีกเลี่ยง	3.07	1.48	ปานกลาง
2. แบบยอมให้	4.45	0.67	มาก
3. แบบประนีประนอม	4.45	0.64	มาก
4. แบบร่วมมือ	4.46	0.65	มาก
5. แบบเอาชนะ	2.90	1.38	ปานกลาง
รวม	3.88	0.52	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.52) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบร่วมมือ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ แบบประนีประนอม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แบบเอาชนะ ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.38)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ปรากฏดังตารางที่ 3

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

สุขภาพองค์การของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ความสามัคคี	4.46	0.55	มาก
2. มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม	4.44	0.60	มาก
3. เป้าหมาย	4.45	0.60	มาก
4. ความเป็นธรรมในการใช้อำนาจ	4.45	0.60	มาก
5. ขวัญและกำลังใจ	4.49	0.59	มาก
6. การมุ่งเน้นวิชาการ	4.48	0.59	มาก
รวม	4.46	0.56	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.56) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านขวัญและกำลังใจ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านมีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.60)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำ	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
1. แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	0.81**
2. แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน	0.78**
3. แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ	0.82**
รวม	0.83**

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับความสัมพันธ์ของการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมและรายด้าน

การบริหารความขัดแย้ง	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
1. แบบหลีกเลี่ยง	-0.45**
2. แบบยอมให้	0.76**
3. แบบประนีประนอม	0.81**
4. แบบร่วมมือ	0.83**
5. แบบเอาชนะ	-0.38**
รวม	0.15*

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบร่วมมือ แบบประนีประนอม และแบบยอมให้ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบหลีกเลี่ยง และแบบเอาชนะ มีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับ
 สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี
 อ่างทอง โดยรวม

ตัวแปร	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (X_2)	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3)	แบบหลีกเลี่ยง (X_4)	แบบยอมให้ (X_5)	แบบประนีประนอม (X_6)	แบบร่วมมือ (X_7)	แบบเอาชนะ (X_8)	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)									
ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (X_2)	870**								
ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3)	907**	909**							
แบบหลีกเลี่ยง (X_4)	.422* *	.416**	.404* *						
แบบยอมให้ (X_5)	824**	823**	867**	.362**					
แบบประนีประนอม (X_6)	874**	862**	911**	.348**	898**				
แบบร่วมมือ (X_7)	888**	868**	903**	.387**	854**	907* *			
แบบเอาชนะ (X_8)	.388* *	.365**	.363* *	809**	.330* *	.314* *	.330**		
สุขภาพองค์การของสถานศึกษา	816**	788**	825**	.458**	761**	814* *	836**	.388**	

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง , แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน , แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ , แบบหลีกเลี่ยง , แบบยอมให้ , แบบประนีประนอม , แบบร่วมมือ และแบบเอาชนะ มีตัวแปรพยากรณ์บางตัวมีความสัมพันธ์กันสูง ($r > 0.800$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ตัวแปรพยากรณ์	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา				
	B	Std.Error	Beta	t	p-value
ค่าคงที่	1.359	.161	-	8.426**	0.001
ภาวะผู้นำ					
- ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3)	0.209	0.075	0.239	2.804**	0.005
- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	0.167	0.072	0.186	2.325*	0.021
การบริหารความขัดแย้ง					
- แบบร่วมมือ (X_7)	0.354	0.068	0.406	5.200**	0.001
- แบบหลีกเลี่ยง (X_4)	-0.049	0.013	-0.127	-3.706**	0.001
R = 0.864 $R^2 = 0.746$ Std.Error = 0.288 F = 194.659 p-value = 0.001					

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3) แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) และการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือ (X_7) แบบหลีกเลี่ยง (X_4) สามารถร่วมกันทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ร้อยละ 74.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนอยู่ในรูปสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.209X_1 + 0.167X_2 + 0.354X_3 - 0.049X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.239Z_{X1} + 0.186Z_{X2} + 0.406Z_{X3} - 0.127Z_{X4}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นให้บุคลากรทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยการสร้างควมไว้วางใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา นอกจากนี้ยังใช้การให้รางวัลเพื่อเสริมแรงจิตใจ และนำความรู้ทางวิชาการมาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของผู้เรียน ทั้งยังส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และกำหนดทิศทางขององค์การอย่างชัดเจน พร้อมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ลาวัลย์ รัชชโคตร (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาวีชนนท์ อิ่มเพ็ง (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาใช้แนวทางที่แตกต่างกันในการบริหารความขัดแย้ง ในบางปัญหาเลือกหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า โดยหวังว่าปัญหาจะคลี่คลายเอง ขณะเดียวกันบางปัญหาก็ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของบุคลากรและปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานตามคำแนะนำของผู้อื่น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังส่งเสริมการรับฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้บุคลากรแลกเปลี่ยนแนวคิด และหาทางออกที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ โดยเน้นความโปร่งใสและความเข้าใจซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก (2563) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการเอาชนะอยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร การทำงานร่วมกันอย่างมุ่งมั่น การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ส่งเสริมอิสระในการทำงาน และกระจายอำนาจอย่างยุติธรรม ทำให้บุคลากรรู้สึกมั่นใจ ปลอดภัย และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมขวัญกำลังใจและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ส่งผล

ให้สถานศึกษามีความพร้อมในการปรับตัวและพัฒนาอย่างมั่นคง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัตติยา จาตุรนต์ (2558) เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 3 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ โชติกา แสงอรุณ (2560) เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความขัดแย้งในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากเนื่องจากความหลากหลายของบุคลากร ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารความขัดแย้งอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งแสดงภาวะผู้นำที่ส่งเสริมความสามัคคี การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่ชัดเจน ความเป็นธรรม ขวัญกำลังใจ และการพัฒนาทางวิชาการ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษามีสุขภาพองค์การที่ดี และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิลาชัย รักษ์โคตร (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ (กฤษกรณีกาเนตมณี และ ละมุน รอดขวัญ, 2564) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์คือ .173 อยู่ในระบับน้อย เช่นเดียวกันกับ สุชาติพิทย์ ทิพย์โสตร์ (2564) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ร้อยละ 74.60 การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือสามารถทำนายสุขภาพองค์การทางบวกของสถานศึกษา มากที่สุด อาจเป็นเพราะ การบริหารความขัดแย้งแบบร่วมมือส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการกระตุ้นให้

บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เกิดความสามัคคี ความไว้วางใจ เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และขวัญกำลังใจของบุคลากรส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิการ์ แก้วสุธา (2564) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนได้ร้อยละ 73.00 สอดคล้องกับ ธนพงษ์ จอมพระ และคณะ (2565) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการร่วมมือส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครูได้ร้อยละ 80.30

แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ และแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำนายสุขภาพองค์การทางบวกของสถานศึกษา อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น ควบคู่กับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของสังคม สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สร้างความไว้วางใจ สร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัย Hanifi & Ramazan (2017) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเมื่อมีการกำหนดและแบ่งปันวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในระดับสูงสุด ทำให้สุขภาพองค์การโรงเรียนมีการพัฒนาในเชิงบวก เช่นเดียวกับ อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อค้นพบในงานวิจัยของ โชติกา แสงอรุณ (2560) เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน ได้ร้อยละ 61.40 และสอดคล้องกับ อาวชนนท์ อิมเพ็ง (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของครู

ส่วนการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบหลักเลียงสามารถทำนายสุภาพองค์การทางลบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อาจทองทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง ส่งผลให้ความตึงเครียดภายในองค์การของสถานศึกษายังคงอยู่ บุคลากรรู้สึกว่าการคิดเห็นของตนเองไม่ได้รับการรับฟัง และลดทอนความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพชัย บุญแสง (2548) เรื่อง การศึกษาการบริหารความขัดแย้งที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาแบบการหลักเลียงสามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทางลบของบุคลากรโดยรวม และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลทางลบของสถานศึกษาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสามารถทำนายสุภาพองค์การของสถานศึกษา พบว่า มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3) แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือ (X_7) แบบหลักเลียง (X_4) สามารถร่วมกันทำนายสุภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อาจทอง ได้ร้อยละ 74.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** 1) สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสุภาพองค์การ โดยเน้นการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ยกย่องคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการบริหารความขัดแย้งแบบร่วมมือ โดยเน้นการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และหาแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรหลีกเลี่ยงการบริหารความขัดแย้งแบบหลักเลียง เพราะจะทำให้เกิดความไม่พอใจและความไม่ไว้วางใจ ซึ่งอาจทวีความรุนแรงและส่งผลเสียต่อสุภาพองค์การในระยะยาว **ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป** ประกอบด้วย 1) ใช้การวิจัยแบบผสมผสานเพื่อข้อมูลที่ครบถ้วนและแม่นยำ 2) ศึกษากลยุทธ์ในการส่งเสริมสุภาพองค์การให้สามารถปรับใช้ได้สถานศึกษาหลายบริบท 3) ขยายขอบเขตการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2568 จาก <https://www.slideshare.net/slideshow/2551-34345876/34345876>.
- กฤษกรณ์ กำเนิดมณี และ ละมุน รอดขวัญ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความ ชัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วารสารนาคบุตร ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 13(2), 149-159.
- จิตราพัชร ชัยรัตน์ศิริกุล. (2556). การศึกษาการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วารสารวิชาการ เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 3(5), 137-152.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย: แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- โชติกา แสงอรุณ. (2560). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของ ครูที่ส่งผลกระทบต่อสภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราช ภัฏราชชนครินทร์.
- ณัฐนิการ์ แก้วสุธา. (2564). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อสภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 13(2), 207-220.
- ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก. (2563). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ธนพงษ์ จอมพระ, ลินดา นาคโปย และ สายฝน เสกขุนทด. (2565). การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร, 19(85), 110-120.
- ณัตติยา จาตุรนต์. (2558). การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพองค์การของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. ใน ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เนาวรัตน์ ช่างเครื่อง. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประสพชัย บุญแสง. (2548). การศึกษาการบริหารความขัดแย้งที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์ิลลีย์ รักษ์โคตร. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. (2565). แผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 5 ปี. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.sesasingthong.go.th/?p=2881>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). รายงานผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2567 จาก <https://anyflip.com/nqvic/satc/basic>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2>.
- สุชาติทิพย์ ทิพย์โสตร์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อวชันนที อิมเพ็ง. (2566). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ÇELİK, K., & Tosun, A. (2019). Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stilleri İle Örgütsel Sağlık Arasındaki İlişki. Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(1), 99-121.

- Feldman, & Hoy, W. K. (2000). "Organizational Health : The Concept and its Measure,". *Journal of Research and Development in Education*.
- Guarnaccia, S. (1994). *Healthy Companies. Training and Development*.
- Hanifi, P., & Ramazan, C. (2017). Examining the Relationship between Instructional Leadership and Organizational Health. *Journal of Education and Training Studies*, 5(4).
- Hoy, W., K., & Forsyth, P. B. (1986). *Effective supervision: Theory in to Practice*. New York : Ramdon House. .
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (Eds.). (1991). *Educational administration : Theory- research-practice* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Hoy, W. K., & Sabo, J. D. (1997). *Quality middle school: Open and healthy*. Englewood Cliffs, NJ: Prince-Hall.
- Krejcie, R. B., & Mogan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Phychological Measurement*.
- Leithwood, K. (2005). *Educational Leadership. A Review of the Research*.
- Miles, M. B. (1973). *PLANNED CHANGE AND ORGANIZATIONAL HEALTH--FIGURE AND GROUND*. Boston : Allyn and Bacon.
- Wright, P. M., & Noe, R. A. (1996). *Management of organization*. Chicago: Irwin.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่คณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

- 1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและ

ตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

- 2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
- 3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
- 4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300-350 คำ
- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด
- 7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุดูสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคมนวัตกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย

รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่อ).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่, หน้า เลขหน้าที่ย่อ).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาอาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาคภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อรรถาพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้ เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์). // ชื่อเรื่อง (ถ้ามี). // ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/ (วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (จำลองจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. Pediatr Nurs, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์

ของวารสารมติเชษฐาราม วัดจอมมณี ได้ที่

<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/issue/view/25> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้
แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : manichettharam@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมติเชษฐาราม วัดจอมมณี

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมติเชษฐาราม วัดจอมมณี หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารลัทธิฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารมติเชษฐาราม วัดจอมมณี

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16.pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16.pt)ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

.....(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ)

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ)

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16 pt)

2.....(16 pt)

3.....(16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....รูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

(16.pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16.pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สืบเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16.pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย...และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

(16 pt)

(10 pt)

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

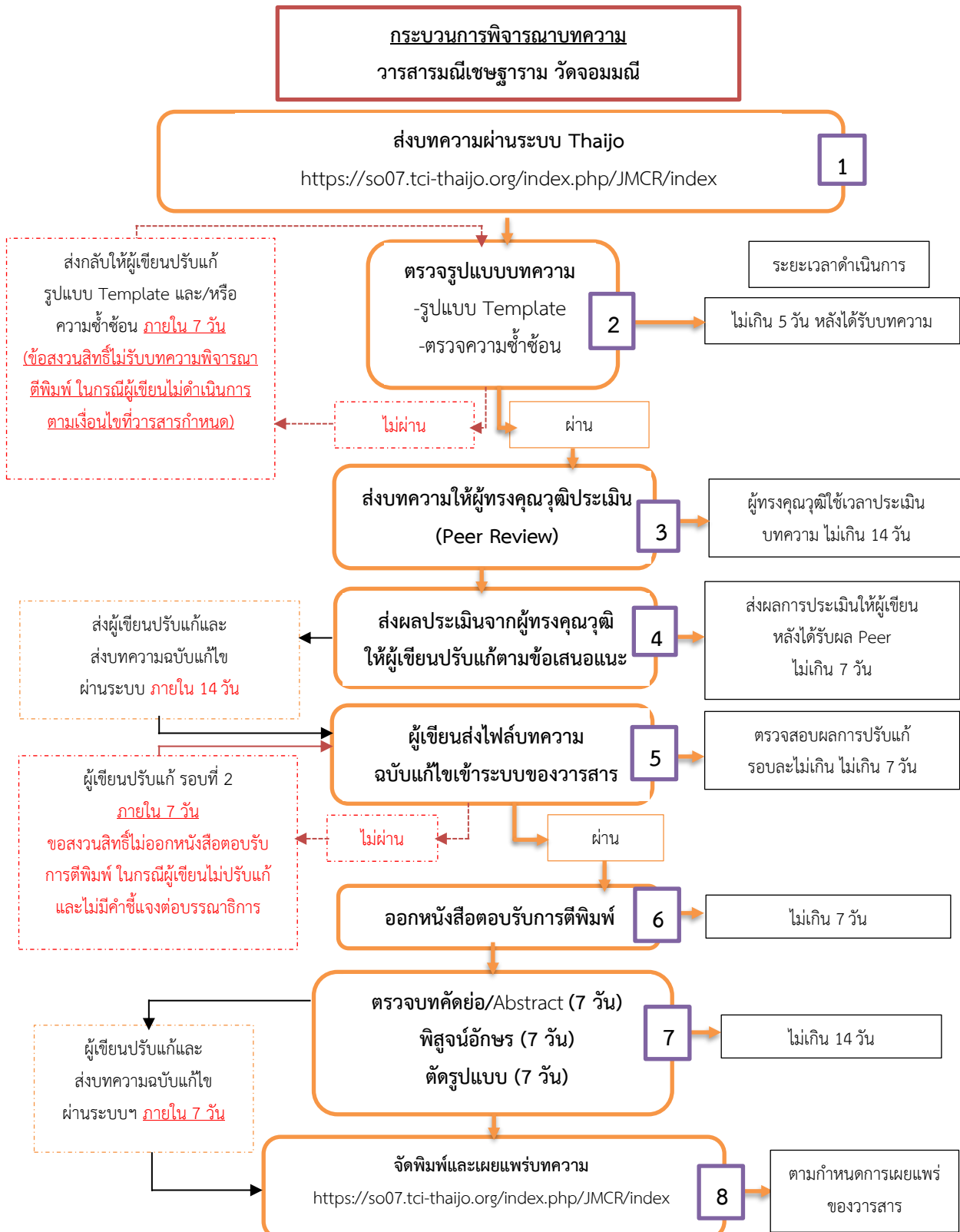
.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลา
ประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้นิพนธ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)